VITA VYA HAR-MAGEDONI

[Dflyleaf]

UTAFITI
NDANI YA
MAANDIKO

"Njia ya Watu Wanao Haki ni kama Mwanga
Unaong'aa, Unaong'aa Zaidi na Zaidi
Hadi Siku ya Ukamilifu."

Mfululizo wa IV

Vita vya Har-Magedoni

"Na malaika wa sita akamimina kikombe chake juu ya mto ule mkubwa Efrati; na maji yake yakauka, ili njia ya wafalme wa mashariki ipate kuandaliwa. Nami nikawaona roho watatu wachafu... roho za mashetani, wakitenda miujiza, wakitoka kwa ajili ya wafalme wa dunia na wa ulimwengu wote, ili kuwakusanya kwa ajili ya vita vya siku ile kuu ya Mungu Mwenyezi.
...Naye akawakusanya pamoja mahali pamoja, liitwalo kwa lugha ya Kiebrania ARMAGEDDONI." ***Ufunuo 16:13-16***

Kwa Mfalme wa Wafalme na Bwana wa Mabwana

KWA MASLAHI YA

WATAKATIFU WAKE WALIETIMWA,

AKISUBIRI KUCHUKULIWA,

-NA-

"WOTE WANAOMTAJA BWANA KILA MAHALI," "NYUMBA YA

IMANI,"

-NA-

UUMBE UNAO KONG'OTA, UKIWA KATIKA MAUMIVU YA KUZAA NA UKISUBIRI

UFUNUO WA WATOTO WA MUNGU,

KAZI HII IMEWAJIBIKA.

"Ili kuwafanya wote waone ushirika wa fumbo ambalo tangu mwanzo wa ulimwengu
limefichwa katika Mungu." "Ambapo Yeye amejawa kwa wingi kwa
sisi kwa hekima yote na busara, akiwa ametuonyesha mafumbo ya mapenzi
yake, sawasawa na upendeleo wake ambao
Ameazimia ndani Yake; kwamba katika utawala wa utimilifu
wa nyakati Yeye
ayaweze kukusanya pamoja vitu
vyote, katika Kristo." ***Efe.***
3:4,5,9;1:8-10

Iliandikwa mwaka 1897 na Mchungaji Russell

[D1]

Vita vya Armagedoni

UTANGULIZI WA MWANDISHI

TOLEO LA KWANZA la Juzuu hii lilichapishwa mwaka 1897. Linahusu enzi ya mwisho ya Zama hii ya Injili, mwingiliano kati yake na Mpangilio Mpya—kipindi kinacholeta duniani baraka za ajabu, ambazo kwa upande mwingine, kwa sababu ya kutokuwa tayari kwa mioyo, zinazidi kuwa chanzo cha mivutano, kutoridhika, na matatizo. Kama baraka za miaka 43 iliyopita zingedumu kwa kasi ya sasa ya ongezeko, kutoridhika kwa wanadamu nako kungezidi, na kusudi lenyewe la Mungu katika kuanzisha Ufalme wa Masihi na kubariki wanadamu kupitia huo, kungeshindwa.

Kwa sababu hii, Mungu anaruhusu alfajiri ya Milenia kuja duniani polepole. Watu wanapoamka kutoka kwa usingizi wa zamani, hawamzingatii Bwana wala hawakiri neema Yake kuhusiana na baraka zilizopo na zijazo. Tumekadiria kwamba miaka hii 43 imeleta kwa wanadamu utajiri mara elfu moja zaidi ya ule ulioundwa katika miaka elfu sita iliyotangulia. Hali zilizoboreka za wanadamu wote katika nchi zilizoendelea, kupunguzwa kwa saa za kazi, n.k., zinasawazishwa na maarifa makubwa zaidi na kutoridhika kunakoambatana nayo. Hii inaendana na tamko la Bwana kuhusu wakati huu. Akielezea siku yetu katika unabii wa Danieli, anasema: "Wengi watakimbia huku na kule na maarifa yataongezeka." "Wenye hekima wataelewa," "Na kutakuwa na Nyakati za Taabu ambayo haijawahi kutokea tangu kulipo taifa." ***Danieli 12:1-4,10***.

Kwa maneno mengine, ongezeko la maarifa ndilo linalosababisha ongezeko la kutoridhika na hofu ambavyo vinaileta Harmagedoni, au Siku ya Kisasi ya Mungu, juu ya ulimwengu wote. Katika vita hivi vikubwa vya sasa, tunaona kwamba mataifa makubwa yamekuwa na hofu kuhusu ustawi wa kila mmoja. Ingawa yote yamekuwa yakistawi na kuwa matajiri kupita kiasi, yote sasa yako na hofu zaidi

[D2]

hawajaridhika kuliko wakati mwingine wowote, na wana hofu zaidi kwamba kitu kitatokea kuzuia utajiri wao na kugeuza mito ya utajiri kuelekea bandari za washindani wao. Hofu yao kwa kila mmoja iliamua kwamba vita lazima vijitoke, na wakati huu ulichaguliwa kama fursa bora zaidi, kabla ya wanyonge kuwa na nguvu kupita kiasi. Roho ileile inaonekana kila mahali—kutoishukuru kwa yaliyopo sasa na yaliyopita, woga kwa mustakabali, na ubinafsi ambao haujali sana Kanuni ya Dhahabu. Mgogoro kati ya mtaji na wafanyakazi uko katika mstari huu, na tunapaswa kutarajia kwamba mambo kama haya yataendelea kuwa mabaya zaidi kwa kasi.

Madeni ya mataifa yanayopigana vita yameripotiwa kwa uhakika kufikia dola bilioni hamsini na tano—kiasi ambacho, bila shaka, hakiwezi kamwe kulipwa kwa dhahabu; na kila mtu anajua kwamba hakuna dhahabu ya kutosha kulipia *riba* ya madeni ya dunia. Hii ina maana ya kufilisika—mara tu vita vitakapomalizika na utoaji wa hati fungani utakapokoma kutoa pesa kwa ajili ya malipo ya riba ya hati fungani nyingine. Hivyo basi mataifa yanang'uruma kwenye shimo la kufilisika, lakini kwao ni kama mtu anayeanguka; hisia si mbaya sana hadi anguko lishindwe na kugongana kunakokatisha tamaa. Ni wazi kuwa vita haitakoma kwa kukosa watu wa kupiga risasi na kupigwa risasi, bali itakoma ama kwa kukosa chakula au kwa udhaifu wa kifedha. Ni maoni ya mwandishi kuwa itakuwa ni chaguo la pili.

Tayari wafalme wa kisiasa na kifedha, na washauri wao, wako katika mkanganyiko mkubwa kuhusu nini kifanyike baada ya kuisha kwa vita ili kuzuia mapinduzi ya kimataifa ya wasioridhika. Watu milioni ishirini walio sasa kwenye jeshi watahitaji ajira. Tuseme kwamba robo yao wanabaki kwenye jeshi, nini kitafanywa na robo tatu waliosalia? Hilo ndilo swali linalowachanganya wanahikima wengi wa dunia. Dunia inaendelea bila wao sasa, na pia inatengeneza kwa wingi vifaa vya kijeshi na risasi. Ni wazi kuwa inaweza kuendelea bila wanaume hao milioni ishirini kabisa. Bila kujali maisha ya binadamu, watakuwa kiasi fulani cha

[D3]

hatari katika kila nchi. Wabriteni wanajiandaa kuhimiza ziada yao wawe wakulima nchini Kanada na Australia. Mataifa mengine bila shaka yanafuata mkondo uleule kadri yanavyoweza. Lakini yote yanatambua kwamba yatakuwa na kazi kubwa ya kukabiliana na hali hiyo.

Biblia inaonyesha kwamba wakati huu mifumo ya Kanisa la Jina Duniani itapata umaarufu mkubwa tena kwa uhusiano na mamlaka za Kiraia. Tunaweza kuona kwa urahisi sababu za hili. Milki zote, zikiwa zimeudhaifu kifedha, zitatambua umuhimu wa kuweka mshiko imara juu ya umma na kuzuia chochote kinachofanana na Ukomunisti na Anarki. Kiasili, zitategemea taasisi kubwa za kidini zinazoitwa Makanisa ili kuzisaidia, kuzitishia watu kwa mateso ya baadaye, na kwa ujumla kusaidia kuzuia Meli ya Nchi isipinduke. Makanisa pia yatakuwa tayari na kufurahi kwa fursa kama hiyo. Tayari, wanajipanga pamoja kama mzingo—upande mmoja, Wakatoliki, na mwingine, Waprotestanti, wakipingana lakini bado wakiunganishwa—kila upande umeungana na umeungana kimuungano kadiri uwezo wake ulivyo.

Lakini Biblia inatangaza kwamba utawala huu "kama malkia" utakuwa mfupi, na kwamba kuanguka kwa Babeli kutakuwa kukubwa sana—kama kinu kikubwa kinachotupwa baharini. Itakuwa wakati wa mamlaka ya huyu anayeitwa "malkia" kwa muda mfupi, ambapo ulimwengu utakuwa chini ya msongo mkubwa kuhusiana na utoaji wowote wa Ukweli. Na wale watakaopatikana wakiwa waaminifu kwa Mungu na kwa kanuni bila shaka watateseka kwa ajili ya hayo.

Wakati wa kuanguka kwa Babeli, wenye nguvu wa dunia, masultani na wafalme wa kifedha na kisiasa, watasimama mbali, wakiepuka uhusiano wa karibu mno naye, ingawa watalia sana kwa ajili ya maangamizi yake, wakitambua kuwa hilo linaashiria maangamizi yao wenyewe. Kisha punde sana utafuata mwangamizo kamili na uharibifu wa serikali za Kigeni za sasa, zinazowakilishwa kwa ishara katika Biblia kama moto mkuu utakaoteketeza dunia nzima—taasisi zote—za kidini, kijamii, kisiasa, na kifedha.

[D4]

Kwa kuzingatia kwamba Juzuu hii iliandikwa miaka ishirini iliyopita, hakuna anayepaswa kushangaa kukuta kwamba baadhi ya kauli zake, ingawa ni kali kwa kushangaza, sasa hazifikii Ukweli kamili. Kwa mfano, utajiri wa dunia umeongezeka sana katika miaka hii ishirini. Ushirikiano wa mitaji umeongezeka sana kwa mtaji, nguvu na ushawishi. Inakadiriwa kwamba katika kipindi cha miaka minne iliyopita mtaji wa Marekani umeongezeka kwa kasi ya bilioni kumi kwa mwaka.

Katika Juzuu hii ilionyeshwa kwamba ingawa Makampuni ya Uaminifu wakati wa uandishi wake yalikuwa na manufaa kuliko madhara, hata hivyo, magoli haya, yaliyozaliwa kwa tamaa na kujengwa kwa maslahi binafsi, hatimaye yangekuwa tishio, hatari kwa watu na maslahi yao. Tumefikia wakati huo, na wengi wanatambua kwamba hatari iko juu yetu. Hakuna uovu unaoweza kufanyika maadamu mashine zinafanya kazi vizuri na ziko chini ya udhibiti; lakini wakati utakapofika ambapo maslahi ya wasimamizi na wamiliki wa mitaji yatakuwa kinyume na maslahi ya wafanyakazi wao na umma, basi jitayarishe! Kumbuka Neno lililoongozwa—kwamba huu utakuwa "Wakati wa Taabu ambao haukuwahi kutokea tangu kulipo taifa."

Tunafurahi sana kwamba hali ya mwanadamu ya kukata tamaa katika Wakati huu wa Taabu itakuwa fursa ya Bwana! Anangojea kuonyesha neema. Anatamani kumimina juu ya wanadamu baraka za Ufalme wa Milenia kwa miaka elfu moja, ili kuwainua kutoka katika hali ya dhambi na kifo na kuwarudisha katika sura na mfano wa Mungu. Anajua tangu awali kwamba ni lazima kwanza wapate masomo yao. Amewashuhudishia tayari wale wenye macho ya kuona, kwa kuwapa zaidi ya miaka arobaini ya kipindi cha mapambazuko—ambacho, hata hivyo, badala ya kuleta baraka na furaha duniani, kimeleta kutoridhika zaidi na zaidi. Bwana atawaruhusu wanadamu sasa waendeleze kikamilifu katika kutekeleza mipango na makusudio yao wenyewe. Atawaacha waonyeshe ubatilifu wa makusudio haya yote, na kwamba hakuna kitu isipokuwa uingiliaji wa Kimungu utakaowaokoa wasiharibu muundo mzima

[D5]

ya Jamii. Hakika, Ataruhusu uharibifu huo, na kisha kuipanga upya ubinadamu chini ya Masihi; kwani Anaahidi kwamba Ufalme Wake utakuwa "tamani ya mataifa yote." ***Hagai 2:7***

Mtumishi wako katika Bwana,

CHARLES T. RUSSELL

Brooklyn, N.Y.,
Oktoba 1, 1916

MAUDHUI

"SIKU YA KULIPIZA KISASI" FUNZO I

Kutajwa Kwake katika Unabii—Wakati Uliopo—Lengo la Juzuu Hii—Maoni ya Jumla 11

UCHUNGUZI WA PILI
"HUKUMU YA BABELI"—"ULIMWENGU WA KIKRISTO"
"MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN"

Babeli—Ulimwengu wa Kikristo—Mji—Milki—Mama—Binti Zake—Anguko la Babeli—Umuhimu Wake wa Kutisha 21

UCHUNGUZI WA TATU
UMUHIMU NA HAKI YA SIKU YA KISASI

Kwa kizazi hiki, aina na kinyume chake—Mateso Makubwa ni matokeo halali ya sababu zilizotangulia—Majukumu ya "Ulimwengu wa Kikristo" na mtazamo wake kuelekea hayo—Mamlaka za kiraia, viongozi wa dini, ngazi mbalimbali za umati wa watu katika nchi zilizoendelea—Uhusiano wa mataifa yasiyo na Kristo na Ulimwengu wa Kikristo na mateso—Hukumu ya Mungu—Kisasi ni changu; nitawalipiza, asema Bwana. 47

MASOMO YA NNE
BABYLON INASHTIWA MBELE YA MAHAKAMA KUU

Mamlaka za Kiraia, Kijamii na Kidini za Babeli, Ulimwengu wa Kikristo, Sasa Zinapimwa katika Mizani—Kushtakiwa kwa Mamlaka za Kiraia—Kushtakiwa kwa Mfumo wa Kijamii wa Sasa—Kushtakiwa kwa Mamlaka za Kidini—Hata Sasa, Katikati ya Sherehe Zake, Mwandiko wa Hukumu Yake Unaonekana na Unaweza Kusomwa waziwazi, Ingawa Kesi Bado Haijakamilika. 75

UCHUNGUZI V
BABYLON MBELE YA MAHAKAMA KUU
MCHANGANYIKO WAKE—KITAIFA

Mamlaka za Kiraia Katika Shida, Zikiona Hukumu Inaenda Dhidi Yao—Katika Hofu na Taabu Wanatafuta Muungano Kati Yao, na Kuitazama Kanisa Bila Mafanikio kwa Nguvu Zake za Zamani—Wanaongeza Majeshi Yao na Vikosi vya Majini—Maandalizi ya Vita ya Sasa—Vikosi vya Mapigano Nchi Kavu na Baharini—Vifaa Bora vya Vita, Ugunduzi Mpya, Viumbuzi, Vilipuzi, N.k.—Amkeni Watu Wenye Nguvu; Wale Wanaodhaifu Waseme, Mimi Niko Imara; Pigeni Panga Kwa Panga, na Machete kwa Fumo, N.k.—Marekani ya Kipekee Katika Nafasi Yake, Hata Hivyo Inatishiwa na Maovu Makubwa Zaidi Kuliko Ulimwengu wa Zamani—Mlio wa Amani! Amani! Wakati Hakuna Amani.....113

SOMO LA SITA
BABYLON MBELE YA MAHAKAMA KUU.
UFISADI WAKE—WA KIKANISA

Kanisa la Kweli, Lililojulikana kwa Bwana, Halina Sehemu katika Hukumu za Babeli—Hali ya Kidini ya Ulimwengu wa Kikristo Haitoi Tumuo wa Matumaini Kulingana na Hali ya Kisiasa—Mkanganyiko Mkubwa—Wajibu wa Kuendesha Utetezi Unawapata Wachungaji—Roho ya Mageuzi Makubwa Imekufa—Makuhani na Watu Wako katika Hali Moja—Mashtaka Yaliyowasilishwa—Utetezi—Ushirikisho Uliopendekezwa—Mwisho Uliotafutwa—Njia Zilizochukuliwa—Roho ya Ukomkomano kwa Ujumla—Hukumu Inayoelekea Dhidi ya Taasisi za Kidini za Ulimwengu wa Kikristo.....157

SOMO LA VII
MATAIFA YAMEKUSANYIKA NA
MAANDALIZI YA VITENGO KWA AJILI YA
MOTO MKUU WA GHAZABU YA MUNGU

Jinsi na Kwa Nini Mataifa Yanakusanywa—Vipengele vya Kijamii Vinavyojiandaa kwa Moto—Kujilimbikizia Hazina—Kuongezeka kwa Umaskini—Mivutano ya Kijamii Inakaribia Kupasuka—Ujumbe kutoka kwa Rais wa Shirikisho la Wafanyakazi la Marekani—Matajiri Wakati Mwingine Hushutumiwa Kikali Sana—Ubinafsi na Uhuru Vikichanganyika—Uhuru Kama Unaonekana na Matajiri na Maskini—Kwa Nini Hali za Sasa Haziendelezi—Mitambo ni Kigezo Muhimu katika Kujiandaa kwa Moto Mkubwa—Ushindani wa Wanawake—Mtazamo wa Wafanyakazi kuhusu Hali, wenye Msingi na Usio na Msingi—Sheria ya Ugavi na Mahitaji ni Kali kwa Wote—Tazamio la Ushindani wa Viwanda wa Nje ni la Kutisha—Hofu za Bwana Justin McCarthy kwa Uingereza—Kier Hardie, Mbunge, kuhusu Tazamio la Wafanyakazi nchini Uingereza—Mheshimiwa Jos. Maneno ya Utabiri ya Chamberlain kwa Wafanyakazi wa Uingereza—Unyanyasaji wa Kitaifa Kama Unavyohusiana na Maslahi ya Viwanda—

Bwana Liebknecht kuhusu Vita vya Kijamii na Viwandani nchini Ujerumani—Maazimio ya Kongamano la Kimataifa la Vyama vya Wafanyakazi—Watu Mashujaa Siku Hizi—Orodha ya Trusti na Muungano wa Biashara—Utekaji Utumwa wa Kibarbaria dhidi ya Utumwa wa Kistaarabu—Umati kati ya Mabamba ya Juu na ya Chini ya Kinu—Hali ni za Kawaida na Ziko Nje ya Uwezo wa Binadamu Kuzidhibiti 269

SOMO LA VIII
MISHTUKAO YA WAVUNO

Kipengele cha Kihafidhina cha Jamii—Wakulima—Hali Mpya katika Ulimwengu wa Kikristo—Mvurugano wa Kilimo—Sababu Zake—Viwango vya Dhahabu na Fedha ni Vipengele—Utabiri wa Maandiko Ukitimia—Mambo Haya Yana Uhusiano na Vita vya Siku Kuu 385

UCHUNGUZI WA TISA
MKANDAMIZO USIOZUILIKA
USHUDI WA WENYE HIKIMA WA ULIMWENGU

Ujasusi wa Jumla ni Kigezo Kipya Katika Hesabu Zote—Maoni ya Seneta Ingall—Maoni ya Mchungaji Lyman Abbott—Maoni ya Askofu Newman (M.E.)—Maoni ya Mwanasheria Mashuhuri—Maoni ya Kol. Robert Ingersoll—Mheshimiwa J. L. Thomas kuhusu Sheria za Kazi—Mtazamo wa Wendell Phillips—Utabiri wa Mwanahistoria Macaulay—Matumaini ya Mheshimiwa Chauncey Depew—Mahojiano na Askofu Worthington (P.E.)—W. Jibu la J. Bryan—Mtazamo wa Kiingereza—Kauli ya Edward Bellamy kuhusu hali ilivyo—Maoni ya Mchungaji J. T. McGlynn —Mtazamo wa Profesa Graham—Maoni ya Jaji wa Mahakama Kuu—Mtazamo wa Kifaransa, "Ghasia ya Kijamii." 413

UTAFITI X
TATHMINI ZILIZOPENDEKEZWA—ZA KIJAMII NA KIFEDHA

Marufuku ya Pombe na Haki ya Kura ya Wanawake—Fedha Huru na Ushuru wa Kinga
—"Ukomunisti"—"Walikuwa na Kila Kitu kwa Pamoja"—"Anarukia"—"Ujamaa" au "Ujamaa wa Pamoja"—Babbitt kuhusu Ujenzi wa Jamii—Herbert Spencer kuhusu Ujamaa—Mifano ya Jamii Mbili za Kijamaa—"Utaifa"—Elimu ya Jumla ya Ufundi Mekanika kama Tiba—Tiba ya "Kodi Moja"—Jibu la Henry George kwa Papa Leo XIII kuhusu Kazi—Dkt. Lyman Abbott kuhusu Hali—Mapendekezo ya Askofu wa M. E.—Matumaini na Hofu Nyingine—Matumaini Pekee—"Matumaini Hiyo Yenye Baraka"—Mtazamo Unaofaa kwa Watu wa Mungu Wanaoona Mambo Haya—Ulimwenguni lakini Sio wa Ulimwengu.....469

SOMO XI
VITA VYA ARMAGEDDON

Taabu Inayokaribia Iliyofanana na Ishara kwa Wabashiri Wengi—Iliyotabiriwa katika Kuanguka kwa Israeli, M.K. 70, na katika Mapinduzi ya Ufaransa—Yake

Tabia na Upana wa Jumla—Jeshi Kuu la Bwana—"Wabaya Zaidi wa Mataifa"—"Wakati wa Taabu ya Yakobo"—Ukombozi Wake—Kushindwa kwa Gog na Magog.....527

MASOMO YA KUMI NA MBILI
NABII MKUU WA BWANA WETU
MAT. 24; *MARKO 13*; *LUKA 21:5-36; 17:20-37*

Umuhimu wa Unabii Huu—Hali na Maswali Matatu yaliyousababisha—Jihadharini na Kristo wa Uongo—Muhtasari wa Kihistoria wa Karne Kumi na Nane—Taabu katika Mwisho wa Enzi ya Kiyahudi na ile Inayofunga Enzi ya Injili, Zikiwa Zimechanganywa katika Lugha ya Waandishi wote wa Injili—Kile Kichukizo cha Uharibifu—Kimbileni Mlima—Wenye Mimba, n.k.—Kabla ya Majira ya Baridi na Sabato—Hapa! Huko! Msiwaamini—Taabu ya Siku Hizo—Kukuzimika kwa Jua na Mwezi kama Ishara—Kuanguka kwa Nyota—Utimizo wa Kimfano Pia—Ishara ya Mwana wa Mtu—Yale Makabila ya Dunia Wataona—Mkoni—"Kizazi Hiki"—Kesheni!—"Kama Siku za Nuhu, Hawakujua"—Kumbukeni Mke wa Loti—Mmoja Atachukuliwa na Mwingine Aachwe—Wateule Wakusanywe Kweli—Familia ya Shetani Itavunjika—Mipango ya Kuwalisha Familia ya Imani. 563

SOMO LA KUMOJA KUMI NA TATU
UWAZIISHWIJI WA UFALME, NA JINSI UTAKAVYOJITAMBULISHA

Kutembea kwa Imani—Nani Wanaunda Ufalme—Kuanzisha Ufalme wa Kiroho—Kuanzisha "Wakurugenzi Kote Duniani"—Tamaa ya Mataifa Yote—Mawasiliano ya Karibu Kati ya Ufalme na Waministri wake au "Wakurugenzi"—Ngazi ya Yakobo—Veli la Musa—Mabadiliko Makubwa Yalianzishwa—Je, Kutakuwa na Hatari Kutokana na Nguvu Nyingi Kiasi Hicho Mikononi mwa Mtawala Mpya?—Utawala wa Fimbo ya Chuma, Utadumu Muda Gani?—Uongofu wa Dunia—Taifa Lililozaliwa Siku Moja —"Wote walio katika Makaburi"—Kuongezeka kwa Ufalme Wake—Uwakilishi Kutolewa—Mapenzi ya Mungu Yafanyike Duniani 615

SOMO XIV
KITUO CHA MGUU CHA YEHOVA KIMEFANYWA KITUKU

Kiti cha miguu cha Mungu kimechafuka na kuachwa kwa sababu ya dhambi—Uamsho ulioahidiwa wa utukufu wake—Umiliki uliolipwa utarudishwa—Lulu yake angavu zaidi—Uanzishaji upya wa miguu ya Yehova "Mlima wa Mizeituni"—Baraka zinazotokana—Kiti cha miguu hatimaye kitakuwa cha utukufu kweli. 647

UTANGULIZI

VITA VYA ARMAGEDDON

"Naye malaika wa sita akamimina kikombe chake juu ya mto ule mkubwa Efrati; na maji yake yakauka, ili njia ya wafalme wa mashariki iandaliwe. Nami nikaona roho tatu chafu kama chura zikitoka kinywani mwa yule joka, na kinywani mwa yule mnyama, na kinywani mwa yule nabii wa uongo. Kwa maana hao ni roho za mashetani, zifanyazo miujiza, zinazotoka kwa wafalme wa dunia na ulimwengu wote, ili kuwakusanya kwa ajili ya vita vya siku ile kuu ya Mungu Mwenyezi. Tazama, naja kama mwivi. Heri yake yeye aliye macho na kuzishika nguo zake, asitembelee uchi, nao waone aibu yake. Naye akawakusanya pamoja katika mahali paitwapo kwa Kiebrania Harmagedoni." ***Ufunuo 16:12-16***

Armagedoni ni neno la Kiebrania linalomaanisha Kilima cha Megido, au Mlima wa Maangamizi. Megido ilikuwa katika eneo lenye mwonekano wa kipekee kwenye ukingo wa kusini wa Bonde la Esdreloni, na ilitawala njia muhimu ya kuingia katika nchi ya vilima. Eneo hili lilikuwa uwanja mkuu wa vita wa Palestina, ambapo vita vingi maarufu vya historia ya Agano la Kale vilipiganwa. Huko Gidioni na kundi lake dogo waliwatisha na kuwashinda Wamidiani, ambao walipigana wao kwa wao katika kukimbia kwao. (***Waamuzi 7:19-23***) Huko Mfalme Sauli alishindwa na Wafilisti. (***1 Samweli 31:1-6***) Huko Mfalme Yosia aliuawa na Farao-Necho katika mojawapo ya mapigano ya maafa zaidi katika historia ya Israeli. (***2 Mambo ya Nyakati 35:22-25***) Huko pia Mfalme Ahabu na mke wake Yezabeli waliishi, katika mji wa Yezreeli, ambako Yezabeli baadaye alikumbana na kifo cha kutisha. ***2 Wafalme 9:30-37***

Vita hivi kwa namna fulani vilikuwa vya mfano. Kushindwa kwa Wamidiani kuliondoa watu wa Israeli kutoka utumwa wa Midiani. Hivyo basi Gidioni na kundi lake walikuwa mfano wa Bwana wetu na Kanisa, ambao wataondoa wanadamu kutoka utumwa wao kwa dhambi na kifo. Kifo cha Mfalme Sauli na kuangushwa kwa ufalme wake na Wafilisti kulifungua njia kwa

utawala wa Daudi, ambaye alikuwa mfano wa Masihi. Mfalme Ahabu alikuwa mfano wa serikali ya kiraia, inayoitwa kwa ishara "Joka" katika Ufunuo. Malkia Yezabeli alikuwa ishara ya malaya mkuu, Babeli, na kwa hivyo anatajwa kwa jina. "Umaruhusu yule mwanamke Yezabeli, anayejidai kuwa nabii, kuwafundisha na kuwapotosha watumishi Wangu." ***Ufu. 2:20***

Katika Maandiko, Bwana ameona inafaa waziwazi kuhusisha jina la uwanja huu maarufu wa vita, Armagedoni, na mzozo mkuu kati ya Ukweli na Kosa, sawa na kibaya, Mungu na Mali, ambao kwao Enzi ya Injili itafungwa na Enzi ya Kimasihi kuanzishwa. Ametumia kwa makusudi lugha yenye alama nyingi katika kitabu cha mwisho cha Biblia, waziwazi kwa lengo la kuficha kweli fulani muhimu hadi wakati ufaao wa ufunuo wake. Lakini hata wakati ufaao, "Hakuna mtu mwovu atakayeelewa; bali wenye hekima ndio wataelewa." (***Dan. 12:10***) Hakuna asiye na muafaka wa moyo na Mungu atakayejua; bali wenye hekima tu miongoni mwa watu wake—kundi la bikira wenye hekima katika mfano wa Bwana. ***Mathayo 25:1-13***

Kwa hiyo, tunapozingatia andiko letu, hatupaswi kutarajia mkusanyiko wowote wa watu kihalisi kwenye Mlima wa Megiddo. Badala yake, tunapaswa kutafuta kile kinachoashiriwa na mlima huo. Mambo mengi yanaitwa "Vita vya Armagedoni"; msemo huu unatumika kwa njia nyingi na kutoka mitazamo mbalimbali. Lakini Wakristo wanatambua kwamba neno hili Armagedoni linahusiana hasa na Biblia, ambapo linatumiwa kwa maana ya kiroho. Kwa hiyo, ikiwa sasa ni wakati mwafaka wa kuzingatia Vita vya Armagedoni kwa mtazamo wa kisiasa, bila shaka ndio wakati mwafaka wa kuzingatia neno hili kwa mtazamo wake halisi wa kidini.

Sote tunajua kwamba kitabu cha Ufunuo kimejaa alama. Inaonekana Mungu aliweka kitabu hiki mwisho katika Biblia kwa nia ya kufunika kweli kuu na muhimu. Kwamba kina kweli za thamani ni maoni ya wanafunzi wote wa Biblia. Hata hivyo, Mungu amefunika kweli hizo kwa ustadi mkubwa kiasi kwamba watu wake katika nyakati zilizopita hawakuweza kuzitambua kikamilifu na kwa uwazi. Wanafunzi wa Biblia wanaamini kwamba hili limekuwa nia ya Kimungu, si tu kwa sababu kweli hizi hazikupaswa kueleweka, bali kwa sababu Mungu anakusudia

kuweka sifa fulani za Ukweli Wake mbali na ulimwengu. Wanadamu daima wamepotosha Mpango wa Kimungu; kwa maana Mungu katika hekima Yake anataka wapotoshe. Ukweli ulioandikwa katika Ufunuo si kwa ajili ya ulimwengu, wala kwa Wakristo wa jina tu, bali kwa Kanisa—Mwili wa Kristo, watakatifu "Kanisa la Wazaliwa wa Kwanza walioandikwa mbinguni." Kwa hawa maarifa yatakuwa "nyama kwa wakati wake." "Wenye hekima wataelewa."

Maandiko Matakatifu yamejaa dokezo kuhusu Har-Maghedoni. Bwana wetu Yesu anaiita "huzuni kuu, ambayo haijawahi kuwepo tangu mwanzo wa dunia hadi sasa, wala haitawahi kuwepo tena." (***Mathayo 24:21***) Nabii Danieli anaielezea kama "wakati wa taabu, ambao haukuwahi kuwa tangu kulipo taifa, hata wakati huo." (***Danieli 12:1***) Kwa uhusiano wa karibu na kauli hii Danieli anatangaza kwamba Mwakilishi wa Mungu, "Mikaeli, atasimama, yule Mkuu wa wale wanaosimama kwa ajili ya watoto wa" Israeli. Neno "Mikaeli" linamaanisha "Yeye aliye kama Mungu"—Yule aliye kama Mungu. Atasimama kwa ajili ya wokovu wa watu wa Mungu, kwa ajili ya kurekebisha makosa na uovu, kwa ajili ya kuanzisha yaliyo sawa na kweli, ili kuwaletea wanadamu ufalme mkuu wa Mungu, ambao umehubiriwa tangu siku za Abrahamu.

Wakati wa Kuanzishwa kwa Ufalme wa Masihi

Ufunuo wa Yohana, kwa kuwa ni kitabu cha alama, hautafahamika na ulimwengu. Mungu Mwenyewe amesema kwamba ni wakati fulani tu ndipo hata Kanisa linaweza kutarajia kuelewa. Nabii Danieli alipouliza kuhusu maana ya maono yake, malaika akajibu, "Nenda zako, Danieli; maana maneno yamefungwa na kufungwa mpaka Wakati wa Mwisho"—sio mwisho wa dunia, bali mwisho wa Enzi—mwisho wa Mpangilio huu. "Ulimwengu unasimama milele." ***Mhub. 1:4***

Mtakatifu Petro anatuambia kwamba Enzi hii itamalizika kwa moto mkuu—alama ya Nyakati ya Taabu, ambapo taasisi za sasa zitamezwa. (***2 Petro 3:8-13***) Mahali pengine katika Maandiko, Wakati huu wa Taabu wa kutisha unawakilishwa kwa ishara kama dhoruba, kama kimbunga, kama moto, ili kuteketeza kila kitu. Baada ya mpangilio wa sasa kupita katika Wakati huu mkuu wa Taabu, Mungu Mwenyewe

[Div]
ataanzisha Ufalme Wake—ule ambao tunaomba, "Ufalme wako uje; mapenzi yako yafanyike duniani, kama yalivyofanyika mbinguni."

Basi, ikiwa kuna chochote kinachoashiria kwamba tunaishi katika mwisho wa Enzi ya Injili, chochote kinachoashiria kwamba Mabikira wanatengeneza taa zao, tunaweza kuwa na uhakika kwamba wakati wa Mabikira Wenye Hekima kuingia katika utukufu uko karibu sana. Ni ujumbe wenye baraka kiasi gani huu kwa "wote wanaopenda kuonekana Kwake!"

Katika unabii uleule unaosema kwamba Wakati wa Mwisho ni wakati wa wenye hekima mbele za Mungu kuelewa, tumeambiwa kwamba wakati huu utaonyeshwa hasa kwa sifa mbili maalum: kwanza, "Wengi watakimbia huku na kule"; pili, "Maarifa yataongezeka." (***Dan. 12:4***) Leo tunaona unabii huu ukitimia. Kote ulimwenguni watu wanakimbia huku na kule kama ambavyo haijawahi kutokea. Njia za reli, meli za mvuke, magari ya injini, magari ya umeme—ya ardhini, ya chini ya ardhi na ya juu—n.k., hubeba wanadamu kila mahali. Kuongezeka kwa jumla kwa maarifa kunaashiria siku yetu ya ajabu. Kila mtoto wa miaka kumi ana uwezo wa kusoma. Kote ulimwenguni kuna vitabu, magazeti, Biblia katika kila nyumba—fursa ya maarifa ambayo haijawahi kuwepo tangu mwanadamu awe duniani.

Kutimizwa kwa ajabu kwa unabii huu kunaashiria siku yetu kama wakati wa Mwisho, ambapo Mpangilio wa sasa utafikia tamati na Mpangilio Mpya utaanzishwa—wakati ambapo watu wa Mungu wataweza kuelewa hali ilivyo na kujiandaa kwa ajili ya mabadiliko yao.

Kanuni, si Watu Binafsi, Ndio Wanaojadiliwa

Wakristo wote huuhusisha kitabu cha Ufunuo na Bwana wetu, kama vile Yohana Mtakatifu anavyofanya. (***Ufunuo 1:1***) Kwa hiyo, hatubebeki jukumu la alama zinazotumika katika kitabu hicho. Kuna njia nyingi sana ambazo mtu anaweza kueleweka vibaya, hata na Wakristo wema, kiasi kwamba tunahisi ni busara kutokueleza waziwazi maoni yetu. Tunapoendelea kuwasilisha uelewa wetu wa alama za Ufunuo, tunataka kusisitiza kwa nguvu zote kwamba hatusemi chochote dhidi ya Wakristo watakatifu popote, wakati wowote, iwe katika kanisa lolote au nje ya kanisa lolote. Hatuna chochote cha kusema kuhusu watu. Tunajadili MISINGI, MAFUNDISHO, SIKU ZOTE; watu binafsi, KAMWE! Mungu ametupa

hatukatua kutujadili *watu;* ni jukumu letu kujadili *Neno Lake.*

Tunapowasilisha tafsiri yetu ya alama za Ufunuo, tunatambua kwamba Neno la Mungu linawasilisha shutuma kali sana dhidi ya baadhi ya mifumo mikubwa ya wakati wetu—baadhi ambayo kwa muda mrefu tumeiheshimu na kuithamini, ambayo tulidhani ina wengi walio watakatifu kwa neno na kwa tendo. Basi, tuweke wazi tofauti kati ya *watu binafsi* na *mifumo.* Hatunasemi chochote dhidi ya *mtu mcha Mungu,* bali katika tafsiri ya Neno la Mungu, kile tunachosema ni kuhusu *mifumo* hii pekee. Kwa hakika tunaamini kwamba watakatifu wa Mungu wameachwa nje ya alama hizi, pengine kwa sababu watakatifu wa Mungu, ikilinganishwa na mamia ya mamilioni ya wanadamu, ni kundi dogo tu, kama Yesu alivyosema: "Msiogope, kundi dogo."

Tukifika kwenye tafsiri ya alama za ***Ufunuo 16:13-16***, tunagundua kuwa kuna vyombo vitatu vinavyohusika na kukusanya majeshi kwa ajili ya Vita vya Armagedoni. Tunasoma kwamba kutoka kinywa cha Mnyama, kutoka kinywa cha Nabii wa Uongo na kutoka kinywa cha joka zilitoka roho tatu chafu kama chura; na kwamba roho hizi tatu chafu, zenye sura ya chura, zilitoka kote ulimwenguni kukusanya ulimwengu wote katika Vita hii ya Armagedoni.

Basi, ni sawa kwetu kuuliza ni mifumo gani inakusudiwa na maneno haya ya kiishara—Joka, Mnyama na Nabii wa Uongo. Baada ya kugundua maana ya istilahi hizi, tutauliza ni nini kinachoashiriwa na chura waliokuja kutoka vinywa vyao.

Katika Biblia nzima, Mnyama ni ishara inayotumika kuwakilisha serikali. Katika unabii wa Danieli, milki mikubwa ya ulimwengu ya dunia inaashiriwa hivi. Babeli ilikuwa Simba, Medo-Persi ilikuwa Dubu, Ugiriki ilikuwa Mbu, na Roma ilikuwa Joka. (***Dan. 7:1-8***) Milki ya Kirumi bado inadumu. Ulimwengu wa Kikristo ni sehemu ya ule Ufalme mkuu wa Kirumi ulioanza katika siku za Kaisari na ambao, kulingana na Maandiko, bado uko duniani.

Takriban wafasiri wote wa Biblia wanakubaliana kwamba Yule Nguvu Mkuu wa Ufunuo anawakilisha mamlaka ya kiraia tu, popote pale inapopatikana. Hatuelewi hili kumaanisha kwamba mamlaka yote ya dunia ni maovu au ni ya Shetani, bali kwamba

Joka ni alama ambayo Bwana amependa kuitumia kuwakilisha mamlaka ya kiraia.

Mnyama wa ***Ufunuo 16:13*** ni yule yule anayetajwa katika ***Ufunuo 13:2***, ambapo anaelezewa kama anayefanana na chui—mwenye madoadoa. Wafasiri wa Kiprotestanti wa Ufunuo wanakubaliana kwamba ishara hii inarejelea mfumo wa Kipapa—siyo kwa Papa, siyo kwa makanisa ya Kikatoliki, siyo kwa Wakatoliki binafsi, bali kwa *mfumo mzima,* ambao umekuwepo kwa karne nyingi.

Katika Neno Lake, Mungu amependa kutambua Upapa kama mfumo, kama serikali. Upapa unadai kwamba Ufalme wa Mungu, Ufalme wa Masihi, ulianzishwa mwaka 799 B.K.; kwamba ulidumu miaka elfu moja, kama Biblia inavyotangaza kwamba Ufalme wa Kristo utadumu; na kwamba ulimalizika mwaka 1799
A.D. Pia wanadai kwamba tangu 1799 Ufalme huu wa Kristo (yaani, mfumo wa Kipapa, unaowakilishwa katika Ufunuo kama Mnyama) umekuwa ukiteseka kwa ukatili; na kwamba wakati huu Shetani ameachiwa huru, kama utimilifu wa ***Ufunuo 20:7***.

Historia inarekodi kwamba enzi iliyomalizika mwaka 1799, iliyotambulika kwa kampeni ya Napoleon ya Misri, ilihitimisha na kufafanua kikomo cha utawala wa Kipapa juu ya mataifa. Napoleon hata alimteka Papa kuwa mateka hadi Ufaransa, ambako alifariki. Wakatoliki wa Kirumi wanadai kuwa tukio hili la aibu linaashiria wakati wa kuachiliwa kwa Shetani, likitimiza ***Uf. 20:7***.

Hatuwezi kukubaliana na tafsiri ya ndugu zetu Wakatoliki ya unabii. Bwana wetu hakika alikuwa sahihi alipotangaza kwamba "kiongozi wa dunia hii ni Shetani," na kwamba hii ni "dunia hii mbaya ya sasa" au enzi. Sababu ya kuwa na rushwa nyingi, mafundisho ya uongo, udanganyifu, ujinga, na dhana za kishirikina kila mahali ni kwamba Shetani ndiye kiumbe mkuu anayedanganya ulimwengu. Kulingana na Maandiko, Shetani atafungwa kwa miaka elfu moja, ili asishawishi mataifa tena. (***Ufunuo 20:3***) Baada ya miaka elfu moja kutimia, Shetani atafunguliwa kwa muda mfupi ili kuwajaribu wanadamu. Kisha ataharibiwa katika Kifo cha Pili, pamoja na wote wanaoendana naye.

Wanafunzi wa Biblia sasa ndipo wanaanza kufumbuka macho yao kuona urefu, upana, urefu na kina cha Upendo wa Mungu—mpango Wake wa ajabu ulioandaliwa, kwanza, kwa ajili ya Kanisa, ambao watashiriki katika utukufu wa Ufalme; na pili, kwa ajili ya ulimwengu wa wanadamu, ambao watapokea baraka ya kuinuliwa hadi ukamilifu wa kibinadamu katika kipindi hicho cha miaka elfu moja. Hii

Enzi hii ya utukufu ndiyo inakaribia, badala ya kuwa jambo la zamani. Hivyo basi, hali ya ubinadamu itakuwa ya utukufu sana mwishoni mwa Ufalme wa Masihi, kiasi kwamba hakuna kitu kilichowahi kuotwa kitakachoweza kuilinganishwa nacho. Lakini kazi kuu ya Mungu haitakamilika hadi kila mwanadamu atakapofikia ukamilifu, au atakapangamizwa katika Kifo cha Pili, kwa sababu ya kukataa kuendana na sheria za haki. Kisha kila kiumbe mbinguni na juu ya nchi, atasikika wakisema, "Baraka na heshima na utukufu na nguvu ziwe kwa Yeye aliye kiti cha enzi na kwa Mwana-Kondoo, milele na milele." ***Ufunuo 5:13***

Basi, Yule joka, inawakilisha nguvu ya Kirumi, inayowakilishwa na mamlaka ya kiraia duniani. Mnyama ni mfumo wa serikali wa Kipapa. Alama ya tatu, Nabii wa Uongo, bado haijatafsiriwa. Hii, tunaamini, ni jina jingine la mfumo unaoitwa mahali pengine "Sanamu ya Mnyama." (***Ufunuo 13:14***) Kulingana na Maandiko, Sanamu hii ni uwakilishi halisi kabisa wa Mnyama. Nabii wa Uongo, au Sanamu ya Mnyama, tunaelewa kumaanisha Shirikisho la Makanisa ya Kiprotestanti.

Sura ya Mnyama

Ili kuona kwa nini Shirikisho la Makanisa ya Kiprotestanti linapaswa kuashiriwa kama Taswira ya Mnyama na kama Nabii wa Uongo, ni lazima kuchunguza maandiko mengine ya kiishara. Katika ***Ufunuo 17:5***, umakini wetu unaelekezwa kwenye "siri" kuu. Neno "malaya" katika alama za Kimaandiko halimaanishi mtu asiye na maadili. Linarejelea Kanisa, ambalo lilipaswa kuwa Ufalme wa Mungu, lakini lililopoteza usichana wake na kuungana na mume wa kidunia, badala ya Mume wake wa Mbinguni. Kanisa liliungana na mume gani wa kidunia? Na Milki ya Roma. Katika fikra za Luther na waongozaji mageuzi wengine hakukuwa na shaka kwamba kulikuwa na muungano wa karibu kati ya Kanisa na ulimwengu. Kwa muda fulani Kanisa lilidai kusubiri Kristo kuanzisha Ufalme Wake. Hatimaye lilisema, "Sitangoje hadi Kuja kwa Kristo Mara ya Pili, nitaungana na Milki ya Roma."

Wote wanajua matokeo yake. Kanisa Katoliki la Roma lilipandishwa hadhi, na kutawala kama malkia kwa karne nyingi. Muungano huu wa Kanisa na Serikali unaonyeshwa katika picha maarufu inayopatikana

nchini Italia. Kwenye kiti cha enzi, Papa na Mfalme wameketi kando kwa kando. Kwa upande mmoja wako makardinali, maaskofu, makasisi wa cheo cha chini na waumini, kwa mpangilio wa vyeo vyao. Kwa upande mwingine wako majenerali, makapteni, askari, n.k., hadi kwa watu wa kawaida. Hivyo basi, muungano wa Kanisa na Serikali ulitambuliwa.

Kwa msingi wa muungano huu, serikali zote za kidunia huitwa za Kikristo; kwa kuwa zinadai umoja kama sehemu muhimu ya Kanisa. Historia inatuambia kwamba kwa karne nyingi Kanisa liliteua wafalme wa kidunia. Yeyote ambaye Papa alimtaka alitawazwa. Kama uthibitisho wa umwamba wa Kanisa, kuna hadithi inayosimuliwa kuhusu Mfalme Henry IV wa Ujerumani, ambaye alikuwa amemkasirisha Papa na ambaye kama adhabu alilazimishwa kusimama kwa siku tatu nje ya malango ya kasri la Canossa, akiwa hana viatu, na amevaa tu shati la nywele la mtoba dhambi, akiwa wazi kwa baridi kali ya katikati ya msimu wa baridi. Kisha alilazimishwa kutambaa kwa mikono na magoti hadi mbele ya Papa, ambaye soksi yake ya hariri ilivuliwa ili mfalme aweze kubusu kidole gumba la mguu wa Papa, kwa utimilifu wa ***Zaburi 2:12***, "Busu Mwana, enyi mfalme wa dunia."

Kwa ufahamu wetu hii ni matumizi potofu ya Maandiko. "Mwana" si Papa. "Mlima mtakatifu" ni Ufalme wa Mungu. Utume wake unaashiriwa kama Mlima mtakatifu wa Sayuni. Masihi mkuu atavunja kabisa mambo yote ya sasa, na ataweka Ufalme wa Haki na Ukweli, ambao utuinua wanadamu kutoka katika dhambi na unyanyapaa.

Wakatoliki wa Kirumi wanaamini kwamba Papa ni mrithi wa Kristo, anayetawala kwa niaba Yake. Wanaamini kwamba sasa ndio wakati ambapo Shetani ameachiliwa kuwadanganya mataifa; kwamba hivi karibuni Kanisa litapata tena mamlaka kamili duniani; na kwamba matokeo yake kila mtu asiyetii ataharibiwa. Ufafanuzi huu unatuelekeza kwenye ***Sura ya 13 na ya 20 ya Ufunuo***. Waprotestanti hawaelewi hali hii. Bila shaka watu wote wenye fikra wamegundua kwamba mipango ya muungano hutoka kwa Uprotestanti, lakini kamwe si kutoka kwa Ukatholiki.

Swali sasa linajitokeza, Kwa nini Maandiko yanaiweka Uprotestanti kama Sanamu ya Mnyama? Hii ilitokea lini na vipi? Tangu wakati wa Mageuzi, Waprotestanti walikuwa wakijitahidi mmoja mmoja kujiondoa

ya giza la zamani na hivyo walikuwa wameunda imani nyingi na kuanzisha madhehebu mengi. Lakini karibu katikati ya karne iliyopita viongozi walianza kuona kwamba ikiwa kila mtu angeendelea kusoma Biblia binafsi, wakati ungefika ambapo kila mmoja angekuwa na imani yake binafsi. Ili kuzuia kile kilichoonekana kwao kuwa ni kupoteza nguvu, walipanga muungano wa Waprotestanti katika mfumo ulioitwa Muungano wa Kihubiri.

Muungano wa Kievangeli, shirika la madhehebu mbalimbali ya Kiprotestanti, ulianzishwa mwaka 1846 kwa lengo hasa la kufanya kwa njia yao kile ambacho Ukatoliki ungefanya kwa njia yake. Wakiwa wameona nguvu kuu ambayo Wakatoliki wa Kirumi wangeitumia kwa sababu ya mfumo uliojumuika, Waprotestanti walisema, "Tumegawanyika. Hatuna nguvu. Tutajipanga." Wakati huo na hapo, kulingana na Maandiko, walitengeneza Sanamu ya Mnyama.

Hata hivyo, Biblia inasema kwamba kabla ya Sanamu hiyo kufanya madhara yoyote maalum, ni lazima ipokee uhai kutoka kwa Mnyama mwenye pembe mbili. (***Ufunuo 13:15***) Mnyama huyu mwenye pembe mbili, mwenye pembe kama mwana-kondoo, lakini sauti kama ya joka, tunaamini anawakilisha Kanisa la Uingereza, ambalo si mshiriki wa Muungano wa Kiinjili. Kanisa la Uingereza linadai kile ambacho Kanisa la Roma linadai—kwamba ndilo Kanisa la kweli; kwamba mengine yote yako makosa; kwamba lina urithi wa awali wa kitume; na kwamba hakuna aliyepewa jukumu la kuhubiri isipokuwa amewekewa mikono ya kitume na kimungu. Hili limekuwa dai la Kanisa la Uingereza kwa karne nyingi, na linaunda tofauti kati ya Kanisa hilo na madhehebu mengine yote ya Kiprotestanti.

Ingawa Muungano wa Kievangeli ulianzishwa mwaka 1846, haujaweza kutimiza kusudi lake, kwa sababu haukujua jinsi ya kufanya kazi. Madhehebu yaliyokuwa katika Muungano yaliungana kwa jina tu, na hivyo yamefanya kazi kinyume na kila moja. Madhehebu yaliyo nje ya Muungano yalitangazwa kuwa hayaruhusiwi; nao, kwa upande wao, yaliyataka Makanisa ya Kiinjili yaonyeshe walipopata mamlaka ya kuhubiri. Matokeo yake, Sura haikuwa na nguvu ya kutenda; ilinyanyaswa; na ili kupata uhai—maisha
—ingehitaji urithi wa kitume; lazima iwe na kitu kama msingi wa utendaji.

Maandiko yanaashiria kwamba Kanisa la Uingereza lit

[Dx]

Kuungana kwa karibu na Muungano wa Kiyahudi na kuipa mamlaka ya kitume ya kuhubiri. Kwa sababu ya muungano huu, Muungano utaweza kusema, "Tuna mamlaka ya kitume ya kuhubiri. Hakuna atakayezungumza isipokuwa amepata idhini yetu." Kitendo hiki kinatajwa katika ***Ufunuo 13:17***. Hakuna atakayeruhusiwa kununua au kuuza vitu vya kiroho katika soko la kiroho isipokuwa awe na alama ya Mnyama au alama ya Sanamu.

Katika ***Ufunuo 16:13*** tunapata kutajwa kwa Nabii wa Uongo, uwakilishi mwingine wa Sanamu—bidhaa iliyopewa uhai ya Muungano wa Kiyahudi, ambayo imechukua sura ya Shirikisho la Makanisa, na leo ina nguvu kubwa. Je, tunaweza kutarajia kuwa itakuwa na nguvu zaidi, bado haijulikani. Maandiko yanaonyesha wazi kwamba Sanamu ya Mnyama itapata nguvu kubwa kiasi kwamba itafanya kile kilichofanywa na Kanisa Katoliki la Kirumi zamani; na kwamba mifumo hiyo miwili, ya Kikatoliki na ya Kiprotestanti, itatawala ulimwengu ulioendelea kwa mkono wa juu kupitia mamlaka ya kiraia—Yule joka.

"Roho Tatu Chafu Kama Chura"

Maandiko Matakatifu yanatuambia kwamba matokeo haya yataletwa na matamshi ya nguvu iliyounganishwa ya Kanisa na Serikali. "Roho tatu zisizo safi kama chura zilitoka kinywani mwa joka, na kinywani mwa mnyama, na kinywani mwa nabii wa uongo." Katika kifungu hiki, roho ni mafundisho—mafundisho yasiyo safi—mafundisho ya uongo. Kila mojawapo ya mifumo hii itatamka mambo yale yale, na matamko haya yataleta pamoja falme za dunia katika Vita Kuu ya Armageddon.

Alama za Maandiko, zinapofahamika ipasavyo, zina nguvu kubwa, na daima kuna ufananisho wa karibu kati ya alama yenyewe na kitu kinachoashiriwa. Roho Mtakatifu anapotumia chura kuwakilisha mafundisho fulani, tunaweza kuwa na hakika kwamba matumizi yake yatafaa kikamilifu. Ingawa chura ni kiumbe kidogo, hujijaza hewa hadi karibu ilipuke kwa jitihada za kujionyesha kuwa mtu muhimu. Chura anaonekana mwenye hekima sana, ingawa hajui mengi sana. Kisha chura *hulia* kila anapotoka sauti.

Kwa hiyo, sifa tatu kuu za chura ni majivuno, mwonekano wa hekima na maarifa ya juu, na kulia kwake kila mara. Tukitumia sifa hizi kwa

picha iliyotolewa katika Neno la Mungu, tunajifunza kwamba kutoka kwa mamlaka ya kiraia, kutoka kwa Kanisa Katoliki na kutoka kwa Shirikisho la Makanisa ya Kikristo kutatoka mafundisho yale yale. Roho ya wote itakuwa ya kujigamba; itadhaniwa kuwa na hekima na maarifa ya juu; wote watatabiri matokeo mabaya yatakayofuata baada ya kushindwa kutii ushauri wao. Hata kama mafundisho yanapingana kiasi gani, tofauti hizo zitapuuzwa katika kauli kuu kwamba hakuna kitu cha kale kinachopaswa kusumbuliwa, au kuchunguzwa, au kukanushwa.

Mamlaka ya Kimungu ya Kanisa, na Haki ya Kimungu ya wafalme, mbali na Kanisa, hazitaruhusiwa kupingana; kwani zote mbili zitathibitishwa. Watu au mafundisho yoyote yanayopingana na madai haya ya majivuno, yasiyo ya kimaandiko, yatachukuliwa kuwa kila kitu chafu, vinywa vya chura, vikiliapo kutoka kwenye minara na majukwaa, na kupitia vyombo vya habari vya kidini na vya kidunia. Hisia bora za wengine zitakandamizwa na falsafa ya ule roho uleule wa uovu uliotamka kupitia Kayafa, kuhani mkuu, kumhusu Bwana wetu Yesu. Kama Kayafa alivyotangaza kuwa ni vyema kutenda uhalifu unaokiuka haki, ya kibinadamu na ya Kimungu, ili kumuondoa Yesu na mafundisho Yake, ndivyo na roho hii inayofanana na chura itakubali ukiukaji wowote wa kanuni unaohitajika kwa ajili ya kujilinda.

Kila Mkristo wa kweli anasikitika kutazama nyuma katika kurasa za historia na kuona matendo ya kutisha yaliyotendwa kwa jina la Mungu na haki, na kwa jina la Bwana wetu Yesu. Hatupaswi kufikiria kwa muda mfupi kwamba roho hizi za chura, au mafundisho, ni mbaya kabisa, bali kwamba ni mafundisho ya majigambo na kiburi, yakijionyesha kuwa na hekima na ukuu mkubwa, na yenye kuungwa mkono na karne nyingi. Kutoka kinywani mwa Yule joka hutoka fundisho la Haki ya Kimungu ya Wafalme: "Usitazame nyuma ya pazia la historia kuona wafalme walipata wapi haki hiyo. Kikubali fundisho hilo; maana usipofanya hivyo, na watu wakichunguza suala hilo, kutatokea mapinduzi ya kutisha na kila kitu kitaanguka!"

Mnyama na Nabii wa Uongo wana kigugumizi sawa. Kanisa Katoliki linasema, "Usitazame nyuma! Usijiulize chochote kuhusu Kanisa!" Uprotestanti pia unasema, "Sisi ni wakubwa, sisi ni wenye hekima, tunajua mengi. Nyamazeni! Hakuna mtu atakayejua kwamba hamjui chochote." Wote husema (kigugumizi), "Tunawaambia kwamba mkisema chochote dhidi ya

mpangilio uliopo, mambo ya kutisha yatatokea."

Vyama vya siasa vinahusika katika hili. Vyote hutangaza, "Ikiwa mabadiliko yoyote yatakuja, yatamaanisha janga kubwa!" Wengine wana ujasiri na wengine wana mamlaka ya kiraia nyuma yao, lakini kwa pamoja huwafokea watu kwamba ikiwa mabadiliko yoyote yatafanywa, yatamaanisha maangamizi kwa mpangilio wa sasa. Kwa lugha ya siku zetu, "Endeleeni kama mlivyo!" ndiyo amri katika Kanisa na katika Serikali; lakini watu wanashikwa na hofu. Ni kweli kweli hii ya Mnyama, ya joka na ya Nabii wa Uongo itakayochochea wafalme wa dunia na kuwakusanya pamoja kwenye Vita vya Armagedoni na maangamizi.

Mfalme na wakuu wa kidini, pamoja na kundi lao la makasisi na wafuasi wao waaminifu, watakusanywa katika safu imara—Waprotestanti na Wakatoliki. Mfalme na wakuu wa kisiasa, maseneta, na wote walio katika nyadhifa za juu, pamoja na watu wao wa mkono na wasaidizi wao, watafuata katika mstari uleule upande mmoja. Mfalme wa kifedha na masultani wa kibiashara, na wote wanaoweza kuwashawishi kwa kutumia nguvu kubwa zaidi kuwahi kutumika duniani, wataungana upande mmoja, kulingana na unabii huu. Hata hivyo, hawagundui kwamba wanakuja Armagedoni; lakini cha ajabu kusema, hili ni sehemu ya kelele zao wenyewe, "Njooni pamoja Armagedoni!"

Akizungumzia siku yetu, Bwana wetu alitangaza, "Mioyo ya watu itashindwa kwa hofu na kwa kusubiri mambo yanayokuja duniani; maana nguvu za mbingu zitatikiswa." (***Luka 21:26***) Mabwana wa Ulaya hawajui la kufanya. Ubaguzi wote wa madhehebu unatikiswa. Watu wengi wa Mungu wako katika mkanganyiko.

Kikorokoto cha roho za chura, au mafundisho, kitawakusanya wafalme na masultani, wa kifedha, kisiasa, kidini na viwandani kuwa jeshi moja kubwa. Roho ya hofu, iliyochochewa na kikorokoto hicho, itachochea tamaa za watu ambao vinginevyo ni wema na wenye busara hadi hasira—na kukata tamaa. Katika ufuasi wao wa kipofu wa roho hizi mbaya, mafundisho mabaya, watakuwa tayari kujitolea maisha na kila kitu kwa kile wanachodhani kimakosa kuwa ni madhabahu ya Haki, Ukweli na Uadilifu chini ya mpangilio wa Kimungu.

Watu wengi wa hadhi katika jeshi hili kuu watachukua msimamo unaokinzana kabisa na mapendeleo yao. Kwa muda, magurudumu ya uhuru na maendeleo yatarudishwa nyuma, na vizuizi vya zama za kati vitaonekana kuwa vya lazima kwa ajili ya kujihami-

ujihifadhi—kwa ajili ya kudumisha mpangilio wa sasa wa mambo na kuzuia mpangilio mpya ambao Mungu ameamuru, ambao wakati wake unaokaribia. Hata wale ambao huenda ni watu wa Mungu hawajisimamishi kufikiria kama ni mapenzi Yake kwamba mambo yaendelee kama yalivyo kwa miaka elfu sita iliyopita. Biblia inasema kwamba mapenzi ya Mungu si hayo, bali kutakuwa na mabadiliko makubwa, kwamba mpangilio mpya unakuja.

Kwa muda mfupi, kama tunavyoelewa Maandiko, nguvu hizi zilizounganishwa za Armagedoni zitashinda. Uhuru wa kujieleza, barua za bure, na uhuru mwingine ambao umekuwa pumzi ya umati katika siku zetu, utakatizwa bila huruma kwa kisingizio cha *uhitaji,* utukufu wa Mungu, amri za Kanisa, n.k. Valvu ya usalama itakandamizwa, na hivyo haitawasumbua tena wafalme wa dunia kwa sauti ya mvuke unaotoroka; na kila kitu kitaonekana kuwa tulivu—hadi mlipuko mkuu wa kijamii ulioelezwa katika Ufunuo kama *tetemeko la ardhi* utapotokea. Kwa lugha ya alama, tetemeko la ardhi huashiria mapinduzi ya kijamii, na tamko la Maandiko ni kwamba hakuna lililowahi kutokea kama hilo hapo awali. (***Ufunuo 16:18,19***) Tazama rejea ya Bwana wetu juu yake katika ***Mathayo 24:21***.

Jeshi Kuu la Bwana

Katika wakati huu, Maandiko yanaonyesha, Nguvu ya Kimungu itajitokeza, na Mungu atakusanya majeshi yaliyopangwa hadi Harmagedoni—Mlima wa Maangamizi. (***Ufunuo 16:16***) Neno lenyewe ambalo walijaribu kuliepuka kwa umoja wao, shirikisho, n.k., ndilo hasa watakaloliharakisha. Maandiko mengine yanatuambia kwamba Mungu atawakilishwa na Masihi, na kwamba atakuwa upande wa umma. "Wakati huo Mikaeli [Yule Mtu wa Kimungu—Masiha] atasimama." (***Dan. 12:1***) Atachukua mamlaka. Atamiliki Ufalme Wake kwa njia ambayo haitarajiwi na wengi kati ya wale ambao kimakosa wamekuwa wakidai kuwa ndio Ufalme Wake, na wameidhinishwa naye kutawala kwa jina Lake na kwa niaba Yake.

Bwana wetu Yesu alitangaza, "Ninyi ni watumishi wa yule mnamtumikia." Wengine wanaweza kuwa wanamtumikia Shetani na upotovu, wakidai kuwa wanamtumikia Mungu na haki; na wengine wanaweza kutumikia kwa ujinga, kama alivyofanya Sauli wa Tarsusi, ambaye "kweli alidhani kuwa alikuwa akimtumikia Mungu

huduma" katika kuitesa Kanisa. Kanuni ileile inatumika kinyume chake. Kama mfalme wa kidunia anavyojishikilia si mwenye jukumu la tabia ya kimaadili ya kila askari anayepigana vita vyake, ndivyo Bwana anavyotenda; haihakikishi tabia ya kimaadili ya wote wanaojiunga na kupigana upande Wake katika suala lolote. Wao ni watumwa wa yule wanayemtumikia, bila kujali motisha au lengo linalowachochea.

Kanuni ile ile itatumika katika Vita vya Armagedoni vijavyo. Upande wa Mungu katika vita hivyo utakuwa upande wa watu; na kundi hilo lisilo na sifa maalum, yaani watu, ndilo litakalopangwa mstari wa mbele mwanzoni mwa vita. Wapinzani wa utawala, Wajasusi, na wanamageuzi wenye hasira kali wa kila itikadi ya busara na upuuzi, watakuwa mstari wa mbele katika vita hivyo. Yeye yeyote mwenye ufahamu wa maisha ya kijeshi anajua kwamba jeshi kubwa linaundwa na watu wa tabaka zote.

Umma hautapumzika chini ya vizuizi vyake, lakini utatambua udhaifu wake ikilinganishwa na wafalme na masultani, kifedha, kijamii, kidini na kisiasa, ambao watakuwa na mamlaka wakati huo. Wengi wa maskini na watu wa tabaka la kati wanapendelea amani kwa gharama yoyote ile. Umma hauna huruma na fujo. Wanatambua kweli kwamba aina mbaya zaidi ya serikali ni bora kuliko kutokuwa na serikali kabisa. Umma utatafuta nafuu kupitia kura na marekebisho ya amani ya masuala ya dunia kwa ajili ya kuondoa uovu, kwa kuweka monopo na huduma za umma na rasilimali za asili mikononi mwa watu kwa ajili ya maslahi ya umma. Mgogoro utafikiwa wakati wale ambao hadi sasa walikuwa watetezi wa sheria watakapokuwa wakiivunja sheria na kupinga matakwa ya wengi kama yalivyodhihirishwa kwa kura. Hofu ya siku zijazo itachochea umma wenye nia njema hadi kukata tamaa, na fujo zitatokea wakati Ukomunisti utakaposhindwa.

Watakatifu wa Bwana hawapaswi kuwa katika vita hivi kabisa. Watu wa Mungu waliotakaswa, wanaotamani kwa dhati Ufalme wa Masihi na Mwaka wa Jubilei wenye utukufu na urejesho ambao utaanzishwa na huo, watasubiri kwa subira wakati wa Bwana, na kusubiri bila kulalamika. Wakiwa na taa zao zilizopambwa na kuwasha, hawatakuwa gizani kuhusu matukio muhimu ya vita vinavyokaribia; bali watakuwa na ujasiri, wakijua matokeo yaliyoonyeshwa katika "neno la unabii lililo imara zaidi," ambalo wamefanya vyema "kulizingatia, kama mwanga unaong'aa katika mahali penye giza, hadi Mchana utakapochomoza." ***2 Petro 1:19***

Swali sasa linajitokeza, Kwa nini Mungu hakutuma Ufalme Wake mapema? Kwa nini Har-Maghedoni ni muhimu? Tunajibu kwamba Mungu ana nyakati na majira yake mwenyewe, na kwamba ameteua Siku Kuu ya Maelfu Saba ya Miaka kwa ajili ya utawala wa Kristo. Hekima ya Kimungu imeficha hadi siku yetu maarifa na ustadi mkuu ambao kwa wakati mmoja unazaa mamilionea na watu wasioridhika. Kama Mungu angeondoa pazia la ujinga miaka elfu moja mapema, dunia ingekuwa imejipanga kwa ajili ya Har-maagedoni miaka elfu moja mapema. Mungu hakuleta mambo haya kabla ya wakati huu kwa sababu Mpango Wake una sehemu mbalimbali, ambazo zote zinakusanyika kwa wakati mmoja. Kwa wema, Mungu alifunika macho ya wanadamu hadi mkusanyiko wa Armagedoni ungekuwa mara moja kabla ya Kristo kuchukua mamlaka yake makuu na kuanza utawala wake. ***Ufunuo 11:17,18***

Mtazamo wa watu wa Mungu unapaswa kuwa wa shukrani kuu kwa Mtoaji wa kila wema. Wanapaswa kujiandaa kwa dhoruba kuu inayokuja na kuwa watulivu sana, bila kujihusisha kupita kiasi na upande wa matajiri au maskini. Tunajua tangu awali kwamba Bwana yuko upande wa watu. Yeye ndiye atakayepigana Vita vya Armagedoni, na jeshi lake litakuwa jeshi hilo la kipekee—watu wa tabaka zote. Wakati "tetemeko" hili kubwa la mapinduzi ya kijamii litakapotokea, halitakuwa ni kundi dogo tu la wanaoeneza fujo, bali itakuwa ni uasi wa watu ili kuondoa mamlaka makubwa inayowanyonga. Ubinafsi ndio chanzo cha jambo hili lote.

Bado Si, lakini Hivi Karibuni

Kwa miaka arobaini, majeshi ya Har-maagedoni yamekuwa yakikusanywa kwa pande zote mbili za mzozo. Migomo, kufungiwa nje kwa wafanyakazi na ghasia, kubwa na ndogo, zimekuwa tu mapigano madogo ya kando wakati pande zinazopigana zinapokutana njiani. Kashfa za mahakama na jeshi barani Ulaya, kashfa za bima, 'trust' na mahakama Amerika, zimevuruga imani ya umma. Mipango ya fitina, inayowashutumu mbadala wafanyakazi na waajiri, imekuwa ikichochea kila upande kumshuku mwenzake. Hisia za chuki na hasira kwa pande zote mbili zinaonekana zaidi na zaidi. Mistari ya vita inazidi kuonekana wazi kila siku. Hata hivyo, vita vya Armageddon bado haviwezi kupiganwa.

Zama za Mataifa zina miaka michache tu iliyobaki. Sanamu ya Mnyama bado inapaswa kupokea uhai—nguvu. Inapaswa kubadilishwa

kutoka kuwa mashine tu hadi kuwa nguvu hai. Shirikisho la Kiprotestanti linatambua kwamba shirika lake litaendelea kuwa bure isipokuwa likipokea uhai—isipokuwa makasisi wake watambuliwe moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja kuwa na uidhinishaji wa kitume na mamlaka ya kufundisha. Hii, unabii unaonyesha, itatoka kwa Mnyama mwenye pembe mbili, ambao tunaamini kwa ishara unawakilisha Kanisa la Uingereza. Matendo ya ukandamizaji ya Uprotestanti na Ukatoliki, yanayofanya kazi kwa pamoja kwa ajili ya kukandamiza uhuru wa binadamu, yanangojea uhai huu wa Sanamu. Hili linaweza kutokea hivi karibuni, lakini Armagedoni haiwezi kulitangulia, bali ni lazima lifuate
—labda mwaka mmoja baadaye, kulingana na mtazamo wetu wa Neno la Unabii.

Kuna jambo lingine linaloingilia kati. Ingawa Wayahudi wanazidi kuingia Palestina, wakipata udhibiti wa nchi ya Kanaani taratibu, na ingawa ripoti zinasema kwamba tayari kuna matajiri tisa huko, hata hivyo, unabii unahitaji idadi kubwa zaidi ya Wayahudi matajiri kuwepo huko kabla ya mgogoro wa Har-Magidoni kufikiwa. Kwa hakika, tunaelewa kwamba "taabu ya Yakobo" katika Nchi Takatifu itatokea mwishoni kabisa mwa Har-Magidoni. Ndipo Ufalme wa Masihi utaanza kuonekana. Kuanzia wakati huo, Israeli katika Nchi ya Ahadi itainuka polepole kutoka majivu ya yaliyopita hadi utukufu wa unabii. Kupitia masultani wake walioteuliwa na Mungu, Ufalme wa Masihi, wenye nguvu zote, lakini usioonekana, utaanza kuondoa laana na kuinua wanadamu, na kutoa uzuri badala ya majivu.

Naona hukumu zake zijazo, zikizunguka dunia yote, Ishara na vilio
vilivyoahidiwa, kutangulia kuzaliwa mara ya pili;
Nasoma hukumu Yake ya haki, katika viti vya enzi vya dunia
vinavyoporomoka; Mfalme wetu anasonga mbele.

Tarumbeta ya saba inalia, na Mfalme wetu hajawahi kushindwa,
atachambua mioyo ya watu mbele ya kiti chake cha hukumu.
Ee! wewe roho yangu, kuwa haraka kumkaribisha Yeye; nyayo zangu,
shangilieni; Mfalme wetu anaendelea kusonga mbele.

[D11]

"SIKU YA KISASI" SOMO LA KWANZA

Kutajwa Kwake Kwenye Unabii—Wakati Ulio Karibu—Lengo la Juzuu Hii—Maoni ya Jumla.

"Siku ya kisasi iko moyoni mwangu, na mwaka wa kuokolewa kwangu umefika." "Ni siku ya kisasi cha Bwana, na mwaka wa malipo kwa ajili ya mzozo wa Sayuni." ***Isa. 63:4; 34:8***.

HIVYO Nabii Isaya anarejelea kipindi hicho ambacho ***Danieli (12:1)*** anakielezea kama "nyakati ya taabu ambayo haijawahi kuwapo tangu kulipo na taifa"; ambacho ***Malakia (4:1)*** anasema, "Tazama, siku inakuja itakayowaka kama tanuri; na wenye kiburi wote, naam, na wote watendaji wa uovu, watakuwa kama manyasi"; ambapo Mtume ***Yakobo (5:1-6)*** anasema matajiri watalia na kulia kwa ajili ya taabu zitakazowapata; siku ambayo ***Yoeli (2:2)*** anaielezea kama siku ya mawingu na giza totoro; ambayo ***Amosi (5:20)*** anasema ni "giza wala si nuru, hata giza tupu pasipo na mwangaza wowote"; na ambayo Bwana anarejelea (***Mathayo 24:21,22***) kama wakati wa "hasa dhiki kuu," yenye uharibifu mkubwa kiasi kwamba, kama usingefupishwa, hakuna mwili unaoweza kuishi baada ya maangamizi yake.

Kwamba siku ile nyeusi na ya huzuni iliyoelezwa hivi na manabii ni siku ya hukumu kwa wanadamu kijamii na kitaifa—siku ya malipo ya kitaifa—ni wazi kutoka kwa maandiko mengi. Lakini huku akitambua haya, msomaji na aweke akilini

[D12]

akumbuke tofauti kati ya hukumu ya kitaifa na hukumu ya mtu binafsi. Ingawa taifa linaundwa na watu binafsi, na watu binafsi kwa kiasi kikubwa wanawajibika kwa mwelekeo wa mataifa, na lazima na kwa kweli wanateseka sana katika majanga yanayowapata, hata hivyo, hukumu ya dunia kama watu binafsi itakuwa tofauti na hukumu yake kama mataifa.

Siku ya hukumu ya mtu binafsi kwa ulimwengu itakuwa ni Enzi ya Miaka Elfu, kama ilivyoonyeshwa tayari.* Wakati huo, chini ya hali nzuri za Agano Jipya, na wakiwa wamepewa maarifa ya wazi ya ukweli, na kila msaada na motisha unaowezekana wa haki, wanadamu wote mmoja mmoja, na si kwa pamoja kama mataifa na mashirika mengine ya kijamii, watahukumiwa, au kupata hukumu, kwa ajili ya uzima wa milele. Hukumu ya mataifa, ambayo imeanzishwa sasa, ni hukumu ya watu katika nafasi zao za pamoja (za kidini na kiraia). Taasisi za kiraia za dunia zimekuwa na muda mrefu wa mamlaka; na sasa, kadiri "Nyakati za Wapagani" zinavyokaribia mwisho, ni lazima waweke hesabu zao. Na hukumu ya Bwana, iliyotangazwa mapema na manabii, ni kwamba hakuna hata mmoja wao atakayepatikana anastahili kufanyiwa upya kwa muda huo wa mamlaka au kuendelea kuishi. Amri ni kwamba enzi itawachukuliwa, na yeye ambaye ni haki yake atapokea Ufalme, na mataifa yatawekwa kuwa urithi wake. ***Eze. 21:27***; ***Dan. 7:27***; ***Zab. 2:8***; ***Ufu. 2:26,27***

Sikieni neno la Bwana kwa mataifa yaliyokusanyika mbele yake kwa hukumu: "Karibuni, enyi mataifa, kusikia; na sikieni, enyi watu; dunia isikie, na yote yaliyo ndani yake: ulimwengu, na vitu vyote vinavyotoka ndani yake. Kwa maana ghadhabu ya Bwana iko juu ya mataifa yote, na hasira zake juu ya majeshi yao yote." "Bwana ni...Mfalme wa milele: kwa ghadhabu yake dunia itatetemeka, na mataifa hayatoweza kustahimili hasira yake." "Sauti itatoka

---

Juz. I., Sura ya 8.

[D13]

njoo, hata hadi ncha za dunia; kwa maana Bwana ana mzozo na mataifa....Ndivyo asemavyo Bwana wa majeshi, Tazama, uovu utatoka taifa hadi taifa, na dhoruba kuu [taabu na mtafaruku mkali na tata] itainuka kutoka pwani za nchi. Na waliouawa na Bwana watakuwa siku hiyo kutoka ncha moja ya nchi hata hadi ncha nyingine ya nchi." "Nisubirieni, asema Bwana, hata siku nitakapoamka kwa ajili ya mawindo; kwa maana azimio langu ni kukusanya mataifa, ili niweze kuwakusanya wafalme, kuwamwaga juu yao ghadhabu yangu, naam, hasira zangu zote kuu; kwa maana dunia yote [mpangilio wa sasa wa kijamii] itateketezwa na moto wa wivu wangu; na kisha [baadaye] nitawageuzia watu lugha safi; ili wote wamwite jina la Bwana, kumtumikia kwa umoja." ***Isaya 34:1,2***; ***Yeremia 10:10; 25:31-33***; ***Sefania 3:8,9***; ***Luka 21:25***

Tayari tumeonyesha* kwamba wakati umewakaribia, na kwamba matukio ya siku ya Yehova yako karibu kutukabili. Miaka michache zaidi lazima kwa lazima yakuze mambo yanayoendelea sasa kuelekea kwenye shida iliyotabiriwa; na, kulingana na neno la uhakika la unabii, kizazi cha sasa kitashuhudia mgogoro huo wa kutisha na kupita katika mapambano ya uamuzi.

Lengo letu si, kwa kuelekeza umakini kwenye mada hii, kuchochea hisia tu, au kutafuta kuridhisha udadisi usio na tija. Wala hatuwezi kutumaini kuleta toba hiyo katika mioyo ya watu ambayo ingeleta mabadiliko katika mpangilio wa sasa wa kijamii, kisiasa na kidini wa jamii, na hivyo kuzuia maafa yanayokaribia. Shida inayokaribia haiwezi kuepukika: sababu zenye nguvu zote zinafanya kazi, na hakuna nguvu ya kibinadamu inayoweza kuzuia utendaji wake na maendeleo kuelekea mwisho wake wa hakika: matokeo lazima yafuatilie kama Bwana alivyotabiri

---

*Juz. II.

na kutabiriwa. Hakuna mkono isipokuwa mkono wa Mungu unaoweza kuzuia maendeleo ya mtiririko wa sasa wa matukio; na mkono wake hautafanya hivyo hadi uzoefu mchungu wa mzozo huu utakapokuwa umeweka funzo lake katika mioyo ya wanadamu.

Kwa hiyo, lengo kuu la toleo hili si kuangaza ulimwengu, ambao huweza kuthamini tu mantiki ya matukio na hautakuwa na nyingine; bali ni kuwaonya mapema, kuwaandaa, kufariji, kuhimiza na kuimarisha "nyumba ya imani," ili wasitishike, bali wawe katika muafaka kamili na huruma hata kwa hatua kali zaidi za nidhamu ya kimungu katika kuadhibu ulimwengu, wakiona kwa imani matokeo ya utukufu katika matunda ya thamani ya haki na amani ya kudumu.

Siku ya kisasi inahusiana kiasili na kusudi la wema la idhini yake ya kimungu, ambalo ni kuangusha mpangilio wote wa sasa wa mambo, kama maandalizi ya kuanzishwa kwa kudumu kwa Ufalme wa Mungu duniani, chini ya Kristo, Mfalme wa Amani.

Mtume ***Isaya (63:1-6)***, akichukua msimamo wake mwishoni mwa mavuno ya enzi ya Injili, anaona Mshindi mwenye nguvu, mwenye utukufu katika mavazi yake (aliyevaa mamlaka na nguvu), akipita kwa ushindi juu ya maadui zake wote, ambao damu yao imechafulia mavazi yake yote. Anauliza huyu mgeni wa ajabu ni nani, akisema, "Nani huyu anayetoka Edomu, akiwa amevaa nguo zilizopakwa rangi kutoka Bozra? huyu anayebeba utukufu katika mavazi yake, akitembea kwa ukuu wa nguvu zake?"

Edom, kama tunavyokumbuka, lilikuwa jina lililopewa Esau, ndugu wa kimila wa Yakobo, baada ya kuuza haki yake ya uzazi. (***Mwa. 25:30-34***) Jina hilo pia baadaye lilitumika kwa watu waliokutoka kwake na pia kwa nchi waliyoikaa. (Tazama ***Mwa. 25:30; 36:1***; ***Hes. 20:18,20,21***; ***Yer. 49:17***.) Kwa hiyo, jina Edomu ni

[D15]

alama inayofaa ya tabaka ambalo, katika enzi hii, limeuza haki yake ya kuzaliwa kwa njia ileile; na hilo pia, kwa malipo duni kama ile sufuria ya uji iliyomshawishi Esau. Jina hilo hutumika mara nyingi hivyo na manabii wakirejelea kundi hilo kubwa la Wakristo wanaodaiwa kuwa ni "Ulimwengu wa Kikristo," na "Ulimwengu wa Kikristo" (yaani, Ufalme wa Kristo), majina ambayo wenye fikra wanapaswa kuyatambua kwa urahisi kama majina yasiyofaa, yanayoonyesha upungufu mkubwa wa uelewa wa lengo na tabia halisi ya Ufalme wa Kristo, na pia wa wakati na namna uliopangwa wa kuanzishwa kwake. Ni majina ya kujivunia tu yanayopotosha ukweli. Je, ulimwengu kwa kweli bado ni wa Kikristo? Au hata ile sehemu yake inayodai jina hilo?—mataifa ya Ulaya na Amerika? Sikieni ngurumo ya mizinga, mkwaju wa majeshi yaliyopangwa, mlio wa makombora yanayolipuka, vilio vya wanyonge na mivumo ya mataifa yenye hasira vikijibu kwa msisitizo unaoziba masikio, Hapana! Je, hivi ndivyo vinavyounda Ufalme wa Kristo—Ukristo wa kweli? Nani hasa atakayejitwika mzigo wa *uthibitisho* wa pendekezo hilo la kipuuzi? Upuuzi wa dai hilo la majivuno ni dhahiri kiasi kwamba jaribio lolote la kutoa uthibitisho lingeondoa kabisa udanganyifu huo, kiasi kwamba hakuna anayetaka kuudumisha ambaye angejisikia huru kulifanya.

Ufaa wa jina la kiishara "Edom" katika matumizi yake kwa Ukristo ni dhahiri sana. Mataifa ya kile kinachoitwa Ukristo yamekuwa na fursa zilizopita mataifa yote mengine, kwa kuwa, kwao, kama ilivyokuwa kwa Waisraeli wa enzi zilizopita, ndivyo viliwekwa maneno ya Mungu. Kutokana na athari za kuangaza za Neno la Mungu, moja kwa moja na kwa njia isiyo ya moja kwa moja, baraka zote za ustaarabu zimefika kwa mataifa haya; na uwepo katikati yao wa watakatifu wachache (kundi dogo), waliokua chini ya ushawishi wake, umekuwa kama "chumvi ya dunia," ukiihifadhi kwa kiasi fulani

[D16]

kutoka kwa upotovu kamili wa maadili. Na hawa, kwa mifano yao ya kimaungu, na kwa bidii yao katika kuhubiri Neno la uzima, wamekuwa "mwangaza wa ulimwengu," wakiwaonyesha wanadamu njia ya kurudi kwa Mungu na haki. Lakini ni wachache tu katika mataifa haya yote yaliyo barikiwa ambao wametumia ipasavyo fursa zao, ambazo zimewafikia kama urithi kwa sababu ya kuzaliwa kwao katika nchi zilizobarikiwa sana na athari za Neno la Mungu, moja kwa moja na kwa njia isiyo ya moja kwa moja.

Kama Esau, umati wa Wakristo wameuza haki yao ya kuzaliwa ya faida ya kipekee na ya ajabu. Tunaposema umati, hatumaanishi tu sehemu yao isiyojali dini, bali pia wengi sana wa wafuasi wa kidunia wa dini ya Kristo, ambao ni Wakristo kwa jina tu, lakini hawana uhai wa Kristo ndani yao. Hawa wamependelea chembechembe duni za faida za kidunia za sasa kuliko baraka zote za ushirika na umoja na Mungu na Kristo, na kuliko urithi wa utukufu pamoja na Kristo ulioahidiwa kwa wale wanaomfuata kwa uaminifu katika nyayo zake za kujitolea. Hawa, ingawa *kwa jina* ni watu wa Mungu—Israeli ya kiroho ya jina tu ya enzi ya Injili, ambayo "Israeli kulingana na mwili" katika enzi ya Kiyahudi ilikuwa mfano wake—kwa kweli hawana heshima kubwa, au hawana kabisa, kwa ahadi za Mungu. Hawa, ingawa kwa kweli ni kundi kuu, wakiwa na jina la Kristo, na kujionyesha mbele ya ulimwengu kama Kanisa la Kristo; ingawa wamejenga mashirika makubwa yanayowakilisha mgawanyiko mbalimbali katika mwili unaodai kuwa wa Kristo; ingawa wameandika vitabu vingi vya "teolojia isiyo na mfumo," na kuanzisha vyuo na seminari nyingi kwa ajili ya kufundisha hivi; na ingawa wamefanya "mambo mengi ya ajabu" kwa jina la Kristo, ambayo mara nyingi, hata hivyo, yalikuwa kinyume na mafundisho ya Neno lake; hawa ndio wanaounda darasa la Edomu ambao wameuza haki yao ya uzaliwa. Darasa hili linajumuisha karibu "Ukristo" wote—wote waliolelewa katika kile kinachoitwa

[D17]

nchi za Kikristo, ambao hawajatumia fursa na baraka za injili ya Kristo na kuendana na maisha yake. Waliosalia ni watu wachache waliothibitishwa haki, waliotakaswa na waaminifu ambao wameungana na Kristo kwa imani hai, na ambao, kama "matawi," wanakaa ndani ya Kristo, Mzabibu wa Kweli. Hawa ndio Israeli wa kweli wa Mungu—Waisraeli kweli, ambao hawana hila.

Edom ya kiishara katika unabii wa Isaya inalingana na Babeli ya kiishara katika Ufunuo, na katika unabii wa Isaya, Yeremia na Ezekieli. Hivyo Bwana anaitaja na kuielezea mfumo huo mkuu ambao watu wameupa jina la upotoshaji, Ukristo—Ufalme wa Kristo. Kama vile nchi yote ya Edomu inavyowakilisha "Ulimwengu wa Kikristo" wote, ndivyo mji wake mkuu, Bozrah, uliowakilisha Ueklesiastiki, ngome kuu ya Ulimwengu wa Kikristo. Nabii anamuwasilisha Bwana kama shujaa mshindi anayefanya mauaji makubwa huko Edomu, na hasa huko Bozrah. Jina Bozra lina maana ya "kinga ya kondoo." Hadi leo, Bozra inajulikana kwa mbuzi wake, na mauaji ya siku hii ya kisasi yanasemekana kuwa ni ya "tupu na mbuzi." (***Isa. 34:6***) Mbuzi wangelingana na "magugu," wakati tupu wangewakilisha watakatifu wa dhiki (***Ufu. 7:14***; ***1 Kor. 3:1***) ambao walipuuza kutumia fursa walizopewa, na hawakukimbia ili kupata zawadi ya wito wao wa juu; na kwa hiyo, ingawa hawakatupwa na Bwana, hawakuhesabiwa kuwa na haki ya kuokolewa kutoka kwa shida kama "kondoo" waliokomaa—waliotawaliwa, waliochaguliwa na waaminifu.

Jibu la swali la Nabii—"Nani huyu anayetoka Edomu, akiwa amevaa mavazi mekundu kutoka Bozra?" ni, "Mimi anayeongea kwa haki, mwenye nguvu za kuokoa." Ni yule mwenyezi yuleyule aliyefafanuliwa na Mwongozaji (***Ufunuo 19:11-16***), "Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana," Aliyepakwa mafuta wa Yehova, Mkombozi wetu aliye barikiwa na Bwana Yesu.

[D18]

Kwa taarifa zetu, Nabii anauliza zaidi, akisema, "Kwa nini umevaa nguo nyekundu, na mavazi yako ni kama yule anayekanyaga kinyeo cha mvinyo?" Sikiliza jibu: "Niliponda kinano peke yangu; wala hakuna wa mataifa aliyekuwa pamoja nami. Niliwaponda kwa ghadhabu yangu, na kuwanyanyua kwa hasira zangu; na damu yao ilinyunyizwa juu ya mavazi yangu, na mavazi yangu yote nimeyachafua; maana siku ya kulipiza kisasi ilikuwa moyoni mwangu, na mwaka wa waliomookoa wangu umefika. Nikaona, wala hakuna aliyeko wa kusaidia, nikashangazwa; wala hakuna aliyeko wa kunisaidia; ndipo mkono wangu [nguvu] ulinisaidia; na ghadhabu yangu, hii ndiyo iliyonishikilia. Nami nikakanyaga mataifa kwa ghadhabu yangu, . . . nikashusha nguvu zao za ushindi hadi ardhini." Na Mwanafunuo anaongeza, "Yeye anakanyaga kinano cha mvinyo cha ghadhabu na hasira ya Mungu Mwenyezi." ***Ufu. 19:15***

Kukanyaga kwa kanyagio ndicho kipengele cha mwisho cha kazi ya mavuno. Kuvuna na kukusanya hufanywa kwanza kabisa. Hivyo basi, kukanyaga kwa kanyagio la ghadhabu ya Mungu, ambamo "mzabibu wa *nchi*" (mzabibu wa uongo ambao umetumia vibaya jina la Kikristo na Ufalme wa Kristo) hutupwa, wakati funzi zake za uovu zinapokomaa kikamilifu (***Ufunuo 14:18-20***), huwakilisha kazi ya mwisho ya kipindi hiki chenye matukio mengi cha "mavuno".* Inatushushia picha akilini sifa za mwisho za wakati mkuu wa taabu utakaohusisha mataifa yote, na ambao tumeonywa sana kuihusu katika Maandiko.

Ukweli kwamba Mfalme wa wafalme anaonyeshwa akikanyaga kanyagio "*peke yake*" unaashiria kwamba nguvu itakayotumika kuangusha mataifa itakuwa ni nguvu ya kimungu, na si nguvu ya kibinadamu tu. Itakuwa ni nguvu ya Mungu itakayoadhibu mataifa, na ambayo hatimaye "itawaletea hukumu [haki, uadilifu, ukweli] hadi ushindi." "Atapiga

---

*Juz. III, Sura ya 6.

[D19]

nchi kwa fimbo ya kinywa chake; na kwa pumzi ya midomo yake [nguvu na roho ya kweli yake] atawaua waovu." (***Isaya 11:4***; ***Ufunuo 19:15***; ***Zaburi 98:1***) Heshima za ushindi ujao wa kweli na haki haziwezi kuhusishwa na uongozi wowote wa kibinadamu. Mapigano ya mataifa yaliyokasirika yatakuwa makali, na uwanja wa vita na taabu ya mataifa vitakuwa vya ulimwengu mzima; na hakuna mtu yeyote kama Alexander, Cae-sar au Napoleon atakayepatikana kuleta mpangilio kutoka katika mchafukoge huo wa kutisha. Lakini mwishowe itajulikana kwamba ushindi mkuu wa haki na kweli, na adhabu ya uovu kulingana na stahili zake, uliletawezeshwa na nguvu kuu ya Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana.

Mambo haya yote yatatimia katika siku za mwisho za Enzi ya Injili, kwa sababu, kama Bwana anavyosema kupitia kwa Mtume (***Isaya 63:4; 34:8***), "Mwaka wa waliomookoa wangu umefika," na "ni siku ya kisasi cha Bwana, na mwaka wa malipo kwa ajili ya mzozo wa Sayuni." Katika enzi yote ya Injili, Bwana amezingatia utata, mzozo na mivutano, katika Sayuni ya jina tu. Ameona jinsi watakatifu wake waaminifu walivyolazimika kupigania ukweli na haki, na hata kuteswa kwa ajili ya haki mikononi mwa wale waliowapinga kwa jina la Bwana; na kwa madhumuni ya busara Bwana amejizuia kuingilia kati hadi sasa; lakini sasa siku ya malipo imefika, na Bwana ana mzozo nao, kama ilivyoandikwa, "Kwa maana Bwana ana mzozo na wakazi wa nchi, kwa sababu hakuna kweli, wala rehema, wala maarifa ya Mungu katika nchi. Kwa kuapa kwa uongo, na kuua, na kuiba, na kuonana na mke wa mwenzi, wanavunja sheria, na damu huwagusa damu. Ndiyo maana nchi italia, na kila akaaye ndani yake atadhoofika." (***Hos. 4:1-3***) Utabiri huu, uliokweli sana katika kutimizwa kwake kwa Israeli wa kimwili, ni kweli mara mbili zaidi katika matumizi yake kamili kwa Israeli wa kiroho kwa jina tu—Ulimwengu wa Kikristo.

[D20]

"Sauti itafika hata ncha za dunia; kwa maana Bwana ana mzozo na mataifa: atashitaki na kila mwili: atawatia wabaya upanga, asema Bwana." "Sikieni sasa anachosema Bwana, ... Sikieni, enyi milima [falme], mzozo wa Bwana, nanyi enyi misingi imara ya dunia [jamii]; kwa maana Bwana ana mzozo na watu wake [waliodaiwa], " "Atawatia wabaya upanga," ***Yer. 25:31***; ***Mika 6:1,2***

Sikieni tena Nabii Isaya kuhusu mzozo huu: "Karibuni, enyi mataifa, kusikia; na makini, enyi watu: acheni dunia isikie, na yote yaliyo ndani yake: ulimwengu, na vitu vyote vinavyotoka ndani yake [mambo yote ya ubinafsi na uovu yanayotokana na roho ya ulimwengu]; kwa maana ghadhabu ya Bwana iko juu ya mataifa yote, na hasira zake juu ya majeshi yao yote: amewaharibu kabisa [kwa mtazamo wa baadaye], amewaweka wakabiliwe na machinjio;
...na nchi yao itanyweshwa damu, na vumbi lao litanyeshwa mafuta. Maana ni siku ya kisasi cha Bwana, na mwaka wa malipo kwa ajili ya mzozo wa Sayuni." ***Isa. 34:1,2,7,8***

Hivyo Bwana atapiga mataifa na kuwafanya wajue nguvu zake, naye atawaponya watu wake waaminifu wasiotembea na wengi katika njia ya uovu, bali wanaomfuata Bwana Mungu wao kikamilifu katikati ya kizazi kinyembamba na kilichopindika. Na hata hukumu hii ya kutisha juu ya dunia, huku mataifa yakivunjwa vipande vipande kama chombo cha mfinyanzi, itakuwa somo la thamani kwao watakapotoka kwa ajili ya hukumu ya mtu binafsi chini ya utawala wa Milenia wa Kristo. Hivyo, katika ghadhabu zake, Bwana atakumbuka rehema.

[D21]

MASOMO YA PILI

"HUKUMU YA BABELI"—"ULIMWENGU WA KIKRISTO" "MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN"

Babiloni—Ulimwengu wa Kikristo—Mji—Dola—Mama—Binti Zake—Anguko la Babiloni—Umuhimu Wake wa Kutisha.

"HUKUMU ya Babeli ambayo Isaya...aliiona. Mwinue bendera juu ya mlima mrefu, mwinue sauti zenu kwao, mwinue mikono yenu ili waingie katika malango ya wakuu.

"Nimeamuru watakatifu wangu, nimewaita pia wenye nguvu wangu kwa ajili ya ghadhabu yangu; hata wale wanaofurahi katika utukufu wangu. "Wanakuja kutoka nchi ya mbali, kutoka mwisho wa mbingu, hata Bwana na silaha za ghadhabu yake, ili kuharibu yote nchi.

Kuna kelele ya fujo juu ya milima, kama ya watu wengi; kelele ya fujo ya falme za mataifa zilizokusanyika pamoja; Bwana wa majeshi anapanga jeshi la vita.

Lieni; kwa maana Siku ya Yehova imekaribia; itakuja kama uharibifu kutoka kwa Mwenyezi. Kwa hiyo, mikono yote itaudhi, na moyo wa kila mwanadamu utayeyuka: nao wataogopa: maumivu na huzuni vitawashika; watateseka, kama mwanamke anayejifungua: wataishangaa kila mmoja jirani yake; nyuso zao zitaangaza kama moto wa moto.

"Tazama, Siku ya Yehova inakuja, yenye ghadhabu na hasira kuu, ili kuacha nchi ukiwa; naye ataangamiza watenda dhambi wake ndani yake.

"Kwa maana nyota za mbingu na makundi yake hayatatoa nuru yao; jua litafifia likichomoza, na mwezi hautang'ara nuru yake.

"Nami nitaweka adhabu juu ya dunia kwa uovu wake, na juu ya wabaya kwa uovu wao; nami nitaondoa kiburi cha wenye majivuno, na

[D22]

nitaunyanyua chini ubabe wa madhalimu. Nitamtendea mwanadamu kuwa wa thamani kuliko dhahabu tupu; naam, mwanadamu kuliko msumeno wa dhahabu wa Ofiri. Kwa hiyo nitatikisa mbingu, na nchi itaondolewa mahali pake, katika ghadhabu ya Bwana wa majeshi, katika siku ya hasira yake kuu." ***Isaya 13:1-13***. Linganisha ***Ufunuo 16:14***; ***Waebrania 12:26-29***.

"Na hukumu nitaweka kwa mshipi, na haki kwa mizani ya ufundi; na theluji itafagia kimbilio la uongo, na maji yatafurika mahali pa kujificha." ***Isa. 28:17***

Manabii mbalimbali ya Isaya, Yeremia, Danieli na Ufunuo kuhusu Babeli yote yanakubaliana kikamilifu, na kwa wazi yanahusu mji ule ule mkuu. Na kwa kuwa manabii haya yalitimia kwa kiasi kidogo tu juu ya mji wa kale halisi, na yale ya Ufunuo yaliandikwa karne nyingi baada ya Babeli halisi kuharibiwa, ni wazi kwamba rejea *maalum* ya manabii wote ni kwa kitu ambacho Babeli ya kale halisi ilikuwa kielelezo chake. Ni wazi pia kwamba, kadiri unabii wa Isaya na Yeremia kuhusu kuanguka kwake ulivyotimia kwa jiji halisi, lilikuwa katika kuanguka kwake, na pia katika tabia yake, kielelezo cha jiji kuu ambalo Mwongozaji anaashiria katika lugha ya alama ya Ufunuo (Sura za 17 na 18), na ambalo manabii wengine wanarejelea hasa.

Kama ilivyotanguliwa, kile kinachojulikana leo kama Ulimwengu wa Kikristo ni mfano halisi wa Babeli ya kale; na kwa hiyo, maonyo makali na unabii wa manabii dhidi ya Babeli—Ulimwengu wa Kikristo—ni mambo ya wasiwasi mkuu kwa kizazi cha sasa. Laiti watu wangekuwa na busara ya kuyazingatia! Ingawa majina mengine mbalimbali ya kiishara, kama vile Edomu, Efraimu, Arieli, n.k., yamewekwa kwa Ukristo katika Maandiko, neno hili, "Babiloni," ndilo linalotumika zaidi, na umuhimu wake, yaani *mkanganyiko*, unafaa sana. Mtume Paulo pia anaonyesha Israeli ya kiroho ya jina tu, kinyume na Israeli ya kimwili ya jina tu

[D23]

(Tazama ***1 Kor. 10:18***; ***Gal. 6:16***; ***Rum. 9:8***); na vivyo hivyo kuna Sayuni ya kiroho ya jina tu, na Sayuni ya kimwili ya jina tu. (Tazama ***Isa. 33:14***; ***Amosi 6:1***.) Lakini hebu tuchunguze baadhi ya mlingano wa ajabu wa Ukristo na Babeli, mfano wake, ikiwa ni pamoja na ushuhuda wa moja kwa moja wa Neno la Mungu kuhusu mada hii. Kisha tutaangazia msimamo wa sasa wa Ukristo, na dalili za sasa za maangamizi yake yaliyoitabiriwa.

Mwoneshaji alidokeza kwamba haitakuwa vigumu kugundua mji huu mkuu wa fumbo, kwa sababu jina lake *liko paji lake*; yaani, amewekewa alama dhahiri, kiasi kwamba hatuwezi kushindwa kumuona isipokuwa tukifumba macho yetu na kukataa kuangalia—"Na *paji lake* lilikuwa na jina lililoandikwa, Fumbo, Babeli Mkuu, Mama wa Makahaba na machukizo ya dunia." (***Ufunuo 17:5***) Lakini kabla ya kutafuta Babeli hii ya Kiroho, hebu kwanza tuitazame Babeli ya mfano, na kisha, tukizingatia sifa zake kuu, tutafute kinyume chake.

Jina Babeli halikutumika tu kwa mji mkuu wa himaya ya Babeli, bali pia kwa himaya yenyewe. Babeli, mji mkuu, ulikuwa mji wa kifahari zaidi, na pengine mkubwa zaidi, wa ulimwengu wa kale. Ulijengwa kwa umbo la mraba pande zote mbili za mto Furat; na, kwa ajili ya ulinzi dhidi ya washambuliaji, ulizungukwa na mfereji mkuu uliojaa maji na kuzungushwa ndani ya mfumo mpana wa kuta mbili, zenye unene wa futi thelathini na mbili hadi themanini na tano, na urefu wa futi sabini na tano hadi mia tatu. Kwenye kilele kulikuwa na minara mirefu, ambayo inasemekana ilikuwa mia mbili na hamsini kwa idadi, iliyowekwa kando ya kingo za nje na za ndani za ukuta, kila mnara ukikabiliana na mwingine; na katika kuta hizi kulikuwa na malango mia moja ya shaba, ishirini na tano kwa kila upande, kulingana na idadi ya mitaa iliyokatana kwa pembe za nyota. Mji ulipambwa kwa majumba ya kifalme ya kifahari na mahekalu na mateka ya vita.

[D24]

Nebukadneza alikuwa mfalme mkuu wa himaya ya Babeli, ambaye utawala wake mrefu ulifunika takriban nusu ya kipindi chote cha kuwepo kwa himaya hiyo, na kwa yeye ndipo utukufu wake na utukufu wa kijeshi vilitokana hasa. Mji huo ulijulikana kwa utajiri na urembo wake, ambavyo vilileta anguko la maadili linalolingana, kilichokuwa ishara ya hakika ya kudorora na kuanguka kwake. Ulikuwa umejitoa kabisa kwa ushenzi, na ulikuwa umejaa uovu. Watu walikuwa waabudu wa Baali, ambaye walimtolea dhabihu za wanadamu. Upotovu mkubwa wa uabudu wao wa sanamu unaweza kueleweka kutokana na lawama ya Mungu kwa Waisraeli walipopotoshwa kwa kuwasiliana nao. Tazama ***Yer. 7:9; 19:5***.

Jina hilo lilitokana na kufeli kwa mpango wa mnara mkuu, ulioitwa Babel (mchafukoge), kwa sababu huko Mungu alichanganya lugha ya wanadamu; lakini etimolojia ya kienyeji ilifanya jina kuwa Babil, ambalo, badala ya kuwa la mkejeli, na kumbusho la ghadhabu ya Bwana, kwao lilimaanisha
—"lango la Mungu."

Mji wa Babeli ulipata hadhi ya umaarufu na utajiri kama mji mkuu wa himaya kuu ya Babeli, na uliitwa "mji wa dhahabu," "utukufu wa falme, na uzuri wa fahari ya Wakaldayo." ***Isa. 13:19; 14:4***

Nebukadneza alirithiwa katika utawala na mjukuu wake Belsaazar, ambaye wakati wa utawala wake ndipo palitokea kuanguka ambako kiburi, kushibaa kwa chakula na wingi wa uvivu daima huuhakikisha na kuukimbiliza. Wakati watu, bila kufahamu hatari iliyokuwa inawakaribia, wakifuata mfano wa mfalme wao, walikuwa wakijitoa kwa anasa za kupotosha, jeshi la Wapersi, chini ya Koreshi, liliingia kwa siri kupitia mfereji wa Mto Furat (ambao walikuwa wameelekeza maji yake kando), waliwaua kwa wingi wale waliokuwa wakijiburudisha, na kuichukua mji. Hivyo ndivyo ilivyotimizwa unabii wa ule mwandiko wa ajabu ukutani—" *Mene, Mene, Tekel, Upharsin* "—ambao Daniel alikuwa ameufasiri saa chache tu kabla kumaanisha
—"Mungu amehesabu ufalme wako na kuukamilisha. Wewe

[D25]

sanaa ilipimwa mizani na sanaa ikakosekana. Ufalme wako umegawanyika na kupewa Wamedaya na Wapersiani." Na uharibifu wa mji huo mkuu ulikuwa mkamilifu kiasi kwamba hata mahali pake palisahaulika na kwa muda mrefu haikujulikana.

Hivyo ndivyo ilivyokuwa mji wa kawaida; na, kama kinu kikubwa kilichotupwa baharini, ulizama karne nyingi zilizopita, bila kuinuka tena kamwe; hata kumbukumbu yake imekuwa ni aibu na mzaha. Sasa tuutafute mfano wake halisi, kwanza tukitambua kwamba Maandiko yanauonyesha waziwazi, na kisha tukizingatia ufaafu wa unabii huu wa mfano.

Katika unabii wa kiishara, "mji" unaashiria serikali ya kidini inayoungwa mkono na nguvu na ushawishi. Hivyo, kwa mfano, "mji mtakatifu, Yerusalemu mpya," ni ishara inayotumika kuwakilisha Ufalme wa Mungu ulioimarishwa, washindi wa Kanisa la Injili waliotukuzwa na wanaotawala kwa utukufu. Kanisa pia, na katika uhusiano huo huo, linawakilishwa kama mwanamke, "bibi arusi, mke wa Mwana-kondoo," akiwa na nguvu na utukufu, na likiungwa mkono na nguvu na mamlaka ya Kristo, mume wake. "Nami mmoja wa wale malaika saba akaja, akisema, Njoo hapa, *nikukuonyeshe bibi harusi, mke wa Mwana-Kondoo*. Naye... *akanionyesha ule mji mkuu, Yerusalemu mtakatifu*." ***Ufunuo 21:9,10***

Njia hii ileile ya tafsiri inatumika kwa Babeli ya kimistiki, ufalme mkuu wa kidini, "mji ule mkuu" (***Ufunuo 17:1-6***), ambayo inaelezewa kama malaya, mwanamke aliyeanguka (kanisa la mpinga Kristo—kwa kuwa Kanisa la kweli ni bikira), lililoinuliwa hadi mamlaka na utawala, na kuungwa mkono, kwa kiasi kikubwa, na wafalme wa dunia, mamlaka za kiraia, ambazo zote kwa namna fulani zimelewa na roho na mafundisho yake. Kanisa la mpinga Kristo lilipoteza usafi wake wa kibikira. Badala ya kusubiri, kama bikira aliyeahidiwa na safi, kwa ajili ya kuinuliwa pamoja na Mchumba wa mbinguni, alijihusisha na wafalme wa dunia na akafanyia biashara usafi wake wa ubikira—kwa mafundisho na tabia—ili kuendana na mapenzi ya dunia

mawazo; na badala yake alipokea, na sasa kwa kiasi fulani anatumia, utawala wa sasa, kwa kiasi kikubwa kupitia msaada wao, wa moja kwa moja na wa ziada. Uasi huu kwa Bwana, ambaye anadai jina lake, na kwa haki yake kuu ya kuwa "bakhri mtakatifu" aliyeahidiwa kwa Kristo, ndiyo chanzo cha jina hili la mfano, "malaya," wakati ushawishi wake kama ufalme wa kiroho, uliojaa kutoendana na mkanganyiko, unawakilishwa ishara kwa jina la Babeli, ambalo, kwa maana yake pana zaidi, kama inavyoashiriwa na ufalme wa Babeli, tunakitambua mara moja kuwa ni Ulimwengu wa Kikristo; huku katika maana yake nyembamba zaidi, kama inavyoashiriwa na mji wa kale wa Babeli, tunakitambua kuwa ni Kanisa la Kikristo *la jina tu*.

Ukweli kwamba Ukristo haukubali neno la Biblia "Babeli," na maana yake, yaani mchanganyiko, kama linalomhusu, si uthibitisho kwamba si kweli. Hata Babeli ya kale haikudai maana ya Biblia—mchanganyiko. Babeli ya kale ilijidai kuwa ndiyo "lango la Mungu" haswa; lakini Mungu aliipa jina Mchanganyiko (***Mwanzo 11:9***); na ndivyo ilivyo kwa mfano wake wa kinyume leo. Yeye anajiita Ulimwengu wa Kikristo, lango la Mungu na uzima wa milele, wakati Mungu anamuita Babeli—mchanganyiko.

Imekuwa ikidaiwa kwa upana sana na kwa usahihi kabisa na Waprotestanti kwamba jina "Babeli" na maelezo ya unabii vinamhusu Papa, ingawa hivi karibuni mtazamo wa upatanisho zaidi haupendi kulitumia hivyo. Kinyume chake, sasa juhudi zote zinafanywa na madhehebu ya Uprotestanti ili kupatanisha na kuiga Kanisa la Roma, na kushirikiana nalo. Kwa kufanya hivyo wanakuwa sehemu yake, huku wakihalalisha njia yake na kujaza kipimo cha maovu yake, kama vile tu waandishi na Mafarisayo walivyojaza kipimo cha maovu ya baba zao waliowaua manabii. (***Mathayo 23:31,32***) Yote haya, bila shaka, Waprotestanti wala Wakatoliki hawana tayari kukubali, kwa sababu kwa kufanya hivyo wangekuwa wanakemea

wewe wenyewe. Na ukweli huu unatambuliwa na Mwonolezi, ambaye anaonyesha kwamba wote watakaopata mtazamo wa kweli kuhusu Babeli lazima, kiroho, wachukue nafasi yao pamoja na watu wa kweli wa Mungu "jangwani"—katika hali ya kutengwa na ulimwengu na mawazo ya kidunia na maumbo matupu ya utauwa, na katika hali ya kujitolea kikamilifu na uaminifu na kutegemea Mungu peke yake. Basi alinichukua roho *katika jangwani*; nikamwona mwanamke, ...Babiloni. ***Ufu. 17:1-5***

Na kwa kuwa falme za ulimwengu ulioendelea zimekubali kutawaliwa kwa kiasi kikubwa na ushawishi wa mifumo mikubwa ya kidini, hasa Upapisti, zikikubali kutoka kwao jina la "mataifa ya Kikristo" na "Ulimwengu wa Kikristo," na kukubali kwa mamlaka yao mafundisho ya haki ya kimungu ya wafalme, n.k., hivyo basi wanajihusisha na Babeli mkuu, na wanakuwa sehemu yake, kiasi kwamba, kama ilivyo katika mfano wa awali, jina Babeli lilitumika si kwa mji tu, bali pia kwa ufalme wote, hapa pia neno la mfano "Babeli" linatumika, si kwa mashirika makuu ya kidini tu, ya Kipapa na ya Kiprotestanti, bali pia, kwa maana yake pana zaidi, kwa Ukristo wote.

Hivyo basi, siku hii ya hukumu juu ya Babeli ya fumbo ni siku ya hukumu juu ya mataifa yote ya Ukristo; maafa yake yataikumba mfumo mzima—kiutawala, kijamii na kidini; na watu binafsi wataathiriwa kulingana na maslahi yao na utegemezi wao kwa mashirika na mipango yake mbalimbali.

Mataifa yaliyo nje ya Ukristo pia yatauhisi uzito wa mkono mzito wa malipo kwa kuwa pia kwa kiasi fulani yamefungwa pamoja na mataifa ya Ukristo kwa maslahi mbalimbali, ya kibiashara na mengineyo; na kwa haki pia, kwa kuwa yamefeli kuthamini nuru waliyoiwona, na yamependa giza badala ya nuru, kwa sababu matendo yao yalikuwa maovu. Hivyo, kama Nabii

alitangaza, "Ulimwengu wote [jamii] utaliwa na moto wa wivu wa Mungu" (***Sef. 3:8***); lakini dhidi ya Babeli, Ulimwengu wa Kikristo, kwa sababu ya jukumu lake kubwa zaidi na matumizi mabaya ya neema zilizopokelewa, utawaka kwa ukali wa ghadhabu na hasira zake. (***Yer. 51:49***) "Kwa sauti ya kuangushwa kwa Babeli dunia imetetemeka, na kilio kimesikika kati ya mataifa." ***Yer. 50:46***

Babeli—Mama na Binti Zake

Lakini Wakristo wengine wa dhati, ambao bado hawajamtambua kushuka kwa Uprotestanti, na wasiotambua uhusiano kati ya madhehebu mbalimbali na Upapa, lakini wanaoona machafuko na mivurugano ya kiimani katika mifumo yote ya kidini, bado wanaweza kuwa wanajiuliza kwa wasiwasi—"Ikiwa Ukristo wote utahusika katika maangamizi ya Babeli, nini kitatokea kwa Uprotestanti, matokeo ya Mageuzi Makuu?" Hili ni swali muhimu; lakini msomaji afahamu kwamba Uprotestanti, kama ulivyo leo, si matokeo ya Mageuzi Makuu, bali ni matokeo ya kudorora kwake; na sasa una kiasi kikubwa cha tabia na sura ya Kanisa la Roma, ambalo matawi yake mbalimbali yalitoka kwalo. Madhehebu mbalimbali ya Kiprotestanti (na tunasema hivi kwa heshima yote kwa roho wachache watakatifu miongoni mwao, ambao Bwana anawaita "*ngano*," kinyume na idadi kubwa ya "*magugu*") ni binti halisi wa mfumo huo ulioharibika wa Ukristo wa jina tu, Upapa, ambao Mwoneshaji anautaja kwa kumuita jina "Mama wa malaya." (***Ufunuo 17:5***) Na isipite bila kutambuliwa kwamba Waroma na Waprotestanti sasa wanakiri waziwazi uhusiano wa mama na binti, wale wa kwanza wakijiita daima Kanisa Mama Mtakatifu, na wale wa pili, kwa kujivunia kwa furaha, wakikubaliana na wazo hilo, kama inavyoonyeshwa na matamshi mengi ya hadhara ya maafisa wakuu wa dini wa Kiprotestanti na waumini wa kawaida. Hivyo wao

[D29]

"wanajivunia aibu yao," bila kujali kabisa alama wanayoikubali kwa njia hii kutoka kwa Neno la Mungu, ambalo linaitaja Upapisti kama "mama wa malaya." Wala Upapa, katika kudai cheo chake cha uzazi, haionekani kamwe kuhoji haki yake ya cheo hicho, au kuzingatia kutopatana kwake na msimamo wake wa bado kuwa kanisa pekee la kweli, ambalo Maandiko yanaliita "*bakhri*" aliyeahidiwa kwa Kristo. Madai yake yanayotambuliwa ya uzazi ni aibu ya milele kwake mwenyewe na kwa wazao wake. Kanisa la kweli, ambalo Mungu hulitambua, lakini ulimwengu halijui, bado ni bikira; na kutokana na hali yake safi na takatifu, hakuna makanisa tanzu yaliyowahi kutokea. Bado ni bikira safi, mwaminifu kwa Kristo, na mpendwa kwake kama funza wa jicho lake. (***Zek. 2:8***; ***Zab. 17:6,8***) Kanisa la kweli haliwezi kuonyeshwa mahali popote *kama kundi* ambalo magugu yote yameondolewa, bali linaundwa tu na "ngano" ya kweli, na wote hao wanamjulikana Mungu, dunia iwatambue au isitambue.

Lakini tuone jinsi mifumo ya Kiprotestanti inavyodumisha uhusiano huu wa kuwa binti kwa Upapa. Kwa kuwa Upapa, mama, si mtu mmoja, bali ni mfumo mkuu wa kidini, kulingana na ishara hiyo tunapaswa kutarajia kuona mifumo mingine ya kidini inayolingana na mfano wa mabinti wenye tabia kama hiyo—si, bila shaka, wazee sana, wala si lazima walioharibika sana, kama Upapa—lakini hata hivyo, "malaya" kwa maana ileile; yaani, mifumo ya kidini inayodai kuwa ama bikira aliyeahidiwa au bibi arusi wa Kristo, lakini bado inatafuta kibali na kupokea msaada wa ulimwengu, kwa bei ya kutotii Kristo.

Maelezo haya yanaendana kikamilifu na mashirika mbalimbali ya Kiprotestanti. Ndiyo mifumo mikubwa ya binti.

Kama ilivyotajwa tayari* kuzaliwa kwa binti hawa mbalimbali

---

*Juz. III, uk. 112.

[D30]

mifumo hizi ziliibuka sambamba na mageuzi dhidi ya rushwa za Kanisa Mama. Mifumo hii tanzu ilitengana na mama chini ya hali ya uchungu wa kuzaa, na ikazaliwa ikiwa ni mabikira. Hata hivyo, ndani yake kulikuwa na zaidi ya waongozaji wa kweli wa mageuzi; kulikuwa na wengi ambao bado walikuwa na roho ya mama, na walirithi mafundisho na nadharia zake nyingi za uongo; na haikuchukua muda mrefu hadi wang'ang'ania desturi zake nyingi mbaya na kuthibitisha tabia zao kuwa kweli kwa alama ya unabii—"malaya."

Lakini isisahaulike kwamba ingawa harakati mbalimbali za mageuzi zilitenda kazi muhimu katika "kusafisha hekalu," bado ni darasa la hekalu pekee, darasa la patakatifu, ambalo limekuwa Kanisa la kweli, kwa hesabu ya Mungu. Mifumo mikubwa ya kibinadamu inayoitwa makanisa, haijawahi kuwa Kanisa kwa kweli zaidi ya *kwa jina tu*. Yote ni sehemu ya mfumo wa uongo unaoiga, unaowakilisha vibaya na kuficha kwa ulimwengu Kanisa la kweli, ambalo linaundwa tu na waumini waliojitolea kikamilifu na watiifu, wanaoamini katika sifa za kafara moja kuu ya dhambi. Hawa hupatikana wametawanyika huku na kule ndani na nje ya mifumo hii ya kibinadamu, lakini daima wakiwa wametengwa na roho ya kidunia. Wao ni kundi la "ngano" katika mfano wa Bwana wetu, waliotofautishwa waziwazi naye na "magugu." Bila kuelewa tabia halisi ya mifumo hii, kama watu binafsi wametembea kwa unyenyekevu na Mungu, wakichukua Neno lake kama mshauri wao na roho yake kama mwongozo wao. Wala hawajawahi kuwa na raha katika Sayuni ya jina tu, ambapo mara nyingi wameona kwa uchungu kwamba roho ya ulimwengu, ikifanya kazi kupitia kipengele cha "magugu" kisichotambuliwa, ilitishia ustawi wa kiroho. Wao ndio waliomboleza waliobarikiwa katika Sayuni, ambao Mungu amewateua "uzuri badala ya majivu, na mafuta ya furaha badala ya maombolezo." (***Mathayo 5:4***; ***Isaya 61:3***) Ni katika wakati huu wa "mavuno" tu ndipo utengano wa darasa hili kutoka kwa kundi la "magugu" unapofanyika; kwani ilikuwa nia ya Bwana "kuwaacha vyote vikue pamoja

[D31]

pamoja hadi wakati wa mavuno [wakati ambao sasa tunaishi]." ***Mathayo 13:30***

Hivyo basi ni kwa sababu hii ndiyo maana kundi hili sasa linaamshwa ili kutambua hali halisi ya mifumo hii iliyohukumiwa. Kama ilivyoonyeshwa hapo awali,* harakati mbalimbali za mageuzi, kama ilivyotabiriwa na nabii (***Dan. 11:32-35***), walishindwa "kwa upendelezi:" kila mmoja, baada ya kufanikisha kiwango fulani cha usafishaji, alisimama ghafla; na, kadiri walivyopata kuwa inawezekana, walifuata mfano wa Kanisa la Roma katika kujipendekeza na kupokea fadhili za ulimwengu kwa gharama ya maadili yao—uaminifu wao kwa Kristo, Kichwa cha kweli cha Kanisa. Kanisa na serikali tena vilishirikiana, viliunganisha kwa kiasi fulani maslahi yao ya kidunia, kwa gharama ya maslahi halisi, ya kiroho ya kanisa; na maendeleo na mageuzi ndani ya kanisa tena vilisimama. Kwa kweli, mwendo wa kurudi nyuma ulianza, kiasi kwamba leo wengi wao wako mbali zaidi na kiwango kinachofaa, cha imani na matendo, kuliko katika siku za waanzilishi wao.

Baadhi ya makanisa yaliyoreformi hata yalikubaliwa kushiriki mamlaka na nguvu na watawala wa kidunia; kama, kwa mfano, Kanisa la Uingereza, na Kanisa la Kilutheri nchini Ujerumani. Na yale ambayo hayajafanikiwa kufikia kiwango hicho yamefanya (kama katika nchi hii, kwa mfano) maombi mengi ya maelewano na ulimwengu ili kupata fadhili ndogo. Ni kweli pia kwamba wakati mamlaka za kidunia zimeendeleza tamaa za kidunia za kanisa lisilo waaminifu, kanisa pia limeikubali dunia kwa uhuru katika ushirika na urafiki wake; na kwa uhuru kiasi kwamba watu wa dunia waliobatizwa sasa ndio wengi zaidi kati ya washiriki wake, wakijaza karibu kila nafasi muhimu, na hivyo kulidhibiti.

Hii ilikuwa nia iliyodunisha kanisa mwanzoni mwa enzi, iliyosababisha

---

Juz. III, Sura ya 4.

[D32]

kugeuka kando (***2 Wathes. 2:3,7-10***), na ambayo taratibu, lakini kwa kasi, iliendeleza mfumo wa Kipapa.

Hii tabia ya kupuuza, iliyoanza mapema katika vuguvugu mbalimbali vya mageuzi, na ambayo hatimaye iliendeleza mashirika ya kidhehebu, inaendelea hadi leo; na kadiri mashirika haya yanavyokua katika utajiri, idadi na ushawishi, ndivyo yanavyozidi kuanguka kutoka kwa wema wa Kikristo na kukuza kiburi cha mama yao. Wakristo wachache wakweli katika madhehebu mbalimbali wanaona hili kwa kiasi fulani, na kwa aibu na huzuni wanakiri na kulilalamikia. Wanaona kwamba kila jitihada inayowezekana hufanywa na mashirika mbalimbali ya kidini ili kuwafurahisha watu wa ulimwengu na kutafuta kibali chake na kupata udhamini wake. Majengo ya kanisa ya kifahari na ya gharama kubwa, minara mirefu, kengele zinazopiga, organi kubwa, samani bora, kwaya za kisanaa, wasemaji mahiri, maonyesho, sherehe, matamasha ya muziki, michezo ya kuigiza, bahati nasibu na burudani na michezo ya shaka vyote huandaliwa kwa lengo la kupata idhini na usaidizi wa ulimwengu. Mafundisho makuu na yenye afya ya Kristo yameachwa nyuma, huku mafundisho ya uongo na mada za kusisimua vikichukua nafasi yake mahubirini, ukweli unapuuzwa na kusahaulika, na roho yake inapotea. Katika mambo haya, binti zake zinamfanana kweli na shirika mama!

Kama ushahidi mmoja kati ya mingi ya uhuru na hata fahari ambayo uhusiano huu wa madhehebu ya Kiprotestanti na Upapa unakubaliwa, tunatoa maoni yafuatayo ya kasisi wa Kipresbiteri, yaliyotajwa kutoka kwa mojawapo ya mahubiri yake kama yalivyochapishwa na vyombo vya habari vya kila siku. Bwana huyo alisema:

"Jichukue mchokocho, lakini lazima ukubali kwamba huyu (Kanisa Katoliki) ndiye *Mama Kanisa*. Ana historia isiyokatika inayorejea nyuma hadi wakati wa mitume. [Ndio, hapo ndipo uasi ulipoanzia. ***2 Wathes. 2:7,8***] *Kwa kila chembe ya ukweli wa kidini tunayoithamini, tunamdeni yeye kama mdhamini wake*. Ikiwa hana madai ya kuwa Kanisa la kweli, basi sisi ni *watoto wa kizazi kisicho halali na si wana*.

[D33]

"Tuseme nini kuhusu wamisionari wanaofanya kazi miongoni mwa Waromani! Ningependa zaidi kufikiria kutuma wamisionari miongoni mwa Wamethodisti, Waepiskopali, Wapresbiteri wa Muungano na Waluteri kwa lengo la kuwaleta kuwa Wapresbiteri."

Ndio, karibu makosa yote ya kiitikadi yaliyoshikiliwa kwa nguvu na Waprotestanti yaliletwa nao kutoka Roma, ingawa zaidi ya makosa makubwa ya Kipapa, kama vile dhabihu ya misa, kuabudu watakatifu, Bikira Maria na sanamu, toba ya sikio, utoaji wa msamaha wa dhambi, n.k., maendeleo makubwa yalifanywa na kila harakati ya mageuzi. Lakini cha kusikitisha! Waprotestanti wa leo hawako tayari tu, bali wanahangaika, kufanya karibu makubaliano yoyote ili kupata kibali na msaada wa "mama" wa zamani ambaye mababa zao walitoroka udhalimu na uovu wake karne tatu zilizopita. Hata yale kanuni za kweli ambazo mwanzoni zilikuwa msingi wa upinzani zinaposwa polepole au zinakanushwa waziwazi. Nadharia msingi kabisa ya "kuhalalishwa kwa imani" katika "sadaka endelevu" inapoteza nguvu kwa kasi na kuchukuliwa nafasi na itikadi ya zamani ya Kipapa ya kuhalalishwa kwa matendo na kwa sadaka ya kufuru ya misa.* Na wengi, iwe ni wanaharakati wa madhabahuni au wasikilizaji, sasa wanatangaza waziwazi kwamba hawana imani na ufanisi wa damu ya thamani ya Kristo kama gharama ya ukombozi kwa wenye dhambi.

Madai ya urithi wa kitume na mamlaka ya kichungaji yanawasilishwa kwa majivuno karibu sawa na yale ya upadri wa Kipapa na baadhi ya wachungaji wa Kiprotestanti. Na haki ya hukumu binafsi ya mtu binafsi—kanuni ya msingi kabisa ya maandamano dhidi ya Upapa, ambayo ilisababisha Mageuzi Makubwa—sasa inapingwa kwa nguvu karibu sawa na Waprotestanti kama inavyopingwa na Wapapa. Hata hivyo, Waprotestanti wanatambua kikamilifu kwamba ni katika kutumia haki ya hukumu binafsi ndipo Mageuzi yalianza na kwa muda mfupi yaliendelea

---

*Hii ya mwisho, misa, miongoni mwa Waepiskopali—"Kanisa Kuu"—nchini Uingereza na Marekani.

[D34]

mbele, ingawa baadaye utawala wa kiburi wa viongozi waliokubalika ulicheleweshа gurudumu la maendeleo, na tangu wakati huo, umewaweka kwa ukali ndani ya mipaka ya jadi na kuweka marufuku kwa wote wanaovuka mipaka hiyo bila hofu.

Ikitazamwa kwa njia hii, Uprotestanti si tena maandamano dhidi ya kanisa mama, kama ilivyokuwa mwanzoni. Kama mwandishi mmoja wa vyombo vya habari alivyosema hivi karibuni—"*Mtazamo huo* bado uko nasi, lakini imani hiyo *ya upinzani* imetoweka wapi?" Waprotestanti wanaonekana kusahau—kwani kwa kweli wanapuuza—misingi ya uasi wa awali, na, kama madhehebu, wanazidi kurejea kwa kasi mikononi mwa "Mama Kanisa Takatifu (?)," ambako wanakaribishwa kwa uhuru na kuhakikishiwa mapokezi ya ukarimu.

"Tuwanyoshee mkono wetu kwa upendo" (anasema Papa Leo kwa Waprotestanti katika Waraka wake maarufu* wa Kitume uliotumwa "Kwa Mabwana na Watu wa Dunia"), "na kuwaalika katika umoja ambao haujawahi kushindwa Kanisa Katoliki, na ambao hauwezi kamwe kushindwa. Kwa muda mrefu mama yetu wa pamoja amewaita kifuani mwake; kwa muda mrefu Wakataliki wote wa Ulimwengu wamekusubiri kwa hamu ya upendo wa kindugu. Yetu Moyo wetu, zaidi hata kuliko sauti yetu, unawaita ninyi, ndugu wapendwa, ambao kwa karne tatu zilizopita mmekuwa mnapingana nasi katika imani ya Kikristo."

Tena, katika Waraka wake wa Kitume kwa kanisa la Kirumi Amerika,

Papa Leo anasema, "Sasa mawazo yetu yanageukia wale waliotofautiana nasi katika masuala ya imani ya Kikristo.... Jinsi tunavyojali wokovu wao; kwa shauku gani ya roho tunatamani kwamba hatimaye warudishwe katika kumbatio la Kanisa, mama wa pamoja wa wote!...Hakika hatupaswi kuwaacha kwa mawazo yao binafsi, bali kwa upole na upendo tuwavutie, tukitumia kila njia ya ushawishi ili kuwafanya wachunguze kwa makini kila sehemu ya mafundisho ya Kikatoliki na kujiondoa katika dhana za awali."

---

*1894.

+1895.

[D35]

Na katika "Barua yake ya Kitume kwa Watu wa Kiingereza" (1895) anatoa sala ifuatayo, "Ee Bikira Maria Mbarikiwa, Mama wa Mungu na Malkia na Mama yetu mpole sana, tazama kwa huruma Uingereza. O
Mama mwenye huzuni, ombea ndugu zetu waliotengwa, ili pamoja nasi katika kundi moja la kweli waungane na Mchungaji Mkuu, Mwakilishi wa Mwanao"—yaani, yeye mwenyewe, Papa.

Ili kuendeleza mpango huu huo, "Misheni kwa Waprotestanti" imeanzishwa chini ya usimamizi wa kile kinachojulikana kama "Wapadri Paulisti." Mikutano hii imefanyika na inaendelea kufanyika katika miji mikubwa. Inaendeshwa kwa njia za upatanisho na ufafanuzi; maswali yaliyoandikwa kutoka kwa Waprotestanti yanaombwa na kujibiwa hadharani; na vipeperushi kwa Waprotestanti vinagawiwa bure. Waprotestanti kwa vitendo wanakubali msimamo wa Kirumi, na kwa kweli hawana jibu la kutoa; na yeyote anayeweza na anayejibu, na anarejelea ukweli, anashutumiwa kama mchochezi na Waprotestanti na Wakatoliki wote.

Kila mtu mwenye akili anaweza kuona jinsi Uprotestanti unavyoshushwa kwa urahisi na ujanja huu wa hila, na jinsi mkondo wa umma unavyoelekea kwa dhahiri kuelekea Kanisa la Roma, ambalo kwa kweli limebadilika kwa sauti na nguvu, lakini halijabadilika kwa moyo, na bado linahalalisha Inkisizheni na mbinu zake zingine za enzi za giza kwa kudai *haki* yake, kama mtawala wa dunia, ya kuadhibu wamwasi jinsi inavyopenda.

Ni wazi, kwa hiyo, kwamba ingawa roho nyingi mwaminifu, zisizojua hali halisi ya mambo, zimeabudu Mungu kwa heshima na unyofu ndani ya mifumo hii ya Babeli, hata hivyo, hili halibadilishi ukweli kwamba yote, bila ubaguzi, ni *mifumo ya* "malaya". Mkanganyiko umetawala katika zote; na jina Babeli linafaa kwa familia nzima—mama, binti zake na washirika wake, mataifa yanayoitwa Ukristo. ***Ufu. 18:7; 17:2-6,18***

[D36]

Basi, ikumbukwe kwamba katika mifumo mikubwa ya kisiasa na kidini ambayo wanadamu huiita Ulimwengu wa Kikristo, lakini ambayo Mungu huiita Babeli, tuna si tu msingi bali pia muundo wa juu na kilele cha juu kabisa, cha mpangilio wa sasa wa kijamii. Hili linadokezwa katika neno linalokubalika kwa ujumla, Ulimwengu wa Kikristo, ambalo hivi karibuni limetumika, si tu kwa mataifa yanayounga mkono madhehebu ya Kikristo kwa kutunga sheria na kutoza kodi, bali pia kwa mataifa yote yanayoonyesha uvumilivu kwa Ukristo bila kuupendelea au kuuunga mkono kwa namna yoyote ile; kama, kwa mfano, nchi hizi za Marekani.

Nafundisho wa "haki ya kimungu ya wafalme," uliofundishwa au kuungwa mkono na takriban kila itikadi, ni msingi wa mfumo wa zamani wa kiraia, na kwa muda mrefu umetoa mamlaka, heshima na uthabiti kwa falme za Ulaya; na mafundisho ya uteuzi na mamlaka ya kimungu ya wakuu wa dini yamezuia watoto wa Mungu wasiendelee katika mambo ya kimungu na kuwafunga kwa minyororo ya dhana potofu na ujinga kwa heshima na ibada ya wanadamu wenzao wenye makosa, na kwa mafundisho, mila na tafsiri zao za Neno la Mungu. Ni mpangilio huu wote wa mambo utakaoanguka na kupita katika vita vya siku hii kuu—mpangilio wa mambo ambao kwa karne nyingi umewafanya watu kuwa wanyonge chini ya mamlaka zinazoongoza, za kiraia, kijamii na kidini. Haya yote yamekuwa kwa *ruhusa* ya Mungu (siyo kwa uteuzi na idhini yake, kama wanavyodai). Lakini ingawa ni uovu wenyewe, imekidhi kusudi jema *la muda* katika kuzuia fujo, ambazo ni mbaya mno zaidi, kwa sababu watu hawakuwa tayari kujiboresha, na kwa sababu wakati wa Ufalme wa Milenia wa Kristo haukuwa umefika bado. Hivyo basi Mungu aliruhusu udanganyifu mbalimbali kupata imani ili kuwaweka watu chini ya udhibiti hadi "Wakati wa Mwisho"—mwisho wa "Nyakati za Mataifa."

[D37]

Maangamizi ya Babeli

Katika ukurasa wa unabii tunaweza kusoma waziwazi kuhusu maangamizi ya Babeli, Ukristo; na pia imeelezwa waziwazi katika ishara za nyakati. Kwamba maangamizi yake yatakuwa ya ghafla, ya vurugu na kamili, yameelezwa kwa nguvu hivi: "Naye malaika mkuu akainua jiwe kama gurudumu kubwa la kusagia, akalitupa baharini, akisema, Hivyo, kwa nguvu, mji ule mkuu, Babeli, utaangushwa, wala hautapatikana tena kamwe." (***Ufunuo 18:8,21***; ***Yer. 51:63,64,42,24-26***) Na bado kwamba ilipaswa kupitia mchakato wa kuharibiwa taratibu kinaonyeshwa na ***Danieli (7:26)***—"Lakini hukumu itaketi, nao watampokonya enzi yake, ili kuiangamiza na kuiharibu kabisa." *Utawala* wa Kipapa (na heshima kubwa isiyo ya kawaida ya watu kwa uepiskopalisti kwa ujumla), kama ilivyoonyeshwa tayari,* ulivunjika mwanzoni mwa Wakati wa Mwisho—1799; na, ingawa mchakato uliofuata wa kuangamizwa umekuwa wa polepole, na kumekuwa na dalili za mara kwa mara za kupona kwa dhahiri, ambazo hazijawahi kuonekana kuwa za kupendeza zaidi kuliko sasa, uhakika wa uharibifu wa mwisho wa Upapa ni thabiti, na mapambano yake ya mwisho yatakuwa makali. Hata hivyo, kwanza, ni lazima apate tena hadhi yake ya zamani, ambayo atashirikiana nayo na washirika wake wa binti zake. Pamoja watainuliwa, ili pamoja waangushwe kwa nguvu.

Kwamba adhabu ya Babeli itakuwa kubwa imehakikishwa. Imeandikwa kwa unabii kwamba, "Babeli Mkuu alikumbukwa mbele za Mungu, akampatia kikombe cha mvinyo wa ghadhabu ya hasira yake." "Naye amewalipizia kisasi damu ya watumishi wake iliyomwagika kwa mkono wake." "Madhambi yake yamefika mbinguni, na Mungu amezikumbuka maovu yake.

---

*Juz. III, uk. 40.

[D38]

Mpe zawadi yake, hata kama yeye alivyowapa ninyi, na mfanyie kazi zake mara mbili kulingana nazo. Katika kikombe ambacho amekijaza, mzijazie mara mbili. Kama alivyojivunia na kuishi kwa anasa, ndivyo mpe mateso na huzuni. Maana anasema moyoni mwake, 'Nimeketi malkia, mimi si mjane, wala sitaona huzuni.'" (***Ufunuo 16:19; 19:2; 18:5-7***) Ingawa matumizi mapana zaidi ya lugha hii ni, bila shaka, kwa Upapa, pia inahusisha wote walio kwa kiwango chochote katika muungano au huruma naye. Wote hao watashiriki maafa yake. (***Ufunuo 18:4***) Ingawa wafalme wa dunia wamemchukia malaya na kumtupa (***Ufunuo 17:16***), bado yeye anasema, "Nimeketi malkia, wala si mjane," anajigamba kwa sauti kubwa juu ya haki yake ya kutawala mataifa, na anadai kwamba mamlaka yake ya zamani yatarudishwa hivi karibuni.

Kuhusu majivuno na vitisho vyake, yafuatayo kutoka kwa jarida la Kikatoliki la hivi karibuni ni mfano mwafaka:

"Upapazi utarudishiwa mamlaka yake ya kidunia, kwa sababu ni ya manufaa na inafaa kwa Kanisa. Inampa kiongozi mkuu wa kanisa uhuru mkubwa zaidi na mamlaka kamili zaidi. Papa hawezi kuwa mwanachama wa ufalme mwingine kwa muda mrefu. Haendani na wadhifa wa kimungu kuwa hivyo. Inamzuia na kupunguza ushawishi wake wa kuleta mema. Ulaya umekiri ushawishi huu, na italazimika kuukubali katika nyakati za uhitaji mkubwa zaidi kuliko hizi. Mivurugano ya kijamii, na mkono mwekundu wa fujo, bado utamtia taji Leo au mrithi wake kwa mamlaka halisi ambayo duara la tatu linaashiria, na ambayo ilitambuliwa kote ulimwenguni wakati mmoja."

Ndio, kadiri siku ya taabu inavyokaribia, ukasisi utajitahidi kutumia nguvu na ushawishi wake zaidi na zaidi ili kuhakikisha ustawi wake wa kisiasa, kwa kudhibiti watu wenye fujo katika jamii; lakini katika mgogoro wa siku za usoni, watu wasio na sheria watadharau ushawishi wote wa kihafidhina na kuvunja vizingiti vyote, mkono mwekundu wa Fujo utafanya kazi yake ya kutisha, na Babeli, Ukristo, kijamii, kisiasa na kidini, utaanguka.

[D39]

"Hivyo," asema mwandishi aliyeongozwa na Roho—yaani, kwa sababu atapambana vikali kwa ajili ya maisha na mamlaka—"maafa yake yatafika *siku moja* [ghafla], mauti na maombolezo na njaa, na atateketezwa kabisa kwa moto [moto wa ki-alami—maafa ya uharibifu], kwa maana Bwana Mungu amehukumu, yeye ndiye mwenye nguvu." ***Ufunuo 18:8***

"Ndivyo asemavyo Bwana, Tazama, nitainua dhidi ya Babeli, na dhidi ya wale wanaoishi katikati yao wanaoinuka dhidi yangu [wote wanaoihurumia Babeli], upepo wa maangamizi; nami nitawatuma Babeli wapepetao, watakaopepeta na kuangamiza nchi yake: maana siku ya taabu watakuwa pande zote zake...Mwiharibuni kabisa jeshi lake lote." ***Yer. 51:1-3***

"Nami nitirudishie Babeli [hasa kwa Upapa], na wakazi wote wa Kaldeo [au Babuloni
—Ukristo—kwa mataifa yote ya ulimwengu unaoitwa wa Kikristo] uovu wao wote walioufanya katika Sayuni mbele ya macho yako, asema Bwana." (***Yer. 51:24***) Tunapokumbuka msururu mrefu wa maovu ambayo Babeli imewanyanyasa na kuwachosha watakatifu wa Aliye Juu Zaidi (Zioni ya kweli), na jinsi ilivyoandikwa kwamba Mungu atawataluria wateule wake, na kwamba kwa haraka; kwamba, kulingana na matendo yao, atawalipiza maadui zake; kwamba atailipiza Babeli (***Luka 18:7,8***; ***Isa. 59:18***; ***Yer. 51:6***), tunaanza kutambua kwamba maafa fulani ya kutisha yanamsubiri. Amri za kutisha za Upapa—ambazo matukio yake na adhabu yake pia Uprotestanti unazipata kwa ushirikiano wake wa sasa wa maelewano naye—kwa ajili ya kuwasha moto, kuwachinja, kuwafurusha, kuwafunga gerezani na kuwatesa watakatifu kwa kila njia inayowezekana, zilizotekelezwa kwa ukatili wa kikatili katika siku za mamlaka yake kwa mkono wa Serikali, ambayo mamlaka yake aliitaka na akayapokea, zinangojea kipimo kikamilifu cha malipo ya haki; kwani atapokea "mara mbili kwa dhambi zake zote." Na mataifa ya (ya Ukristo) ambayo wame

[D40]
walishiriki katika uhalifu wake na hatia lazima wanywe pamoja naye hadi chembe za mwisho kikombe hicho kichungu.

"Na nitamwadhibu Bel huko Babeli [mungu wa Babeli —Papa]; na nitatoa kinywani mwake yale aliyoyameza [Atakanusha katika hali yake ya hatari "maneno makubwa ya kujivunia" na vyeo vya kufuru ambavyo amevijipatia kwa muda mrefu—kwamba yeye ni mwakilishi asiyekosea, "mwakilishi wa Kristo," "Mungu mwingine duniani," n.k.], na mataifa hayatakusanyika tena kwake. Ndio, ukuta wa Babeli [mamlaka ya kiraia iliyowahi kuilinda, na ambayo kwa kiasi fulani bado inafanya hivyo] utaanguka....Ndivyo asemavyo BWANA wa majeshi: kuta pana za Babeli zitatenguka kabisa, na malango yake makuu yataunguzwa kwa moto [yataharibiwa]; na watu watahangaika bure, na watu katika moto [kuimarisha na kuokoa kuta za Babeli], nao watachoka." (***Yer. 51:44,58***) Hii inaonyesha upofu wa watu, na ushikaji ambao Babeli ina juu yao, kwamba watafanya kazi kwa bidii kuiimarisha dhidi ya maslahi yao wenyewe; lakini licha ya mapambano yake ya kukata tamaa ya kuishi na kuhifadhi hadhi na ushawishi wake, kama kinu kikubwa kilichotupwa baharini, Babeli itazama, na haitasimama tena kamwe; "kwa maana Bwana Mungu anayehukumu ni mwenye nguvu." Ndipo tu watu watakapotambua ukombozi wao wa ajabu, na kwamba kuangushwa kwake kulikuwa kwa mkono wa Mungu. ***Ufu. 19:1,2***

Hii ndiyo hukumu ya Babeli, Ukristo, ambayo Isaya na manabii wengine walitabiri. Na kwa kuwa ndani ya mipaka yake kuna wengi wa watu wake wapendwa, Bwana, kupitia nabii wake (***Isaya 13:1,2***), anaamuru watakatifu wake, akisema, "Inueni bendera [bendera ya injili iliyobarikiwa ya kweli, iliyotengwa na makosa ya jadi yaliyoiweka gizani kwa muda mrefu] juu ya mlima mrefu [miongoni mwa wale wanaounda ufalme halisi wa Mungu unaoanza]; nyanyueni sauti zenu juu kwao

[D41]

[watangaze kwa bidii na kwa upana ukweli huu kwa kondoo waliochanganyikiwa wa kundi la Bwana ambao bado wako Babeli]; kwa ishara ya mkono [waache waone nguvu ya ukweli ikidhihirishwa, na pia wasikie utangazaji wake], ili wao [wenye hiari na watiifu, kondoo wa kweli] waingie katika malango ya matajiri [ili wapate kutambua baraka za wale waliojitakasa kweli na warithi wa Ufalme wa mbinguni]."

Basi sauti ya onyo inatolewa kwa "yeye aliye na sikio la kusikia." Tuko katika enzi ya mwisho au ya Laodikia ya kanisa kuu la Kiinjili la jina tu, la ngano na magugu. (***Ufunuo 3:14-22***) Linakemewa kwa ulegevu wake, kiburi, umaskini wa kiroho, upofu na uchi, na kushauriwa kuacha haraka njia zake mbaya kabla haijawa kuchelewa mno. Lakini Bwana alijua kwamba ni wachache tu wangesikiliza onyo na wito; na hivyo ahadi ya thawabu imetolewa, si kwa umati wote walioongelewa, bali kwa wachache ambao bado wana sikio la kusikia ukweli, na wanaoshinda tabia na roho ya Babeli—"*Kwake atakayeshinda*, nitampa haki ya kuketi pamoja nami katika kiti changu cha enzi, kama vile mimi nilivyoshinda, na nikaketi pamoja na Baba yangu katika kiti chake cha enzi. Yeyote aliye na sikio [mtazamo wa kusikiliza na kuzingatia neno la Bwana], na asikie mambo ambayo Roho anawaambia makanisa." Lakini juu ya wale wasio na sikio, wasio na mtazamo wa kusikia, Bwana atamwaga ghadhabu yake.

Kwamba, isipokuwa kwa wachache binafsi, mtazamo wa Ukristo wote ni wa kiburi, kujiona mwenye haki na kujiridhia unaonekana wazi hata kwa mtazamaji wa kawaida. Bado anasema moyoni mwake, "Nimeketi kama malkia, mimi si mjane, wala sitaona huzuni." Bado anajisifu na anaishi maisha ya anasa. Anasema, "Mimi ni tajiri na nimeongezeka katika mali, na sina haja ya chochote," na hatambui kwamba yeye ni "mnyonge na mnyonge sana, na maskini, na kipofu, na uchi." Wala haizingatii ushauri wa Bwana wa kununua kutoka kwa

[D42]

yeye (kwa gharama ya kujidhabihu) dhahabu iliyojaribiwa kwa moto (utajiri wa kweli, utajiri wa mbinguni, "asili ya kimungu"), na mavazi meupe (vazi la haki ya Kristo iliyohesabiwa, ambalo wengi sasa wanaliweka kando, ili kujitokeza mbele za Mungu katika uasi wao wenyewe), na kupaka macho yake dawa ya macho (utakatifu kamili na utiifu kwa mapenzi ya kimungu kama yalivyoelezwa katika Maandiko), ili aone na apone***. Ufunuo 3:18***

Roho ya ulimwengu imetawala kikamilifu mamlaka za kidini za Ukristo, kiasi kwamba mageuzi ya mifumo hiyo hayawezekani; na watu binafsi wanaweza kuepuka hatima yao kwa kujiondoa kutoka kwa mifumo hiyo kwa haraka na kwa wakati unaofaa. Wakati wa hukumu umefika, na hata sasa juu ya kuta zake mkono wa onyo wa utunzaji wa kimungu unachoronga maneno ya fumbo, "Mene, Mene, Tekel, Upharsin"—MUNGU AMEHESABU UFALME WAKO NA KUUKOMESHA! UMEPIMWA KATIKA MIZANI
NA UKAONEKANA UKIKOSEA! Na Mtume (***Isaya 47***) sasa anazungumza, akisema—

Shuka, ukae katika vumbi, Ewe bikira binti wa Babeli [kwa kudharau dai lake la usafi]; kaa ardhini: hakuna kiti cha enzi, Ewe binti wa Wakaldayo; kwa maana hutaitwa tena laini na mpole. Yako Uchi utafichuliwa; ndiyo, aibu yako itaonekana: nitachukua kisasi, na sitakukutana nawe kama mwanadamu.... Kaa kimya, na ingia gizani, Ee binti wa Wakaldayo; maana hutaitwa tena, Bibi wa falme Ukasema, Nitakuwa bibi milele, hivyo
kwamba haukuyaweka haya mambo moyoni mwako, wala hukukumbuka mwisho wake.

Basi sasa sikia haya, wewe mpenzi wa anasa; unaoishi kwa kupuuza; ambaye unasema moyoni mwako, Mimi ndiye, wala si mwingine yeyote pamoja nami; Sitakaa kama mjane, wala

[D43]

sitajua upotevu wa watoto. Lakini mambo haya mawili yatakujia ghafla siku moja, upotevu wa watoto na ukapera [linganisha ***Ufu. 18:8***]: yatakujia kwa ukamilifu wake licha ya wingi wa uchawi wako, licha ya wingi mkuu sana wa uganga wako; kwa maana umejiamini katika uovu wako: umesema, Hakuna anayeniona. Hikmati yako na maarifa yako, vimekupotosha: nawe umesema moyoni mwako, Mimi ndiye, wala hakuna mwingine isipokuwa mimi. Hivyo mabaya yatakujia; hutajua chanzo chake: na maafa yatakushuka; hutaweza kuyaepuka: na uharibifu utakujia ghafla, ambao hutakuwa umejua [awali]." Linganisha Aya ya 9 na ***Ufunuo 18:7***.

Hivyo basi, kwa kuwa hayo ndiyo matamko makuu dhidi ya Babeli, ni heri kwa wote watakaosikiliza sauti ya onyo na maagizo ya Bwana kwa watu wake walio bado ndani ya mipaka yake; kwa maana "Hivi asemavyo Bwana":....Tokeni katikati ya Babeli, na kila mtu aokoe roho yake: msikatwe katika uovu wake; kwa maana huu ndio wakati wa kisasi cha Bwana; atamlipa malipo....Babeli ameanguka ghafla na kuharibiwa....Tungemponya Babeli, lakini hajaponya. Mwache;...kwa maana hukumu yake imefikia mbinguni, na imeinuliwa hata mawingu....Watu wangu, toka katikati yake, na mkomboe kila mmoja roho yake kutoka kwa ghadhabu kuu ya Bwana." ***Yer. 51:1,6,8,9,45***. Linganisha ***Ufu. 17:3-6; 18:1-5***.

Kwa wale watakaotii amri hii ya kutoka Babeli, kuna mahali pa pekee pa hifadhi; na hilo si katika madhehebu mapya na utumwa, bali katika "Mahali pa Siri pa Aliye Juu Zaidi"—mahali au hali ya kujitolea kikamilifu, kilichoashiriwa na Patakatifu Pa Mtakatifu la Hema na Hekalu. (***Zab. 91***) "Yeye akaaye mahali pa siri pa Aliye

[D44]

Aliye makao yake katika kificho cha Aliye Juu Zaidi atakaa chini ya kivuli cha Mwenyezi." Na wale walio hivyo wanaweza kusema kwa kweli katikati ya maafa yote ya siku hii ya uovu, "Bwana ndiye kimbilio langu na ngome yangu, Mungu *wangu*: nimemtumaini."

Kutoka Babeli haiwezi kumaanisha uhamiaji wa kimwili kutoka katikati ya mataifa ya Ukristo; kwa maana si Ukristo pekee, bali dunia yote, itateketezwa na moto [taabu ya moto] wa ghadhabu ya Bwana, ingawa hasira yake kali zaidi itakuwa dhidi ya mataifa yaliyoangaziwa ya Ukristo, waliyoijua, au angalau waliokuwa na fursa tele ya kujua, mapenzi ya Bwana. Wazo la amri hii ni kutengwa na mizigo yote inayobana ya Ukristo—kutokuwa na sehemu wala fungu katika mashirika yake ya kiraia, kijamii au kidini; na hili, kutokana na kanuni na pia kutokana na sera ya busara na iliyoongozwa kimungu.

Kwa kanuni, mara tu mwanga ulioongezeka wa ukweli wa mavuno unapomwangaza akili zetu na kufichua ulemavu wa makosa, tunapaswa kuwa waaminifu kwa ule wa kwanza na kuachana na ule wa pili kwa kuondoa ushawishi na msaada wetu wote kutoka kwake. Hii inamaanisha kujiondoa kutoka kwa mashirika mbalimbali ya kidini, ambayo mafundisho yao yanapotosha na kufanya Neno la Mungu lisife; na inatweka katika msimamo wa wageni kwa mamlaka zote za kiraia zilizopo; si kwa kupinga wageni, hata hivyo, bali wageni watulivu na wanaotii sheria, wanaomrudishia Kaisari vitu vya Kaisari, na Mungu vitu vya Mungu; wageni ambao uraia wao uko mbinguni, na si duniani; na ambao ushawishi wao daima ni wa kupendeza kwa wema, haki, rehema na amani.

Kanuni katika baadhi ya matukio, na sera katika mengine, zingetutenga kutoka kwa mipangilio mbalimbali ya kijamii miongoni mwa wanadamu. Kwa kanuni, ingewaachilia huru wote waliofungwa na viapo na wajibu vya vyama mbalimbali vya siri; kwa maana ninyi mliokuwa gizani sasa mko nuruni kwa Bwana, na

[D45]

tena tembeeni kama watoto wa nuru, mkiwa na matunda ya nuru; maana matunda yake ni wema, na haki, na kweli. Kwa hiyo, msiwe na ushirika na matendo yasiyo na tija ya giza, bali badala yake yawakemee. ***Efe. 5:6-17***

Lakini tunapokaribia zaidi na zaidi mgogoro mkuu wa "siku hii ya uovu", bila shaka itadhihirika kwa wale wanaoangalia hali hiyo kutoka kwa mtazamo wa "neno la uhakika la unabii", kwamba, hata kama kutakuwa na visa ambapo kanuni haijahusika, itakuwa ni busara kujiondoa katika minyororo mbalimbali ya kijamii na kifedha ambayo bila kuepukika itashindwa na maangamizi ya mapinduzi ya kimataifa na fujo. Wakati huo (na, kumbuka, huenda likawa ndani ya miaka michache ijayo) taasisi za kifedha, ikiwemo makampuni ya bima na vyama vya hisani, zitaanguka; na "hazina" zilizomo ndani yake zitathibitika kuwa hazina thamani kabisa. Pango hizi na miamba ya milima hazitatoa ulinzi unaotakiwa dhidi ya ghadhabu ya "siku hii ya uovu," wakati mawimbi makuu ya kutoridhika kwa umma yanapopiga na kutapakaa dhidi ya milima (***falme—Ufunuo 6:15-17***; ***Zab. 46:3***); na wakati utafika ambapo watu "watatupa fedha zao mitaani, na dhahabu yao itakuwa kama vile ni najisi [kando]: fedha zao na dhahabu yao hazitaweza kuwaokoa siku ya ghadhabu ya Bwana. Hawatoweza [kwa mali zao] kuridhisha roho zao, wala kujaza matumbo yao: kwa sababu ilikuwa kikwazo cha uasi wao." (***Ezek. 7:19***; Linganisha pia mistari 12-18,21,25-27.) Hivyo Bwana atafanya *maisha* ya mwanadamu kuwa ya thamani zaidi kuliko dhahabu safi, hata msumeno wa dhahabu wa Ofiri. ***Isa. 13:12***

Lakini wale waliomfanya Aliye Juu Kuwa Kimbilio lao hawana haja ya kuogopa kukaribia kwa nyakati kama hizo. Atamfunika kwa manyoya yake, na chini ya mabawa yake watapata hifadhi; naam, atawaonyesha wokovu wake. Kadiri mchafukoge mkuu unavyokaribia wanaweza kutia mioyo yao moyo kwa

[D46]

hakikisho lililobarikiwa kwamba "Mungu ni kimbilio letu na nguvu, msaada wa hakika wakati wa shida"; na kusema, "Hivyo basi hatuogopi, ingawa dunia itahamishwa [ingawa mpangilio wa sasa wa kijamii utaangushwa kabisa]; na ingawa milima [falme] itabebwa katikati ya bahari [ikizamishwa katika fujo]; ingawa maji yake yatunguruma na kusumbuka; ingawa milima itatetemeka kwa mafuriko yake." Mungu atakuwa katikati ya watakatifu wake waaminifu, wanaomfanya kuwa kimbilio lao, nao hawatatikisika. Mungu atamsaidia Sayuni mapema katika asubuhi ya Milenia; atahesabiwa kuwa mwafaka ili aokoke yote yale yatakayokuja juu ya ulimwengu. ***Zab. 46***; ***Luka 21:36***

"Dhoruba Zinazokusanyika za Shaka"

"Baba Yetu, wakati mioyo yetu inasahau
Mafundisho yanayodhalilisha jina lako,
Bado acha madhabahu zetu takatifu
ziwake kwa moto usioisha wa imani.

Tusaidie kusoma mapenzi ya Bwana
wetu Kupitia kila doa linalozidi giza
Linalofunika picha yake takatifu bado,
Na kumwona tena.

Ndugu mwanadamu, rafiki mwenye huruma,
Anayelia kwa taabu za wanadamu,
Ambaye maneno yake ya kuomba msamaha
yamechanganyika na vilio vya maadui
wakali.

"Iwapo katikati ya dhoruba za mashaka Mioyo
yetu inachoka na kupoa,
Nguvu ambayo hatuwezi kuishi bila yake
Upendo wako hautazuia.

"Kubali maombi yetu; samehe dhambi zetu;
Kuhuisha ari yetu ya ujana;
Tupangie maisha matakatifu zaidi ya
kuishi, Na kazi bora zaidi ya kufanya."

Betihi hizi za awali zilisomwa na Dkt. Oliver Wendell Holmes, mbele ya Umoja wa Kikristo wa Vijana, Boston, Juni 1, 1893. Zinaonyesha kwamba alitambua kiasi gani giza lililokuwa limefunika Babeli.

[D47]

MASOMO YA TATU

UMUHIMU NA HAKI YA SIKU YA KISASI

Kwa Kizazi Hiki, Mfano na Uhalisia Wake—Taabu Kuu ni Matokeo Halali ya Sababu Zilizotangulia—Majukumu ya "Ulimwengu wa Kikristo," na Mtazamo Wake Kuwapelekea—Kuhusu Mamlaka za Kiraia, Viongozi wa Kidini, na Ngazi Mbalimbali za Umma katika Nchi Zilizostawi—Uhusiano wa Mataifa Yasiyo na Wakristo kwa Ulimwengu wa Kikristo na kwa Taabu—Hukumu ya Mungu—Kisasi ni changu; nitalipiza, asema Bwana."

Kweli nawaambia, yote haya yatawaja juu ya kizazi hiki**.** ***Mathayo 23:34-36***; ***Luka 11:50,51***

KWA WALE wasiozoea kupima kanuni kwa mtazamo wa falsafa ya maadili iliyo sahihi, inaweza kuonekana ajabu kwamba kizazi kijacho cha wanadamu kihangaike na adhabu ya uhalifu uliokusanywa wa vizazi kadhaa vilivyopita; hata hivyo, kwa kuwa huo ndio hukumu iliyotangazwa na Mungu, ambaye hawezi kukosea, tunapaswa kutarajia tafakari ya kina ifanye dhahiri haki ya uamuzi wake. Katika maneno hayo hapo juu, Bwana wetu alitangaza kwamba ndivyo ilivyotakiwa kuwa kwa kizazi cha Israeli wa kimwili aliyewahutubia mwishoni mwa Enzi ya Kiyahudi ya mfano. Juu yao ingeanguka damu yote ya haki iliyomwagwa duniani, kuanzia damu ya Haki Habili hadi damu ya Zakaria, aliyeuawa kati ya hekalu na madhabahu**.** ***Mathayo 23:35***

Hiyo ilikuwa unabii wa kutisha, lakini uliangukia kwenye masikio yasiyojali na yasiyoamini; na, kwa uhalisia wake, ulitimia

[D48]

takriban miaka thelathini na saba baadaye, wakati mgogoro wa wenyewe kwa wenyewe na wavamizi adui wao walipoleta malipo ya kutisha. Kuhusu wakati huo tunasoma kwamba wakazi wa Yudea waligawanyika kwa wivu katika makundi mengi yaliyokuwa yakipigana vita, na kwamba kutoaminiana kulifikia kilele chake. Marafiki walitengana, familia zilisambaratika, na kila mtu alimshuku ndugu yake. Wizi, udanganyifu na mauaji ya kisiasa vilikuwa vimeenea, na maisha ya mtu hakuna yalikuwa salama. Hata hekalu halikuwa mahali salama. Kuhani mkuu aliuawa alipokuwa akiongoza ibada ya umma. Kisha, wakiwa wamepelekwa kwenye kukata tamaa na mauaji ya ndugu zao huko Kaisaria, na kwa dhahiri wakiwa wamepangiwa kuchinjwa kila mahali, taifa zima liliungana kuasi. Hivyo, Yudea ilijikuta katika uasi wa wazi dhidi ya Roma, na kupinga dunia nzima ya ustaarabu.

Vespasian na Titus walitumwa kuwadhibu, na anguko lao lilikuwa la kutisha. Miji yao iliharibiwa mmoja baada ya mwingine, hadi hatimaye Tito alipomweka Yerusalemu kwenye mzingiro. Mnamo majira ya machipuo ya mwaka 70 B.K., wakati jiji lilipokuwa limejaa umati wa watu waliokuja kwa ajili ya sikukuu ya Pasaka, aliweka majeshi yake mbele ya kuta zake, na wakazi waliokuwa wamefungiwa hivi karibuni wakawa mateka wa njaa na upanga wa wavamizi na machafuko ya kiraia. Wale walioweza kutoroka kutoka mjini walimusulubishwa na Warumi; na njaa ilikuwa ya kutisha kiasi kwamba wazazi waliwaua na kuwala watoto wao wenyewe. Idadi ya waliopotea inaelezwa na Yosefu kuwa ilikuwa zaidi ya milioni moja, na mji na hekalu vilifanywa majivu.

Hayo ndiyo yalikuwa matukio ya utimizo wa unabii uliotangulia juu ya Israeli waasi wa kimwili katika mwisho wa enzi yao ya neema maalum kama watu wa Mungu walioteuliwa. Na sasa, katika mwisho wa enzi hii ya Injili, kulingana na maana pana ya unabii huo, inakuja dhiki inayofanana na ile juu ya wale wanaojiita tu

[D49]

Israeli ya kiroho, ambayo, kwa maana yake pana zaidi, ni Ulimwengu wa Kikristo.

—"wakati wa taabu ambao haukuwahi kutokea tangu kulipo taifa," na hivyo kwa namna fulani hata wa kutisha zaidi kuliko ule uliowapata Wayahudi na Yerusalemu. Ni vigumu sana kufikiria taabu kubwa zaidi kuliko ile iliyoelezwa hapo juu, isipokuwa kwa maana ya kuwa ya jumla na pana zaidi, na yenye uharibifu zaidi, kama ambavyo mfumo wa vita vya kisasa unavyoashiria waziwazi. Badala ya kukomaa katika taifa moja au mkoa mmoja, wigo wake utakuwa duniani kote, hasa katika ulimwengu ulioendelea, Ulimwengu wa Kikristo, Babeli.

Kwa hiyo tunaweza kuuona ule ukaribisho wa ghadhabu juu ya Israeli ya kimwili kama ishara ya awali ya hasira kuu na ghadhabu itakayomwagwa juu ya Ulimwengu wa Kikristo mwishoni mwa enzi hii. Wale ambao kwa haraka yao wanapendelea kuuona mwelekeo huu wa Mwenyezi Mungu kwa kizazi hiki kuwa ni wa dhuluma, wameshindwa tu kuelewa sheria ile kamilifu ya malipo, ambayo kwa hakika, ingawa mara nyingi kwa taratibu, huleta matokeo yake yasiyoepukika. Haki yake, naam, ulazima wake na falsafa yake, ni dhahiri sana kwa watafakari na wenye heshima, ambao, badala ya kupendelea kumshutumu Mungu kwa dhuluma, wanaweka mioyo yao katika mafundisho ya Neno lake.

Taabu Kuu ni Matokeo Halali Kutokana na Sababu Zilizotangulia

Tunasimama leo katika kipindi ambacho ni kilele cha karne nyingi za uzoefu ambacho kinapaswa kuwa, na kwa namna fulani ni, faida kubwa kwa dunia; hasa kwa sehemu ya dunia ambayo imebarikiwa, moja kwa moja na kwa njia isiyo ya moja kwa moja, na nuru ya ukweli wa kimungu—Ulimwengu wa Kikristo, Babeli—ambayo kwa hivyo jukumu lake la usimamizi huu wa faida ni kubwa sana. Mungu huwawajibisha wanadamu, si tu kwa kile wanachokijua, bali pia kwa kile wangeweza kukijua kama wangetumia mioyo yao kwa mafundisho—kwa masomo

[D50]

ambazo uzoefu (wao wenyewe na wa wengine) umeundwa kufundisha; na ikiwa wanadamu watashindwa kuzingatia masomo ya uzoefu, au kwa makusudi kupuuza au kudharau mafundisho yake, lazima wavumilie matokeo yake.

Kabla ya kile kinachoitwa Ulimwengu wa Kikristo kuna historia wazi ya nyakati zote zilizopita, pamoja na ufunuo ulioongozwa na Mungu. Na masomo gani yaliyomo ndani yake!—masomo ya uzoefu, ya hekima, ya maarifa, ya neema, na ya onyo. Kwa kuzingatia uzoefu wa vizazi vilivyopita katika nyanja mbalimbali za shughuli za kibinadamu, uchumi wa kisiasa, n.k., ulimwengu umefanya maendeleo ya kupongezwa sana katika mambo ya kidunia. Sehemu kubwa ya faraja na urahisi wa ustaarabu wetu wa sasa umetokana na kutumia mafunzo yaliyopatikana katika uzoefu wa vizazi vilivyopita. Sanaa ya uchapishaji imewafanya mafunzo haya yapatikane kwa kila mtu. Kizazi cha sasa katika nukta hii pekee kina faida kubwa kwa kila upande: hekima na uzoefu wote uliokusanywa wa zamani umeongezwa kwenye wake mwenyewe. Lakini masomo makuu ya kimaadili ambayo wanadamu walipaswa pia kuwa wameyajifunza na kuyafuata yamepuuzwa kwa kiasi kikubwa, hata pale yalipowasilishwa kwa nguvu kwa umma. Historia imejaa masomo kama hayo kwa akili zinazofikiri na zenye mwelekeo wa haki; na watu wa siku hizi wana masomo mengi kama hayo kuliko kizazi chochote kilichopita. Akili zinazofikiri, mara kwa mara, zimebainisha na kuvuta hisia kwa ukweli huu. Hivyo basi, Profesa Fisher, katika utangulizi wa maelezo yake kuhusu kuibuka, maendeleo na kuanguka kwa falme, anasema kweli: "Kwamba kuna utawala wa sheria katika mfululizo wa matukio ya kibinadamu, ni imani inayothibitishwa na mambo yaliyoonekana. Matukio hayaibuki bila uhusiano na yaliyotangulia. Huonekana kuwa ni matokeo ya kawaida ya nyakati zilizopita. Matukio yaliyotangulia yameyaashiria."

[D51]

Hili ni kweli kabisa: sheria ya chanzo na matokeo haionekani wazi zaidi mahali popote kama katika kurasa za historia. Kulingana na sheria hii, ambayo ni sheria ya Mungu, mbegu zilizopandwa zamani lazima zichipuke, zikue na kutoa matunda; na kwa hivyo, mavuno wakati fulani hayaepukiki. Katika Juzuu ya II, tumeonyesha kwamba wakati wa mavuno wa enzi ya Injili tayari umefika; kwamba ulianza mwaka 1874, wakati uwepo wa Bwana wa mavuno ulipofika; na kwamba, ingawa kazi kubwa ya mavuno imekuwa ikiendelea tangu tarehe hiyo, sasa tunakaribia mwisho wa kipindi cha mavuno, wakati wa kuchoma magugu na kukusanya na kuponda vishanga vilivyokomaa kikamilifu vya "*mzabibu wa dunia*" (matunda yaliyokomaa ya mzabibu wa uongo—"Babeli") unapofika. ***Ufu. 14:18-20***

Majukumu ya Ukristo na Mtazamo Wake Kwazo

Babeli, Ukristo, umepata kipimo kirefu cha mamlaka, na umepata fursa nyingi za kujifunza na kutenda haki, pamoja na maonyo mengi ya hukumu ijayo. Katika enzi hii yote ya Injili, amekuwa na katikati yake watakatifu wa Mungu—wanaume na wanawake waliyojiweka wakfu, wenye kujitolea, wanaofanana na Kristo—"Chumvi ya dunia." Amesikia ujumbe wa wokovu kutoka midomoni mwao, ameona kanuni za ukweli na haki zikidhihirishwa katika maisha yao, na amewasikia wakihubiri kuhusu haki na hukumu ijayo. Lakini amepuuza barua hizi hai za Mungu; na si hivyo tu, bali mataifa yake yanayodai kuwa ya Kikristo, katika tamaa yao ya faida, yameleta kashfa kwa jina la Kristo miongoni mwa watu wa Mataifa, yakimfuata mhubiri Mkristo na biashara ya pombe haribifu iliyolaaniwa na maovu mengine ya "utamaduni wa juu"; na katikati yake na kwa mamlaka yake ufalme halisi unaoanza wa mbinguni (uliojumuisha watakatifu pekee,

[D52]

ambao majina yao yameandikwa mbinguni) imepata dhuluma. Ameyachukia na kuyatesa hata kufa, kiasi kwamba maelfu yao katika karne zote, kwa amri zake, wamehitimisha ushuhuda wao kwa damu yao. Kama Bwana wao, walichukiwa bila sababu; walikataliwa kama takataka za dunia kwa ajili ya haki; na nuru yao ilizimwa mara kwa mara ili giza lililopendelewa litawale pamoja na fursa zake za kutenda maovu. Lo, ni giza ilivyo rekodi hii ya Ukristo! Mfumo mama umelewa damu ya watakatifu na mashahidi wa Yesu"; na yeye na binti zake, wakiwa bado vipofu, bado wako tayari kuudhi na kukata vichwa (***Ufunuo 20:4***), ingawa kwa njia ya heshima zaidi, wote ambao ni watiifu kwa Mungu na kweli yake, na wanaothubutu, kwa upendo wowote, kuwaonyesha waziwazi Neno la Bwana linalowakemea.

Mamlaka za kiraia za Ulimwengu wa Kikristo zimeonywa mara kwa mara wakati mara kwa mara falme na ufalme vimeanguka kwa uzito wa rushwa zao wenyewe. Na hata leo, kama mamlaka yaliyopo yangesikiliza, yangeweza kusikia onyo la mwisho la nabii aliyeongozwa na Mungu, akisema, "Basi, kuwa na hekima sasa, enyi wafalme; jifunzeni, enyi majaji wa dunia. Mtumikeni Bwana kwa hofu, na mfurahi kwa kutetemeka. Busu Mwana, asije akakasirika, nanyi mkaharibika njiani, hasira yake ichomoza kidogo tu.... Kwa nini mataifa huchochea, na watu hufikiria ubatili? Wakwamfalme wa dunia hujipanga [kwa upinzani], na watawala hushauriana pamoja, dhidi ya Bwana, na dhidi ya mpakwa mafuta wake, wakisema, Tuvunje vifungo vyao, na kutupa kamba zao mbali nasi." Lakini upinzani wao hautafaidi chochote; kwa maana, "Aliye kiti mbinguni atacheka: Bwana atawadhihaki. Ndipo [kwa kuwa wanapuuzia kwa makusudi maonyo yake] atawazungumzia kwa ghadhabu yake, na kuwatesa kwa hasira yake kuu." ***Zaburi 2:10-12,1-5***

[D53]

Tena, kama inavyoashiriwa na kanuni rahisi na sasa zinazojulikana sana za sheria yake takatifu, "Mungu asimama katika kusanyiko la wenye nguvu [wa wale walio mamlakani]; atawahukumu kati ya miungu [watawala, akisema], Mpaka lini mtahukumu kinyume na haki, na kupendelea wenye uovu? Mtetee maskini na yatima; tetea haki ya wanyonge na wahitaji; waokoe maskini na wahitaji: waokoe kwa mkono wa waovu." (***Zab. 82:1-4***) Kwamba umuhimu na uhalali wa ushauri huu, kutokana na mahitaji ya nyakati za sasa, vinanyanyuliwa katika umakini wa wale walio mamlakani, vyombo vya habari vya kila siku ni shahidi wa kudumu; na ni wengi sauti za onyo za watu wenye fikra wanaoona hatari ya kupuuzwa kwa jumla kwa ushauri huu. Hata watu wa dunia, wanaochunguza yajayo kwa mtazamo wa uhalali tu, wanatambua uhitaji wa kufuata mkondo uliopendekezwa na manabii.

Mfalme marehemu William wa Ujerumani aliona hili, kama inavyoashiriwa na yafuatayo kutoka kwa mwandishi wa Berlin wa *Observatore Romano* (1880):

> Mfalme William alipopokea habari za jaribio la mwisho la kutisha la kumuua Czar, alikuwa mzito sana, na baada ya kukaa kimya kwa dakika chache alisema, kwa sauti ya huzuni, lakini kwa nguvu fulani, 'Ikiwa hatutabadilisha mwelekeo wa sera zetu, ikiwa hatutafikiria kwa umakini juu ya kuwapa vijana mafundisho bora, ikiwa hatutaweka dini mahali pa kwanza, ikiwa tutaonekana tu kana kwamba tunatawala kwa mbinu za muda kutoka siku hadi siku, viti vyetu vya enzi vitageuzwa na jamii itakuwa mateka ya matukio ya kutisha zaidi. Hatuna muda zaidi wa kupoteza, na itakuwa ni janga kubwa kama serikali zote hazitafikia makubaliano katika kazi hii ya manufaa ya ukandamizaji.'"

Katika kitabu kilichosambazwa sana nchini Ujerumani, chenye kichwa cha habari *Mageuzi au Mapinduzi*, mwandishi wake, Bwana von Massow, ambaye si Mjasiriamali wala Mradikali, bali ni Mhafidhina, na Rais wa Kamati Kuu ya Makazi ya Wafanyakazi, anamshtaki wake

[D54]

watu wa "siasa ya tai," ya kuiga tabia maarufu ya ndege huyo ya kujificha kichwa chake mchangani kwa imani kwamba haionekani inaposhindwa kuona. Von Massow anaandika:

Tunaweza kupuuza ukweli, lakini hatuwezi kuubadilisha. Hakuna shaka kwamba tuko katika ukingo wa mapinduzi. Wote wenye macho ya kuona na masikio ya kusikia lazima wakubali hili. Ni jamii iliyozama katika ubinafsi, kuridhika na kujitafutia raha tu ndiyo inaweza kulikana; ni jamii kama hiyo tu itaendelea kucheza juu ya volkano, itakataa kuona *Mene-Tekel*, na kuendelea kuamini katika nguvu ya bayoneti.

"Idadi kubwa ya wasomi hawana wazo lolote la ukubwa wa chuki inayochemka miongoni mwa tabaka la chini. Chama cha Kijamaa-Kidemokrasia kinachukuliwa kama chama kingine chochote cha kisiasa; lakini chama hiki hakijali haki za kisiasa, hakijali mageuzi ya kiutawala au sheria mpya. Chama hiki kimejengwa juu ya tamaa ya tabaka la chini kufurahia maisha, tamaa ya kuonja raha ambazo wale ambao hawajawahi kumiliki noti ya marka mia moja wana dhana iliyopotoshwa kabisa.... Utaratibu, bila shaka, utarejeshwa hivi karibuni [baada ya utawala wa Kijamaa]; lakini nchi itakuwa katika hali ya kusikitisha sana! Kutakuwa na walemavu, majane na yatima wasio na hesabu; benki za umma na binafsi zitakuwa zimeibwa; reli, telegrafu, barabara, madaraja, makazi, viwanda, sanamu za kumbukumbu—kila kitu kitabomolewa, na wala Muungano, wala Majimbo, wala miji na parokia hazitaweza kupata mamilioni yatakayohitajika kurekebisha hata sehemu ndogo ya yale yaliyoharibiwa. Ni vigumu kuamini kwamba hakuna kinachofanywa kuzuia hatari hii. Si hisani inayohitajika, bali mioyo ya upendo, inayotaka kuonyesha huruma kwa tabaka la chini. Upendo, upendo unaojumuisha yote, utashinda chuki nyingi zinazochipuka. Wengi wanaweza kupotea kiasi kwamba hakuna kitakachoweza kuwarudisha; lakini pia kuna mamilioni ambao bado wanaweza kushawishiwa kwa ajili ya sheria na utaratibu, ikiwa uthibitisho utatolewa kwamba inawezekana kwao kupata riziki inayostahili mwanadamu; kwamba hawana haja, kama ilivyo sasa, kuwa katika hali mbaya zaidi kuliko wanyama ambao, angalau, huhifadhiwa na kulishwa."

Mwandishi anaendelea kwa urefu kufungua macho ya watu wa Berlin kuhusu hatari wanayoishi. "Wabernlin,"

[D55]

anasema, "wajifikirie wakiwa salama chini ya ulinzi wa Walinzi, takriban 60,000 kwa idadi. Matumaini ya bure! Wakati wa Vuli, watu wao muda wao uliisha wanapoondoka katika vikosi vyao, na kabla ya wapya kujiunga, kikosi cha ulinzi kina takriban 7,000 tu. Uasi unaoongozwa na afisa wa zamani asiyeridhika ungeweza hivi karibuni kupata wafanyakazi 100,000 na hata 160,000 kushiriki. Watu hawa wote wamehudumu katika jeshi, wamefunzwa vizuri kama wapinzani wao, na wanaelewa umuhimu wa nidhamu. Nyaya za telegrafu na simu zingekatwa; reli zingeharibiwa ili kuzuia kuwasili kwa vikosi vya ziada; maafisa waliokuwa wakiharakia kuelekea vituo vyao wangevamiwa. Wapiganaji wa mapinduzi wangeweza kulipua kambi za wanajeshi na kuwapiga risasi Mfalme, Mawaziri, majenerali, na maafisa—kila mtu aliyevaa sare—kabla kikosi hata kimoja cha farasi au betri ya mizinga kingeweza kufika kuwasaidia."

Lakini je, wale walio madarakani wanazingatia maonyo na mafunzo muhimu ya wakati huu? Hapana: kama Nabii alivyotabiri juu yao—"Hawajui, wala hawataki kuelewa: wanaendelea gizani [hadi] misingi yote ya dunia [misingi ya jamii—kanuni zilizokuwepo za sheria na utaratibu] itatikiswe"—itikiswe kwa nguvu—itikiswe ili ziweze kuondolewa. ***Ebr. 12:27***; ***Zab. 82:5***; ***Isa. 2:19***

Mfalme marehemu wa Ujerumani hakujali kabisa hofu zilizotamkwa na babu yake, aliyenukuliwa hivi punde. Miaka iliyopita, alipomkabidhi Prinsi Bismarck upanga wa kifahari uliokuwa umefunikwa kwenye jaha la dhahabu, Mfalme alisema:

"Mbele ya macho ya wanajeshi hawa nimekuja kuwasilisha zawadi yangu kwa Mheshimiwa Mkuu. Sikuweza kupata zawadi bora kuliko upanga, silaha tukufu zaidi ya Wajerumani, ishara ya chombo hicho ambacho Mheshimiwa wako, katika huduma ya babu yangu, ilisaidia kutengeneza, kusaga, na pia kutumia—alama ya zama zile kuu za ujenzi ambazo wakati wake saruji ilikuwa damu na chuma—tiba ambayo haishindwi kamwe, na ambayo mikononi mwa Mfalme na Wakuu, itakapobidi, pia itahifadhi umoja ndani ya nchi mama, kama vile, ilipotumika nje ya nchi, ilivyopelekea umoja wa ndani."

[D56]

The London *Spectator* akitoa maoni yake kuhusu kauli hii anasema:

"Hiyo bila shaka ni kauli ya kutisha sana, na pia ya kushangaza. Kuna maelezo mawili ya kauli hiyo yanayotumika Ujerumani —moja ni kwamba inalenga kupinga dai la Jimbo lolote la Ujerumani kujitenga na Milki, na nyingine, kwamba inatangaza uamuzi wa Mfalme na washirika wake kushughulikia Wanasoshalisti na Wanaarki, ikibidi, kwa nguvu za kijeshi. Katika kila hali tangazo hilo halikuwa la lazima na halikuwa la busara. Hakuna anayeshuku kwamba Milki ya Ujerumani, ambayo kwa hakika, ilijengwa kwa upanga huko Langensalza, na pia katika vita dhidi ya Ufaransa, ingetangaza uvamizi wa kijeshi wa Jimbo lolote linalojitenga; lakini kumtishia chama chochote, hata Wajasiriamali, kwa sheria ya kijeshi, wakati kinajaribu kushinda kupitia kura, kwa hakika, ni kusitisha Katiba kwa manufaa ya hali ya kambi ya kijeshi. Hatufikiri kwamba Dikteta alikusudia jambo lolote la aina hiyo, lakini inaonekana wazi kwamba amekuwa akitafakari hali hiyo kwa kina; kwamba anahisi upinzani wa Wajasiriamali, na kwamba hitimisho lake ni—'Naam, naam, bado nina upanga, na huo ni tiba ambayo haishindwi kamwe.' Mfalme wengi wamefikia hitimisho hilo kabla yake, lakini ni wachache waliwahi kuwa huru kiasi hicho hadi kuona ni busara kuzungumza waziwazi kuhusu suala kama hilo. Ni tishio, tusilifafanue jinsi tunavyotaka; na wafalme wenye busara hawatishi hadi wakati wa kuchukua hatua ufike, na si zaidi ya hapo watishie ghasia za kijeshi kama tiba hata kwa malalamiko ya ndani. 'Upanga ni tiba' kwa matatizo ya ndani 'isiyoshindwa kamwe!' Ni sawa na kusema kwamba kisu cha daktari wa upasuaji ni tiba ya homa isiyoshindwa kamwe. Mwana wa kifalme Schwartzenburg, Mtorii wa Watorii, akiwa na jeshi lisiloshindika nyuma yake, alijaribu tiba hiyo katika mazingira wepesi zaidi, na hitimisho lake baada ya uzoefu mrefu lilijumuishwa katika msemo huo wenye busara zaidi wa kisiasa, ambao Kaisari wa Ujerumani angefaidika kuufikiria—'Unaweza kufanya chochote kwa bayoneti—isipokuwa kukaa juu yake.'

Je, Imperator wa Kirumi angeweza kusema nini kilicho na nguvu zaidi kuliko 'upanga ndio tiba isiyoshindwa kamwe'? Kuna kiini cha udhalimu katika sentensi ya aina hiyo; na ikiwa Kaisari kweli alisema hayo baada ya kufikiria, si kiongozi anayemiliki Ujerumani, bali mtawala wa kiimla

[D57]

ya aina ambayo historia yote ya kisasa inatuonyesha kuwa imechakaa. Huenda, bila shaka, ikawa kwamba Mfalme alizungumza kwa haraka, akiwa chini ya ushawishi wa hisia hiyo, nusu ya kishairi, nusu inayoibuka kutokana na hisia iliyopitiliza ya ubora wake mwenyewe, ambayo mara nyingi alikuwa ameionyesha hapo awali; lakini ikiwa hotuba yake inapaswa kupokelewa kama tamko rasmi kwa watu wake, yote yanayoweza kusemwa ni, 'Jambo la kusikitisha; chanzo gani cha matumaini kimepita!'"

Tangazo la Tsar wa sasa wa Urusi, kwamba atashikilia utawala wa kiimla kwa shauku kama alivyofanya baba yake, lilikuwa ni dalili nyingine ya kushindwa kuzingatia maonyo matakatifu ya saa hii yenye heri na Neno la Mungu. Na tazama jinsi lilivyopokelewa na watu wa eneo lake la utawala, licha ya juhudi zote rasmi zilizofanywa huko kuzima uhuru wa kujieleza. Tangazo rasmi lilitolewa na Chama cha Haki za Watu cha Urusi, na kusambazwa kote katika himaya.

Tangazo hilo lilikuwa katika mfumo wa barua kwa Czar, na lilikuwa la kipekee kwa lugha yake wazi na yenye nguvu. Baada ya kumkashifu kwa kudai utawala wake kamili, lilitangaza:

Zemstvos zilizoendelea zaidi zilikuwa zikiomba tu muafaka kati ya Czar na watu, uhuru wa kujieleza, na utawala wa sheria dhidi ya utashi wa kiutendaji. Mliwadanganywa na kuogopeshwa na maelezo ya watu wa korti na maafisa wa serikali. Jamii itaelewa kikamilifu kwamba ilikuwa utawala wa karatasi, unaolinda kwa wivu mamlaka yake yote, uliozungumza kupitia kwenu. Utawala huo, kuanzia Baraza la Mawaziri hadi askari mdogo wa kijiji, unachukia maendeleo yoyote, ya kijamii au ya mtu binafsi, na huzuia kikamilifu muingiliano huru wa mfalme na wawakilishi wa watu wake, isipokuwa wanapokuja wakiwa wamevalia mavazi ya sherehe, wakitoa pongezi, sanamu za kidini, na sadaka.

Hotuba yako ilithibitisha kwamba jaribio lolote la kuzungumza mbele ya kiti cha enzi, hata kwa njia ya uaminifu zaidi, kuhusu mahitaji yanayolia ya nchi, hukutana tu na jibu kali na la ghafla. Jamii ilitarajia kutoka kwako himizo na msaada, lakini ilisikia tu ukumbusho wa uweza wako wote, ukitoa hisia ya kutengana kabisa kwa Czar kutoka kwa

[D58]

watu. Wewe mwenyewe umeuua umaarufu wako, na umejitenga na sehemu yote ya jamii inayojitahidi kwa amani kusonga mbele. Baadhi ya watu wanafurahi sana kuhusu hotuba yako, lakini hivi karibuni utagundua udhaifu wao.

Katika sehemu nyingine ya jamii hotuba yako ilisababisha hisia ya madhara na kukata tamaa, ambayo, hata hivyo, nguvu bora za kijamii zitashinda hivi karibuni, kabla ya kuendelea na mapambano ya amani lakini magumu na ya makusudi yanayohitajika kwa ajili ya uhuru. Katika sehemu nyingine maneno yako yataamsha utayari wa kupambana dhidi ya hali ya sasa inayochukiza kwa njia yoyote ile. Wewe ulikuwa wa kwanza kuanza mapambano. Hivi karibuni yataendelea.

Hivyo basi mataifa yote ya "Ulimwengu wa Kikristo" yanaendelea kukwenda bila kujali gizani ambalo limependelea kwa muda mrefu. Hata nchi hii nzuri ya uhuru unaojivuniwa, ambayo kwa njia nyingi imebarikiwa sana kuliko mataifa mengine yote, haiko tofauti; na pia, imepata maonyo mengi. Angalia maneno ya karibu unabii ya Rais wake mshahidi, Abraham Lincoln, yaliyoandikwa muda mfupi kabla ya mauaji yake, kwa rafiki yake huko Illinois. Aliandika:

"Ndio, sote tunaweza kujipongeza kwamba vita hii katili inakaribia mwisho wake. Imegharimu hazina na damu nyingi sana. Damu bora ya chipukizi wa vijana wa Marekani imetoa dhabihu kwa hiari juu ya madhabahu ya taifa letu ili taifa liweze kuishi. Kwa kweli imekuwa wakati wa majaribu kwa Jamhuri. Lakini naona katika siku za usoni janga linalokuja ambalo linanitia wasiwasi na kunifanya nitetemeke kwa ajili ya usalama wa taifa langu. Kutokana na vita, mashirika yamewekwa madarakani, enzi ya ufisadi katika ngazi za juu itafuata, na nguvu ya kifedha ya nchi itajitahidi kurefusha utawala wake kwa kuchochea upendeleo wa watu hadi utajiri wote ukusanyike mikononi mwa wachache, na Jamhuri itaharibiwa. Ninahisi kwa sasa wasiwasi zaidi kuhusu usalama wa nchi yangu kuliko wakati mwingine wowote, hata katikati ya vita."

Na tena mwaka wa 1896, Mwakilishi Hatch wa Missouri, katika hotuba mbele ya Bunge kuhusu masuala ya kifedha na kijamii, anaripotiwa katika vyombo vya habari kuwa alisema:

[D59]

Kumbuka ninachosema! Ikiwa sheria isiyoweza kubadilika ya sababu na matokeo haijafutwa kutoka kwenye kitabu cha sheria cha Mwenyezi Mungu, isipokuwa kusimamishwa hivi karibuni, unaweza kutarajia kuona hofu za Mapinduzi ya Ufaransa zikionyeshwa kwenye jukwaa la Marekani kwa maboresho yote ya kisasa, na hayo ndani ya muongo ujao. Wala si mimi peke yangu. Bwana huyo, Astor, aliyeenda Uingereza muda uliopita, alinunua eneo kwenye kisiwa hicho na akawa raia wa Uingereza, aliona waziwazi kile kinachokuja kama ninavyoona mimi, hivyo alichukua fursa mapema na akatoroka wakati bado hakukuwa na msongamano mkubwa wa vyumba vya kulala kama utakuwepo baadaye. Alifahamu vyema kwamba kama mambo yangekuwa yakiendelea kama tulivyoona kwa muda uliopita, wakati haukuwa mbali ambapo kutakuwa na umati mkubwa wa watu wa tabaka lake wakihangaika kupanda meli yoyote ya mvuke iliyokuwa ikiondoka, kiasi kwamba angeweza kusukumwa na kuanguka kutoka kwenye ngazi za kupandia."

Mheshimiwa H. R. Herbert, Katibu wa Jeshi la Wanamaji la Marekani, katika hotuba yake huko Cleveland, O., tarehe 30 Aprili, 1896, alitumia maneno yafuatayo katika hotuba ya wastani kwa wafanyabiashara:

"Tunaingia katika enzi ya makampuni makubwa yanayotishia kuchukua na kuweka kando wengine njia zote za kawaida za maendeleo ya binadamu. Mtu mwenye matumaini anaweza kukuambia kwamba hili ni kwa ajili ya kuboresha hali za maisha ya binadamu, kwamba biashara kubwa zitapunguza bei ya bidhaa, kupunguza gharama za usafiri. Duka kubwa mno ambapo unaweza kupata kila kitu unachotaka, na kukipata kwa bei nafuu, linaonekana kila mahali. Viwanda vyenye mamilioni ya mtaji nyuma yake vinachukua haraka nyanja ambayo hapo awali ilichukuliwa na biashara ndogo ndogo za aina ileile.

Akili ya binadamu inaonekana hawezi kubuni, bila kupunguza kwa hatari uhuru wa asili wa raia, mpango wowote wa kuzuia minyororo hii, na athari yake ni ukusanyaji wa utajiri mkubwa kwa wachache, kupungua kwa fursa za wengi, na kukuza kutoridhika. Hivyo migogoro kati ya wafanyakazi na wamiliki wa mitaji itakuwa na umuhimu mkubwa zaidi katika siku zijazo kuliko ilivyokuwa hapo awali.

Kuna watu wenye fikra za kina wanaotabiri kwamba kutokana na mizozo kati ya mtaji na wafanyakazi kutatokea mgogoro ambao utakuwa hatari kwa serikali ya jamhuri miongoni mwetu, mgogoro ambao utasababisha kwanza fujo na umwagaji damu na

[D60]

kisha katika utawala wa kifalme chini ya kiongozi mmoja jasiri ambaye ataweza kwa nguvu za kijeshi kuleta utaratibu kutoka machafukofuko.

Wakati mwingine tunaelekezwa kwenye Ukomunisti kama matokeo ya kimantiki ya hali ya sasa. Majaribio ya kwanza katika mwelekeo huu, inasemekana, yatafanywa mijini, waajiri, wakiwa na mali zisizo na kikomo chini ya udhibiti wao, na wafanyakazi, wakiwa na fursa ndogo za kupanda cheo, isipokuwa kupitia kura, watapambana wao kwa wao, tabaka dhidi ya tabaka, kwa ajili ya udhibiti wa serikali za manispaa. Hili ni mojawapo ya hatari za siku zijazo....Wakati mmoja ilidhaniwa kwamba mkulima wa Marekani atasimama milele kama ngome isiyoyumba, lakini mabadiliko yameingia katika roho ya wakulima wetu wengi."

Mamlaka za kidini za Ulimwengu wa Kikristo pia zimekuwa na mstari baada ya mstari na mafundisho baada ya mafundisho. Zimeonywa na matendo ya kimapenzi ya Mungu kwa watu wake hapo zamani, na na waongozaji mageuzi wa mara kwa mara. Hata hivyo, wachache, wachache sana, wanaweza kusoma maandishi yaliyoandikwa ukutani, na hawana uwezo wa kushinda, au hata kuzuia, mkondo wa umma. Mchungaji

T. De Witt Talmage alionekana kuona na kuelewa kwa kiasi fulani; kwani, katika hotuba ya wakati mwafaka, alisema:

"Isipokuwa Kanisa la Yesu Kristo likainuke na kujithibitisha kuwa rafiki wa watu kama ilivyo rafiki wa Mungu, na kuwa na huruma kwa umma mkubwa, ambao wakiwa na familia zao nyuma yao wanapigana vita hii ya mkate, kanisa, kama lilivyoandaliwa kwa sasa, litakuwa taasisi iliyokufa, na Kristo atashuka tena ufukweni na kuwaalika wavuvi wa kawaida, waaminifu waje katika utume wa haki—kwa upande wa wanadamu na kwa upande wa Mungu. Wakati umefika ambapo tabaka zote za watu zitakuwa na haki sawa katika mapambano makuu ya kupata riziki."

Na bado mtu huyu, akiwa na dhamana ya kipaji na ushawishi ambayo ni wachache tu wanao, hakuonekana kuwa na haraka ya kufuata imani zake alizozitangaza kuhusu wajibu wa Wakristo wenye ushawishi katika wakati wa hatari.

Maonyo yanatolewa, na imani za wajibu na haki maalum zinashika nafsi za wengi; lakini, cha kusikitisha! yote hayana

[D61]

haina faida; hazizingatiwi. Nguvu kubwa imekuwa, na kwa kiasi fulani bado ipo, mikononi mwa viongozi wa dini; lakini, kwa jina la Kristo na injili yake, imetumika na bado inatumika kwa ubinafsi na kudharauliwa. "Heshimueni kila mmoja," "viti vya heshima katika masinagogi," na "kuitwa Rabbi," Daktari, Mchungaji, n.k., na kutafuta faida, kila mmoja "kutoka upande wake [au madhehebu yake]" (***Yohana 5:44***; ***Mathayo 23:6-12***; ***Isa. 56:11***), na "hofu ya mwanadamu inayoweka mtego"—haya huzuia baadhi hata ya watumishi wa kweli wa Mungu wasiwe waaminifu, wakati inaonekana wachungaji wengi wakuu hawakuwahi kuwa na nia yoyote kwa kundi la Bwana isipokuwa kujihakikishia manyoya ya dhahabu.

Ingawa tunakiri kwa furaha kwamba wanaume wengi wenye elimu, waliobobea, walio safi na wacha Mungu wamejumuishwa, na wamekuwa wakijumuishwa, miongoni mwa watumishi wa dini katika madhehebu mbalimbali ya Kanisa la jina tu, ambalo katika enzi zote limejumuisha ngano na magugu (***Mathayo 13:30***), tunalazimika kukiri kwamba wengi wanaohusiana na darasa la "magugu" wamepata njia yao kwenye mimbari na pia kwenye viti vya waumini. Hakika, vishawishi vya kiburi na majivuno, na katika visa vingi vya starehe na utajiri, vilivyowakabili vijana wenye vipaji waliotamani minbaro, vimekuwa vya kutosha kuhakikisha kwamba hali ingekuwa hivyo, na kwa kiasi kikubwa. Kati ya taaluma zote, huduma ya Kikristo imetoa njia ya haraka na rahisi zaidi ya kupata umaarufu, starehe na ustawi wa kidunia kwa ujumla, na mara nyingi utajiri. Taaluma ya sheria inahitaji nguvu za kiakili na bidii ya kibiashara maisha yote, na huleta mzigo wake wa wasiwasi mkubwa. Ndivyo ilivyo pia kwa taaluma ya udaktari. Na kama watu wanapata utajiri na hadhi katika taaluma hizi, si kwa sababu tu wana akili za haraka na ulimi mwangalifu, bali ni kwa sababu wamepata hadhi hiyo kwa uaminifu kupitia bidii ya kiakili na juhudi za kazi. Kwa upande mwingine, katika taaluma ya ualimu, tabia ya heshima na ya kupendeza, uwezo wa wastani wa

[D62]

kuwahutubia umati mara mbili kwa wiki kuhusu mada fulani kutoka kwenye Biblia, pamoja na elimu ya kati na maadili mema, humhakikishia kijana yeyote anayeingia katika taaluma hiyo, heshima na heshima ya jamii yake, mshahara mzuri na maisha tulivu, tuliyotulia na rahisi.

Ikiwa ana kipaji cha hali ya juu, watu wanaopenda sana sanaa ya hotuba huchukua muda mfupi kugundua hilo, na punde si punde huitwa kushika wadhifa wenye malipo bora zaidi; na, karibu kabla hajajitambua, anakuwa maarufu miongoni mwa watu, ambao mara chache husimama kuuliza iwapo utauwa wake—imani yake, unyenyekevu na utauwa—vimeendelea sambamba na maendeleo yake ya kiakili na ya uhotuba. Kwa kweli, ikiwa hali ya mwisho ndiyo, anakubalika kidogo, hasa kwa makutaniko matajiri, ambayo, pengine mara nyingi zaidi kuliko yale maskini sana, yanaundwa zaidi na "magugu." Iwapo kweli utauwa wake utaweza kustahimili shinikizo la mazingira haya, mara nyingi mno kwa ajili ya sifa yake, atalazimika kupinga mitazamo na dhana potofu za wasikilizaji wake, na punde si punde atajikuta hapatendeki na hatakiwi. Hivyo basi, mazingira haya yameleta mahubirini idadi kubwa sana ya kile ambacho Maandiko yanakiita "walinzi waajiriwa." ***Isa. 56:11***; ***Eze. 34:2-16***; ***Yoh. 10:11-14***

Wajibu wa wale waliochukua huduma ya injili kwa jina la Kristo ni mkuu sana. Wanasimama waziwazi mbele ya watu kama wawakilishi wa Kristo—kama wafafanuzi maalum wa roho yake, na watangazaji wa kweli yake. Na, kama kundi, wamepata fursa zaidi ya watu wengine za kufikia maarifa ya kweli, na kuitangaza kwa uhuru. Wameondolewa mizigo ya kazi ngumu na wasiwasi katika kutafuta riziki inayowafunga watu wengine, na, huku mahitaji yao ya kidunia yakitimizwa, wamepewa muda, utulivu, elimu maalum, na msaada mwingi wa ushirika, n.k., kwa ajili ya kusudi hili hasa.

[D63]

Hapa, kwa upande mmoja, kumekuwa na fursa hizi kubwa za shauku ya kidini na kujitolea kwa ajili ya ukweli na haki; na, kwa upande mwingine, vishawishi vikubwa, ama vya starehe za uvivu, au vya tamaa ya umaarufu, utajiri au mamlaka. Lo! Wengi wa makasisi wameonekana kushindwa na vishawishi, badala ya kukumbatia na kutumia fursa za nyadhifa zao; na, matokeo yake, leo ni "viongozi vipofu wa vipofu," na pamoja nao na makundi yao wanakaribia kuanguka kwenye shimo la mashaka. Wameficha ukweli (kwa sababu haujulikani), wakaendeleza makosa (kwa sababu ni maarufu) na wakafundisha mafundisho ya wanadamu kama mafundisho yao (kwa sababu wanalipwa kufanya hivyo). Kimsingi, na wakati mwingine kwa maneno hayo hayo, wamewaambia watu, "Amueni kile tunachowaambia kwa mamlaka yetu," badala ya kuwaelekeza "kuchunguza yote" kwa maneno yaliyopuliziwa na Mungu ya mitume na manabii, na "kushikilia" tu "kile kilicho kizuri." Kwa karne nyingi, makasisi wa Kanisa la Roma walishikilia Neno la Mungu likiwa limezikwa katika lugha zilizokufa, na hawakuruhusu kutafsiriwa katika lugha za kawaida, ili watu wasichunguze Maandiko na hivyo kuthibitisha ubatili wa madai yake. Kadiri muda ulivyosonga, wasomi wachache wa kiroho wenye kumcha Mungu walitokea katikati ya ufisadi wake, wakaokoa Biblia kutoka kwenye kusahulika na kuileta kwa watu; na matokeo yake yalikuwa ni harakati kubwa ya Kiprotestanti—iliyokuwa ikipinga mafundisho ya uongo na matendo maovu ya Kanisa la Roma.

Lakini si baadaye, Uprotestanti pia uliharibika, na makasisi wake walianza kuunda imani ambazo wamewafundisha watu kuzitazama kama muhtasari wa mafundisho ya Biblia, na zenye umuhimu wa juu. Wamewabatiza na kuwafundisha Katekisimu wakiwa watoto wachanga, kabla ya kujifunza kufikiri; kisha, walipokua watu wazima, wamewazamisha usingizini, na kuwafanya waelewe kwamba usalama wao

[D64]

njia salama katika masuala ya dini ni kuwapa wao maswali yote ya mafundisho, na kufuata maagizo yao, wakidokeza kwamba wao pekee ndio walio na elimu, n.k., inayohitajika kuelewa ukweli wa kimungu, na kwamba, kwa hivyo, wanapaswa kuchukuliwa *kama mamlaka* katika masuala yote kama hayo bila rufaa zaidi kwa Neno la Mungu. Na mtu yeyote aliyethubutu kuhoji mamlaka hii inayodhaniwa na kufikiri tofauti, alichukuliwa kuwa mpinga-imani na mgawanyaji. Wenye elimu na umaarufu zaidi miongoni mwao wameandika vitabu vingi sana vya kile wanachokiita Theolojia ya Mfumo, vyote ambavyo, kama vile Talmudu miongoni mwa Wayahudi, vimeandaliwa kwa kiasi kikubwa kufutilia mbali Neno la Mungu, na kufundisha maagizo ya wanadamu kama mafundisho (***Mathayo 15:6***; ***Isaya 29:13***); na wengine wa wasomi na mashuhuri wamekubali nafasi za heshima na zenye faida kubwa za ufundishaji katika Seminari za Theolojia, ambazo zilianzishwa, kwa dhana, kuwafunza vijana kwa ajili ya huduma ya Kikristo, lakini kwa hakika ni kuwapandikiza mawazo ya kile kinachoitwa "Theolojia ya Kimfumo" ya shule zao mbalimbali—kuzuia fikra huru na uchunguzi wa kweli wenye heshima wa Maandiko Matakatifu kwa lengo la imani rahisi katika mafundisho yake, bila kujali mila za kibinadamu. Kwa njia hii kizazi baada ya kizazi cha "wakuu wa dini" kimeendelea katika njia iliyochakwa ya makosa ya jadi. Na ni mara chache tu mtu amekuwa macho na mwaminifu kwa ukweli vya kutosha kugundua makosa na kupaza sauti kwa ajili ya mageuzi. Imekuwa rahisi zaidi sana kuendana na mkondo wa umaarufu, hasa wakati watu wakuu walipokuwa wakiongoza njia.

Hivyo basi, mamlaka na faida za kipekee za kundi la wakuu wa dini kama tabaka limetumika vibaya, ingawa miongoni mwao kumekuwa na (na bado kuna) watu wenye bidii na watiifu ambao kwa kweli walidhani walikuwa wanafanya utumishi kwa Mungu kwa kuunga mkono mifumo ya uongo waliopelekwa nayo, na ambao kwa makosa yao pia walikuwa wamepofushwa kwa kiasi kikubwa.

Ingawa tafakari hizi bila shaka zitaonekana kuwakera

[D65]

wengi wa watumishi wa dini, hasa kwa wenye kiburi na wanaotafuta maslahi yao wenyewe, hatuogopi kwamba uwasilishaji wao wa wazi utawakasirisha yeyote aliye mnyenyekevu, ambaye, akitambua ukweli, atabarikiwa kwa kukiri kwa unyenyekevu na azma kamili ya kutembea katika nuru ya Mungu kama inavyong'aa kutoka kwa Neno lake, bila kujali mila za kibinadamu. Tunafurahi kusema kwamba hadi sasa wakati wa msimu wa mavuno tumewajua wachache wa kundi hili la watumishi wa dini, ambao, ukweli wa mavuno ulipowangaza, waliacha upotofu na kuufuata na kuutumikia ukweli. Lakini wengi wa wale watawala wa dini, cha kusikitisha! si wa kundi la wanyenyekevu, na tena tunalazimika kutambua nguvu ya maneno ya Bwana—"Jinsi gani ni vigumu kwa wale wenye mali kuingia katika ufalme wa Mungu!" iwe mali hizo ni sifa, umaarufu, elimu, pesa, au hata starehe za kawaida.

Hivyo basi, watu wa kawaida hawapaswi kushangaa kwamba makasisi wa Ukristo, kama kundi, ni vipofu kwa kweli zinazotakiwa katika huu wakati wa mavuno, kama vile walimu na viongozi waliokubalika mwishoni mwa enzi ya kawaida ya Kiyahudi walivyokuwa vipofu na kupinga kweli zilizotakiwa katika mavuno hayo. Upoofu wao kwa kweli ni *malipo* kwa vipaji na fursa zao walizotumia vibaya, na kwa hiyo, mwanga na ukweli havitoweza kutarajiwa kutoka upande huo. Mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi, viongozi wa dini waliwashauri watu kwa kiasi kikubwa wajiulize, "Je, yeyote kati ya wakuu au Mafarisayo amemwamini?" (***Yohana 7:48***) na kwa kukubali ushauri wao na kuiga uongozi wao kwa upofu, wengine walikosa fursa yao, na wakashindwa kuingia katika baraka za mpangilio mpya. Ndivyo itakavyokuwa kwa darasa linalofanana katika siku hizi za mwisho za utawala wa Injili: wale wanaofuata kwa upofu uongozi wa makasisi wataanguka pamoja nao katika shimo la mashaka; na wale tu wanaotembea kwa uaminifu na Mungu, wakishiriki roho yake, na kwa unyenyekevu wakitegemea shuhuda zote za Neno lake la thamani, ndio wataweza

[D66]

ili kutambua na kutupilia mbali "magugu" ya makosa ambayo yamekuwa yakiwa mchanganyiko na ukweli kwa muda mrefu, na kusimama imara kwa ujasiri katika imani ya injili na katika uaminifu wa moyo kwa Mungu, wakati umati unapotea katika mkondo maarufu kuelekea ukafiri katika aina zake mbalimbali—Mageuzi, Uchambuzi wa Juu, Teosofi, Sayansi ya Kikristo, Uroho, au nadharia zingine zinazokataa umuhimu na sifa ya kafara kuu ya Kalvari. Lakini wale watakaosimama kwa ushindi katika "siku hii ya uovu" (***Efe. 6:13***), kwa kufanya hivyo, watathibitisha ubora wa tabia yao ya Kikristo; kwa maana mkondo utakaowaelekea utakuwa mkali sana, hata ni bidii ya kweli ya Kikristo kwa Mungu, shauku, ujasiri na uthabama pekee ndivyo vitakavyoweza kustahimili hadi mwisho. Mawimbi haya yanayokuja ya ukosefu wa imani bila shaka yatawavuta wengine wote. Imeandikwa, "Wao elfu watakufa kando yako, na maelfu kumi upande wako wa kuume; lakini haitakukaribia wewe, kwa kuwa umesema, Bwana ndiye kinga yangu, na mimi nimechagua Bwana kuwa kimbilio langu....Yule akaaye mahali patakatifu [pa utakatifu, ushirika na umoja] pa Aliye Juu Za Wote, atakaa chini ya kivuli cha Mwenyezi ....Atakufunika kwa manyoya yake, na chini ya mbawa zake uta hifadhiwa: ukweli wake utakuwa ngao yako na kifuniko chako cha kifua." ***Zaburi 91***

Wakristo binafsi hawawezi kuepuka jukumu lao binafsi, na kulibwaga kwa wachungaji na walimu, wala kwa mabaraza na imani. Ni kwa Neno la Bwana tunahukumiwa (***Yohana 12:48-50***; ***Ufunuo 20:12***), na si kwa maoni au mifano ya wanadamu wenzetu kwa namna yoyote ile. Kwa hiyo wote wanapaswa kuiga Wabereani wema waliyo "chunguza Maandiko kila siku" ili kuona kama mambo waliyofundishwa yalikuwa ya kweli. (***Matendo 17:11***) Ni wajibu wetu kama Wakristo binafsi kuthibitisha kila jambo tunalolipokea, na kushikilia yaliyo mema. "Kwa sheria na kwa ushuhuda; wasiposema sawasawa na neno hili, ni kwa sababu hakuna nuru ndani yao." ***Matendo 17:11***; ***1 Wathes. 5:21***; ***Isa. 8:20***

[D67]

Kanuni ileile inatumika katika mambo ya kidunia, na vilevile ya kiroho. Wakati meli mbalimbali za dola zinapozama taratibu kuelekea maangamizi, wale wanaoona mawimbi makali mbele, ingawa hawawezi kubadilisha mkondo wa matukio kwa ujumla, wanaweza, angalau kwa kiasi fulani, kutumia fursa za sasa kwa busara ili kurekebisha mwenendo wao kwa kuzingatia janga lisiloepukika; wanaweza kuandaa boti za uokoaji na vifaa vya kuokoa maisha, ili meli za dola zitakapoporomoka katika bahari yenye mawimbi ya machafuko, waweze kuweka vichwa vyao juu ya mawimbi na kupata pumziko ng'ambo. Kwa maneno mengine, sera ya busara, bila kusahau kanuni, katika siku hizi ni kuwatendea haki, ukarimu na wema wenzetu katika kila cheo na hali ya maisha; kwani taabu kuu itatokana na ghadhabu kali ya mataifa yaliyokasirika—kutokana na kutoridhika na hasira ya umati wa watu wenye elimu dhidi ya tabaka la wenye bahati zaidi, wa kifahari na tawala. Masuala ya kutoridhika yanajadiliwa sana kwa sasa; na sasa, kabla ya dhoruba ya ghadhabu kupasuka, ndio wakati kwa watu binafsi kufanya misimamo yao ijulikane, si tu kwa maneno yao, bali pia kwa mwenendo wao katika mahusiano yao yote na wenzao. Sasa ndio wakati wa kusoma na kutumia kanuni za sheria ya dhahabu; kujifunza kuwapenda majirani zetu kama tunavyojipenda sisi wenyewe, na kutenda ipasavyo. Kama watu wangekuwa na busara ya kutosha kufikiria matokeo ya mwelekeo wa sasa wa mambo katika siku za usoni, wangefanya hivi kwa maslahi, kama si kwa kanuni.

Katika shida zijazo ni busara tu kudhania kwamba, hata katikati ya mchafukoge mkuu, kutakuwa na upendeleo kwa wale ambao wamejionyesha kuwa wa haki, wakarimu na wema; na ghadhabu kuu dhidi ya wale waliofanya na kutetea ukandamizaji. Ilikuwa hivyo katikati ya maovu ya Mapinduzi ya Ufaransa; na kwamba itakuwa hivyo tena, inaashiriwa na ushauri wa Neno la Bwana, linalosema, "Tafuteni haki, tafuteni

wanyenyekevu: huenda mkafichwa siku ya ghadhabu ya Bwana." "Jiteni mbali na uovu, mtengenezeni wema; tafuteni amani, mkaifuate. Macho ya Bwana yako juu ya wenye haki, Naye anafungua masikio yake kwa kilio chao. Uso wa Bwana ni juu ya wale wanaotenda mabaya, ili kukata kumbukumbu yao kutoka duniani." (***Sef. 2:3***; ***Zab. 34:14-16***) Maneno haya ya hekima na onyo ni kwa ulimwengu kwa ujumla. Ama kwa "watakatifu," "kundi dogo," "walioshinda," wameahidiwa kwamba watahesabiwa kuwa wastahiki *kuokoka* yote yale yatakayokuja juu ya ulimwengu. ***Luka 21:36***

Uhusiano wa Mataifa ya Kikafiri na Ulimwengu wa Kikristo na Taabu Kuu

Ingawa ghadhabu kali ya Bwana itawapata hasa mataifa ya Ukristo, kwa sababu wametenda dhambi dhidi ya nuru na fursa nyingi, Maandiko yanaonyesha wazi kwamba mataifa ya wasio Wakristo hayakuachwa bila uwajibikaji, na hayataponyoka bila adhabu. Kwa vizazi vingi na kwa karne nyingi wamefurahia maovu. Baba zao zamani walimsahau Mungu, kwa sababu hawakupenda kukumbuka mamlaka yake ya haki: walipenda giza kuliko nuru, na kwa makusudi walifuata upuuzi wa mawazo yao wenyewe; na wazao wao wameendelea kutembea katika mkondo uleule wa kushuka, hata kufikia siku ya leo.

Kuhusu wajibu wa mataifa haya, Mtume Paulo (***Warumi 1:18-32***) anatueleza waziwazi sana ni nia ya Bwana, akisema, "Hasira ya Mungu imefunuliwa kutoka mbinguni juu ya uasi wote na dhuluma ya wanadamu wale ambao, kwa dhuluma, wanakandamiza kweli; kwa sababu maarifa ya Mungu yamewadhihirikia, maana Mungu amewa d h ihirishia. Kwa sababu mambo yake yasiyoonekana,

[D69]

hata nguvu zake za milele na uungu wake, tangu uumbaji wa ulimwengu huu, vinaonekana waziwazi, vikiwa vimejulikana kupitia vitu vilivyotengenezwa; hivyo basi [wakipata nuru hii ya asili—yaani, ushuhuda wa asili kuhusu kuwepo, nguvu na wema wa Mungu, na dhamiri inayoonyesha kilicho sawa na kilicho kibaya] hawana kisingizio [katika kuendelea na maisha mabaya]; kwa sababu ingawa walimjua Mungu [angalau kwa kiasi fulani]; hawakumtukuza wala kumshukuru kama Mungu, bali wakawa na mawazo ya bure, na mioyo yao iliyopindika ikatiwa giza [kama matokeo ya kawaida ya mwenendo huo]. Wakitenda kuwa ni wenzi wa hekima, wakawa wapumbavu, na wakabadilisha utukufu wa Mungu asiyeharibika kuwa mfano wa mwanadamu anayeharibika, na wa ndege, na wa wanyama wenye miguu minne, na wa viumbe wanaotambaa. Kwa hiyo Mungu aliwaacha, kwa ajili ya tamaa za mioyo yao za uchafu, ili wajidhililishe miili yao miongoni mwao wenyewe; ambao waliubadilisha ukweli kumhusu Mungu kwa dini ya uongo, na wakamheshimu na kumwabudu kiumbe badala ya Muumba, ambaye anastahili kusifiwa milele. Amina!

"Kwa sababu hii Mungu aliwakabidhi kwa tamaa aibu [yaani, Mungu hakujitahidi kuwaponya, bali aliwaacha waendelee katika njia yao ya uovu waliyoichagua na kujifunza kutokana na matokeo yake mabaya] Na
kwa kuwa hawakupenda kuweka maarifa ya Mungu, Mungu aliwaweka katika akili isiyo na thamani, ili wafanye mambo yasiyofaa, wakijaa kila aina ya uovu; katika uovu, katika tamaa, katika ukatili; wakiwa wamejaa wivu, mauaji, mabishano, udanganyifu, tabia mbaya; watu wanaotuhumu kwa siri, wanaotukana, wachukiaji wa Mungu, wakorofi, wenye kiburi, wajigamba, wabuni wa mabaya, wasiowatii wazazi, wenye kichwa kigumu, wasiodumu katika agano, wasio na upendo wa kiasili, wasio na huruma; ambao, ingawa wanajua amri ya Mungu [kwamba wale wanaotenda mambo kama hayo wanastahili kifo], si tu kwamba wanayafanya, bali hata wanawapendeza wale wanaoyatenda."

[D70]

Ingawa, kama inavyoonyeshwa hapa, mataifa ya washindani zamani sana yaliponda ukweli uliokuwepo katika enzi za mwanzo za dunia kuhusu Mungu na haki yake, na wakapendelea giza kuliko nuru kwa sababu matendo yao yalikuwa maovu, na kutokana na mawazo yao maovu na ya upuuzi waliibua dini za uongo zilizohalalisha njia zao mbaya; na ingawa vizazi vilivyofuata vimeidhinisha na kuhalalisha njia mbaya ya mababu zao kwa kushikilia mafundisho yao na kutembea katika nyayo zao, na hivyo pia kubeba mzigo wa hatia na hukumu yao, kwa kanuni ileile ambayo mataifa ya sasa ya Ukristo pia hubeba wajibu wa vizazi vyao vilivyopita, bado mataifa ya wasio Wakristo hayajapuuzia kabisa ukweli kwamba nuru kuu imekuja ulimwenguni kupitia Yesu Kristo. Hata kabla ya kuja kwa Kristo, Mungu wa ajabu wa Israeli alijulikana miongoni mwa mataifa mengi ya washenzi kupitia uhusiano wake na watu hao; na katika enzi nzima ya Injili, watakatifu wa Mungu wamekuwa wakitangaza habari njema kote.

Hapa na pale watu wachache wamesikiliza ukweli, lakini mataifa kwa ujumla yameupuuza, na kuendelea kutembea gizani. Kwa hiyo "hasira ya Bwana iko juu ya mataifa yote." (***Isaya 34:2***) Mataifa ya wasiokomaa sasa, bila injili na faida zake, yamehukumiwa kuwa hayastahili kuendelea kuwa na mamlaka; wakati mataifa yanayojulikana kama ya Kikristo, yenye nuru ya injili na haki ambazo hazijastahili kutumika, pia, kwa kigezo chake cha ukweli na haki, yamehukumiwa kuwa hayastahili kuendelea kuwa na mamlaka.

Hivyo kila mdomo umenyamazishwa, na ulimwengu wote umesimama na hatia mbele za Mungu. Kati ya mataifa yote "hakuna anayeelewa, hakuna anayemtafuta Mungu. Wote wamepotea njia, wote kwa pamoja wamekuwa wasio na faida; hakuna afanyaye wema, la, hata mmoja."

[D71]

Haki ya Mungu katika kuwahukumu mataifa yote ni dhahiri; na wakati mataifa ya watu wa Mataifa yatakapopokea malipo ya haki kulingana na matendo yao, wajibu mkubwa zaidi wa Ukristo usisahaulike; kwa maana ikiwa Waisraeli walikuwa na "faida nyingi kwa kila upande" kuliko mataifa, hasa kwa sababu maneno ya Mungu yaliwekwa mikononi mwao (***Warumi 3:1,2***), tutasema nini kuhusu mataifa ya Kikristo, yenye faida kubwa zaidi ya Sheria na Injili? Hata hivyo ni kweli leo kwa Ulimwengu wa Kikristo, kama ilivyokuwa wakati huo kwa taifa la Kiyahudi, kwamba jina la Mungu hulashwa miongoni mwa Mataifa kwa kupitia kwao. (***Rum. 2:24***) Kwa mfano, zingatia uwekaji wa biashara za pombe na bangi kwa nguvu kwa mataifa, kutokana na tamaa ya dhahabu ya mataifa ya Kikristo.

Shahidi wa kuaminika, anayeongea kutokana na maarifa ya kibinafsi aliandika, muda fulani uliopita, kwa gazeti la New York *Voice* kama ifuatavyo:

Kulingana na uchunguzi wangu mwenyewe huko Kongo na Pwani ya Magharibi [Afrika], kauli ya wamishonari wengi na wengine, pombe inafanya madhara zaidi kwa wenyeji kuliko biashara ya watumwa sasa au katika nyakati zilizopita. Hiyo inawachukua watu, inaharibu vijiji; hii haiuaji tu kwa maelfu, bali inaharibu na kuharibu mwili na roho, makabila yote, na kuwachukulia kuwa wazazi wa viumbe waliopotea ambao wamezaliwa katika sura yao yenyewe iliyoharibika. Wafanyakazi wote hupewa kinywaji kikubwa cha rum
kila siku saa sita mchana, na kulazimishwa kuchukua angalau chupa mbili za gin kama malipo ya kazi kila Jumamosi usiku; katika viwanda vingi, mkataba wa mwaka mmoja, miwili au mitatu unapokwisha, wanalazimishwa kuchukua pipa la rum au baadhi ya masanduku au demijohns za gin kubeba nyumbani. Wafanyabiashara wa asili wanalazimishwa kuchukua mapipa ya pombe kwa kubadilishana na mazao ya kienyeji, hata wanapopinga, na, bila kupata suluhisho, wanamwaga pombe hiyo mtoni; wafanyabiashara wakisema, 'Wanigra lazima wachukue rum, hatuwezi kupata pesa za kutosha kuridhisha kampuni nyumbani kwa kuuza chumvi au nguo.' Miji inanguruma kama machafuko makubwa kila

[D72]

Jumapili kutokana na pombe. Kuna vijiji ambapo kila mwanaume, mwanamke na mtoto amelewa kupita kiasi, na hivyo ibada za zamani za kidini zimevurugika. Mabwana husema kwa huzuni kwa wamisionari, 'Kwa nini ninyi watu wa Mungu hamjakuja kabla ya pombe hii? Pombe hii imekula akili za watu wangu na kugumuza mioyo yao: hawawezi kuelewa, hawajali chochote kizuri.'"

Hata inasemekana kwamba baadhi ya wasiokuwa Wakristo wanawashikilia Wakristo Biblia mbele yao, na kusema, "Matendo yenu hayalingani na mafundisho ya kitabu chenu kitakatifu." Inasemekana Brahmi mmoja aliandikia mhubiri, "Tunawafahamu sasa. Ninyi si wema kama vile Kitabu chenu kinavyosema. Kama watu wenu wangekuwa wema kama vile Kitabu chenu kinavyosema, mngeteka India ndani ya miaka mitano." ***Tazama Eze. 22:4***.

Hakika, ikiwa watu wa Ninawi na malkia wa kusini watawinuka siku ya hukumu dhidi ya kizazi cha Israeli ambacho Bwana aliwasemesha moja kwa moja (***Mathayo 12:41,42***), basi Israeli na kila kizazi kilichopita, na mataifa yatawinuka dhidi ya kizazi hiki cha Ukristo; kwa maana ambapo mengi yametolewa, mengi yatalitakiwa. ***Luka 12:48***

Lakini, tukiacha kando upande wa adhabu ya kimaadili wa swali hili, tunaona jinsi, kwa asili ya hali yenyewe, mataifa ya wasiokomaa yanapaswa kuteseka katika kuanguka kwa Ukristo, yaani Babeli. Kupitia athari za Neno la Mungu, moja kwa moja na zisizo za moja kwa moja, mataifa ya Kikristo yamefanya maendeleo makubwa katika ustaarabu na mafanikio ya kidunia katika kila nyanja, kiasi kwamba katika utajiri, faraja, maendeleo ya kiakili, elimu, serikali ya kiraia, katika sayansi, sanaa, utengenezaji, biashara na kila tawi la viwanda vya binadamu, wako mbele sana kuliko mataifa ya washenzi ambayo hayajapata baraka za malezi kutoka kwa neno la Mungu, bali kinyume chake, yamepitia mmomonyoko wa kudumu, kiasi kwamba leo wao wanaonyesha tu ya magofu ya yao ya zamani

[D73]

ustawi. Linganisha, kwa mfano, Ugiriki ya leo na Ugiriki ya kale, ambayo zamani ilikuwa kitovu cha elimu na utajiri. Angalia pia magofu ya sasa ya utukufu wa Misri ya kale, ambayo zamani ilikuwa taifa kuu la dunia nzima.

Kutokana na kudorora kwa mataifa ya kipagani na ustaarabu na mafanikio ya mataifa ya Kikristo, yale ya kwanza yote kwa kiasi fulani yanadeni yale ya pili kwa manufaa mengi yaliyopokelewa—kwa faida za biashara, mawasiliano ya kimataifa na upanuzi wa mawazo unaofuata, n.k. Pia, maendeleo ya hivi karibuni yameunganisha mataifa yote katika maslahi mbalimbali ya pamoja, ambayo, yakitikiswa vibaya katika taifa moja au zaidi, hivi karibuni huathiri yote. Hivyo basi, wakati Babeli, ulimwengu wa Kikristo, inapoanguka ghafla, athari zitakuwa mbaya sana kwa mataifa yote yanayotegemea kiasi fulani, ambayo, katika lugha ya ishara ya Ufunuo, kwa hiyo yanaonyeshwa yakilia sana kuanguka kwa mji ule mkuu Babeli. ***Ufu. 18:9-19***

Lakini si katika kuanguka kwa Babeli pekee mataifa ya wasiokomaa yatateseka; kwani mawimbi makubwa ya machafuko ya kijamii na kisiasa yataenea haraka na kuyahusisha na kuyameza yote; na hivyo dunia nzima itasombwa kwa nyembe ya maangamizi, na kiburi cha mwanadamu kitashushwa; kwani imeandikwa, "Kisasi ni changu: nitalipiza, asema Bwana." (***Warumi 12:19***; ***Kumbukumbu la Torati 32:35***) Na hukumu ya Bwana juu ya Ukristo na Ukafiri itakuwa kwa misingi ya haki kabisa.

[D74]

Dhoruba Inayokuja

"Ah! moyo wangu unahuzunika kwa dhoruba inayokuja;
Kama tai mawingu ya giza yanavuma kutoka baharini;
Kibete kinatafuta hifadhi, misunobari inasugua pumzi, Na
vyote vinatoa ishara ya dhoruba inayokuja.

"Uchawi umesikika kutoka pango au kutoka baharini, Wachungaji
wamelala, walinzi wamekaa kimya,
Kundi zote zimewanyika kwenye nyika na milima, Na hakuna
anayeamini kwamba Bwana amekuja.

Amekuja, lakini anamkuta nani akiwa anawalinda?
Ah! wapi—katika *uwepo* wake—ni imani inayotawala dunia?
Matajiri, hisia zao zote zikizama katika anasa laini;
Wenye maskini wanashindwa hata kumzuia mbwa mwitu mlangoni.

Ee mwanadamu, na wewe msichana, acheni upuuzi na raha!
Ee sikiliza! nitakapokueleza huzuni zijazo.

* * *

Ingekuwa sawa kama ningeomba msaada njiani mwa
barafu lile, Au kupiga kelele ya onyo kwa wimbi la
bahari!

[D75]

UCHUNGUZI WA NNE

BABILONI INASHTIWA MBELE YA MAHAKAMA KUU

Mamlaka za Kiraia, Kijamii na Kikanisa za Babeli, Ulimwengu wa Kikristo, Sasa Zinapimwa katika Mizani—Kushtakiwa kwa Mamlaka za Kiraia—Kushtakiwa kwa Mfumo wa Kijamii wa Sasa—Kushtakiwa kwa Mamlaka za Kikanisa—Hata Sasa, Katikati ya Sherehe Zake, Mwandiko wa Hukumu Yake Unaonekana na Unaweza Kusomwa waziwazi, Ingawa Kesi Bado Haijakamilika.

"Mungu mwenyezi, naam, Bwana, amesema, na kuitaja dunia kuanzia machweo ya jua hadi machweo yake. Ataita mbingu kutoka juu [mamlaka ya juu au yanayotawala], na dunia [umati wa watu], ili ahukumu watu wake [wanaodaiwa kuwa wake] [Ulimwengu wa Kikristo].

Sikieni, enyi watu wangu, nami nitazungumza; Ee Israeli [Israeli ya kiroho ya jina tu—Babeli, Ukristo], nami nitashuhudia juu yako. ...Kwa mwovu Mungu asema, Uko na nini na kutangaza amri zangu, wala kuchukua agano langu kinywani mwako, ukiwa wewe unachukia mafundisho na kurusha maneno yangu nyuma yako? Ukamwona mwizi, ukakubaliana naye, nawe ukawa mshirika wa wazinzi. Unatoa kinywa chako kwa uovu na ulimi wako huandaa udanganyifu. Huketi na kuzungumza dhidi ya ndugu yako [watakatifu wa kweli, kundi la ngano]; unamtuhumu mwana wa mama yako. Mambo haya umeyafanya, nami nikanyamaza; ulidhani kuwa mimi ni kama wewe kabisa; *lakini nitakukemea, na kuyaweka mbele ya macho yako*.

"Basi, nifikirini ninyi mnaomsahau Mungu, nisiwafanyie vipande vipande, wala kutakuwa na mtu wa kuwaokoa." ***Zab. 50:1,4,7,16-22***

Kama matokeo ya kimantiki ya ongezeko kubwa la maarifa juu ya kila somo lililotolewa kwa rehema katika "siku hii ya maandalizi" kwa ajili ya utawala wa Milenia wa Kristo, mamlaka ya kiraia na

[D76]

mamlaka za kidini za Ulimwengu wa Kikristo, Babeli, sasa zinapimwa kwenye mizani ya Haki, mbele ya macho ya ulimwengu wote. Saa ya hukumu ikiwa imefika, Hakimu sasa yuko kiti cha hukumu; mashahidi—umma kwa ujumla—wapo; na katika hatua hii ya kesi, "Mamlaka yaliyopo" wanaruhusiwa kusikiliza mashtaka na kisha kujitetea wenyewe. Kesi zao zinasikilizwa mahakamani waziwazi, na ulimwengu wote unatazama kwa hamu kubwa na shauku isiyo na utulivu.

Lengo la jaribio hili si kumshawishi Jaji mkuu kuhusu hali halisi ya mamlaka hizi; kwani tayari tumeonywa kuhusu hatima yao kupitia "neno lake la uhakika la unabii"; na tayari wanadamu wanaweza kusoma kwenye kuta za ukumbi wao wa karamu maandishi ya mkono wa fumbo, lakini wenye hatima
—"MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN!" Sasa
kesi hii, inayohusisha mjadala wa haki na maovu, mafundisho, mamlaka, n.k., ni kuwadhihirishia wanadamu wote tabia halisi ya Babeli, ili, ingawa wanadamu wamekuwa wakidanganywa kwa muda mrefu na madai yake ya upuuzi, hatimaye, kupitia mchakato huu wa hukumu, watambue kikamilifu haki ya Mungu katika kuangushwa kwake mwisho. Katika kesi hii, madai yake ya utakatifu wa kipekee na ya mamlaka ya kimungu na uteuzi wa kutawala dunia, pamoja na madai yake mengi ya kimafundisho ya kikatili na yanayokinzana, yote yanawekwa shaka.

Kwa aibu na mchafuko wa uso ulioonekana wazi mbele ya umati huo wa mashahidi, mamlaka za kiraia na za kidini, kupitia wawakilishi wao, watawala na makasisi, zinajitahidi kuwasilisha hesabu zao. Kamwe, katika historia yote, hakujawahi kuwepo hali kama hii. Kamwe hapo awali maaskofu, wanasiasa na watawala wa kiraia hawakuwahi kuchunguzwa, kuulizwa maswali magumu na kukosolewa kama sasa mbele ya korti ya hukumu ya umma, ambayo kupitia kwake Roho wa Bwana anayechunguza mioyo anawafanyia kazi kwa mchanganyiko wao mkubwa. Licha ya azma na juhudi zao za kuepuka

uchunguzi na maswali magumu ya roho ya nyakati hizi, wanalazimika kuvumilia, na kesi inaendelea.

Babiloni Imepimwa katika Mizani

Wakati umati wa watu leo unakabili kwa ujasiri mamlaka za kiraia na kidini za Ukristo kuthibitisha madai yao ya mamlaka *ya kimungu* ya kutawala, wala wao wala watawala hawaoni kwamba Mungu amekubali, au tuseme ameruhusu, upangaji wa mamlaka* kwa watawala ambao wanadamu kwa ujumla wanaweza kuchagua au kuvumilia, iwe wema au wabaya, hadi "Nyakati za Wapagani" zitakapokwisha; kwamba katika kipindi hiki, Mungu ameiruhusu dunia kwa kiasi kikubwa kusimamia masuala yake mwenyewe na kufuata mkondo wake katika kujitawala, ili kwa kufanya hivyo, wanadamu wote wajifunze kwamba, katika hali yao ya kuanguka, hawawezi kujitawala, na kwamba haifai kujaribu kujitegemea ama kwa Mungu ama kwa wengine. ***Rum. 13:1***

Watawala na tabaka tawala za dunia, wasioliona haya, bali wakitambua fursa yao, na kutumia vibaya umma ulio maskini, ambao kwa ruhusa na uvumilivu wao, iwe kwa ujinga au kwa busara, wamekuwa wakidumishwa madarakani kwa muda mrefu, wamejaribu kulazimisha kwa umma usio na elimu mafundisho ya kipuuzi ya uteuzi wa kimungu na "haki takatifu ya wafalme"—kivuli na kidini. Na kwa lengo la kudumisha fundisho hili, ambalo ni rahisi kwa sera zao, ujinga na dhana za kishirikina vimekuzwa na kuhimizwa miongoni mwa umma kwa karne nyingi.

Ni katika nyakati za hivi karibuni tu ndipo maarifa na elimu yameanza kuwa ya jumla. Na hili limetokea kwa nguvu ya mazingira ya kimungu, na si kwa juhudi za wafalme na

---

*Juz. II, uk. 80.

[D78]

Wahudumu wa dini. Mashine ya uchapishaji na usafiri wa mvuke ndivyo vimekuwa vyombo vikuu katika kuikuza. Kabla ya uingiliaji huu wa kimungu, umma wa watu, kwa kiasi kikubwa ukiwa umejitenga, haukuweza kujifunza mengi zaidi ya uzoefu wao wenyewe. Lakini vyombo hivi vimekuwa na mchango katika kuleta ongezeko la ajabu la safari na mawasiliano ya kijamii na kibiashara, ili watu wote, bila kujali cheo au hadhi yao, waweze kufaidika na uzoefu wa wengine kote ulimwenguni.

Sasa umma mkubwa ni umma unaosoma, umma unaosafiri, umma unaofikiri; na kwa kasi unakuwa umma usioridhika na wenye malalamiko makali, ukiwa na heshima kidogo kwa wafalme na wenye mamlaka waliounganisha utaratibu wa zamani ambao sasa wanaukinai bila utulivu. Ni takriban miaka mia tatu na hamsini tu tangu sheria ya Bunge la Uingereza ilipoweka utaratibu kwa ajili ya wasiojua kusoma miongoni mwa wajumbe wake, kwa maneno haya—"Bwana yeyote na Mabwana wa Bunge, na Mwanachama na Wanachama wa Ufalme wenye cheo au sauti Bungeni, atakayeomba, akidai manufaa ya sheria hii, *ingawa hawezi kusoma*." Kati ya mabaroni ishirini na sita waliotia saini Magna Charta, inasemekana kwamba watatu tu ndio waliotia saini majina yao, huku ishirini na watatu wakitia alama zao.

Akiona kuwa mwelekeo wa elimu kwa wingi kwa umma ni kuelekea kutoa hukumu kwa wenye mamlaka na si kusaidia uthabiti wao, Waziri wa Mambo ya Ndani wa Urusi alipendekeza, kama njia ya kuzuia ukuaji wa Nihilismu, kukomesha elimu ya juu kwa wanachama wowote wa tabaka maskini. Mnamo 1887 alitoa agizo ambalo dondoo yake ni ifuatavyo: "Shule za michezo, shule za upili na vyuo vikuu kuanzia sasa zitakataa kupokea kama wanafunzi watoto wa watumishi wa nyumbani, wakulima, wafanyabiashara, wamiliki wa maduka madogo, na wengineo

[D79]

wa hali kama hizo, ambao wazao wao hawapaswi kuinuliwa kutoka kwenye duara wanalo-toka, na hivyo kuongozwa, kama uzoefu wa muda mrefu ulivyoonyesha... kuwa na kutoridhika na hatima yao, na kuchukizwa na ukosefu wa usawa usioepukika wa nafasi za kijamii zilizopo."

Lakini sasa ni kuchelewa mno kwa sera kama hii kufanikiwa, hata nchini Urusi. Ni sera ambayo Upapaji ulifuata katika siku za mamlaka yake, lakini taasisi hiyo ya ujanja sasa inatambua kuwa ingekuwa ni kushindwa, na bila shaka ingeathiri vibaya mamlaka inayojaribu kuitekeleza. Mwangaza umeanza kung'aa katika akili za umma, na hawawezi kurudishwa kwenye giza lao la zamani. Kadiri maarifa yanavyoongezeka taratibu, mifumo ya serikali ya jamhuri imeanza kudaiwa, na ile ya kifalme imebidi ibadilishwe sana kutokana na mfano wake na matakwa ya watu.

Katika mwanga wa siku mpya inayochomoza, watu wanaanza kuona kwamba chini ya ulinzi wa madai ya uongo, yaliyopewa nguvu na watu katika ujinga wao wa zamani, tabaka tawala limekuwa likiuzia kwa ubinafsi haki na marupurupu ya asili ya wanadamu wengine. Na, wakichunguza na kupima madai ya wenye mamlaka, wanakwenda haraka katika kufikia hitimisho lao wenyewe, licha ya visingizio duni vinavyotolewa. Lakini kwa kuwa wao wenyewe hawatekelezi kanuni bora zaidi za haki na ukweli kuliko makundi tawala, hukumu ya umma iko mbali sana na haki upande mwingine wa suala hili, hisia zao zinazokua zikiwa ni kupuuza kwa haraka sheria na utaratibu wote badala ya kuzingatia kwa utulivu na bila upendeleo madai ya haki pande zote katika mwanga wa Neno la Mungu.

Wakati Babeli, Ukristo—mpangilio na utaratibu wa sasa wa jamii, kama unavyowakilishwa na wanasiasa wake na maafisa wake wa dini—unapimwa kwenye mizani ya maoni ya umma, madai yake mengi ya kipuuzi yanaonekana kuwa hayana msingi

[D80]

na ni za kipuuzi, na mashtaka mazito dhidi yake—ya ubinafsi na kutotii kanuni ya dhahabu ya Kristo, ambaye jina na mamlaka yake anadai—yameshaweka mizani kupindukia, na kuinua mizani juu sana kiasi kwamba, hata sasa, ulimwengu hauna uvumilivu mkubwa wa kusikia ushahidi zaidi wa tabia yake halisi ya kikristo-kinyume.

Wawakilishi wake wanaiitaka dunia itambue utukufu wa falme zao, ushindi wa majeshi yao, mng'ao wa miji na majumba yao ya kifalme, thamani na nguvu ya taasisi zao, kisiasa na kidini. Wanajitahidi kuamsha upya roho ya zamani ya uzalendo wa kikabila na dhana za kishirikina, ambayo hapo awali ilinyenyekea kwa unyenyekevu na heshima ya kuabudu wale waliokuwa na mamlaka na nguvu; ambayo ilipiga kelele kwa shauku, "Mfalme aishi milele!" na kuwatazama kwa heshima wale waliojiita wawakilishi wa Mungu.

Lakini siku hizo zimepita: masalio ya upuuzi na dhana za kizamani za kishirikina yanatoweka kwa kasi, na pamoja nayo hisia za uzalendo wa kikabila na heshima ya kipagani ya kidini; na badala yake panapatikana uhuru, mashaka na upinzani, ambavyo vinaonekana kuwa hivi karibuni vitaongoza kwenye mzozo wa dunia nzima—anarki. Watu wa meli mbalimbali za dola huzungumza kwa hasira na vitisho na makamanda na marubani, na wakati mwingine karibu kuasi. Wanadai kuwa sera ya sasa ya wale walio madarakani ni kuwavuta kwenye masoko ya utumwa ya siku zijazo na kufanya biashara ya haki zao zote za asili na kuwarudisha katika utumwa wa mabwana wa mababu zao. Na wengi wanasisitiza kwa ukali unaoongezeka juu ya kuwachukulia nafasi nahodha na marubani wa sasa na kuacha meli zikielekea ovyo huku wakigombea ubabe miongoni mwao. Lakini dhidi ya kelele hizi za kichaa na hatari, nahodha na marubani, wafalme na wanasiasa, wanapambana na kushikilia nafasi zao za mamlaka, wakipaza sauti kwa watu wakati wote, "Viondoeni mikono! mtaingiza meli kwenye miamba!" Ndipo walimu wa dini wanapotokea na

[D81]

wanashauri watu wajisalimishe; na, wakitafuta kusisitiza mamlaka yao kuwa ni ya Mungu, wanashirikiana na mamlaka za kiraia kuwaweka watu chini ya udhibiti. Lakini wao, pia, wanaanza kutambua kwamba nguvu zao zimeisha, na wanatafuta kwa hamu njia ya kuimarisha tena. Hivyo basi wanazungumzia umoja na ushirikiano miongoni mwao, na tunawasikia wakibishana na serikali ili kupata msaada zaidi kutoka chanzo hicho, wakiahidi kwa malipo kuunga mkono taasisi za kiraia kwa nguvu zao (zinazopungua). Lakini wakati huo wote dhoruba inazuka, na wakati umati wa watu, usioweza kuelewa hatari, unaendelea kupiga kelele, mioyo ya wale walioko kwenye usukani wa meli inawashinda kwa hofu ya kile ambacho sasa wanaona hakika kitatokea.

Mamlaka za kidini, hasa, zinahisi ni wajibu wao kuwasilisha hesabu zao ili kujionyesha kwa namna bora zaidi; hivyo, ikiwezekana, kuzuia mkondo wa mapinduzi wa hisia za umma dhidi yao. Lakini wanapojaribu kuomba radhi kwa matokeo duni ya mema ya karne zilizopita za mamlaka yao, wao huongeza tu mkanganyiko na mfadhaiko wao wenyewe, na kuamsha umakini wa wengine kuhusu hali halisi ya mambo. Maombi haya ya msamaha huonekana kila mara katika safu za vyombo vya habari vya kidunia na vya kidini. Na kinyume chake kabisa ni ukosoaji usio na woga kutoka kwa ulimwengu kwa ujumla dhidi ya mamlaka za kiraia na za kidini za Ukristo. Madoido yafuatayo kutoka kwa ripoti mbalimbali za vyombo vya habari ni mifano.

Mashtaka ya Dunia Dhidi ya Mamlaka za Kiraia

"Miongoni mwa imani zote za ajabu za jamii ya wanadamu, hakuna iliyo ya ajabu zaidi kuliko ile iliyomfanya Mungu Mwenyezi kuchagua kwa uangalifu baadhi ya wanadamu wa kawaida kabisa, ambao mara nyingi huwa wagonjwa, wapumbavu na wabaya, ili watawale jamii kubwa chini ya ulinzi wake maalum, kama wawakilishi wake duniani." *New York Evening Post*.

[D82]

Jarida lingine miaka kadhaa iliyopita lilikuwa na yafuatayo, chini ya kichwa cha habari—"Kundi la Wanyonge wa Wafalme:"

"Inasemekana kwa dalili fulani ya ukweli kwamba Mfalme Milan wa Serbia ni mwendawazimu. Mfalme wa Wurttemberg ni mwendawazimu nusu. Mfalme wa mwisho wa Bavaria alijiua akiwa amepagawa, na mtawala wa sasa wa nchi hiyo ni mjinga. Tsar wa Urusi ameajiriwa katika wadhifa huo kwa sababu kaka yake, mrithi halali, alihukumiwa kuwa hana uwezo wa kiakili; na Tsar wa sasa anaugua sonona kuanzia wakati wa kutawazwa kwake, na amewaita wataalamu wa magonjwa ya akili wa Ujerumani na Ufaransa kumsaidia. Mfalme wa Uhispania ni mwathirika wa ugonjwa wa scrofula na huenda hatatimu utu uzima. Kaisari wa Ujerumani ana uvimbe usio na tiba sikioni mwake ambao hatimaye utaathiri ubongo wake. Mfalme wa Denmark ameacha damu yenye sumu kwa vizazi sita vya kifalme. Sultani wa Uturuki anaugua huzuni kuu. Hakuna kiti cha enzi barani Ulaya ambapo dhambi za baba hazijashuka waziwazi juu ya watoto, na katika kizazi kimoja au viwili zaidi hakutakuwa na Bourbon, Hapsburg, Romanoff wala Guelph wa kuwasumbua na kuutawala ulimwengu. Damu ya bluu ya aina hii haitakuwa na thamani kubwa katika miaka ya 1900. Inajiondoa yenyewe kwenye tatizo la siku zijazo."

Mwandishi mwingine wa vyombo vya habari vya kila siku alikokotoa gharama ya ufalme kama ifuatavyo:

"Mkataba uliofanywa na Malkia Victoria alipochukua madaraka unampa #385,000 kwa mwaka, pamoja na mamlaka ya kutoa pensheni mpya za kiasi cha #1,200 kwa mwaka, zinazokadiriwa kuwa sawa na pensheni ya #19,871. Hii inafanya jumla ya #404,871 kwa mwaka kwa Malkia pekee, ambapo #60,000 ni kwa ajili ya mfuko wake wa faragha; yaani, pesa za mfukoni tu. Ufalme wa Lancaster, ambao bado unasimamiwa na taji, pia hulipa pauni 50,000 kwa mwaka katika mfuko wa siri. Hivyo basi Malkia ana pauni 110,000 kwa mwaka za matumizi ya kawaida; kwani gharama zingine za kaya yake hugharamiwa na vipengele vingine vya Orodha ya Kiraia. Wakati zawadi ya pauni 50 au pauni 100 kwa shirika la hisani kutoka kwa Malkia inapotangazwa, haipaswi kudhaniwa kuwa inatoka kwenye mfuko wake wa faragha, kwani kuna kipengee tofauti cha pauni 13,200 kwa mwaka kwa ajili ya ukarimu wa kifalme, sadaka na hisani. Miongoni mwa wateule katika ufalme

[D83]

katika familia ya kifalme ni watu 20 wanaopangiwa kazi za kisiasa, wakiwa na jumla ya mishahara ya #21,582 kwa mwaka, na kanuni ikiwa ni kwamba mtu mmoja hupokea mshahara na mwingine hufanya kazi. Idara ya matibabu inajumuisha

Watu 25, kuanzia madaktari wa haja maalum hadi wachemist na wauza dawa, wote kwa ajili ya kuuweka mwili wa kifalme katika afya njema, huku makasisi 36 wa kawaida na mapadri 9 wa kawaida wakihudumia roho ya kifalme. Idara ya Lord Chamberlain inajumuisha orodha ya kazi za kuchosha, ambapo miongoni mwake, zimechanganyikana na zile za mkaguzi wa michezo ya kuigiza, mshairi rasmi na mkaguzi wa picha, ni pamoja na msimamizi wa boti, msimamizi wa mabata mweupe, na msimamizi wa vito katika Mnara. Nafasi ya ajabu zaidi chini ya idara ya Uwindaji wa Kifalme ni ile ya mkuu wa mafundi wa tai wa kurithi, inayoshikiliwa na Duke wa St. Albans kwa mshahara wa pauni 1,200 kwa mwaka. Pengine Duke hajui tofauti kati ya tai na pengwini, na hana nia ya kujua kamwe. Tangu alipochukua madaraka, Malkia Victoria ameondoa nyadhifa nyingi zisizo na maana, na hivyo kufanya akiba kubwa, ambayo yote huingia kwenye mfuko wake mkubwa wa faragha.

Baada ya kumtunuku Malkia kwa ukarimu namna hii, taifa la Uingereza lilihitaji kumpa mume wake kitu. Prince Albert alipokea pauni 30,000 kwa mwaka kwa kura maalum, mbali na pauni 6,000 kwa mwaka kama Field Marshal, pauni 2,933 kwa mwaka kama Koloni wa regimenti mbili, pauni 1,120 kwa mwaka kama Gavana wa Kasri la Windsor, na pauni 1,500 kama Ranger wa Windsor na Mbuga za Nyumbani. Kwa jumla, mume wa Malkia aligharimu taifa #790,000 katika kipindi cha miaka 21 ya ndoa yake, na akazaa familia kubwa ambayo ilibidi itunzwe na taifa. Anayefuata ni Malkia Mkuu Augusta wa Ujerumani, anayepata #8,000 kwa mwaka, pamoja na mahari ya #40,000 na #5,000 kwa ajili ya maandalizi ya harusi. Lakini posho hii nono haitoshi kulipia nauli yake kwenda Uingereza kumtembelea mama yake, kwani kila mara ya aina hiyo hulipwa #40 kwa ajili ya safari yake. Alipofikisha utu uzima, Mrithi wa Kiti cha Enzi wa Wales alipokea kiasi kidogo cha #601,721 kama zawadi ya siku ya kuzaliwa, ambalo lilikuwa kiasi cha mapato yaliyokusanywa ya Ufalme wa Cornwall hadi wakati huo. Tangu wakati huo amepokea wastani wa #61,232 kwa mwaka kutoka kwa Duchy. Taifa pia limetumia #44,651 katika ukarabati wa Marlborough House, makazi ya mjini ya Prince , tangu 1871; analipa yeye #1,350 kwa mwaka kama

[D84]

Koloneli wa Husari wa Kumi; alimpa #23,450 kulipia gharama zake za ndoa; anampa mke wake #10,000 kwa mwaka, na alimpa #60,000 kwa matumizi wakati wa ziara yake India mwaka 1875. Kwa jumla amechukua #2,452,200 (zaidi ya $12,000,000) kutoka mfukoni mwa John Bull hadi miaka kumi iliyopita na amekuwa akichukua mara kwa mara tangu wakati huo.

"Sasa kwa wana na binti wachanga. Binti mfalme Alice alipokea #30,000 alipofunga ndoa mwaka 1862, na pensheni ya #6,000 kila mwaka hadi kifo chake mwaka 1878. Duke wa Edinburgh alipewa #15,000 kwa mwaka alipofikisha umri wa watu mwaka 1866, na #10,000 za ziada kwa mwaka alipofunga ndoa mwaka 1874, mbali na #6,883 kwa ajili ya gharama za harusi na ukarabati wa nyumba yake. Hii ndiyo anayopata kwa kutofanya chochote isipokuwa kuwa Mwanamfalme. Kwa kazi yake kama kapteni, na hivi karibuni kama admirali katika jeshi la majini, amejipatia pauni 15,000. Binti mfalme Helena, alipofunga ndoa na Mwanamfalme Christian, wa Schleswig-Holstein, mwaka 1866, alipokea mahari ya pauni 30,000 na ruzuku ya pauni 7,000 kwa mwaka maisha yake yote, huku mumewe akipokea pauni 500 kwa mwaka kama Mlinzi wa Hifadhi ya Windsor Home Park. Bintimfalme Louisa alipokea fadhili zilezile kama dada yake Helena. Duke wa Connaught alianza maisha mwaka 1871 na #15,000 kwa mwaka kutoka kwa taifa na kiasi hiki kiliongezwa hadi #25,000 alipofunga ndoa mwaka 1879. Sasa anashikilia amri ya jeshi la Bombay, akiwa na #6,600 kwa mwaka na marupurupu ya thamani. Duke wa Albany alipewa #15,000 kwa mwaka mnamo 1874, kiasi hicho kikiongezwa hadi #25,000 alipofunga ndoa mnamo 1882, na mjane wake anapokea #6,000 kwa mwaka. Duke huyo aliyepata mwisho mbaya alikuwa akili ya kipekee katika familia; na, kama angekuwa raia wa kawaida mwenye fursa za wastani, angeweza kujipatia maisha ya starehe kama wakili, kwani alikuwa mzungumzaji hodari. Binti Mfalme Beatrice alipofunga ndoa alipokea mahari ya kawaida ya #30,000 na pensheni ya #6,000. Hivyo basi taifa, kuanzia Malkia alipochukua madaraka hadi mwisho wa mwaka 1886, lilikuwa limelipa #4,766,083 kwa ajili ya anasa ya Mwana Mfalme Mwenzi, binti mfalme watano, na wana mfalme wanne, bila kuhesabu gharama maalum za safari za mfukoni, makazi yasiyo na kodi na msamaha wa kodi.

Lakini hii si yote. Taifa halipaswi tu kuunga mkono wazao wa Malkia, bali pia binamu zake, wajomba wake na shangazi zake. Nitaandika tu kiasi ambacho wapensheni hawa wa kifalme wamepokea tangu 1837. Leopold I, Mfalme wa Wabelgiji,

[D85]

kwa sababu tu aliolewa shangazi wa Malkia, alipokea pauni 50,000 kwa mwaka hadi kifo chake mwaka 1865, jumla ya pauni 1,400,000 wakati wa utawala wa sasa. Hata hivyo, alikuwa na kiasi fulani cha heshima, kwani alipokuwa Mfalme wa Wabelgiji mwaka 1834, alihamishia pensheni yake kwa wasimamizi, akibainisha tu malipo ya kila mwaka kwa watumishi wake na matengenezo ya Jumba la Claremont, na alipofariki dunia kiasi chote kilirudishwa kwenye Hazina. Haikuwa hivyo kwa Mfalme wa Hanover, mjomba wa Malkia. Aliyachukua yote aliyoweza kupata, ambayo, kuanzia 1837 hadi 1851, yalifikia jumla ya #294,000, akipokea #21,000 kwa mwaka. Malkia Adelaide, mjane wa William IV., alipokea #100,000 kwa mwaka kwa miaka 12, au jumla ya #1,200,000. Mama wa Malkia, Duke wa Kent, alipokea #30,000 kwa mwaka tangu binti yake alipochukua madaraka hadi alipofariki, jumla ya #720,000. Duke wa Sussex, mjomba mwingine, alipokea #18,000 kwa mwaka kwa miaka sita, jumla ya #108,000. Duke wa Cambridge, mjomba namba 7, alipokea #24,000 kwa mwaka, au #312,000 kwa jumla, huku mjane wake, ambaye bado anaishi, akipokea #6,000 kwa mwaka tangu kifo chake, au #222,000 kwa jumla. Bintimfalme Augusta, shangazi mwingine, alipata takriban #18,000 kwa jumla. Landgravine wa Hesse, shangazi Na. 3, alipata takriban #35,000. Duke wa Gloucester, shangazi Na. 4, alipata #14,000 kwa mwaka, kwa miaka 20, au #280,000 kwa jumla. Bintimfalme Sophia, shangazi mwingine, alipokea #167,000, na shangazi wa mwisho, Bintimfalme Sophia wa Gloucester, mpwa wa George III., alipokea #7,000 kwa mwaka kwa miaka 7, au #49,000. Kisha Duke wa Mecklenburg-Strelitz, binamu wa Malkia, alilipwa #1,788 kwa mwaka kwa miaka 23 ya utawala wake, au #42,124.

Duke wa Cambridge, kama Kamanda Mkuu wa Jeshi la Uingereza, akiwa na pensheni, mshahara wa Kamanda Mkuu, cheo cha koloneli wa regimenti kadhaa na cheo cha msimamizi wa mbuga kadhaa, sehemu kubwa za mbuga hizo amezigeuza kuwa hifadhi binafsi za wanyama pori, amepokea #625,000 ya fedha za umma. Dada yake, Duchess wa Mecklenburg-Strelitz, amepokea #132,000, na dada yake wa pili, "Fat Mary," Duchess wa Teck, amechukua #153,000. Hii inafanya jumla ya #4,357,124 ambayo taifa limelipa kwa ajili ya kuwalea wajomba, shangazi na binamu wa Malkia wakati wa utawala wake.

"Mbali na kiasi kilichotolewa katika Orodha ya Kiraia ya Malkia, gharama ya awali na gharama ya matengenezo ya meli nne za kifalme

[D86]

yati nne za kifalme zimejumuishwa katika makadirio ya jeshi la majini, ingawa kihalali ni sehemu ya gharama za kifalme. Gharama ya awali ilikuwa #275,528, na jumla ya gharama za matengenezo na malipo, posho na chakula cha kikosi kwa miaka kumi ilikuwa #346,560, jumla ya #622,088 kwa kipengele hiki kimoja.

Kwa muhtasari, wajomba, shangazi na binamu wengi wa Malkia wametumia #4,357,124; mume wake, wanawe na binti zake, #4,766,083; yeye mwenyewe na familia yake, #19,838,679; na boti zake za kifahari #622,088. Hii inafanya jumla ya #29,583,974 [karibu dola milioni mia moja na hamsini] ambayo taifa la Uingereza limetumia kwa ufalme wakati wa utawala huu. [Hadi mwaka 1888.] Je, mchezo unafaa shusha? Hii ni bei kubwa mno kulipia utulivu, kwani inamaanisha kuwa watu wanatozwa kodi hadi ukomo wa uwezo wao ili kuwaweka watu kadhaa katika uvivu ambao wangefanya mema zaidi kwa nchi kama wangekuwa wakitafuta riziki halali."

Uteuzi wa kifahari wa Tsar wa Urusi ulikuwa mfano dhahiri wa upuuzi wa kifalme, ulioundwa, kama vile maonyesho yote ya kifahari ya kifalme, kuwavutia umma kwa wazo kwamba watawala wao wako juu yao sana kwa utukufu na heshima kiasi cha kustahili kuabudiwa kama viumbe wa juu, na utiifu wao wa hali ya chini kabisa na wa utumwa. Inasemekana kuwa maonyesho makubwa ya kifalme katika tukio hili yaligharimu dola milioni 25.

Kuhusu upuuzi huu, ambao ulikuwa kinyume kabisa na hali duni za mamilioni ya wakulima wake, ambao taabu zao ulimwengu wote ulizifahamu vyema wakati wa njaa ya mwaka 1893, tunanukuu kutoka kwa maoni ya jarida la Kiingereza, *The Spectator*, kama ifuatavyo:

Ni vigumu kusoma maelezo ya maandalizi ya kutawazwa kwa mfalme wa Urusi, ambayo yanaposomwa yanaonekana kana kwamba yanapaswa kuchapishwa kwa dhahabu juu ya hariri ya zambarau, bila kuhisi kuchukizwa, hasa tukisoma kwa wakati mmoja maelezo ya mauaji ya halaiki ya Waarmenia ambao Warusi walikataa kuwalinda, ingawa walikuwa na uwezo. Tunaweza, kwa juhudi, kuibua mandhari ya ajabu iliyoonyeshwa katika Moscow, na na usanifu wake wa Kiasia wa na ikimetameta

[D87]

cupola, mitaa yake imejaa sare za kuvutia za Ulaya na mavazi ya kuvutia zaidi ya Asia, Wana wa kifalme weupe wakiwa wamevalia nyekundu, Wana wa kifalme wa njano wakiwa wamevalia bluu, Wana wa kifalme wa kahawia wakiwa wamevalia vitambaa vya dhahabu, watawala wa makabila kutoka Mashariki ya mbali, Dikteta wa China, na Jenerali Mjapani wa kahawia ambaye Dikteta huyo ameinama mbele yake, wakiwa bega kwa bega na wanachama wa Nyumba zote za kifalme zinazotawala Ulaya, na wawakilishi wa Makanisa yote yanayojulikana isipokuwa la Mormon, ya watu wote wanaomtii Tsar—tunaamini, ni themanini kati yao—na ya kila jeshi la Magharibi, wote wakisonga katikati ya regimenti zisizo na idadi na aina mbalimbali za sare, na kupitia mamilioni ya watu wa kawaida—nusu Waaasia, nusu Wazungu—waliojaa msisimko na kujitolea kwa bwana wao wa kidunia. Tunaweza kutabiri mngurumo wa umati usio na mwisho, kwaya za watawa wengi, milipuko ya mizinga, ambayo inarudiwa kutoka kituo hadi kituo hadi kote kaskazini mwa dunia, kutoka Riga hadi Vladi-vostock, watu wote wasikie kwa wakati mmoja kwamba Czar amevaa taji kichwani mwake. Mwingereza anachunguza yote kama anavyochunguza shairi la Moore, na anakiona mara moja kikiwa cha kifahari na cha kustaajabisha. Je, hili si kubwa mno kwa ajili ya ubora? Je, si zaidi ni kama ya opera kuliko maisha halisi? Je, hakuna kitu kama hatia, katika Milki kama Urusi, yenye mamilioni kwa mamilioni ya watu wanaoteseka, katika matumizi makubwa sana yanayozalisha matokeo haya ya kifahari? Milioni tano za pauni za Uingereza kwa ajili ya sherehe! Je, kuna kanuni yoyote ambayo matumizi kama hayo yanaweza hata kuhalalishwa kwa mantiki? Je, si upotevu kama ule wa Belsaaza, maonyesho ya kiburi cha kizembe, kumwaga hazina kama wafalme wa Mashariki wanavyofanya wakati mwingine, kwa lengo la kuchochea hisia ya utukufu katika akili moja iliyoshiba kupita kiasi? Hakuna kitu kingeweza kumshawishi Mwingereza kupigia kura kiasi hicho cha pesa kwa ajili ya lengo kama hilo, na Uingereza ingeweza kuachana na pesa hizo kwa urahisi mara kumi zaidi kuliko Urusi.

Hata hivyo, kuna hofu kwamba wale wanaoitawala Urusi ni wenye busara katika kizazi chao, na kwamba matumizi haya ya kiholela ya nguvu na hazina yanahakikisha matokeo ambayo, kwa mtazamo wao, ni faida ya kutosha. Lengo ni kuimarisha dhana miongoni mwa Warusi kwamba cheo cha Tsar kwa namna fulani ni cha kiungu, kwamba rasilimali zake hazina kikomo kama vile nguvu zake, kwamba yuko katika uhusiano maalum na Uungu,

[D88]

kwamba kutawazwa kwake ni utakatifu mtakatifu sana na wenye maana kubwa kwa wanadamu kiasi kwamba hakuna onyesho la nje la kuufanya uonekane linaloweza kuwa kubwa mno, kwamba wanadamu wanaweza kuitwa kutazama bila kupunguziwa hadhi, kwamba utulivu wa muda mfupi wa amani ambao umeenezwa kwa uangalifu mkubwa kote katika ulimwengu wa Kaskazini unasababishwa si kwa amri bali kwa matarajio ya tukio linalostahili. Na Warusi wanaotawala wanaamini kwamba matokeo yamepatikana, na kwamba hisia inayotokana na uteuzi huo katika Milki nzima ni sawa na hisia ya ushindi ambao ungegharimu kiasi hicho hicho cha pesa na machozi mengi zaidi. Wanarrudia sherehe hiyo kila uhamisho wa kiti cha enzi, kwa utukufu na ukubwa wa mpango unaoongezeka, unaoendana na ongezeko la hadhi ya Urusi, ambalo kwa sasa, wanavyofikiri, linaashiriwa na kurudi nyuma kwa hasira kwa Japani, unyenyekevu wa China na utumwa wa kujidhalilisha wa mtawala wa Constantinople. Hata wanaamini kwamba uteuzi huo huongeza hadhi ya bwana wao barani Ulaya, kwamba ukubwa wa Milki yake, wingi wa wanajeshi wake, kumiliki kwake rasilimali zote za ustaarabu pamoja na rasilimali zote za Nguvu ya kiholela, kunawasilishwa kwa undani zaidi kwa fikra ya pamoja ya Magharibi, na huongeza chuki iliyopo huko dhidi ya Nguvu kuu ya Kaskazini. Huko Berlin, wanadhani, kuna woga mkuu zaidi kwa wazo la uvamizi, huko Paris kuna fahari zaidi watu wanapokumbuka Muungano, huko London kuna kimya kirefu zaidi wakati wanasiasa wake wanatafakari, kama wanavyofanya kila wakati, jinsi hatua inayofuata ya mwendo wa barafu itakavyoweza kuzuilwa au kuelekezwa kando. Je, kuna yeyote anayeweza kusema kwa uhakika kwamba wako makosa kabisa, au kwamba kwa mwaka mmoja diplomasia ya Urusi haitakuwa jasiri zaidi kutokana na sherehe ya kitaifa, upinzani wa wale wanaopinga utakuwa wa woga zaidi kwa sababu wameona, angalau kwa macho ya akili zao, mandhari ambayo labda, kama ufupi ungetafutwa, inaweza kuelezewa vyema zaidi kama maonyesho ya Dola yaliyofanyika ndani ya kuta za mji wake mkuu, au gwaride la Ulaya ya Kaskazini na Asia kwa heshima ya Mkuu wake wa Jeshi?

Inaweza kupotosha, lakini kuhusu hili tunahisi uhakika, kwamba matukio kama yale yaliyowasilishwa katika ufungwaji huu wa taji ni mojawapo ya hatari za dunia. Lazima yataleta mmomonyoko wa maadili kwa wale wake wenye bidii zaidi

[D89]

mtu mwenye nguvu. Kuhusu Tsar wa sasa hakuna anayejua chochote, isipokuwa, anasema mtu mmoja aliyekuwa karibu naye sana, kwamba yeye ni 'mtu mwenye hisia za kina za kihisia;' lakini lazima awe zaidi ya umati wa kawaida, ikiwa yeye, mtoto wa kiume wa Aleksanda I aliyeitia saini Mkataba wa Tilsit, anaweza kujihisi kwa siku nyingi kuwa kitovu cha sherehe hiyo ya kutawazwa, anaweza, kwa hakika, kuabudiwa kana kwamba anatawala katika Nineveh, bila kuota ndoto; na ndoto za wafalme kwa kawaida huwa za utawala. Kuna ulevi wa cheo, tunadhani, pamoja na ulevi wa madaraka, na yule mtu ambaye kila jicho limeelekezwa kwake, na mbele yake masultani wote wanaonekana wadogo, lazima awe na akili iliyotulia kweli ikiwa wakati mwingine hajafurika na imani kwamba yeye ndiye wa kwanza miongoni mwa wanadamu. Watawala wa Urusi bado wanaweza kugundua kwamba, ingawa kwa kuwainua Mfalme wao (Czar) hadi juu sana wameimarisha uaminifu na kuimarisha utiifu, wamevunja nguvu ya kujidhibiti ambayo ni kinga muhimu ya akili."

Lakini ukweli kwamba watawala hawa wa Falme zinazojiita za Kikristo kwa ujumla hawana hisia za kweli za Kikristo na wanakosa hata huruma ya kibinadamu unathibitishwa kikamilifu na ukweli kwamba, wakati utajiri unatumika hovyo kama maji katika kuunga mkono ufalme na anasa zake za bure na za kuonyesha, na wakati mamilioni ya wanajeshi na mabaharia, na silaha za kijeshi za ajabu kabisa viko chini ya amri yao, waliyasikia bila kuguswa mayowe ya Wakristo maskini wa Armenia, ambao Waturuki walikuwa wakiwachoma na kuuua kwa maelfu kumi. Ni wazi kwamba majeshi haya ya ajabu hayajaandaliwa kwa ajili ya ubinadamu, bali kwa madhumuni ya ubinafsi tu ya watawala wa kisiasa na kifedha wa dunia; yaani, kuteka maeneo, kulinda maslahi ya wenye dhamana, na kushambuliana kwa hasira, wakiwa wamewasha na chuki ya mauaji, pindi tu fursa nzuri inapoonekana ya kupanua milki zao au kuongeza utajiri wao.

Kinyume kabisa na anasa hii ya kifalme inayotawala, kwa kiasi fulani katika kila nchi ambapo familia ya kifalme inadumishwa, ni *Deniko Kubwa la Nchi za Ulaya*.

[D90]

"The *Economiste Francais* ilichapisha makala ya kina, na Bwana Rene Stourm, kuhusu Deni la Umma la Ufaransa. Makadirio ya kawaida zaidi ya mtaji wa deni linasemekana kuwa dola 6,400,000,000. Makadirio ya wastani zaidi yanaliweka chini kwa mamilioni machache. Bwana Paul Leroy-Beaulieu analikadiria kuwa dola 6,343,573,630. Matokeo ya

Kikokotoo cha Bwana Stourm ni jumla ya $5,900,800,000, huku akibainisha, hata hivyo, kwamba ameacha nje $432,000,000 za malipo ya maisha, ambayo wanachumi wengine wameyachukulia kama sehemu ya mtaji wa deni. Gharama ya kila mwaka ya riba na mfuko wa malipo ya deni, kwenye deni lote la , ikiwa ni pamoja na malipo ya maisha ya , ni $258,167,083. Kati ya deni lililofadhiliwa, $2,900,000,000 ni deni la milele lenye riba ya asilimia 3, $1,357,600,000 ni deni la milele lenye riba ya asilimia 4.5, na $967,906,200 ni hati fungani zinazoweza kulipuliwa za aina mbalimbali. Malipo ya kila mwaka hadi , kampuni mbalimbali za , mashirika ya na ya $477,400,000, na $200,000,000 za deni linalobadilika, ndizo zinazounda salio la jumla ya Bwana Stourm. Hii ndiyo mzigo mzito zaidi uliobebwa na taifa lolote duniani. Kikadirio kilicho karibu zaidi nacho ni deni la Urusi, kinachokadiriwa kuwa $3,605,600,000. Uingereza ikafuata na , kisha ikiwa na $3,565,800,000, na , Italia ikafuata na , kisha na $2,226,200,000. Deni la Austria ni $1,857,600,000, na la Hungaria ni $635,600,000. Uhispania inadaiwa $1,208,400,000, na Prussia $962,800,000. Haya ni takwimu za Bw. Stourm. Hakuna kati ya mataifa haya, isipokuwa Uingereza na Prussia, linalokusanya mapato ya kutosha ili kuhakikisha usawa wa kudumu wa bajeti, lakini Ufaransa ndilo lenye mzigo mzito zaidi kati ya yote, na ongezeko la deni lake limekuwa la kasi zaidi katika siku za hivi karibuni na ndilo linalotishia zaidi katika siku zijazo.

"Kwa kumalizia M. Stourm anasema: 'Tunajiepusha kuendelea na tafakari za kusikitisha ambazo matokeo ya kazi yetu yanasababisha. Tukiangalia bilioni hizi 29 na nusu kwa upande wowote, iwe kwa kulinganisha na madeni ya nchi nyingine au na deni letu wenyewe la miaka kumi au ishirini iliyopita, zinaonekana kama kilele chenye urefu usiojulikana, kikivuka mipaka ambayo watu wowote duniani, katika enzi yoyote, wamewahi kudhani inaweza kufikiwa. Ghorofa ya Eiffel itakuwa mlingano wao halisi; tunatawala historia ya majirani zetu na yetu wenyewe kwa urefu wa deni letu,...ambalo mbele yake ni wakati wa nchi yetu kuhisi hofu ya kizalendo."

[D91]

Gazeti la London Telegraph lilichapisha mara moja muhtasari ufuatao wa mtazamo wa kifedha wa kitaifa:

"Ukosefu wa fedha umeenea kama wingu jeusi na karibu la ulimwengu wote juu ya mataifa ya Ulaya. Nyakati ni mbaya sana kwa Nguvu zote kwa jumla, lakini mbaya zaidi kwa yale madogo. Kuna taifa gani barani ambalo mizania yake ya mwaka uliopita haionyeshi mtazamo wa kusikitisha; huku mengi yao yakiwa ni miitiko tu ya kufilisika. Ripoti za makini kuhusu hali za kifedha za Nchi mbalimbali zinaonyesha mapambano katika hazina mbalimbali za serikali kujikimu ambayo hayajawahi kuwa ya kieneo hicho kote. Hali ya mambo kwa kweli ni ya karibu kote ulimwenguni; kwani, tukitazama nje ya Bara letu, Marekani kwa upande mmoja, na India na Japani, pamoja na majirani zao, kwa upande mwingine, zimehisi ukandamizaji uliopo....

Jamhuri Kuu ni kubwa mno na yenye rasilimali nyingi ili kufa kwa magonjwa yake ya kifedha; ingawa hata yeye yuko mgonjwa sana. Uingereza Kuu pia ina nakisi ya kukabiliana nayo katika Bajeti ijayo, na imepata hasara kubwa, labda isiyoweza kurekebishwa, kutokana na biashara ya kichaa ya mgomo wa makaa ya mawe. Ufaransa, kama sisi na Marekani, ni mojawapo ya nchi ambazo haiwezi kufikirika kuwa na ukosefu wa uwezo wa kulipa madeni, kwa kuwa ardhi yake ni tajiri sana na watu wake ni wenye bidii. Hata hivyo, mapato yake huonyesha nakisi mara kwa mara; deni lake la taifa limekua kubwa mno, na mzigo wa Jeshi na Wanamaji wake karibu unakandamiza sekta ya viwanda ya nchi. Ujerumani pia inapaswa kuorodheshwa katika kundi la Nchi zenye nguvu na imara mno kiasi cha kutoathirika kwa kudumu. Hata hivyo, katika mwaka uliopita inakadiriwa kuwa imepoteza pauni milioni 25 za Uingereza, kiasi kinachowakilisha takriban nusu ya akiba ya taifa. Sehemu kubwa ya hasara hii imetokana na uwekezaji wa Kijerumani katika hisa za Ureno, Ugiriki, Amerika ya Kusini, Meksiko, Italia na Serbia; huku Ujerumani pia ikihisi kwa ukali mtafaruku katika soko la fedha. Mzigo wa amani yake yenye silaha unawazitoa watu wake kwa mzigo mzito sana. Miongoni mwa Nchi Zinazotawala ambazo tunaziorodhesha pamoja kama zenye uwezo wa kifedha, inashangaza kuona kwamba Austria-Hungaria ina mchango bora na wa kufurahisha zaidi wa kuwasilisha....

"Tunapogeuka kutoka kwa kundi hili kuu na kuelekeza macho yetu Italia, kuna mfano wa 'Nchi Kuu' karibu

[D92]

amefukuzwa na ukuu wake. Mwaka baada ya mwaka mapato yake yanashuka na matumizi yake yanaongezeka. Miaka sita iliyopita thamani ya biashara ya nje ya Italia ilikuwa francs 2,600,000,000; sasa imeshuka hadi francs 2,100,000,000. Inapaswa kulipa pauni za Uingereza milioni 30 kama riba kwa deni lake la umma, pamoja na malipo ya ziada kwa ajili ya dhahabu inayohitajika. Hati zake za thamani ni sumu sokoni; utoaji wake mkubwa mno wa noti za benki umepandisha bei za fedha na dhahabu. Idadi ya watu wake imezama katika hali ya umaskini na uwezi isiyoweza kufikirika hapa, na mawaziri wake wapya wanapobuni kodi mpya, machafuko makali huanza.

"Kuhusu Urusi, taarifa zake za kifedha zimefunikwa na fumbo kubwa kiasi kwamba hakuna anayeweza kuzizungumzia kwa uhakika; lakini kuna sababu ndogo za kuhoji kwamba ni ukubwa tu wa himaya ya Tsar unaoizuia kufilisika. Watu wamefinywa hadi karibu tone la mwisho la damu ya uhai wa viwanda limemomonyolewa. Waziri wa Fedha asiye na huruma wala majuto hajisikii hata uwezo wa kuongeza nusu mzunguko mwingine wa kamba ya kodi.

"Mtaalamu wa kienyeji mwenye busara na usahihi anaandika kuhusu hali ilivyo nchini Urusi kwa maneno yafuatayo:

Kila kopeki ambayo mkulima anafanikiwa kuipata hutumika, si katika kupanga shughuli zake, bali katika kulipa madeni ya kodi....Pesa inayolipwa na wakulima kwa jina la kodi ni sawa na kuanzia theluthi mbili hadi theluthi tatu ya mapato ghafi ya ardhi, ikiwemo kazi zao za ziada kama wafanyakazi wa mashamba.' Sifa ya serikali ya kuwa na msimamo mzuri kifedha inadumishwa kwa njia za bandia. Wachunguzi makini wanatazamia kuanguka kwa pamoja katika nguzo za kijamii na kifedha za himaya. Hapa pia, mzigo mzito wa amani yenye silaha ya Ulaya unasaidia kwa kiasi kikubwa kupooza biashara na kilimo. Mfano wa Ureno uko nje ya wigo wetu; kwani, ingawa ufalme huo uliokuwa maarufu zamani umeshindwa kulipa madeni, hali yake ya kusikitisha hakika haitokana na tamaa za kijeshi au matumizi ya harakaharaka. Hata hivyo, Ugiriki, ingawa ni duni miongoni mwa Mataifa Makuu kwa idadi ya watu wake milioni mbili, inatoa mfano dhahiri wa maangamizi ambayo matumizi ya kupita kiasi ya kifedha na mipango iliyopambwa kupita kiasi huiletea taifa. 'Wazo kuu' limekuwa laana kwa Ugiriki ndogo, na hivi karibuni tumeiona ikilazimishwa kukwepa mzigo wa deni lake la umma kwa kitendo cha kabisa

[D93]

Ufisadi, uliositishwa kwa kiasi tu mbele ya maandamano ya Ulaya. Pesa zilizopotezwa kwenye 'Jeshi na Wanamaji' wake zingeweza tu kutupwa baharini. Siasa zimekuwa kwake ugonjwa, unaoambukiza watu wake bora na wenye uwezo zaidi wa umma. Wakiwa na watu wa kawaida walioelimika kupita kiasi wasioweza kufanya kazi; wanafunzi wa vyuo vikuu wengi kuliko mafundi wa matofali; madeni ya umma na madeni ya kibinafsi ambayo hakuna anayekusudia kuyalipa; Jeshi na Jeshi la Wanamaji la bandia, linalokula fedha; ukosefu wa uaminifu uliofanywa kanuni katika siasa; na mipango ya siri ambayo lazima itakavyo maana ni mikopo zaidi au mkataba wa rushwa na hatari na Urusi—hivi ndivyo vinavyoihusu Ugiriki ya sasa.

Kwa hiyo, ukitazama Bara lote, haiwezi kukanushwa kwamba hali ya mambo kuhusiana na ustawi wa watu na hesabu za kitaifa hairidhishi kabisa. Bila shaka, sababu kuu na dhahiri ya hili ni amani yenye silaha inayozitoa Ulaya kama jinamizi, na imebadilisha Bara zima kuwa kambi ya kudumu. Tazama Ujerumani pekee! Ule Milki yenye uzito na busara! Bajeti ya Jeshi huko iliongezeka kutoka pauni milioni 17,500,000 za sterling mwaka 1880 hadi pauni milioni 28,500,000 mwaka 1893. Ongezeko hilo chini ya Sheria mpya ya Ulinzi wa Jeshi linaongeza pauni milioni 3,000,000 za sterling kwa mwaka kwenye wingi mkubwa wa silaha za ulinzi za Ujerumani.

Ufaransa imejinyonga hadi kufikia hatari ya kuanguka ili kuweza kushindana na mpinzani wake mkubwa. Haijalazi kuonyesha jukumu la kutisha ambalo bima hizi za vita zinachukua katika taabu ya sasa ya watu wa Ulaya. Sio tu kwamba huchukua kutoka kwa faida na mapato kiasi kikubwa cha pesa kinachonunua baruti na risasi na kujenga kambi za kijeshi, bali pia huchukua kutoka safu za viwanda mwanzoni mwa nguvu zao za kijana mamilioni ya wafanyakazi vijana, ambao pia wanapotea kwa vipindi hivyo hivyo kwa familia na kuongeza idadi ya watu. Dunia bado haijabuni benki bora ya kulipia hundi za kimataifa kuliko Hekalu la vita la kutisha na la gharama kubwa."

Lakini licha ya madeni makubwa na matatizo ya kifedha ya mataifa, inakadiriwa na wastaji mahiri kwamba gharama halisi kwa Ulaya ya bajeti mbalimbali za jeshi na jeshi la majini, matengenezo ya kambi za askari na upotevu wa wafanyakazi viwandani kwa kuondolewa kwa wanaume kutoka

[D94]

viwanda vya uzalishaji, inaweza kuchukuliwa kwa busara kama
$1,500,000,000 kwa mwaka, bila hata kutaja hasara kubwa ya maisha, ambayo katika miaka ishirini na tano ya karne iliyopita (kuanzia 1855 hadi 1880) inakadiriwa kuwa 2,188,000, na yote hayo yalikuwa katikati ya maafa yasiyoweza kuelezwa kwa maneno. Bwana Charles Dickens amegundua kwa ukweli mkubwa kwamba:

Tunazungumza kwa fahari, na kwa moto fulani, kuhusu 'shambulio la kupendeza!' na 'shambulio la kuvutia!' lakini ni wachache sana watakao fikiria maelezo ya kutisha yanayofichwa na maneno haya mawili mepesi. 'Shambulio la kuvutia' ni mbio za kichaa za wanaume juu ya farasi wenye nguvu, wakichochewa kwa kasi yao yote, wakipiga na kuwashinda kundi la wapinzani walioko miguuni. Akili ya msomaji haendi mbali zaidi; ikiridhika na taarifa kwamba safu ya maadui 'ilivunjika' na 'ikavunjika.' Haijajiwekea picha kamili. Wakati 'shambulio la kupendeza' likishamaliza kazi yake na kupita, kutapatikana mandhari inayofanana sana na eneo la ajali ya kutisha ya treni. Kutakuwa na idadi kamili ya mgongo uliovunjika katikati, mikono iliyonyolewa kabisa, watu waliochomwa kwenye bayoneti zao wenyewe, miguu iliyopondwa kama vipande vya kuni, vichwa vilivyokatwa kama tufaha, vichwa vingine vilivyopondwa na kuwa kama jeli laini na miguu ya chuma ya farasi, nyuso zilizokanyagwa hadi kupoteza sura yoyote ya kibinadamu. Hicho ndicho kinachojificha nyuma ya 'shambulio la kupendeza.' Hivi ndivyo hufuata, kama jambo la kawaida, wakati 'watu wetu walipowashambulia kwa mtindo,' na 'wakawachinja kwa ustadi.'"

"Wafikirieni," anasema mwandishi mwingine, "mamilioni ya watu wanaofanya kazi kwa bidii kote barani Ulaya, wakielekea kazini mwao siku baada ya siku, wakifanya kazi bila kuchoka kuanzia alfajiri hadi jioni, katika ukulima wa ardhi, katika utengenezaji wa nguo, katika biashara ya bidhaa, katika migodi, viwandani, madukani, bandari, warsha, maghala; kwenye reli, mito, maziwa, bahari; wakichimba matumbo ya dunia, wakishinda ugumu wa vitu visivyo na uhai, wakidhibiti nguvu za asili, na kuzifanya zitumike kwa manufaa na ustawi wa binadamu, na kwa yote haya kuumba utajiri mkubwa ambao ungeweza kuleta wingi na faraja katika kila nyumba yao. Kisha fikiria mkono wa mamlaka ukija na kila mwaka ukifuta takriban mia sita

[D95]

mamilioni ya pesa zilizopatikana kwa bidii kubwa zimeingia katika shimo la matumizi ya kijeshi.

Ifuatayo kutoka kwa *Harrisburg Telegram* pia inahusiana na mada:

"Inagharimu mataifa ya 'Kikristo' ya Ulaya kitu fulani kuonyesha dhana yao ya 'amani duniani na nia njema kwa wanadamu.' Yaani, inawagharimu kitu fulani kuwa tayari kabisa kujilipua na kupasuka vipande vidogo. Takwimu zilizochapishwa Berlin zinaonyesha kiasi cha matumizi ya kijeshi ya mataifa makuu katika miaka mitatu 1888, 1889, 1890. Matumizi yafuatayo katika takriban takwimu zimewasilishwa: zimewasilishwa: Ufaransa, $1,270,000,000; Urusi, $813,000,000; Uingereza , $613,000,000; Ujerumani, $607,000,000; Austria-Hungaria, $338,000,000; Italia, $313,500,000. Nchi hizi sita zimetumia jumla ya $3,954,500,000 kwa madhumuni ya kijeshi katika miaka mitatu, au kwa wastani wa zaidi ya $1,318,100,000 kwa mwaka. Jumla kwa miaka mitatu inazidi sana deni la kitaifa la Uingereza, na ni karibu kubwa vya kutosha kulipa deni lenye riba la Marekani mara tatu. Matumizi yanayolingana nchini Marekani yamekuwa takriban $145,000,000, bila kujumuisha pensheni. Ikiwa tungeongeza hizi kwenye jumla yetu ya matumizi ya , jumla ya matumizi ya ingekuwa imepandishwa hadi takriban $390,000,000."

"Kulingana na makadirio ya wataalamu wa takwimu wa Ufaransa na Ujerumani, watu 2,500,000 wamefariki katika vita vya miaka thelathini iliyopita, wakati angalau $13,000,000,000 yametumika kuendesha vita hivyo. Dkt. Engel, mtaalamu wa takwimu wa Kijerumani, anatoa gharama ifuatayo kama makadirio ya gharama za vita vikuu vya vya katika miaka thelathini iliyopita: Vita vya Crimea , $2,000,000,000; Vita vya Italia vya 1859, $300,000,000; Vita vya Prussia na Denmark vya 1864, $35,000,000; Vita vya Uasi (Kaskazini), $5,100,000,000; Kusini, $2,300,000,000; Vita vya Prussia na Austria vya 1866, $330,600,000; Vita vya Ufaransa na Ujerumani vya 1870, $2,600,000,000; Vita vya Urusi na Uturuki, $125,000,000; Vita vya Afrika Kusini, $8,770,000; Vita vya Afrika, $13,250,000; Vita vya Serbia na Bulgaria, $176,000,000.

Vita hivi vyote vilikuwa vya mauaji ya kutisha. Vita vya Krimea, ambavyo vita vichache vilipiganwa, viliigharimu watu 750,000

maisha, ni 50,000 tu chini ya waliouawa au waliofariki kutokana na majeraha yao Kaskazini na Kusini wakati wa Vita vya Uasi. Vita vya Mexico na China viligharimu dola 200,000,000, na viliigharimu maisha ya watu 85,000. Kulikuwa na watu 250,000 waliouawa na kujeruhiwa vibaya sana wakati wa vita vya Urusi na Uturuki, na 45,000 kila upande katika vita vya Italia vya 1859, na vita kati ya Prussia na Austria."

Katika barua kwa Naibu Passy wa Paris, marehemu Mheshimiwa John Bright, mbunge wa Bunge la Uingereza, alisema:

Kwa sasa rasilimali zote za Ulaya zimezamewa na mahitaji ya kijeshi. Maslahi ya watu yanatolewa kafara kwa mawazo ya kisiasa ya kigeni yaliyo duni na yenye hatia. Maslahi halisi ya umma yanakanyagwa chini kwa heshima ya dhana potofu za utukufu na heshima ya taifa. Siwezi kujizuia kufikiri kwamba Ulaya inakwenda kuelekea janga kubwa lenye uzito mkubwa. Mfumo wa kijeshi hauwezi kuungwa mkono kwa subira milele, na watu, wakisukumwa hadi kukata tamaa, huenda kabla ya muda mrefu wakaondoa kwa nguvu familia za kifalme na wanasiasa wa kujidai wanaoongoza kwa majina yao."

Hivyo basi hukumu ya mamlaka za kiraia inawapinga. Siyo tu kwamba vyombo vya habari vinasema waziwazi, bali watu kote wanazungumza kwa sauti kubwa na kupinga mamlaka zilizopo. Ghasia ni ya ulimwengu mzima, na inazidi kuwa hatari zaidi kila mwaka.

Mashtaka ya Dunia Dhidi ya Mfumo wa Kijamii wa Sasa

Mfumo wa kijamii wa Ulimwengu wa Kikristo pia unachunguzwa—kanuni zake za kifedha, mipango na taasisi zake za kifedha, na, kutokana na hivi, sera zake za kibiashara za ubinafsi, na utengano wake wa tabaka unaotegemea hasa utajiri, pamoja na yote yanayodokeza dhuluma na mateso kwa umma wa watu—haya yanashughulikiwa kwa ukali katika hukumu ya saa hii kama taasisi za kiraia. Shuhudia mijadala isiyo na mwisho kuhusu suala la fedha za kijapani, na kiwango cha dhahabu, na mabishano yasiyoisha kati ya wafanyakazi na wamiliki wa mitaji. Kama mawimbi yanayoinuka ya bahari chini ya upepo unaokaza, sauti za

[D97]

mivumo iliyopangwa ya sauti nyingi zisizohesabika dhidi ya mfumo wa sasa wa kijamii, hasa kwa kadiri inavyoonekana kuwa haipatani na kanuni za maadili zilizomo katika Biblia, ambayo Ukristo, kwa ujumla, unadai kuutambua na kuufuata.

Hakika ni ukweli wa kushangaza kwamba katika hukumu ya Ukristo, hata kwa ulimwengu kwa ujumla, kigezo cha hukumu ni *Neno la Mungu*. Wapagani huinua Biblia, na kutangaza kwa ujasiri, "Ninyi si wema kama kitabu chenu." Wanaashiria Kristo wake aliye barikiwa, na kusema, "Hamfuati mfano wenu." Na watu wa Mataifa na umati wa Wakristo huchukua kanuni ya dhahabu na sheria ya upendo, ili kupimia mafundisho, taasisi, sera na mwelekeo wa jumla wa Ukristo; na wote huashiria ukweli wa maandishi ya ajabu ya , mkono wa kwenye kuta zake za sherehe za —"Umezaniwa katika mizani, na ukakosekana."

Ushuhuda wa dunia dhidi ya mfumo wa kijamii uliopo unasikika kila mahali katika kila nchi. Watu wote wanatangaza kuwa ni kushindwa; upinzani unaongezeka na unaeneza hofu duniani kote, "ukitetemesha vibaya" imani yote katika taasisi zilizopo, na mara kwa mara ukipooza sekta ya viwanda kwa hofu, migomo, n.k. Hakuna taifa katika Ulimwengu wa Kikristo ambapo upinzani dhidi ya mipangilio ya kijamii ya sasa hauonekani, ni mkaidi na unaongezeka tishio.

Anasema Bwana Carlyle, "Maisha ya viwandani nchini Uingereza yanaonekana kuwa gereza kubwa la matope lenye kueneza maafa yanayonuka, kimwili na kimaadili, Golgotha la kutisha la roho na miili iliyozikwa hai. Wasokota elfu thelathini wanaojikamilisha haraka kufa. Maskini milioni tatu wanaochaa katika uvivu wa kulazimishwa, wakisaidia wasokota hao kufa. Haya ni baadhi tu ya vipengele katika daftari la huzuni la kukata tamaa."

Kutoka kwa chapisho lingine linaloitwa *The Young Man*, tunakata makala ifuatayo, yenye kichwa, "Je, Dunia Inazidi Kuwa Bora?" Inasema:

[D98]

"Wanaume wenye nguvu, wanaotamani kazi halali, wanavumilia mateso ya njaa na hali ya wazi, na katika visa vingi huzuni ya ziada ya kushuhudia mateso ya familia zao. Kwa upande mwingine, utajiri mkubwa mara nyingi huambatana na tamaa na maovu; na wakati maskini wanakufa njaa polepole, matajiri, kwa kiasi kikubwa, huzipuuza mahitaji ya ndugu zao, na hujali tu kwamba Lazaro asijitokeze hadharani kwa njia isiyofaa. Maelfu ya vijana wanaolazimishwa kufanya kazi kwa bidii katika maduka yenye hewa isiyotosha na maghala yasiyo na mvuto kwa saa sabini na themanini kwa wiki, bila kupata muda wowote wa kupumzika kimwili au kiakili. Kwa upande wa Mashariki, wanawake hushona mashati au kutengeneza masanduku ya mechi siku nzima kwa mshahara usio wa kutosha hata kwa ajili ya *kodi ya* kitanda—achilia mbali chumba cha pekee—na mara nyingi hulazimika kuchagua kati ya njaa na maovu. Kwa upande wa Magharibi, mitaa mizima imetekwa na wavulana wa vishawishi waliojipaka rangi na kupamba wa anasa na dhambi—kila mmoja akiwa ni lawama hai kwa udhaifu na uovu wa mwanadamu. Kwa upande wa vijana, maelfu yao wanajikwamua wenyewe hadi gerezani kwa kamari au wanajizamisha kwenye kaburi mapema kwa pombe; na bado kila gazeti la heshima limejaa ripoti ndefu za mashindano ya farasi, na Serikali ya Kikristo (?) inaruhusu baa kuwekwa kwenye kila kona ya mtaa. Dhambi imefanywa rahisi, maovu yamefanywa nafuu, udanganyifu unashamiri katika biashara, ukali katika siasa na upuuzi katika dini."

Gazeti la Philadelphia Press muda fulani uliopita lilichapisha yafuatayo:

"Hatari Mbele! Hakuna shaka kwamba New York imegawanyika katika tabaka kuu mbili, matajiri sana na maskini sana. Tabaka la kati la watu wenye sifa njema, wazalishaji, na walio na maisha ya kati linazidi kutoweka, likipanda katika ngazi ya utajiri wa kidunia au kushuka kwenye umaskini na aibu. Inaonekana ni wazi kwamba kati ya tabaka hizi kuna, na inakua kwa kasi, kutokana na kukuza makusudi kwa watu wabaya, chuki dhahiri, iliyokithiri, na hatari. Kuna watu hapa ambao wana thamani ya
$10,000,000 na $20,000,000, ambao huwajui chochote. Ninamjua mwanamke mmoja, anayeishi katika nyumba ya kifahari, ambaye maisha yake ni tulivu kama inavyopaswa kuwa kwa waziri, ambaye ametoa si chini ya $3,000,000 katika miaka mitano, ambaye misaada yake kabla ya yeye

[D99]

maisha yake yatafikia angalau dola milioni 7, ambaye nyumbani kwake kuna picha za uchoraji, sanamu, almasi, vito, sampuli za kipekee za dhahabu na fedha, pamoja na kazi za kifahari za sanaa ya kila aina, zenye thamani ya ndani ya dola 1,500,000, na yeye si tajiri kama majirani zake wengi kwa mamilioni kadhaa ya dola. Kuna wanaume hapa ambao miaka ishirini iliyopita waliuza nguo katika barabara ya Chatham, ambao leo wanaishi kwa gharama ya dola 100,000 kwa mwaka, wanaovaa vito vinavyogharimu dola 25,000 katika maduka ya bei nafuu.

Njoo nami katika gari la Madison Avenue siku yoyote, iwe mvua au jua, kati ya saa nne asubuhi na saa kumi na moja au saa kumi na mbili mchana, nami nitakuonyesha magari mengi yakiwa yamejaa mabibi wenye almasi masikioni mwao zenye thamani ya kuanzia
$500 hadi $5,000 kila moja, ambao kwenye mikono yao isiyo na glavu, nyekundu na laini, kung'aa mali nyingi. Tembea nami kutoka duka la zamani la Stewart, kwenye kona ya Mtaa wa Tisa na Broadway hadi Mtaa wa Thelathini na Broadway siku yoyote. Sikusemi Jumapili, sikukuu, au matukio maalum, bali nyakati zote, na nitakuonyesha katika kila kundi wanawake waliovalia makoti ya ngozi ya mnyama ya mviringo hadi vifundo vya miguu, yenye thamani ya dola 500 hadi 1,000 kila kimoja, wakiwa na hereni za almasi na pete za almasi, na vito vingine vya thamani pia, wakiwa wameshika mikononi mwao pochi za kifahari zilizojaa pesa. Wao ni mfano wa matajiri wapya ambao New York inaongezeka kwao.

"Katika mtaa huo huo, wakati huo huo, naweza kukuonyesha wanaume ambao dola moja ingekuwa mali tele kwao, ambao suruali zao, zilizochanika na za aibu, zimefungwa kiunoni mwao kwa kamba au uzi au pini, ambao miguu yao isiyo na soksi huteleza barabarani wakiwa wamevaa viatu vilivyochanika kiasi kwamba hawataki kuvinyanyua kutoka ardhini, ambao nyuso zao zimejaa madoadoa, ndevu zao ni ndefu na zilizotawanyika, kama ilivyo nywele zao, huku mikono yao inayokolea kuwa myekundu ikipinda kwenye kucha kama makucha. Itachukua muda gani kabla ya kucha hizo zitakapowakamata matajiri wapya? Usifanye makosa, hisia hiyo imezaliwa, hisia hiyo inakua, na hisia hiyo, mapema au baadaye, itatokea kwa nguvu.

Jana usiku tu nilitembea katika barabara ya Kumi na Nne, ambayo imebaki na makazi machache tu, na mbele ya mojawapo, kuanzia mlango hadi jiwe la ukingo wa barabara, kulikuwa na paa la kupigia hema, ambacho chini yake mabibi waliovalia kwa kupendeza, wakiwa wamesindikizwa na wenzao, walitembea kutoka kwenye magari yao hadi mlango ulio wazi, kupitia

[D100]

ambako mawimbi ya mwanga na sauti za muziki vilitoka. Nilisimama na umati, umati mkubwa, kwa muda mfupi, na wazo hili likazaliwa la mlipuko usioweza kuepukika isipokuwa jambo lifanyike, na lifanyike haraka, ili kuondoa ubaguzi ambao sio tu upo, bali unakuzwa kwa makusudi, dhidi ya matajiri sana kutoka kwa maskini sana. Ingekufanya utetemeke kusikia jinsi wanawake walivyozungumza. Wivu, chuki, ukali wa uovu, kila kitu kinachohitajika, kilikuwepo. Kinachohitajika ni kiongozi mmoja tu."

Ulimwengu unapingana na hali za kutisha za Mfumo wa 'Sweater' wa utumwa wa binadamu na na masaibu ya jeshi kubwa la watu wasio na ajira, na jeshi lingine kubwa la wafanyakazi wanaolipwa kima cha chini, anasa na upuuzi wa utajiri mkubwa, kama ilivyofanya jarida moja la London muda uliopita—hivi:

Nyumba ya Kawaida ya Milionea. Tunapata habari kutoka New York kwamba Bwana Cornelius Vanderbilt, milionea wa New York na mfalme wa reli, amefungua hivi karibuni jumba lake jipya kwa sherehe kubwa. Nyumba hii ya kawaida, ambayo itahudumia watu takriban kumi kwa miezi sita ya mwaka, na kubaki imefungwa kwa miezi sita mingine, iko kwenye kona ya barabara ya Fifty-seventh na Fifth Avenue, na imegharimu mmiliki wake dola milioni 1.000,000. Nje ina muundo wa Kihispania, imejengwa kwa jiwe la kijivu, ikiwa na mapambo mekundu, minara midogo na kuta za ngome. Ina ghorofa tatu na dari ya juu. Chumba cha densi ndicho chumba kikubwa zaidi cha densi cha kibinafsi jijini New York, chenye urefu wa futi 75 na upana wa futi 50, kikiwa kimepambwa kwa rangi nyeupe na dhahabu, kwa mtindo wa Louis xiv. Dari yake iligharimu kiasi kikubwa cha pesa, na imetengenezwa kwa umbo la koni mbili zilizopandana, iliyofunikwa na picha za nympha na kupidi zilizochorwa. Kuzunguka ukingo kuna maua yaliyochongwa kwa ustadi, kila limoja na taa ya umeme katikati yake, huku kinara mkubwa sana wa kioo ukining'inia katikati. Kuta usiku wa sherehe ya ufunguzi zilifunikwa kutoka sakafuni hadi darini kwa maua halisi, kwa gharama ya #1,000; na burudani inasemekana kumgharimu mwenyeji #5,000. Kando na jumba hilo kuna bustani ya bei ghali zaidi duniani kwa ukubwa wake, kwani ingawa ni saizi ya kiwanja cha kawaida mjini, kiasi cha #70,000 kililipwa kwa ajili yake, na nyumba iliyogharimu #25,000 kujenga ilibomolewa ili kupata nafasi kwa ajili ya vizimba vichache vya maua."

[D101]

Jarida la San Francisco, California, *la Industry*, lilichapisha maoni yafuatayo kuhusu upuuzi wa matumizi ya wanaume wawili matajiri wa nchi hii:

Chakula cha Wanamaker huko Paris, na chakula cha Vanderbilt huko Newport, ambavyo kwa pamoja vinagharimu angalau dola 40,000, labda zaidi, ni miongoni mwa dalili za nyakati. Mambo kama haya yanatabiri mabadiliko katika nchi hii. Hili, ambalo ni mfano tu wa visa mia moja zaidi vya maonyesho ya kifahari ya pesa, linaweza kulinganishwa vyema na karamu huko Roma kabla ya mwisho kufika, na anasa nchini Ufaransa ambayo karne moja iliyopita ilikuwa kiashiria cha mapinduzi. Pesa zinazotumika kila mwaka na Wamarekani walio ng'ambo, hasa kwa ajili ya anasa na mambo mabaya zaidi, zinakadiriwa kuwa theluthi moja ya mapato yetu ya Kitaifa.

Taarifa ifuatayo ya kuvutia sana, iliyotajwa katika *National View*, inatoka kwa Ward McAllister, ambaye aliwahi kuwa kiongozi mkuu wa Jamii ya Kijamii ya New York:

"Gharama za wastani za maisha za kila mwaka za familia ya hadhi ya kawaida, inayojumuisha mume na mke na watoto watatu, ni $146,945, zilizoorodheshwa kama ifuatavyo: Kodi ya nyumba ya mjini, $29,000; ya nyumba ya mashambani, $14,000; gharama za nyumba ya mashambani, $6,000; mishahara ya watumishi wa ndani, $8,016; gharama za kaya, ikijumuisha mishahara ya watumishi, $18,954; mavazi ya mke wake, $10,000; wodi ya mavazi yake mwenyewe, $2,000; nguo za watoto na pesa za mfukoni, $4,500; karo ya watoto watatu,
$3,600; burudani kwa kuandaa sherehe na densi, $7,000; burudani wakati wa chakula cha jioni, $6,600; sanduku la opera, $4,500; sinema na sherehe za chakula cha usiku baada ya sinema, $1,200; magazeti na majarida, $100; deni la mchongaji vito, $1,000; vifaa vya ofisi, $300; vitabu,
$500; zawadi za harusi na za sikukuu, $1,400; kiti kanisani, $300; ada za klabu, $425; bili ya daktari, $800; bili ya daktari wa meno, $500; usafiri wa kuhamisha vitu vya nyumbani kwenda mashambani na kurudi,
$250; safari barani Ulaya, $9,000; gharama ya zizi la farasi, $17,000."

Chauncey M. Depew anaripotiwa kusema:

"Wanaume hamsini nchini Marekani wana uwezo, kwa sababu ya utajiri wanaoutawala, wa kukusanyika pamoja ndani ya saa ishirini na nne na kufikia makubaliano ambayo kwa makubaliano hayo kila gurudumu la usafiri na biashara linaweza kusimamishwa, kila njia ya biashara kuzuiwa na kila umeme

funguo zote za umeme zitanyamazishwa. Wale hamsini hao wanaweza kudhibiti mzunguko wa sarafu na kusababisha hofu ya kifedha wanapopenda."

Hukumu ya Dunia kwa Mamlaka za Kikani

Uchambuzi wa Ueklesiastiki ni mkali kabisa kama ule wa Ufalme na Uaristokrasi; kwani zinatambuliwa kuwa na maslahi moja. Hisia hizi zitaonyeshwa kwa mifano ifuatayo.

Jarida *la North American Review* miaka kadhaa iliyopita lilikuwa na makala fupi ya John Edgerton Raymond, kuhusu "Kuporomoka kwa Ukanamabalo." Akielezea nguvu zinazopingana na kanisa, na ambazo hatimaye zitakamilisha kuangusha kwake, alisema:

"Kanisa la Kikristo liko katikati ya mzozo mkuu. Kamwe tangu kuanzishwa kwa Ukristo, nguvu nyingi hivi hazijawahi kupangwa dhidi yake. Kile ambacho wanatheolojia fulani hupenda kukiita 'nguvu ya dunia' hakijawahi kuwa na nguvu zaidi kuliko ilivyo leo. Kanisa halipingani tena na mataifa ya kihuni, na wanafalsafa wa kishirikina, na makuhani wa dini za ngano, bali na utamaduni wa hali ya juu zaidi, elimu ya kina zaidi na hekima ya kina zaidi ya mataifa yaliyoelimika. Katika kila hatua ya maendeleo yake linapingwa na 'nguvu ya dunia,' ambayo inawakilisha mafanikio ya juu zaidi na malengo bora zaidi ya akili ya binadamu.

Wala si wapinzani wake wote wanaopatikana nje ya mipaka yake. Ndani ya kivuli chake kitakatifu, wakiwa wamevalia mavazi yake ya utume, wakitoa maagizo yake, wakiwakilisha mbele ya ulimwengu, wamesimama wengi ambao wako tayari kuondoa mamlaka yake na kupinga ukuu wake. Umati ambao bado hutii amri zake unaanza kuuliza maswali; na shaka ndilo hatua la kwanza kuelekea kutotii na kuiacha. Ulimwengu hautawahi kujua ni roho ngapi za kweli ndani ya kanisa zinazonguruma kiroho na kusumbuka, lakini zinabaki kimya kwa midomo na kufungia ulimi wao 'kwa ajili ya dhamiri,' wasije 'wakamsababishia ndugu yao kukosea.' Wananyamaza, si kwa hofu ya kukemewa, kwani zimeshapitwa na zama ambapo kuongea kwa uhuru kulimaanisha kuteswa, na wakati wa kupendekeza kwamba kanisa

[D103]

huenda isingekuwa isiyo na makosa ilikuwa ni kuituhumu kuwa haiamini tena."

Anasema dai siyo la injili mpya, bali injili ya zamani yenye maana mpya:

Kila mahali kuna mahitaji ya kutangaza kwa ufasaha na kwa uaminifu mafundisho ya mwanzilishi wa Ukristo. 'Mahubiri ya Mlimani' kwa wengi ni kielelezo bora cha falsafa ya kimungu. 'Hubirini! hubirini!' wanasema waongozaji wa kila aina kila mahali; 'sio tu kuhubiri, bali pia kuishi kulingana nayo!' 'Tuhakikishieni,' wanasema, 'kwamba matendo yenu yanalingana na mafundisho haya, na tutawaamini! Mfuate Kristo, na sisi tutawafuata ninyi!'

"Lakini hapa ndipo utata upo. Kanisa linadai kufundisha mafundisho ya Kristo, kuhubiri injili yake. Ulimwengu unasikiliza, na kujibu: 'Mmeupotosha ukweli!' Na tazama jinsi ulimwengu usioamini unavyofundisha kanisa linaloamini kanuni za kweli za dini yake! Hili ni mojawapo ya ishara za kushangaza na muhimu zaidi za enzi hizi. Na ni jambo jipya kabisa. Ulimwengu umezoea tangu mwanzo jibu la: 'Daktari, jitibu wewe mwenyewe.' Lakini ni katika nyakati za kisasa tu ndipo wanadamu wamejiamini kusema: 'Daktari, tuandikie dawa!'

"Wakati maskini na wahitaji, wanyonge na wenye huzuni, ambao wamefundishwa kutazamia mbinguni kwa malipo ya baadaye, walipoona makuhani watakatifu na wakuu waliobarikiwa wakiwa wamevalia zambarau na kitani safi na wakifurahia anasa kila siku; wakaona wakijipatia hazina duniani kwa kupuuza nondo na kutu na wezi; wakaona, wakiwa na dhamiri tulivu, wakiabudu Mungu na mali, walianza kuhoji uaminifu wao.

Na hivi karibuni walianza kusisitiza kwamba ukweli wote haukaa chini ya mnara wa kanisa, kwamba kanisa halina nguvu; kwamba haliwezi kuzuia maafa, haliwezi kuponya wagonjwa, haliwezi kulisha wenye njaa na kuvalisha waliotanga, haliwezi kufufua wafu, haliwezi kuokoa roho. Kisha wakaanza kusema kwamba kanisa dhaifu kiasi hicho, kilicho cha kidunia, hakiwezi kuwa taasisi ya kimungu. Na punde si punde walianza kuacha madhabahu zake. Walisema: 'Kukanusha kutokoseka kwa kanisa, ufanisi wa maagizo yake, au ukweli wa imani zake, si kukanusha ufanisi wa dini. Sisi hatuko vitani na Ukristo, bali

[D104]

na ufafanuzi wa Kanisa wa Ukristo. Heshima kwa ukweli wa kimungu inaendana na dharau kuu kwa mfumo wa kanisa. Kwa yule Mtu mkuu aliyetembea duniani, ambaye mguso wake ulikuwa uhai na tabasamu lake ukombozi, tuna heshima na upendo tu, lakini si tena kwa taasisi inayodai kumwakilisha.

Kanisa linawasingizia wale wanaolishutumu kuwa ni wasioamini, na linaendelea na safari yake kukusanya hazina, kujenga mahekalu na majumba ya kifalme, kufanya mikataba na wafalme na miadi na watu wenye nguvu, wakati nguvu zilizopangwa dhidi yake zinazidi kuongezeka kwa idadi na nguvu. Limepoteza utawala wake wa juu, mamlaka yake yamepita. Sasa ni ishara tu, ni kivuli. Na haiwezekani kwake kurejesha mamlaka yake iliyopotea, au kurudi kwenye kiti chake cha enzi. Ndoto za utawala wake wa ulimwengu ni udanganyifu. Fimbo yake ya enzi imevunjika milele. Tayari tuko katika kipindi cha mpito. Harakati za kimapinduzi za enzi hii ni za ulimwengu mzima na haziwezi kuzuilika. Viti vya enzi vinaanza kutikisika. Mlima wa moto unawaka taratibu chini ya majumba ya wafalme, na viti vya enzi vitakapoporomoka, minara ya mahubiri nayo itanguka.

Kumekuwa na mfufuko wa dini hapo zamani, ambao ulikuwa wa maeneo maalum na wa muda. Bado hakujawa na ufufuo wa dini utakaokuwa wa ulimwengu mzima—urejesho wa imani kwa Mungu na upendo kwa mwanadamu—ambapo ndoto angavu zaidi za udugu wa ulimwengu zitatimizwa. Lakini utakuja licha ya, badala ya kupitia, kanisa. Utakuja kama mwitikio dhidi ya udhalimu wa kidini; kama maandamano dhidi ya maumbo na mila tupu."

Katika makala katika *The Forum* ya Oktoba, 1890, kuhusu "Matatizo ya Kijamii na Kanisa," na Askofu Huntington, tunapata maoni yake kuhusu ukweli wa kipekee na muhimu, kama ifuatavyo:

"'Wakati umati mkubwa mchanganyiko katika mojawapo ya ukumbi za umma huko New York ulipopiga makofi kwa jina la Yesu Kristo na kupiga vishindo kwa jina la kanisa, haukutatua swali lolote, hakutatua tatizo lolote, hakithibitisha hoja yoyote, hakifafanua Maandiko, lakini ilikuwa na maana sawa na nusu ya mahubiri yanayohubiriwa.' Kisha alirejelea ukweli kwamba wakati ulikuwa

[D105]

wakati watu waliposikia maneno, 'Kristo na kanisa,' kwa ukimya wa heshima, kama si kwa ari ya moyo, na kisha akasema: 'Ni katika siku hizi za mwisho tu wakati wafanyakazi wanapofikiri, kusoma, kufikiri kwa kina na kutafakari, ndipo umati usio na utofauti, kwa ukali, badala ya kuto kuwa na heshima, unawatenganisha hao wawili, ukimtukuza mmoja na kumdharau mwengine.'"

Maoni mengine muhimu yaliyotolewa kupitia vyombo vya habari, kuhusu hukumu ya umma, ni kama yafuatayo:

"Jarida *la Catholic Review* na magazeti mengine kadhaa yanasisitiza kwamba kunapaswa kuwa na 'mafundisho ya kidini magerezani.' Hiyo ni sahihi. Sisi tunaenda mbali zaidi ya hapo. Kuna haja ya kuwa na mafundisho ya kidini katika maeneo mengine mbali na magereza—kwa mfano, majumbani, na katika shule za Jumapili. Ndiyo, hatutashindwa katika ukarimu, tunapendelea mafundisho ya kidini katika baadhi ya makanisa. Jambo jema halina upungufu ukilichukua kwa kiasi."

"Kasisi wa gereza fulani alisema kwamba miaka ishirini iliyopita takriban asilimia tano tu ya wafungwa walikuwa wanafunzi wa shule ya Jumapili hapo awali, lakini sasa asilimia sabini na tano ya wahalifu halisi na wanaoshukiwa wamekuwa wanafunzi wa shule hiyo. Mchungaji mmoja pia anatoa taarifa kuhusu kituo cha wagonjwa wa pombe ambapo asilimia ni themanini, na mwingine kuhusu wanawake walioanguka ambapo wote wamekuwa wanafunzi wa shule za Jumapili. Maoni ya vyombo vya habari kuhusu mambo haya yalikuwa kwamba neno lililotumika zamani kwa shule hiyo, 'chekechea ya kanisa,' linakuwa dhihaka ya kutisha. Nini kifanyike?"

Katika majadiliano kuhusu ufunguzi wa Maonyesho ya Dunia ya Columbian huko Chicago, siku za Jumapili, yafuatayo yalibainika:

Faraja Iliyobaki. Iwapo mambo yataharibika zaidi na maonyesho, kama vile majukwaa ya maigizo na baa, yakifunguliwa siku za Jumapili huko Chicago, ni faraja kubwa kutambua kwamba hakuna raia mmoja wa Marekani anayelazimishwa kwenda. Hakuna aliye katika hali mbaya zaidi kwa upande huu kuliko waliotumwa na Wakristo wa mwanzo. Hawakuaruhusiwa kutumia askari au majeshi ya Kirumi kwa lengo la kueneza maoni yao na kuwalazimisha majirani zao kuwa na uchaji Mungu zaidi kuliko wao

[D106]

walivyotaka kuwa. Na bado ilikuwa Ukristo huo wa kale, bila msaada wowote kutoka kwa Serikali—bali, Ukristo uliokuwa ukiteswa na kuteseka—ndio ulioshinda ulimwengu kwa kweli."

Katika mtafaruku wa jumla wa nyakati hizi, wengi kanisani na duniani wamechanganyikiwa sana na mkanganyiko huu mkubwa. Hisia za watu hao ziliongezwa waziwazi muda uliopita katika gazeti *la New York Sun*, ambalo lilisema:

"Swali, 'Tuko wapi?' 'Tuko wapi?' linakuwa swali lenye maana kubwa kidini. Maprofesa wameketi katika viti vya seminari wakifundisha mafundisho yaliyotengwa sana na yale ya asili kiasi cha kuwafanya wafadhili wa kale kuzunguka makaburini mwao; maaskofu husaini ahadi wakati wa kuwekwa wadhini ambazo pengine wanajua kuwa msimamizi mwenyewe haamini; viwango katika visa vingi ni kama tu alama za kuonyesha jinsi meli za makanisa zilivyotoka mbali na njia zilizopangwa. Ni enzi ya 'fanya upendavyo,' ya 'kila mtu kwa ajili yake,' na mambo kama hayo. Hakuna anayejua ni wapi yote haya yataishia, na wale wanaopaswa kujali zaidi wanaonekana kujali kidogo zaidi."

Sio tu mwenendo na ushawishi wa makanisa ndio unaokosolewa vikali hivi, bali pia mafundisho yao makuu. Kwa mfano, angalia jinsi fundisho la kufuru la mateso ya milele kwa idadi kubwa ya wanadamu, ambalo kwa muda mrefu limetumika kuwadhibiti watu kwa kuwatisha, linavyopuuzwa vilevile na umma wenye fikra. Kuhusu mada hii, wachungaji wanaanza kuona uhitaji wa dharura wa kusisitiza, ili kupambana na hisia zinazoongezeka za uliberali.

Mchungaji Dkt. Henson wa Chicago muda uliopita alitoa maoni yake kuhusu mada hii; na wanahabari walipowahoji wachungaji wengine kuhusu hilo, mtindo wao wa kejeli, usio na huruma, na wa utani katika kushughulikia mada ambayo ni wazi hawajui chochote kuihusu, lakini wanadai kuiamini—inayohusu maslahi ya milele ya mamilioni ya wenzao—hakika ulistahili roho ya mateso ya Ukatoliki.

[D107]

Rev. Dr. Henson alisema, "Hades ya Toleo Jipya ni kuzimu tu iliyojificha; kifo ni kifo hata tukikiita usingizi, na kuzimu ni kuzimu hata tukiiita hades; kuzimu ni ukweli, na ni ya kutisha kabisa. Katika kuzimu tutakuwa na miili. Ufufuo wa mwili unamaanisha mahali na unamaanisha mateso ya kimwili. Lakini mateso ya kimwili siyo mabaya zaidi. Mateso ya akili, majuto, na hofu ya yajayo, yanayofanya roho kuyumbayumba kama mdudu anavyoyumba juu ya makaa ya moto, ndiyo mabaya zaidi; na haya watendao dhambi watalazimika kuyapitia. Nyauko bila maji ya kuizima; njaa bila chakula cha kushibisha; kisu kinachochomwa moyoni, lakini kukichomwa tena—hakuna mwisho, ni ya kutisha. Hii ndiyo kuzimu tutakayokabiliana nayo. Kifo kinatoa msamaha kutoka kwa mzunguko wa maisha, lakini hakuna faraja katika kuzimu."

Mahubiri ya "Daktari" yalileta hisia gani? Labda mtu anaweza kuhukumu kutokana na mahojiano yafuatayo ya waandishi wa habari na wachungaji asubuhi iliyofuata:

"'Unafikiria nini kuhusu kuzimu, na je, sote tutabatizwa katika ziwa la kiberiti kilichoyeyushwa na chuma cha pua kama hatutabadili tabia zetu?' aliuliza mwandishi wa habari kwa Prof. Swing, mmoja wa wahubiri maarufu wa Chicago. Ndipo Prof. Swing alipocheka kicheko cha moyo wote, cha kuvunja mbavu, hadi mashavu yake makavu yakapata wekundu kama ya msichana mdogo wa shule. Mhubiri huyo mashuhuri alipiga mdundo kwenye ukingo wa meza iliyopambwa, na bomba la mwako wa taa yake ndogo la kusomea lilideng'enyuka na kuonekana kucheka pia. 'Kwanza kabisa,' akasema, 'nadhani unafahamu kwamba mada hii ya kuzimu na adhabu ya baadaye ni jambo ambalo kwa kweli tunalijua kidogo sana. Sasa, njia yangu ya kufanya kila kitu kiendane katika Biblia ni kuifanya iwe ya kiroho. Wazo langu ni kwamba adhabu itapangwa kulingana na dhambi; lakini kwa kuwa ulimwengu ujao utakuwa wa kiroho, vivyo hivyo thawabu na adhabu lazima ziwe za kiroho.'

Mchungaji M. V. B. Van Ausdale alicheka aliposoma ripoti ya mahubiri ya Dk. Henson, na akasema: 'Bila shaka, lazima awe sahihi. Nimemfahamu Dk. Henson kwa muda, na ningempigia kura macho yangu yakiwa yamefungwa. Tunakiri sote kwamba kuna kuzimu au mahali pa adhabu, na inajumuisha sifa zote alizotajwa nazo na Dk. Henson.'

Dkt. Ray alikuwa ameiona mahubiri hayo yakiwa yamechapishwa na akadhani Dkt.

[D108]

Henson alielezea maoni yale yale ambayo yeye mwenyewe angeyashikilia kuhusu mada hiyo.

"Wahudumu wa Kanisa la Makanisa Huru, waliokuwa wamekusanyika katika kikao cha kawaida katika Grand Pacific, huku milango ikiwa imefungwa na ulinzi mkali, walimruhusu mwandishi wa habari *wa Evening News* ambaye, baada ya mkutano kumalizika, aliuliza swali: 'Je, umesoma au kusikia kuhusu mahubiri ya Dkt. P. S. Henson kuhusu kuzimu, yaliyohubiriwa jana usiku?'

"Mshuhuda mmoja mwenye shauku wakati wa mkutano alikuwa Dkt. H. D. Porter, kutoka Peking, Uchina. Aliamka mapema asubuhi ya leo, na akasoma kwa ufupi mahubiri ya Dkt. Henson kwenye magazeti. Alisema, "Simfahamu Dkt. Henson, lakini nadhani maoni yanayomhusishwa naye yako sahihi. Nchini Uchina sitahubiri kuhusu kiberiti na mateso halisi ya kimwili, wala sitasema kwamba jehanamu itakuwa mahali ambapo mateso yote ya kweli yataondolewa na kubadilishwa na mateso makali ya akili na huzuni ya moyo pekee, bali nitachukua mtazamo wa wastani, unaoonyesha jehanamu kama mahali pa malipo, ukichanganya mateso ya kimwili na kiakili na ukiwakilisha kanuni zinazokubalika kwa ujumla na wahubiri wa kisasa.'

"Mgeni mwingine, Mchungaji Spencer Bonnell, wa Cleveland, O., alikubaliana na Dkt. Henson katika kila undani. 'Kuna wakati ujao,' alisema, 'ambapo *wazo fulani la jumla kuhusu kuzimu linapaswa kuendelezwa*, ili kuleta akili zote katika hali ya usawa.' Mchungaji H. S. Wilson hakuwa na mengi ya kusema, lakini alikiri kwamba anakubaliana na Dkt. Henson. Mchungaji W. A. Moore alielezea hisia zilezile.

"Mchungaji W. H. Holmes aliandika: 'Dkt. Henson ni mhubiri mahiri anayeelewa vyema misimamo yake na ana uwezo wa kuielezea kwa uwazi na kwa ufupi. Muhtasari huu unaonyesha kwamba aliwapa watu, kama kawaida, mahubiri ya kuvutia sana. Misimamo yake kwa ujumla ilipokelewa vizuri. Kuhusu mwili wa nyama sijui—'

"Haujui?"

"'Hapana. Mtu anaweza kufa na kujua kwa hakika.'

"Wahudumu wa Kibaptisti wanafikiri kwamba mahubiri ya Kikristo ya Dk. Henson kuhusu kuzimu ilikuwa sahihi kabisa, na wale waliyoijadili katika mkutano wa asubuhi waliisifu kwa moyo mkunjufu.

[D109]

Mwandishi wa habari *wa Evening News* aliwaonyesha ripoti ya mahubiri hayo kwa wasemaji wa dini kumi na wawili, lakini ingawa wote walisema walikubaliana na mahubiri hayo, ni wanne tu waliokubali kulijadili kabisa. Mchungaji C. T. Everett, mchapishaji wa *Sunday-School Herald*, alisema kwamba maoni yaliyotolewa na Dkt. Henson yanashikiliwa kwa ujumla na wasemaji wa dini wa Kibaptisti. 'Tunafundisha adhabu ya milele na ya baadaye kwa dhambi za ulimwengu huu,' alisema, lakini kuhusu kuzimu halisi ya moto na kiberiti, hilo ni jambo ambalo halizungumziwi sana. Tunaamini katika adhabu na tunajua ni kali, lakini wengi wetu tunatambua kwamba haiwezekani kujua ni kwa njia gani inatolewa. Kama anavyosema Dkt. Henson, ni watu wasio na akili tu wanaofikiri kwamba kuzimu kunamaanisha adhabu ya kimwili kabisa; maumivu ya akili ndiyo mabaya zaidi, na haya wadhambi maskini watalazimika kuyatesa. Dkt. Perrin alisema, kwa msisitizo mkubwa, kwamba ilikuwa karibu si na maana kukanusha kwamba chochote anachohubiri Dkt. Henson kingepatikana katika Biblia, na kuwa ni sahihi kabisa.

"Mchungaji Bwana Ambrose, mchungaji wa zamani, alifurahishwa sana na mahubiri hayo. Ailiamini kila neno la yale ambayo Dkt. Henson alisema kuhusu mateso ya baadaye kwa wenye dhambi maskini. 'Kuzimu ndicho ambacho wahubiri wengi wa Kibaptisti wanaamini,' alisema, 'na wanahubiri kuhusu hiyo pia.'

"Mchungaji Bwana Wolfenden alisema hakuwa ameona ripoti ya mahubiri hayo, lakini kama kulikuwa na chochote ndani yake kuhusu kuzimu ya adhabu ya baadaye alikubaliana na Daktari, na alidhani wachungaji wengi wa Kibaptisti walikuwa na maoni kama hayo, ingawa kulikuwa na wachache ambao hawakumwamini Shetani katika maana halisi ya kidini.

Kutokana na yale mwandishi wa habari alivyokusanya, ni salama kusema kwamba, iwapo suala hili litajitokeza, wachungaji wa Kibaptisti hawatakuwa na kusita kabisa katika kuunga mkono hoja zote za kuzimu halisi, ya kizamani, na ya ki-orthodoksi ya Dkt. Henson.

Waklergi hivyo huelezea maoni yao, kana kwamba mateso ya milele ya wenzao ni jambo la umuhimu mdogo tu, linalojadiliwa kwa utani wa dharau na vicheko, na kutangazwa kuwa ukweli bila chembe ya ushahidi au uchunguzi wa Biblia. Dunia inaona kiburi hiki cha kujiona, na inatoa hitimisho lake mwenyewe katika suala hili.

[D110]

Gazeti *la Globe Democrat* linasema: "Habari njema inatoka New York kwamba Shirika la American Tract linapendekeza kuitisha pab-ulum ambalo limeitoa kwa miaka hamsini iliyopita, na kurekebisha dini yake kabisa. Ukweli ni kwamba dunia imeachana na vyakula vya moto na vikali vilivyofaa kizazi kilichopita, na ni zaidi ya uwezo wa watu wachache tu wazito kuleta mwitikio. Makanisa pia yanaendelea kwa utulivu na furaha pamoja na ulimwengu mwingine, yakihubiri uvumilivu, ubinadamu, msamaha, hisani na rehema. Huenda yote ni makosa, na kwamba unabii huu wa aina ya bluu-nyeusi ndicho kitu sahihi kwetu kuendelea kuamini na kusoma, lakini watu hawafanyi hivyo, na hawatatenda hivyo."

Jarida lingine linasema:

"Dkt. Rossiter W. Raymond, alipokuwa akipinga kutuma michango kwa Bodi ya Kimisionari ya Kigeni ya Marekani, alisema kwa nguvu sana: 'Nimechoka na kuchukizwa na kwenda kwa uvumilivu kwenye Bodi ya Kimisionari ya Kigeni ya Marekani ili kusaidia kugharamia wamisionari wanaoamini kabisa katika laana ya watu wote wasio Wakristo na uzushi huo wa laana kwamba Mungu hawapendi watu wasio Wakristo. Nimechoka na udanganyifu huu wote wa kusikitisha, na sitatoa senti hata moja kueneza habari za maangamizo. Sitaruhusu mafundisho hayo yasambazwe kwa pesa zangu. Kwamba Mungu ni upendo ni habari njema, lakini imefanywa kuwa habari chakavu na wale wanaovuta gari la Juggernaut juu ya watu wa Mataifa na kutaka tulishishe wanyama wanaolivuta. Ni wajibu wangu wa Kikristo kutochangia kwa shirika lolote litakalowafundisha watu wa Mataifa kwamba mababu zao waliingia kuzimu."

Hivyo basi tunaona mpangilio wa sasa wa mambo ukitetemeka kwenye mizani ya maoni ya umma. Wakati uliowekwa wa kuangushwa kwake ukiwa umefika, Jaji mkuu wa dunia yote huinua mizani ya akili ya mwanadamu, huonyesha vizingiti vya ukweli na haki, na, kwa kuwasha nuru ya maarifa yanayoongezeka, huialika dunia kujaribu na kuthibitisha haki ya uamuzi wake wa kuhukumu kwa maangamizi dhihaka tupu ya madai ya uongo ya Ukristo. Hatua kwa hatua, lakini kwa kasi, ulimwengu unafanya jaribio hilo, na mwishowe wote watafikia uamuzi uleule; na kama kinu kikubwa, Babeli,

[D111]

mji mkuu wa mkanganyiko, pamoja na mamlaka yake yote ya kiraia na kidini anayojivunia, na pamoja na hadhi yake yote anayojidai kuwa nayo, utajiri wake, vyeo vyake, ushawishi wake, heshima zake, na fahari yake yote ya bure, utatupwa baharini (bahari isiyotulia ya mataifa yasiyotawaliwa) ili usiinuke tena. ***Ufu. 18:21***; ***Yer. 51:61-64***

Maangamizi yake yatakamilika kikamilifu mwishoni mwa "Nyakati za Mataifa" zilizowekwa—1915. Matukio yanaendelea kwa kasi kuelekea mgogoro na mwisho kama huo. Ingawa majaribio bado hayajakamilika, tayari wengi wanaweza kusoma maandishi ya hukumu yake—"Umezaniwa katika mizani na kukosekana uzito!" na hivi karibuni hukumu ya kutisha ya Babeli, Ukristo, itatimia. Imani za kizamani ambazo zimemshikilia kwa muda mrefu zinaondolewa kwa haraka: imani za kale za kidini na sheria za kiraia ambazo hadi sasa zilizoheshimiwa na kuungwa mkono bila kusita sasa zinahojiwa kwa ujasiri, kutokubaliana kwao kunaonyeshwa, na makosa yao dhahiri yanadhihakiwa. Hata hivyo, mwelekeo wa fikra miongoni mwa umma si kuelekea kwenye ukweli wa Biblia na mantiki thabiti, bali kuelekea katika ukosefu wa imani. Ukanamati umeenea, ndani na nje ya kanisa la jina tu. Katika Kanisa la Kristo linalodaiwa, Neno la Mungu si tena kiwango cha imani na mwongozo wa maisha. Falsafa na nadharia za kibinadamu zinachukua nafasi yake, na hata mafundisho potofu ya kizushi yameanza kustawi katika maeneo ambayo hapo awali yalikuwa nje ya mipaka yao.

Ni wachache tu katika kanisa kubwa la jina tu ndio walioamka na kuwa na busara ya kutosha kutambua hali yake ya kusikitisha, isipokuwa pale nguvu zake za idadi na kifedha zinapozingatiwa, kwani umati katika viti vya wasikilizaji na madhabahuni umelewa na kupooza sana na roho ya ulimwengu, iliyonywewa kwa wingi, hata wasiweze kutambua kushuka kwake kiroho. Lakini kwa upande wa idadi

[D112]

na kifedha hali yake ya kudhoofika inahisiwa sana; kwani na maslahi yote, matarajio na raha za maisha ya sasa yamefungamanishwa na kudumu kwa taasisi zake; na ili kuyadumisha haya, kuna haja ya kuendeleza mwonekano mzuri wa kutimiza kile kinachoaminika kuwa ni utume wake wa kimungu—kuubadilisha ulimwengu. Kipimo chake cha mafanikio katika jitihada hii tutakiona katika sura inayofuata.

Wakati tunapoiona hivi Babeli ikishtakiwa kujitetea mbele ya ulimwengu uliokusanyika, ni kwa nguvu gani unabii wa Zaburi kuhusu tukio hili, uliotajwa mwanzoni mwa sura hii, unakumbuka akilini! Ingawa Mungu amekaa kimya katika karne zote ambazo uovu ulishinda kwa jina lake na watakatifu wake wa kweli waliteswa kwa njia mbalimbali, hakuwa amesahau mambo hayo; na sasa imefika wakati aliouzungumzia kupitia nabii, akisema, "*Lakini nitakukemea, nami nitayaweka mbele ya macho yako*." Wote watakao kuwa macho na walio upande wa haki katika nyakati hizi zenye umuhimu mkubwa, wazingatie sana mambo haya na waone jinsi unabii na utimilifu vinavyolingana kikamilifu.

[D113]

SOMO V

BABILONI MBELE YA MAHAKAMA KUU MCHANGANYIKO WAKE—KITAIFA

Mamlaka za Kiraia Katika Shida, Zikiona Hukumu Inaenda Kinyume Nazo—Katika Hofu na Taabu Wanatafuta Muungano Miongoni Mwao, na Kuitazama Kanisa Bila Faida kwa Nguvu Zake za Zamani—Wanaongeza Majeshi Yao na Vikosi vyao vya Majini—Maandalizi ya Vita ya Sasa—Vikosi vya Mapigano Nchi Kavu na Baharini—Vifaa Bora vya Vita, Ugunduzi Mpya, Viumbuzi, Vilipuzi, N.k.—Amkeni Watu Wana nguvu; Wale Wanaodhaifu Waseme, Mimi Niko Imara; Pigeni Panga Kutoka kwa Nondo na Machete ya Kupulia Miti Kuwa Fumo, N.k.—Marekani ya Kipekee katika Nafasi Yake, Hata Hivyo Inatishiwa na Maafa Makubwa Zaidi Kuliko Ulimwengu wa Zamani—Mlio wa Amani! Amani! Wakati Hakuna Amani.

"KWANI hizi ndizo siku za kulipiza kisasi, ili yote yaliyoandikwa yatimizwe....Duniani kutakuwa na taabu ya mataifa, na mkanganyiko; bahari na mawimbi yake vikigoma; mioyo ya watu ikidhoofika kwa hofu, na kwa kutazamia mambo yanayojiwemo duniani; kwa maana nguvu za mbingu zitatikiswa. Na wakati huo watamwona Mwana wa Mtu akija katika wingu, akiwa na nguvu na utukufu mwingi."

"Na tena mara moja nitatikisa si dunia tu, bali hata mbingu. Na maneno haya, 'tena mara moja,' yanaashiria kuondolewa kwa vitu vinavyotikiswa, kama vitu vilivyotengenezwa, ili vitu visivyoweza kutikiswa vibaki....Kwa maana Mungu wetu ni moto wa kuteketeza." ***Luka 21:22,25-27***; ***Ebr. 12:26-29***

Ni dhahiri kabisa kwamba mamlaka za kiraia za Ulimwengu wa Kikristo zinaona kwamba hukumu inaenda kinyume nao, na kwamba uthabiti wa mamlaka yao hauko salama kabisa. Disraeli, alipokuwa Waziri Mkuu wa Uingereza, alihutubia Bunge la Uingereza, Julai 2, 1874 (mwanzoni kabisa mwa huu

[D114]

mavuno au siku ya hukumu), akisema, "Mgogoro mkuu wa dunia uko karibu zaidi kuliko wengine wanavyodhani. Kwa nini Ulimwengu wa Kikristo unatishiwa hivi? Nina hofu ustaarabu unakaribia kuanguka." Tena alisema, "Tukigeuka upande wowote, kuna hisia isiyofurahisha iliyotanda, taabu ya mataifa, mioyo ya watu inashindwa kwa hofu....Hakuna mtu anayeweza kushindwa kuona mambo haya. Hakuna mtu anayesoma gazeti anayeweza kushindwa kuona hali ya dhoruba ya anga za kisiasa inayotuzunguka kwa sasa....Hakika mlipuko fulani mkubwa lazima utokee. Baraza la mawaziri kila moja barani Ulaya limeshtushwa. Kila mfalme na mtawala ameshika mpini wa upanga wake;...tupo katika nyakati za hofu isiyo ya kawaida. Tunakaribia mwisho!"

Ikiwa mtazamo ulikuwa huo kama ulivyoonekana mwanzoni kabisa mwa hukumu, basi ishara za nyakati za leo ni za kutisha zaidi kiasi gani!

Kutoka kwa makala katika gazeti *la London Spectator*, yenye kichwa cha habari "Hofu ya Ulaya," tunanukuu yafuatayo:

Tunapaswa kuhusisha vipi machafuko yanayoenea Ulaya? Tuseme kwamba ingawa kwa sehemu yanatokana na hali ya Italia, hasa yanatokana na wimbi la kukata tamaa linalopita sasa Ulaya, lililosababishwa kwa kiasi na matatizo ya kiuchumi na kwa kiasi na kuibuka ghafla kwa anarki kama nguvu duniani. Tukio hili la mwisho limepata ushawishi mkubwa zaidi Bara la Ulaya kuliko Uingereza. Wanasiasa ng'ambo daima wanatabiri hatari kutoka chini—hatari ambayo urushaji mabomu unaiwafanya waione wazi. Wanawachukulia wanamgomo kama, kwa hakika, walinzi wa mbele tu wa kundi kubwa linaloivamia ustaarabu, na ambalo, ikiwa haliwezi kupatanishwa au kupingwa, litavunja kabisa mpangilio wote uliopo. Wanajitabiri maovu kuhusu mustakabali wa ndani, amani iliyopo ikiwa, kwa maoni yao, inategemea kupita kiasi kwenye bunduki za kivita. Kwa kutathmini hali ya ndani kwa matumaini kidogo kiasi hicho, kwa kawaida huwa na mwelekeo wa kuwa na huzuni kuhusu hali ya nje, kufikiri kwamba haiwezi kudumu na kuona harakati yoyote... kama ushahidi kwamba mwisho unakaribia kwa kasi. Kwa hakika, wanahisi, katika siasa mwelekeo wa kukata tamaa ambao unaonekana sana katika fasihi

[D115]

na jamii. Kutamani huku kumepanuka sana kwa sasa kutokana na wimbi la mdororo wa kiuchumi.

Ifuatayo kutoka toleo jingine la jarida hilo pia inahusiana na mada:

"THE KWELI DANGO—BW. hatari—M. Jules Roche ametupa sote onyo la wakati mwafaka. Hotuba yake ya Jumanne, ambayo ilipokelewa katika Bunge la Ufaransa kwa umakini mkubwa, ilikumbusha tena Ulaya jinsi gamba lilivyo nyembamba linalofunika moto wake wa volkano. Hoja yake ilikuwa kwamba Ufaransa, baada ya sakramenti zake zote—sakramenti ambazo zingesambaratisha Nchi yoyote isiyo tajiri kama hiyo—bado haikuwa tayari kwa vita; kwamba ilipaswa kufanya zaidi, na hasa, kutumia zaidi, kabla ya kuweza kuchukuliwa kuwa salama au tayari. Katika hotuba yake yote, aliitendea Ujerumani kama adui wa kutisha na wa karibu ambaye Ufaransa ilipaswa daima kuwa tayari kwa uvamizi wake, na ambaye kwa wakati huu alikuwa na nguvu zaidi kuliko Ufaransa. Chini ya Mswada wake wa Mwisho wa Kijeshi, Kaisari Wilhelm II (alisema Bw. Roche) alifanikiwa si tu kuingiza watu wake wote katika mtego wa utumwa wa kijeshi, bali pia aliongeza jeshi lililokuwa tayari kwa ajili ya kutembea na kupigana hadi kufikia askari elfu mia tano na hamsini, wakiwa na maafisa kamili, vifaa kamili, na wakiwa wamewekwa kimkakati kitaalamu—kwa ufupi, wakiwa tayari pindi tu midomo yake itakapotamka uamuzi wa hatari ambao babu yake aliuweka katika maneno mawili 'Krieg-Mobil.' Kinyume chake, Ufaransa, ingawa wavu wa usajili wake wa kijeshi ulikuwa mpana vilevile, ilikuwa na askari elfu mia nne tu waliokuwa tayari, na ili kuokoa pesa, ilikuwa ikipunguza hata idadi hiyo kwa uthabiti. Hivyo basi, mwanzoni mwa vita, ambavyo kwa kawaida sasa ndivyo huamua mwisho wake, Ufaransa, ikiwa na maadui katika angalau mipaka miwili, ingekosa askari elfu mia moja hamsini, na ingeweza, kabla ya rasilimali zake zote kuwa chini ya uamuzi wa Majenerali wake, kukumbwa na majanga ya kutisha au hata ya kufa. Wabunge, ingawa hawakuwa waungwana wa Bwana Jules Roche, walisikiliza kwa mshangao mkubwa, na Bwana Felix Faure ameamua kwamba, kwa mara ya kwanza katika miaka sita, atatumia mamlaka yaliyosahaulika yaliyotolewa kwa Rais wa Jamhuri, na kuongoza mkutano wa Baraza Kuu la Kijeshi, utakaofanyika tarehe 20 Machi. Ni wazi anakusudia, kama mtu aliyefunzwa katika masuala ya biashara, 'kutathmini' hali ya kijeshi, ili

[D116]

kujua waziwazi kile Ufaransa inacho kwa upande wa silaha, farasi na watu walio tayari kusafiri mara moja pindi hatari itakapotokea, na akigundua kuwa akiba hiyo haitoshi, kwa ajili ya soko kubwa, kusisitiza kununua zaidi. Ingawa kampuni hiyo ni tajiri, anaweza kugundua kuwa mtaji wake hautoshi kwa ajili ya jukumu hilo, kwani mkusanyiko huu wa akiba mpya ni ghali mno; lakini, kwa vyovyote vile, anakusudia kujua ukweli halisi.

Bwana Faure ni mtu mwenye busara; lakini kitendo chake, kikifuata maneno ya Bwana Roche, kinaangaza hali ilivyo barani Ulaya! Amani inadhaniwa kuhakikishwa na hofu ya vita; na bado, mara tu vita vinapotajwa waziwazi, maandalizi yake yanaonekana kuwa, sasa kama wakati mwingine wowote tangu 1870, kipaumbele cha kwanza cha wanasiasa. Tunajua jinsi Kaisari wa Ujerumani alivyokumbana na upinzani mdogo mwaka jana katika kupata mabadiliko yale yaliyomtia wasiwasi Bwana Jules Roche. Watu hawakuyapenda kabisa licha ya hongo kubwa ya kupunguzwa muda wa utumishi, na hawakupenda kulipia gharama zake; lakini walitambua ulazima wake; walikubali; na Ujerumani sasa iko tayari kwa vita kwa taarifa ya saa ishirini na nne. Ufaransa pia atakubali, hata kama kwa kukata tamaa, na tutaona maandalizi yakifanywa na fedha zikitengwa, ambazo, kama si kwa hisia kubwa ya hatari, zingekataliwa kwa kuchukizwa. Wafaransa, hata zaidi ya Wajerumani, wamechoka kulipa, lakini licha ya hayo watalipa, kwa sababu wanafikiri kwamba siku yoyote jeshi lenye nguvu zaidi ya lao linaweza kuwa linatembea kuelekea Paris au Lyon. Wanafalsafa wanatangaza kwamba 'mivutano' kati ya Ufaransa na Ujerumani imepungua kwa kiasi kikubwa, wanadiplomasia wanadai kuwa kila kitu ni amani; magazeti yanarekodi kwa shukrani ukarimu wa Kaiser; Ufaransa hata inashiriki katika sherehe inayokusudiwa kuiheshimu Ujerumani na jeshi lake la majini; lakini licha ya hayo yote taifa na viongozi wake wanatenda kana kwamba vita ni karibu sana. Hawawezi kuwa wasikivu zaidi, au wenye hofu zaidi, au tayari zaidi kutumia utajiri wao, kama wangetarajia vita kuwa jambo la hakika ndani ya mwezi mmoja. Kumbukeni, hakuna jambo lolote lililotokea kuongeza chuki kati ya mataifa haya mawili. Hakujawa na 'tukio' lolote kwenye mpaka. Kaisari hajamtishia mtu yeyote. Hakuna hata chama huko Paris kinachohimiza vita. Kwa kweli, Paris inaonekana kugeuza macho yake mbali na Ujerumani, na

[D117]

kutoa mitazamo, yenye moto wa chuki na tamaa kwa wakati mmoja, kuelekea Uingereza. Na, hatimaye, hakuna dalili wala ishara yoyote nchini Urusi kwamba Tsar mpya anataka vita, au anahofia vita, au anajiandaa maalum kwa ajili ya vita; na bado dokezo dogo tu la vita linaonyesha Ujerumani imejitayarisha kikamilifu, na Ufaransa imetishwa, ikikasirika, na kuvurugika kwa hofu kwamba nayo haitakuwa tayari. Sio 'habari' yoyote ndiyo inayohojiwa; ni hali ya kudumu ambayo inajadiliwa, karibu kwa bahati mbaya; na inakubaliwa mara moja na pande zote kwamba hali hii inawalazimisha Ujerumani na Ufaransa kuwa tayari kwa vita vya uvamizi kwa taarifa ya saa ishirini na nne. 'Marikibini kodi yenu ya tumbaku mara mbili, Wajerumani,' anapaza sauti Prinsi Hohenlohe wiki hii, 'kwa maana tunahitaji kuwa na watu.' 'Acha uokoaji,' anapiga kelele Bwana Roche, 'kwa maana tunakosa watu elfu mia moja hamsini.' Na kumbuka kwamba katika nchi yoyote kati ya hizo, himizo hizi hazizalishi hofu yoyote, 'mshtuko' au mtafaruku mkubwa wa kibiashara. Hatari ni ya kudumu sana, inaeleweka waziwazi, na imekubalika kikamilifu kama mojawapo ya hali za maisha, kiasi cha kuzuia jambo lolote la aina hiyo; ipo daima; na husahaulika tu kwa sababu watu hunua kusikia mada moja isiyobadilika ya mazungumzo. Hiyo ndiyo ukweli wa kusikitisha zaidi katika jambo hili lote. Hakuna hofu nchini Ujerumani au Ufaransa kuhusu vita, kama vile hakuna hofu huko Torre del Greco kuhusu Mlima Vesuvius; ni utambuzi mtulivu tu kwamba volkano ipo, imekuwepo, na itakuwepo bila kubadilika hadi mlipuko utakapofika.

Hatuwazi kwamba chochote kitatokea mara moja kutokana na hotuba ya Bw. Jules Roche, isipokuwa kodi zaidi, na pengine kuonekana kwa kwinja moja au mbili kwenye paji la uso la Rais, kwa sababu hatapenda matokeo yote ya tathmini yake, na amefunzwa kusisitiza kwamba mahitaji ya biashara yake yashughulikiwe, lakini ni vyema kwamba Ulaya ikumbushwe mara kwa mara kwamba kwa watawala na wanasiasa, na hata mataifa, kwa sasa hakuna usingizi salama; kwamba meli zinaelekezwa katikati ya barafu kubwa, na doria lazima idumishwe bila kukoma. Uzembe wa saa moja, mshtuko mmoja, na meli ya kivita inaweza kuzama. Inaonekana ni hali ngumu kwa sehemu ya wanadamu walioendelea, kuombwa daima kwa kazi zaidi ya kulazimishwa, sehemu kubwa zaidi ya mishahara, utayari mkubwa zaidi wa kulala nje katika

[D118]

wazi na mifupa iliyovunjika; lakini tiba inapatikana wapi? Watu wanatafuta kwa hamu kuipata, wanasiasa wangewasaidia kama wangeweza, na wafalme kwa mara ya kwanza katika historia wanaitazama vita kwa kuchukizwa sana, kana kwamba haina 'bahati nzuri' za kufidia hatari zake zisizokadiriwa; lakini wote hawana uwezo wa kuboresha hali ambayo kwao wote haileti chochote isipokuwa kazi nyingi zaidi, usumbufu zaidi, na uwajibikaji zaidi. Faraja pekee kwa mataifa ni kwamba hali yao si mbaya sana kuliko ya ndugu zao Amerika, ambako bila utumwa wa kijeshi, bila hofu ya vita, bila mpaka kihalisi, Hazina imepitiliza matumizi kana kwamba ni ya Ulaya, watu wananyang'anywa mali yao kwa kiwango sawa na wakiwa vitani kutokana na mabadiliko ya thamani ya sarafu, na watu wote wana wasiwasi mwingi kana kwamba wanaweza kuitwa wakati wowote kutetea makao yao. Hakuna kilichowahi kuwa kama hali ya Ulaya katika historia, angalau tangu vita vya kibinafsi vikae, na kama tusingejua jinsi binadamu anavyoendelea, tungeshangaa kwamba jambo hili liliweza kupuuzwa; kwamba watu wangeweza kujishughulisha na mambo madogo, au kwamba hotuba kama ile ya Bwana Jules Roche ingehitajika ili kuwafanya watu waziache macho yao. 'Tuna askari milioni mbili,' anasema Bwana Jules Roche, 'lakini ni askari elfu mia nne tu kati yao ndio wanaletwa kazi katika kambi, na hiyo haitoshi kwa askari elfu mia moja hamsini,' na hakuna anayefikiri kuwa kuna jambo lolote isipokuwa linalofaa kwa kushangaza; na wawakilishi wa watu wanaonekana kusikiliza kwa umakini, na Kiongozi wa Nchi anachukua silaha iliyosahaulika ili kuwalazimisha viongozi wa jeshi kumwambia kile Wafaransa wanachokiita 'ukweli halisi."Sisi hatuko katika Chama cha Amani, kwa kuwa hatuwezi kuamini katika Utopia; lakini hata sisi tunalazimika kufikiri wakati mwingine kwamba dunia ni mjinga kupita kiasi, na kwamba chochote kingekuwa bora—hata kukabidhi Elsass-Lothringen na Ujerumani au Alsace-Lorraine na Ufaransa—kuliko rehani hii isiyo na mwisho na isiyo na matokeo ya mustakabali kwa utiifu kwa hofu ambayo wale wote wanaoitekeleza wanatangaza kwa sauti moja kuwa ni ya kichizi. Si jambo la kufikirika tu, na wanasema hivyo ili tu wawe na adabu; lakini je, haiwezi kuisha kabla maangamizi hayajatokea?"

Ifuatayo ni dondoo kutoka kwa hotuba ya Jas. Beck,

[D119]

Bw., wa Chama cha Wanasheria cha Philadelphia, iliyochapishwa katika *The Christian Statesman*. Mada ya hotuba hiyo ilikuwa "Huzuni za Mataifa"—kuangalia karne iliyopita kwa mtazamo wa nyuma.

"Karne yetu, iliyoanza na mngurumo wa mizinga ya Napoleon katika tambarare za Marengo, na kuukaribia mwisho wake kwa mwarumbano kama huo kutoka Mashariki na Magharibi, haijawahi kujua mwaka hata mmoja wa amani. Tangu mwaka 1800 Uingereza imekuwa na vita hamsini na nne, Ufaransa arobaini na mbili, Urusi ishirini na tatu, Austria kumi na nne, Prussia tisa—vita mia moja na arobaini na mbili vya mataifa matano, ambapo angalau nne kati yao injili ya Kristo ni dini ya taifa.

"Mwanzoni mwa enzi ya Kikristo, jeshi la kudumu la Milki ya Roma, kulingana na Gibbon, lilikuwa na takriban askari elfu mia nne, na lilikuwa limeenea katika eneo kubwa la ardhi, kutoka Mto Efrati hadi Mto Thames. Leo majeshi ya kudumu ya Ulaya yanazidi milioni nne, wakati akiba, ambao wamehudumu miaka miwili au zaidi katika kambi za jeshi, na ni wanajeshi waliofunzwa, wanazidi milioni kumi na sita, idadi ambayo ukubwa wake akili haiwezi kuutambua wala kuufikiria. Huku kumi kati ya wanaume wenye uwezo wa kupigana barani Ulaya wakiwa vitani wakati wa amani, na kumi kati ya wanawake wake wakifanya kazi ngumu, na wakati mwingine ya kuchukiza, ya mwanaume katika kiwanda na shambani, mtu anaweza kusema kwa huzuni kama Burke, 'Enzi ya ushujaa umeisha. Utukufu wa Ulaya imeondoka.' Katika miaka ishirini iliyopita majeshi haya yameongezeka karibu mara mbili, na deni la kitaifa la mataifa ya Ulaya, ambalo hasa lilitokana na madhumuni ya vita, na lililopatikana kwa jasho la watu, limefikia jumla isiyoweza kufikiriwa ya dola bilioni ishirini na tatu. Iwapo mtu atapima maslahi ya mwanadamu kwa matumizi yake, basi bila shaka shauku kuu ya Ulaya iliyostawi katika jioni ya karne ya kumi na tisa ni vita, kwani theluthi moja ya mapato yote yanayotokana na kazi na mtaji hutumika kulipa riba tu ya gharama za vita vilivyopita, theluthi moja kwa maandalizi ya vita vijavyo, na theluthi iliyobaki kwa mambo mengine yote.

"Fumo, mkuki, upanga, na shoka la vita vimetupiliwa mbali na mwanadamu wa kisasa kama vinyago vya utotoni mwake. Badala yake tuna bunduki ya jeshi, ambayo inaweza

[D120]

inapiga risasi kumi bila kujaza tena na inaweza kuua kwa umbali wa maili tatu, na risasi yake ndefu, iliyopakwa nikeli, inaweza kuua watu watatu katika njia yake kabla ya kazi yake ya uharibifu kuzuilika. Kwa kuwa inaendeshwa na baruti isiyo na moshi, itaongeza kwenye maafa yaliyopita kwa kumlipua askari kana kwamba ni radi isiyoonekana. Ufanisi wake kwa kiasi kikubwa umeharibu matumizi ya farasi jeshini. Siku za 'mashambulizi ya kifahari' kama yale ya Balaklava zimepita, na watu wa Pickett, kama wangepaswa kurudia leo shambulio lao la ajabu, wangeangamizwa kabla ya kuvuka barabara ya Emmitsburg. Athari za uharibifu za bunduki ya kisasa karibu haziaminiki. Majaribio yameonyesha kuwa hupunguza misuli hadi kuwa laini kama uji, na kusaga mfupa hadi kuwa unga. Kiungo kinachopigwa na risasi yake huharibika vibaya bila kurekebika, na risasi kichwani au kifuani bila kuepukika husababisha kifo. Bunduki ya mitutu mingi ya sasa inaweza kupiga risasi elfu moja mia nane na sitini kwa dakika, au thelathini kwa sekunde, msururu usiokatika kiasi kwamba unaonekana kama mstari mmoja wa risasi, na kelele zake za kutisha ni kama wimbo wa kishetani. Silaha ya Watu Wakuu ni mizinga ya kisasa ya inchi kumi na mbili, ambayo inaweza kurusha risasi maili nane na kupenya inchi kumi na nane za chuma, hata pale chuma hicho kimepitiwa na mchakato wa 'Harveyization,' mchakato ambao kwa njia yake uso mgumu wa chuma huchomwa kwa kaboni kiasi kwamba hata chombo cha kuchimba cha hali ya juu zaidi hakiwezi kuathiri uso huo. Kuhusu majeshi ya majini ya sasa na vitu vyao vinavyoitwa 'wavunja biashara,' hakuna haja ya kusema chochote. Meli moja ya aina hiyo inagharimu dola milioni nne kujengwa, na, ikiwa imepambwa kwa bati za chuma zenye unene wa inchi kumi na nane, inaweza kusafiri ndani ya maji kwa injini zake za farasi elfu kumi na moja kwa kasi ya maili ishirini na nne kwa saa. Meli moja kama hiyo ingeweza kutawanya floti zote za pamoja za Uhispania, Ufaransa na Uingereza, zenye meli zaidi ya mia moja, huko Trafalgar, kama kundi la njiwa, au kuifukuza Armada ya Uhispania kama tai kwenye kundi la njiwa; na bado katika vita isiyoisha ya silaha na vifaa vya kivita, hawa wanyama wakubwa wa baharini wameangamizwa papo hapo, kama kwa radi, na torpedo moja tu ya dinamit.

Iwapo maandalizi haya ya vita, yanayofunika maji yetu na kuzamisha nchi zetu gizani, yana maana yoyote, yanaashiria kwamba mwanadamu mstaarabu yuko ukingoni mwa maafa makubwa, ambayo inaonekana hayamtambui kama walivyokuwa watu wa Pompeii siku ya mwisho, ya mauti, ya maisha ya mji wao, waliposhuhudia

[D121]
bila kujali moshi hatari ukijipinda kutoka mdomoni mwa volkano. Enzi yetu imepanda, kama hakuna nyingine, meno ya joka ya majeshi ya kudumu, na nafaka ya kibinadamu imekomaa hadi mavuno ya damu. Inahitaji tu mchochezi kama Napoleon kuwasha moto duniani.

Kukanusha kwamba huu ndio mwelekeo dhahiri wa maandalizi haya yasiyo na kifani ni sawa na kuamini kwamba tunaweza kupanda miiba na kuvuna tini, au kutarajia jua la mwangaza kila wakati pale ambapo tumepanda dhoruba. Vita kati ya China na Japani, vilivyopiganwa kwa sehemu tu kwa silaha za kisasa, na na watu ambao walielewa matumizi yake isivyo kamili, kwa vyovyote vile havionyeshi uwezekano wa mzozo wa siku zijazo. Mwandishi mkuu zaidi wa habari za vita, Archibald Forbes, hivi karibuni alisema, 'Ni karibu haiwezekani kwa yeyote yule kuona kwa usahihi picha kamili ya mandhari ambayo vita vikubwa vijavyo vitaionyesha kwa ulimwengu uliochanganyikiwa na kutetemeka; tunajua vipengele vitakavyounda hofu zake, lakini tunavijua tu kama kwa nadharia. Wanadamu bado hawajashtushwa na ajabu ya kifo cha wingi, kinachosababishwa na makombora yanayorushwa kutoka kwa silaha, ambazo mahali zilipo haviwezi kubainika kwa sababu ya kutokuwepo kwa moshi wa baruti.' Anahitimisha, 'Kifo kisichohesabika kinaweza kunyesha kana kwamba kutoka mbinguni wenyewe.' Tunapokumbuka kwamba katika moja ya vita karibu na Metz matumizi ya mitrailleuse yaliwaua Wajerumani 6,000 ndani ya dakika kumi, na kwamba huko Plevna, mwaka 1877, Skobelleff alipoteza wanaume 3,000 katika shambulio fupi la yadi mia chache, na tukikumbuka kwamba tangu wakati huo mitrailleuse na bunduki ya sindano zimeongeza uwezo wao wa uharibifu mara tano, mtazamo huu ni wa kutisha akili na kuumiza moyo. Inatosha kusema kwamba wanamkakati wakubwa wa Ulaya wanaamini kuwa vifo vitakavyotokea katika vita vya siku zijazo vitakuwa vingi sana kiasi kwamba itakuwa vigumu kuwatunza waliojeruhiwa au kuzika wafu, na wengi wao watabeba kama sehemu muhimu ya vifaa vya kijeshi chombo cha kuchomea maiti kinachohamishika ili kuwachoma wale walioanguka vitani.

"Unaweza kupendekeza kwamba janga hili la kutisha litaipita Amerika yenye amani, kama vile malaika aliyewaua wazaliwa wa kwanza wa Misri alivyoiweka salama milango ya Waisraeli iliyokuwa imejaa damu. Mungu atupe neema hiyo! Hata hivyo, uhakika wetu unatoka wapi?

[D122]

Kwa njia ya ajabu, mvuke na umeme vimewaunganisha wanadamu katika jumuiya ya fikra, maslahi na madhumuni, kiasi kwamba inawezekana, ikiwa vita kubwa ya bara itatokea, ambayo Uingereza karibu bila shaka itahusika, kabla haijaisha, ulimwengu ulioendelea unaweza kuzamishwa katika moto wa kimbari. Mbali na hili, kwenye upeo wa macho wa dunia sasa kuna wingu linaloonekana, ambalo kwa sasa si kubwa kuliko mkono wa mtu, lakini ambalo siku moja linaweza kufunika anga zote. Kusini-mashariki kuna mataifa mawili, Uchina na Japani, ambayo idadi yao ya watu pamoja inafikia jumla ya kushangaza ya watu milioni mia tano. Hadi sasa, milima hii ya manyigu imeishi kwa ujinga kuhusu sanaa ya vita, kwani ni kweli ya ajabu kwamba nchi pekee mbili ambazo tangu kuzaliwa kwa Kristo zimepata 'amani duniani' kwa kulinganisha katika upweke wao, ni mataifa haya ya zamani ya kujitenga ambayo mwanga wa Ukristo haukuwahi kung'aa juu yake. Lakini miaka thelathini iliyopita, kundi dogo tu la Waingereza na Wafaransa walilazimisha njia yao, kwa ncha ya bunduki, hadi Peking. Haya yote yamebadilika. Ustaarabu wa Magharibi umeleta Mashariki Biblia na risasi, mitre na mitrailleuses, utauwa na bunduki za Gatling, msalaba na mizinga ya Krupp, Mt. Petro na salpetre: na Mashariki siku moja inaweza kusema pamoja na Shylock: 'Uhalifu unoniofundisha nitautekeleza, na itakuwa vigumu, lakini nitaiboresha mafundisho.' Tayari wamejifunza somo hilo vizuri kiasi kwamba wanaweza kucheza na athari za kuua za mwangwi mkuu wa milio ya mizinga. Ukishawahi hamu ya vita, inayotambulisha Magharibi, kuamsha Mashariki tajiri kutoka usingizi wake wa karne nyingi, basi nani atasema kwamba Genghis Khan mwingine, akiwa na kundi la kiholela la mamilioni nyuma yake, hawezi kuivamia Ulaya kwa uzito unaosagisha kama la kimbunga cha theluji?

Hata hivyo, inaweza kupingwa kwamba maandalizi haya hayana maana na ni dhamana za amani, badala ya kuchochea vita, na kwamba ufanisi wenyewe wa silaha za kisasa hufanya vita kuwa jambo lisilowezekana. Ingawa kwa dhahiri pendekezo hili lina nguvu, bado kivitendo linapingana na ukweli, kwani mataifa yenye majeshi madogo zaidi yana amani zaidi, na yale yenye vikosi vikubwa zaidi yanatetemeka kando ya bonde la maangamizi. Uswisi, Uholanzi, Ubelgiji, Norway, Uswidi na ya ya United States wanaishi kwa kiasi kikubwa

[D123]

Urafiki na dunia, wakati Ufaransa, Urusi, Ujerumani, Austria na Italia, zikiwa zimejipamba silaha na kubeba vifaa vyao vizito, zinaendelea kutazamana kwa hasira kila mara kupitia mipaka yao. Ndani yao kunapatikana hazina kubwa ya ari ya kivita na chuki za kimataifa ambayo mlipuko wake unahitaji tu cheche ya tukio dogo. Hivyo basi, Malkia Augusta alipotembelea Paris hivi karibuni kwa burudani, uwepo wake uliogopesha dunia, ukasababisha bei kushuka katika masoko ya hisa na ubadilishanaji na kuharakisha mkutano wa dharura na wenye wasiwasi wa mawazoni wote wa Ulaya. Tusi moja tu lililotolewa kwake na Mparis asiye na uwajibikaji lingemsababishia mwanawe, Mfalme kijana wa Ujerumani, kutoa upanga wake. Hivyo basi, ilikuwa katika uwezo wa mtoto wa mitaani asiye na kazi kuvuruga usawa wa dunia. Ni maoni ya kutisha kiasi gani kwa ustaarabu kwamba ustawi, na hata maisha, ya mamilioni ya viumbe wenzetu vinaweza kutegemea hisia za amani za mtu mmoja tu!

Hakuna ukweli unaoweza kuwa wazi zaidi kuliko kwamba ubinadamu uko kwenye makutano ya njia. Kiwango cha juu kabisa cha maandalizi kimetimia. Ulaya watu hawawezi kujihami zaidi. Italia tayari imeporomoka chini ya mzigo wa kufilisika uliosababishwa na hayo, na inaweza kuzama wakati wowote katika kimbunga cha mapinduzi. Wataalamu wengi wa siasa wenye fikra za kina wanaamini kwamba mataifa ya Ulaya kwa hivyo lazima yapigane au yajiondoe silaha. Mwalimu alitabiri vizuri: 'Duniani kutakuwa na taabu za mataifa zenye mchanganyiko Watu
mioyo yao ikishindwa kwa hofu, na kwa kutazama yale yatakayotokea duniani.'"

Ifuatayo kutoka *The New York Tribune* ya Mei 5, 1895, ilionyesha jinsi baadhi ya watawala waliotawala Ulaya walivyotazama hali hiyo:

"MALAJI WANAOTAKA KUSTAAFU MAISHA YA KIBINAFSI.

Inaonekana kuna harakati za kuachia madaraka. Hakuna wakati tangu miaka ya matukio ya 1848-49, ambapo barani Ulaya yote inaweza kusemwa kuwa ilikuwa katika uasi wazi dhidi ya mwelekeo wa kidikteta wa enzi za kati wa watawala wake, ambapo kumekuwa na watawala wengi wanaotawala wanaotangazwa kuwa karibu kuachia viti vyao vya enzi. Mnamo 1848 wafalme walikuwa kwa kiasi kikubwa masultani waliozaliwa katika karne iliyotangulia na kulezwa chini ya ushawishi wa mila zake, wasio na uwezo kabisa,

[D124]

kwa hiyo, ya kuelewa dhana mpya za kisiasa kama vile serikali ya umma na katiba za kitaifa. Badala ya kuunga mkono mawazo hayo ya kupindua serikali, ambayo waliyaona sawa na mapinduzi ya umwagaji damu yaliyomfikisha Louis xvi. na Marie Antoinette kwenye mti wa mateso, walipendelea kujiuzulu; na ilikuwa katika miaka hiyo miwili ya matukio makubwa kwamba viti vya enzi vya Austria, Sardinia, Bavaria, Ufaransa na Uholanzi viliachwa wazi na watawala wake. Ikiwa leo, nusu karne baadaye, warithi wao wanataka nao kujiondoa madarakani, ni kwa sababu wao pia wamekuwa na imani thabiti kwamba utungaji sheria wa umma haupatani na utawala mwema—yaani, kama inavyoangaliwa kutoka kwenye kiti cha enzi—na kwamba haiwezekani tena kupatanisha taasisi mbili zinazokinzana kabisa kama vile Taji na Bunge. Katika hili labda hawakosei sana; kwani hakuna shaka kwamba maendeleo ya serikali ya umma kuelekea demokrasia lazima kwa asili yalenga kupunguza nguvu na hadhi ya enzi. Kila haki mpya na mamlaka maalum yanayopatikana na watu au na wawakilishi wao wa kikatiba ni sehemu kubwa inayochukuliwa kutoka kwa mfalme; na kadiri muda unavyosonga, inazidi kuwa wazi kwamba, kwa mtazamo wa umma, wafalme na mfalme wakubwa ni watu wa ziada, ni mambo yaliyopitwa na wakati, ni viongozi wa hadhi tu wenye gharama kubwa ambao udhaifu wao na ukosefu wa mamlaka unawafanya kuwa watu wa kudhihakiwa badala ya kuheshimiwa, au kwamba ni vikwazo vikubwa kwa maendeleo ya kisiasa, kibiashara na hata kiakili. Hakika, inaonekana hawana nafasi tena katika karne ijayo isipokuwa ile ya kuwa wapatanishi wa kijamii tu, ambao mamlaka yao imepunguzwa kwa kutunga sheria za mitindo na desturi, na ambao mamlaka yao haitekelezwi kwa mujibu wa sheria yoyote iliyoandikwa, bali kwa njia ya ustadi tu.

Kati ya watawala walioripotiwa kuwa katika ukingo wa kujiuzulu, kwanza kabisa ni Mfalme George wa Wagiriki, ambaye anasema amechoshwa na kiti chake cha enzi kisichomfaa, na hajasita kutangaza kwamba, kwa kuwa hata hewa ya Ugiriki haimfaa tena, anasihi kuikabidhi fimbo yake ya enzi kwa mwanawe Constantine haraka iwezekanavyo. Hana mawasiliano tena na watawala wake, hana marafiki Athens isipokuwa wageni kutoka nje,

[D125]

na daima anasukumwa na sera chafu kiasi za Mabwana Wazito wanaofuatana kwa kasi katika eneo lake la utawala, jambo linalomweka katika nafasi ngumu na ya aibu mbele ya mahakama za kigeni ambazo amefungwa nazo kwa uhusiano wa karibu.

Mfalme Oscar pia anazungumzia kujiuzulu taji lake na kumkabidhi mwanawe mkubwa. Kwake, si Bunge moja bali ni mawili anayopaswa kushughulika nazo; na kwa kuwa lile la Stockholm daima linapingana moja kwa moja na lile la Christiania, hawezi kuridhisha moja bila kumkasirisha lingine, na matokeo yake ni kwamba Norway na Uswidi sasa, kulingana na madai yake mwenyewe, ziko karibu na vita vya wenyewe kwa wenyewe. Anaamini kabisa kwamba mzozo kati ya nchi hizo mbili lazima utafikia kilele chake kwa mapigano ya silaha, badala ya kuunga mkono upande wowote, jambo ambalo limemfanya aamue kujiuzulu. Anatangaza kwamba amefanya kila awezalo, kama Mfalme George wa Ugiriki, kutimiza masharti ya Katiba ambayo kwa mujibu yake anashikilia fimbo yake ya ufalme, lakini kwamba haiwezekani kabisa kufanya hivyo tena, na kwamba kwake ni suala la ama kuvunja kiapo chake cha kutawazwa au kujiuzulu na kumpa nafasi mwanawe.

Pia, kuna Mfalme Christian wa Denmark, ambaye, akiwa na umri wa miaka themanini, anajikuta, kutokana na uchaguzi mkuu uliopita, anaangalia uso kwa uso na Bunge la Kitaifa ambalo Waraadikali wa kupita kiasi na Wanasoshalisti, wanaopinga kiti cha enzi, wana wingi mkubwa mno, wakiwazidi kwa uwiano wa tatu kwa moja Wana-Liberali wenye msimamo wa wastani na chama kidogo sana cha Kihafidhina kikiwa kimeunganishwa. Alikuwa ameshawishiwa kuamini kwamba mzozo mkali uliokuwa ukitukia kati ya Taji na Bunge nchini Denmark kwa karibu miaka ishirini ulikuwa umefikia mwisho majira ya joto yaliyopita, na kwamba, baada ya yeye kutoa maafuvu mengi kwa lengo la kutatua tofauti zote, kila kitu kuanzia hapo kingekuwa rahisi. Badala ya hayo, sasa anakuta amejikuta akikabiliwa na wengi wenye nguvu mno Bungeni, ambao tayari wametangaza nia yao ya kulazimisha kile wanachokiona kuwa ni haki za umma na kudai utiifu kutoka kwa Taji kulingana na mtazamo wao wa masharti ya Katiba. Amedhoofishwa na uzee na udhaifu, akitetemewa na ugonjwa wa mke wake mwenye msimamo thabiti, ambaye amekuwa nguzo yake kuu ya kimaadili katika enzi zote za utawala wake, na pia akiwa amenyimwa

[D126]

Akiwa amepoteza msaada mkubwa wa mkwe wake, marehemu Kaisari Alexander wa Urusi, anahisi hawezi tena kukabiliana na hali hiyo, na anatangaza kuwa anakaribia kumpa nafasi mwanawe.

Kwa wafalme hawa watatu lazima ongezweke jina la Mfalme Umberto wa Italia, ambaye analazimika kumtii Waziri Mkuu ambaye yeye mwenyewe na Malkia wanamchukia, na kuazima jina lake kwa sera ambayo haikubaliani nayo moyoni mwake, lakini inayolingana na maoni ya Bunge. Sio siri kwamba mali yake yote ya kibinafsi tayari imewekezwa nje ya nchi, kwa kutarajia kuachana kwake na kiti cha enzi cha Italia, na kwamba anapata hali hii kuwa isiyovumilika zaidi kuliko wakati mwingine wowote, hali inayomlazimu kujizunguka na watu wasioendana naye na mke wake, na kubaki katika msimamo kwa Kanisa ambao sio tu unaopingana kabisa na hisia za dhati za kidini za Malkia na yeye mwenyewe, bali pia unaweka ukoo tawala wa Italia katika nafasi ya aibu na usumbufu mkubwa mbele ya makao mengine yote ya Falme za Dunia ya Kale. Mfalme Humbert ni mtu mwenye hisia sana na anahisi sana dharau nyingi ambazo amekumbana nazo kutoka kwa wale watawala wote wa kigeni ambao, walipofika Roma, waliepuka kwa makusudi kumtembelea Quirinal kwa hofu ya kuikwaza Vatican.

Kama si kwa Malkia Marie Amelie wa Ureno, mwanamke mwenye msimamo thabiti kama mama yake, Bibi wa Paris, Mfalme Carlos angekuwa ameachana na kiti chake cha enzi muda mrefu uliopita na kumpa mwanawe, huku kaka yake mdogo akihudumu kama Msimamizi, wakati Mfalme Charles wa Romania na Mrithi wa Kiti cha Enzi wa Bavaria kila mmoja anadaiwa kuwa karibu kuwachia nafasi jamaa zao wa karibu. Hatimaye kuna Mwanamfalme Ferdinand wa Bulgaria, ambaye ameshinikizwa sana na marafiki zake wanaounga mkono Urusi aachie madaraka, huku wakiahidi kumfanya achaguliwe tena chini ya ulinzi wa Kirusi. Lakini hadi sasa amejizuia kukubali maombi yao, akitambua kwamba kuna hatari nyingi kati ya kikombe na mdomo, na kwamba, akiachia taji lake kwa hiari mara moja, mambo mengi yanaweza kuingilia kati kuzuia arudishiwe.

Hivyo basi, tukichukulia mambo yote kwa pamoja, harakati za watu, kwa mtazamo wao wenyewe, hazina uwezekano wa kuwa katika

[D127]

njia yoyote kuboreshwa au kusogezwa mbele na kujiuzulu kunakokaribia, ambako, kinyume chake, huenda kukasababisha kufufuliwa kwa mapambano ya miaka hamsini iliyopita kwa ajili ya haki za kikatiba na haki za bunge."

Maandamano ya kelele ya Ukomunisti katika Bunge la Reichstag la Ujerumani, Bunge la Ubelgiji na Baraza la Wawakilishi la Ufaransa hayakukusudiwa kwa vyovyote vile kutuliza hofu za wale walio madarakani. Wabunge Wajerumani Wanakomunisti walikataa kujiunga katika shangwe kwa ajili ya Kaisari kwa agizo la Rais, au hata kuinuka kutoka kwenye viti vyao; Wanasoshalisti wa Ubelgiji wakijibu pendekezo la kushangilia mfalme, ambaye hisia zake zilionekana kuwa upande wa tabaka la juu na mtaji, walipiga kelele, "Watu waishi! Waanguke wafanyabiashara!" na wabunge wa Ufaransa wa Baraza la Wawakilishi, waliopoteza matumaini kwa hatua iliyolenga kuunga mkono sababu ya Kisoshalisti, walitangaza kwamba mapinduzi bado yatafanikisha kile kilichoombwa kwa amani, lakini kilikatawa.

Ni muhimu pia kutambua kwamba mswada uliokuwa na lengo la kudhibiti ukuaji wa Ukomunisti nchini Ujerumani, ulioletwa katika Bunge la Reichstag, ulishindwa kuwa sheria; sababu za kukataliwa kwa mswada huo zilikuwa kama ifuatavyo, kama ilivyoripotiwa na vyombo vya habari:

"Kutupwa kwake hivi karibuni na Reichstag kwa 'mswada dhidi ya mapinduzi,' hatua ya hivi karibuni iliyobuniwa na serikali ya Ujerumani kupambana na Ukomunisti, kunafungua sura ya kuvutia katika historia ya taifa ambalo, licha ya tofauti za lugha na taasisi, sisi wenyewe tuna mengi ya kufanana nayo.

Sasa ni miaka mingi tangu umakini uanze kuvutwa na ongezeko la ajabu la chama cha Kijamaa nchini Ujerumani. Lakini haikuwa hadi mwaka 1878, ambapo majaribio mawili yalifanywa dhidi ya maisha ya Mfalme, serikali ilipoamua kuchukua hatua za ukandamizaji. Sheria ya kwanza dhidi ya wasoshalisti ilipitishwa mwaka 1878 kwa kipindi cha miaka miwili, na ilifanyiwa upya mwaka 1880, 1882, 1884, na 1886.

Kufikia wakati huu sheria za ziada zilichukuliwa kuwa za lazima, na mwaka 1887 Kansela Bismarck alipendekeza kwa

[D128]

Reichstag sheria mpya iliyowapa mamlaka uwezo wa kuwafungia viongozi wa Kisoshalisti katika eneo maalum, kuwanyima haki zao za uraia, na kuwatimua nchini. Bunge lilikataa kupitisha mapendekezo ya kansela; lilijituliza kwa kufanya upya sheria ya zamani.

Sasa kulikuwa na matumaini katika baadhi ya duru kwamba fursa ya sheria zaidi za ukandamizaji itapita. Lakini ukuaji endelevu wa chama cha Kijamaa, ujasiri ulioongezeka wa propaganda yake, pamoja na matukio ya uhalifu wa kianarki nchini Ujerumani na sehemu nyingine za Ulaya, vilisukuma serikali kuingilia kati zaidi. Mnamo Desemba, 1894, mfalme alitangaza kwamba iliamuliwa kukabiliana na sheria mpya vitendo vya wale waliokuwa wakijaribu kuchochea machafuko ya ndani.

Kabla ya mwisho wa mwaka huo, mswada wa kupinga mapinduzi uliwasilishwa mbele ya bunge la umma. Ulikuwa na mfululizo wa marekebisho kwa sheria ya kawaida ya jinai ya nchi, na ulipendekezwa kuwa kipengele cha kudumu cha kanuni za jinai. Katika marekebisho haya, faini au kifungo cha jela vilielekezwa kwa wote wale ambao, kwa njia hatari kwa amani ya umma, walishambulia hadharani dini, ufalme, ndoa, familia, au mali, kwa maneno ya matusi, au ambao walidai hadharani au kusambaza kauli, zilizobuniwa au kupotoshwa, ambazo walijua, au kulingana na hali ilivyokuwa, zingepaswa kuchukuliwa kuwa zilizobuniwa au kupotoshwa, kwa lengo la kuzidharau taasisi za serikali au maagizo ya mamlaka.

"Sheria mpya pia ilikuwa na masharti ya aina kama hiyo yaliyolenga propaganda ya kisoshalisti katika jeshi na majini.

Kama upinzani ungekuja kutoka kwa Wajasoshalisti pekee ndani na nje ya Bunge, serikali ingepitisha mswada wake kwa ushindi. Lakini asili ya makosa yaliyotajwa, pamoja na kiwango ambacho tafsiri ya sheria iliwachwa kwa majaji wa polisi, ilichochea kutoaminiana, hata hofu, miongoni mwa sehemu kubwa ya watu, ambao waliona katika vifungu vyake tishio kwa uhuru wa kujieleza, uhuru wa kufundisha, na uhuru wa mikusanyiko ya umma.

"Hivyo basi, Bunge la Reichstag lilipoanza kuchunguza

[D129]

ya pendekezo hilo, harakati ilianza ambayo ni adimu kuonekana katika nchi mama. Maombi kutoka kwa waandishi, wahariri, wasanii, maprofesa wa vyuo vikuu, wanafunzi na raia yaliingia Bungeni kwa wingi hadi, inadaiwa, zaidi ya saini milioni moja na nusu za kuandamana zilipokelewa.

"Magazeti makubwa kama *Berliner Tageblatt* yalipeleka Reichstag maombi kutoka kwa wasomaji wao yaliyokuwa na majina kati ya elfu ishirini hadi elfu mia moja. Wakati huo huo, upinzani wa vyuo vikuu mia nne na hamsini vya Ujerumani ulirekodiwa dhidi ya mswada huo katika mkutano mkuu wa wajumbe uliofanyika mjini.

"Kukataa kwa hatua iliyopingwa sana hivi hakukuepukika, na bila shaka chama cha Kisoshalisti kitatumia fursa ya kushindwa kwa serikali. Hata hivyo, Reichstag ililaani mswada huo, si kwa sababu ulikuwa unawalenga Wanasoshalisti, bali kwa sababu, kwa kupambana na mwelekeo wa anarukia, hatua hiyo iliaminika kuwa hatarisha haki za watu kwa ujumla."

Huko London husemwa kwamba Ukomunisti unaendelea kupata nguvu huku Uanarchi ukionekana kuwa umekufa. Chama cha Wafanyakazi Huru, ambacho kilikuwa nguvu kubwa zaidi ya wafanyakazi waliojipanga nchini Uingereza, sasa kinatambuliwa wazi kuwa ni shirika la kikomunisti. Kinatarajia mapinduzi ya umwagaji damu yatokee hivi karibuni, ambayo yataleta uanzishwaji wa jamhuri ya kikomunisti juu ya magofu ya ufalme wa sasa.

Kwa kuzingatia mambo haya na mwelekeo huu, haishangazi kuona wafalme na watawala wakichukua tahadhari za ziada kujilinda wao wenyewe na maslahi yao dhidi ya hatari zinazotishia za mapinduzi na fujo za kimataifa. Katika hofu na taabu wanatafuta muungano miongoni mwao, ingawa kutoaminiana kwao ni kubwa kiasi kwamba hawana mengi ya kutegemea katika muungano wowote. Mtazamo wa kila taifa kwa taifa jingine ni ule wa uadui, wivu, kisasi na chuki, na mawasiliano yao baina yao yanategemea tu kanuni za maslahi binafsi. Hivyo basi, muungano wao unaweza kutegemewa tu maadamu mipango na sera zao za ubinafsi zinaonekana kwenda sambamba. Hakuna

[D130]

upendo au wema wowote ndani yake; na vyombo vya habari vya kila siku ni shahidi wa kudumu wa kutoweza kwa mataifa kuweka sera yoyote ambayo ingeyaleta yote katika ushirikiano wa maelewano. Hivyo basi, ni matumaini ya bure kutarajiwa kutoka kwa muungano wowote wa mataifa yenye nguvu.

Ueklesiastiki Sio Tena Ngome!

Wakigundua hili, angalau kwa kiasi fulani, tunawaona wakitazama kanisa kwa wasiwasi (sio watakatifu wachache waaminifu wanaojulikana na kutambuliwa na Mungu kama kanisa lake, bali kanisa kubwa la jina tu, ambalo dunia pekee inalikubali) ili kuona ni ushawishi gani wa kimaadili au mamlaka gani ya kidini unaweza kutumika kushughulikia masuala makuu yanayozozana kati ya watawala na watu. Kanisa, pia, lina hamu ya kujaza pengo hilo, na lingeisaidia kwa furaha katika kurejesha uhusiano wa kirafiki kati ya watawala na watu; kwani maslahi ya tabaka la juu la kidini na tabaka la juu la kiraia yamefungamana. Lakini ni bure kutafuta msaada kutoka chanzo hiki; kwani umma ulioamka haujaweka heshima kubwa kwa upadri wala siasa. Hata hivyo, ufanisi wa kuomba msaada wa kanisa unajaribiwa. Bunge la Reichstag la Ujerumani, kwa mfano, ambalo, kupitia ushawishi wa Prince Bismarck, liliwafurusha Wa-Jesuiti kutoka Ujerumani mwaka 1870, likiwaona kuwa ni hatari kwa ustawi wa Ujerumani, baadaye liliifuta sheria hiyo, likiwa na matumaini ya kupatanisha chama cha Kikatoliki na kupata ushawishi wake katika kuunga mkono hatua za kijeshi. Kauli ya maana ilitolewa wakati wa mjadala wa suala hilo, ambayo, ingawa itathibitika kuwa ya kweli kabisa kama unabii, wakati huo ilitosha tu kusababisha vicheko vya kishindo bungeni. Kauli hiyo ilikuwa kwamba kurejeshwa kwa Wa-Jesu haingekuwa hatari, kwa kuwa mafuriko (Ukomunisti—Anarki) yalikuwa yakija hivi karibuni na kuwagonga nao.

[D131]

Katika majaribio ya upatanisho kati ya mfalme na serikali ya Italia na Kanisa la Roma, nia ilikuwa waziwazi ni hofu ya kuenea kwa fujo na matarajio ya vita vya kijamii. Kuhusiana na hili, Waziri Mkuu Crispi, katika hotuba muhimu iliyoanza kwa uchambuzi wa kihistoria wa siasa za sasa za Italia, na kumalizika kwa tamko kuhusu matatizo ya kijamii ya wakati huo, hasa harakati za kimapinduzi, alisema:

"Mfumo wa kijamii sasa unapitia mgogoro mkubwa sana. Hali imekuwa mbaya kiasi kwamba inaonekana ni lazima kabisa kwa mamlaka ya kiraia na kidini kuungana na kufanya kazi kwa upatanifu dhidi ya kundi hilo baya lenye bendera yake iliyoandikwa, 'Hakuna Mungu, hakuna mfalme!' Kundi hili, alisema, limeitangazia jamii vita. Jamii ikubali tangazo hilo, na ipige kelele wito wa vita, 'Kwa ajili ya Mungu, mfalme na nchi!'"

Hofu hii ile ile ya kutabiri mabaya kwa upande wa mamlaka za kiraia katika mataifa yote yaliyoendelea ndiyo msingi wa msimamo wa hivi karibuni wa upatanisho wa mamlaka zote za kiraia za Ulaya kwa upande wa Papa wa Roma, na ambayo sasa inaanza kuonekana kuwa nafuu kabisa kwa matumaini yake ya muda mrefu ya kurejesha sehemu kubwa ya mamlaka yake ya kidunia iliyopotea. Mtazamo huu wa mataifa ulidhihirishwa kwa njia ya ajabu zaidi katika zawadi za gharama kubwa zilizotolewa kwa Papa, wakati wa Jubilei ya Kipapa miaka michache iliyopita, na viongozi wa serikali zote za nchi za Kikristo. Wakihisi kutoweza kwao kukabiliana na nguvu kuu ya ulimwengu unaoamka, mamlaka za kiraia, kwa kukata tamaa kabisa, zinakumbuka nguvu ya zamani ya Upapa, yule mtawala katili, ambayo mara moja ilishikilia Ulimwengu wote wa Kikristo katika mkono wake; na ingawa wanamchukia yule mtawala katili, wako tayari kutoa msamaha mkubwa, ikiwa kwa njia hii watafanikiwa kuwadhibiti watu wasioridhika.

Wengi wanakubali dai lililowekwa kwa dhati na Kanisa Katoliki la Roma, kwamba litakuwa ngome pekee ya kuaminika dhidi ya wimbi linaloinuka la Ukomunisti na Uanarchi.

[D132]

Kuhusiana na udanganyifu huu, aliyekuwa mwanachama wa shirika la Kijesuiti, Kaunti Paul von Hoensbrouck, ambaye sasa amebadilika kuwa Mkristo wa Kiprotestanti, anaashiria Ubelgiji wa Kikatoliki na maendeleo ya Demokrasia ya Kijamii huko ili kuonyesha kutokuwa na matumaini kwa msaada wowote kutoka upande huo. Katika makala yake iliyochapishwa katika *Preussische Jahrbuch*, Berlin, mwaka 1895, alisema:

"Ubelgiji kwa karne nyingi umekuwa wa Kikatoliki na wa Ultra-montane kabisa. Nchi hii ina idadi ya watu zaidi ya milioni sita, ambao kati yao ni elfu kumi na tano tu ndio Waprotestanti na elfu tatu ni Wayahudi. Wengine wote ni Wakatholiki. Hapa kuna msimamo imara wa kidini. Kanisa Katoliki limekuwa nguvu na kiongozi mkuu katika maisha na historia ya Ubelgiji, na hapa ndipo limeadhimisha ushindi wake mkuu zaidi na kujivunia mara kwa mara. Isipokuwa kwa visa vichache vya kipekee, limedhibiti mfumo wa elimu wa nchi, hasa shule za msingi na shule za umma...

Sasa, Je, Demokrasia ya Kijamii imefanikaje nchini Ubelgiji Katoliki? Hii imeonyeshwa na uchaguzi uliopita. Karibu theluthi moja ya kura zote zilizopigwa zimekwenda kwa wagombea wa Wademokrasia wa Kijamii, na tunapaswa kukumbuka kwamba upande wa wagombea wasio wa Kijamaa kuna 'kura nyingi za ziada' zaidi kuliko upande wa Wademokrasia wa Kijamii—ikiwa ni kanuni nchini Ubelgiji kwamba matajiri na wenye elimu hutumia haki ya 'kura nyingi za ziada,' yaani, kura zao huhesabiwa mara mbili au tatu. Kwa kweli, Wau-tra-montanes wanadai kwamba ongezeko hili la kura za Kijamaa linatokana na wimbi la wapiga kura kutoka Chama cha Liberal. Kwa kiasi fulani hali ni hiyo, lakini madai ya Wakinara kwamba ndio ngome dhidi ya Ukomunisti, ukosefu wa dini na upotovu wa maadili kwa hivyo hayawezi kuwa ya kipuuzi kamwe. Wajiberi hawa walitoka wapi, ikiwa kanisa Katoliki ndiye daktari wa maovu yote ambayo serikali na jamii zinarithi?

Ukatoliki hauwezi kuwaokoa watu kutoka kwa 'Uliberali wa Kukanamungu' kama vile hauwezi kuwaokoa kutoka kwa Udemokrasia wa Kijamii. Mwaka 1886 barua ya mzunguko ilitumwa kwa watu wawakilishi katika nyadhifa zote tofauti za maisha ikiwa na maswali yanayohusiana na hali ya wafanyakazi. Robo tatu ya majibu

alitangaza kwamba kidini watu 'walidorora,' au 'walitoweka kabisa,' au 'Ukristo wa Kikatoliki ulikuwa ukipoteza mshiko wake zaidi na zaidi.' Liege, yenye makanisa yake thelathini na nane na mabwawa thelathini na tano, ilitoa jibu la kukata tamaa; Brussels ilitangaza kwamba 'theluthi tisa kati ya kumi ya watoto ni watoto wa nje ya ndoa, na maovu hayaelezeeki.' Na haya yote ni kweli, ingawa Mwanademokrasia wa Kijamii wa Ubelgiji, kadiri alivyowahi kuhudhuria shule, amekuwa mwanafunzi katika shule za umma za Kikatoliki za Ultra-montane, na katika nchi ambayo kila mwaka zaidi ya nusu milioni ya mahubiri ya Kikatoliki na mihadhara ya katekisimu hutolewa. Nchi ambayo, kwa haki na busara imeitwa 'ardhi ya monasteri na makasisi,' imekuwa Eldorado ya Mapinduzi ya Kijamii."

Maandalizi ya Kupindukia kwa ajili ya Vita

Hofu ya mapinduzi yanayokaribia inasukuma kila taifa katika "Ulimwengu wa Kikristo" kufanya maandalizi ya vita ya kupindukia. Jarida moja la mji mkuu linasema, "Mataifa matano kati ya yale yanayoongoza Ulaya yameweka akiba katika hazina maalum francs bilioni 6,525 kwa lengo la kuharibu watu na mali katika vita. Ujerumani ilikuwa taifa la kwanza kuanzisha mfuko wa akiba kwa ajili ya kusudi hili hatari. Ina francs bilioni 1.5; Ufaransa ina francs bilioni 2, Urusi, licha ya maafa ya kipindupindu na njaa, ina francs bilioni 2.125; Austria, francs milioni 750; Italia, maskini zaidi kuliko zote, chini ya francs milioni 250. Kiasi hiki kikubwa cha pesa kimeachwa bila kutumika. Hakiwezi au hakigusiwi, isipokuwa wakati wa vita. Kaisari Wilhelm wa Ujerumani alisema angependelea jina la Ujerumani lidharauliwe kifedha kuliko kugusa hata marka moja ya mfuko wa vita.

Hata mapema mwaka wa 1895 takwimu zilizotayarishwa na Idara ya Vita ya Marekani zilionyesha ukubwa wa majeshi ya nchi za kigeni kama ifuatavyo: Austria-Hungaria, 1,794,175; Ubelgiji, 140,000;
Kolombia, 30,000; Uingereza, 662,000; Ufaransa, 3,200,000;
Ujerumani, 3,700,000; Italia, 3,155,036; Mexico, 162,000;

[D134]

Urusi, 13,014,865; Uhispania, 400,000; Uswisi, 486,000. Inagharimu dola 631,226,825 kila mwaka kuwalea wanajeshi hawa.

Kikosi cha wanamgambo cha Marekani, kama kilivyoripotiwa na Katibu wa Vita kwa Baraza la Wawakilishi mwaka huo huo, kina jumla ya wanaume 141,846, wakati nguvu zake za kijeshi zinazopatikana, lakini ambazo hazijaandaliwa, au kile ambacho katika nchi za Ulaya huitwa "hali ya vita" ya nchi, Katibu anaweka kuwa wanaume 9,582,806.

Alisema mwandishi wa habari wa *New York Herald*, aliyekuwa amerejea hivi karibuni kutoka ziara barani Ulaya:

"Vita ijayo barani Ulaya, itakayokuja wakati wowote, itakuwa na uharibifu mkubwa usiojulikana hadi leo. Kila chanzo cha mapato kimechangiwa pakubwa, kama si kutumika kabisa, kwa ajili ya athari za kijeshi. Itakuwa ni upuuzi kusema kwamba dunia haijawahi kuona kama hivi, kwa sababu kamwe hapo awali haijawahi kuwa na njia za kivita za uharibifu kama hizi. Ulaya ni kambi kubwa ya kijeshi. Nchi kuu zimejipamba silaha hadi meno. Ni muunganiko wa juhudi za pamoja, na si kwa ajili ya gwaride au burudani. Majeshi makubwa yakiwa katika hali ya juu kabisa ya nidhamu na yakiwa yamepambwa silaha kikamilifu, wakiwa wamesimama wameshika bunduki zao au mikoba mkononi, yanangojea kambini na uwanjani kwa ishara ya kusonga ili kupigana. Vita barani Ulaya huamua jambo moja tu kwa hakika, na hilo ni hitaji la vita vingine.

Inasemekana kwamba majeshi makubwa yanayosimama ni dhamana ya amani; hii inaweza kuwa kweli kwa muda, lakini si kwa muda mrefu: kwani shughuli za kijeshi kwa kiwango kikubwa sana zinahusisha dhabihu nyingi mno, na mizigo mizito bila shaka itasababisha hatua kuchukuliwa.

Vifaa vya Kisasa vya Vita

Mwandishi wa *Pittsburgh Dispatch* anaandika kutoka Washington, D.C.:

"Ni duka la ajabu la vitu vya kutisha kiasi gani zile ghala za silaha na risasi na mifano ya kivita ya kila aina katika pembe mbalimbali za Idara za Vita na Jeshi la Wanamaji! Ni kweli, zimeenea na ni haba ukilinganisha, lakini zinatosha kuwafanya watu wasiojali kabisa waanze kufikiri, kama vile , , , , , , ,

[D135]

tunakoelekea, na nini kitakuwa mwisho wa msukumo wa ajabu wa uvumbuzi katika mwelekeo wa silaha za kuangamiza jamii ya binadamu. Vyote tulivyonavyo hadi sasa, katika nchi hii yetu mpya, kwa njia ya mifano ya uvumbuzi kama huu, haviwezi kulinganishwa kwa kuvutia au ujazo na chumba kimoja tu cha mkusanyiko mkubwa katika Mnara wa zamani wa London, lakini vinatosha kusimulia hadithi yote. Kuangalia mashine hizi zote za mauaji mtu angefikiri watawala wa dunia walikuwa wameazimia kuangamiza jamii ya wanadamu, badala ya kuiboresha na kuihifadhi.

Pamoja na uvumbuzi wa kisasa unaomwezesha mtu mmoja kuua watu 1,000 kwa kupepesa jicho, kuna silaha za kizamani za nyakati hizo rahisi wakati watu walipigana kwa mikono. Lakini hatuhitaji kuzirejelea ili kuonyesha maendeleo katika sanaa ya vita. Hata mashine zilizotumika katika vita vikubwa vya hivi karibuni sasa zimekwishapitwa na wakati. Iwapo vita mpya ya wenyewe kwa wenyewe itaanza kesho nchini Marekani, au tukijihusisha katika vita na nchi ya kigeni, tungefikiria haraka zaidi kuchukua mabawa na kupigana angani kuliko kupigana kwa silaha za miaka ishirini na tano iliyopita. Baadhi ya mizinga na meli zilizokuja kuwa maarufu kuelekea siku za mwisho za vita, zilizoundwa upya na kuboreshwa kiasi cha kubadilisha umbo lao la awali, zinaweza kutumika katika hali fulani, lakini wingi mkubwa wa mashine hizi za mauaji ungebadilishwa na uvumbuzi mpya kabisa, ambao ikilinganishwa nao, bora zaidi kati ya zile za zamani zingekuwa dhaifu na zisizo na nguvu kabisa. Sijawahi kukumbushwa kwa nguvu zaidi kuhusu maendeleo haya katika uwanja wa vitu vya kutisha kama jana nilipokuwa na shughuli katika Idara ya Jeshi la Wanamaji nilipoonyeshwa mfano na mipango ya bunduki mpya ya mitrailleuse ya kiotomatiki ya Maxim. Hakika ndiyo ya ubunifu zaidi na mbaya zaidi kati ya silaha zote za kivita za ajabu zilizobuniwa hivi karibuni. Kuna nia ya kuzitengeneza ziwe na ukubwa wa kanuni ya inchi sita, ambayo itapiga risasi kiotomatiki takriban mara 600 kwa dakika. Hii, bila shaka, imevukwa na bunduki za Gatling na nyinginezo, zinazobeba risasi ndogo sana, lakini hizi, zikilinganishwa na Maxim, ni ngumu kuendeshwa, zinahitaji wahudumu wengi zaidi, ni nzito zaidi na mbali

[D136]

Haiko sahihi sana. Mtu mmoja anaweza kuendesha bunduki ya Maxim, au mwanamke mmoja, au hata mtoto, na baada ya kuianzisha, mpiga bunduki anaweza kwenda kupata chakula cha mchana haraka huku bunduki yake ikiwa inaua watu mia kadhaa. Mwendeshaji hupanga kiti nyuma ya bunduki, nyuma ya ngao yake isiyopitisha risasi, ikiwa anataka kuitumia. Anapotaka kuangamiza jeshi kwa dakika chache, anasubiri tu hadi jeshi hilo lishike nafasi inayofaa kwa kazi yake. Kisha huvuta mpini unaopiga risasi ya kwanza, na kazi ya mashine za kiotomatiki huanza. Mlipuko wa risasi ya kwanza husababisha msukumo wa kurudi nyuma unaotupa ganda tupu nje ya tundu la bunduki, huleta risasi nyingine mahali pake na kuipiga. Msukumo wa kurudi nyuma wa mlipuko huo hufanya kazi kama hiyo, na kadhalika bila kikomo. Ni mauaji yanayoendelea bila kukoma.

"Moja ya uvumbuzi wa Bwana Maxim huitwa 'bunduki ya ghasia,' kifaa kidogo chepesi kinachoweza kubebwa mikononi mwa mtu chenye risasi za kutosha kuwatimua wahalifu wa kawaida mitaani au kuwatokomeza. Inashangaza jinsi uvumbuzi wote wa hivi karibuni katika fani hii unavyolenga uwezekano wa ghasia za makundi. Ni tangu lini mvumbuzi akawa nabii? Basi, 'bunduki hii ya ghasia' inaweza kupigwa kwa kasi ya risasi kumi za mauaji kwa sekunde, huku mpiga risasi akiwa amejificha wakati wote, na salama kabisa, hata dhidi ya kundi lililojihami kwa bunduki au hata bastola, mradi tu kundi hilo lenyewe haliamui kushambulia na kumteka mpiga risasi na bunduki yake. Inaonekana wanavumbuzi kama Bwana Maxim wanatarajia kwamba makundi ya watu wa kisasa watasimama mitaani wakipigwa risasi bila kuchukua hatua za kujilinda au kushambulia, na kwamba hawatajificha kwenye kona salama wakiwa na mabomu, au kulipua au kuwasha mji moto katika hasira zao. Hata hivyo, iweje, amefanya kila awezalo kwa upande wa bunduki kwa ajili ya makundi ya watu. Silaha hili dogo linaweza kubeba risasi za kutosha kusafisha mtaa kwa mzunguko mmoja, na ndani ya sekunde chache, na linaweza kutumiwa kutoka kwenye kuta au madirisha kwa urahisi uleule kama ilivyo kwenye mtaa wazi. Kwa mgeuko wa kifundo cha mkono linaweza kuelekezwa juu au chini kwenye ncha ya gari lake, na kufanya mauaji moja kwa moja juu au chini ya mpiga risasi bila kuhatarisha maisha au viungo vya yule mfuasi wa sanaa bora ya mauaji.

"Ingawa hii ni mojawapo ya za hivi karibuni na zenye uharibifu mkubwa zaidi kati ya

[D137]

kutokana na uvumbuzi wa hivi karibuni, si lazima kwamba ndicho kitakacho kuwa cha mwisho au chenye ufanisi zaidi kitakachobuniwa. Polepole inaanza kumwekea wazi akilini mwa yule anayezingatia suala hili kwamba bado tuko mwanzoni tu katika jambo hili. Tumekuwa tukijaribu kufuata kasi katika suala la ulinzi kulingana na maendeleo ya mbinu za mashambulizi yenye ufanisi, lakini bila mafanikio. Hakuna meli inayoweza kutengenezwa kuelea ambayo itastahimili mlipuko wa torpedo ya kisasa. Hakuna taifa lenye utajiri wa kutosha kujenga ngome ambazo haziwezi kuharibiwa kwa muda mfupi kwa kutumia aina mpya zaidi na mbaya zaidi ya risasi ya dinamit. Sasa maputo yanaweza kuelekezwa kwa urahisi karibu sawa na meli majini, na yatatumika sana, katika vita vitakavyokuja hivi karibuni, kwa ajili ya kuangamiza majeshi na ngome. Vifaa vya mauaji vinatengenezwa kuwa rahisi na vya gharama nafuu kiasi kwamba mtu mmoja anaweza kuangamiza jeshi. Ikiwa wenye nguvu wamepewa vifaa kamili zaidi vya kuwaangamiza wanyonge, kwa upande mwingine wanyonge wanaweza kufanywa kuwa na nguvu za kutosha kuangamiza wenye nguvu zaidi. Kwa pande zote mbili vita itamaanisha maangamizi. Majeshi ya nchi kavu, wanyama wakubwa wa baharini na meli za kivita za angani vitakosana na kuangamizana kabisa."

Lakini kuna uboresho wa hivi karibuni zaidi. Gazeti *la New York World* linaeleza yafuatayo kuhusu mzinga na baruti:

"Maxim, mtengenezaji wa mizinga, na Dkt. Schupphaus, mtaalamu wa baruti, wamebuni mzinga mpya na baruti ya torpedo, ambayo itarusha mipira mikubwa ya mizinga iliyojaa vilipuzi umbali wa maili kumi, na inapogonga itavunja na kugeuza kila kitu ndani ya mamia ya futi kuwa vifusi vidogo vidogo.

"Uvumbuzi huu unaitwa 'mfumo wa Maxim-Schupphaus wa kurusha torpedo za angani kutoka kwa silaha kwa kutumia risasi maalum, ambayo huanzisha mradi kwa shinikizo la chini na huongeza kasi yake kwa kudumisha shinikizo hilo juu katika urefu wote wa silaha.' Hataza za mfumo huu zimechukuliwa nchini Marekani na nchi za Ulaya.

Unga maalum unaotumika ni karibu pamba ya risasi safi kabisa, uliounganishwa na asilimia ndogo sana ya nitro-glycerine

[D138]

hivyo haina hasara zozote za vumbi vya nitro-glycerine, na limehifadhiwa dhidi ya uozo kwa mchanganyiko mdogo wa urea. Ni salama kabisa kulishughulikia, na linaweza kupigwa kwa nyundo nzito kwenye aniveli bila kulipuka. Siri ya nguvu yake ya ajabu iko katika ukweli mmoja wa kihisabati ambao hakuna mtu aliyewahi kuufikiria hapo awali. Sasa, baruti ya mlipuko mkali huwekwa kwenye mizinga katika mfumo wa vipande vyembamba, vipande vidogo vya mraba au vijiti imara vya silinda vyenye kipenyo cha nusu hadi robo tatu ya inchi, urefu wa futi kadhaa na vinavyoonekana kama kundi la vijiti vya nta nyeusi ya nyuki. Baruti inapowashwa, ncha na mduara wa kila kijiti cha baruti huwaka papo hapo na huwaka kuelekea katikati.

"Kiasi cha gesi kinachotokana na mwako hupungua kila mara, kwa sababu eneo la mwako ni dogo, na kwa kuwa ni kiasi cha gesi kinachotoa kasi kwa risasi inayorusha kutoka kwenye mzinga, upotevu wa kasi ni matokeo yasiyoepukika. Risasi haifiki mbali kama ingefanya ikiwa shinikizo la gesi lingekuwa limeongezeka, au angalau lingedumishwa.

Kila kipande cha Maxim na Schupphaus kina matundu mengi madogo yanayopita katika urefu wote wa fimbo. Unapowashwa unga, moto huenea papo hapo si tu kwenye mduara wa kila fimbo, bali pia kupitia mashimo yote. Mashimo haya madogo yanachomwa kwa kasi sana kiasi kwamba tofauti ya ujazo wa gesi za mlipuko zinazozalishwa mwanzoni na mwisho wa tundu la bunduki ni takriban kumi na sita kwa moja.

Hivyo basi, risasi inatoka kwenye mizinga kwa kasi ya kutisha, na kila tundu dogo kwenye vijiti vya baruti huchangia katika kuipeleka haraka kwenye dhamira yake ya uharibifu maili kadhaa mbali na eneo la tukio. Kwa kutumia mzinga mkubwa, maafa yanayosababishwa na kitu hiki kipya cha ajabu cha silaha za kisasa yasingeweza kukadiriwa. Baruti hii mpya inayoleta mauti imepigwa kwenye mizinga ya mashambulizi na katika bunduki nzito za ulinzi wa pwani huko Sandy Hook kwa matokeo ya kushangaza. Kutoka kwa mzinga wa inchi kumi uliojazwa pauni 128 za baruti hii, mrimbano wenye uzito wa pauni 571 ulirushwa maili nane baharini. Shinikizo kwenye vijiti vya baruti vilikuwa vya sawa zaidi kuliko vyovyote vilivyowahi kurekodiwa, jambo ambalo ni muhimu sana katika kuamua

[D139]

thamani ya baruti ya mlipuko mkali. Bila shinikizo sawia, usahihi wa kulenga hauwezekani.

Bunduki kubwa ambayo Bwana Maxim na Bwana Schupphaus wanapendekeza kujenga itakuwa bunduki ya inchi ishirini, iliyoundwa mahsusi kwa ajili ya ulinzi wa pwani. Bunduki hii itaonyesha sifa za kipekee. Haitaundwa kwa vipande vingi vya chuma vilivyofungwa pamoja, bali itakuwa na bomba moja nyembamba la chuma lenye urefu wa takriban futi thelathini, lenye kuta zenye unene usiozidi inchi mbili, tofauti kubwa na mortari zenye kuta zenye unene wa inchi nane au kumi ili kustahimili msukumo wa mlipuko. Mshtuko wa bunduki utapunguzwa na vifuniko vya maji na mafuta vilivyowekwa chini. Mizinga ya inchi ishirini ya aina hii, ikitumia baruti mpya, inaweza kuwekwa kwenye lango la bandari ya New York, ama katika Ft. Washington au Ft. Wadsworth na kutawala bahari yote katika eneo la maili kumi. Shinikizo na kasi zinazopatikana ni sawa kabisa kiasi kwamba usahihi wa ajabu wa upigaji unawezekana. Itakuwa lazima tu kuielekeza mizinga kwenye meli yoyote itakayoonekana na kifaa cha kupimia umbali ndani ya eneo hili ili kuhakikisha uharibifu wake kamili. Kiasi cha milipuko kitakachorusha kingetosha kuzamisha meli ya kivita ikiwa risasi ingelipuka ndani ya maji ndani ya futi hamsini kutoka upande wake. Kwa futi mia moja na hamsini mshtuko wa risasi ya pauni mia tano ungekuwa mkali vya kutosha kusababisha uvujaji hatari na kuifanya meli ishindwe kufanya kazi."

Dkt. R.J. Gatling, mvumbuzi wa bunduki ya ajabu ya mitambo inayobeba jina lake, alisema, akirejelea uvumbuzi mpya wa risasi isiyo na moshi:

Watu bado hawajaelimika kuthamini mapinduzi makubwa katika vita vya siku zijazo yaliyosababishwa na uvumbuzi wa risasi isiyotoa moshi. Tayari imefanya silaha kati ya milioni 3 na 4 za bunduki za zamani barani Ulaya kuwa zisizotumika tena, zilizotengenezwa kupiga risasi za moshi mweusi, bila kusahau mamilioni ya risasi, ambazo nchi zinazomiliki zote zingependa kuziuza kwa bei rahisi sana. Hii ni kiasi kikubwa cha mtaji ulioharibika, lakini ni matokeo yasiyoepukika ya maendeleo. Bunduki za jeshi letu nchini humu hivi karibuni zitakuwa katika kundi la zilizopitwa na wakati, kwani ili kuendana na dunia nzima itatubidi pia tutumie baruti isiyo na moshi. Bunduki iliyopakiwa nayo itatuma risasi

[D140]

mara mbili tu zaidi ya ule wa risasi nyeusi. Tena, uvumbuzi huu mpya unaibadilisha kabisa mikakati ya kijeshi, kwani katika vita vya siku zijazo wanajeshi hawataonyesha nguvu zao zote mbele ya adui. Mapigano ya wazi, kama yalivyokuwa desturi katika enzi zote, ni jambo la zamani, kwani yangesababisha uharibifu kamili. Kama risasi isiyo na moshi ingekuwa ikitumika wakati wa machafuko ya hivi karibuni ya kiraia, vita kati ya Majimbo vingedumu siku tisini tu.

"Kuna tofauti gani kati ya bunduki inayopiga risasi kwa kasi na bunduki ya mitambo?"

"Bunduki inayopiga risasi kwa kasi haianzi kupiga risasi kwa kasi kama ile ya mitutu ya mitutu. Ile ya kwanza kwa kawaida huwa na mtutu mmoja, na hupigwa risasi za shanga. Ni bunduki nzuri sana kwa ajili ya boti za torpedo, lakini kupiga risasi mara kumi na tano kwa dakika ni muda mzuri sana kwa moja yao. Bunduki ya mitambo ya aina ya Gatling ina mitutu kuanzia sita hadi kumi na mbili, na kwa watu watatu kuiendesha, karibu haikomi kupiga risasi, shambulio moja likifuata jingine kwa kasi ya mashambulizi 1,200 kwa dakika. Watu hawa watatu wanaweza kuua watu wengi zaidi kuliko brigedi nzima iliyopewa bunduki za zamani za musketi."

Mwandishi katika gazeti *la Cincinnati Enquirer* anasema:

"Muonekano wa vita vijavyo, vitakapotokea, utachukua sura mpya kabisa, na za kutisha kiasi cha kuacha milele lawama ya ubaguzi wa kijamii ikiwa imechongwa kwenye paji la uso la ustaarabu. Mashirika mapya ya kijeshi ambayo yameongeza idadi ya majeshi mara nne, baruti mpya isiyotoa moshi na ya kutisha ambayo hakuna kinachoweza kuizuia, mizinga ya sasa ya mlipuko wa ghafla na hazina za risasi za bunduki za kivita ambazo zitakataa majeshi kama dhoruba inavyoangusha tufaha kutoka kwenye mti, vituo vya uangalizi vya mabalooni na betri za mabalooni ambazo zitatupa vifurushi vya baruti juu ya miji na ngome, na kuviharibu kwa muda mfupi na kwa ufanisi zaidi kuliko mashambulizi ya mizinga; njia za reli zinazosogezeka kwa ajili ya mizinga, taa ya umeme na simu, n.k., zimebadilisha mbinu zote za vita. Vita ijayo itapiganwa kwa mfumo tofauti kabisa, ambao bado haujajaribiwa, na ambao utaleta mambo mengi ya kushangaza. 'Tunajihami kwa ajili ya kujilinda na si kushambulia,' asema kila nchi yenye nguvu; 'nguvu zetu ndio ulinzi wetu: zinawapa majirani zetu amani na kuwachochea wote kutuheshimu.'

[D141]

Lakini kila nguvu hufuata sera ile ile, jambo ambalo ni sawa na kusema kwamba maonyesho yote hayo ya kutisha na ya mauaji yanalenga tu kulinda amani dhidi ya makucha ya vita. Ingawa hii ni kilele cha kejeli, naamini kwa dhati, kwa sababu ni dhahiri, na nadhani amani inalindwa vizuri dhidi ya vita kwa kutumia vyombo hivyo vya vita, au tuseme kwa hofu inayotokana na ukubwa na ukatili wake. Lakini silaha hizo zisizokoma ni kama kimbunga kinachonyonya daima ambacho mali ya umma inazama, na kwenda, kana kwamba, kujaza volkano isiyo na kina kwa mfumo wa dutu inayolipuka. Ingawa inaweza kuonekana ajabu, hii ndiyo hali halisi. Ulaya imelala juu ya volkano kubwa iliyochimbwa na yeye mwenyewe, na ambayo anaiujaza kwa bidii na bidhaa hatari zaidi. Lakini akitambua hatari yake, anaweka kwa bidii watoa moto wote mbali na kinywa chake. Lakini kila anapopunguza tahadhari yake na mlipuko kutokea, kumbuka hili, ulimwengu wote utahisi mshtuko, na kutetemeka. Ukatili utaonyesha uovu mkubwa kiasi kwamba laana ya ulimwengu itasambaa kutoka taifa moja hadi jingine, na itasababisha mataifa kubuni njia bora zaidi ya wakati wetu wa kusuluhisha masuala ya kimataifa, na vita vitazikwa kwa mikono yake mwenyewe chini ya magofu atakayokuwa ameyasababisha."

Bunduki Nyingine Inayolazimisha Amani

Waamshieni watu wenye nguvu. Wajeni karibu nyote mashujaa wa vita. Kutanikeni pamoja katika Bonde la Yohasafati (bonde la mauti). Wanyonge na waseme, Mimi ni mwenye nguvu. Pigeni majembe yenu ya kupuria kuwa mikuki na nyundo zenu za kulimia zitumike kama panga. ***Yoeli 3:10***

Maana yake hatimaye ya kwenda vitani inaweza kukisiwa kutokana na maelezo ya mzinga yaliyotolewa hapa chini. Kuhusiana na maandalizi haya ya vita kati ya mataifa, tusipuuze ukweli kwamba serikali na majenerali wanaanza kuogopa majeshi yao. Kama gadi ya kujitolea ilivyokataa kuhudumu huko Ohio kuhusiana na machafuko ya mgomo, na kama wanajeshi wa baharini walivyokwenda kinyume na serikali nchini Brazil, na askari wa Ureno dhidi ya majenerali wao, ndivyo inaweza kuwa hivi karibuni katika kila nchi duniani.

Ujerumani na jeshi lake kubwa inaanza kuogopa kwa sababu

[D142]

Ukomunisti unazidi kuenea miongoni mwa wanajeshi. Na hata nchini Uingereza hivi karibuni ilionekana kuwa ni lazima kuwanyang'anya silaha baadhi ya wanamgambo au askari wa kiraia. Siri ya ukaidi huu wote ni maarifa, na nyuma ya maarifa kuna elimu, na nyuma ya elimu kuna mashine ya uchapishaji na nguvu ya ajabu ya Mungu ya kutoa nuru, inayoinua pazia la ujinga na kuutayarisha ulimwengu kwa ajili ya siku kuu ya Masihi na utangulizi wake wa dhiki.

Tulishangaa muda uliopita jinsi gani uasi, kama Biblia inavyoashiria, ungeweza kuenea kote duniani; jinsi gani machafuko yangeweza kuibuka licha ya nguvu na ushawishi wote uliounganishwa wa mtaji na ustaarabu unaoupinga. Lakini sasa tunaona kwamba elimu (maarifa), inaandaa njia kwa ajili ya janga kuu la dunia, ambalo Biblia inaonekana kuashiria linaweza kutarajiwa ndani ya miaka michache ijayo. Sasa tunaweza kuona kwamba watu hao hao ambao wamefunzwa kutumia vifaa vya kisasa zaidi vya kuangamiza maisha ya binadamu wanaweza kupatikana miongoni mwa wale walio na jukumu na uangalizi wa maghala ya silaha na risasi za vita. Ifuatayo ni makala iliyorejelewa:

Bunduki hii, yenye uzito wa chini ya pauni ishirini, na inayoshikiliwa kama bunduki ya kawaida ya kuwinda ndege, hutiririsha msururu wa risasi inapofanya kazi kwa kasi ya risasi 400 kwa dakika. Bunduki hii mpya inaitwa Benet-Mercier, na ni uvumbuzi wa Kifaransa. Ina mpini unaowekwa bega. Wakati wa mapigano, askari hulala chini, akiweka bunduki hiyo kwenye viunga viwili. Hii inatoa faida ya usalama ikilinganishwa na mtindo wa bunduki ya kupiga risasi kwa kasi ya Hiram Maxim, kwa kuwa mwendeshaji wa bunduki hiyo analazimika kusimama anapoiweka risasi. Hii humweka wazi kabisa machoni pa adui—au tuseme kuweka wanaume wote watatu wazi, kwani watu watatu wanahitajika kuiendesha silaha hii nzito zaidi."

Ubinifu ***huu wa Kifaransa*** una ***fimbo*** ambayo huwekwa mgongoni.Wakati wa matumizi yake, askari hulala ardhini, akiweka bunduki juu ya viwemo viwili. Hii inatoa faida ya usalama ikilinganishwa na mtindo wa kupiga risasi kwa kasi wa Hiram Maxim, kwa kuwa mwendeshaji wa bunduki hiyo analazimika kusimama wakati wa kuijaza risasi. Hii humweka wazi kabisa machoni pa adui—au tuseme, inawaweka wanaume wote watatu wazi, kwani wanaume watatu wanahitajika kwa uendeshaji wa silaha hii nzito zaidi."

[D143]

ya nyakati hizi, akisema, "Tangazeni hili miongoni mwa Mataifa: Wateni vita, amkeni mashujaa, nao wote wapiganaji na wakaribie; nao wapande. Pigeni shoka zenu ziwe panga, na majembe yenu ya kuni yageuze mipanga: na dhaifu aseme, Mimi ni hodari. Kutanikeni, njooni, enyi mataifa yote, mkusanyike pamoja mkatunge mizinga." Je, hii siyo ilani ya ulimwengu wote ya wakati huu? Je, wenye nguvu na dhaifu wote hawajajiandaa kwa mzozo ujao? Je, hata kanisa linalodaiwa la Kristo halikusanyi wavulana wadogo na kuwapa ari ya vita? Je, hao watu ambao vinginevyo wangekuwa wakichunga shamba na kupogoa miti, badala yake hawako wakitengeneza na kushika silaha za vita? Na je, mataifa yote hayakusanyi majeshi yao makuu na kutumia rasilimali zao za kifedha kupita uwezo wao wa kustahimili, ili hivyo kujiandaa kwa mahitaji ya vita—hilo taabu kuu ambalo wanaliona likikaribia kwa kasi?

Marekani ni ya kipekee katika nafasi yake, lakini inatishiwa na maovu makubwa zaidi kuliko Dunia ya Kale

Msimamo wa Marekani miongoni mwa mataifa ni wa kipekee katika karibu kila nyanja; na kiasi kwamba wengine wanapendelea kuiona nchi hii kama mtoto maalum wa utunzaji wa kimungu, na kufikiri kwamba katika tukio la mapinduzi ya kimataifa itatoroka. Lakini usalama huo wa kufikirika haulingani na hukumu timilifu, kwa kuzingatia ama ishara za nyakati au utendaji hakika wa yale sheria za haki za malipo ambazo mataifa, pamoja na watu binafsi, huhukumiwa kwa mujibu yake.

Kwamba mazingira ya kipekee ya ugunduzi wa bara hili na uanzishwaji wa taifa hili kwenye udongo wake mchanga, ili kupumua hewa yake ya uhuru na kukuza rasilimali zake za ajabu, ulikuwa hatua katika mkondo wa utunzaji wa kimungu, wale wenye fikra na wasio na upendeleo hawawezi kuwa na shaka. Wakati na mazingira

[D144]

vyote vinaashiria hivyo. Emerson aliwahi kusema, "Historia yetu yote inaonekana kama jitihada ya mwisho ya Utunzaji wa Kimungu kwa niaba ya jamii ya wanadamu." Hata hivyo, asingesema hivyo, kama angeelewa mpango wa kimungu wa enzi, ambao kwa mwangaza wake ni wazi kabisa kwamba si "jitihada ya mwisho ya utunzaji wa kimungu," bali ni kiungo kilichoainishwa wazi katika mnyororo wa mazingira ya kimungu kwa ajili ya utimizaji wa kusudi la kimungu. Hapa kumewekwa kimbilio kwa wanyonge wa nchi zote dhidi ya udhalimu wa serikali na kidini. Hapa, wakiwa wametengwa na udhalimu wa zamani kwa jangwa kubwa la bahari, roho ya uhuru ilipata nafasi ya kupumua, na jaribio la serikali ya umma likawa uhalisia. Chini ya mazingira haya yanayofaa, kazi kuu ya enzi ya Injili—uchaguzi wa Kanisa la kweli—imewezeshwa sana; na hapa tuna kila sababu ya kuamini kwamba mavuno makuu ya enzi hii yataunganishwa.

Hakuna nchi nyingine ambapo ujumbe huu wa baraka wa mavuno—mpango wa enzi na nyakati na majira yake na haki zake —imekuwa isiyo na vizuizi katika utangazaji wake na imetangazwa kwa upana na kwa uhuru. Na hakuna mahali popote, isipokuwa chini ya taasisi huru za nchi hii iliyobarikiwa, ambapo akili nyingi kiasi hiki zimeachiliwa kutoka kwa vifungo vya dhana potofu na msimamo mkali wa kidini, kiasi cha kuweza kupokea ukweli unaostahili sasa, na kwa upande wao kueneza habari zake njema kwingineko. Tunaamini, ilikuwa kwa kusudi hili hasa kwamba utunzaji wa Mungu umekuwa, kwa kiasi fulani, juu ya nchi hii. Kulikuwa na kazi ya kufanywa hapa kwa ajili ya watu wake ambayo haingeweza kufanywa vizuri mahali pengine, na kwa hivyo mkono wa udhalimu ulipojaribu kukandamiza roho ya uhuru, alijitokeza Washington ili kuongoza wapenzi wa uhuru maskini lakini jasiri hadi kwenye uhuru wa taifa. Na tena wakati mgawanyiko ulipotishia taifa, na wakati ulipofika wa kuwakomboa watumwa milioni nne Mungu alimwamsha mwingine

[D145]

roho shujaa na adhimu katika mtu wa Abraham Lincoln, ambaye aliwavua minyororo watumwa na kulihifadhi umoja wa taifa.

Hata hivyo, taifa, kama taifa, halina, na halijawahi kuwa na, madai yoyote juu ya malezi ya kimungu. Utawala wa kimungu katika baadhi ya masuala yake umekuwa tu kwa maslahi ya watu wa Mungu. Taifa, kama taifa, halina Mungu wala tumaini la kudumu milele, wakati, kupitia kwalo, Mungu atakapokuwa ametimiza kusudi lake la hekima kwa ajili ya watu wake—wakati atakapokuwa amewakusanya "wateule wake." Basi, upepo wa dhiki kuu unaweza kulipiga, kama ulivyopiga mataifa mengine, kwa sababu, kama yale, ni mojawapo ya "falme za dunia hii" ambazo lazima zipishe njia Ufalme wa Mwana mpendwa wa Mungu.

Ingawa hali za wingi wa watu hapa ni bora zaidi kuliko zile za nchi nyingine yoyote, kuna uthamini wa faraja na haki na haki maalum za mtu binafsi miongoni mwa tabaka maskini ambao haupo kwa kiwango hicho hicho katika nchi nyingine yoyote. Katika nchi hii, kutoka safu za raia wake wa kawaida kabisa, waliojazwa na roho ya taasisi zake—roho ya uhuru, tamaa, bidii na akili—wamejitokeza wengi wa wanasiasa wenye busara na wema—marais, wabunge, mawakili, majaji na watu mashuhuri katika kila ngazi. Hakuna tabaka la juu la kurithi hapa lililowahi kufanya unyanyapaa wa nyadhifa za kuaminika au zenye faida, lakini mtoto wa msafiri maskini zaidi anaweza kutamani na kupata zawadi za heshima, utajiri na kupandishwa vyeo. Ni mwanafunzi gani wa shule nchini Marekani ambaye hajaonyeshwa uwezekano wa siku moja kuwa rais wa nchi? Kwa hakika, mafanikio yote ya watu wakuu katika kila cheo na hadhi yameonekana kama uwezekano wa siku zijazo kwa vijana wa Marekani. Hakuna chochote katika mzuka wa taasisi zake kilichowahi kuzuia tamaa kama hiyo; bali, kinyume chake, daima imechochewa na kuhimizwa. Ushawishi wa njia hizi wazi kuelekea nyadhifa za juu kabisa na zote za kati

[D146]

nyadhifa za heshima na imani katika taifa limekuwa ni kwa ajili ya kuinuliwa kwa watu wote, kuanzia tabaka la chini kabisa hadi juu. Limechochea tamaa ya elimu na utamaduni, na vilevile mahitaji yote ya elimu na utamaduni. Mfumo wa shule za bure kwa kiasi kikubwa umekidhi mahitaji haya, ukiwaleta watu wa tabaka zote katika mawasiliano ya kiakili kupitia vyombo vya habari vya kila siku, vitabu, majarida, n.k., hivyo kuwawezesha, kama watu binafsi, kubadilishana mawazo na kujihukumu wenyewe katika masuala yote muhimu, na kwa hivyo kutumia ushawishi wao katika masuala ya kitaifa kwa kutumia kura.

Watu huru, walioheshimiwa hivyo na kufikishiwa katika uthamini wa haki za ubinadamu, kwa hivyo kiasili ni miongoni mwa wa kwanza kupinga, na kwa uthabiti mkubwa zaidi, mwelekeo wowote unaoonekana wa kuzuia tamaa yake au kuzuia shughuli zake. Hata sasa, licha ya roho ya uhuru ya taasisi zake na faida kubwa zilizozileta kwa tabaka zote za taifa, akili za umma zinaanza kutambua nguvu zinazofanya kazi ambazo zimepangwa kuwafanya watumwa kwa muda mrefu, kuwanyang'anya haki zao kama watu huru na kuwanyima baraka za asili yenye neema.

Watu wa Marekani wanachochewa kuhisi hatari kwa uhuru wao, na kuchukua hatua kutokana na hatari hiyo, kwa nguvu ambayo imekuwa sifa yao kuu katika kila tawi la viwanda na kila njia ya biashara, ingawa vyanzo halisi vya hatari yao havijatambuliwa vya kutosha na umma ili kuelekeza nguvu zao kwa busara. Wanaona tu kwamba utajiri uliokitaa unawafanya wengi kuwa maskini, unaoathiri sheria ili kuendelea kukusanya utajiri na mamlaka mikononi mwa wachache, na hivyo kuunda tabaka la matajiri ambao mamlaka yao kwa wakati itadhihirika kuwa ya kidhalimu na isiyo na huruma kama udhalimu wowote wa Dunia ya Kale. Ingawa hili ni, kwa masikitiko! kweli kabisa, siyo pekee

[D147]

hatari. Utawala wa kidini wa kidhalimu, ambao udhalimu wake wa kuchukiza unaweza kutathminiwa vyema kwa kurejelea kumbukumbu za nyakati za zamani za mamlaka yake, pia unatishia nchi hii. Hatari hiyo ni Ukatoliki.* Hata hivyo, hatari hii haitambuliwi kwa ujumla, kwa sababu Roma inafanikiwa hapa kwa ujanja na usifaji wa chini. Inaonyesha kupenda sana taasisi za kidemokrasia na utawala-jitegemea wa Marekani; inawatafuta na kuwasifu "wamwasi" wa Kiprotestanti ambao ni sehemu kubwa ya watu wenye akili, na sasa inawaita "ndugu zake waliotengwa," ambao ina "upendo usioisha" kwao; na bado, wakati huo huo, inaweka mkono wake wenye mtego juu ya mfumo wa shule za umma, ambao inasihi kuugeuza kuwa wakala wa kueneza zaidi mafundisho yake na kupanua ushawishi wake. Inafanya ushawishi wake uhisiwe katika duru za kisiasa na kidini, na wimbi la kuendelea la uhamiaji nchini huu linajumuisha kwa kiasi kikubwa wananchi wake.

Hatari ya Ukatoliki kwa nchi hii ilitabiriwa na Lafayette, ambaye, ingawa yeye mwenyewe alikuwa Mkatoliki, alisaidia kupata, na aliitazama kwa heshima kubwa, uhuru wa nchi hii. Alisema, "Ikiwa uhuru wa watu wa Marekani utawahi kuharibiwa, utaanguka kwa mikono ya makasisi wa Kirumi." Hivyo basi, kutokana na utajiri uliokithiri, Ukatoliki na uhamiaji, tunaona hatari kubwa.

Lakini ole! Tiba ambayo umma hatimaye utaitumia itakuwa mbaya zaidi kuliko ugonjwa wenyewe. Mapinduzi ya kijamii yatakapofika hapa, yataleta vurugu na ghasia zote ambazo nguvu za Wamarekani na upendo wao kwa uhuru vinaweza kuzisababisha. Kwa hivyo, si busara kabisa kutarajia kwamba nchi hii itatoroka hatima ya mataifa yote ya Ukristo. Kama mataifa mengine yote, imepangiwa kugawanyika,

---

*Juz. II, Sura ya 10.

[D148]

kupinduliwa na fujo. Pia ni sehemu ya Babeli. Roho ya uhuru iliyokuzwa hapa kwa vizazi kadhaa, tayari inatishia kuleta fujo kwa ukali na kasi isiyo na kifani katika ulimwengu wa zamani, na bila kuzuilika na vyombo vyenye nguvu zaidi vya serikali za kifalme.

Kwamba watu wengi matajiri wanaona hili, na kwa kiasi fulani wanaogopa kwamba matatizo yanayotishia yanaweza kufikia kilele hapa kwanza, inaonekana wazi kutokana na dalili mbalimbali, ambapo ifuatayo, kutoka *The Sentinel*, Washington, D.C., ya miaka kadhaa iliyopita, ni mfano:

"KUHAMIA KUTOKATHE MAREKANI—Bwana MAREKANI—Bwana

James Gordon Bennett, mmiliki wa *New York Herald*, anasema gazeti *la National Watchman*, amekaa Ulaya kwa muda mrefu kiasi cha kuonekana kama mgeni. Bwana Pulitzer, mmiliki wa *New York World*, inasemekana amejihamia Ufaransa kwa kudumu. Andrew Carnegie, mfanyabiashara tajiri wa chuma, amenunua kasri nchini Uskoti na anaiifanya kuwa makazi yake. Henry Villard, tajiri mkubwa wa Shirika la Reli la Northern Pacific, ameuzia mali zake na kuhamia Uropa kwa kudumu akiwa na takriban dola milioni 8. W. W. Astor amehamia kutoka New York kwenda London, ambako amenunua makazi ya kifahari, na ameweka maombi ya kuwa raia wa Uingereza. Bwana Van Alen, ambaye hivi karibuni alipata ubalozi wa Italia kwa mchango wa dola 50,000 kwa mfuko wa kampeni wa chama cha Democratic, ni mgeni kwa kila hali na maana, na anatangaza kuwa nchi hii haifai kwa bwana kuishi."

Lakini ni bure kutafuta ulinzi na usalama chini ya falme zozote za dunia hii. Zote sasa zinatetemeka kwa hofu na wasiwasi, na zinatambua kutoweza kwake kukabiliana na nguvu kuu zilizofungwa ambazo zitabidi wakabiliane nazo janga kuu litakapowadia. Ndipo hasa "Ukuu wa mwanadamu utainama, na kiburi cha wanadamu kitashushwa." "Siku hiyo [sasa iliyo karibu sana—'hata mlangoni'] mtu atatupa sanamu zake za fedha na sanamu zake za dhahabu... kwa panya-ardhi na kwa popo, na kwa

[D149]

kuingia katika mapengo ya miamba, na katika vilele vya miamba iliyokatika, kwa hofu ya Bwana na kwa utukufu wa enzi zake, atakapoinuka kutikisa nchi kwa kutisha." ***Isa. 2:17-21***

Ndipo "Mikono yote itadhoofika, na magoti yote yatanyongeka kama maji. Watajifunga pia gunia, na hofu itawashika, na aibu itakuwa juu ya nyuso zao zote, na upara juu ya vichwa vyao vyote. Watatupa fedha zao mitaani, na dhahabu yao itahamishwa. Fedha zao na dhahabu yao haitaweza kuwakomboa siku ya ghadhabu ya Bwana." ***Ezek. 7:17-19***

Ulinzi wowote ambao serikali inaweza kutoa hautakuwa na manufaa yoyote, wakati hukumu za Bwana na matunda ya upumbavu wao vitawapata wote. Katika kiburi chao cha mamlaka wame "jikusanyia ghadhabu kwa ajili ya siku ya ghadhabu:" wametafuta kwa ubinafsi kuinuliwa kwa wachache, na hawakuwajali vilio vya maskini na wahitaji, na vilio vyao vimeingia masikioni mwa Bwana wa majeshi, naye amejitwika upande wao; na anatangaza, "Nitahukumu dunia kwa uovu wao, na wabaya kwa uovu wao; nami nitafanya kiburi cha majivuno kikome, na nitashusha fahari ya wakali. Nitamfanya mwanadamu awe wa thamani kuliko dhahabu safi, naam, mwanadamu kuliko kijiti cha dhahabu cha Ofiri." ***Isa. 13:11,12***

Hivyo basi, tunahakikishiwa kwamba uongozi mkuu wa Bwana katika maafa ya mwisho utaleta ukombozi kwa wanyonge. Maisha ya umati hawatatolewa kafara, wala ukosefu wa usawa katika jamii uliopo sasa hautadumu.

Hakika huu ndio wakati uliotabiriwa wa taabu ya mataifa yenye mchanganyiko. Sauti ya umati usioridhika inaashiriwa ipasavyo kwa ngurumo ya bahari, na mioyo ya watu wenye fikra inashindwa kwa hofu ya maafa ya kutisha ambayo yote inaweza sasa kuona ikikaribia kwa kasi ; kwa

[D150]

mamlaka ya mbinguni (mamlaka yanayotawala sasa) yanatikiswa vibaya sana. Hakika wengine, wakifundishwa na ishara hizi na wakikumbuka maandiko, "Tazama, anakuja na mawingu," tayari wameanza kupendekeza *uwepo* wa Mwana wa Mtu, ingawa wanakosea sana kuhusu mada hii na tiba ya Mungu.

Alisema Profesa Herron katika mhadhara uliotolewa San Francisco kuhusu "Uamsho wa Kikristo wa Taifa"—"KRISTO YUPO HAPA! NA HUKUMU NI LEI! Uhakika wetu wa kijamii wa dhambi—mkono mzito wa Mungu juu ya dhamiri—unaonyesha hili! Watu na taasisi zinahukumiwa kwa mafundisho yake!" Lakini katikati ya mitetemeko yote ya dunia (jamii iliyopangwa) na ya mbingu (mamlaka za kidini) wale wanaoona katika hayo utekelezaji wa mpango wa kimungu wa enzi wanafurahi katika uhakika kwamba mtetemeko huu wa kutisha utakuwa wa mwisho ambao dunia itawahi kuwa nao au kuuhitaji; kwani, kama Mtume Paulo anavyotuhakikishia, inaashiria *kuondolewa* kwa vitu vinavyotikiswa—kupinduliwa kwa mpangilio mzima wa sasa wa mambo—ili vitu visivyoweza kutikiswa—Ufalme wa Mungu, Ufalme wa nuru na amani—vibaki. Kwa maana Mungu wetu ni moto unaoteketeza. Katika ghadhabu yake atateketeza kila mfumo wa uovu na ukandamizaji, na ataimarisha kwa uthabiti ukweli na haki-utulivu duniani.

Mlio wa "Amani! Amani! Wakati Hakuna Amani"

Lakini licha ya hukumu dhahiri ya Mungu juu ya mataifa yote, licha ya ukweli kwamba wingi wa ushahidi kutoka kwa umati wa mashahidi unashinikiza kwa mantiki isiyopingika dhidi ya mpangilio wote wa sasa wa mambo, na kwamba hukumu na adhabu zinatarajiwa kwa hofu karibu ya ulimwengu wote, kuna wale wanaoficha vibaya

[D151]
hofu zao kwa kelele za "Amani! Amani!" wakati hakuna amani.

Tangazo kama hilo, lililoshirikiwa na mataifa yote ya Ukristo, ndilo lililotolewa kutoka kwenye maonyesho makubwa ya majini wakati wa ufunguzi wa Mfereji wa Baltiki. Mfereji huo ulipangwa na babu wa Kaisari wa sasa wa Ujerumani, na kazi ilianzishwa na baba yake, kwa manufaa ya biashara ya Ujerumani, na pia kwa jeshi lake la majini. Mfalme wa sasa, ambaye anaamini katika upanga kama tiba isiyoshindwa kamwe kwa usumbufu wa amani, na ambaye pia anategemea kwa usawa mizinga na baruti, aliamua kufanya ufunguzi wa mfereji uliokamilika kuwa fursa ya tangazo kubwa la kimataifa la amani, na onyesho kubwa la uwezo ambao tangazo hilo linapaswa kutegemea. Kwa hivyo, aliialika mataifa yote kutuma meli za kivita za uwakilishi (watengenezaji wa amani) kwenye Maonyesho makuu ya Kijeshi ya Majini kupitia Mfereji wa Baltiki mnamo Juni 20, 1895.

Kujibu wito huo, ziliwasili zaidi ya mia moja ya ngome za chuma zinazoelea, zikiwemo meli ishirini kubwa za kivita, kama zinavyoitwa kitaalamu, zote zikiwa na silaha kamili, na zote zikiwa na uwezo wa kufikia kasi ya angalau maili kumi na saba kwa saa. "Ni vigumu," alisema gazeti la London *Spectator*, "kuamini mkusanyiko kama huu wa nguvu, ambao kwa saa chache tu ungeweza kufuta bandari kuu zaidi ya baharini, au kupukutisha meli za kibiashara zilizokusanywa duniani hadi chini kabisa ya bahari. Kwa hakika, hakuna chochote katika pwani za dunia kinachoweza hata kujidai kupinga nguvu kama hiyo; na Ulaya, ikichukuliwa kama chombo kimoja, inaweza kwa haki kujitangaza mara moja kuwa haiwezi kushambuliwa baharini na haiwezi kupingika.... Kikosi cha meli kilichokusanyika Kiel pengine kilikuwa mfano bora zaidi unaowezekana wa nguvu ya kivita, mradi tu vita visidumu zaidi ya muda wa akiba yake ya milipuko."

[D152]

Gharama za meli hizo na silaha zake zilifikia mamia ya mamilioni ya dola. Saluti moja, iliyopigwa kwa wakati mmoja na mizinga 2,500, ilitumia papo hapo maelfu ya dola za baruti; na burudani ya wageni mashuhuri iliwagharimu watu wa Ujerumani dola 2,000,000. Hotuba za Kaisari wa Ujerumani na wawakilishi wa kigeni ziliangazia "enzi mpya ya amani" iliyoanzishwa na ufunguzi wa mfereji mkuu na ushirikiano wa mataifa katika maonyesho hayo. Lakini hotuba nzuri, na mngurumo mkuu wa mizinga ambao kwa njia yake wafalme na makaisari walitangaza Amani! Amani! pamoja na vitisho vya kisasi kwa yeyote atakayeyakataa kwa masharti yao, haikutafsiriwa na watu kama utimilifu wa ujumbe wa unabii wa "Amani duniani na nia njema kwa wanadamu." Haikuleta utulivu kwa wale wenye msimamo wa kijamaa; haikupendekeza tiba kamili kwa ajili ya kutuliza machafuko ya kijamii, kwa kupunguza wasiwasi au kupunguza mizigo ya umma wa maskini na wenye taabu; wala haikutoa uhakikisho wowote wa nia njema duniani, wala kuashiria jinsi nia njema ingeweza kupatikana na kudumishwa, iwe ni kati ya mataifa na mataifa, au kati ya serikali na watu. Kwa hiyo ilikuwa mchezo mkuu wa kejeli, uongo mkuu, jasiri, wa kitaifa; na ilionekana hivyo kwa watu.

Jarida la London *Spectator* lilionyesha hisia za watu wenye fikra kwa rejea ya maonyesho hayo katika maoni yafuatayo ya kweli:

Kichekesho cha hali hiyo ni kikali sana. Ilikuwa tamasha kubwa la amani na tasnia ya ujenzi, lakini utukufu wake mkuu ulikuwa uwepo wa meli za kivita zilizotayarishwa kwa kujitolea mali na nguvu nyingi kwa ajili ya vita na uharibifu pekee. Meli ya chuma haiwezi kuwa na maana, isipokuwa ikiwa ni injini yenye nguvu ya mauaji. Kuna kifungu kimoja tu kinachoelezea kikamilifu utukufu wa meli hizo 'za amani', na hicho ni kwamba zingeweza kwa siku moja kuharibu bandari yoyote duniani, au kuzamisha meli za kibiashara za dunia, zikikusanyika mbele yake, hadi chini ya

[D153]

bahari. Na ni kina gani cha chuki ya kibinadamu kilichokuwa kimefichwa chini ya maonyesho yote hayo mazuri ya urafiki wa kibinadamu! Kikosi kimoja kilikuwa cha Ufaransa, na maafisa wake walikuwa wanatamani sana kumtulizia kisasi Mfalme huyo aliyejivunia kwa ajili ya kugawanywa kwa nchi yao. Nyingine ilikuwa ya Kirusi, na Maamiri wake lazima walikuwa wanafahamu kwamba adui na mpinzani wao mkuu alikuwa Nchi ile waliyokuwa wakiitukuza kwa maonyesho makubwa, na ambayo siku moja tu kabla ilikuwa imevunja sheria za kijeshi ili kumpongeza adui wa Kaisari aliyekuwa mkaidi na hatari zaidi. Ya tatu ilikuwa ya Austria, ambayo bwana wake amefukuzwa kutoka katika eneo lililotengeneza mfereji huo, na kupunguzwa haki yake ya nusu katika mkoa unaopitia mfereji huo kwa urefu wake wote. Na kulikuwa na meli kutoka Denmark, ambayo Holstein ilinyang'anywa na wamiliki wake wa sasa, na kutoka Uholanzi, ambapo kila mtu anaogopa kwamba siku moja Ujerumani, kwa ushindi mwingine, itapata kwa pigo moja, makoloni, biashara na mafanikio ya kimataifa. Mfalme alizungumzia amani, Wadmira waliitumaini amani, magazeti ya ulimwengu kwa kauli moja yanatangaza kuwa ni amani, lakini kila kitu katika onyesho hilo kinaashiria vita vilivyopita hivi karibuni, au, siku moja isiyo mbali, vita vijavyo. Kamwe hakujawahi kuwa na sherehe kubwa kiasi hiki duniani, au moja iliyojaa kabisa harufu ya ukosefu wa uaminifu."

Gazeti la New York *Evening Post* litoa maoni yafuatayo:

Katika mkusanyiko wenyewe wa meli za kivita kuna dhahiri roho inayokinzana na upendo wa amani. Kila taifa linatuma meli zake kubwa zaidi na mizinga mizito zaidi, si tu kama ishara ya heshima, bali pia kama aina ya kuonyeshana nguvu kimataifa. Jeshi la Wanamaji la Uingereza linawatuma meli kumi zenye nguvu zaidi kama sampuli tu ya kile kilicho akiba, na kwa ishara ya kusema, 'Tahadharini mapema, enyi mataifa, na msimjaribu bibi wa bahari.' Vikosi vya meli vya Ufaransa na Urusi, kwa namna ileile, vinajipamba kwa sura mbaya zaidi ili kutoa onyo, kwa hofu kwamba mgeni William atatumia sherehe hiyo kujaribu kuwa na mawasiliano ya kirafiki kupita kiasi. Meli zetu za Marekani huungana na floti hiyo zikiwa na hisia ambazo bila shaka huwatia moyo maafisa na mabaharia wengi ndani yake kwamba umefika wakati Wazungu wenye kiburi wajifunze kwamba kuna nguvu ya baharini inayoinuka ng'ambo ya bahari ambayo ni bora wasicheze nayo.

[D154]

Hali maalum ya *vichekesho* inahusishwa na uwepo wa Wafaransa na Warusi. Kama wapenzi wa amani ya kimataifa, hasa kama wapenzi wa Ujerumani, wao ni wa kuchekesha kweli. Hasira kuhusu jambo hilo katika baadhi ya maeneo ya Ufaransa ni kubwa....

Lakini ukosefu wa uaminifu unaovutia zaidi unaonekana katika ufunguzi wa mfereji wa Kiel wenyewe. Imewekwa wakfu kwa 'usafirishaji wa dunia.' Hivyo basi umuhimu wake wa kimataifa, hivyo basi shangwe na utukuzaji wote. Lakini Ujerumani na Ufaransa na Nguvu nyingine za bara kwa kweli wanafikiria nini kuhusu usafirishaji wa dunia? Kwa nini wakati huu hasa, kama ilivyokuwa kwa miaka ishirini iliyopita, wanatumia nguvu zao zote kuweka vizuizi na kuzuia na kupunguza kadri iwezekanavyo muingiliano huru wa kibiashara wa mataifa Hadi
mpaka roho hii ya chuki na wivu wa kibiashara itakapopita, au kujichosha yenyewe kwa sababu ya upuuzi wake mtupu, mnaweza kufungua njia nyingi za maji kati ya bahari mnavyotaka, lakini hamwezi kuwashawishi watu wenye akili kwamba maneno yenu kuhusu umuhimu wake kwa hisia njema za kimataifa na upendo wa jumla wa amani si kitu zaidi ya ujanja wa wazi wa ukosefu wa uaminifu."

Chicago Chronicle ilisema:

"Ni ubabe mtupu, maonyesho haya ya Kiel. Yakifanyika kusherehekea kazi ya amani, yanachukua sura ya kuutukuza vita. Maadui wa mauti hukusanyika huko, wakiwa wameonyesha silaha zao huku wakificha uadui wao nyuma ya urafiki wa kulazimishwa. Mizinga iliyotengenezwa kwa ajili ya vita inapigwa kwa heshima. Mfalme mwenyewe anasifu maonyesho ya silaha. 'Nguvu zenye silaha za chuma zilizokusanywa katika bandari ya Kiel,' alisema, 'zinapaswa kwa wakati mmoja kutumika kama ishara ya amani na ya ushirikiano wa watu wote wa Ulaya kwa ajili ya maendeleo na utunzaji wa dhamira ya ustaarabu ya Ulaya.' Uzoefu unapinga nadharia hii. Yeye aliye na bunduki hutamani kuipiga. Taifa linalofaa kwa vita hutaka kupigana vita. Tishio moja kubwa kwa amani ya Ulaya leo ni ukweli kwamba kila taifa la Ulaya limejiandaa kwa vita.

"Uchimbaji wa mfereji wa Kiel ulikuwa huduma kubwa kwa ustaarabu; namna ulivyosherehekewa ni heshima kwa ubabe. Ulitengenezwa, kwa nadharia, ili kuhimiza biashara ya baharini, na meli nyingi zilizokusanyika kusherehekea ufunguzi wake

[D155]

ukamilishaji zilikuwa za aina inayojulikana kama waharibifu wa biashara."

Kulingana na *The St. Paul Globe*, utawala wa kifalme na haki za kipekee badala ya viwanda, ndivyo vilivyokuwa vikionyeshwa huko Kiel. Ilisema:

"Nafasi ya kundi la meli za kivita zenye maganda ya chuma leo katika maendeleo ya ustaarabu ni ipi? Ni makundi gani ya maharamia yaliyopo ya kuangamizwa baharini? Ni taifa gani duni na la kinyama linalopo ambalo tunaweza kuliletea mwangaza wa ustaarabu wa kisasa kwa kuielekezea taa za kutafuta za kikosi cha meli za kivita? Kuna shambulio moja tu kwa sasa ambalo mataifa yanaweza kuungana vikamilifu kwa nguvu zao kwa kisingizio kwamba yanatenda kwa ajili ya ustaarabu wa kisasa. Hata hivyo, hakuna hata serikali moja iliyowakilishwa Kiel itakayothubutu kupendekeza muungano wa kijeshi na wengine kwa lengo la kumfukuza Mturuki wa kikatili na wa kikatili sana kutoka Ulaya.

Je, mgogoro kati ya meli za kivita zenye ganda la chuma zenye kuvutia, au meli mbili yoyote kati ya mataifa yaliyo wakilishwa Kiel, utasaidia kwa njia yoyote kuleta ustaarabu? Je, silaha hizi, kinyume chake, si mabaki na mashahidi wa ubarbaria uliobaki? Sifa za kikatili zaidi za taifa lolote ni silaha zake za kivita. Lengo la silaha nyingi kati ya hizo ambazo Ulaya hutoa kwa wingi kwa kodi kwa watu waliozidiwa ni kuwaweka watu hao wenyewe katika utii wa unyenyekevu kwa mamlaka zilizo juu yao."

"Maonyesho ya Ukandamizaji," ndivyo gazeti *la The Minneapolis Times* lilivyoiita gwaride la majini la Kiel, ambalo liliitolea maoni yafuatayo:

"Ukweli kwamba ufunguzi wa njia hii kuu ya maji unathaminiwa zaidi kwa faida zake za kijeshi kuliko faida zake za kibiashara, na kwamba ulisherehekewa kwa mlio wa silaha zito kutoka kwa meli za kivita zilizokusanyika duniani, ni mashtaka dhidi ya ustaarabu. Kwa maana kwamba mataifa yanayodaiwa kuwa 'yenye ustaarabu' duniani yanahitaji miradi mikubwa namna hii kwa ajili ya operesheni za kijeshi na majeshi ya majini makubwa mno kama yale yanayodumishwa sasa kwa gharama ya watu, basi asili ya kibinadamu ya kabila la Weupe haijaboreka hata kidogo tangu wakati wa Columbus au kwa uvumbuzi mkuu alioufanya. Ikiwa majeshi ya namna hii ni ya lazima, basi uhuru hauwezekani na udhalimu ni hali ya lazima kwa jamii ya wanadamu."

[D156]

Mlio huu mkuu na wa pamoja wa mataifa, kupitia wawakilishi wao, wa "Amani! Amani! wakati hakuna amani," unakumbusha sana neno la Bwana kupitia kwa Nabii Yeremia, ambaye anasema:

"Kuanzia mdogo wao hata mkubwa wao kila mmoja amejitoa kwa tamaa; na kuanzia nabii hata kuhani kila mmoja hufanya uongo. Nao huponya jeraha la binti ya watu wangu kwa upole, wakisema, Amani! Amani! wakati hakuna amani. Walipaswa kuona aibu kwa sababu walikuwa wametenda chukizo; lakini hawakuhisi aibu hata kidogo, wala hawakujua jinsi ya kuung'ara: kwa hiyo watanguka pamoja na wale wanaotanguka; wakati nitakapowadhibu kwa dhambi yao watakwazika, asema Bwana." ***Yer. 6:13-15***

Tangazo hili kuu la kimataifa la amani, ambalo linaonekana wazi kuwa la uongo, ni ukumbusho thabiti wa maneno ya mshairi John G. Whittier yanayoelezea kwa ufasaha hali ya amani ya sasa:

> "'Amani Kubwa Ulaya! Utulivu unatawala
> Kutoka vilima vya Tiberi hadi tambarare za
> Danube!' Ndivyo wasema wafalme na
> makuhani wake; ndivyo wasema manabii wa
> uongo wa siku zetu.
>
> "Nenda ulalie ardhini sikio linalosikiliza;
> Sikiliza mkwaju wa maandamano
> yaliyopimwa, Mzunguko wa gurudumu la
> mizinga, Mlio wa mauaji wa bunduki
> zilizojaa risasi, Kengele ya usiku, wito wa
> mlinzi, Mjasusi mwenye sikio la chombo
> katika kibanda na ukumbi, Kutoka bahari
> ya kaskazini na dimbwi la tropiki
> Mioko ya kufa ya watu waliokimbizwa,
> Seli iliyofungwa kwa kufuli, Minyororo
> ya meli ya wafungwa, Jukwaa la
> kunyongea linalovuta moshi wa madoa
> yake! Nidhamu—kimya cha watumwa
> wanaofikiri ovu!
> Amani—katika tanuru za gereza na makaburi!
> Zungumzeni, Mwanamfalme na Kaisari, Kuhani
> na Zar! Ikiwa hii ni amani, basi vita ni nini?
>
> Mtangazaji mkali wa siku Yako bora,
> Kukutayarishia njia Yako mbele Yako,
> Kivuli cha Mbatizaji wa Uhuru,
> Mweusi, mwenye madoa na aliyevaa nguo za
> manyoya lazima asukume jangwani akiwa na
> miguu inayovuja damu!
> Laiti sauti yake ingepasua sikio la
> makuhani na wakuu, wanaposikia kilio
> kama cha mtabiri wa Kiebrania:
> Toeni toba! Ufalme wa Mungu umekaribia."

SOMO LA SITA

BABYLONI MBELE YA MAHAKAMA KUU. UFISADI WAKE—WA KIKANISA

Kanisa la Kweli, Lililojulikana kwa Bwana, Halina Sehemu katika Hukumu za Babeli—Hali ya Kidini ya Ulimwengu wa Kikristo Haitoi Tofauti ya Matumaini kwa Hali ya Kisiasa—Mkanganyiko Mkubwa—Wajibu wa Kuendesha Utetezi Unawekwa Mikononi mwa Wachungaji—Roho ya Mageuzi Makubwa Imekufa—Makuhani na Watu katika Hali Moja—Mashtaka Yaliyowasilishwa—Utetezi—Muungano Uliopendekezwa—Mwisho Unaotafutwa—Njia Zilizochukuliwa—Roho ya Upatano kwa Ujumla—Hukumu Inayoelekea Dhidi ya Taasisi za Kidini za Ulimwengu wa Kikristo.

"Akamwambia, Kwa maneno yako nitakuahukumu, wewe mtumwa mwovu." ***Luka 19:22***

Wakati tunapozingatia hukumu ya sasa ya kanisa kuu la Kikristo la jina tu, tusisahau kwamba pia kuna Kanisa halisi la Kristo, lililochaguliwa, la thamani; lililotakaswa kwa ajili ya Mungu na kweli yake katikati ya kizazi kinyembamba na kilichopotoka. Hawajulikani kwa ulimwengu kama mwili uliojumuika; bali kama watu binafsi wanajulikana kwa Bwana ambaye haahukumu kwa kuona kwa macho na kusikia kwa masikio tu, bali anayetambua na kuhukumu mawazo na nia za moyo. Na, haijalishi wamewahiwa kiasi gani, iwe wamesimama peke yao kama "ngano," katikati ya "magugu," au wakiwa pamoja na wengine, jicho la Mungu daima liko juu yao. Wao, wanaoishi katika mahali pake pa Siri pa Aliye Juu Zaidi (waliotakaswa, waliotengwa kabisa kwa ajili ya Mungu), watakaa

[D158]

chini ya kivuli cha Mwenyezi, wakati hukumu za Bwana zinapokumbwa na mifumo mikubwa ya kidini inayobeba jina lake kwa usaliti. (***Zab. 91:1,14-16***) Hawa hawana sehemu katika hukumu ya Babeli mkuu, bali wameangaziwa mapema na kuitwa kutoka kwake. (***Ufunuo 18:4***) Kundi hili linaelezewa na kufarijiwa kwa baraka katika ***Zaburi 91 na 46***. Katikati ya toghala nyingi za dhati na za uongo za utauwa, jicho la Bwana lenye uangalizi hutambua walio wa kweli, naye huwaongoza katika malisho ya kijani na kando ya maji tulivu, na hufanya mioyo yao ifurahi katika kweli yake na katika upendo wake. "Bwana anawajua waliyo wake" (***2 Tim. 2:19***); wao ndio Kanisa la kweli katika mtazamo wake, Sayuni ambayo Bwana ameichagua (***Zab. 132:13-16***), na ambayo imeandikwa, "Sayuni ilisikia ikafurahi, na binti za Yuda zilishangilia, kwa ajili ya hukumu zako, Ee Bwana." (***Zab. 97:8***) Bwana atawaongoza kwa usalama kama mchungaji anavyoongoza kondoo wake. Lakini tunapokumbuka kwamba kuna kundi kama hilo—Kanisa la kweli, kila mwanachama wake anayejulikana na kupendwa na Bwana, awe anajulikana kwetu au asijulikane, hawa lazima wapuuzwe hapa tunapozingatia kile kinachodai kuwa, na kile ambacho ulimwengu unakitambua kama kanisa, na kile ambacho manabii wanakirejelea kwa majina mengi yenye maana yanayoitaja kanisa kuu la jina tu lililoporomoka kutoka kwa neema, na katika kutambua hukumu ya Mungu juu yake katika wakati huu wa mavuno wa enzi ya Injili.

Ikiwa mamlaka za kiraia za Ukristo ziko katika mkanganyiko, na taabu za mataifa zinaonekana kila mahali, hali ya kidini hakika haionyeshi tofauti ya matumaini ya amani na usalama; kwa maana Ukristo wa kisasa, kama mataifa, umenaswa katika wavu wake wenyewe ulioufunga. Ikiwa mataifa, yakiwa yamepanda mbegu za dhuluma kwa upepo, yanakaribia kuvuna mavuno tele katika dhoruba ya mateso, kanisa kuu la jina tu, Ukristo wa kidini, ambalo limeshiriki katika kupanda, nalo litashriki katika kuvuna.

[D159]

Kanisa kuu la jina tu kwa muda mrefu limelimisha mafundisho ya wanadamu badala ya mafundisho ya Mungu; na, likipuuza kwa kiasi kikubwa Neno la Mungu kama kanuni pekee ya imani na maisha ya utakatifu, limetangaza kwa ujasiri mafundisho mengi yanayokinzana na yanayomkosea heshima Mungu, na limekuwa mwasi kwa kiwango cha ukweli kilichobaki. Limeshindwa kukuza na kuonyesha roho ya Kristo, na limepokea kwa urahisi roho ya ulimwengu. Imeachilia mashika ya kizimba cha kondoo na kuingiza mbuzi, na hata imewatia moyo mbwa mwitu kuingia na kufanya kazi yao ovu. Imefurahi kumruhusu shetani kupanda magugu miongoni mwa ngano, na sasa inafurahi kwa matunda ya upandaji wake—katika shamba lililostawi la magugu. Kwa vichwa vichache vya "ngano" vilivyobaki, hakuna uthamini mkubwa, na karibu hakuna juhudi za kuzuia visinyongwe na "magugu." "Ngano" imepoteza thamani yake katika masoko ya Ukristo, na mtumishi mnyenyekevu, mwaminifu wa Mungu anajikuta, kama Bwana wake, akidharauliwa na kukataliwa na wanadamu, na kujeruhiwa nyumbani kwa wale wanaodhaniwa kuwa marafiki zake. Maumbo ya utauwa huchukua nafasi ya nguvu yake, na mila za kuonekana huchukua nafasi kubwa ya ibada ya moyoni.

Zamani sana, mafundisho yanayokinzana yaligawanya kanisa la jina tu katika madhehebu mengi yanayopingana, kila moja likidai kuwa ndilo kanisa la kweli lililopandwa na Bwana na mitume, na kwa pamoja wamefanikiwa kuuonesha ulimwengu taswira potofu na iliyopotoshwa sana ya tabia na mpango wa Baba yetu wa Mbinguni, kiasi kwamba watu wengi wenye akili huigeuka kwa kuchukizwa, na kumdharau Muumba wao, na hata kujaribu kukanusha uwepo wake.

Kanisa la Roma, likidai kutokuwa na makosa, linadai kuwa ni kusudi la kimungu kuwatesa milele kwa moto na kiberiti wote "wanaopinga mafundisho yake" wanaokataa mafundisho yake. Na kwa wengine linatoa mateso ya muda mfupi yanayoitwa Purgatori, ambapo mtu anaweza kuachiliwa kwa kutenda toba, kufunga, sala, mishumaa takatifu, uvumba na "sadaka" zinazolipwa kwa pesa nyingi

[D160]

ya misa. Hivyo basi, inapuuza ufanisi wa kafara ya upatanisho ya Kristo, na kuiweka hatima ya milele ya mwanadamu mikononi mwa makasisi wanyonyaji, ambao kwa hivyo hudai mamlaka ya kufungua mbinguni au kuiweka mlango wake kwa yeyote wanayemtaka. Inabadilisha maumbo ya utauwa badala ya nguvu yake hai, na inasimamisha sanamu na picha kwa ajili ya kuabudiwa na wafuasi wake, badala ya kumtukuza moyoni Mungu asiyeonekana na Mwanawe mpendwa, Bwana na Mwokozi wetu. Anainua tabaka la upadri lililoamriwa na mwanadamu kuwa watawala kanisani, kinyume na mafundisho ya Bwana wetu, "Msijiite Mwalimu; kwa maana Mwalimu wenu ni mmoja, Kristo, na ninyi nyote ni ndugu. Wala msimuite mtu baba yenu duniani; kwa maana Baba wenu ni mmoja, aliye mbinguni." (***Mathayo 23:8,9***) Kwa hakika, Upapisti unawasilisha nakala kamili kabisa ya Ukristo wa kweli, na unadai kwa ujasiri kuwa ndiyo kanisa la kweli pekee.*

Harakati ya "Mageuzi" iliondoa baadhi ya mafundisho ya uongo ya Upapa na kuongoza wengi kutoka katika mfumo huo wa udhalimu. Wafuasi wa Mageuzi walielekeza umakini kwenye Neno la Mungu na kuthibitisha haki ya hukumu binafsi katika kulichunguza, na pia walitambua haki ya kila mtoto wa Mungu kuhubiri ukweli bila mamlaka ya mapapa na maaskofu, ambao kwa uongo walidai kuwa na mfululizo wa mamlaka kutoka kwa mitume kumi na wawili wa awali. Lakini si baadaye, kazi hiyo njema ya upinzani dhidi ya kanisa la Roma la udhalimu, la kikanisa-kipingamizi, na la bandia ilishindwa na roho ya ulimwengu; na punde washirikishi, kama walivyotajwa, waliunda mashirika mapya, ambayo, pamoja na kweli walizokuwa wamezipata, yaliendeleza makosa mengi ya zamani na kuongeza mengine mapya; na bado kila moja liliaendelea kushikilia ukweli kidogo. Matokeo yake yalikuwa mchanganyiko wa imani zinazokinzana, zilizokuwa vita na akili, na Neno la Mungu, na kati yao wenyewe.

---

*Juz. II, Sura ya 9 na Juz. III, Sura ya 3.

[D161]

Na kadiri nguvu ya uchunguzi ya enzi ya Mageuzi ilivyozima hivi karibuni, hizi zikawa kama mawe ya kale haraka sana, na zimekuwa hivyo hadi leo.

Kujenga na kudumisha mifumo hii potofu ya mafundisho wanayoipenda kuitaja kama "Theolojia ya Kimfumo," muda na vipaji vimetolewa kwa ukarimu. Watu wao wenye elimu wameandika vitabu vikubwa ili watu wengine vifundishwe badala ya Neno la Mungu; kwa kusudi hili seminari za teolojia zimeanzishwa na kufadhiliwa kwa ukarimu; na kutoka huko, vijana, waliopewa mafunzo katika makosa yao, wametoka nje kuwafundisha na kuwakithibitishia watu makosa hayo. Na watu, waliofundishwa kuwatazama watu hawa kama watumishi walioteuliwa na Mungu, warithi wa mitume, wamekubali mafundisho yao bila kuchunguza Maandiko kama walivyofanya Wabereani wema katika siku za Paulo (***Matendo 17:11***), ili kuona kama mambo waliyofundishwa yalikuwa kweli.

Lakini sasa mavuno ya upandaji huu wote yamefika, siku ya hesabu imewadia, na mkanganyiko na mfadhaiko mkubwa umeikumba kanisa lote la jina tu la kila madhehebu, na hasa makasisi, ambao ndio wanaowajibika kuongoza utetezi katika siku hii ya hukumu mbele ya washtaki na mashahidi wengi, na, ikiwezekana, kubuni suluhisho la kuokoa kabisa kile wanachokiona kuwa kanisa la kweli. Hata hivyo, katika mchanganyiko wao wa sasa, na katika tamaa ya madhehebu yote kwa sababu za kisera ya kushirikiana, kila moja karibu limeacha kuona dhehebu lake maalum kama kanisa pekee la kweli, na sasa huzungumzia kila moja kama "matawi" mbalimbali ya kanisa moja, licha ya imani zao zinazokinzana, ambazo kwa lazima haiwezi zote kuwa za kweli.

Katika saa hii ya hatari, ni jambo la kusikitisha! kwamba roho yenye afya ya "Marekebisho Makuu" imekufa. Uprotestanti si tena upinzani dhidi ya roho ya mpinga kristo,

[D162]

wala dhidi ya dunia, mwili au shetani. Itikadi zake, zinazopigana na Neno la Mungu, na akili, na nazo kwa nazo, na zisizo na msimamo, zinatafuta kujificha kutoka kwa uchunguzi wa umma. Kazi zake kubwa za teolojia si kitu zaidi ya mafuta kwa moto wa siku hii ya hukumu ya Ukristo. Semina zake kuu za teolojia ni vituo vya kueneza ukosefu wa imani, zikieneza maambukizi hayo kila mahali. Watu wake wakubwa—Askofu wake, Madaktari wa Theolojia, Maprofesa wa Theolojia, na makasisi wake mashuhuri na wenye ushawishi mkubwa katika miji mikubwa—wanakuwa viongozi wa ukosefu wa imani uliofichika. Wanatafuta kudhoofisha na kuharibu mamlaka na uungu wa Maandiko Matakatifu, ili kuchukua nafasi ya mpango wa wokovu uliofunuliwa humo kwa nadharia ya kibinadamu ya mageuko. Wanatafuta uhusiano wa karibu zaidi na kuiga Kanisa la Roma, wanatafuta kibali chake, wanapongeza mbinu zake, wanaficha uhalifu wake, na kwa kufanya hivyo wanakuwa washirika wake kiroho. Pia wako katika mwendelezo wa karibu na unaoongezeka wa roho ya ulimwengu katika kila kitu, wakiiga anasa na utukufu wa bure wa ulimwengu ambao wanasema wameukataa. Angalia maonyesho ya anasa katika usanifu wa makanisa, mapambo na samani, madeni makubwa yanayosababishwa, na ombaomba na hila za mara kwa mara za kupata pesa zinazohitajika.

Mabadiliko makubwa katika mstari huu yalikuwa ni uanzishwaji katika Kanisa la Methodisti la Lindell Avenue huko St. Louis, Mo., wa kazi ya sanaa inayoonyesha "Kuzaliwa kwa Yesu," iliyotengenezwa na R. Bringhurst. Imechongwa kwa mtindo wa bas-relief juu ya madhabahu, orgeni kuu na ngazi ya kwaya. Onyesho hili linavuka daraja lenye upana wa futi arobaini na sita na urefu wa futi hamsini, na kila mhusika ndani yake ana ukubwa halisi wa binadamu. Katika sehemu ya juu kabisa ya kamba kuna sanamu ya Bikira Mariamu, amesimama wima akiwa na mtoto Yesu mikononi mwake. Wakitoka kwa watu hawa wawili kuna malaika wa cheo cha juu wanaoonyeshwa wakiruka nje wakiwa na tarumbeta, wakitangaza kutawazwa kwake.

[D163]

Kwenye pande zote mbili za kamba kuna umati wa malaika wanaoabudu wakiwa na mbawa zilizonyoshwa. Kila msingi una umbo la malaika, yule wa kushoto akiwa ameshika mzingo uliopambwa wenye maandishi: "Amani Duniani," na sanamu inayofanana upande wa kulia ikiwa na maneno ya mwisho ya tangazo la kuzaliwa kwa Yesu: "Heri kwa Wanadamu." Mvuto zaidi unatolewa na ukweli kwamba sanamu hiyo iliyochongwa imewekwa kwenye sehemu iliyopanuka kwa pembe ya nyuzi 45 ikielekea kwa waumini, hivyo basi kuonyesha wazi zaidi kazi bora ya sanaa na kuongeza kina cha vivuli ipasavyo.

Ni uthibitisho gani, sio tu wa roho ya maonyesho ya anasa, bali pia wa ibada ya sanamu ya kanisa la Roma! Angalia pia, mipango inayohusiana na vyumba vya biliyadi katika baadhi ya makanisa; na baadhi ya wachungaji wameenda mbali hata kupendekeza kuanzishwa kwa divai nyepesi; na maonyesho ya filamu na tamthilia za kibinafsi huruhusiwa kwa uhuru katika baadhi ya maeneo.

Katika mengi ya haya, umati wa waumini umekuwa zana za hiari za makasisi; na makasisi kwa upande wao wamehudumia kwa uhuru ladha na mapendeleo ya waumini wa kidunia na wenye ushawishi. Watu wameusalimisha haki na wajibu wao wa hukumu binafsi, na wameacha kuchunguza Maandiko ili kuthibitisha ukweli, na kutafakari sheria ya Mungu ili kutambua haki. Wao ni wavivu, wapenzi wa mambo ya kidunia, wapenzi wa raha kuliko wapenzi wa Mungu: wamepofushwa na mungu wa dunia hii na wako tayari kuongozwa katika njama zozote zinazotimiza tamaa na malengo ya kidunia ya sasa; na makasisi wanakuza roho hii na kuipendelea kwa ajili ya manufaa yao ya kidunia. Iwapo mashirika haya ya kidini yataanguka, ofisi na mishahara, hadhi na heshima za makasisi wanaojikuza lazima vyote vianguke pamoja nazo. Kwa hiyo sasa wanahangaika vivyo hivyo kudumisha taasisi za Ukristo wa jina tu

[D164]

kama walivyokuwa Wamaandishi na Mafarisayo na Walimu wa Sheria wakijitahidi kudumisha Uyahudi; na kwa sababu zilezile. (***Yohana 11:47,48,53***; ***Matendo 4:15-18***) Na kwa sababu ya upendeleo wao na tamaa za kidunia Wakristo wako vipofu kwa nuru ya mpangilio mpya unaochipuka sasa kama vile Wayahudi walivyokuwa katika siku za kuja kwake Bwana mara ya kwanza kwa nuru ya mpangilio wa Injili uliokuwa ukichipuka wakati huo.

Mashtaka Yanayowekwa Dhidi ya Ukimu wa Kikani

Mashtaka yanayotolewa dhidi ya kanisa la Kikristo la jina tu ni hisia za ulimwengu unaotambua na za Wakristo wanaotambua, wote wakiwa katikati ya Babeli na nje ya mipaka yake. Ghafla, hasa katika miaka mitano iliyopita, kanisa linalodai kuwa la Kikristo limekuwa maarufu sana kwa ukosoaji, na macho makali ya ulimwengu wote yameelekezwa kwake. Ukosoaji huu umeenea sana kiasi kwamba hakuna anayeweza kuusikia; upo hewani; unasikika katika mazungumzo ya faragha, mitaani, kwenye treni, katika viwanda na maduka; unasambaa kupitia vyombo vya habari vya kila siku na ni mada hai katika magazeti yote makuu, ya kidunia na ya kidini. Inatambuliwa na viongozi wote kanisani kama suala ambalo halileti mema kwa taasisi zake; na kuna hisia ya uhitaji wa kulikabili haraka na kwa busara (kulingana na mawazo yao wenyewe), ikiwa wangependa kulinda taasisi zao dhidi ya hatari inayozitishia.

Kanisa la Kikristo la jina tu linashtakiwa (1) *kwa kutokuwa na msimamo*. Tofauti kubwa inaonekana, hata kwa ulimwengu, kati ya kigezo chake kinachodaiwa cha mafundisho, Biblia, na imani zake zinazokinzana, na katika nyanja nyingi zisizo na mantiki. Mafundisho ya kufuru ya mateso ya milele yanadharauliwa, na hayatoshi tena kuwafanya watu waingie kanisani kwa hofu; na kwa muda sasa Wapresbiteri na Wakalvinisti wengine

[D165]

madhehebu yamekuwa katika dhoruba kubwa ya ukosoaji wa imani zao za jadi, na yametikiswa vibaya. Kila mtu anafahamu mijadala mirefu kuhusu mada hii na majaribio ya kukata tamaa ya kujitetea kwa upande wa wachungaji. Ni dhahiri kabisa kwamba kazi ya kujitetea ni ya kuchosha sana, na ni kazi ambayo wangependa kuiepuka; lakini hawawezi kuiepuka, na ni lazima wafanye utetezi kadri wa uwezo wao. Mchungaji T. DeWitt Talmage alielezea hisia za umma miongoni mwao aliposema:

"Ningetamani mzozo huu usio wa bahati kuhusu ushuhuda wa imani *usingelazimishwa* kanisani; lakini sasa, kwa kuwa umepo, nasema, Uondoke, na tuwe na imani mpya."

Wakati mwingine bwana huyo huyo alisema:

"Ninatangaza, mara moja kwa yote, kwamba mzozo huu wote kote ulimwenguni ni wa kishetani na wa kimwili. Kuna jaribio la kishenzi kabisa la kuigawanya kanisa; na kama halitazuiliwa, litaleta dharau kwa Biblia sawa na ile ya kalenda ya mwaka 1828 inayotaja hali ya hewa ilivyokuwa miezi sita iliyopita na ni katika robo gani ya mwezi ni bora kupanda turnipu.

"Tutakata msimamo gani kuhusu mabishano haya? Yakee mbali. Wakati machafuko haya ya kidini yapo, kaa nyumbani na ujishughulishe na shughuli zako. Kwani, unatarajia vipi mtu wa urefu wa futi tano au sita kupita katikati ya bahari yenye kina cha futi elfu moja?...Vijana wanaoingia katika huduma sasa wanazinduliwa katika ukungu mzito zaidi uliowahi kuikumba pwani. Maswali ambayo madaktari wanajaribu kuyatatua hayatatatuliwa hadi *siku itakayofuata siku ya hukumu*."

Ni kweli kabisa; *siku inayofuata siku hii ya hukumu* ndipo maswali haya yote yenye kutatanisha yatatatuliwa, na ukweli na haki vitawekwa imara duniani.

Uchovu wa kazi ya utetezi na hofu ya matokeo pia vilielezwa kwa nguvu sana katika azimio la makasisi wa Presbiteri waliokusanyika Chicago, si

[D166]

muda mfupi baada ya wito wa hukumu kutolewa. Azimio hilo lilisomeka kama ifuatavyo:

Tumepanga, kwamba tunatazama kwa huzuni mabishano yanayosumbua sasa kanisa letu pendwa kama yanayodhuru sifa yake, ushawishi wake na manufaa yake, na kama yaliyojaa, yakiendelea, maafa, si tu kwa kazi ya kanisa letu, bali pia kwa Ukristo wetu wa pamoja. Kwa hiyo tunawashauri kwa dhati ndugu zetu kwamba kwa upande mmoja waepuke kutumia majaribio mapya ya kiimani, matumizi magumu ya mamlaka na ukandamizaji wa utafutaji mwaminifu na mcha Mungu wa ukweli; na kwa upande mwingine tunashauri kwa dharura ndugu zetu dhidi ya kurudia kwenye kanisa nadharia zisizothibitishwa, maswali ya mabishano yenye shaka, na hasa pale ambapo yana, au chini ya hali yoyote yanaweza kuwa na, mwelekeo wa kutatiza imani ya wasio na elimu katika Maandiko Matakatifu. *Kwa ajili ya kanisa letu na maslahi yake yote ya thamani na shughuli zake, tunawaomba kwa dhati kuweka silaha chini na kusitisha mashauri ya kisheria ya kidini*."

Bendera ya Presbiteri pia ilichapisha rejea ifuatayo ya kusikitisha kuihusu, ambayo ina baadhi ya maungamo ya kushangaza kuhusu hali isiyo ya kiafya ya kiroho ya kanisa la Presbiteri. Inasomeka:

"Mvurugano au tahadhari katika hospitali au kituo cha wagonjwa wa akili unaweza kusababisha kifo kwa baadhi ya wakaazi wake. Bwana mzee mmoja katika taasisi ya hisani alijiburudisha kwa muda kwa kupiga ngoma kabla ya mapambazuko. Hatimaye mamlaka ziliomba 'kaka mpendwa' huyu aiondoe ala yake kwa umbali unaostahili. Hii inaonyesha kwa nini wachungaji wakarimu wanakuwa wakakamavu kunapotokea mvurugano kanisani. *Kanisa ni kama hospitali ambapo wamekusanyika watu wagonjwa wa dhambi ambao, kwa maana ya kiroho, wana homa, ni walevi, wamesinzia, wamejeruhiwa na wako karibu kufa*. Usumbufu, kama vile usumbufu katili wa sasa unaotoka katika baadhi ya Seminari za Theolojia, unaweza kuharibu roho za wengine ambao sasa wanapitia wakati mgumu. Je, Profesa Briggs tafadhali atende kwa upole na aondoe ngoma yake?"

Kanisa la jina tu linashtakiwa (2) kwa ukosefu dhahiri wa

[D167]

utauwa na uchaji Mungu anaodai kuwa nayo, ingawa inakubalika kwamba kuna wachache wenye utakatifu wa kweli wanaopatikana hapa na pale miongoni mwa wasiojulikana. Ujanja na unafiki kwa kweli ni dhahiri, na utajiri na kiburi vinaonyesha wazi kwamba maskini hawakaribishwi katika mahekalu ya kidunia yaliyojengwa kwa jina la Kristo. Umma wa watu umegundua hili, na umekuwa ukichunguza Biblia zao kuona kama huo ulikuwa roho ya Mwanzilishi mkuu wa kanisa; na huko wamejifunza kwamba mojawapo ya dalili alizotoa za kuwa Masihi ni kwamba "wanyonge walihubiriwa injili"; kwamba aliwaambia wafuasi wake, "Wanyonge mnao siku zote"; na kwamba hawakuwa na kuonyesha upendeleo kwa mtu mwenye pete ya dhahabu au mavazi ya kifahari, n.k. Wamepata pia kanuni ya dhahabu, na wamekuwa wakiitumia katika mwenendo wa kanisa, kwa pamoja na kama watu binafsi. Hivyo, kwa mwanga wa Biblia, wanakaribia haraka kufikia hitimisho kwamba kanisa limeanguka kutoka kwa neema. Na hitimisho hilo liko wazi kiasi kwamba watetezi wake wanajikuta wamechanganyikiwa.

Kanisa la jina tu linashtakiwa (3) kwa kushindwa kutimiza kile ambacho limeidai kuwa ni dhamira yake; yaani, kuubadilisha ulimwengu kuwa Mkristo. Jinsi ulimwengu ulivyogundua kwamba wakati umefika ambapo kazi ya kanisa inapaswa kuonyesha dalili fulani za kukamilika haieleweki; lakini hata hivyo, kama vile mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi watu wote walivyokuwa wanasubiri kwa hamu mabadiliko makubwa yaliyokuwa karibu kutokea (***Luka 3:15***), ndivyo sasa, mwishoni mwa enzi ya Injili, watu wote wako katika matarajio yanayofanana. Wanatambua kuwa tuko katika kipindi cha mpito, na ramani ya nyota ya karne ya ishirini imejaa hofu na maonyo ya mabadiliko makubwa ya kimapinduzi. Kutokuwa na utulivu kwa sasa kulielezwa kwa nguvu na Mheshimiwa Henry Grady, katika hotuba yenye usemi mzuri mbele ya Jumuiya za Chuo Kikuu, Charlottesville, Virginia.

[D168]

Maneno yake yalikuwa: "Tunasimama katika alfajiri. The Nyota zisizohamishika zinapotea angani na sisi tunatafuta njia katika mwanga usio na uhakika. Maumbo ya ajabu yameibuka usiku. Njia zilizokaa imara zimepotea, barabara mpya zinawachanganya, na mashamba yanayopanuka yanajitandaza mbali zaidi ya uoni. Msukosuko wa alfajiri unatusukuma huku na kule; lakini Shaka inatamba katikati ya mchafukoge, na hata kwenye njia zilizozoeleka makundi yanayobadilika yamesimamishwa, na kutoka kwenye vivuli walinzi wanapiga kelele, 'Nani anakuja huko?' katika giza la asubuhi nguvu kubwa zinafanya kazi. Hakuna kitu thabiti wala kilichokubalika. Miujiza ya sasa inakanusha ukweli rahisi wa zamani. Kanisa limezingirwa kutoka nje na kusalitiwa kutoka ndani. Nyuma ya mahakama kuna mwangwi wa moto wa mvurugaji na kunaonekana daraja la wapuuzi. Serikali ni mzozo wa wafuasi wa upande mmoja na ni windo la watoro. Biashara haitulia katika mikono ya ukiritimba, na uuzaji umefungwa kwa vikwazo. Miji imesongamana, na mashamba yamevunwa. Mwangaza hutiririka kutoka kasri, na umaskini umejificha nyumbani. Utuzao wa ulimwengu wote unavunjika, na watu wanajikusanya katika tabaka. Mngurumo wa Mwanihilisti unavuruga utulivu, na mngurumo wa umati unarukaruka barabarani."

Kwa kanisa kukanusha kwamba mwisho wa enzi, siku ya hukumu, imefika, haiwezekani; maana iwe linatambua wakati huu kwa nuru ya unabii au la, ukweli wa hukumu unalilazimisha, na jambo hili litatimizwa kabla ya mwisho wa kipindi hiki cha mavuno.

Ueklesiastiki Unasimama na Kutoa Maelezo Yake kwa Njia Isiyo ya Moja kwa Moja

Kanisa linajua kwamba macho ya ulimwengu wote yameelekezwa kwake; kwamba kwa namna fulani imegundulika kwamba, ingawa limeidai kuwa jukumu lake ni kuubadilisha ulimwengu, wakati umefika ambapo, ikiwa hiyo ndiyo dhamira yake, kazi hiyo ingepaswa kuwa karibu, kama si imekamilika kabisa, na kwamba kwa kweli halitofautiani sana na ulimwengu, isipokuwa katika msimamo wake wa kidini.

[D169]

Akiwa amejichukulia hili kuwa ndilo jukumu lake la sasa, amepoteza kuona kusudi halisi la enzi hii ya Injili; yaani, "kuhubiri injili hii ya Ufalme katika ulimwengu wote *kwa ushuhuda* kwa mataifa yote," na kusaidia katika wito na maandalizi ya "kundi dogo" ili kuunda (pamoja na Bwana) ule Ufalme wa Milenia ambao utabariki familia zote za dunia. (***Mathayo 24:14***; ***Matendo 15:14-17***) Anakabiliwa na ukweli kwamba baada ya karne kumi na nane, yuko mbali zaidi na matokeo ambayo madai yake yangetaka kuliko alivyokuwa mwishoni mwa karne ya kwanza. Kwa hivyo, sasa maombi ya msamaha, visingizio, uchanganuzi na uchunguzi upya wa hesabu, upotoshaji wa ukweli, na utabiri wa kupita kiasi wa mafanikio makubwa katika siku za usoni, ndivyo vinavyoongoza, kwani, akisukumwa na roho ya uchunguzi na maswali magumu ya nyakati hizi, anajitahidi kujitetea mbele ya washtaki wake wengi.

Ili kukabiliana na tuhuma ya kutokubaliana kwa mafundisho yake na kigezo chake kinachotambulika, Biblia, tunaiona ikisumbuka sana; kwani haiwezi kupinga mzozo wa imani zake. Hivyo, mbinu mbalimbali hutumiwa, ambazo watu wenye fikra hawachelewi kuzitambua kama dalili za mkanganyiko wake mkubwa. Kuna wasiwasi mkubwa kwa kila madhehebu kushikilia imani za zamani kwa sababu ni kamba ambazo zimewafunga pamoja katika mashirika tofauti; na kuviteketeza ghafla kungekuwa ni kuvivunja mashirika hayo; lakini wanachungaji hasa wameridhika kabisa kuzungumzia kidogo iwezekanavyo, kwa maana wanaona aibu kubwa nazo katika mwanga mkali wa siku hii ya hukumu.

Wengine wanaona aibu kiasi kwamba, wakisahau busara zao za kidunia, wanapendelea kuzitupa kabisa. Wengine ni wahafidhina zaidi, na wanafikiri ni busara zaidi kuziacha ziishe taratibu, na badala yake, polepole, kuingiza mafundisho mapya, kurekebisha, kupitia upya, n.k. Kwa mijadala mirefu

[D170]

Kila mtu anafahamu kuhusu marekebisho ya imani ya Kikanisa cha Presbiteri. Vilevile pia ni majaribio ya wale wanaojiita wakosoaji wa hali ya juu ya kudhoofisha mamlaka na uungu wa Maandiko Matakatifu, na kupendekeza uungu wa karne ya ishirini, na nadharia ya mageuko inayopingana kabisa na mpango wa kimungu wa wokovu kutokana na kuanguka kwa Adamu ambao Biblia inaukiri, lakini wao wanakanusha. Kisha kuna kundi jingine kubwa la wanachama wa madhehebu wanaopendelea teolojia ya kuchanganya maoni, au ya maelewano, ambayo kwa lazima ni fupi sana na yenye msimamo mpana, lengo lake likiwa ni kupuuza pingamizi zote za waumini wa dini zote, Wakristo na wasio Wakristo, na, ikiwezekana, "kuwaleta wote katika kambi moja," kama wengine walivyosema. Kuna majivuno ya jumla kwa upande wa kundi kubwa, kuhusu mambo makuu yanayokaribia kutimizwa kupitia vyombo vilivyoanzishwa hivi karibuni, ambapo umoja au ushirikiano wa Kikristo ndio wazo kuu; na hili likipatikana—kama tunavyohakikishiwa kuwa litakuwa hivi karibuni—basi uongofu wa ulimwengu kwa Ukristo, inadhaniwa, utafuata haraka.

Lawama ya ukosefu wa utakatifu na maisha ya kimungu pia hukabiliwa kwa majivuno—majivuno ya "matendo mengi ya ajabu," ambayo mara nyingi huleta akilini maneno ya kukemea ya Bwana yaliyoandikwa katika ***Mathayo 7:22,23***. Lakini majigambo haya hayana manufaa yoyote kwa maslahi ya Babeli, kwa sababu ukosefu wa roho ya sheria ya upendo ya Mungu, ole, unaonekana wazi kwa uchungu mno kiasi cha kutoweza kufichwa. Ulinzi huo, kwa ujumla, unazidisha tu kuonyesha wazi hali ya kusikitisha ya kanisa lililoporomoka. Kama utume huu mkuu wa kidini ungekuwa kweli Kanisa la kweli la Mungu, basi ingekuwa wazi jinsi mpango wa kimungu wa kuchagua watu kwa ajili ya jina lake ulivyoshindwa!

Lakini wakati kanisa linatoa visingizio, msamaha, ahadi na majivuno mbalimbali hivi, viongozi wake wanaona waziwazi kwamba hivi havitadumu kwa muda mrefu kuihifadhi katika hali yake ya sasa

[D171]

iliyogawanyika, yenye mivurugano na mkanganyiko. Wanaona kuwa mpasuko na kuangushwa ni hakika yatafuata hivi karibuni isipokuwa kama juhudi kubwa itawaweka pamoja madhehebu yake na hivyo kuipa sio tu hadhi bora mbele ya ulimwengu, bali pia nguvu iliyoongezeka ya kutekeleza mamlaka yake. Kwa hiyo tunasikia mazungumzo mengi kuhusu Umoja wa Kikristo; na kila hatua katika mwelekeo wa kulitimiza inatangazwa kama ushahidi wa ukuaji katika roho ya upendo na ushirika wa Kikristo. Hata hivyo, harakati hii haitokani na upendo unaoongezeka na ushirika wa Kikristo, bali inatokana na hofu. Dhoruba iliyotabiriwa ya hasira na ghadhabu inaonekana inakaribia kwa kasi, na madhehebu mbalimbali yanashuku sana uwezo wao wa kusimama peke yao katika msukosuko huo.

Kwa hivyo madhehebu yote yanaunga mkono umoja; lakini jinsi ya kuutimiza kutokana na itikadi zao zinazokinzana, ndilo tatizo linalosumbua. Njia mbalimbali zimependekezwa. Moja ni kujaribu kwanza kuunganisha yale madhehebu yanayofanana zaidi katika mafundisho, kama vile, kwa mfano, matawi mbalimbali ya familia moja—Wapresbiteri, Wabatisti, Wamethodi, Wakatholiki, n.k.—kama maandalizi ya umoja mpana uliopendekezwa. Njia nyingine ni kukuza katika watu hamu ya umoja, na nia ya kupuuza mafundisho, na kuwapa ushirika wa ukarimu watu wote wenye nia njema na kutafuta ushirikiano wao katika kile wanachokiita kazi ya Kikristo. Hisia hii hupata wafuasi wake wakali zaidi miongoni mwa vijana na watu wa rika la kati.

Kupuuzwa kwa miaka ya hivi karibuni kwa mafundisho mengi yenye utata ya zamani kumesadia katika kukuza kundi la vijana kanisani ambao kwa kiasi kikubwa wanawakilisha hisia ya "umoja" ya Ukristo. Wakiwa hawana ufahamu wa vita vya kikundi vya zamani, hawa hawazuiwi na mkanganyiko uliopo miongoni mwa wazee wao kuhusu uteuzi wa awali, uchaguzi, neema ya bure, n.k. Lakini bado wana kutoka

[D172]

mafundisho ya utotoni (yalioanzia Roma na enzi za giza), fundisho la kuangamiza la mateso ya milele kwa wote wasiosikia na kupokea injili katika enzi hii; na nadharia kwamba utume wa injili ni kuongoa ulimwengu katika enzi hii, na hivyo kuwaokoa kutoka kwa mateso hayo. Hawa wamejipanga chini ya majina mbalimbali—Chama cha Kikristo cha Wanaume Vijana na Wanawake Vijana, Jumuiya za Juhudi za Kikristo, Ligi za Epworth, Binti wa Mfalme na Jeshi la Wokovu. Wengi wa hawa kwa kweli wana "maua kwa ajili ya Mungu, lakini si kwa kadiri ya maarifa."

Wakiwa waaminifu kwa maoni yao potofu, yasiyo ya kimaandiko, hawa wanapanga "*kuinua kijamii* ulimwengu," ili kutokea mara moja. Inasifika kwamba juhudi zao si kwa ajili ya uovu, bali ni kwa ajili ya wema. Kosa lao kubwa ni kufuata mipango yao wenyewe, ambayo hata kama ni ya hisani au busara kwa mtazamo wa kibinadamu, lazima kwa hakika ishindwe kufikia hekima na mpango wa kimungu, ambao peke yake ndio utakaopata mafanikio. Zote zingine zimepangiwa kushindwa. Ingekuwa baraka kubwa kwa wale wa kweli miongoni mwao kama wangeona mpango wa kimungu; yaani, *uteuzi* ("uchaguzi") wa "kundi dogo" lililotakaswa sasa, na baadaye kuinuliwa kwa ulimwengu na lile kundi dogo litakapokuwa limejengeka kikamilifu, limeinuliwa juu sana, na kutawala pamoja na Kristo kama warithi-wenza wa Ufalme wake wa Miaka Elfu. Wakiona hili, lingekuwa na athari ya kuwatakasa wote wa kweli miongoni mwao—ingawa bila shaka hawa wangekuwa wachache; kwa maana wengi wanaojiunga na jumuiya kama hizo waziwazi hufanya hivyo kwa sababu mbalimbali tofauti na kujitolea kikamilifu na kumwabudu Mungu na huduma yake
—"hata kufa."

Vijana hawa Wakristo, wasiofundishwa masomo ya historia ya kanisa na wasiofahamu mafundisho, wanakubali kwa urahisi wazo la "Muungano." Wanaamua, "Kosa la zamani limekuwa mafundisho yaliyosababisha mgawanyiko! Sasa tu

[D173]

tuwe na umoja na kupuuza mafundisho!" Hawatambui kwamba hapo zamani Wakristo wote walikuwa na shauku ya umoja, kama watu wa leo, lakini walitaka umoja kwa msingi wa ukweli, la sivyo hakuna umoja kabisa. Kanuni yao ya maisha ilikuwa, "Pigania kwa bidii imani iliyowekwa mara moja kwa watakatifu"; "Msishirikiane na matendo yasiyo na tija ya giza, bali badala yake yawakemee." (***Yuda 3***; ***Efe. 5:11***) Wengi leo wanashindwa kuona kwamba *mafundisho* fulani ni muhimu sana kwa umoja wa kweli miongoni mwa Wakristo wa kweli—umuungano unaomvutia Mungu—kwamba kosa la zamani lilikuwa ni kwamba Wakristo walikuwa na upendeleo mkubwa mno kwa imani zao wenyewe za kibinadamu ili kuzithibitisha na kuzirekebisha pamoja na mafundisho yote kwa Neno la Mungu.

Hivyo basi, umoja au muungano unaopendekezwa na kutafutwa, ukiwa ni ule unaopuuza mafundisho ya Biblia, lakini ukishikilia kwa nguvu mafundisho ya kibinadamu kuhusu mateso ya milele, kutokufa kwa asili, n.k., na ambao unatawaliwa tu na hukumu ya kibinadamu kuhusu lengo na mbinu, ndicho kitu hatari zaidi kinachoweza kutokea. Hakika itakumbana na makosa makubwa, kwa sababu inakataa "mafundisho ya Kristo" na "hekima iliyo kutoka juu," na badala yake inategemea hekima ya wanahikima wake wenyewe; ambayo ni upumbavu inapopingana na ushauri na njia za kimungu. "Hekima yao wenye hekima itaharibika." ***Isa. 29:14***

Pia, kuna mawazo mengi yanayoenezwa na wanatheolojia wanaoendelea (?) na wengine kuhusu jinsi kanisa linavyopaswa kuwa na utume wake katika siku za usoni, pendekezo lao likiwa ni kulishusha, hata zaidi kuliko ilivyo sasa, hadi kufikia mawazo ya ulimwengu. Kazi yake, inaonekana, ni kuvuta ulimwengu usiozaliwa upya kujiunga nayo na kupata ufadhili mkubwa wa kifedha; na ili kufanya hivi, burudani na starehe lazima zitolewe. Ni Mkristo gani wa kweli ambaye hajashtushwa na mwelekeo huu, anapoautazama nyumbani na kusoma kulihusu kwingineko.

[D174]

Ni ushahidi gani thabiti zaidi tunaoweza kuwa nao wa kudorora kwa utakatifu wa kweli kuliko ufuatao, kutoka kwa kalamu ya kasisi wa Methodisti, na uliochapishwa katika jarida la Methodisti —*The Northwestern Christian* Advocate—na kuitwa na Mhariri "utani wa kirafiki kuhusu *hali zilizopo za Kimethodisti*," hivyo kukiri kuwepo kwa hali hizo. Iwe ilikusudiwa kuwa ni kuidhinishwa, au kama utani, haijalishi; ukweli ni ukweli bila kujali unasimuliwa na nani, ingawa huwa na nguvu mara mbili linapokuwa ni aina ya toba kutoka kwa mchungaji mwenye maslahi katika jarida la kanisa lake. Tunatoa makala yote kama ifuatavyo, herufi za italiki zikiwa ni zetu:

Baadhi ya Sifa za Umetodisti wa Marekani

Ufufuo wa dini katika karne ya kumi na nane chini ya uongozi wa akina Wesley na Whitefield ulisafisha maadili ya kabila la Waanglo-Saksi na kuanzisha nguvu mpya kwa ajili ya kuinua wasiokuwa na injili. Wanasayari wa kidunia, Waingereza na Waamerika, wamekubaliana kuuhusisha uhamasishaji ulioanzishwa na watu hawa wa kipekee na mengi katika mfumo wa kanisa la kisasa na tamko la mafundisho ambalo linaeneza na kupanda ustaarabu wetu. Nafundisho ya 'hiari ya mtu binafsi' waliyohubiri wao na warithi wao, pamoja na maendeleo ya majaribio ya kisasa ya serikali zisizoegemea dini, imekuwa mojawapo ya kanuni maarufu zaidi zinazovutia fikra za watu. Miongoni mwa mababu zetu wa Marekani, kanuni hii ilikuwa na mvuto wa kipekee. Wakiondoa nira ya wafalme, na wakiwa wamechukizwa na kanisa la kitaifa lililotawaliwa na makasisi, ni nini kingeweza kuwa cha kuvutia zaidi na kuendana zaidi na matarajio yao ya kisiasa kuliko fundisho kwamba kila mtu ni huru kuunda au kuharibu hatima yake hapa na kesho?

Nafundisho la 'uzaliwa mpya' ambalo Wamethodisti walisisitiza, na mahubiri yake na Whitefield huko New England yalikuwa kama kusimulia hadithi mpya na isiyosikika, pia yalizalisha matokeo ambayo watu wasio na dini na hata wasio na imani waliyatazama kwa kupendeza. Kwa maana kwamba, fundisho hili halikuhitaji tu 'mabadiliko ya moyo,' bali pia mabadiliko katika maisha ya kila siku ili kumfanya Mmethodisti kutambulika kwa urahisi

[D175]

kutoka kwa mtu wa dunia kwa tabia yake. Kusudi kuu ambalo kanisa lilikuwa likiishi ni 'kueneza utakatifu wa Biblia katika nchi hizi.' Hii ilikuwa kauli mbiu kwenye bendera yake—kwa wito huu wa vita ndipo lilishinda.

Sababu nyingine ya mafanikio makubwa ya Umethodisti katika nchi hii inapatikana katika ukweli kwamba watu wa kawaida walikaribishwa kwa furaha kwenye ibada yake rahisi na maarufu. Ni wale tu ambao hawajafundishwa katika mila ndio wanaoweza kuthamini ukweli huu unaoonekana kuwa mdogo lakini kwa kweli ni muhimu sana. Kujua kwamba unaweza kuingia kanisani na kushiriki katika ibada bila hatari ya kuonyesha ujinga wako wa taratibu na sherehe ni jambo la umuhimu mkubwa ikiwa huna hamu ya kujionyesha. Hivyo basi, ibada rahisi, isiyopangwa kwa makusudi ya kanisa la kwanza la Methodisti Marekani ilikuwa inawafaa kabisa watu ambao walikuwa wameacha hivi karibuni anasa za dini za Dunia ya Kale. Mikono ya mashuka ya kitani, kofia takatifu, taji za kifalme, vichwa vya kifalme na mavazi marefu vilichukiza ladha yao ya kawaida na isiyo na mapambo. Dini iliyowafundisha kwamba wangeweza kumuomba Mungu Mwenyezi bila mpatanishi wa aina yoyote ilisisitiza hadhi na ukuu wa utu wao na ikagusa upendo wao wa uhuru.

Mafanikio makubwa ya kanisa hili yanaweza pia kuhusishwa kwa kiasi fulani na ukweli kwamba wakati huo halikuweka chini mjeledi wa Bwana wa kamba ndogo. Katika siku hizo za mwanzo, mara kwa mara, kulikuwa na usafishaji wa kanisa kutoka kwa wanafiki na wasiofaa ambao ulikuwa na athari nzuri sana, si tu kwa kanisa lenyewe, bali pia kwa jamii iliyolizunguka. Kwa maana baada ya dhoruba ambazo mara nyingi ziliambatana na 'kuwatoa' wasio waaminifu, hali ya maadili ya mtaa mzima ilisafishwa, na hata mdhihaki angeona kwamba kuwa mwanachama wa kanisa kulikuwa na maana.

"Kigezo kingine kilichosaidia katika mafanikio ninayoandikia kilikuwa ni utembezi safi wa utume uliokuwepo wakati huo. Bila shaka kulikuwa na mashujaa na watu wakubwa wa maadili katika siku hizo. Ushawishi wa mtu imara, shupavu, aliyekuwa na wazo kwamba hapa hakuwa na 'mji wa kudumu,' asiyetengeneza mpango wowote kwa ajili ya uzee wake, asiyehitaji mkataba ili kuhakikisha msaada wake au mshahara, akijinyima hata vitu hivyo

[D176]

Watu walikuwa na tamaa kubwa ya kupata, na walikuwa wakiwaka na shauku ambayo ingempoteza hivi karibuni, lakini ilipaswa kuwa ya kudumu na yenye wema popote ilipohisiwa.

"Wimbo wa Wa-Methodist wa zamani ulikuwa na mchango mkubwa katika kufanikisha nafasi yake ya juu nchini hapa. Maneno ya dhati, yenye busara, yaliyojaa mafundisho, yakichanganywa na nyimbo ambazo bado zinadumu na kutawala, katika wimbo kama huo kulikuwa si tu mvuto wa kimuziki, bali pia mafunzo ya kiteolojia ambayo kupitia kwake watu, ingawa huenda walikuwa wasio na adabu, walifundishwa mafundisho makuu ya kanisa. Kuimba ukweli katika nafsi ya mtoto au mtu kunauweka hapo kwa nguvu inayodumu zaidi kuliko inayoweza kupatikana katika mbinu yoyote ya ufundishaji ya chekechea au ya Quincy. Hivyo, bila mjadala, mafundisho yalithibitishwa katika akili za watoto au waongofu ili kusiwe na mzozo wowote uliofuata ulioweza kuyatetemesha. Sasa inabaki kuonyesha kwamba

"Vipengele Hivi vya Mafanikio Vimekuwa vya Zamani, na Kwamba Kigezo Kipya cha Mafanikio Kimewekwa katika Kanisa la Methodist Episcopal

Usiniruhusu nijichukulie nafasi ya mjivunaji, bali niwe mwandishi wa matukio wazi, msimulizi wa historia ya hivi karibuni. Kuhusu kiwango cha mafundisho, hakuna mabadiliko katika msimamo ulioko kanisani, lakini sauti na roho zinazotawala karibu katika shughuli zake zote zinaonyesha mara moja uwepo wa maendeleo ya kisasa na uvumbuzi unaotoa nuru. Tabia na sura ya kanisa hili lenye nguvu zimebadilika kiasi kwamba wote wanaojali ustawi wa dini wa Marekani lazima wachunguze mabadiliko hayo kwa umakini mkubwa.

Nafundisho la kuzaliwa upya—'Lazima mzaliwe tena'—bado limesalia thabiti, lakini maendeleo ya kisasa yameiondoa kanisa kutoka kwa ukali wa zamani uliozuia watu wengi wema kuingia katika kundi lake, kwa sababu hawakuweza kukubaliana na fundisho hilo, na kwa sababu hawakuwahi kuwa na kile kilichoitwa zamani 'dini ya majaribio.' Sasa Waunivelsali na Waunitarian mara nyingi hupatikana katika ushirika kamili wakitimiza wajibu wao kwa ujasiri.

"*Uhudumu wa siku hizi, ulioboreshwa na wenye ustaarabu katika makanisa makuu, umeelimika mno kusisitiza 'utauwa,'* kama

wazee waliona neema hiyo, lakini wanahubiri utakatifu mpana zaidi ambao hauwazi mabaya hata kwa mtu ambaye hajatakaswa kikamilifu. Kuunga mkono fundisho hili kama lilivyokuwa katika *njia ya zamani iliyofungwa* kungemfanya mtu asipendezeke kabisa katika duru za Chautauqua na ligi za Epworth za sasa.

Huduma ya zamani, rahisi bado inadumu miongoni mwa watu wa vijijini, lakini katika duara hizo za kitamaduni, ambapo ladha sahihi katika muziki, sanaa na fasihi inapatikana—miongoni mwa makanisa ya mjini—mara nyingi ibada ya kina na ya kifahari huchukua nafasi ya sala na kelele za hiari na za ghafla ambazo zamani zilikuwa sifa ya waumini wa awali. Kupinga uhitaji wa mabadiliko haya ni sawa na kuhoji ubora wa utamaduni dhidi ya ukosefu wa adabu na malezi.

Wakati kanisa lilipokuwa katika hatua ya majaribio, huenda ingekuwa busara kuwa na ukali kama viongozi wake walivyokuwa wakati huo. Hakukuwa na mengi ya kupoteza *wakati huo*. Lakini sasa watu wenye busara, tahadhari na hekima wanakataa kuhatarisha ustawi wa kanisa lenye utajiri na ushawishi kwa utawala wenye ubaguzi wa sheria, ambao utawaudhi matajiri na wasomi. Ikiwa watu hawana unyumbufu, hakika injili ina unyumbufu. Kanisa lilianzishwa ili kuwaokoa watu, si kuwafurusha na kuwatia moyo. Hivyo basi, mawazo yetu mapana na ya kisasa yamefukuza na kuzidi ule dhana finyu na wa ubinafsi kwamba sisi ni bora kuliko watu wengine, ambao wanapaswa kutengwa na ushirika wetu.

"Sherehe ya upendo, yenye upendeleo wake wa kidogma, na mkutano wa daraja, ambao kwa akili nyingi ulikuwa karibu mbaya kama mkutano wa toba, vimeachwa kwa kiasi kikubwa na badala yake kuwepo Jumuiya za Epworth na Vyama vya Endeavor.

"Uongozi wa kisasa wa kidini, zaidi ya wakati mwingine wowote katika historia ya kanisa, unatii agizo la Bwana la kuwa 'wenye busara kama nyoka na wasio na uwezo wa kuumiza kama njiwa.' *Nani kati yao angekuwa na upuuzi wa wainjilisti wa zamani wa kumwambia mwanachama wake rasmi tajiri zaidi anayeishi kwa anasa ateketeze mali zake zote kwa ajili ya Mungu na ubinadamu, ajitwike msalaba wake na amfuate Kristo*? Huenda akaondoka akiwa na huzuni—namaanisha yule mchungaji.

Ingawa mageuzi ni sheria, na maendeleo ndilo kaulimbiu, haraka na msimamo mkali vinastahili kusikitishwa daima, na mchungaji wa kisasa wa Methodisti mara chache hufanya kosa lolote kati ya hayo. Mhubiri mkali, mkorofi ambaye alikuwa akimshutumu Mungu wa upendo kuwa na hasira ameondoka na kutoa nafasi kwa

[D178]

mrithi wake, ambaye ni mwangalifu katika mtindo, mwenye istilahi nzuri, na ambaye mawazo, hisia na hisia zake ni za kishairi na zisizokera.

"Muda wa kazi," ambao mchungaji anaweza kubaki katika kazi moja kwa miaka mitano, utaachwa katika Mkutano Mkuu ujao mwaka 1896. Mwanzoni angeweza kuhudumu katika kazi moja kwa miezi sita tu; muda huo baadaye uliongezwa hadi mwaka mmoja, kisha miaka miwili, kisha mitatu, na hivi karibuni hadi mitano. *Lakini duru za juu za kanisa zenye msimamo na utamaduni zinaona kwamba ikiwa mafanikio yake ya kijamii na hadhi yake yanatakiwa kulinganishwa vyema na makanisa mengine, uongozi wake wa kichungaji lazima uwe thabiti* ili wahubiri wake wenye nguvu wawe vituo vya duru za kijamii na za fasihi. Kwani ni lazima ikumbukwe kwamba kazi ya mhubiri sasa si kama ilivyokuwa mara nyingi—kuendesha mikutano ya muda mrefu na kuwa mwinjili. Hakuna anayeona hili kwa uwazi zaidi kuliko wahubiri wenyewe. Wahubiri wakubwa wa uamsho wa kiroho zamani walikuwa wahubiri wanaotamaniwa na makanisa, na katika mikutano ya mwaka wahubiri walikuwa wakiwasilisha ripoti ya idadi ya *wale walioongoka* katika mwaka huo. Hata hivyo, sasa, wazo lisilo na shauku na la kipekee linaongoza watu na makasisi kwa pamoja. Makanisa makuu hutamani wale wahudumu wanaoweza kulisha asili ya urembo, wanaoweza kupambana na mashambulizi ya mashaka ya kisasa na kuvutia wasomi na waliobobea, huku katika mkutano wa mwaka kitu kinachosisitizwa katika ripoti ya mhubiri ni *mchango* wake *wa kimisionari*. Mhubiri wa Kisasa wa Kimethodisti ni mkusanya fedha mahiri, na hivyo huingia katika mioyo ya watu wake jinsi ambavyo hangeweza kwa himizo au ombi lolote la kizamani.

Ni somo kubwa kiasi gani ambalo limejifunzwa vyema na viongozi hawa wa fikra za Kikristo; yaani, *kwamba injili haipaswi kamwe kuudhi ladha ya watu wenye utamaduni na heshima*. *Kwa kanisa linaloweza kujibadilisha kwa nyakati kwa urahisi,* milango ya siku zijazo hufunguka pana kwa salamu ya furaha. Ni kaulimbiu gani inayofaa zaidi kupatikana kwake kuliko ile waliyoimba malaika watangazaji: 'Amani duniani, wema kwa wanadamu.' *Mch. Chas. A. Crane*.

Ifuatayo, kutoka kwa Askofu R. S. Foster, wa Kanisa la M. E., tunaitoa kutoka kwenye *Gospel Trumpet*. Inatoa ushuhuda uleule, ingawa kwa lugha tofauti; labda kwa uwazi kupita kiasi kwa wengine, kwani askofu *amestaafu* tangu wakati huo kinyume na matakwa yake na licha ya machozi yake.

[D179]

Askofu Foster Alisema:

Kanisa la Mungu leo linajichumbiana na dunia. Wanaume wake wanajaribu kulishusha hadi kiwango cha wasio na haki. Sherehe za densi, sinema, sanaa za uchi na za aibu, anasa za kijamii, pamoja na maadili yao yote yaliyolegea, vinapenya katika eneo la siri la kanisa; na kama kuridhisha ulimwengu huu wote, Wakristo wanajishughulisha sana na Kwaresima na Pasaka na Ijumaa Kuu na mapambo ya kanisa. Ni hila ya zamani ya Shetani. Kanisa la Kiyahudi liligonga mwamba huo; kanisa la Kirumi liliangamizwa kwenye huo huo, na kanisa la Kiprotestanti linakaribia kwa kasi kufikia hatima ileile.

Hatari zetu kuu, kama tunavyoona, ni kufanana na ulimwengu, kupuuzia maskini, kubadilisha sura badala ya ukweli wa uchaji Mungu, kuachana na nidhamu, huduma ya kupewa kwa malipo, injili isiyo safi—ambayo, kwa ufupi, ni kanisa la mitindo. Kwamba Wamethodisti wawe hatarini kwa matokeo kama hayo na kwamba kuwe na dalili zake katika miaka mia moja tangu 'sail loft' kunaonekana karibu kama muujiza wa historia; lakini ni nani anayeangalia mazingira yake leo anayeshindwa kuona ukweli huo?

Je, Wamethodisti, wakikiuka Neno la Mungu na nidhamu yao wenyewe, hawavai kwa anasa na kwa mitindo ya kisasa kama tabaka lingine lolote? Je, mabibi, na mara nyingi wake na binti za wahudumu, hawajiopesi 'dhahabu na lulu na mavazi ya gharama kubwa?' Je, mavazi ya kawaida yaliyosisitizwa na John Wesley, Askofu Asbury, na yaliyovaliwa na Hester Ann Rogers, Bibi Huntington, na wengine wengi walio heshimiwa vivyo hivyo, hayangetazamwa sasa katika duru za Kimethodisti kama upuzi? Je, kuna yeyote anayeingia kanisani mwa Kimethodisti katika mojawapo ya miji yetu mikuu anayeweza kutofautisha mavazi ya washiriki wa kanisa na yale ya watu wanaokwenda kwenye ukumbi wa michezo au sherehe? Je, upendo wa ulimwengu hauonekani katika muziki? Vikundi vya waimbaji vilivyopambwa na mapambo kwa ustadi, ambao katika visa vingi hawajitangazi kuwa na dini na mara nyingi ni washindani wanaodharau, hufanya onesho la kisanaa au la opera lenye ubaridi, ambalo linaendana na ibada ya kiroho kama opera au tamthilia. Chini ya onesho la kidunia kama hilo, uhalisia wa kiroho hufa kabisa.

"Zamani kila Mmetodisti alihudhuria 'darasa' na kutoa ushuhuda wa dini ya uzoefu. Sasa mkutano wa darasa ni

[D180]

huhudhuriwa na watu wachache sana, na katika makanisa mengi imetelekezwa. Ni nadra sana wasimamizi, wadhamini na viongozi wa kanisa kuhudhuria kikao cha darasa. Zamani karibu kila Mmetodisti aliomba, alitoa ushuhuda au alihimiza katika mkutano wa maombi. Sasa ni wachache sana husikika. Zamani kulikuwa na kelele na sifa: sasa maonyesho kama hayo ya shauku takatifu na furaha huonekana kama upuuzi.

"Mikutano ya kijamii ya kidunia, maonyesho, sherehe, matamasha na kadhalika vimechukua nafasi ya mikutano ya kidini, mikutano ya uamsho, mikutano ya darasa na mikutano ya maombi ya nyakati za zamani.

Ni kweli kabisa kwamba nidhamu ya Kimethodisti ni herufi iliyokufa. Kanuni zake zinakataza kuvaa dhahabu au lulu au mavazi ya kifahari; lakini hakuna anayewahi kufikiria kuwaadhibu wanachama wake kwa kuvivunja. Zinakataza kusoma vitabu vya aina hiyo na kujihusisha na burudani ambazo hazijengi utauwa, lakini kanisa lenyewe linahudhuria maonyesho, sherehe za burudani na maonesho ya biashara, ambayo huharibu maisha ya kiroho ya vijana na wazee pia. Kiasi ambacho hili linaendelezwa sasa ni cha kutisha.

Wahudumu wa kwanza wa Kimethodisti walitoka ili kujitolea dhabihu na kuteseka kwa ajili ya Kristo. Hawakutafuta maeneo ya utajiri na starehe, bali ya uhaba na mateso. Hawakujivunia mishahara yao mikubwa, nyumba zao nzuri za parokia na makanisa yao ya kifahari, bali roho zilizokuwa zimekombolewa kwa ajili ya Yesu. Lo, jinsi gani imebadilika! Huduma ya kupata mshahara itakuwa ni dhaifu, yenye woga, inayojipendekeza, na inayofuata mtindo wa dunia, isiyo na imani, uvumilivu na nguvu takatifu. Zamani, Umetodisti ulishughulika na ukweli mkuu wa msingi. Sasa, mahubiri yanashughulikia kwa kiasi kikubwa mambo ya jumla na mihadhara maarufu. Nia ya utakatifu kamili inasikika mara chache sana na kushuhudiwa nadra sana katika mahubiri."

Wakati juhudi maalum zinafanywa kuwashirikisha vijana wa makanisa katika maslahi ya umoja wa kidini, kwa kuwaunganisha kijamii na kuepuka mabishano ya kidini na mafundisho ya kimafundisho, juhudi za moja kwa moja zaidi zinafanywa kuwafanya wanachama wazima kuunga mkono harakati za umoja. Kwa ajili hii viongozi katika madhehebu yote wanapanga na kufanya kazi; na juhudi ndogo nyingi zilifikia kilele

[D181]

katika Bunge Kuu la Dini lililofanyika Chicago katika majira ya joto ya mwaka 1893. Lengo la Bunge hilo lilikuwa wazi kabisa katika akili za viongozi, na lilionyeshwa waziwazi; lakini umati wa wanachama wa kanisa waliwafuata viongozi kwa dhahiri bila kufikiria hata kidogo kanuni iliyohusika—kwamba ilikuwa *ni maelewano makubwa ya Ukristo na kila kitu kisichokristo*. Na sasa kwa kuwa kuna mpango wa kupanua harakati za muungano wa kimataifa wa mashirika yote ya kidini, unaopendekezwa kufanyika mwaka wa 1913, na kwa kuzingatia ukweli kwamba Christian Union inasukumwa kwa nguvu katika mwelekeo huu wa maelewano, wale wanaotaka kubaki waaminifu kwa Mungu wazingatie sana kanuni zilizotangazwa na viongozi hawa wa dini.

Mchungaji J. H. Barrows, D. D., kiongozi mkuu wa Bunge la Dini Duniani la (Chicago), alipokuwa akishiriki katika kukuza upanuzi wake, aliripotiwa na jarida la San Francisco kuwa alimwambia mwakilishi wake kuhusu kazi yake maalum ya kuleta umoja wa kidini, kama ifuatavyo:

"Muungano wa dini," alisema kwa kifupi, "utapatikana kwa mojawapo ya njia mbili. Kwanza, makanisa yale ambayo yako karibu zaidi katika msingi wa pamoja wa imani na mafundisho lazima yaungane—matawi mbalimbali ya Umehodisti na Upresbiteri, kwa mfano. Kisha, madhehebu yatakapoungana miongoni mwao, Uprotestanti kwa ujumla utajikusanya pamoja. Kadiri elimu inavyoendelea, Wakatholiki na Waprotestanti watagundua kwamba tofauti kati yao si za msingi kweli, na wataanzisha mazungumzo ya muungano. Hili likitimia, muungano na dini nyingine tofauti [yaani, Uislamu, Ubuddha, Ubrahmini, Ukonfu, n.k.—dini za kipagani] ni suala la muda tu.

Pili—Dini na makanisa yanaweza kuungana katika umoja wa kiraia kwa misingi ya kimaadili, kama inavyotetewa na Bw. Stead [mwathiriwa *wa Titanic*, Mspiritualisti]. Mashirika ya kidini yana maslahi ya pamoja na majukumu ya pamoja katika jamii wanazopatikana, na inawezekana kwamba yataungana katika muungano kwa ajili ya kukuza na kutimiza haya

malengo. Mimi mwenyewe, nina mwelekeo wa kutafuta umoja utakaotokana na mchakato wa kwanza. Hata hivyo, iweje, makongamano ya dini yameanza kuchukua sura. Mchungaji Theo. E. Seward anaripoti mafanikio yaliyoongezeka sana ya 'Utuzao wa Umoja wa Kikristo' wake huko New York, wakati hivi karibuni kabisa, Chicago, chini ya uongozi wa C. C. Bonney, imefungwa 'Chama cha Kukuza Umoja wa Kidini' kikubwa na chenye nguvu.

Bunge Kuu la Dini

Chicago Herald, ikitoa maoni chanya kuhusu matukio ya Bunge hilo (herufi za mshikamano ni zetu), ilisema:

*"*Hatujaona dini nyingi, madhehebu mengi, yakisimama kando kwa kando, mkono kwa mkono, na karibu mioyo kwa mioyo, kama ilivyokuwa katika uwanja huo mkuu jana usiku. Hatujaona tangu historia iandikwe jamii ya wanadamu yenye utofauti mkubwa ikifungwa kwa mnyororo wa dhahabu wa Upendo. Mataifa ya dunia, madhehebu ya Kikristo, Wabudha na Wabaptisti, Waislamu na Wamethodisti, Wakatoliki na Waconfucius, Wabrahmini na Waunitarian, Washinto na Waepiskopali, Wapresbiteri na Wapan-theisti, Wamonotheisti na Wapolitheisti, wakiongoza aina zote za fikra na hali za watu, hatimaye wamekutana pamoja katika vifungo vya pamoja vya huruma, ubinadamu na heshima."

Ni jambo la maana kiasi gani kwamba akili ya hata mtu huyu mwenye shauku ya kuidhinisha Bunge hilo kuu ilibebwa kurudi nyuma hadi kwenye mkanganyiko wa kumbukumbu wa lugha huko Babeli! Je, si kwamba, kwa kweli, alitambua kiasili katika Bunge hilo mfano wa kinyume wa kipekee?

Mchungaji Barrows, aliyetajwa hapo juu, alizungumza kwa shauku kubwa kuhusu uhusiano wa kirafiki ulioonyeshwa miongoni mwa wachungaji wa Kiprotestanti, mapadri wa Kikatoliki, marabi wa Kiyahudi na, kwa hakika, viongozi wa dini zote zilizopo, kupitia mawasiliano yao kuhusu Bunge kuu la Chicago. Alisema:

"Wazo la zamani, kwamba dini ninayoihusishwa nayo ndiyo pekee ya kweli, limepitwa na wakati. Kuna kitu cha

[D183]

amejifunza kutoka kwa dini zote, na hakuna mtu anayestahili dini anayoimwakilisha isipokuwa yuko tayari kumshika mtu yeyote mkono kama ndugu yake. Mtu fulani amesema kwamba *sasa ni wakati mwafaka kwa dini bora kuja mbele. Wakati wa mtu kujionyesha kuwa bora kuliko wengine kwa sababu ya dini yake maalum umepita*. Hapa watakutana mtu mwenye hekima, mwanasomi na mfalme wa Mashariki katika uhusiano wa kirafiki na askofu mkuu, rabbi, mhubiri wa kimisionari, mhubiri na padri. Wataketi pamoja katika kongamano kwa mara ya kwanza. Hii, inatarajiwa, itasaidia kuvunja vizingiti vya imani.

Mchungaji T. Chalmers, wa kanisa la Disciples, alisema:

"Bunge hili la Kwanza la Dini linaonekana kuwa mtangulizi wa udugu mpana zaidi—udugu ambao utaunganisha kuwa *dini moja ya dunia* kile kilicho bora, si katika moja tu, bali katika dini zote kuu za kihistoria. Huenda, chini ya mwongozo wa tumaini hili kubwa zaidi, tukahitaji kurekebisha istilahi zetu na kuzungumzia zaidi *umoja wa Kidini*, kuliko *umoja* wa *Kikristo*. Ninafurahi kwamba madhehebu yote makuu yataletwa kuwasiliana na kila moja, na kwamba Yesu atachukua nafasi yake katika urafiki wa Gautama, Confucius na Zoroaster."

Gazeti la *New York Sun*, katika tahariri kuhusu mada hii, lilisema:

Hatuwezi kuelewa hasa kile Bunge linakusudia kufanikisha.... Hata hivyo, inawezekana kwamba mpango wa Chicago ni kuanzisha aina fulani ya *dini mpya na mseto*, ambayo itajumuisha na kuridhisha kila aina ya maoni ya kidini na yasiyo ya kidini. Ni *kazi kubwa* kuanzisha dini mpya na mseto inayoridhisha pande zote; lakini Chicago ina uhakika.

Hakika ingekuwa ajabu kama roho ya Kristo na roho ya ulimwengu zingethibitika ghafla kuwa na mapatano, kwamba wale waliojaa roho tofauti wangekubaliana. Lakini sivyo ilivyo. Bado ni kweli kwamba roho ya ulimwengu ni uadui na Mungu (***Yakobo 4:4***); kwamba nadharia na falsafa zake niupu na upuuzi; na kwamba ufunuo mmoja wa kimungu ulio katika Maandiko matakatifu yaliyopuliziwa roho na mitume na manabii ndio ukweli pekee ulioongozwa na Mungu.

[D184]

Moja ya malengo yaliyotangazwa ya Bunge hilo, kulingana na rais wake, Bwana Bonney, ilikuwa ni kuwakutanisha pamoja watu wa dini za dunia katika mkutano "ambapo malengo yao ya pamoja na misingi yao ya pamoja ya umoja yanaweza kuwasilishwa, na maendeleo ya ajabu ya kidini ya karne ya kumi na tisa yapitiwe upya."

Lengo halisi na pekee la *mapitio* hayo kwa wazi lilikuwa kujibu roho ya uchunguzi ya nyakati hizi—za saa hii ya hukumu—kuonyesha maendeleo ya kanisa kadri iwezekanavyo, na kuchochea tumaini kwamba, baada ya kushindwa kwote kuonekana kwa Ukristo, kanisa liko katika ukingo wa ushindi mkuu; kwamba hivi karibuni, sana hivi karibuni, utume wake unaodaiwa utatimia katika uongofu wa ulimwengu. Sasa tazama jinsi anavyopendekeza kufanya hivyo, na utambue kwamba itafanywa, si kwa roho ya kweli na haki, bali kwa roho ya maafikiano, ya unafiki na udanganyifu. Lengo lililotangazwa la Bunge lilikuwa ni udugu na umoja wa kidini; na wasiwasi wa kulipata kwa gharama yoyote ile ulionekana waziwazi. Walikuwa hata tayari, kama ilivyotajwa hapo juu, kurekebisha istilahi zao ili kuwafurahisha waumini wa dini za kipagani, na kuitaja kuwa umoja wa kidini, wakiiacha jina linalochukiza la Kikristo, na wakiwa wameridhika kabisa Yesu akishuka kutoka kwenye ubora wake na kuchukua nafasi yake kwa unyenyekevu kando ya wanahikima wa kipagani, Gautama, Confucius na Zoroaster. Roho ya shaka na mkanganyiko, na ya maafikiano na ukosefu wa uaminifu kwa ujumla, kwa upande wa Wakristo wa Kiprotestanti, na roho ya majivuno na ya ushauri na mamlaka kwa upande wa Wakatoliki wa Kirumi na waumini wengine wote wa dini, vilikuwa sifa zilizo dhahiri zaidi za Bunge hilo kuu. Kikao chake cha kwanza kilifunguliwa kwa sala ya Mkatoliki wa Kirumi—Kardinali Gibbons—na kikao chake cha mwisho kilifungwa kwa baraka za Mkatoliki wa Kirumi—Askofu Keane. Na wakati wa kikao cha mwisho cha cha cha , kuhani wa Shinto wa wa Japani aliomba

[D185]

juu ya mkusanyiko mchanganyiko baraka ya miungu milioni nane.

Mchungaji Barrows kwa miaka miwili iliyopita alikuwa akitumiana barua na wawakilishi wa washenzi wa nchi nyingine, akituma kilio cha Makedonia kote ulimwenguni kwa makuhani na mitume wote wao washenzi, kusema, "Njooni mkatusaidie!" Kwamba wito huo ulitolewa kwa njia hii kwa niaba kutoka kwa kanisa la Presbiteria, ambalo kwa miaka kadhaa iliyopita lilikuwa likipitia majaribu makali ya hukumu, pia ilikuwa ni jambo linaloashiria mchafukoge na kutojitulia kulikotawala katika madhehebu hayo, na katika Ukristo wote. Na Ukristo wote ulikuwa tayari kwa mkusanyiko huo mkuu.

Kwa siku kumi na saba, Wakristo wawakilishi wa madhehebu yote waliketi pamoja katika ushauri na wawakilishi wa dini mbalimbali za kipagani, ambao walitajwa mara kwa mara kwa heshima na wazungumzaji Wakristo kama "*wanaume wenye hekima kutoka mashariki* "—wakikopa msemo huo kutoka Maandiko, ambapo ulitumika kwa kundi tofauti kabisa—kwa waumini wachache watiifu kwa Mungu wa Israeli na kwa manabii wa Israeli waliokutangaza kuja kwa Mpakwa mafuta wa Yehova, na ambao walikuwa wanasubiri kwa subira na kuwa macho kwa ajili ya kuja kwake, na wasizingatia roho za upotoshaji za hekima ya kidunia ambazo hazikumjua Mungu. Kwa watu wenye hekima ya kweli kama hao, ingawa walikuwa wanyenyekevu, Mungu aliwafunulia ujumbe wake mtukufu wa amani na tumaini.

Mada iliyotangazwa kwa siku ya mwisho ya Bunge ilikuwa "*Umoja wa Kidini wa Familia Nzima ya Wanadamu*"; ambapo "Vipengele vya dini *kamilifu kama vinavyotambuliwa na kuelezwa katika imani mbalimbali*" vingeangaziwa, kwa lengo la kubainisha "*sifa za dini ya mwisho*" na "*kitovu cha umoja wa kidini wa wanadamu ujao*."

Je, inawezekana kwamba hivyo, kwa kukiri kwao wenyewe, wahudumu (?) wa Kikristo hawawezi, katika siku hizi za mwisho, kubainisha ni nini

[D186]

inapaswa kuwa kituo cha umoja wa kidini, au sifa za dini kamilifu? Je, kwa kweli wana hamu sana ya "*dini ya dunia*" kiasi kwamba wako tayari kuchangia kanuni zozote au zote za Ukristo wa kweli, na hata jina "Mkristo," ikibidi, ili kuipata? Hata hivyo, wanakiri. "Kwa maneno yako nitakuhukumu, wewe mtumwa mwovu na mvivu," asema Bwana. Siku za awali za mkutano zilitengwa kwa ajili ya kuwasilishwa kwa dini mbalimbali na wawakilishi wao.

Mpango huo ulikuwa wa kijasiri na hatari, lakini ulipaswa kufungua macho ya kila mtoto wa kweli wa Mungu kwa mambo kadhaa yaliyokuwa dhahiri sana; yaani: (1) kwamba kanisa la Kikristo la jina tu limefikia ukingoni mwa tumaini lake la uwezo wa kusimama, chini ya hukumu zinazochunguza za siku hizi wakati "Bwana ana mzozo na watu wake," Israeli ya kiroho ya jina tu (***Mika 6:1,2***); (2) kwamba badala ya kutubu kwa kuyumba kwao na ukosefu wa imani na shauku na uchaji Mungu, na hivyo kutafuta kurejesha neema ya kimungu, wanajitahidi, kwa aina fulani ya muungano na ushirikiano, kusaidiana, na kuomba msaada wa ulimwengu wa wasioamini kuwasaidia kustahimili hukumu za Bwana katika kufichua makosa ya imani zao za kibinadamu na upotoshaji wao wa tabia yake inayostahili; (3) kwamba wako tayari kumwuzia Kristo na injili yake, kwa ajili ya kupata urafiki wa dunia na manufaa yake ya mamlaka na ushawishi; (4) kwamba upofu wao ni wa namna kwamba hawawezi kutofautisha kweli na makosa, au roho ya kweli na roho ya dunia; na (5) kwamba tayari wamepoteza mtazamo wa mafundisho ya Kristo.

Bila shaka msaada wa muda mfupi utatoka kwenye vyanzo ambavyo unatafutwa kwa shauku kubwa; lakini utakuwa hatua ya maandalizi tu itakayohusisha dunia nzima katika maangamizi yanayokaribia ya Babeli, ikisababisha wafalme na wafanyabiashara

na wafanyabiashara wa dunia nzima kuomboleza na kulia kwa ajili ya mji huu mkuu. ***Ufunuo 18:9,11,17-19***

Katika kuangalia shughuli za Bunge kuu, umakini wetu unavutwa kwa nguvu kwenye vipengele kadhaa vya ajabu:
(1) Kwa roho na mtazamo wa mashaka na maafikiano wa Ukristo wa jina tu, isipokuwa Makanisa ya Roma na Ugiriki Katoliki. (2) Kwa mtazamo wa kujiamini na wa kusisitiza wa Ukatoliki na wa dini zote nyingine.
(3) Kwa tofauti zilizo wazi, zilizotambuliwa na wanahikima wa kiasili, kati ya Ukristo unaofundishwa katika Biblia, na ule unaofundishwa na wamisionari wa Kikristo wa madhehebu mbalimbali ya Ulimwengu wa Kikristo, ambao, pamoja na Biblia, walibeba imani zao zisizo na msingi na zinazokinzana kwenda nchi za kigeni.
(4) Kwa mtazamo wa watu wa kiasili kuhusu juhudi za wamisionari, na matarajio yake ya baadaye katika nchi zao. (5) Kwa ushawishi wa Biblia kwa wengi katika nchi za kigeni, licha ya tafsiri zake potofu na wale waliyoibeba kwenda kigeni. (6) Kwa ushawishi wa sasa na matokeo yanayotarajiwa ya Bunge kuu. (7) Kwa sura yake kwa ujumla kama inavyotazamwa kutoka kwa mtazamo wa unabii.

Kuhujumu Ukweli

Bunge kuu la kidini lilialikwa na Wakristo—Wakristo Waprotestanti; lilifanyika katika nchi inayodai kuwa ya Kikristo Waprotestanti; na lilikuwa chini ya uongozi na mwongozo wa Wakristo Waprotestanti, hivyo Waprotestanti wanaweza kuonekana kuwajibika kwa matendo yake yote. Basi, ikumbukwe kwamba roho ya Uprotestanti wa sasa ni ile ya maafikiano na usaliti. Bunge hili lilikuwa tayari kumfanyia maafikiano Kristo na injili yake kwa ajili ya urafiki wa mpinga Kristo na ukafiri. Lilitoa heshima za kufungua na kufunga mijadala yake kwa wawakilishi wa upapa. Na inafaa kutambua kwamba, ingawa imani za mataifa mbalimbali ya kikafiri zilielezewa kwa kina

[D188]

wakilishi wao, hakukuwa na uwasilishaji wa kimfumo wa Ukristo katika hatua zake zozote, ingawa mada mbalimbali zilijadiliwa na Wakristo. Inashangaza jinsi fursa kama hiyo ya kuhubiri injili ya Kristo kwa watu wa mataifa wawakilishi, wenye akili na ushawishi ilivyopuuzwa na kutozingatiwa na mkutano kama huo! Je, wawakilishi waliojiita wa injili ya Kristo walikuwa na aibu ya injili ya Kristo? (***Warumi 1:16***) Katika mijadala, Wakatoliki wa Kirumi walikuwa na uwakilishi mkubwa zaidi, wakionekana angalau mara kumi na sita katika vikao vya Bunge.

Na si hivyo tu, bali kulikuwa na wale huko, wakidai kuwa Wakristo, ambao walijishughulisha kwa bidii katika kubomoa mafundisho yake ya msingi—waliowaambia wasio Wakristo wawakilishi kuhusu mashaka yao kuhusu kutokuwa na kasoro kwa Maandiko ya Kikristo; kwamba maelezo ya Biblia yanapaswa kupokelewa kwa kuzingatia sana uwezekano wa kukosea; na kwamba mafundisho yake yanapaswa kuongezewa hoja na falsafa za kibinadamu, na kukubalika tu kadiri yanavyoendana nazo. Kulikuwa na wale huko, waliojiitisha kuwa Wakristo wa Kiorthodoksi, waliopinga fundisho la fidia, ambalo ndilo msingi pekee wa imani ya kweli ya Kikristo, wengine, wakikanusha kuanguka kwa mwanadamu, walitangaza nadharia kinyume ya mageuko—kwamba mwanadamu hakuwahi kuumbwa mkamilifu, kwamba hakuwahi kuanguka, na kwamba kwa hivyo hakuwa na haja ya mwokozi; kwamba tangu uumbaji wake katika hali fulani ya chini sana, mbali na "Mfano wa Mungu," amekuwa akipanda taratibu, na bado yuko katika mchakato wa mageuzi ambao sheria yake ni kuishi kwa wenye ustahimilivu zaidi. Na hili, kinyume kabisa na mafundisho ya Biblia ya fidia na urejeshaji, lilikuwa maoni maarufu zaidi.

Hapa chini tunatoa dondoo fupi zinazoonyesha roho ya maelewano ya Ukristo wa Kiprotestanti, katika mtazamo wake kwa mfumo huo mkuu wa kikristo-kipingamizi, Kanisa la

[D189]

Roma, na pia kwa imani zisizo za Kikristo.

Msikilize Dkt. Chas. A. Briggs, Profesa katika Seminari ya Theolojia ya Kipresbiteri, akishambulia Maandiko Matakatifu. Bwana huyo alitambulishwa na Rais, Dkt. Barrows, kama "mtu ambaye maarifa yake, ujasiri na uaminifu kwa imani zake vimempa nafasi ya juu katika kanisa la ulimwengu," na alipokelewa kwa makofi makali. Alisema:

Yote tunayoweza kudai kuhusu Biblia ni msukumo na usahihi kwa yale yanayopendekeza masomo ya kidini ya kufundishwa. Mungu ni wa kweli, hawezi kusema uongo; hawezi kupotosha au kudanganya viumbe wake. Lakini Mungu asiye na kikomo anapozungumza na mwanadamu mwenye kikomo, je, lazima aseme maneno yasiyo na kosa? [Swali hili ni la kipuuzi kiasi gani! Ikiwa Mungu haongei ukweli, basi bila shaka yeye si wa kweli.] Hili haliitegemei tu kwa Mungu kuongea, bali pia kwa mwanadamu kusikiliza, na pia kwa njia za mawasiliano kati ya Mungu na mwanadamu. Ni muhimu kuonyesha uwezo wa mwanadamu kupokea neno, kabla hatujaweza kuwa na uhakika kwamba alilituma kwa usahihi. [*Profesa* huyu wa teolojia "msomi na anayeheshimika" (?) anapaswa kuzingatia kwamba Mungu aliweza kuchagua vyombo vinavyofaa vya kuwasilisha ukweli wake, na pia kuwaeleza; na kwamba alifanya hivyo ni dhahiri sana kwa kila mwanafunzi mwaminifu wa Neno lake. Hoja kama hiyo ya kudhoofisha uhalali wa Maandiko Matakatifu ni hila tu, na ilikuwa ni kumdhalilisha akili za hadhira iliyokuwa na ufahamu.] Uhamasishaji wa maandiko matakatifu hauleti nao kutokosea katika kila undani."

Msikilize Mchungaji Theodore Munger, wa New Haven, akimwondoa Kristo madarakani na kumuinua mwanadamu maskini aliyeanguka mahali pake. Alisema:

"Kristo ni zaidi ya Myahudi aliyesulubishwa Kalvari. *Kristo ni ubinadamu unaoendelea kukua chini ya nguvu na neema ya Mungu*, na kitabu chochote kilichoathiriwa na msukumo wa *ukweli huu* [siyo kwamba Yesu alikuwa Mwana aliyepakwa mafuta wa Mungu, bali kwamba ubinadamu ulioendelea kwa ujumla wake ndio Kristo, Mleziwaji] ni sehemu ya fasihi *ya Kikristo*."

Alitoa mfano wa Dante, Shakespeare, Goethe, Shelley, Matthew Arnold, Emerson na wengine, na kisha akaongeza:

[D190]

"Literature with few *exceptions—all inspired* literature—stands squarely upon humanity and insists upon it on ethical grounds and for ethical ends, and *this is essential Chris-tianity*....Teolojia inayosisitiza juu ya Mungu aliye juu ya yote, anayeketi juu ya ulimwengu na kuendesha uzi wa masuala yake, haipati ridhaa ya akili hizo zinazojieleza katika fasihi; mshairi, mtu mwenye kipaji cha kipekee, mfikiri mwenye mtazamo mpana na wa ulimwengu wote huipuuza; wanasimama karibu sana na Mungu ili kudanganywa na tafsiri kama hizo za ukweli wake."

Alisema Mchungaji Dkt. Rexford wa Boston (Muniversalisti):

Ningependa tuseme sote kwamba ibada ya dhati, mahali popote na kila mahali duniani, ni ibada ya kweli The
itikadi isiyoandikwa lakini inayoongoza ya wakati huu ninadhani ni kwamba, ibada yoyote duniani kote inayomwabudu Mungu Bora anayemjua, na kutembea kwa uaminifu katika nuru safi zaidi inayomwekea, hupata baraka za juu kabisa za mbinguni."

Hakika aligusia kiini cha hisia kuu za kidini za sasa; lakini je, Mtume Paulo aliwahutubia hivyo waabudu wa "Mungu Asiyejulikana" kwenye Mlima wa Marte? Au je, Eliya aliwatetea hivyo makuhani wa Baali? Paulo anatangaza kwamba njia pekee ya kumfikia Mungu ni kupitia imani katika sadaka ya Kristo kwa ajili ya dhambi zetu; na Petro anasema, "Hakuna jina lingine chini ya mbingu lililotolewa kwa wanadamu, ambalo lazima tuokolewe nalo." ***Matendo 4:12; 17:23-31***; ***1 Wafalme 18:21,22***

Msikilize Mchungaji Lyman Abbot, Mhariri wa *Outlook*, na aliyekuwa Mchungaji wa Kanisa la Plymouth, Brooklyn, N. Y., akidai kwa kanisa zima ile msukumo wa kimungu ambao, kupitia Kristo na mitume kumi na wawili, ulitupa Agano Jipya, ili mtu wa Mungu awe amekamilika. (***2 Tim. 3:17***) Alisema:

"Hatufikiri kwamba Mungu amezungumza tu huko Palestina, na kwa wachache katika mkoa huo mwembamba. Hatufikiri kwamba amekuwa na sauti katika Ulimwengu wa Kikristo na bubu kila mahali pengine. La! tunaamini kwamba yeye ni Mungu anayeongea katika nyakati zote na katika enzi zote."

[D191]

Lakini alivyowazungumza nabii wa Baali? Hakuwajidhihirishia watu wake wote—bali kwa wale aliowateua tu: kwa Israeli wa mwili katika enzi ya Kiyahudi, na kwa Israeli wa kiroho katika enzi ya Injili. "Ninyi tu ndio niliowajua kati ya jamaa zote za dunia." ***Amosi 3:2***; ***1 Wakor. 2:6-10***

Barua kutoka kwa Bi. Somerset (Uingereza), iliyosomwa kwa utangulizi wa heshima na Rais Barrows, ilitoa msamaha ufuatao kwa Kanisa la Roma:

Nina hisia njema kwa kila jitihada inayoweza kuwafanya watu wafikirie pamoja kulingana na makubaliano yao, badala ya uhasama wao....Njia pekee ya kuungana ni kutotaja kamwe mada ambazo tumezizua tofauti zisizoweza kurekebishwa. Labda kuu kati ya hizi ni uaskofu wa kihistoria, lakini ukweli kwamba yeye anaamini katika hili wakati mimi sioni hivyo, haingemzuia askofu mkuu huyo mkuu na mwema, Askofu Mkuu Ireland, kunipa msaada wake wa dhati, si kama mwanamke Mkristo wa Kiprotestanti, bali kama mfanyakazi wa harakati za kupinga ulevi. Hali ilikuwa vivyo hivyo nchini Uingereza kwa kiongozi huyo aliyehuzunisha, Kardinali Manning, na ni kweli leo kwa Monsinyori Nugent, wa Liverpool, padri wa watu, anayeheshimiwa na kupendwa na wote. Maoni ya pamoja kuhusu muhtasari wa kivitendo wa kanuni ya dhahabu, iliyotangazwa kwa njia hasi na Confucius na kwa njia chanya na Kristo, *utatuweka sote katika kambi moja*."

Nafundisho la kafara mbadala halikutajwa mara kwa mara, na kwa wengi lilipuuzwa kando kama urithi wa zamani na lisilostahili karne ya kumi na tisa iliyokuwa na mwangaza. Ni sauti chache tu ndizo zilizoinuka kulitetea, na hawa hawakuwa tu wachache sana Bungeni, bali maoni yao yalionekana kupuuzwa. Mchungaji Joseph Cook alikuwa mmoja wa wachache hawa, na maoni yake baadaye yalikashifiwa na kukemewa vikali kutoka kwenye madhabahu huko Chicago. Katika hotuba yake Bwana Cook alisema kwamba dini ya Kikristo ndiyo dini pekee ya kweli, na kuikubali ndiyo njia pekee ya kupata furaha baada ya kifo. Akirejelea mmoja wa wahusika wa Shakespeare kama mfano wa ufanisi wa upatanisho katika kusafisha hata dhambi mbaya zaidi, alisema:

[D192]

"Huyu hapa ni Lady Macbeth. Ni dini gani linaweza kuosha mkono wa kulia mwekundu wa Lady Macbeth? Hilo ndilo swali ninalowasilisha kwa mabara manne na visiwa vya bahari. Isipokuwa kama mnaweza kujibu hilo, hamjakuja na kusudi zito kwenye Bunge la dini. Nageukia Uislamu. Je, mnaweza kuosha mkono wake wa kulia mwekundu? Nageukia Ukonfušiani na Ubuddha. Je, mnaweza kuosha mkono wake wa kulia mwekundu?"

Akijibu hili baada ya Bunge hilo, Mchungaji Jenkin Lloyd Jones, Mchungaji wa kanisa la All Soul's, Chicago, na mmoja aliyekuwa na shauku kubwa na Bunge hilo, alisema:

Ili tuweze kugundua maovu ya kafara mbadala—hii 'mtazame Yesu na-okoa' aina ya mpango ambao mzungumzaji huyo maarufu wa Boston alijaribu kuwanyamazisha na kuwadhalilisha wawakilishi wa imani na fikra nyingine katika Bunge—tuchunguze kwa makini asili ya kitendo hicho, na hali ya mwanamke yule aliyeahidiwa usalama wa haraka namna hiyo endapo tu 'angetazama msalaba.' Mabingwa huyu wa mafundisho sahihi aliwakabili kwa hasira wawakilishi wa dini zote duniani akidai kwamba 'haiwezekani kabisa kwa asili ya mambo kwa mtu kuingia katika ufalme wa mbinguni isipokuwa azaliwe upya' kupitia msamaha huu wa Kristo, ukombozi huu wa ajabu kwa niaba unaosafisha mkono wake mwekundu na kumfanya muuaji kuwa mtakatifu. Kila ninachopaswa kusema kwa Ukristo wa aina hiyo ni hiki: Nina furaha kwamba siamini katika hilo; na ninawaomba wapenzi wote wa maadili, marafiki wote wa haki, waumini wote katika Mungu asiye na kikomo ambaye mapenzi yake ni uadilifu, ambaye utunzaji wake huendeleza haki, wakanushe hilo. 'Mpango wa wokovu' kama huo si tu kwamba hauna mantiki bali pia ni wa kimaadili mbaya. Unadhoofisha maadili, ni udanganyifu na mtego katika ulimwengu huu, hata kama ilivyo katika ule ujao. Ninamgeukia Cal-
tofauti ikiwa maono yangu hapo yananifanya kuwa na ubinafsi wa kutosha kuomba wokovu unaomwacha Prince Sidartha nje ya mbinguni ambapo Lady Macbeth au nafsi nyingine yoyote yenye mikono michafu ya damu imejumuishwa milele."

Baadaye mkutano wa "jukwaa la mashariki" ulifanyika katika kanisa lile lile, wakati bwana yule yule mchungaji (?) aliposoma kauli teule kutoka kwa Zoroaster, Musa, Confucius, Buddha,

[D193]

Sokrates na Kristo, zote zikilenga kuonyesha upana wa dini, ikafuatiwa na hotuba ya Mkatoliki wa Armenia. Baada ya hotuba hii, alisema mwandishi wa habari wa vyombo vya umma:

Bwana Jones alisema kwamba alikuwa na ujasiri wa kumuuliza Askofu Keane, wa Chuo Kikuu cha Kikatoliki cha Washington, kama angehudhuria mkutano huu na kusimama kwenye jukwaa la mageuzi makali. Askofu alijibu kwa tabasamu kwamba angekuwa Dubuque, vinginevyo angeweza kushawishika kuja. 'Kisha nikamuuliza,' alisema Bwana Jones, 'kama angeweza kupendekeza mtu yeyote.' Askofu alijibu, 'Hupaswi kuwa na haraka sana. Tunaendelea kwa kasi sana. Huenda isiwe muda mrefu kabla sijaweza kufanya hivyo.'*

"'Kanisa la Roma Katoliki,' akaendelea Bwana Jones, 'chini ya uongozi wa watu kama Kadinali Gibbons, Askofu Mkuu Ireland na Askofu Spalding, linaendelea vizuri, na watu hawa wanawalazimisha wale wanaochelewa kufanya kazi. Watu wanasema kwamba tumeiachia Kanisa la Wakatoliki Bunge la dini kwa upande mmoja na Wapagani kwa upande mwingine. Sasa tutasikia kutoka kwa marafiki zetu Wapagani. Neno hilo pagani halina maana ileile kama lilivyokuwa nayo, na namshukuru Mungu kwa hilo.'"

Profesa Henry Drummond alikuwa kwenye ratiba ya Bunge hilo ili kutoa hotuba kuhusu Ukristo na Mabadiliko ya Viumbe, lakini, kwa kuwa hakufika, mada yake ilisomwa na Dkt. Bristol. Ndani yake alisema kwamba uelewa bora wa asili na hali ya dhambi ungeweza angalau kubadilisha baadhi ya majaribio yaliyofanywa ili kuiondoa—akitaja kwa dharau mafundisho ya kafara, ambayo mafundisho yake ya Mabadiliko ya Viumbe yangeyafanya kuwa batili.

Hata hivyo, tangu wakati huo Roma imegundua kuwa Bunge la Chicago halikuwa sifa kwake, wala halikupendwa na wafuasi wake, na imetangaza kwamba mapapisti hawatashiriki tena katika mabunge ya aina hiyo ya mchanganyiko katika siku zijazo. Na alama dhahiri za kulaaniwa na papa hazikosei dhidi ya wale maaskofu wa Kirumi waliochukua nafasi kubwa katika Bunge la Chicago. Waprotestanti wapate utukufu wote!

[D194]

Wadifu Chache wa Imani

Katikati ya roho hii ya maafikiano, iliyokuwa jasiri na ya wazi, ilikuwa faraja kweli kupata wawakilishi wachache sana wa Ukristo wa Kiprotestanti waliokuwa na ujasiri wa kimaadili, mbele ya upinzani mwingi, uliofichika na ulioonyeshwa, kutetea imani iliyowekwa kwa watakatifu; ingawa hata hawa wanaonyesha dalili za kuchanganyikiwa, kwa sababu hawaoni mpango wa kimungu wa enzi na uhusiano muhimu wa mafundisho ya msingi ya Ukristo kwa mfumo mzima wa ajabu wa ukweli wa kimungu.

Profesa W. C. Wilkinson, wa Chuo Kikuu cha Chicago, alizungumza kuhusu "Mtazamo wa Ukristo Kwa Dini Nyingine." Aliwaelekeza wasikilizaji wake kwenye Maandiko ya Agano la Kale na Jipya kwa ajili ya ufafanuzi wa Ukristo, kwa mtazamo wa uadui wa Ukristo kwa dini zote nyingine, ambao lazima uwe wa uongo ikiwa huu ni wa kweli, na kwa dai la kipekee la Bwana wetu la mamlaka ya kuokoa, kama linavyodhihirishwa katika kauli kama hizi:

"Hakuna mtu anayemwendea Baba [yaani, hakuna mtu anayeweza kuokolewa] isipokuwa kupitia kwangu."

Mimi ndiye mkate wa uzima.

"Kama mtu yeyote anayehisi kiu, aje kwangu anywe."

"Mimi ni nuru ya dunia."

"Mimi ndiye mlango wa kondoo."

"Wote waliokuja kabla yangu ni wezi na majambazi."

"Mimi ni mlango; kwa njia yangu mtu akiliingia, ataokolewa."

"Haya," alisema, "ni baadhi ya mifano ya kauli kutoka kwenye midomo ya Yesu mwenyewe za dai la pekee na la kipekee la kuwa yeye peke yake ndiye Mwokozi wa mwanadamu.

"Inaweza kujibiwa, 'Lakini Yesu pia alisema, 'Mimi, nikipandishwa juu, nitawavuta watu wote kwangu'; na kwa hivyo tunahimizwa kuamini, kuhusu roho nyingi zilizohusika katika dini zingine, kwamba, zikivutwa kwa ufahamu au bila ufahamu kwa Yesu, zinaokolewa, licha ya bahati mbaya ya mazingira yao ya kidini.

[D195]

Kweli hii, bila shaka, nakubaliana nayo; ninashukuru kwamba mafundisho haya ya Ukristo ni kweli. [Lakini tumaini hili linatokana na moyo mkarimu badala ya maarifa ya mpango wa kimungu wa wokovu. Prof. W. hakuona wakati huo kwamba kuvutwa kwa ulimwengu kwa Kristo ni kwa ajili ya enzi ya Miaka Elfu, kwamba ni kuvutwa kwa Kanisa pekee ndiko kunakoendelea sasa, na kwamba maarifa ya Bwana, nguvu ya kuvuta sasa, ndiyo itakuwa nguvu wakati huo; "Kwa maana dunia itajazwa maarifa ya utukufu wa Bwana, kama maji yalivyojaa bahari." ***Hab. 2:14***] Naomba tu iweze kuwekwa akilini daima kwamba siyo kabisa upanuzi wa neema zinazotokana na mamlaka ya kipekee ya Yesu ya kuokoa ndicho tunachojadili kwa sasa, bali ni swali hili hasa: Je, Ukristo unatambua uwezo wowote wa kuokoa ulioko ndani ya dini zisizo za Kikristo? Kwa maneno mengine, je, kuna mahali popote katika Maandiko yanayoonyesha kwamba Yesu anatumia nguvu yake ya kuokoa, kwa kiwango fulani, kikubwa au kidogo, kupitia dini ambazo si zake? Ikiwa kuna dokezo lolote, kivuli chochote cha dokezo, katika Biblia, Agano la Kale au Jipya, kinachoashiria jibu la ndiyo kwa swali hilo, nakiri sijawahi kulipata. Nimepata dokezo dhahiri, na kwa wingi, kinyume chake.

"Nahisi haja ya kuomba mzingatie kwamba ninachosema katika makala hii hakipaswi kueleweka vibaya kuwa ni kujaribu kwa niaba ya Ukristo kudunisha chochote kile kutoka kwa sifa za watu binafsi miongoni mwa mataifa, ambao wamefikia viwango vya juu vya kimaadili bila msaada kutoka kwa Ukristo wa kihistoria katika umbo lake la Agano Jipya au la Kale. Lakini si kuhusu watu, iwe ni umma au walio wachache, ambalo nimejiwekea jukumu la kulizungumzia hapa. Ninakuongoza kuzingatia tu mtazamo uliochukuliwa na Ukristo kuhusu dini zisizo za Kikristo.

Tuendelee kutoka kwa kutathmini maneno ya mara moja ya Yesu ili kuchunguza wale ambao, kama wawakilishi wake, Yesu, kulingana na Agano Jipya, aliwapa haki ya kusema kwa mamlaka sawa na yake. Akizungumzia wafuasi kwa ujumla wa dini za Kigeni, anatumia lugha hii: 'Wakijidai kuwa wenye hekima, wakawa wapumbavu, wakabadili utukufu wa

[D196]

Mungu asiyeoza kwa sura ya sanamu ya mwanadamu anayeharibika, na ya ndege, na wanyama wa miguu minne, na viumbe vinavyotambaa.'

Mwanadamu, ndege, mnyama, mnyama-mvua—vipengele hivi vinne katika mpangilio huu wa kushuka hadhi vinaonekana kuashiria kila aina tofauti ya dini za Kigeni ambazo Ukristo, wa kale au wa kisasa, ulikutana nazo kihistoria. Matokeo yaliyotolewa kama adhabu na Mungu aliyekasirishwa na wivu, wa Kiebrania na Kikristo, kwa ajili ya kudunisha hisia ya asili ya kuabudu, na uchafuzi wa wazo lililowahi kuwa safi katika mioyo ya wanadamu, la Mungu asiyeharibika, yameelezwa na Paulo kwa maneno yenye nguvu kali, dhahiri, na za kuchoma, ambayo yameyafanya maarufu na ya kawaida: 'Ndiyo maana Mungu aliwaacha kwa tamaa za mioyo yao, kwa ajili ya uchafu, ili miili yao idharauliwe miongoni mwao; kwa sababu walibadilisha kweli ya Mungu kwa uongo, na wakamwabudu na kumhudumia kiumbe badala ya Muumba, ambaye ametukuzwa milele."

Ninakata nukuu hii bila kumaliza. Sehemu iliyobaki ya kifungu hiki inaingia katika maelezo ya lawama zinazojulikana sana, na zinazojulikana kuwa ni mashtaka halisi dhidi ya ulimwengu wa kipagani wa kale. Hakuna dalili ya msamaha hapa kwa ajili ya vipengele vyenye wema kiasi, au angalau visivyo vibaya sana, katika dini zilizohukumiwa; hakuna masharti, hakuna upunguzaji wa hukumu uliopendekezwa. Kila mahali ni shutuma kali, za moja kwa moja. Hakuna wazo lolote lililotolewa kwamba katika baadhi ya matukio kuna ibada ya kweli na inayokubalika iliyojificha, ikijificha na bila kutambuliwa, chini ya maumbo ya uongo. Hakuna uwezekano ulioashiriwa kwamba kuna utofauti uliofanywa na baadhi ya waabudu sanamu, ikiwa ulifanywa na wachache tu wenye ufahamu miongoni mwao, kati ya sanamu inayohudumiwa na Mungu yule mmoja asiyeharibika na mwenye wivu kama walivyokusudia waabudu sanamu hao wa kipekee kumwakilisha tu katika sanamu waliyodhaniwa kuabudu. Hakuna nafasi inayotolewa kwa ajili ya roho fulani zilizochaguliwa, zenye nuru, zinazotafuta na kupata dini safi zaidi katika 'siri' za ndani zilizofungwa kwa watu wa kawaida wasio na adabu. Ukristo hauachi nafasi yoyote ya kutoroka kwa dini za kikristo-kipinzani zilizohukumiwa na kupuuzwa ambazo hukutana nazo. Badala yake, unaonyesha tu hukumu [adhabu] isiyo na ubaguzi ikiruka kama radi yenye matawi kutoka katika utukufu wa nguvu zake juu ya wale wasiobadilika kabisa

[D197]

wenye hatia ya dhambi iliyotajwa, dhambi ya kumwabudu miungu wengine badala ya Mungu.

Hakuna faraja yoyote inayotolewa kama njia ya uhakika, au hata matumaini yanayowezekana, kwamba Mungu mwenye neema atapokea kwa fadhili masifu yaliyotolewa rasmi kwa mwingine, ambayo kwa dhati, ingawa kwa kosa, yalikuwa yakimlenga yeye mwenyewe. Wazo hilo, iwe ni sahihi au la, halitokani na Maandiko. Kwa kweli, ni kinyume na Maandiko, na hivyo basi ni kinyume na Ukristo. Ukristo haustahili sifa yoyote ya ukarimu wa aina hiyo. Kuhusu haki za kipekee, za pekee, na zisizogawanyika za Mungu, Ukristo ni, tukubali kwa uwazi, dini nyembamba, kali, ngumu, na yenye wivu. Huenda Sokrates, alipokuwa anakaribia kufa, alisamehewa pendekezo lake la kutoa kuku dume kama sadaka kwa Aesculapius; lakini Ukristo, Ukristo wa Biblia, hautupi hata sababu ndogo ya kudhani kwamba tendo hilo la uabudu sanamu kwa upande wake lilibadilishwa na Mungu kuwa ibada inayomkubalika yeye.

"Petro akasema, 'Kwa kweli naona kwamba Mungu hasiti kumtendea mtu upendeleo, bali katika kila taifa mtu amwogopaye na afanyaye yaliyo haki humkubali.'

"Kumcha Mungu kwanza, na kisha pia kutenda haki, hizi ndizo sifa zinazomweka alama mtu anayempendeza Mungu kila wakati na kila mahali. Lakini ni wazi kwamba kumcha Mungu, kwa maana ya Ukristo, si kumwabudu mwingine tofauti naye. Hivyo basi, kadiri mtu anavyoachana na dini ya kikabila iliyoenea kwake, na kuinuka—si kwa njia yake, bali licha yake—kwenye kipengele cha juu zaidi cha ibada ya kweli ya kimungu, ndivyo atakavyopendeza kwa Mungu.

Kwa hivyo, kuhusu dini yoyote ya kikabila, je, inaweza kusemwa kwamba ni dini ya kweli, ingawa haijakamilika? Ukristo unasema, Hapana. Ukristo unasema maneno ya tumaini lisilo na kikomo na lisilo na ufafanuzi kuhusu wale, baadhi yao, ambao hawatawahi kusikia kuhusu Kristo. Maneno haya Wakristo, bila shaka, watayashikilia na kuyathamini kulingana na thamani yake isiyopimika. Lakini tusidhani kwamba yalikusudiwa kuwa na uhusiano wowote na dini potofu za wanadamu. Dini hizo Biblia hakuna mahali inazowasilisha kama juhudi za kusikitisha na zenye mafanikio kiasi za kumtafuta Mungu. Zote zinawasilishwa zikijaribu kupata chini, si kupata juu. Kulingana na Ukristo, zinazuia, hazisaidii. Ushikaji wa wafuasi wao

[D198]

kwazo ni kama mshiko wa vipofu wa watu wanaozama kwenye mizizi na miamba ambayo huishia tu kuwaweka chini ya mto. Ukweli ulio katika dini ya uongo unaweza kusaidia, lakini itakuwa ni ukweli, si dini ya uongo.

Kulingana na Ukristo, dini ya uongo hutumia nguvu zake zote kuzima na kuua ukweli ulio ndani yake. Hivyo basi, ni upotovu wa kihistoria unaoonyeshwa katika sura ya kwanza ya Warumi, unaoathiri dini za uongo kwa ujumla. Kama zingekuwa ni juhudi za kupanda juu, zingekuwa zikiboreka zaidi na zaidi. Ikiwa, kama Paulo anavyofundisha, kwa kweli zinazidi kuwa mbaya zaidi na zaidi, ni lazima iwe ni kwa sababu ni juhudi za kushuka chini.

"Kwa hiyo, msimamo wa Ukristo kuhusu dini zingine mbali na yeye ni msimamo wa uadui wa ulimwengu wote, kamili, wa milele, usioweza kutulizwa, ilhali kwa watu wote kila mahali, washabiki wa dini za uongo bila kutoa ubaguzi, msimamo wake ni wa neema, rehema, na amani kwa yeyote atakayeyakubali. Ni wangapi watakaopatikana watakaoyakubali, ni tatizo ambalo Ukristo linaacha bila kulitatua."

Mchungaji James Devine, wa Jiji la New York, pia alizungumza kuhusu ujumbe wa Ukristo kwa dini nyingine, akielezea waziwazi mafundisho ya ukombozi kupitia damu ya thamani ya Kristo. Alisema:

Sasa tumewafikishwa kwenye ukweli mwingine wa msingi katika mafundisho ya Kikristo—mafundisho ya fumbo la upatanisho. Dhambi ni ukweli usiopingika. Inatambuliwa na kukubaliwa kote. Ni ushahidi wake wenyewe. Zaidi ya hayo, ni kizuizi kati ya mwanadamu na Mungu wake. Utakatifu wa kimungu na dhambi, kwa chukizo chake, uasi wake, kudorora kwake kutisha na maangamizi yake yasiyo na tumaini, haviwezi kuungana katika mfumo wowote wa utawala wa kimaadili. Mungu hawezi kuvumilia dhambi au kuipuuza au kuipa nafasi mbele zake. Hawezi kujadiliana nayo; ni lazima aiadhibu. Hawezi kufanya maafikiano nayo; ni lazima aihoji mahakamani. Hawezi kuipuuza; ni lazima aishinde. Hawezi kuipa hadhi ya kimaadili; ni lazima iwezeshwe hukumu ya lawama inayostahili.

"Fidia ni njia ya ajabu ya Mungu ya kuthibitisha, mara moja kwa wote, mbele ya ulimwengu wote, msimamo wake wa milele kuhusu dhambi, kwa kujichukulia mwenyewe adhabu yake kwa hiari, katika roho ya dhabihu. Hili analifanya katika mtu wa Yesu

[D199]

Kristo. Matukio ya kuzaliwa, maisha, kifo na ufufuo wa Kristo yanachukua nafasi yao katika uwanja wa historia halisi, na thamani ya kimaadili na ufanisi wake wa upatanisho wa utii wake mkamilifu na kifo chake cha dhabihu vinakuwa kipengele cha fumbo chenye thamani isiyo na kikomo katika mchakato wa kurekebisha uhusiano wa mtu mwenye dhambi na Mungu wake.

Kristo anatambuliwa na Mungu kama mbadala. Faida ya utiifu wake na hadhi kuu ya dhabihu yake zote zinapatikana kwa imani. Mwenye dhambi, akiwa mnyenyekevu, toba, na anayejua kutokustahili kwake, anamkubali Kristo kama mwokozi wake, mpatanishi wake, mkombozi wake, na anamwamini tu, akiamini katika ahadi na uhakikisho wake, kulingana na uingiliaji wake wa upatanisho, na anapokea kutoka kwa Mungu, kama zawadi ya upendo wa enzi, faida zote za kazi ya upatanishi ya Kristo. Hii ndiyo njia ya Mungu ya kufikia lengo la msamaha na upatanisho. Ni njia yake ya kuwa mwenyewe mwenye haki na bado kutimiza haki ya mwenye dhambi. Hapa tena tuna fumbo la hekima katika mfano wake mkuu zaidi.

"Hili ndilo kiini cha injili. Linadunda kwa upendo wa fumbo; linapulsa na maumivu yasiyoelezeka ya uponyaji wa kimungu; lina uhusiano muhimu na mpango mzima wa utawala; liko katika shughuli zake zilizofichika mbali na uchunguzi wa akili ya binadamu; lakini hutuma damu ya uhai kote katika historia na huipa Ukristo uhai wake wa kipekee na nguvu yake isiyokufa. Ni kwa sababu Ukristo huondoa dhambi kutoka kwenye tatizo kwamba suluhisho lake ni kamili na la mwisho.

Ukristo lazima uzungumze kwa jina la Mungu. Kwake ndio unadai kuwepo kwake, na siri kuu ya heshima na nguvu yake ni kwamba unamfunua yeye. Ingekuwa ni ujasiri *usio na msingi* kwao kuzungumza kwa jukumu lao wenyewe tu, au hata kwa jina la akili. *Haina falsafa ya mageuzi ya kuipendekeza*. Ina ujumbe kutoka kwa Mungu wa kuwasilisha. Sio falsafa yenyewe; ni dini. Haikutokana na dunia; ilitendwa na Mungu. Haiji kutoka kwa mwanadamu, bali inatoka kwa Mungu, na imejaa uhai wa nguvu zake, iko macho kwa upendo wake, yenye wema kwa wema wake, inang'aa kwa nuru yake, imejaa ukweli wake, imetumwa na ujumbe wake, imehamasishwa na nguvu zake, imejaa hekima yake, ikiwa na zawadi ya uponyaji wa kiroho na yenye mamlaka kuu.

"Ina utume miongoni mwa wanadamu, wakati wowote au popote pale inapo

[D200]

huyapata, ambayo ni tukufu kama uumbaji, ya ajabu kama uwepo wa kiroho na imejaa maana ya fumbo kama utimilifu. Inapata mwelekeo wake, na pia kitovu chake kinachotia mwangaza, katika utu wa mfunuaji na mwalimu wake mkuu, ambaye, kabla ya kuja kwake, vidole vyote vya nuru vilielekezwa kwake, na ambaye, tangu kufanyika kwake mwili, mwangaza wote wa mchana umemwaka.

Roho yake imejaa uaminifu rahisi, heshima iliyoinuliwa na ukarimu mtamu usio na ubinafsi. Inalenga kutoa baraka badala ya kuitisha kulinganishwa. Haijali sana kujitetea kama inavyojali kutoa neema zake. Haijali sana kujipatia heshima kuu kama inavyojali kupata njia ya kuingia moyoni. Halitaki kumtukana, kumdunisha au kumnyanyasa mpinzani wake, bali kulainisha kwa upendo, kuvutia kwa ubora wake na kushinda kwa sifa za ubora wake usio na kifani. Haina uwezo wa kuwa na roho ya ushindani, kwa sababu ya haki yake isiyopingika ya kutawala. Haifai kwa dharau, inaweza kuacha dharau, haibebi silaha ya ghasia, haipendi kubishana, haiwezi kufanya hila au udanganyifu, na inapinga maneno ya upuuzi. Daima inategemea sifa zake halisi, na inaweka madai yake yote kwenye haki yake ya kusikilizwa na kuheshimiwa.

Ushahidi wake wa miujiza ni kipengele cha kipekee kuliko kanuni. Ilikuwa ni ishara ya kusaidia imani dhaifu. Ilikuwa ni msamaha uliotolewa kwa roho ya kujidharau. Miujiza inaashiria rehema kadiri inavyotangaza utukufu. Tunapozingatia vyanzo visivyo na kikomo vya nguvu za kimungu, na urahisi ambao miujiza na maajabu ingeweza kuzidishwa kwa wingi unaochanganya na kuvutia, tunatambua uhifadhi mkali wa nguvu na kukataa waziwazi mambo ya kuvutia. Fumbo la historia ya Kikristo ni jinsi Ukristo ulivyotumia rasilimali zake kwa kiasi. Ni jaribio kwa imani, ambalo mara nyingi huwa gumu kwa uchungu, kuona ukosefu dhahiri wa nguvu, ujasiri, na nguvu isiyozuilika katika maendeleo yanayoonekana kuwa ya polepole ya dini yetu takatifu. [Ni lazima iwe hivyo kwa wale ambao bado hawajafikia uelewa wa mpango wa kimungu wa enzi.]

"Bila shaka Mungu alikuwa na sababu zake, lakini kwa sasa hatuwezi isipokuwa kutambua katika Ukristo roho ya kujihifadhi ya fumbo, ya uvumilivu wa ajabu, ya sauti ya chini iliyodhibitiwa, ya

[D201]

Kujidhibiti kwa kusudi. Haipizi, wala kuinua sauti, wala kusikika sauti yake mitaani. Karne zinafika na kupita na Ukristo unagusa tu sehemu za dunia, lakini popote pale unapoigusa hubadilisha sura. Inaonekana kudharau vifaa vya kidunia, na huhesabu tu ushindi unaostahili kupatikana ambao hupatikana kupitia mawasiliano ya kiroho na roho ya mtu binafsi. Uhusiano wake na dini nyingine umeelezewa kwa kujihifadhi kwa kipekee, na maendeleo yake yameashiriwa na heshima isiyojionyesha ambayo inaendana na msimamo wa utukufu wa Mungu, muumba wake.

Basi, tuko sahihi tunaposema kuhusu roho ya ujumbe huu kuwa huru kabisa kutokana na hisia ya kawaida ya ushindani, na juu kabisa ya matumizi ya mbinu za kuonekana au za hadaa, imeondolewa kabisa kutoka kwa mbinu zote za kawaida au athari za kuigiza, huru kabisa kutokana na maneno ya kujionyesha au unafiki, bila wasiwasi wowote wa kuungana na mamlaka ya kidunia au umaarufu wa kijamii, ikijali zaidi nafasi ya ushawishi katika moyo mnyenyekevu kuliko kiti cha enzi kwenye kiti cha kifalme, ikiwa imejikita kabisa katika kudai utii wa upendo wa roho na kuhakikisha mabadiliko ya kimaadili ya tabia, ili roho na kanuni zake ziweze kuongoza maisha ya kiroho ya wanadamu.

"Hivyo basi, inazungumza na dini nyingine kwa uwazi na usemi wa moja kwa moja usio na masharti, ikitegemea dai lake lisilopingika la kusikilizwa. Inatambua uaminifu usio na shaka wa imani ya mtu binafsi na dhati ya hali ya juu ya mapambano ya kimaadili kwa upande wa roho nyingi zenye bidii ambazo, kama Wanaatheni wa zamani, 'huabudu kwa kutojua'; inaonya, na inashawishi, na inaamuru, kama ilivyo haki yake; huzungumza kama Paulo alivyofanya mbele ya utamaduni wa kigeni uliokuwa na ustaarabu katika Mlima wa Mars, kuhusu siku ile iliyowekwa ambayo ulimwengu lazima uhukumiwe, na kuhusu 'mtu yule' ambaye atahukumu; hurudia-rudia wito wake usiobadilika na usioyumba wa toba; inahitaji kukubalika kwa viwango vyake vya kimaadili; inadai utii, uaminifu, heshima na unyenyekevu.

Yote haya hufanya kwa sauti bora na isiyoyumba ya kusisitiza kimyakimya. Mara nyingi husisitiza dai lake kwa hoja, ombi na haraka ya upole; lakini katika yote hayo na kupitia yote hayo inapaswa kutambuliwa sauti wazi, inayopigakenga, na inayotawala ya kusisitiza bila msamaha, ikifunua ile hiari kuu ya kibinafsi iliyoanzisha Ukristo, na katika

[D202]

jina linalotajwa mara kwa mara. Hutoa ujumbe wake kwa msimamo wa kujiamini bila wasiwasi na umilisi mtulivu. Hakuna wasiwasi kuhusu kipaumbele, hakuna kujali kupita kiasi mambo ya nje, hakuna uwezekano wa kudharauliwa, hakuna ari isiyo na heshima ya ushindani. Inazungumza, badala yake, kwa ufahamu wa ule ubora msingi, wa asili, usio na kifani, usio na kipimo ambao huondoa haraka silaha za ushindani, na mwishowe hukaribisha sifa na kulazimisha utii wa mioyo iliyo huru kutokana na uovu na hila."

Miongoni mwa kauli hizi tukufu za kutetea ukweli, kulikuwa pia na ile ya Kaunti Bernstorff, wa Ujerumani. Alisema:

Ninaamini hakuna mtu hapa anayechukulia dini yake kwa urahisi [ingawa hakika alijifunza kinyume chake kabla bunge lilipofungwa. Hii ilisema mwanzoni.] Mimi binafsi ninatangaza kwamba niko hapa kama Mkristo mmoja wa Injili, na kwamba singewahi kuweka mguu wangu katika Bunge hili kama ningedhani linaashiria aina yoyote ya ridhaa kwamba dini zote ni sawa, na kwamba inahitajika tu kuwa mkweli na mwaminifu. Siwezi kukubali chochote cha aina hii. Ninaamini Biblia pekee ndiyo kweli, na Ukristo wa Kiprotestanti ndiyo dini ya kweli pekee. *Sitaki maelewano ya aina yoyote*.

"Hatuwezi kukanusha kwamba sisi tunaokutana katika Bunge hili tumegawanywa na misingi mikubwa na muhimu. Tunakiri kwamba tofauti hizi haziwezi kuzibwa; lakini tunakutana, tukiamini kila mtu ana haki ya imani yake. Mnamwalika kila mtu aje hapa kama mtetezi mwaminifu wa imani yake mwenyewe. Mimi, kwa upande wangu, nasimama mbele yenu nikiwa na nia ileile iliyomchochea Paulo aliposimama mbele ya wawakilishi wa Mahakama ya Kirumi na Agripa, mfalme wa Kiyahudi. Ningetamani sana kwamba wote wanaonisikiliza leo wawe karibu kabisa, na kamili kabisa, kama nilivyo mimi. Siwezi kusema 'isipokuwa vifungo hivi.' Namshukuru Mungu niko huru; isipokuwa kwa dosari na mapungufu haya yote yaliyo ndani yangu na yanayonizuia kukumbatia imani yangu kama ambavyo ningependa kufanya.

Lakini basi tunakutana kwa ajili gani, kama hatuwezi kuonyesha uvumilivu? Naam, neno uvumilivu linatumika kwa njia tofauti. Ikiwa maneno ya Mfalme Frederick wa Prussia—'Katika nchi yangu kila mtu anaweza kwenda mbinguni kwa njia yake mwenyewe'—yanatumika kama *kauli mbiu ya siasa*, hatuwezi kuidhinisha sana

[D203]

sana. Ni umwagaji damu na ukatili kiasi gani uliokuwa utaepukwa duniani kama ingekubaliwa. Lakini ikiwa ni *dhihirisho la upuuzi wa kidini ulioenea katika karne hii iliyopita* na katika ikulu ya mfalme aliyekuwa rafiki wa Voltaire, *basi hatupaswi kuikubali*.

Mtume Paulo, katika waraka wake kwa Wagalatia, anakataa kila fundisho lingine, hata kama lingefundishwa na malaika kutoka mbinguni. Sisi Wakristo ni watumishi wa Bwana wetu, Mwokozi aliye hai. *Hatuna haki ya kuhatarisha ukweli aliouamini kwetu*; ama kuuchukulia kirahisi, au kuficha ujumbe aliotupa kwa ajili ya wanadamu. Lakini tunakutana pamoja, kila mmoja akitaka kuwavutia wengine kwenye imani yake. Je, hii haitakuwa Bunge la vita badala ya amani? Je, itatutenganisha badala ya kutuleta karibu zaidi? Sidhani, ikiwa tutashikilia ukweli kwamba mafundisho yetu makuu muhimu yanaweza kutetewa na kuenezwa kwa njia za kiroho pekee. Mapambano ya dhati kwa silaha za kiroho hayahitajii kuwagawa wapiganaji; kinyume chake, mara nyingi huwaleta karibu zaidi.

"Nadhani mkutano huu utakuwa umefanya vya kutosha kuchonga kumbukumbu yake milele katika kurasa za historia ikiwa kanuni hii kuu [uhuru wa dini] itapata ukubali wa jumla. Mwanga mmoja unawaka katika kila moyo, na karne ya kumi na tisa imetuletea maendeleo makubwa katika suala hili; lakini bado tuko hatarini kuingia katika karne ya ishirini kabla ya kanuni kuu ya uhuru wa dini kupata ukubali wa ulimwengu wote."

Kinyume kabisa na ari ya jumla ya Bunge hilo, pia ilikuwa hotuba ya Bwana Grant, wa Kanada. Alisema:

"Inaonekana kwangu kwamba tunapaswa kuanza Bunge hili la Dini, si kwa ufahamu kwamba tunafanya jambo kubwa, bali kwa unyenyekevu na unyenyekevu wa kukiri dhambi na kushindwa. Kwa nini wakazi wa dunia hawajawahi kuanguka mbele ya ukweli? Kosa ni letu. Mtume Paulo, akitazama nyuma katika karne za historia ya ajabu iliyoongozwa na Mungu, aliona ufunguo wa mafundisho yake yote kuwa huu: kwamba Yehova alinyoosha mikono yake mchana kutwa kwa watu wasiotii na wapinga; kwamba, ingawa daima kulikuwa na masalio ya wacha Mungu. Israeli kama taifa haikumuelewa Yehova, na kwa hiyo ilishindwa kuelewa utume wake wa ajabu.

[D204]

"Kama Mtume Paulo angekuwepo leo, je, asingetoa toba ileile ya kusikitisha kuhusu karne ya kumi na tisa ya Ukristo? Je, asingehitaji kusema kwamba tumekuwa na kiburi kwa Ukristo wetu, badala ya kuruhusu Ukristo wetu utuunyanye na kututundika msalabani; kwamba tumetapeliwa na Ukristo kama kitu tulichonacho, badala ya kuuruhusu utawale; kwamba tumeutenganisha na mpangilio wa kimaadili na kiroho wa ulimwengu, badala ya kuona kwamba ndicho kinachopenya, kufafanua, kukamilisha na kuthibitisha mpangilio huo; na hivyo tumeficha utukufu wake na kufunika nguvu yake. Siku nzima Mwokozi wetu amekuwa akisema, 'Nimeinua mikono yangu kwa watu wasiotii na wapinga.' Lakini sharti moja la lazima la mafanikio ni kwamba tutambue chanzo cha kushindwa kwetu, kwamba tukiri, kwa mioyo ya unyenyekevu, upole, toba na utii, na kwamba kwa ujasiri na imani isiyozimika ya Magharibi sasa tunatoka na kufanya kinyume chake."

Laiti hisia hizi zingepata mwitikio katika Bunge kuu!—lakini hazikupata. Kwa upande mwingine, lilijulikana kwa majivuno makubwa kuhusu "*maendeleo* ya *ajabu ya kidini* ya karne ya kumi na tisa"; na dhana ya kwanza ya Kaunti Bernstorff, kwamba lilimaanisha maelewano ya kijasiri ya kanuni na mafundisho ya Kikristo, ilikuwa sahihi, kama vikao vilivyofuata vya Bunge vilivyothibitisha.

Mitazamo Tofauti ya Ukatoliki, Ukafiri na Ukristo wa Kiprotestanti

Mtazamo wa kujiamini na kujitangaza wa Ukatoliki na dini mbalimbali za kipagani ulikuwa kinyume kabisa na mashaka ya Ukristo wa Kiprotestanti. Hakuna hata sentensi moja iliyosemwa na yeyote kati yao dhidi ya mamlaka ya vitabu vyao vitakatifu; walisifu na kupongeza dini zao, huku wakisikiliza kwa mshangao mahubiri ya mashaka na ya kukanamungu ya Wakristo wa Kiprotestanti dhidi ya dini ya Kikristo na dhidi ya Biblia, ambayo hata wapagani waliionyeshea heshima kubwa zaidi.

[D205]

Kama ushahidi wa mshangao wa wageni walipogundua hali hii miongoni mwa Wakristo, tunanukuu yafuatayo kutoka kwa hotuba iliyochapishwa ya mmoja wa wajumbe kutoka Japani katika mkutano mkuu uliofanyika Yokohama kuwakaribisha rejea zao na kusikiliza ripoti yao. Mzungumzaji alisema:

Tulipopokea mwaliko wa kuhudhuria Bunge la Dini, shirika letu la Kibudha halikututuma kama wawakilishi wa shirika hilo. Idadi kubwa ya watu iliamini kuwa ilikuwa ni mbinu ya ujanja ya Wakristo kutuleta huko ili kututania au kujaribu kutuongoa. Hivyo basi, tulienda kama watu binafsi. Lakini tulikumbana na mshangao wa ajabu uliotutegemea. Mawazo yetu yote yalikuwa ya makosa. Bunge hilo liliitishwa kwa sababu mataifa ya Magharibi yalikuwa yameanza kutambua udhaifu na upuuzi wa Ukristo, na kwa kweli walitaka kusikia kutoka kwetu kuhusu dini yetu, na kujifunza ni dini gani bora zaidi. Hakuna mahali pazuri zaidi duniani pa kueneza mafundisho ya Ubuddha kuliko Marekani. Ukristo ni pambo tu la jamii nchini Marekani. Unaaminiwa kwa dhati na watu wachache sana. Wakristo wengi sana hunywa pombe na hufanya dhambi kubwa mbalimbali, na wanaishi maisha ya fujo sana, ingawa ni imani ya kawaida sana na hutumika kama pambo la kijamii. Ukosefu wake wa nguvu unathibitisha udhaifu wake. Mikutano hiyo ilionyesha ubora mkubwa wa Ubuddha kuliko Ukristo, na kitendo cha kuwaita tu kwa ajili ya mikutano hiyo kilionyesha kwamba Wamarekani na watu wengine wa Magharibi walikuwa wamepoteza imani yao katika Ukristo na walikuwa tayari kupokea mafundisho ya dini yetu bora zaidi."

Haishangazi kwamba Mkristo Mjapani alisema, mwishoni mwa hotuba hizo, "Je, Wakristo wa Marekani wangeweza kufanya kosa kubwa kiasi gani la kuandaa mkutano kama huu na kuidhuru Ukristo kama mikutano hii itakavyofanya nchini Japani?"

Wale walio na ufahamu wa historia wanajua kiasi kuhusu tabia ya ule uwezo mkuu wa kupinga Ukristo, Kanisa la Roma, ambalo uhusiano nalo unatafutwa kwa bidii sana na Waprotestanti; na wale wanaoangalia kwa makini shughuli zake za sasa wanajua kwamba moyo na tabia yake bado

bado haijabadilika. Wale wenye ufahamu wowote wanajua vyema kwamba Kanisa la Kikataliki la Kigiriki limeunga mkono na kuidhinisha, kama si kuwa ndilo lililoanzisha, mateso ya Kirusi dhidi ya Wayahudi, "Stundists" na Wakristo wengine wote ambao, wakiamka kutoka kwa upofu na dhana za kishirikina za Kanisa la Kigiriki, wanatafuta na kupata Mungu na ukweli kupitia kusoma Neno lake. Uonevu unaochochewa na makasisi wa Kanisa la Kikataliki la Kigiriki na kufanywa na polisi ni wa kikatili na wa kuchukiza zaidi. Lakini, hata hivyo, umoja na ushirikiano na mifumo hii yote miwili, Kanisa la Kirumi na Kanisa la Kikataliki la Kigiriki, unatafutwa kwa bidii sana, kama ilivyo pia na aina zote za dhana za kishirikina na ujinga.

Giza Zito la Ukafiri Ambalo Wakristo Wanatamani na Kutafuta Muungano Nalo

Kuhusu giza nene la ushenzi ambalo ushirikiano na huruma sasa vinatamaniwa na Wakristo, tunaweza kupata wazo fulani kutoka kwa jibu kali lifuatalo la Dkt. Pentekoste dhidi ya sauti ya ukosoaji ambayo baadhi ya wageni walichukua dhidi ya Ukristo na misheni za Kikristo. Alisema:

Nadhani ni aibu kwamba chochote kingegeuza mijadala ya Bunge hili kuwa mfululizo wa kulaumiana; hata hivyo, sisi Wakristo tumekaa kwa subira na kusikiliza mfululizo wa ukosoaji juu ya matokeo ya Ukristo kutoka kwa baadhi ya wawakilishi wa dini za Mashariki. Kwa mfano, mitaa ya mabanda ya Chicago na New York, uovu usio na jina unaoonekana hata kwa macho ya wageni wetu; ukosefu wa maadili, ulevi, migogoro, mauaji, na uhalifu wa makundi ya wahalifu yote yamewekwa dhidi yetu. Mapungufu ya Bunge na serikali nchini Uingereza na Marekani yamehusishwa na Ukristo. Biashara ya opiumu, biashara haramu ya pombe, ukiukaji wa mikataba, sheria zisizo za kibinadamu na za kizamani dhidi ya Wachina, n.k., vyote vimehusishwa na Mkristo

[D207]

kanisa. [Lakini kama Wakristo wanadai kwamba hizi ni nchi za Kikristo, je, wanaweza kwa haki kuwalaumu wawakilishi hawa wa wasio Wakristo kwa kuwafikiria na kuwahukumu ipasavyo?]

"Inaonekana karibu si lazima kusema kwamba mambo haya yote, maovu ya kimaadili, ulevi, uhalifu, ukosefu wa udugu, na tamaa ya ubinafsi ya biashara hizi mbalimbali za uharibifu ambazo zimekuwa zikifanywa kutoka nchi zetu kwenda Mashariki mwa mbali, yako nje ya mipaka ya Ukristo. [Hapana, si hivyo ikiwa hizi ni mataifa ya Kikristo. Kwa kudai hivi, kanisa linawajibika kwa dhambi za mataifa, na mashtaka hayo ni ya haki dhidi yake.] Kanisa la Kristo linafanya kazi usiku na mchana kurekebisha na kuondoa uhalifu huu. Sauti moja ya Kanisa la Kikristo inalaani biashara ya bangi, biashara ya pombe, vitendo vya ukandamizaji dhidi ya Wachina, na aina zote za maovu na tamaa ambazo marafiki zetu kutoka Mashariki wanazilalamikia.

"Tuko tayari kukosolewa; lakini ninapokumbuka ukweli kwamba baadhi ya ukosoaji huu unatoka kwa mabwana wanaowakilisha mfumo wa dini ambao hekalu zake, zinazoendeshwa na makuhani wa cheo cha juu zaidi cha Kibrahmani, ni vituo rasmi na vilivyoteuliwa vya mfumo wa maadili mabaya na ukahaba ambao mfano wake haujulikani katika nchi yoyote ya Magharibi, nahisi kwamba ukimya ni idhini. Ningeweza kuwapeleka kwenye mahekalu elfu kumi, zaidi kidogo kuliko chini—zaidi kuliko chini—kila sehemu ya India, ambapo kuna makuhani wa kike kuanzia mia mbili hadi mia nne, ambao maisha yao si yale yanayostahili.

Nimeona hili kwa macho yangu mwenyewe, na hakuna anayekanusha hili nchini India. Ukizungumza na Brahmani kuhusu hilo, wanasema ni sehemu ya mfumo wao kwa watu wa kawaida. Kumbuka mfumo huu ni taasisi rasmi ya dini ya Kihindu. Inatosha tu kuangalia uchoraji wa kuchukiza kwenye mahekalu, ya Wahindu na Wabuddha, alama za kutisha za mifumo ya kale ya Phallic, ambazo ndizo vitu vinavyoabudiwa zaidi nchini India, ili kushawishika na ufisadi wa dini hizo. Kumbuka, hizi si tu zinavumiliwa, bali pia zimeanzishwa, kuongozwa na kudhibitiwa na makuhani wa dini. Ni michoro tu isiyo na haya na sanamu za kale za Pompeii ndizo zinazolingana kwa uchafu na mambo yanayoonekana waziwazi ndani na karibu na milango ya mahekalu ya India.

[D208]

"Inaonekana kugumu kidogo kwamba tuvumilie ukosoaji ambao wawakilishi hawa wa Uhindu wanatoa dhidi ya sehemu isiyo na Mungu ya nchi za Magharibi, wakati wao wenyewe wanaishi katika nyumba kubwa za kioo kama hizi, kila moja ikiwa imejengwa, kulindwa na kutetewa na viongozi wa dini zao wenyewe.

Tumesikia mengi kuhusu 'Uungu wa Baba na Udugu wa Mwanadamu,' kama mojawapo ya mafundisho muhimu ya dini za Mashariki. Kwa hakika, sijawahi kuweza kupata—na nimetaka iwasilishwe kote India—manusura hata moja katika maandiko yoyote takatifu ya Kihindu inayohalalisha au hata kupendekeza fundisho la 'ubaba wa Mungu na udugu wa binadamu.' Hii ni wizi mtupu kutoka kwa Ukristo. Tunafurahi kwamba wameikubali na kuijumuisha. Je, Brahman, anayewaona watu wote wa tabaka la chini, na hasa wale maskini waliokatiwa nyuma, kwa roho ya chuki, na kuwatazama kama viumbe wa aina tofauti, waliozaliwa kutoka kwa nyani na mashetani, anawezaje kuthubutu kutuambia kwamba anaamini katika Uungu wa Baba Mungu na Udugu wa Mwanadamu? Ikiwa Brahman anaamini katika udugu wa mwanadamu, kwa nini atakataa huduma za kijamii na ukarimu wa kawaida kwa watu wa tabaka zingine, pamoja na ndugu zake wa Magharibi, ambao anawakumbatia kwa upendo mkubwa katika mikono ya huruma ya mafundisho yake mapya ya ubaba wa Mungu na udugu wa mwanadamu?

Ikiwa kuna umoja wowote wa binadamu nchini India, hata mtazamaji asiye makini zaidi hatasita kusema kwamba hakuna umoja wa kike unaotambuliwa nao. Acha hofu zisizo na majina ambazo wanawake Wahindu wa India wanazipitia zijibu kauli hii.

Hadi serikali ya Kiingereza ilipokandamiza kwa mkono wa chuma taasisi ya kale ya kidini ya Wahindu iitwayo Suttee, mamia ya majane wa Wahindu kila mwaka walikimbilia kwa furaha kwenye mioto ya mazishi ya waume zao waliofariki, hivyo kujitupa kwenye moto uliochoma miili yao badala ya kujikabidhi kwa vitisho visivyo na jina na kuzimu hai ya uanajane wa Kihindu. Wacha marafiki zetu Wahindu watueleze dini yao imefanya nini kwa mjane wa Kihindu, na hasa mjane mtoto, mwenye kichwa kilichonyolewa kama mhalifu,

[D209]

Akiwa amevuliwa mapambo yake, amevaa nguo za vifusi, amepunguzwa hadi katika hali ya utumwa mbaya kuliko tunavyoweza kufikiria, akawa mtumishi wa kawaida na msafishaji wa familia, na mara nyingi sana anatumiwa kwa matumizi mabaya zaidi yasiyo na jina. Hali na mazingira haya ndiyo ambayo mjane maskini anapofikishwa chini ya idhini ya Uhindu. Miaka miwili tu iliyopita serikali ya Uingereza iliombwa kupitisha sheria mpya na kali ya 'kuongeza umri wa ridhaa' hadi miaka kumi na mbili, umri ambao ilikuwa halali kwa Mhindu kukamilisha uhusiano wa ndoa na mke wake mtoto. Hospitali za Kikristo, zilizojaa wasichana wadogo walioonewa ambao walikuwa bado hawajatoka utotoni, zikawa jambo la kashfa kiasi kwamba serikali ililazimika kuingilia kati na kusitisha uhalifu huu, ambao ulikuwa ukitekelezwa kwa jina la dini. Mashangao yalikuwa makubwa sana nchini India kuhusu hili kiasi kwamba ilitishia kutokea mapinduzi ya kidini ambayo karibu yangesababisha ghasia mpya.

Tumekashifiwa na marafiki zetu wa Mashariki kwa kutoa hukumu ya kutojua na yenye upendeleo, kwa sababu katika changamoto ya hivi karibuni mwanzoni mwa Bunge hili watu watano tu waliweza kusema kwamba walikuwa wamesoma Biblia ya Buddha; hivyo ilichukuliwa kuwa hukumu yetu ilikuwa ya kutojua na isiyo ya haki. Changamoto ile ile ingeweza kutolewa Burma au Ceylon, na nje ya ukuhani ni karibu kweli kusema kwamba si wengi wangeweza kusema wamesoma Maandiko yao wenyewe. Bada wa Wahindu ni vitu vya kuabudiwa. Hakuna isipokuwa Brahman anayeruhusiwa kufundisha, achilia mbali kuyasoma. Kabla ya mhubiri Mkristo kwenda India, Kisanskriti kilikuwa karibu kuwa lugha iliyokufa. Ikiwa Maandiko ya Kihindi yametafsiriwa angalau katika lugha za kienyeji au kutolewa kwa mataifa ya Magharibi, ni kwa sababu wahubiri Wakristo na wasomi wa Magharibi wameyagundua upya, wameyachimba, wameyafasiri na kuyaleta kwenye mwanga wa siku. Kiasi cha Maandiko ya Kiaskrita kinachojulikana na Mhindi wa kawaida ambaye amepata elimu ya Magharibi ni sehemu tu zile ambazo zimetafsiriwa katika Kiingereza au lugha za kienyeji na wasomi wa Ulaya au Magharibi. Watu wa kawaida, ambao ni asilimia tisini na tisa kati ya mia moja ya wote, wanajua tu mila. Tulinganishe ubaguzi huu mkali wa dini hizi za Kihindi na ukweli kwamba

[D210]

Mkristo ametafsiri Biblia yake katika zaidi ya mia tatu ya lugha na lahaja, na ameisambaza kwa mamia ya mamilioni miongoni mwa mataifa yote, lugha zote na watu wote wa dunia. Tunatafuta nuru, lakini inaonekana kwamba Biblia za Mashariki zinapenda giza kuliko nuru, kwa sababu hazivumilii nuru ya uchapishaji wa ulimwengu wote.

Uhindu mpya na bora wa leo ni maendeleo yaliyochochewa na mazingira ya Kikristo, lakini bado haujafikia kiwango hicho cha maadili kinachompa haki ya kuifundisha Kanisa la Kikristo somo la maadili. Hadi India isafishe hekalu zake kutoka kwa uchafu mbaya kuliko ule wa Augean, na wanazuoni na makuhani wake wajitenge na kulaani matendo na vitendo vya kutisha vilivyofanywa kwa jina la dini, na iwe na unyenyekevu katika kutangaza maadili kwa mataifa na watu wengine."

Wafuasi wa Dini za Kizungu Wakihisi Kumtafuta Mungu

Wakati ulimwengu wa Kikristo uliposimama kwa niaba mbele ya ulimwengu wa kipagani uliokuwa mwakilishi, ukijivunia maendeleo yake ya kidini, na bila kujua kwamba ulikuwa "maskini na kipofu na mwovu na uchi" (***Ufunuo 3:17***), tofauti ya hisia dhahiri ya kumtafuta Mungu kwa upande wa wengine katika nchi za kipagani ilionekana sana; na umakini ambao walitumia kuona na kukosoa kwa njia isiyo ya moja kwa moja mivutano ya Wakristo unastahili kuzingatiwa maalum.

Katika hotuba mbili zenye uwezo zilizotolewa na wawakilishi wa Wahindu, tumeweka mbele yetu harakati ya ajabu nchini India inayotoa wazo fulani kuhusu giza la nchi za kipagani, na pia kuhusu ushawishi wa Biblia yetu, ambayo wamisionari waliipeleka huko. Biblia imekuwa ikifanya kazi ambayo imani zinazopingana zilizoiambatana nayo na kudai kuitafsiri zimeizuia, lakini hazikuweza kuiharibu. Kutoka Japani pia tunasikia kuhusu hali zinazofanana. Hapa chini tunaambatanisha dondoo kutoka hotuba tatu zinazojulikana kwa uaminifu wao dhahiri, fikra na usemi ulio wazi, na zinazoonyesha mtazamo mzito sana wa waongozaji wa dini za kipagani wanaotafuta Mungu, ikiwa labda wangeweza kumpata.

[D211]

Sauti kutoka India Mpya

Bwana Mozoomdar alihutubia mkutano kama ifuatavyo:

"BWANA MWENYEKITI, WAKILISHI WA MATAIFA NA DINI: Brahmo-Somaj ya India, ambayo nina heshima kuiwakilisha, ni chama kipya; dini yetu ni dini mpya, lakini inatoka katika enzi za kale sana, kutoka kwenye mizizi ya maisha ya taifa letu, mamia ya karne zilizopita.

Miaka sitini na tatu iliyopita nchi nzima ya India ilikuwa imejaa kelele kubwa. Kelele kubwa ya mizimu mingi isiyo na mshikamano ilipasua utulivu wa anga. Mlio wa majane; la hasha, na mbaya zaidi, mlio wa wale wanawake maskini waliokuwa wakilazimika kuchomwa kwenye mioto ya mazishi ya waume zao waliofariki, ulichafua utakatifu wa ardhi ya Mungu. Tulikuwa na mungu wa kike wa Kibudha wa nchi, mama wa watu, mwenye mikono kumi, akiwa ameshika silaha katika kila mkono kwa ajili ya kuwatetea watoto wake. Tulikuwa na mungu wa kike mweupe wa elimu, akipiga Vena yake, ala ya muziki ya nyuzi, nyuzi za hekima. Ilikuwepo mungu wa kike wa bahati njema, akiwa ameshika mikononi mwake, si pembe, bali kikapu cha wingi, akiibariki mataifa ya India; na mungu mwenye kichwa cha tembo; na mungu anayeendesha tai, na zaidi ya milio thelathini na tatu ya miungu wa kiume na wa kike. Nina nadharia yangu kuhusu hadithi za kimungu za Uhindu, lakini huu si wakati wa kuizungumzia.

Katikati ya kelele na mzozo wa uabudu huu wa miungu mingi na maovu ya kijamii, katikati ya giza lote la nyakati hizo, alitokea mtu, Mbrahmani, asili safi na kuzaliwa safi, ambaye jina lake lilikuwa Raja Ram Do-han Roy. Kabla hajawa mtu mzima aliandika kitabu kinachothibitisha uongo wa uabudu wote wa miungu mingi na ukweli wa kuwepo kwa Mungu aliye hai. Hili lilimletea mateso. Mnamo mwaka 1830 mtu huyu alianzisha jumuiya inayojulikana kama Brahmo-Somaj—jumuiya ya waabudu wa Mungu mmoja aliye hai.

Brahmo-Somaj ilianzisha monotheismu hii kwa msukumo wa maandiko ya kale ya Kihindu, Vedas na Upanishads.

Kadiri muda ulivyopita, harakati ilipokua, wanachama walianza kutilia shaka kama Maandiko ya Kihindu yalikuwa kweli yasiyo na makosa. Ndani ya nafsi zao waliamini walisikia sauti ambayo hapa na pale, mwanzoni kwa sauti dhaifu, ilipingana

[D212]

Vedas na Upanishads. Kanuni zetu za teolojia zitakuwa zipi? Dini yetu itasimama juu ya kanuni gani? Sauti ndogo ambazo swali liliulizwa kwa mara ya kwanza zilianza kuwa kubwa zaidi na zaidi, na zilirudiwa zaidi na zaidi katika jumuiya ya kidini iliyokuwa ikikua, hadi ikawa tatizo la vitendo zaidi kuliko yote— dini yote ya kweli itasimama juu ya kitabu gani?

Kwa kifupi waligundua kuwa haikuwa uwezekano kwamba Maandiko ya Kihindu yawe rekodi pekee ya dini ya kweli. Waligundua kwamba ingawa kulikuwa na kweli katika Maandiko ya Kihindu, hawakuweza kuyatambua kama kigezo pekee kisichoweza kukosewa cha uhalisia wa kiroho. Hivyo, miaka ishirini na moja baada ya kuanzishwa kwa Brahmo-Somaj, mafundisho ya kutokoseka kwa Maandiko ya Kihindu yalikataliwa.

Ndipo swali jingine lilipojitokeza. Je, hakuna maandiko mengine pia? Je, sikukuambia siku chache zilizopita, kwamba kwenye kiti cha enzi cha India, Ukristo sasa umeketi ukiwa na Injili ya Amani mkononi mmoja na fimbo ya ustaarabu mkononi mwingine? Biblia imeingia India. Biblia ni kitabu ambacho wanadamu hawatakiwezi kupuuza. Kwa hiyo, tukitambua, kwa upande mmoja, ufunuo mkuu wa maandiko ya Kihindu, hatukuweza, kwa upande mwingine, kutotambua ufunuo na mamlaka ya Biblia. Na mwaka wa 1861 tulichapisha kitabu ambacho kilijumuisha dondoo kutoka kwa maandiko yote kama kitabu ambacho kilipaswa kusomwa katika ibada zetu. Haikuwa mhubiri Mkristo aliyetuvutia kwenye Biblia; wala haikuwa makuhani Waislamu walioonye s h a vipande bora vya Qur'ani; Hakukuwa Mzoroastriani aliyetuonesha ubora wa Zend-Avesta yake; bali katika mioyo yetu kulikuwepo Mungu wa uhalisia usio na kikomo, chanzo cha ufunuo wa vitabu vyote, cha Biblia, cha Kurani, cha Zend-Avesta, ambaye alivuta fikra zetu kwa ubora wake kama ulivyofunuliwa katika kumbukumbu za uzoefu mtakatifu kila mahali. Kwa uongozi wake na kwa nuru yake ndipo tulipotambua mambo haya, na juu ya mwamba wa uhalisia wa milele na wa kudumu msingi wetu wa kiteolojia uliwekwa.

Je, ilikuwa teolojia bila maadili? Ni nini ilhami ya kitabu hiki au mamlaka ya nabii huyo bila utakatifu wa kibinafsi wa — usafi wa wa Mungu huyu aliyeumbwa

[D213]

Hekalu? Muda mfupi baada ya kumaliza teolojia yetu, ukweli uliotujia machoni kwamba hatukuwa watu wema, wenye nia safi, na watakatifu, na kwamba kulikuwa na maovu yasiyohesabika kutuzunguka, katika nyumba zetu, katika desturi zetu za kitaifa, katika muundo wa jamii yetu. Kwa hiyo, Brahmo-Somaj, ilielekeza nguvu zake katika mageuzi ya jamii. Mnamo 1851 ndoa ya kwanza ya mchanganyiko wa jamii ilifanyika. Ndoa ya mchanganyiko nchini India inamaanisha ndoa ya watu wanaotoka katika tabaka tofauti. Tabaka ni kama ukuta wa Kichina unaozunguka kila kaya na kila jamii ndogo, na nje ya mipaka yake hakuna mwanamume au mwanamke jasiri anayeweza kuvuka. Katika Brahmo-Somaj tuliuliza, 'Je, huu ukuta wa Kichina utaidhihaki uhuru wa watoto wa Mungu milele?' Hapana! Uburuzie; uangushe chini, na uondoe.

Baadaye, kiongozi wangu mpendwa na rafiki, Keshub Chunder Sen, alipanga ndoa kati ya tabaka tofauti ifanyike. Wabrahmani walikasirika. Wajinga walitikisa vichwa; hata viongozi wa Brahmo-Somaj walinyanyua mabega yao na kuweka mikono yao mifukoni. 'Hawa vijana wenye hasira,' walisema, 'wanataka kuweka moto katika jamii nzima.' Lakini ndoa za mseto zilitokea, na pia ndoa za mjane zilitokea.

"Je, unajua wajane wa India ni nani? Msichana mdogo wa miaka kumi au kumi na mbili hupoteza mume wake kabla hajamfahamu vizuri, na kuanzia umri huo mdogo hadi siku ya kufa kwake atapitia toba na maisha magumu na masaibu na upweke na aibu ambayo unatetemeka kuisikia. Sikubali wala sielewi mwenendo wa mwanamke anayeolewa mara ya kwanza kisha ya pili, kisha ya tatu na ya nne—anayeolewa mara nyingi kama ilivyo kwa misimu ya mwaka. Sielewi mwenendo wa wanaume na wanawake wa aina hiyo. Lakini nadhani kwamba mtoto mdogo wa miaka kumi na moja anapomkosa kile ambacho wanaume huita mume wake, kumweka katika masaibu ya ukapera wa maisha yote na kumtia mateso ambayo yangemwaibisha hata mhalifu, ni kitendo cha ukosefu wa ubinadamu ambacho ni lazima kiondolewe haraka iwezekanavyo. Hivyo basi, ndoa za ndani ya familia na ndoa za majane. Hivyo basi, mikono yetu iliwekwa juu ya tatizo la maendeleo ya kijamii na ya nyumbani, na matokeo yake ni kwamba punde si punde mgawanyiko ulitokea katika Brahmo-Somaj.

[D214]

Sisi vijana tulilazimika kuondoka—sisi, pamoja na mageuzi yetu yote ya kijamii
—na kujitegemea kadri tuwezavyo. Maboresho haya ya kijamii yalipokamilika kwa kiasi, swali lingine likaja.

"Tulikuwa tumemuoa mjane; tulikuwa tumewazuia kuwashwa kwa wajane; vipi kuhusu usafi wetu binafsi, utakatifu wa dhamiri zetu, uumbaji upya wa roho zetu? Vipi kuhusu kupokelewa kwetu mbele ya mahakama ya kutisha ya Mungu wa haki isiyo na kikomo? Mageuzi ya kijamii na kufanya mema kwa umma ni halali tu inapokua kanuni jumuishi ya usafi wa kibinafsi na utakatifu wa roho.

"Marafiki zangu, mara nyingi huwa na hofu, nakiri, ninapofikiria hali ya jamii ya Ulaya na Marekani, ambapo shughuli zenu ni nyingi sana, kazi yenu ni kubwa sana kiasi kwamba mnazama ndani yake, na mna muda mchache wa kutafakari maswali makuu ya upya, ya utakatifu wa kibinafsi, ya majaribio na hukumu na ya kupokelewa mbele za Mungu. Hilo ndilo swali kuu kuliko yote.

Baada ya kumaliza kazi ya mageuzi yetu ya kijamii, tulielekezwa basi kwenye mada kuu, Kwani asili hii isiyozaliwa upya itaanzeshwa upya; hekalu hili lililotawaliwa na uchafu, ni maji yapi yatakaliosafisha na kulifanya kuwa jipya na safi? Motisha hizi zote na tamaa na msukumo wa uovu, hamasa za wanyama, ni nini kitakachovimaliza vyote, na kumfanya mwanadamu awe kile alichokuwa, mtoto mtakatifu wa Mungu, kama Kristo alivyo, kama watu wote waliozaliwa upya walivyokuwa? Kwanza kanuni ya theolojia, kisha kanuni ya kimaadili; na kwa nafasi ya tatu, kanuni za kiroho za Brahmo-Somaj—ibada, toba, sala, sifa, imani; kujitupa kabisa na kikamilifu kwa roho ya Mungu na kwa upendo wake wa wokovu.

[Mfalsafa huyu wa kigeni anaona kwa sehemu tu dhambi ni nini, kama inavyoashiriwa na kauli yake, "mtoto asiye na doa wa Mungu...kama *watu wote waliozaliwa upya* walivyokuwa." Haoni kwamba hata wale bora zaidi katika kizazi kilichoporomoka wako mbali na kuwa wasio na doa, wasio na lawama, na wakamilifu kwa kweli; hivyo basi wote wanahitaji sifa za ukamilifu wa Kristo na kafara yake ya dhambi ili kuwahesabia haki. Anazungumzia maombi, imani, n.k., na rehema za Mungu, lakini bado hajajifunza kwamba haki ndiyo msingi

[D215]

inayotawala mienendo yote ya Mungu; na kwamba ni kwa njia ya haki ya kafara ya Kristo pekee ndipo Mungu aweze kuwa mwenye haki, na bado awe mtakasaji wa wenye dhambi wanaomwamini Kristo, na hivyo kufunikwa na upatanisho wake mkuu wa dhambi, uliofanywa karne kumi na nane zilizopita—mara moja kwa ajili ya wote—ili kushuhudiwa na wote kwa wakati unaofaa.]

Matamanio ya kimaadili hayaimaanishi utakatifu; *tamaa* ya kuwa mwema haimaanishi *kuwa mwema*. Ndama anayebeba magunia ya sukari mgongoni haionjwi hata chembe ya utamu kwa sababu ya mzigo wake mzito usiovumilika. Na matamanio yetu yote, na matakwa yetu yote mema, na ndoto zetu zote nzuri, na mahubiri mazuri, iwe ni kuyasikia au kuyasema—kuyalala usingizini au kuyasikiliza kwa makini—haya hayatakamilisha maisha kamwe. Utiifu pekee, maombi, utambuzi wa moja kwa moja wa Roho ya Mungu, ushirika naye, kujinyenyekeza kabisa mbele ya utukufu wake, shauku ya kiroho, msisimko wa kiroho, kuzama kiroho, kuishi na kutembea katika Mungu—hicho ndicho siri ya utakatifu wa kibinafsi. Na katika hatua ya tatu ya maisha yetu, kwa hiyo, msisimko wa kiroho, ibada ndefu, shauku kali, tafakari, kujinyima kibinadamu lisilo na kikomo, si tu mbele za Mungu bali mbele ya mwanadamu, ikawa kanuni ya maisha yetu. Mungu haonekani; haimdhuru mtu yeyote wala kumfanya aonekane duni anaposema kwa Mungu: 'Mimi ni mwenye dhambi; nisamehe.' Lakini kufanya toba zako mbele ya mwanadamu, kujinyenyekeza mbele ya ndugu zako wa kiume na wa kike, kupangusa vumbi kutoka kwenye miguu ya watu watakatifu, kuhisi kuwa wewe ni kiumbe maskini na duni katika mkusanyiko mtakatifu wa Mungu—hiyo inahitaji kujinyenyekeza kidogo, ujasiri kidogo wa kimaadili.

"Kanuni ya mwisho ninayopaswa kushughulikia ni uendelezaji wa Brahmo-Somaj.

Ukristo unatangaza utukufu wa Mungu; Uhindu unasema kuhusu ubora wake usio na kikomo na wa milele; Uislamu, kwa moto na upanga, unathibitisha uweza wake wote; Ubuddha unasema jinsi alivyo mtulivu na mwenye furaha. Yeye ni Mungu wa dini zote, wa madhehebu yote, wa nchi zote, wa maandiko yote, na maendeleo yetu yalikuwa katika kuoanisha mifumo hii mbalimbali, unabii na maendeleo haya mbalimbali kuwa mfumo mmoja mkuu. Hivyo basi mfumo mpya wa dini katika Brahmo-Somaj unaitwa Mpya

[D216]

Utaratibu. Mkristo anazungumzia Ukristo kwa maneno ya sifa; vivyo hivyo Myahudi kuhusu Uyahudi; vivyo hivyo Muislamu kuhusu Qur'ani; vivyo hivyo Mzoroastria kuhusu Zend-Avesta. Mkristo anapenda kanuni zake za ustawi wa kiroho; Mhindu anafanya vivyo hivyo; Muislamu anafanya vivyo hivyo.

"Lakini Brahmo-Somaj inakubali na kuoanisha maagizo haya yote, mifumo, kanuni, mafundisho na nidhamu na kuyafanya kuwa mfumo mmoja, na huo ndio dini yake. Kwa muongo mzima, rafiki yangu, Keshub Chunder Sen, mimi na mitume wengine wa Brahmo-Somaj tumesafiri kutoka kijiji hadi kijiji, kutoka jimbo hadi jimbo, kutoka bara hadi bara, tukitangaza enzi hii mpya na maelewano ya unabii na mifumo yote ya kidini kwa utukufu wa Mungu mmoja wa kweli, aliye hai. Lakini sisi ni watu waliotawaliwa; hatuna elimu; hatuna uwezo; hatuna rasilimali za kifedha za kuwafanya watu wasikilize ujumbe wetu. Katika ukamilifu wa wakati mmeitisha Bunge hili tukufu la dini, na ujumbe ambao hatukuweza kueneza mmeuchukua mikononi mwenu kueneza.

Sijaji kwenye vikao vya Bunge hili kama mwanafunzi tu, wala kama mtu anayehitaji kuthibitisha mfumo wake mwenyewe. Ninakuja kama mwanafunzi, kama mfuasi, kama ndugu. Kazi zenu zibarikiwe na ustawi, na si Ukristo wenu na Marekani yenu tu vitakavyotukuzwa, bali Brahmo-Somaj itajisikia kutukuzwa sana; na huyu maskini ambaye amesafiri umbali mrefu kuja kutafuta huruma na wema wenu atajisikia amejazwa thawabu ya kutosha.

"Ueneaji wa Mpangilio Mpya ukae nanyi na kuwafanya kuwa ndugu zetu wa kiume na wa kike. Wawakilishi wa dini zote, dini zenu zote ziungane katika Uungu wa Baba na udugu wa mwanadamu, ili unabii wa Kristo utimizwe, tumaini la ulimwengu litimizwe, na wanadamu wawe ufalme mmoja pamoja na Mungu, Baba yetu."

Hapa tuna kauli wazi ya lengo na matumaini ya wanafalsafa hawa wageni; na nani atasema kwamba walishindwa kutumia fursa zao? Ikiwa tulisikia mengi mbele ya Bunge kuhusu ubaba wa Mungu na udugu

[D217]

ya wanadamu wasiozaliwa upya—bila ya kutambua haja ya Mwokozi, Mkombozi, kufanya upatanisho kwa ajili ya maovu na kufungua "njia mpya na hai [ya kurudi katika familia ya Mungu] kupitia pazia, yaani, mwili wake," tumesikia mengi zaidi ya jambo hili lile lile tangu wakati huo. Ikiwa tulikuwa tumesikia mbele ya Bunge kuhusu ukombozi wa jamii kwa mageuzi ya kimaadili, kinyume na ukombozi kwa damu ya thamani, tumesikia mengi zaidi ya dini hii isiyo na Kristo tangu wakati huo. Ni hatua ya mwisho ya kuasi katika siku hizi za mwisho za enzi ya Injili. Kutaendelea na kuongezeka: Maandiko yanasema "elfu moja wataanguka kando yako"; na Mtume Paulo anasihi, "Jivikieni silaha zote za Mungu, mpate *kuweza kusimama* siku ile ya uovu"; na Yohana Mwongofu anauliza kwa maana, "Nani ataweza kusimama?" Mtindo mzima wa Maandiko unaashiria kwamba ni mapenzi ya Mungu kwamba sasa *jaribio* kuu lijie juu ya wote waliotaja jina la Kristo, na kwamba umati mzima wa wale wanaojiita waumini wa uongo waweze kuanguka kutoka kwa ushuhuda wote wa imani katika *dhabihu ya ukombozi* iliyotolewa mara moja kwa ajili ya wote na Bwana wetu Yesu; kwa sababu hawakuwahi kupokea ukweli huu katika upendo wake. ***2 Wathes. 2:10-12***

Sauti kutoka Japani

Wakati Kinza Ringe M. Harai, Mbudha mwerevu wa Kijapani, aliposoma mada yake kuhusu "Msimamo Halisi wa Japani Kuelekea Ukristo," nyusi za baadhi ya wamisionari Wakristo waliokuwa jukwaani zilikunjamana na vichwa vyao vikatikiswa wakionyesha kutoridhika. Lakini Mbudha huyo alielekeza ukosoaji wake mkali kwa Wakristo wa uongo ambao wamefanya mengi kuzuia kazi ya kueneza injili nchini Japani. Makala inafuata:

"Kuna nchi chache sana duniani zinazofikiriwa vibaya kama Japani. Miongoni mwa hukumu nyingi zisizo za haki, fikra za kidini za wananchi wenzangu hasa zimewasilishwa vibaya, na taifa zima linahukumiwa kama

[D218]

washenzi. Wala haijalishi kama ni washenzi, wapagani, au kitu kingine, ni ukweli kwamba tangu mwanzo wa historia yetu Japani imepokea mafundisho yote kwa nia wazi; na pia kwamba maagizo yaliyotoka nje yamechanganyika na dini ya asili kwa muafaka kamili, kama inavyoonekana kwa hekalu nyingi zilizojengwa kwa jina la ukweli zikiwa na jina mseto la Ubuddha na Ushinto; kama inavyoonekana kwa uhusiano kati ya walimu wa Ukonfušiani na Utaoisimu, au ismi nyingine, na makuhani wa Kibudha na Shinto; kama inavyoonekana kwa Mjapani binafsi, anayeweka heshima kwa mafundisho yote yaliyotajwa hapo juu; kama inavyoonekana kwa muundo wa kipekee wa nyumba za Kijapani, ambazo kwa kawaida huwa na vyumba viwili, kimoja kwa ajili ya hekalu dogo la Kibudha na kingine kwa ajili ya hekalu dogo la Shinto, mbele yake familia husoma maandiko husika ya dini hizo mbili. Kwa hakika dini bandia ni utaalamu wa Kijapani, na sitasita kuiita Ujapani.

Lakini mtaipinga na kusema: 'Kwa nini, basi, Ukristo haujapokelewa kwa joto na taifa lenu kama dini nyingine?' Hili ndilo jambo ambalo nataka hasa kuwasilisha mbele yenu. Kuna sababu mbili kwa nini Ukristo haujapokelewa kwa moyo mkunjufu. Dini hii kuu ilienea sana nchini kwetu, lakini mwaka 1637 wamisionari wa Kikristo, wakiungana na wongofu, walichochea uasi wa kusikitisha na wa umwagaji damu dhidi ya nchi, na ilieleweka kwamba wamisionari hao walikusudia kuiweka Japani chini ya utawala wa nchi yao mama. Hili liliigonga Japani, na serikali ya Sho-gun ilichukua mwaka mzima kuudhibiti msukosuko huu wa kutisha na wa kuingilia. Kwa wale wanaotushutumu kwamba nchi mama yetu ilipiga marufuku Ukristo, si sasa, bali katika enzi zilizopita, nitajibu kwamba haikuwa kwa chuki ya kidini au kikabila, bali ili kuzuia uasi mwingine kama huo; na ili kulinda uhuru wetu tulilazimika kupiga marufuku ueneaji wa injili.

"Kama historia yetu isingekuwa na kumbukumbu kama hiyo ya uharibifu wa kigeni uliofichwa chini ya dini, na kama watu wetu wasingekuwa na hofu na chuki za kurithi dhidi ya jina la Ukristo, ingeweza kukumbatiwa kwa hamu na taifa zima. Lakini tukio hili limepita, na tunaweza kulisahau. Hata hivyo, si jambo la kipuuzi kabisa kwamba shaka iliyotokana na hofu, au unaweza kusema dhana potofu, kwamba Ukristo ni

[D219]

chombo cha uharibifu, lazima kimesababisha kuchochewa kwa akili za Mashariki, iwe kwa njia ya kuepukika au isiyoweza kuepukika, wakati ni ukweli unaokubalika kwamba baadhi ya mataifa yenye nguvu ya Ulimwengu wa Kikristo yanazidi kuingilia Mashariki, na wakati hali ifuatayo inaposhikamana na akili zetu kila siku, ikihuisha kumbukumbu angavu ya tukio la kihistoria la zamani. Hali ninayotaka kuzungumzia ni uzoefu wetu wa sasa, ambao ninauelekea hasa umakini wa Bunge hili, na si Bunge hili tu, bali pia Ukristo wote.

Tangu mwaka 1853, wakati Commodore Perry alipokuja Japani kama balozi wa Rais wa Marekani, nchi yetu ilianza kujulikana zaidi na mataifa yote ya Magharibi, bandari mpya zilifunguliwa kwa wingi na marufuku ya injili iliondolewa, kama ilivyokuwa kabla ya uasi wa Kikristo. Kwa mkataba wa Yeddo, sasa Tokio, mwaka 1858, mkataba uliwekwa kati ya Marekani na Japani na pia na mataifa ya Ulaya. Ilikuwa ni wakati ambapo nchi yetu bado ilikuwa chini ya serikali ya kifalme ya enzi za kale; na kwa sababu tulikuwa tumejitenga kwa zaidi ya karne mbili tangu uasi wa Wakristo wa mwaka 1637, diplomasia ilikuwa uzoefu mpya kabisa kwa maafisa wa serikali hiyo, ambao waliweka imani yao yote kwa mataifa ya Magharibi, na bila mabadiliko yoyote, walikubali kila kifungu cha mkataba kilichowasilishwa na serikali za kigeni. Kulingana na mkataba huo tuko katika hali mbaya sana; na miongoni mwa mengine kuna vifungu viwili muhimu, vinavyotunyang'anya haki na manufaa yetu. Kimoja ni hadhi ya kisheria ya nje ya nchi ya mataifa ya magharibi nchini Japani, ambayo kwa mujibu wake kesi zote zinazohusu haki, iwe ya mali au ya mtu binafsi, zinazotokea kati ya raia wa mataifa ya magharibi nchini kwangu na vilevile kati yao na Wajapani, hushughulikiwa na mamlaka za mataifa hayo ya magharibi. Nyingine inahusu ushuru, ambapo, isipokuwa asilimia 5 ya ushuru kulingana na thamani, hatuna haki ya kutoza pale ambapo ingepaswa kutozwa.

Pia imewekwa kwamba upande wowote kati ya pande zinazosaini mkataba huu, kwa kutoa taarifa ya mwaka mmoja mapema kwa mwingine, unaweza kudai marekebisho yake kuanzia tarehe 1 Julai, 1872. Kwa hiyo mwaka 1871 serikali yetu ilidai marekebisho, na tangu wakati huo tumekuwa tukidai mara kwa mara

[D220]

hilo, lakini serikali za kigeni zimepuuza tu maombi yetu, zikitoa visingizio vingi. Sehemu moja ya mkataba kati ya Marekani na Japani kuhusu ushuru ilifutwa, jambo ambalo tunalishukuru kwa dhati taifa la Marekani lenye moyo mwema; lakini ninahuzunika kusema kwamba, kwa kuwa hakuna nchi yoyote ya Ulaya iliyofuata nyayo za Marekani katika suala hili, haki yetu ya ushuru inasalia katika hali ileile kama ilivyokuwa hapo awali.

Hatuna mamlaka ya kisheria juu ya wageni nchini Japani, na kama matokeo ya kawaida tunapata madhara, kisheria na kimaadili, ambayo taarifa zake huonekana mara kwa mara katika magazeti yetu ya kienyeji. Kwa kuwa watu wa magharibi wanaishi mbali nasi hawajui hali halisi. Pengine husikia mara kwa mara ripoti za wamisionari na marafiki zao nchini Japani. Sikatai kuwa ripoti zao ni za kweli; lakini ikiwa mtu yeyote anataka kupata taarifa isiyo na shaka kuhusu rafiki yake, anapaswa kusikiliza maoni kumhusu kutoka pande nyingi. Ukichunguza kwa makini kwa akili yako isiyo na upendeleo madhara tunayopata, utashangaa. Miongoni mwa aina nyingi za maovu kuna baadhi ambayo hazikujulikana kabisa hapo awali na ni mpya kabisa kwetu 'wasiokuwa Wakristo,' ambapo hakuna hata mmoja wetu angejisikia huru kuzizungumzia hata katika mazungumzo ya faragha.

Moja ya visingizio vinavyotolewa na mataifa ya kigeni ni kwamba nchi yetu bado haijastawi. Je, ni kanuni ya sheria za ustaarabu kwamba haki na faida za wale wanaoitwa wasio na ustaarabu au dhaifu zitolewe kafara? Kama ninavyoelewa, lengo na umuhimu wa sheria ni kulinda haki na ustawi wa dhaifu dhidi ya uvamizi wa wenye nguvu; lakini sijawahi kujifunza katika masomo yangu ya juu juu ya sheria kwamba dhaifu anapaswa kutolewa kafara kwa ajili ya wenye nguvu. Aina nyingine ya msamaha hutoka kwenye chanzo cha kidini, na dai linafanywa kwamba Wajapani ni waabudu sanamu na washenzi. Iwapo watu wetu ni waabudu sanamu au la mtajua mara moja mkitathmini maoni yetu ya kidini bila upendeleo kutoka kwa vyanzo halisi vya Kijapani.

"Lakini tukikubali, kwa ajili ya mjadala, kwamba sisi ni waabudu sanamu na washenzi, je, ni maadili ya Kikristo kukanyaga haki na manufaa ya taifa lisilo la Kikristo, kupaka furaha yao yote ya asili doa nyeusi la

[D221]

dhuluma? Nasoma katika Biblia, 'Yeyote atakayekupiga kigezo cha kulia, mgeuzie na kile cha kushoto'; lakini siwezi kupata sehemu yoyote inayosema, 'Yeyote atakayekuomba haki, mpige kigezo chake cha kulia, na atakapogeuza, mpige na kile kingine.' Tena, nasoma katika Biblia, 'Mtu akikushtaki mahakamani, akichukua koti lako, mpe na koti lako la ndani'; lakini siwezi kupata sehemu yoyote inayosema, 'Ukimshitaki mtu mahakamani, akichukua koti lake, mtengeneze akupe na koti lake la ndani.'

Unatuma wamisionari wako Japani, nao wanatushauri kuwa na maadili na kuamini Ukristo. Tunapenda kuwa na maadili, tunajua kwamba Ukristo ni mzuri na tunashukuru sana kwa wema huu. Lakini wakati huo huo watu wetu wanasita na wana mashaka makubwa kuhusu ushauri huu tunapofikiria kwamba mkataba uliowekwa wakati wa ufeudali, tulipokuwa bado vijana, bado unashikiliwa na mataifa yenye nguvu ya Kikristo; tunapogundua kwamba kila mwaka meli nyingi za magharibi zinazojihusisha na uvuvi wa foki huingizwa kwa siri katika bahari zetu; wakati kesi za kisheria daima huamuliwa na mamlaka ya kigeni nchini Japani kwa njia isiyotupendeza; wakati miaka kadhaa iliyopita Mjapani hakuruhusiwa kuingia chuo kikuu katika pwani ya Pasifiki ya Amerika kwa sababu ya kuwa wa kabila tofauti; wakati miezi michache iliyopita bodi ya shule ya San Francisco ilipitisha kanuni kwamba hakuna Mjapani anayeruhusiwa kuingia katika shule za umma huko; wakati mwaka jana Wajapani walifukuzwa kwa wingi kutoka katika mojawapo ya maeneo nchini Marekani; wakati wafanyabiashara wetu huko San Francisco walilazimishwa na chama fulani cha wafanyakazi wasiwaajiri wasaidizi au wafanyakazi Wajapani, bali Waamerika; wakati kuna wengine katika jiji hilo hilo wanaoongea jukwaani dhidi ya sisi ambao tayari tuko hapa; wakati kuna watu wengi wanaoenda katika maandamano wakiwa wamebeba taa zenye maandishi 'Jap aende'; wakati Wajapani katika visiwa vya Hawaii wananyimwa haki yao ya kupiga kura; wakati tunaona baadhi ya watu wa magharibi nchini Japani wakijenga nguzo maalum mbele ya lango la nyumba zao ambayo ina tangazo, 'Hakuna Mjapani anayeruhusiwa kuingia hapa,' kama vile ubao ulioandikwa, 'Mbwa hawaruhusiwi;' wakati tuko katika hali kama hiyo, je, ni kinyume na mantiki—licha ya wema wa mataifa ya magharibi, kwa mtazamo mmoja,

[D222]

ambao hutuma wamisionari wao kwetu—ili sisi 'washenzi' wenye akili tuone aibu na kusita kumeza kioevu kitamu na cha joto cha mbingu ya Ukristo? Ikiwa hayo ndiyo maadili ya Kikristo, basi, tumejisikia kuridhika kabisa kuwa washenzi.

"Iwapo mtu yeyote atasema kwamba kuna watu wengi nchini Japani wanaozungumza na kuandika dhidi ya Ukristo, mimi si mnafiki, na nitasema waziwazi kwamba nilikuwa wa kwanza nchini kwangu kumshambulia Ukristo *hadharani—hapana, si Ukristo halisi, bali Ukristo wa uongo*, maovu yaliyotendwa kwetu na watu wa ulimwengu wa Kikristo. Kama mtu yeyote atadai kwamba kuna watu wengi nchini Japani wanaozungumza na kuandika dhidi ya Ukristo, mimi si mnafiki, na nitasema kwa uwazi kwamba nilikuwa wa kwanza katika nchi yangu aliyewahi kushambulia Ukristo *hadharani—hapana, si Ukristo halisi, bali Ukristo wa uongo*, na maovu yaliyotendwa kwetu na watu wa ulimwengu wa Kikristo. Msidhani kwamba nilichukua msimamo huo kwa sababu ya kuwa Mbudha, kwani huu ulikuwa msimamo wangu miaka mingi kabla sijaingia Hekalu la Kibudha. Lakini wakati huo huo nitasema kwa fahari kwamba kama kuna mtu aliyejadili uhusiano wa dini zote mbele ya umma, chini ya jina la Dini Jumuishi, basi ni mimi. Nasema haya kwenu kwa sababu sitaki nieleweke kama Mbudha mchoyo wa madhehebu.

Kwa kweli hakuna mchaguo-madhehebu nchini kwangu. Watu wetu wanajua vyema ukweli wa kiakili ulio katika Ukristo, na sisi, au angalau mimi, hatujali majina ninapozungumza kutoka kwa mtazamo wa mafundisho. Iwe Ubuddha unaitwa Ukristo au Ukristo unaitwa Ubuddha, iwe tunaitwa Wakonfushiani au Washinto, hatujali; lakini tunajali ukweli unaofundishwa na utumiaji wake thabiti. Kama Kristo anatukomboa au anatupeleka kuzimu, kama Gautama Buddha alikuwa mtu halisi au hakujawahi kuwepo mtu kama huyo, kwetu sisi si suala la kuzingatia, bali mshikamano wa mafundisho na matendo ndilo jambo tunalolipa umuhimu mkubwa zaidi. Kwa hiyo, isipokuwa kama kutokubaliana tunakoona kutakataliwa, na hasa mkataba dhalimu ambao tumeurithi urekebishwe kwa misingi ya haki, watu wetu hawatawahi kuachana na chuki zao kuhusu Ukristo licha ya mzungumzaji hodari anayehubiri ukweli wake kutoka madhabahuni. Mara nyingi sana

[D223]

wanaoitwa 'wababe,' na nimesikia na kusoma kwamba Wajapani ni wakaidi na hawawezi kuelewa ukweli wa Biblia. Nitakiri kwamba hili ni kweli kwa namna fulani, kwani, ingawa wanathamini usemi mwororo wa mhubiri na kushangazwa na ujasiri wake, ingawa wanakubaliana na hoja yake ya kimantiki, bado ni wakaidi sana na hawatajiunga na Ukristo maadamu wanafikiri ni maadili ya Magharibi kuhubiri jambo moja na kutenda jingine....

"Ikiwa dini yoyote inafundisha dhuluma kwa ubinadamu, nitaipinga, kama ambavyo siku zote nimeipinga, kwa damu na roho yangu. Nitakuwa mpinzani mkuu zaidi wa Ukristo, au nitakuwa mshabiki mkuu zaidi wa injili yake. Kwa Waandaaji wa Bunge na mabibi na mabwana wa ulimwengu waliokusanyika hapa, natangaza kwamba lengo lenu ni utimilifu wa Umoja wa Kidini, si kwa jina tu, bali kwa vitendo. Sisi, roho milioni arobaini za Japani, tukisimama imara na kwa uthabiti juu ya msingi wa haki za kimataifa, tunasubiri maonyesho zaidi kuhusu maadili ya Ukristo."

Hii ni maoni gani kuhusu sababu za kushindwa kwa Ulimwengu wa Kikristo kuubadilisha ulimwengu kuwa wa kweli na haki! Na jinsi inavyohitaji unyenyekevu na toba, badala ya majivuno!

Sauti kutoka kwa vijana wa Mashariki ilitolewa na Herant M. Kiretchjian, wa Constantinople kama ifuatavyo:

Ndugu kutoka Mashariki ya nchi zote: Nimesimama hapa kuwakilisha vijana wa Mashariki, hasa kutoka nchi ya piramidi hadi nyanda za barafu za Siberia, na kwa ujumla kutoka pwani za Bahari ya Aegea hadi maji ya Japani. Lakini katika jukwaa hili la ajabu la Bunge la Dini, ambapo ninajikuta pamoja na wana wa Mashariki mbele ya umma wa Marekani, wazo langu la kwanza ni kukuambia kwamba bila kujitambua mmeita baraza la wadai wenu. Hatujakuja kumaliza masuala yenu, bali kufungua mioyo yenu. Geukeni kwa vitabu vyenu, na muone kama dai letu si sahihi. Tumewapa sayansi, falsafa, teolojia, muziki na ushairi, na tumewatengenezea historia kwa gharama kubwa sana. Na zaidi ya hayo, kutokana na nuru iliyong'aa juu ya ardhi zetu kutoka mbinguni, wametoka wale ambao watakuwa daima wingu lenu la mashahidi na wenu

[D224]

msukumo—watakatifu, mitume, manabii, mashahidi. Na kwa mtaji huo tajiri umejikusanyia utajiri mkubwa mno, kiasi kwamba mali zako zinaficha madeni yako machoni pako. Hatutaki kushiriki utajiri wako, lakini ni haki kwamba tupate gawio letu, na, kama kawaida, ni kijana anayewasilisha hati za malipo.

Huwezi kulipa gawio hili kwa pesa. Dhahabu yenu mnataka wenyewe. Fedha yenu imepoteza heshima. Tunataka mtuipe gawio lenye utajiri katika huruma kamili ya mioyo yenu. Na, kama fundi ambaye, akipima kwa uzito, huweka kwenye kinu chake vipande vya rangi na maumbo tofauti, na, baada ya moto na kuyeyushaji kufanya kazi yao, huimimina na tazama, hutiririka dhahabu tupu, vivyo hivyo, baada ya kuwaita watoto wa watu kutoka pande zote za dunia, na kuwa nao hapa mbele yenu katika kinu cha tafakari ya dhati na utafutaji wa kweli kwa uaminifu, mtagundua, Bunge hili litakapokwisha, kwamba kutokana na ubaguzi wa kabila na itikadi, na kutokana na utofauti wa desturi na ibada, hakuna kinachotiririka mbele ya macho yenu isipokuwa dhahabu tupu ya ubinadamu; na kuanzia sasa mtatufikiria, si kama wageni katika nchi za kigeni, bali kama ndugu zenu, nchini Uchina, Japani na India, na dada zenu katika Visiwa vya Ugiriki na vilima na mabonde ya Armenia, na mtakuwa mmetupa thawala kubwa kutoka mioyoni mwenu, na nanyi wenyewe mtapokea baraka kubwa, kiasi kwamba hii itakuwa nchi ya unabii ya Beulah kwa nyakati zijazo, na itasambaza mwangwi wa wimbo huo mtamu uliosikika zamani katika nchi yetu wa 'Amani duniani na wema kwa wanadamu.' "Mmewasilizwa mengi sana hapa, na watu wenye hekima na uzoefu kuhusu maisha ya kidini ya mashariki kuu, kiasi kwamba hamtarajii niunge chochote. Wala nisingesimama hapa nikijidai kuwapa taarifa zaidi kuhusu dini za ulimwengu. Lakini kuna kizazi kipya cha watu ambao wameibuka kutoka kwa yote yaliyopita ambao ushawishi wao bila shaka utakuwa kigezo muhimu sana katika kazi ya ubinadamu katika karne ijayo. Wao ni matokeo ya yote yaliyopita, yakikutana na maisha mapya ya sasa—namaanisha vijana wa Mashariki; wao wanaojiandaa kuchukua miliki ya ardhi pamoja na ndugu zao wa magharibi makuu.

[D225]

Nawaleteni falsafa kutoka pwani za Bosphorus na dini kutoka mji wa Konstantine. Imani zangu zote thabiti na hitimisho zilizokua ndani yangu kwa miaka mingi zimevurugwa hadi mizizi yake chini ya ushawishi wa Bunge hili. Lakini leo naona mizizi hiyo imezama zaidi moyoni mwangu, na matawi yake yanapanda juu zaidi mbinguni. Siwezi kudhani kuwa naweza kuleta chochote kipya kwenu, lakini ikiwa hitimisho zote zinaonekana kwenu kuwa za kimantiki kutokana na misingi ambayo akili ya binadamu inaweza kuikubali, basi nahisi nina uhakika kwamba mtatupa sifa ya nia njema na kuturuhusu haki yetu kama viumbe wenye akili ya kushikilia kwa nguvu kile ninachowasilisha mbele yenu.

Wakati vijana wa leo walipokuwa watoto, kila siku ya maisha yao hawakusikia wala kuona chochote isipokuwa uadui na mgawanyiko kati ya watu wa dini na kabila tofauti. Sihitaji kusimama kuelezea athari za maisha kama hayo katika maisha ya vijana, ambao walijikuta wametengwa na katika kambi zilizopangwa kwa ajili ya vita dhidi ya ndugu zao ambao ilibidi wakutane nao katika shughuli za kila siku za maisha. Na kadiri nuru ya elimu na mawazo ya uhuru vilipoanza kuenea kote Mashariki katika sehemu ya mwisho ya karne hii, nira hii ikawa nzito zaidi shingoni mwa vijana wa Mashariki, na mzigo ukawa mzito mno kuvumilia.

"Vijana wa kiume wa kabila zote nilizotaja, ambao kwa miaka thelathini iliyopita wamepata elimu yao katika vyuo vikuu vya Paris, Heidelberg, Berlin na miji mingine ya Ulaya, pamoja na Lyceum ya Kifalme ya Constantinople, wamekuwa kwa kujua au bila kujua, kwa utulivu au kwa ukali, wakitengeneza msingi wa dini yao, kiasi kwamba kwa maelfu ya vijana, ambao sauti yao ni kama njozi, imewafikia kama baraka, na imevutia mioyo na akili zao.

Wanawakuta ndugu zao kwa idadi kubwa katika miji yote ya Mashariki ambako ustaarabu wa Ulaya umepata nafasi ndogo zaidi, na karibu hakuna mji wowote ambao hautahisi ushawishi wao kabla ya mwisho wa karne. Dini yao ndiyo mpya zaidi kati ya dini zote, na nisingeitoa jukwaani hapa kama isingekuwa kwa sababu ni moja ya nguvu zenye ushawishi mkubwa zaidi zinazotenda Mashariki

[D226]

na ambayo sisi vijana wa dini wa mashariki tunapaswa kuikabili kwa ufanisi, ikiwa tunataka kuwa na ushawishi wowote kwa watu wa nchi zetu.

Kwa maana, kumbukeni, kuna watu wenye akili, watu wenye vipaji bora, watu ambao, pamoja na vijana wote wa Mashariki, wamebainisha kuwa katika sanaa na sayansi zote, katika masoko ya dunia ya ustaarabu, katika majeshi ya mataifa na upande wa kulia wa wafalme, wao ni sawa na kabila lolote la watu, kutoka mapambazuko ya jua hadi machweo yake. Zaidi ya hayo, kwa kiasi kikubwa, ni watu wenye nia njema na imani za dhati, na, mnaposikia maoni yao kuhusu dini na kufikiria nafasi wanayoishikilia, siwezi kuamini kwamba ninyi, kama wanachama wa Bunge la Dini, mnaweza kuhisi chochote isipokuwa wasiwasi mkuu kwao na kwa nchi wanazoishi.

Ninawakilisha, binafsi, vijana wa dini wa Mashariki; lakini niruhusu, kwa niaba ya vijana wa dini mpya zaidi, niongee mbele yenu kwa mitume wa dini zote: 'Mnakuja kwetu kwa jina la dini kutuletea kile ambacho tayari tunacho. Tunaamini kwamba mwanadamu anatosha kwa nafsi yake, ikiwa, kama mnavyosema, Mungu mkamilifu amemuumba. Mkiamuacha peke yake, atakuwa yote anavyopaswa kuwa. Mfundishe, mfunze, msimfunge mikono na miguu, naye atakuwa mwanadamu mkamilifu, anayestahili kuwa ndugu wa mwanadamu mwingine yeyote. Maumbile yamempa mwanadamu vya kutosha, na mnapaswa kutumia yote mliyopewa katika akili zenu kabla ya kumshughulisha Mungu akuweke zaidi. Zaidi ya hayo, hakuna mtu aliyemwona Mungu. Tuna msukumo wote tunaoutaka katika mashairi matamu na muziki wa kupendeza, na katika urafiki wa wanaume na wanawake waliobobea na wenye utamaduni. Ikiwa tutaupokea, tungependa Handel atuambie kuhusu Masihi, na ikiwa mbingu zitanguruma, inatosha kuwa na tafsiri ya Beethoven.

"'Hatuna lolote nanyi Mkristo, lakini kuhusu dini zote, lazima tuseme kwamba mmeleta madhara makubwa zaidi kwa ubinadamu kwa kuwachochea watu dhidi ya watu na taifa dhidi ya taifa. Na sasa, ili kuongeza uovu zaidi, katika hii siku ya busara ya hali ya juu mnakuja kujaza akili za watu na mambo yasiyowezekana na kuwazitoa akili zao kwa mijadala isiyo na mwisho ya madhehebu elfu moja. Kwa maana kuna mengi niliyoyasikia kabla yenu, na najua ni wangapi wangeweza kuyafuata. Tunawaona ninyi mkiwa ndio watu wote wa

[D227]

iepukwe, kwa kuwa falsafa yako na mafundisho yako vinazalisha kukata tamaa kote nchini.'

"Kisha, kwa hisia za kidini na heshima ya asili ambayo Wamashriki wote wanao, lazima niseme ghafla; 'Lakini, angalia hapa, sisi si washirikina wala wasiomwamini Mungu wala wenye mashaka. Hatuna muda kabisa kwa mambo kama hayo. Tumejaa msukumo wa maisha ya juu kabisa, na tunatamani uhuru kwa vijana wote wa dunia. Tuna dini inayowaunganisha wanadamu wote wa nchi zote, na kujaza dunia kwa furaha. Inakidhi kila hitaji la binadamu, na, kwa hivyo, tunajua kuwa ndiyo dini ya kweli, hasa kwa sababu inaleta amani na maelewano makuu. Hivyo, hatutaki 'izmi' zako wala mfumo au mafundisho mengine yoyote. Sisi si wanamate-rialisti, wanasoshalisti, wanarationalisti wala wanapessimisti, na hatuko katika itikadi za mawazo tu. Dini yetu ndiyo ya kwanza kuwepo, na pia ndiyo mpya zaidi ya zote—sisi ni watu wa heshima. Kwa jina la amani na ubinadamu, mtuwezeshe tu tuwe peke yetu? Mkituita tena kwa jina la dini, tutakuwa na shughuli nyingine, na mkituita tena kuhubiri, hatutakuwa nyumbani.'

"Huyu ndiye kijana wa Mashariki, kama mti wa bay kijani. Na pale mmoja anapopita, hata msimuapata mahali pake, kuna ishirini wa kujaza pengo. Niamini, sikuzidisha; kwani neno kwa neno, na mara kumi zaidi ya haya, nimesikia kutoka kwa watu werevu wa jeshi na majini, watu wa biashara na watu wa mahakama katika mazungumzo na mijadala ya kina, katika mitaa ya Constantinople, katika boti za Golden Horn na Bosphorus, nchini Romania na Bulgaria, kama vile Paris na New York na Ukumbi wa Chicago, kutoka kwa Mturuki na Mearmenia, kutoka kwa Mgiriki na Kiebrania, kama vile Buligaria na Serbia, na naweza kukuambia kwamba mbadala huu mpya zaidi wa dini, ukishikilia milango ya biashara na fasihi, sayansi na sheria, kote Ulaya na Mashariki, ni nguvu kubwa sana katika kuunda hatima za mataifa ya mashariki, na inapaswa kuzingatiwa kwa busara tunapofikiria mustakabali wa dini, na inapaswa kukabiliwa na hoja yenye nguvu machoni pa vijana wa Mashariki, kama ile ambayo sayansi na fasihi zimeweka mikononi mwa jeshi kubwa la tabaka jipya la mabwana.

Kuna kundi jingine la vijana katika Mashariki, wanaojiita vijana wa kidini, na ambao wanashikilia

[D228]

imani ya kale ya mababu zao. Niruhusu niwatakie pia vijana hawa nia ya uaminifu, akili timamu, pamoja na imani thabiti. Nami kwa ajili yao ninaongea nanyi, na kwa kuwatetea mimi pia najitetea. Bila shaka mtaona kwamba tangu zamani kabisa tumekuwa na uhusiano na Dini Mpya; basi niuitie hivyo kwa urahisi. Lazima tuwe katika vyuo na vyuo vikuu pamoja na vijana hao hao. Lazima tushikane nao mkono kwa mkono katika sayansi na historia, fasihi, muziki na ushairi, na kwa kawaida pamoja nao tunashiriki imani thabiti katika hitimisho zote za kisayansi na kushikilia kwa nguvu kila kanuni ya uhuru wa binadamu.

Kwanza, vijana wote wa Mashariki wenye imani za kina za kidini wanatetea utu wa mwanadamu. Nachukulia kusikitiko kwamba inanibidi nianze hapa; lakini, kutokana na sauti na hoja mchanganyiko za falsafa na teolojia, inatujia hitimisho lisiloepukika la ubinadamu usio kamilifu kiasi kwamba inatubidi tujitokeze mbele kabla ya kuweza kuzungumza kuhusu dini yoyote kwa niaba yetu na kusema: 'Tunaamini kwamba sisi ni wanadamu.' Kwetu sisi ni kashfa kwa ubinadamu, na ni kumtuhumu Mungu aliyeumba mwanadamu, kusema kwamba mwanadamu haatoshi ndani yake mwenyewe, na kwamba anahitaji dini ili imlete na kumkamilisha.

[Kumbuka jinsi mwanadamu wa asili anavyojishutumu na kujisamehe kwa pumzi moja. Ukosefu kamili hauwezi kukanushwa; lakini nguvu ya kujikamilisha wenyewe kwa wakati inadaiwa, na hivyo basi uhitaji wa "damu ya thamani" ya "sadaka ya dhambi," ambayo Mungu ameitoa, *unapuuzwa* na wasio Wakristo kama vile sasa *unavyokanushwa* na wenye hekima za kidunia wa Ukristo.]

Ni kumchafua ubinadamu kuangalia familia fulani ya wanadamu na kusema kuwa inaonyesha dhana za wema, ukweli, malengo matukufu na maisha yaliyo juu ya tamaa za kawaida za wanyama, kwa sababu wamepokea mafundisho ya kidini kutoka kwa mtu fulani, au ufunuo kutoka mbinguni. Tunaamini kwamba ikiwa mwanadamu ni mwanadamu, ana kila kitu ndani yake, kama vile anavyokuwa na uwezo wake wote wa kimwili. Je, utanieleza kwamba mmea wa koliflawa ninaoupanda mashambani hukua ukiwa mzuri na mkamilifu katika umbo lake la mizunguko, na kwamba ubongo wangu, ambao Mungu yuleyule ameumba uwe nyeti na mkamilifu mara elfu moja zaidi,

[D229]

haiwezi kukuza mizunguko yake na kufanya kazi ambayo Mungu alikusudia nifanye na kuwa na dhana za juu kabisa ambazo alikusudia niwe nazo; kwamba kamba asiyejiweza atakua, na kuwa chura mwenye viungo kamili, vinavyonyumbulika na kifua kinachopumua kwa nguvu, na kwamba chura watakaa pamoja kwa kuridhika na kuimba kwa umoja, na kwamba wanadamu wanahitaji dini na msaada kutoka nje ili waweze kukua hadi ukamilifu wa kibinadamu kimwili na kiroho na kutambua udugu wa mwanadamu na kuishi katika amani duniani kwa neema ya Mungu? Nasema ni kumshutumu Mungu, aliyeumba mwanadamu, kutangaza na kukubaliana na mafundisho yoyote kama hayo.

Wala hatukubali hitimisho zisizo na msingi za sayansi. Hatuna chochote cha kufanya na nyani. Ikiwa wanataka kuzungumza nasi, watalazimika kuja kwetu. *Kuna roho ya Magharibi ya kuunda matatizo ambayo hatuwezi kuelewa*. Moja ya uzoefu wangu wa kwanza nchini Marekani ilikuwa ni kushiriki katika mkutano wa wasichana na wavulana katika Jiji la Philadelphia. Mada ya jioni hiyo ilikuwa ni kama wanyama wana roho, na suala la paka lilitokea kwa dhahiri. Makala nyingi za kitaaluma na zenye uzito zilisomwa. Lakini hitimisho lilikuwa kwamba, kwa kuwa hawakuwa na uhakika paka ni nini hasa na roho ni nini hasa, hawakuweza kuamua suala hilo, lakini bado lilikuwa suala zito linalogusa dini. Sasa wazia msichana wa Kiarmenia akimuuliza mama yake kama paka wana roho. Angeishughulikia swali hilo kwa kifupi na kusema, kwa mfano: 'Mwanangu mpendwa, shuka chini uone kama maji yanachemka (Ni nini kilikufanya uulize swali hilo? Bila shaka paka wana roho. Paka wana roho za paka na wanadamu wana roho za wanadamu). Sasa nenda chini.' Na mtoto angeenda chini akifurahi kwa ubinadamu wake. Na kama mwanamke huyo Mwarmenia angekutana siku moja na ule kiungo kilichopotea tunachosikia sana, utulivu wake ungeendelea kubaki bila kuvurugika na bado angejivunia ubinadamu kwa kukujulisha kwamba kiungo hicho kilichopotea kilikuwa na roho ya kiungo kilichopotea na mwanadamu alikuwa na roho ya mwanadamu.

Hadi sasa tumekuja na vijana wa tabaka la mabwana, mkono kwa mkono katika uwanja wa kawaida wa ubinadamu. Lakini hapa kuna kona ambapo tunatengana, na kuchukua njia zinazotofautiana sana. Tunalia, 'Tuache peke yetu, nasi tutapanuka na kuinuka hadi kilele cha hatima yetu;' na tazama, tunapata isiyoonekana

[D230]

nguvu ambayo haitutui. Tunagundua kuwa tunaweza kufanya karibu kila kitu katika nyanja za sayansi na sanaa. Lakini inapokuja suala la kufuata dhana yetu ya yale yaliyo ya juu na ya heshima, yale yaliyo sahihi na muhimu kwa maendeleo yetu, tunakosa nguvu na uwezo wa kusonga mbele kuelekea huko. Nimeweka hili kwa ufupi zaidi, kwa sababu siwezi kulielezea kwa kina hapa. Lakini ukweli kwetu ni halisi kama hadhi ya mwanadamu, kwamba kuna nguvu inayowapotosha wanaume na wanawake kutoka kwenye njia ya uadilifu na heshima, ambayo wanajua wanapaswa kuifuata. Huwezi kusema ni asili ya mwanadamu, kwa sababu tunahisi si jambo letu. Na kama isingekuwa jambo letu, na kama ilikuwa ndiyo dhana sahihi ya mwanadamu kwenda kwenye udhalilishaji na masaibu, tamaa, na tamaa ya kumnyonga mwenzake, tungesema, 'Mwache peke yake, na amfanye yule ambaye Mungu alikusudia afanye.'

"Basi, kwa ufupi, nasema kwa yeyote hapa anayejiandaa kuyeyusha imani yake, weka hili ndani yake kabla haijafikia kiwango cha kuyeyuka: 'Na naamini katika shetani, adui mkuu wa Mungu, mshutumu wa Mungu kwa mwanadamu.' Shetani mmoja kwa ulimwengu wote? Hatujali. Kikosi cha mashetani kinayomzingira kila roho? Hatuhitaji kujali. Tunajua hili, kwamba kuna nguvu nje ya mwanadamu inayomvuta kando kwa nguvu kuu. Na hakuna nguvu duniani inayoweza kuipinga.

Na hivyo, hapa inakuja dini yetu. Ikiwa una dini ya kuwaletea vijana wa Mashariki, lazima ije na nguvu itakayosaidia kusawazisha, naam, kupambana na nguvu ya uovu duniani. Ndipo mwanadamu atakapokuwa huru kukua na kuwa kile ambacho Mungu alikusudia awe. Tunamtaka Mungu. Tunataka roho ya Mungu. Na dini inayokuja kwetu, kwa jina au umbo lolote, lazima ilete hilo, la sivyo, kwetu sisi, si dini. Na tunaamini katika Mungu, si Mungu wa protoplasmu, anayejificha kati ya molekuli za mambo, bali Mungu ambaye sisi ni watoto wake.

"Hivyo basi tunaweka kama kipengele cha tatu cha falsafa yetu na kupigania heshima ya Mungu. Je, ujasiri wa kiungwana umekufa? Je, dhana yote ya maisha ya juu na ya heshima, ya uadilifu wa kweli, imeondoka kutoka katika mioyo ya wanadamu, kiasi kwamba hatuwezi kutamani kuwa mashujaa na masultani katika haki za Mungu wetu? Tunajua sisi ni watoto wake, kwa maana tunatenda kazi zake na kufikiria mawazo yake

[D231]

mawazo. Tunachotaka ni kuwa kama yeye. Lo, je, ni kweli kwamba naweza kuvuka nchi na bahari na kufika moyoni mwa mama yangu, na kuhisi mikono yake ikinikumbatia, lakini mimi, mtoto wa Mungu, nikisimama mnyonge katika ulimwengu, dhidi ya nguvu ambayo siwezi kuishinda, siwezi kuinua mikono yangu kwake, na kumwomba, nipate roho yake katika nafsi yangu na kuhisi mikono yake ya milele ikinisaidia katika udhaifu wangu?

Na hapa anakuja mhubiri wa siku za kale, na kanisa la kisasa, na kutuambia kuhusu yule aliyeshinda ulimwengu, na kwamba alishuka kutoka juu. Hatuhitaji kuambiwa kwamba alitoka juu, kwa maana hakuna mwanadamu aliyezaliwa na mwanamke aliyewahi kufanya jambo kama hilo. Lakini tumehakikishiwa kwamba kwa njia ya neema na njia anayoituonyesha tuitembee, roho ya Mungu huingia katika mioyo ya wanadamu, na kwamba naweza kuihisi moyoni mwangu ikipigana nami dhidi ya dhambi na kuimarisha moyo wangu kushikilia kwa uthabiti kile ninachojua kuwa ni sahihi kwa uungu ulio ndani yangu.

Na hivyo, kwa mkono unaotetemeka lakini kwa imani thabiti, kwa huzuni kubwa kwa ubinadamu lakini furaha ya ushindi wa milele, naungana nanyi nyote kwenye malango ya dhahabu ya karne ya ishirini, ambapo wazee wa jumuiya ijayo ya ubinadamu wameketi kutoa hukumu juu ya dini itakayoingia kwenye malango hayo ili kusaidia moyo wa binadamu. Naweka huko kando ya Ukonfušiani wa kale wa Mashariki na Teosofi ya kisasa, Ubuddha wa kale wa Mashariki na Uroho wa kisasa, na kila imani ya siku za kale na umwili-fikirio wa kisasa, akili-fikirio na dhana-fikirio—huko naweka Ukristo wa kale wa Mashariki pamoja na Kristo wake, nguvu ya Mungu na hekima ya Mungu; na msalaba wake, bado unaangaza katika upendo wa Mungu,

"'Ikiinuka juu ya magofu ya wakati.'"

Mzungumzaji huyu, ingawa si mwakilishi aliyeteuliwa wa Kanisa Katoliki la Armenia, waziwazi anawasilisha mambo kwa mtazamo wa Wakristo wa Armenia, ambao Waturuki wamewasumbua hivi karibuni kwa njia ya kikatili sana. Hotuba yake ina hoja nyingi bora; lakini haipaswi kufikiriwa kwamba yeye ni mfano halisi wa vijana wa

[D232]

Mashariki; yuko mbali sana na wale aliowawakilisha. Wala hotuba yake haitoi mtazamo halisi wa Ukristo wa Kikatoliki wa Armenia, na maombi yake kwa ajili ya wafu; ibada yake ya picha na watakatifu na Bikira Maria; sakafu zake za toba; na mafundisho yake ya kufuru ya Ekaristi;* vyote vikiwa vinafanana sana na hila za Mpinga Kristo. Wale wanaotoa kafara ya "chukizo" cha Misa huonyesha kuwa hawana maarifa na uthamini mdogo wa msalaba wa kweli na kafara yake moja, "mara moja kwa wote." "Ukristo wa Mashariki" ambao kijana huyu anatuelekeza si ule tunaouheshimu, wala ambao tungepata mfano kutoka kwake: tunarejea kwa Ukristo uliotangazwa na kuonyeshwa na Kristo, Bwana na Mwokozi wetu, na na mitume wake, na kama ulivyoainishwa katika Maandiko: si wa Mashariki, wala wa Magharibi, wala wa Kikatoliki (yaani, wa ulimwengu mzima au wa jumla), bali ni nguvu ya Mungu na hekima ya Mungu tu kwa "*kila mtu* anaye-AMINI" hata kupata haki. ***Warumi 1:16***

Mchunguzi mwenye tafakari hawezi kusoma hisia za heshima za baadhi ya hawa wanaomtafuta Mungu na kutamani haki, bila kuona tofauti kati ya uaminifu wao wa dhati, nia yao njema na juhudi zao za kuweka mbele ya watu wenzao viwango vya juu zaidi vya haki wanavyoweza kuviona, na mtazamo wa maafikiano wa Wakristo wengi ambao wamebarikiwa zaidi kwa kuzaliwa na mazingira kupata maarifa ya kweli, ambao sasa wanahangaika kuiuza kwa kujitoa dhabihu kubwa ya kanuni zake tukufu, ili tu kupata upendeleo wa sasa wa umma. Kwake ambaye amepewa mengi, mengi ndiyo yatakayotakiwa na Bwana, ambaye sasa anawapimia wote kwenye mizani.

Lakini ingawa wawakilishi wachache wa kigeni wanastahili pongezi na heshima yetu, wengi wao walikuwa

---

*Juz. III, uk. 98.

wakifurahia fursa yao ya kuonyesha na kupendekeza imani zao za kishirikina kwa mkutano kama huo wa wawakilishi wa mataifa yaliyoendelea na yenye mwangaza. Ubuddha, Ushinto, Ubrahmini, Uconfucius na Uislamu vilitolewa mara kwa mara kwa ujasiri mkubwa, na mtume wa Kiislamu alikuwa na ujasiri hata kupendekeza ndoa ya mke zaidi ya mmoja. Hili lilikuwa karibu kuwa jambo zito mno kwa hadhira, lakini dalili zao za kutoridhishwa zilinyamazishwa haraka na mwenyekiti, Dkt. Barrows, ambaye aliwakumbusha lengo la Bunge—kuwapa wote fursa ya kusikilizwa haki bila utata. Hivyo basi wote walipata nafasi ya kutosha na wakajadili hoja zao kwa uhuru mbele ya akili ambazo tayari zilikuwa zimeshtushwa za maelfu ya Wakristo waliojiitama, na kwa matokeo hayo wana sababu nyingi za kutarajia wongofu wa dini zao hapa Marekani. Haki hizi zilezile pia zilitolewa kwa harakati nyingi za kupinga Ukristo, kama vile Christian Science, Theosophy, Swedenborgianism, n.k.

Hisia za Mwisho za Bunge Kuu

Hisia za kufunga za Bunge kuu zinaonyesha jinsi roho hii ya maelewano ilivyo na azimio kwa upande wa Ukristo wa Kiprotestanti. Hali ni mbaya sana kiasi kwamba hukumu ya siku hii imewasukuma, kiasi kwamba wanakaribisha kwa shauku kubwa sana dalili ndogo kabisa ya nia ya muungano hata kutoka kwa aina mbaya zaidi za ushenzi. Tunatoa dondoo fupi zifuatazo:

Suamie Vive Kananda (padri wa Bombay, India) alisema:

"Mengi yamesemwa kuhusu msingi wa umoja wa dini. Sasa hivi sitatoa nadharia yangu mwenyewe; lakini ikiwa kuna yeyote hapa anayetarajia kwamba umoja huu utakuja kwa ushindi wa dini moja kati ya hizi na uharibifu wa zingine, kwake nasema, Ndugu, matumaini yako hayawezekani. Je, natamani Mkristo awe Mhindu? Mungu asije. Je, natamani Mhindu au Mbudha awe

[D234]

Mkristo? Mungu asije. Mkristo hapaswi kuwa Mhindu, wala Mbudha kuwa Mkristo. Jifunze kufikiri bila upendeleo. Ikiwa teolojia na kanuni zinaingilia njia yako
katika kutafuta ukweli, ziweke kando. Kuwa mwaminifu na utafute wokovu wako mwenyewe kwa bidii, na matunda ya utakatifu yatakuwa yako."

Vichand Ghandi (Mjaini wa India) alisema:

"Mtakiruhusu 'mwenye kuabudu sanamu' kutoa ujumbe wake wa amani na upendo, nitawaomba tu mtazame mawazo mbalimbali mliyowasilishwa kwa roho ya wazi na si kwa dhana za kizamani na ukakasi....Ninawasihi kuchunguza mifumo mbalimbali ya kidini kutoka pande zote."

Mheshimiwa Mkuu Shabita, kuhani mkuu wa dini ya Shinto nchini Japani, alisema:

"Ninachotaka kufanya ni kusaidia katika kutekeleza mpango wa kuunda udugu wa ulimwengu chini ya paa moja la ukweli. Mnajua umoja ni nguvu. Sasa naomba kwamba *miungu milioni nane* inayolinda nchi nzuri ya Japani yenye miti ya cherry waawalinde ninyi na serikali yenu milele, na kwa hayo naagana nanyi."

H. Dharmapala, wa Ceylon, alisema:

"Mimi, kwa niaba ya wafuasi wenzangu mia nne sabini na tano milioni, wafuasi wa Bwana mpole Buddha Gautama, nawa w asilishia salamu zangu za upendo....Mmepata mafunzo kutoka kwa ndugu zenu wa Mashariki ya Mbali kuhusu uwasilishaji wa mifumo ya dini mbalimbali wanayoifuata;...mmesikiliza kwa subira ya kupongezwa mafundisho ya Buddha mwenye huruma tele kupitia wafuasi wake wanyenyekevu," n.k., n.k.

Askofu Keane (Mkatoliki wa Kirumi) alisema:

"Wakati mwaliko wa Bunge hili ulipotumwa kwa kanisa la kale la Kikatholiki, watu walisema, 'Je, atakuja?' Na kanisa la kale la Kikatholiki likasema, 'Nani ana haki sawa na kanisa la kale la ulimwengu la Kikatholiki ya kuja kwenye Bunge la dini zote duniani?'...Hata kama itamlazimu kusimama peke yake kwenye jukwaa hilo, atasimama. Na kanisa la zamani limekuja, na linafurahi kukutana na wanadamu wenzake, waumini wenzake, wapenzi wenzake wa kila aina ya ubinadamu

[D235]

na kila aina ya imani Lakini je, hatutaomba kwamba huenda mbegu imepandwa hapa itakayokua na kuwa umoja mpana na mkamilifu. Ikiwa isingekuwa bora kwetu kuwa kimoja kuliko kuwa wametawanyika, Bwana wetu asingetuombea sisi sote tuwe kimoja kama yeye na Baba walivyo kimoja. [Lakini hawaombi umoja wa aina ile iliyopo kati ya Baba na Mwana: umoja unaopendekezwa ni tofauti kabisa.]

Hisia hizi zilizotolewa zilipata upokeaji kamili Bungeni kutoka kwa wawakilishi wa Kiprotestanti. Kwa mfano, Mchungaji Dkt. Candlin, mshirika wa misheni nchini Uchina, alisema:

"Dhana ya kawaida ya dini inayopatikana miongoni mwa Wakristo duniani kote ni kwamba Ukristo ni wa kweli, ilhali dini zote nyingine ni za uongo; kwamba Ukristo ni wa Mungu, ilhali dini zote nyingine ni za shetani; au vinginevyo, kwa kiasi kidogo cha upatanishi, kwamba Ukristo ni wahyi kutoka mbinguni, ilhali dini nyingine ni uvumbuzi wa wanadamu. *Ninyi mnajua vyema zaidi*, na kwa nuru angavu na uhakika thabiti mnaweza kushuhudia kwamba kunaweza kuwa na urafiki badala ya uadui kati ya dini na dini, kwamba kwa hakika kama Mungu alivyo baba yetu wa pamoja, mioyo yetu yote imemtamani na roho zetu katika hali za unyenyekevu mkuu zimesikia nyemeleo za neema zilizotiririka kutoka kwenye kiti chake cha enzi. *Basi hii ndiyo Pentekoste, na nyuma yake ni uongofu wa ulimwengu*."

Je, kweli ndivyo? Ni mfanano gani uliopo, katika jitihada hii ya kupatanisha ukweli na haki, kwa ajili ya ushirika wa Mpinga Kristo na Uabudu Sanamu, na kutaniko lile la kweli, la maombi huko Yerusalemu, lililokuwa likisubiri kwa subira nguvu kutoka juu? Na ni maonyesho gani yalikuwa ya umiminiko kama huo wa Roho Mtakatifu juu ya kundi hili la watu mchanganyiko? Ikiwa uongofu wa ulimwengu unapaswa kufuata hili, tunaomba ruhusa ya kuuliza, Ulimwengu utaongolewa kwa ajili ya nini? Ahadi kama hiyo, hata pamoja na mshangao huu wote, haikidhi tabia ya uchunguzi ya saa hii ya hukumu.

Mchungaji Dkt. Bristol, wa kanisa la Methodisti, alisema:

"Kujema na wema usio na kikomo utatoka katika Bunge hili. Kwa wote waliokuja kutoka mbali, tunawashukuru kwa dhati

[D236]

na deni la milele. Baadhi yao wanawakilisha ustaarabu uliokuwa mzee hata wakati Romulus alipokuwa akiianzisha Roma; ambao falsafa na nyimbo zao zilikuwa zimeiva katika hekima na tajiri kwa mdundo kabla ya Homer kuimba Iliadi zake kwa Wagiriki; na *wamepanua mawazo yetu* kuhusu ubinadamu wetu wa pamoja. Wametuletea *maua yenye harufu nzuri kutoka kwa imani za mashariki, vito vya thamani kutoka kwa migodi ya kale ya falsafa kuu, na tumefadhili zaidi usiku wa leo kutokana na michango yao ya fikra, na hasa kutokana na mawasiliano yetu nao kiroho*. [Ni kiri gani hii!]

"Kamwe hakujawahi kuwa na siku yenye mwangaza na matumaini kama hii kwa ubinadamu wetu wa pamoja katika misingi ya uvumilivu na udugu wa ulimwengu. Na tutagundua kwamba kwa maneno ambayo wageni hawa wameletea, na kwa ushawishi walioutoa, watazawadiwa kwa wingi katika ufahamu wa kuwa wamechangia katika harakati kuu ambayo ina ndani yake ahadi ya imani moja, Bwana mmoja, Baba mmoja, udugu mmoja.

Baraka za Mungu wetu na Baba wetu ziwe nanyi, *ndugu kutoka mashariki*; baraka za Mwokozi wetu, kaka yetu mkubwa, mwalimu wa udugu wa mwanadamu, ziwe nanyi na watu wenu milele."

Mchungaji Augusta Chapin alisema:

Sisi waliowakaribisha sasa tunawaaga wageni wanaoondoka. *Tunafurahi mmekuja, Enyi watu wenye hekima wa Mashariki. Kwa maneno yenu ya hekima, uvumilivu wenu mkubwa na tabia zenu za upole, tumefurahi kuketi miguuni mwenu na kujifunza kutoka kwenu katika mambo haya. Tunafurahi kuwa tumewaona uso kwa uso, na tutawahesabu kuanzia sasa zaidi ya hapo awali kama marafiki na wafanyakazi wenzetu katika mambo makuu ya dini*. "Na tunafurahi sasa kwamba mnaenda nyumbani kwenu mbali, kusimulia hadithi ya yote yaliyosemwa na kufanywa hapa katika Bunge hili kuu, na kwamba hivyo mtaleta Mashariki na Magharibi karibu zaidi, na kufanya dhahiri huruma iliyopo miongoni mwa dini zote. Tunafurahi kwa maneno yaliyosemwa na wanawake na wanaume wenye busara kutoka magharibi, ambao wamekuja na kutupatia chembe zao za dhahabu baada ya kusafishwa.

Niliyosema mwanzoni nitakariri sasa mwishoni mwa Bunge hili:

Limekuwa kongamano kubwa zaidi kwa jina ya dini iliyowahi kufanyika duniani

[D237]

Mchungaji Jenkin Lloyd Jones alisema:

"Nawapatia, ninyi wageni wanaoaga, baraka inayotokana na roho iliyofurahi kutambua udugu wake na nchi zote na dini zote; na mnapoondoka, mtaacha nyuma yenu katika mioyo yetu si tu mawazo ya ukarimu zaidi kwa imani mnazowakilisha, bali pia vifungo vya joto na upendo vinavyowafunga katika umoja ambao utakuwa furaha yetu na maisha yetu milele."

Dkt. Barrows (mwenyekiti) alisema:

"*Matumaini yetu yamezidi yale tuliyoyatarajia*. Hisia ambayo imetuhamasisha sisi Bunge hili imetuunganisha pamoja. Kanuni ambazo mkutano huu wa kihistoria umefuata zimejaribiwa, na hata kuzidiwa mara kwa mara, lakini hazijatosha. Uvumilivu, upendo wa kindugu, kuaminiana kwa dhati, utafutaji wa wazi na wa dhati wa umoja wa dini, nia ya kweli ya kila mmoja kuwasilisha imani yake bila maelewano na bila ukosoaji usio wa kirafiki—kanuni hizi, shukrani kwa uaminifu na ujasiri wenu, hazijashindwa.

"Wanaume wa Asia na Ulaya, tumefurahi kwa kuja kwenu, na tumepata hekima zaidi. Ninafurahi kwamba mmefurahia ukarimu wetu," n.k.

Maoni ya Rais Bonney yalikuwa yanafanana sana; na kisha, kwa sala ya rabbi wa Kiyahudi na baraka ya askofu wa Kanisa Katoliki la Kirumi, Bunge kuu liliisha; na sauti elfu tano ziliungana katika kurudia ujumbe wa malaika wa "Amani duniani na nia njema kwa wanadamu."

Mtazamo

Lakini Lo, kwa dhabihu gani ya kanuni, ya ukweli, na ya uaminifu kwa Mungu matangazo yaliyo hapo awali yalitolewa kwa ulimwengu; na hiyo, pia, katika kizingiti cha wakati wa dhiki uliotabiriwa kimungu ambao haukuwahi kutokea tangu kulipo na taifa; dhiki ambayo watu wote wenye fikra wanaanza kuutambua, na mzozo na matokeo yake wanayoogopa sana. Na ni hofu hii inayoendesha umati huu mchanganyiko

[D238]

pamoja kwa ajili ya ulinzi wa pamoja na ushirikiano. Ni tu mbinu ya kisiasa ya kibinadamu kujaribu kutuliza hofu za kanisa kwa kupiga kelele Amani! Amani! wakati hakuna amani. (***Yer. 6:14***) Mlio huu wa amani unaotoka kwa kanisa kwa uwakilishi una tabia ya sauti ileile ya kuchekesha ya ukosefu wa uaminifu iliyotoka kwa mataifa kwa uwakilishi katika sherehe kuu ya Kiel iliyotajwa katika sura iliyopita. Wakati mamlaka za kiraia zilipotangaza amani kwa mngurumo mkubwa wa mizinga, mamlaka za kidini zinaitangaza kwa maafikiano makubwa, ya ujasiri, na ya majivuno ya ukweli na haki. Wakati unakuja ambapo Bwana mwenyewe atawaambia mataifa amani (***Zek. 9:10***); lakini haitakuwa hadi atakapokuwa amejidhihirisha kwanza katika kimbunga cha mapinduzi na katika dhoruba ya shida. ***Nah. 1:3***

Ikichukuliwa kwa mtazamo wake mwenyewe, Bunge lilitangazwa kuwa mafanikio makubwa, na watu wasiofikiria, ambao daima huvutiwa na kelele, mng'ao na maonyesho, walijibu, Amina! Wanafikiria kwa upumbavu kwamba ulimwengu wote usiozaliwa upya utaunganishwa katika muungano mmoja wa kimataifa wa umoja wa kidini na udugu, na bado wote watadhani, watatenda, na kupapasa gizani katika giza la ujinga na dhana za kishirikina na kutembea katika njia mbaya zilizotajwa hapo juu, kama walivyofanya siku zote, wakikataa "mwangaza unaong'aa katika uso wa Yesu Kristo," ambao ndio mwangaza pekee wa kweli. (***2 Kor. 4:6***; ***Yohana 1:9; 3:19***) Na Wakristo wanafurahi kwa matarajio haya, na kuuita tukio hilo la kufikirika tu kuwa tukio la utukufu zaidi katika historia.

Lakini ingawa dhana kuu iliyotolewa na Bunge hilo kuu ilikuwa kwamba lilikuwa hatua ya kwanza, na ndefu, kuelekea kutimizwa kwa ujumbe wa malaika wakati wa kuzaliwa kwa Kristo, wa amani duniani na wema kwa wanadamu, ikitazamwa kwa usahihi ilikuwa ni udhihirisho mwingine wa ukafiri wa Ukristo. Hakika, kama asemavyo nabii, "Hekima ya watu wao wenye hekima itaharibika, na ufahamu wao

[D239]

wenye busara wamefichwa." (***Isaya 29:14***) Na tena tunamsikia akisema, "Jiwekeni pamoja, enyi watu, nanyi mtatengwa vipande vipande; na sikieni, ninyi nyote mlio mbali: jifungeni [fungamaneni] nanyi mtatengwa vipande vipande. Shurikishaneni shauri, nalo litakuwa upuuzi; semeni neno [la Umoja] wala halitasimama." ***Isa. 8:9,10***

Pamoja na Mwimbaji wa Zaburi tungetaka tena kuuliza swali, "Kwa nini mataifa hufanya *jambo la upuuzi*? [Kwa nini wanapaza sauti, Amani! Amani! wakati hakuna amani?] Mfalme wa dunia [wa kiraia na wa kidini] wamejipanga, na watawala wamepanga shauri pamoja, dhidi ya Bwana na dhidi ya Mpakwa wake mafuta, wakisema, Tuvunje vifungo vyao vipande vipande, na tuwarushe kamba zao mbali nasi."

"Yeye aliye kiti mbinguni atacheka; Bwana atawadhihaki. Ndipo atakapowaongea kwa hasira zake, na kuwatisha kwa ghadhabu yake kuu." ***Zab. 2:1-5***

Watu wa Mungu walioteuliwa—Israeli ya kiroho sasa, kama Israeli ya kimwili zamani—wanapoacha Neno lake na uongozi wake, na kutafuta kujichanganya na mataifa yasiyomjua Mungu, na kuchanganya ukweli wa kimungu na falsafa za dunia, huchukua hatua kama hizo katika hatari ambayo hawaielewi; na ingekuwa vyema sana wakichunguza malipo ya Mungu kwa watu wake wa zamani, na kuchukua onyo.

Matokeo kadhaa mabaya sana ya Bunge yanaonekana wazi:

(1) Iliingiza katika akili za Wakristo ambazo tayari zilikuwa zimesumbuliwa falsafa mbalimbali za kihindi, na kwamba katika sura zao nzuri zaidi. Baadaye tulijifunza kwamba mmoja wa wajumbe wa Bunge hilo kutoka India—Bwana Virchandi
R. Gandhi, kutoka Bombay, katibu wa Jumuiya ya Wajaini—alirejea Marekani kueneza maoni yake, akifanya Chicago kuwa makao makuu yake. Tunanukuu maelezo yaliyochapishwa yafuatayo kuhusu madhumuni yake:

[D240]

Bwana Gandhi haji kuwashawishi watu waongoke. Sheria za imani ya Jainist zinakataza hivyo; bali anakuja kuanzisha shule ya falsafa ya Mashariki, ambayo makao makuu yake yatakuwa Chicago, na matawi yake Cleveland, Washington, New York, Rochester na miji mingine. Haja kama mhubiri wa kuongoa Wamarekani kwa aina yoyote ya Uhindu. Kulingana na wazo lake mwenyewe, 'wazo la kweli la ibada ya Kihindu si propaganda, bali ni roho—roho ya ulimwengu ya upendo na nguvu, na inayohusiana na utimilifu wa udugu, si udugu wa binadamu pekee, bali wa viumbe vyote vilivyo hai, ambao kwa midomo ya mataifa yote kwa kweli unatafutwa, lakini kwa matendo ya dunia bado unapuuzwa.' Kwa muhtasari, hizi ndizo misingi ya imani yake na jukwaa analosimamia, si kwa kuwasihi Wamarekani wamuunge mkono, bali anayetaka ushirikiano wao."

Bila shaka, dhana iliyotawala katika akili za wengi ni kwamba hakuna uhakika wowote katika dini. Matokeo kama hayo hata yaliashiriwa na mmoja wa wajumbe kutoka Syria—Christophore Jibara, ambaye alisema:

"Ndugu zangu wa kiume na wa kike katika ibada ya Mungu: Dini zote zilizopo sasa katika kongamano hili kuu la kidini *zinafanana mbele ya macho ya ulimwengu wote*. Kila moja ya dini hizi ina wafuasi wanaotambua na kupendelea yao kuliko dini nyingine, na wanaweza kuleta hoja au sababu fulani ili kuwashawishi wengine kuhusu thamani na ukweli wa aina yao ya dini. Kutokana na mijadala kama hiyo, mabadiliko yanaweza kutokea; *labda hata mashaka kuhusu dini zote*; au dhana kwamba zote ni imani zinazofanana. *Na, kwa hivyo, heshima ya kila dini inaweza kushuka au kupungua; mashaka yanaweza kuzuka dhidi ya vitabu vyote vitakatifu, au kunaweza kutokea kutojali kwa jumla, na hakuna atakayebaki kushikilia dini fulani*, na wengi wanaweza kupuuza kabisa majukumu ya kidini, kwa sababu ya wasiwasi mioyoni mwao na maoni yanayotawala katika aina moja ya dini, *kama inavyoendelea miongoni mwa mamilioni ya watu Ulaya na Amerika. Hivyo basi, nadhani kamati ichaguliwe kutoka kwa dini kuu, ili kuchunguza mafundisho makuu na kufanya ulinganisho kamili na kamilifu, ikikubali ile ya kweli, na kuitangaza kwa watu*."

[D241]

(2) Iliunda urafiki maalum kati ya "Babiloni mkuu, mama wa malaya," Kanisa la Roma, na binti zake wengi, madhehebu mbalimbali ya Kiprotestanti, wanaojivunia aibu yao, na kujigamba kumiliki uhusiano huo usiofaa.

(3) Ilichukua hatua kubwa, ambayo itafuatiwa na zingine ambazo tayari zimependekezwa, kuelekea muungano, kwa namna fulani, wa dini zote—kuelekea umoja wa karibu zaidi kati ya kanisa (la jina tu) na dunia. Imetangazwa hadharani na Rais katika kikao cha mwisho cha Bunge kwamba "itangazo la udugu litatolewa ili kukuza kuendelea katika sehemu zote za dunia kwa kazi kuu ambayo mikutano ya mwaka 1893 ilikuwa imejihusisha nayo."

(4) Kimsingi ilisema kwa watu wa mataifa kwamba kwa kweli hakuna haja ya misheni za Kikristo; kwamba Wakristo wenyewe hawana uhakika na dini yao; kwamba dini zao wenyewe zinatosha, zikifuatiwa kwa dhati; na kwamba Ukristo, kwa kusema kidogo, unaweza kupokelewa tu kwa kiasi kikubwa cha kutokuamini. Inashangaza kuona jinsi wawakilishi wa watu wa Mataifa walivyopima Ukristo wa jina tu; jinsi walivyofanya matofautisho kwa uwazi kati ya Ukristo wa "Ulimwengu wa Kikristo" na Ukristo wa Biblia; na jinsi lawama zao zilivyotolewa kwa ukali mara nyingi.

(5) Iliiambia Ulimwengu wa Kikristo uliochanganyikiwa, Amani! Amani! wakati hakuna amani, badala ya kupiga kelele ya tahadhari, kama asemavyo Nabii (***Yoeli 2:1***): "Pigeni tarumbeta katika Sayuni, na mpige kelele ya tahadhari katika mlima wangu mtakatifu;...kwa maana siku ya Bwana imekaribia, imekuwa karibu," na kuwaita wote wajinyenyekeze chini ya mkono wa nguvu wa Mungu.

(6) Ilikuwa wazi kuwa ni hatua ya kisera, iliyotokana na hofu za viongozi katika Ulimwengu wa Kikristo, walipogundua taabu iliyokuwa inakaribia ya siku hii ya Bwana; na harakati hiyo ilianza katika ulimwengu uliochanganyikiwa na wenye mfadhaiko

[D242]

kanisa la Kipresbiteri. Mlio huu wa Amani! Amani! katikati kabisa ya dhoruba inayoinuka unatukumbusha unabii

—"Wakati watakapokuwa wanasema, Amani na usalama, ndipo uharibifu wa ghafla utawajilia." ***1 Wathesalonike 5:3***

Wala watoto wa Mungu wasadanganywe na utabiri wa uongo wa Babeli. Katika Mungu pekee ndipo tunaweza kupata kimbilio salama. (***Zaburi 91***) Tujikusanye kwa karibu zaidi karibu na msalaba wa Kristo, ambao ndio tumaini letu pekee. Acha udugu wa ulimwengu wa dini za uongo na Ukristo uliopotea uthibitishe thamani ya uhusiano huo; lakini sisi tutambue tu udugu katika Kristo—udugu wa wote wanaomwamini Kristo peke yake kwa wokovu, kupitia imani katika damu yake ya thamani. Watu wengine si watoto wa Mungu, na hawatawa hadi watakapomjia kwa imani katika Kristo kama Mwokozi wao, mbadala wao. Wao ni "watoto wa ghadhabu," kama vile sisi tulivyokuwa kabla hatujaingia katika Kristo (***Efe. 2:3***); na wengine ni "watoto wa Mwovu," ambao hufanya kazi zake. Mungu alipomhukumu Adamu na wazao wake kifo, kwa sababu ya dhambi, hakuwamiliki tena na kuwatendea kama wana. Na ni kwa wanadamu kuingia kwa Kristo kwa imani katika damu yake ya thamani ndipo wanarudishiwa katika uhusiano huo uliobarikiwa na Mungu. Kwa hivyo, ikiwa sisi si tena watoto wa ghadhabu, bali tumetambuliwa na Mungu kama wana wake kupitia Kristo, wanadamu wengine, wasiotambuliwa hivyo na Mungu, kwa namna yoyote hawana uhusiano wa udugu nasi. Wote mlio watoto wa nuru, enendeni kwa uangalifu na mwe wakaangamifu (***1 Wathes. 5:5,6***); wale askari wa msalaba wawe mashujaa kwa ajili ya kweli, na wasipokee injili nyingine yoyote, hata kama itatangazwa na malaika kutoka mbinguni (***Gal. 1:8***); na wasiingie katika muungano wowote na kundi lolote isipokuwa wale waliotakaswa na waaminifu wafuasi wa "Mwana-Kondoo wa Mungu, aondoleaye dhambi ya ulimwengu."

Wakati kanisa la jina tu likiwa tayari na lenye hamu ya kufanya maelewano na kuungana na dini zote za kizani za ulimwengu katika "*dini* kuu *ya ulimwengu*" ambayo ingedumisha yote

[D243]

mafundisho yao ya uongo na matendo maovu, tuwasikie baadhi ya makubalio na kauli za ukweli kutoka kwa wengine ambao hawajavutiwa sana na wazo la umoja wa kidini, ukweli unaoonyesha hali ya kusikitisha ya dunia, matokeo hatari ya dini za uongo, na kukata tamaa kabisa kwamba dunia itaweza kubadilishwa kamwe kupitia kanisa katika hali yake ya sasa. Si mpaka kanisa—siyo kanisa la uongo, bali kanisa la kweli, ambalo majina yake yameandikwa mbinguni, watakatifu waaminifu waliozaliwa na kuongozwa na Roho wa Mungu—lipewe nguvu kutoka juu, si mpaka lifikie ukomavu wake kamili na kupandishwa juu pamoja na Kristo katika Ufalme wa Miaka Elfu, ndipo litakapoweza kutimiza uongofu wa dunia kwa Mungu na haki yake.

Kutoka kwa toleo la *Missionary Review* la miaka michache iliyopita, tunapata maelezo yafuatayo yanayokiri kushindwa kwa kanisa katika kazi ya kuugeuza ulimwengu:

"Nafsi bilioni moja, theluthi mbili ya jamii ya wanadamu —washenzi, wapagani, Waislamu—wengi wao bado hawajawahi kuona Biblia wala kusikia ujumbe wa injili. Kwa bilioni hizi moja, wachache kuliko wamisionari 10,000 wa Kiprotestanti, wanaume na wanawake wote wakiwemo, ndio wanaotumwa sasa na makanisa ya Ukristo. Thibet, karibu Asia yote ya Kati, Afghanistan, Beloochistan, karibu Arabia yote, sehemu kubwa ya Soudan, Abyssinia na Visiwa vya Philippine havina mchungaji. Maeneo makubwa ya Magharibi mwa China na Jimbo Huru la Kongo Mashariki na Kati, sehemu kubwa za Amerika ya Kusini na visiwa vingi vya baharini karibu au kabisa havijafikiwa."

Kijitabu kidogo chenye kichwa, "Karne ya Uinjilisti wa Kiprotestanti," kilichoandikwa na Mchungaji James Johnston, F.S.S., kinatoa takwimu zifuatazo, ambazo, kama ilivyosemwa, ni "za kutisha vya kutosha kuwashtua Wakristo wote." Maudhui ya kijitabu hicho ni kwamba (1) Uprotestanti umepata wongofu 3,000,000 tu kutoka kwa ushenzi katika kipindi cha miaka mia moja iliyopita

[D244]

miaka, wakati idadi ya washenzi imeongezeka katika kipindi hicho kwa angalau milioni 200. (2) Maendeleo ya haraka ya ushenzi hayatokana tu na ukuaji wa asili wa idadi ya watu washenzi, bali na ukweli kwamba wafuasi wa Brahma, Buddha na Muhammad wanaweza kujivunia wongofu wengi zaidi katika imani zao kuliko makanisa ya Kikristo ya Kiprotestanti. Hivyo basi, kwa kila mtu mmoja aliyebadilishwa kuwa Mkristo ambao Uhindu umempoteza, umepata elfu moja kutoka kwa makabila ya asili ya India ambayo unaendelea kuyameza. Ubudha unafanya maendeleo makubwa miongoni mwa makabila ya maeneo ya kaskazini yanayotegemea China—hata ukifuata wahamiaji wa Kichina na kupanda mahekalu yake ya ajabu katika ardhi ya Australia na Amerika. Lakini maendeleo ya ajabu zaidi ya yote yamepatikana kwa Uislamu. Katika baadhi ya maeneo ya Afrika unaenea kwa kasi ya kushangaza. Pia, kwa kiwango kidogo lakini cha haraka, nchini India na katika Visiwa vya India. Haya ni mambo ambayo bwana huyo anajisikia kulazimika kuyakubali, lakini anajaribu kuzima ukosoaji kwa kusisitiza kwamba kanisa bado linaweza kufanikisha uongofu wa ulimwengu. Anajaribu kuthibitisha kwamba makanisa ya Kiprotestanti yana rasilimali za kutosha, za kifedha na watu, ili kubadilisha sura nzima ya mambo, na kuuhubiria ulimwengu injili; na gazeti *la Methodist Times*, likinukuu yaliyo hapo juu, lilionyesha maoni yale yale, likiongeza kwa majivuno:

"Hakuna mtu anayepaswa kushtushwa na yale mambo ya kutisha ambayo tumeyataja kwa ufupi sasa....Mungu ameandaa vyema sana mtiririko wa matukio katika miaka mia iliyopita kiasi kwamba tuna *uwezo mkubwa* wa kuushinda ulimwengu wote wa kizushi kwa jina la Bwana. Tulichokifanya kinathibitisha kile ambacho tungeweza kufanya kama tungejipatia *vitu* viwili *muhimu vya kibinadamu—sera ya ujasiri na pesa nyingi*."

Anasema mtaalamu mwingine wa nadharia: "Kama tungekuwa na *kumi ya mapato ya wanachama wa kanisa*, ingetosha kikamilifu kwa kazi yote ya injili nyumbani na nje ya nchi. Au kama tungekuwa na, kwa ajili ya kazi ya nje, *kumi ya*

[D245]

akiba yao ya kila mwaka, baada ya malipo yote ya matumizi ya nyumbani, tungeweza kuwapeleka wamisionari 12,000 uwanjani mara moja."

Ndio, pesa ndicho kitu pekee kinachoonekana kuwa cha lazima. Kama kanisa la jina lingeweza tu kuleta kutosha kwa roho ya kujinyima ili kupata kumi ya mapato ya wanachama wa kanisa, au hata kumi ya akiba yao ya kila mwaka, wokovu wa ulimwengu ungeanza kuonekana wenye matumaini zaidi kwao. Lakini hili ni mojawapo ya sifa zisizo na matumaini zaidi za tumaini la udanganyifu. Ingekuwa jambo rahisi zaidi kuwashawishi nusu ya washindwa kutangaza Ukristo kuliko kushinda kwa kiwango hiki roho ya ulimwengu katika makanisa.

Lakini kama wale wamishonari kumi na wawili elfu waliojitokeza wangewekwa katika uwanja wa kigeni mara moja, je, wangekuwa na mafanikio zaidi kuliko ndugu zao katika nchi hii iliyobarikiwa? Sikilizeni toba husika ya mchungaji maarufu wa Kiprotestanti aliyefariki dunia, Mch. T. DeWitt Talmage. Alisema, kama ilivyoripotiwa katika *The Christian Standard*:

"Ah! tuna mashine za kanisa za kifahari katika nchi hii; tuna maaskofu sitini elfu; tuna muziki wa gharama kubwa; tuna shule kubwa za Jumapili; na bado nakupa takwimu za kutisha kwamba katika miaka ishirini na tano iliyopita makanisa katika nchi hii yamewahi kuwa na wastani wa chini ya uongofu wawili kwa mwaka kila moja.

Kumekuwa na wastani wa vifo vinne au vitano katika makanisa. Kwa kasi hiyo, dunia hii itafikishwa kwa Mungu lini? Tunapata wawili; tunapoteza wanne. Ee Mungu wa milele! Hali hii itaishia wapi? Nawaambia waziwazi kwamba ingawa hapa na pale kundi la wanajeshi wa Kikristo linaendelea mbele, kanisa kwa sehemu kubwa linarudi nyuma kuelekea kwenye kushindwa kutisha kama kile cha Bull Run."

Muda fulani uliopita Kanuni Taylor wa kanisa la Kiingereza alijadili swali, Je, Misheni za Kikristo Zimeshindwa? na makala hiyo ilisomwa mbele ya Kongamano la Kanisa la Kiingereza. Ndani yake alichukua msimamo kwamba dini ya Kiislamu si tu sawa na Ukristo kwa baadhi ya njia, bali ni bora zaidi

inafaa kwa mahitaji na uwezo wa watu wengi barani Asia na Afrika; kwamba kwa kasi yake ya sasa ya maendeleo Ukristo hauwezi kamwe kutumaini kuufikia ukafiri. Akikadiria ziada ya uzazi dhidi ya vifo barani Asia na Afrika kuwa ni 11,000,000 kwa mwaka, na ongezeko la kila mwaka la Wakristo kuwa 60,000, ingechukua mashirika ya kimisionari miaka 183 kufikia ongezeko la mwaka mmoja la idadi ya watu wasio Wakristo. Alisema:

"Kunyang'anya watoto wa shule ya Jumapili senti zao walizokusanya, kwa lengo la dhahiri la kuongoa 'wakafiri maskini,' na kutumia karibu #12,000 kwa mwaka katika misheni isiyo na tija kwenda katika nchi ambazo hakuna wakafiri, kwangu mimi inaonekana kuwa ni karibu uhalifu; uhalifu wa kupata pesa kwa njia ya udanganyifu."

Akitoa maoni yake kuhusu chanzo cha kushindwa kwa uinjilisti: kwamba ni Uigawaji wa madhehebu, pamoja na ukosefu wa kujitolea kikamilifu kwa kazi hiyo kwa upande wa wamisionari, wanaojaribu kuishi kama wakuu wakiwa wamezungukwa na anasa zaidi ya za Ulaya, Bwana Taylor alimrejelea Dkt. Legge, misionari mwenye uzoefu wa miaka thelathini na nne, akisema:

"Anafikiri tutashindwa kuwabadili watu mradi tu Ukristo unajitokeza ukiwa umeambukizwa na chuki kali za ndani za madhehebu ya Kikristo, na ukiunganishwa katika akili za wenyeji na ulevi, maisha ya fujo, na uovu mkubwa wa kijamii unaoonekana wazi miongoni mwa mataifa ya Kikristo. Askofu Steere alifikiri kuwa vikwazo viwili vikubwa zaidi kwa mafanikio vilikuwa ni mabishano miongoni mwa wamisionari wenyewe, na ushindani wa mashirika."

Lakini wakati Canon Taylor na wengine wengi ambao maoni yao yalitolewa katika Bunge Kuu la Kidini walipokuwa wakizima ukosoaji kwa kutuambia kwamba dini za kizungu ni za kutosha, na zinafaa zaidi kulingana na mahitaji ya nchi husika kuliko Ukristo ungefaa, tuna pendekezo tofauti kutoka kwa ripoti ya marehemu Askofu Foster, wa Kanisa la Methodist Episcopal, ambaye, baada ya ziara ndefu duniani miaka iliyopita, alitoa picha ifuatayo ya hali ya kusikitisha ya dunia katika giza la ushenzi. Alisema:

[D247]

"Itumie pamoja na picha zote za umaskini na unyanyapaa uliyowahi kuona katika maeneo ya upweke ya masaibu makubwa kabisa—hayo matukio ya kusikitisha yaliyokutesa kwa hofu baada ya kupita kuyapita, makazi hayo ya kuchosha ya uchafu na umaskini mchafu: zikusanye katika picha moja, isiyo na hata kivuli kimoja cha giza lililopunguzwa au mwanga wenye rangi, na uikande juu ya nusu ya dunia; bado itashindwa kufikia uhalisia. Lazima uiweke ndani yake mtazamo wa kusikitisha wa kuendelea bila matumaini; lazima uiondoe ndani yake kila matumaini, hata kila tamaa. Sifa kuu ya ushenzi ni umaskini. Hujawahi kuona umaskini. Ni neno ambalo maana yake huijui. Kile unachokiita umaskini ni utajiri, anasa. Usikifikirie kama cha mara kwa mara, si katika vitongoji, si cha kipekee katika maeneo ya masaibu makubwa zaidi, bali kama kitu cha ulimwengu mzima, kinachofunika bara zima. Iweke ndani yake njaa, uchi, na ukahaba; toa ndani yake matarajio ya kesho bora; ijaze Afrika nayo, ijaze Asia nayo; jaza maono kwa wanaume, wanawake na watoto kwa wingi zaidi ya mara ishirini ya idadi ya watu wa miji yako yote mikubwa, miji midogo, vijiji na wilaya za mashambani, ishirini kwa kila mmoja katika majimbo na maeneo yako yote—basi picha hiyo bado haitafikia uhalisia.

Sasa, paka picha kivuli cha kimaadili cha 'hakuna Mungu, hakuna tumaini'; fikiria mamilioni haya ya maskini, wanaoishi kama wanyama katika dunia hii na hawana matarajio yoyote bora kwa dunia ijayo. Weka katika picha kumbukumbu kwamba wao ni viumbe wenye ubinadamu uleule tulionao sisi, na fikiria kwamba hakuna moyo miongoni mwa mamilioni haya yote ambao hauna tamaa za kibinadamu, na ambao hauwezi kusafishwa na kuinuliwa hadhi; kwamba ardhi hizi, chini ya hukumu ya umaskini huu wa kutisha, zingeweza kufanana, na nyingi zake hata kuzidi, nchi tunayoishi, kama zingekuwa na kile tunachoweza kuzipa. Chora anga lisilo na nyota, tengeneza picha yako kwa giza la usiku, funika milima kwa mandhari marefu na ya mbali ya giza, shushia mapazia kwa kina kando ya kila pwani na mandhari, gizisha yote yaliyopita, acha yajayo yafunikwe na usiku mzito zaidi na zaidi, jaza giza hilo la kutisha kwa wanaume wenye njaa, wenye nyuso za huzuni, wanawake wanaosukumwa na huzuni na watoto wasio na matumaini: hii ndiyo dunia ya watu wa kizani—watu waliyoonekana katika maono na nabii wa kale, 'wanaokaa katika eneo

[D248]

na kivuli cha mauti;' ambao bado hawajapokea nuru, wakikaa huko bado, katika usiku mrefu, mrefu sana, wakisubiri na kuangalizia asubuhi.

Mamilioni elfu katika eneo la kifo na kivuli cha kifo; eneo lile lile ambalo mababu zao waliishi miaka elfu mbili mia tano iliyopita, wakisubiri bado, wakipita maishani katika umaskini mkali kiasi kwamba hawawezi kujipatia mahitaji yao ya msingi tu; mamilioni yao wakidumu kwa mizizi na mimea na ugavi usio na uhakika ambao asili, isiyoshindwa na akili, inaweza kutoa. Wale wanaoishi chini ya mifumo ya serikali na nusu-utamaduni, ambayo kwa namna fulani, hudhibiti mali na kulazimisha bidii, baada ya watawala wao kuwapora mapato yao, hawapati wastani wa senti tatu kwa siku, au kiasi chake, kwa ajili ya mahitaji yao na ya watoto wao—kiasi ambacho hakitoshi hata kumlisha mnyama; Umati wao hawapati chakula cha kutosha, hawapati nguo za kutosha, wanaishi katika zizi na vibanda visivyofaa hata kwa nguruwe, bila maandalizi ya aina yoyote kwa mahitaji yao ya kibinadamu. Wakandamizwa na udhalimu wa nguvu za kinyama hadi alama zote za utu zimefutwa kutoka kwao isipokuwa umbo la mwanadamu na tamaa isiyoweza kufutika, ya kimya na kipofu, ya kutamani kitu wasichokijua—hawa ndio washenzi, wanaume na wanawake, ndugu zetu.

Vivuli vya kutisha na vya kutia hofu vya picha vingetufanya tukaze, kama visingetupwa kwa mtazamo unaofaa, na kung'aa na kupambwa kwa dhahabu vilivyotawaliwa na fikra. Kutoka katika mtazamo wetu wa utulivu wa kutojali, vimefichwa kabisa. Viko mbali mno, na sisi tumejishughulisha sana na raha zetu kiasi cha kutoshi kuona wala hata kufikiria juu yao. Hazionekani katika picha; na kama tunazifikiria kabisa, ni kwa mwanga, si wa uhalisia, bali wa dhana potofu. Tunaona miji mikubwa na utukufu wa Mikado na Wamoraja, na heshima ya makao ya kifalme, na uzuri wa kupendeza wa mandhari—vyote vimebadilishwa sura na fikra na mng'ao wa udanganyifu ambao kazi za usafiri huzipatia. Tunavutiwa na maono hayo. Tukijaribu kuchunguza kwa undani zaidi suala la makazi ya watu, na hali yao ya kidini, tena tunavutiwa na mahekalu makuu na michoro ya kuvutia ya wasafiri ya mandhari fulani ya kienyeji yenye kupendeza na kuvutia. Sisi

[D249]

wanatuliwa. Ulimwengu wa watu wasioamini hauko katika hali mbaya sana, tunasema. Wana dini yao; wana raha zao. Hii ndiyo fikra ya kutuliza tunayoitumia kuutazama ulimwengu. Lo, udanganyifu hatari! Picha halisi iko gizani. Mamilioni ya wanyonge, wanaokota, wenye dhambi, wasio na Mungu wala tumaini, wasio na makao, waliokuzwa wanyama, wasio na marafiki, waliozaliwa kurithi usiku usio na mwangaza, na waliopangiwa kuishi na kufa katika giza lisilo na nyota—hao hawaonekani. Wako pale, wakizurura katika vivuli hivi vya kifo, wakiwa wamechoka, na njaa, na uchi, na bila tumaini, karibu na wanyama waovu; si kwa idadi ndogo, wakiweka kambi kando ya njia, na kujificha, kama watu wasio na bahati, kutoka kwa wenzao; bali ni mamilioni kwa mamilioni, wakijaza nchi zote hizo za mawazo, na kujaza mitaa na barabara kuu za miji yao mikubwa, na kututisha, kama tungeweza tu kuwaona, kwa wingi wao. Huko ndiko baba zao waliishi na kufa bila tumaini. Huko wanakandamiza maisha yao ya taabu. Huko watoto wao huzaliwa kwa ajili ya jambo lile lile. Huko, wakiishi au wakifa, hakuna mtu anayejali roho zao.

Hiyo ndiyo dunia isiyo ya Kikristo. Ina miji mikubwa, mahekalu makubwa, majumba makuu ya makaburi, madikteta wachache waliozoea anasa wanaojifunika kwa mapambo ya dhahabu, lakini mng'ao wa mahali pake patakatifu na viti vya enzi huanguka juu ya mandhari ya giza la mawaa, ambapo mamilioni hujificha kwa hofu, njaa na uhitaji. Nimewaona, katika makao yao ya huzuni na sherehe zao za kishenzi, kuanzia Bosphorus hadi Ganges, katika mahekalu yao na kwenye karamu zao, wakikurubia na kupiga magoti mbele ya sanamu za kutisha na sanamu za mawe na miungu-tembo; nimewaona wakizagaa mitaani na kwenye barabara kuu; nimeona nyuso zao zisizo na mwangaza, za kukata tamaa, na za njaa, na taswira hiyo haiwezi kamwe kufutika kutoka kwenye kumbukumbu.

Nadhani tunapaswa kukubaliana kwamba hakuna tumaini kwa mwanadamu katika ulimwengu usio wa Kikristo. Haina chochote cha kutupa, wala miale, wala chembe. Inaning'inia kama mzigo mzito shingoni mwa jamii, ikiizama zaidi na zaidi katika giza, kifo. Pumzi yake yenyewe ni ya kuambukiza. Mguso wake ni kifo. Uwepo wake unatutisha kama kiumbe mkubwa wa giza kutoka ulimwengu wa usiku, ukisimama juu na kutikisika kwa karne nyingi na kuleta giza katika enzi zote.

"Sina shaka yoyote kuhusu iwapo mamilioni haya yasiyohesabika

[D250]

wanaweza kuokolewa katika ulimwengu ujao. Sisemi kwamba kuwapa injili kutaboresha matarajio yao au hata kuongeza nafasi yao kwa upande huo. Inawezekana wengi wao wataokolewa bila injili kama ilivyo kwa wale wanaoipata. Swali hilo haliingii katika tatizo ninalolijadili—mtazamo wa dunia—ambapo ninamaanisha mtazamo wa wakati, si wa milele. Kama wazo hilo la kutisha lingeweza kuniteka akilini kwamba ulimwengu wote lazima upotee milele, kwa sababu tu ni washenzi, singewatuma Injili inayofichua Mungu wa aina hiyo. Wazo hilo baya peke yake lingezima tumaini lote kwa ulimwengu, na kuufanya uhai wa milele kuwa gereza, bila kujali ni nani angeokolewa. Maana ni vipi kiumbe chochote mwenye akili timamu angeweza kufurahia hata mbinguni akiwa na Mungu ambaye utawala wake ungeweza kuruhusu doa kama hilo la aibu na dharau, la ukatili na dhuluma? Washawishi wanadamu kwamba kuna Mungu mkuu wa ulimwengu, ambaye, bila kosa lao, au fursa yoyote ya kuokoka, atawaadhibu milele wafu, walio hai na wale ambao bado hawajazaliwa mamilioni wa washenzi, na wakati huo huo kuigeuza dunia kuwa kimbari kikubwa cha hofu, ambapo maafa ya kutisha hayatakuwa na nafuu yoyote, na unaifanya isiwezekane milele kwamba aabudiwe na wengine isipokuwa mashetani, nao kwa sababu tu anakuwa kiongozi wao."

Askofu pia alitaja ukweli kwamba, wakati idadi ya watu duniani inakadiriwa kuwa 1,450,000,000, karibu 1,100,000,000 si Wakristo; na kwamba wengi (ndiyo, karibu wote) wa wale wanaojiita Wakristo ni waabudu sanamu au ni wapinga Kristo. Kisha, kutokana na kushindwa kwa kanisa kuongoa ulimwengu katika miaka elfu moja na mia nane, na kutokana na kutokuwa na matumaini kwa kazi hiyo, alijaribu kuondoa lawama kwa kanisa kwa kupendekeza kwamba mamilioni haya ya watu wa kipagani lazima waokolewe bila imani kwa Kristo. Na kwa njia ya kumwondolea Mungu lawama ya mateso ya sasa miongoni mwa wanadamu, alisema, "Mungu anafanya kila awezalo kwa nguvu alizonazo."

Gazeti la Church Times miaka kadhaa iliyopita lilichapisha makala ya Mmaori, ambayo vifungu vifuatavyo vinatoa ishara kubwa kuhusu sababu ya kushindwa kwa kanisa kuelimisha dunia kuhusu

[D251]

kiasi chochote kikubwa. Barua hiyo awali ilichapishwa katika gazeti la New Zealand, na inasomeka kama ifuatavyo:

Ulichapisha siku chache zilizopita taarifa ya yaliyotokea kwenye mkutano wa WaMaori, ulioitishwa na Askofu wa Kanisa la Kristo. Nilikuwa uwepo kwenye mkutano huo, na ninataka unipe fursa ya kujibu moja ya maswali aliyotupatia Askofu, yaani: 'Kwa nini moto wa imani ya Kikristo uko chini sana miongoni mwa watu wa Maori katika dayosisi yangu?' Nitakuambia kile ninachoamini ndicho sababu. Sisi Wa-Maori tumepatwa na *mchanganyiko na mshangao* akilini mwetu kutokana na njia isiyo ya kawaida mnavyoshughulikia dini yenu ninyi Wazungu. Hakuna yeyote miongoni mwenu anayeonekana kuwa na uhakika kama ina maana yoyote au haina maana kabisa. Kwa agizo la wamisionari wa awali, tulibadilisha dini ya mababu zetu, ambayo wao waliiita ya uongo, na ile waliyotuambia kuwa ni dini ya kweli. Tulikubali Kitabu chenye historia na mafundisho ya 'Dini ya Kweli' kuwa kweli ni Neno la Mungu linalotulazimu sisi, viumbe wake. Tulitoa ibada kila siku, asubuhi na jioni, kwa Muumba katika kila pah na kijiji kote nchini New Zealand. Tulihifadhi siku ya saba kuwa takatifu, tukiepuka kila aina ya kazi kwa heshima ya amri ya kimungu, na kwa sababu hiyo hiyo tulifuta utumwa na poligami, ingawa kwa kufanya hivyo tulivuruga kabisa mfumo wetu wa kijamii na kuwafanya watu wetu wa hadhi kuwa maskini na kuwadhuru sana wale waliozilazimishwa kuvunja baadhi ya uhusiano wa karibu zaidi wa kibinadamu. Mara tu tulipoanza kuwalea watoto wetu kumjua na kumtii Mungu aliyefanyika dhahiri katika Yesu Kristo, Wazungu walifika kwa wingi katika nchi hii. Walitembelea vijiji vyetu na kuonekana kuwa na urafiki sana, lakini tuligundua kuwa hawakuheshimu Biblia kama sisi wanaoanza tulivyofanya. Wakatoliki wa Kirumi walituambia kuwa wao peke yao ndio waliojua tafsiri sahihi, na kwamba isipokuwa tukajiunga nao, roho zetu zingepotea. Wakafuatiwa na Wabatisti, ambao walitukejeli kwa kuwasimamisha watoto wetu mbele ya Kristo kwa ajili ya ubatizo, na kutuambia kwamba kwa kuwa hatukuzamishwa, hatukuwa Wakristo waliubatizwa kabisa. Kisha wakaja Wapresbiteri, ambao walisema ofisi ya Askofu haikuwa ya kimaandiko, na kwamba kwa kujisalimisha ili kutakaswa na Askofu Selwyn tulikuwa tumepitia sherehe isiyo na maana. Mwisho wakaja Ndugu wa Plymouth, ambao walituambia

[D252]

kwamba Kristo hakuanzisha kamwe kanisa linaloonekana au utume wowote, bali kila mtu anapaswa kuwa mhudumu wake mwenyewe na kutengeneza imani yake mwenyewe.

"Mbali na mkanganyiko katika akili zetu uliosababishwa na mfano usio na Mungu wa Waeurope wengi, na mafundisho yanayokinzana yaliyotolewa na viongozi wa dini, tulishangazwa na mwenendo wa serikali, ambayo, ingawa ilidai kufungwa na sheria ya maadili iliyomo katika Biblia, haikuhofia, tulipokuwa tumepoteza nguvu, kuvunja ahadi takatifu zilizotolewa kwetu tulipokuwa wengi na wenye nguvu kuliko Waeurope. Tulishangaa sana Bunge, ambalo halikuwa na watu wasio na elimu na wa asili ya chini, bali mabwana wa Ulaya na Wakristo wanaodai imani yao, lilipofanya Biblia iondolewe shuleni, na, huku likiwaagiza walimu kuwafundisha kwa bidii watoto wa New Zealand katika aina zote za maarifa, likiwaambia kwa vyovyote vile wasiwafundishe chochote kuhusu dini ya Kikristo, chochote kuhusu Mungu na sheria zake. Bwana wangu mkanamila alinifundisha kuogopa na kuheshimu Nguvu Zisizoonekana, na wazazi wangu walinifundisha kupanga kila tendo la maisha yangu kwa utiifu kwa Atuas, ambao wangeniongoa kama ningewakosea heshima. Lakini watoto wangu hawaifundishwi sasa katika shule za nchi hii ya Kikristo kuheshimu kiumbe chochote juu ya polisi, au kuogopa hakimu yeyote wa matendo yao juu ya Hakimu Mkazi.

" Nadhani, Askofu wa Kanisa la Kristo alipotuuliza siku chache zilizopita swali ambalo tayari nimezitaja, tungeweza kumwomba atuambie kwanza kwa nini moto wa imani unapamba chini sana miongoni mwa watu wake wenyewe. Tungeweza kunukuu maneno yanayofaa kutoka kwa Kitabu hicho ambacho watu wa Kiingereza wanataka kila mtu isipokuwa wao ajichukulie kama mwongozo wa maisha, na kukiheshimu kama Neno la Mungu aliye hai: 'Daktari, jitibu wewe mwenyewe.'

"Je, Wa-Maori wasio na elimu wanaweza kulaumiwa kwa ulegevu katika utumishi wa Mungu, ambaye kuwepo kwake mmoja wa maafisa wake walioteuliwa anawaambia kuwa hakuna mtu katika Ukristo anayeweza kuthibitisha? Wakati mwingine nafikiri, bwana, kwamba watoto wangu wangekuwa na nafasi bora zaidi ya kukua na kuwa wanaume na wanawake wa heshima, na wangekuwa na matumaini bora ya furaha wakati utakapofika wao kuingia ulimwengu usioonekana na kukutana na Muumba wao, kama, kama vile mfalme wa kwanza wa Maori (Potatu), ningekataa

[D253]

kuweka wazi imani yenu hadi, kama alivyosema: 'Mmekubaliana ninyi kwa ninyi ni dini gani hasa.' Ni bora zaidi, nadhani, imani halisi katika ulimwengu wa kiroho usioonekana iliyowasimamia mababu zangu kuliko uigaji ambao watu wa Ulaya wametuomba tuubadilishe badala yake.

Wako, n.k., "TANGATA MAORI."

Dondoo lifuatalo kutoka kwa makala katika *North American Review* iliyoandikwa na Wong Chin Foo, Mchina aliyesoma na mhitimu wa mojawapo ya vyuo vyetu vya New England, linaeleza sababu zinazofanana zinazopendekeza kutoa kipaumbele dini ya mababu zake kuliko Ukristo. Wong Chin Foo alisema:

Nilizaliwa na kukulia kama mshirikina, nilijifunza na kutekeleza kanuni zake za maadili na dini; na kwa kufanya hivyo nilikuwa na manufaa kwangu mwenyewe na kwa wengine wengi. Dhamiri yangu ilikuwa safi, na matumaini yangu kuhusu maisha ya baadaye hayakufifishwa na shaka inayotatanisha. Lakini, nilipokuwa na umri wa takriban miaka kumi na saba, nilihamishiwa katikati ya ustaarabu wenu wa Kikristo unaovutia, na katika kipindi hiki cha maisha ambacho huathirika kwa urahisi, Ukristo ulijitokeza kwangu mwanzoni katika sura zake za kuvutia zaidi; marafiki Wakristo wema walijali hasa ustawi wangu wa kidunia na kidini, na nilikuwa tayari kabisa kujua ukweli. Kisha nikaaminishwa kujitolea maisha yangu kwa ajili ya harakati za uinjilisti. Lakini kabla ya kuingia katika utume huu mkuu, ilibidi nijifunze mafundisho ya Kikristo ambayo ningefundisha, na hapa kwenye kizingiti nilifadhaishwa na wingi wa madhehebu ya Kikristo, kila moja likidai umiliki wa kipekee wa njia pekee na nyembamba ya kwenda mbinguni.

Nilitazama mafundisho ya Presbiteriani, lakini nikajiondoa kwa kutetemeka kutokana na imani ya Mungu asiye na huruma ambaye tangu zamani alikuwa amewapanga wengi wa wanadamu wasiojiweza kwenda kuzimu ya milele. Kufundisha mafundisho kama hayo kwa watu wasiokuwa Wakristo wenye akili kungesababisha tu mashaka akilini mwao kuhusu akili zangu, kama wasingedhani kuwa ninaongea uongo. Kisha nikachunguza mafundisho ya Kibaptisti, lakini nikakuta madhehebu mengi yenye 'maganda' tofauti, yakipigana kuhusu sifa za ubatizo wa maji baridi na mbinu na wakati wa kuutumia, kiasi kwamba nikachukizwa na upuuzi huo; na swali la ushirika wa karibu au la lilonishangaza tu kwamba wengine walikuwa wabinafsi sana na wa kipekee na

[D254]

sehemu yao ya mkate na divai, na wengine kidogo tu. Umethodisti ulinivutia kama dini ya radi na umeme—ya maneno matupu na kelele tu. Unapigwa na radi, au radi inakupiga, kama mshtuko—na hivyo 'unapata' uzoefu wa dini. Wanakongregeshonali walinikera kwa ukakasi wao na wema wao wa kujionyesha, na tamaa yao ya kuwa na washirika wa hadhi ya juu pekee. Uanuiteti ulionekana kuwa mashaka yote, ukishuku hata wenyewe. Idadi ya madhehebu mengine ya Kiprotestanti yaliyotokana na ubunifu fulani au upuuzi—kama vile Ukwakeri—niliona hayafai kusomewa kwa kina na asiye Mkristo. Lakini katika hoja moja wingi huu wa mivunjano ya Kikristo ulikubaliana kwa dhati, na hiyo ilikuwa ni chuki ya pamoja dhidi ya Ukatoliki, ambao ni umbo la zamani la Ukristo. Na Ukatoliki ulijibu kwa dhati chuki hii. Ulijitangaza kwa majivuno kuwa ndio kanisa la kweli pekee, ambalo nje yake hakuna wokovu—hasa kwa Waprotestanti; kwamba kiongozi wake mkuu alikuwa mwakilishi binafsi wa Mungu duniani; na kwamba hangeweza kukosea. Hapa kulikuwa na umoja wa kidini, nguvu na mamlaka kwa kiwango cha juu kabisa. Lakini, kwa sauti moja, marafiki zangu Waprotestanti wenye wasiwasi walinisihi nisiguse Ukatoliki, wakidai kuwa ilikuwa mbaya zaidi kuliko ushenzi—jambo ambalo nilikubaliana nalo; lakini hoja ileile pia ilinishawishi kwamba Uprotestanti ulikuwa katika kundi moja. Kwa hakika, kadiri nilivyosoma Ukristo katika hatua zake mbalimbali, na kusikiliza malalamiko ya madhehebu mbalimbali dhidi ya mengine, ndivyo ilivyoonekana kwangu kama 'mashavu yanayolia na vibao vinavyopigapiga.'

Ituite wasiokuwa Wakristo mkitaka, Wachina bado ni bora katika utawala wa kijamii na mpangilio wa kijamii. Miongoni mwa Wachina milioni mia nne kuna mauaji na wizi mchache kwa mwaka kuliko yale yaliyopo katika Jimbo la New York. Ni kweli, China inamfadhili mfalme anayefurahia anasa ambaye kila tamaa yake inapaswa kutimizwa; hata hivyo, watu wake ndio wanaolipa kodi ndogo zaidi duniani, wakilipa tu kutoka kwa ardhi iliyolimwa, mchele na chumvi; na bado haina hata dola moja ya deni la taifa....

Wakristo wanaendelea kubishana kuhusu dini; wanajenga makanisa makubwa na kusali sala ndefu, na bado kuna uovu mwingi zaidi katika eneo la jimbo moja la kanisa lenye watu elfu moja huko New York, kuliko miongoni mwa watu milioni moja wasio Wakristo, wasio na makanisa na wasiosikiliza mahubiri. Mkristo

[D255]

mazungumzo ni marefu na ya sauti kubwa kuhusu jinsi ya kuwa wema na kutenda kwa hisani. Ni hisani tu na si urafiki—'Haya, mbwa, chukua makombo yako na uwe na shukrani!' Na je, basi, ni ajabu kwamba kuna watu wengi zaidi wanaovunjika moyo na kujiua katika jimbo moja la New York kwa mwaka kuliko katika China nzima?

Tofauti kati ya mtu asiyeamini na Mkristo ni kwamba yule asiyeamini hufanya wema kwa ajili ya kufanya wema. Kwa Mkristo, wema wake mdogo anaoufanya, huufanya kwa ajili ya heshima ya papo hapo na kwa thawabu ya baadaye; humkopesha Bwana na anataka riba ya pamoja. Kwa hakika, Mkristo ndiye mrithi anayefaa wa mababu zake wa kidini. Mwenye dhambi hufanya mengi na asema machache kuihusu, Mkristo hufanya mema machache, lakini anapoyafanya anataka yawekwe kwenye magazeti na kwenye jiwe lake la kaburi. Kupenda watu kwa ajili ya wema wanaokufanyia ni wazo la Kikristo la vitendo, si kwa ajili ya wema unaopaswa kuwafanyia kama jukumu la kibinadamu. Hivyo Mkristo anampenda mwenye dhambi; ndiyo, mali za mwenye dhambi; na kadiri ya hizi ndivyo upendo wa Mkristo unavyoongezeka kwa ukali. Wanengereza walipotaka dhahabu na biashara ya Wachina, walisema walitaka 'kuifungua China kwa wajumbe wao wa dini.' Na opium ilikuwa ndiyo mjumbe mkuu, kwa hakika mjumbe pekee, waliemhudumia walipolazimisha kufunguliwa kwa bandari. Na utangulizi huu wa Kikristo wenye aibu miongoni mwa Wachina umeleta madhara zaidi, kijamii na kimaadili, nchini China, kuliko taasisi zote za kibinadamu za Ukristo zingeweza kurekebisha kwa miaka mia mbili. *Na kwenu ninyi, Wakristo, na kwa tamaa yenu ya dhahabu, tunaweka mzigo wa uhalifu uliotokana nao*; wa mamilioni kadhaa ya wanaume na wanawake wanyofu na wenye manufaa waliotumwa hivyo hadi kufa kabla ya wakati baada ya maisha mafupi na ya taabu, mbali na kudhoofika kimwili na kimaadili kunakoambatana hata pale ambapo haiuui kabla ya wakati! Na laana hii kuu ya kitaifa ilitulazimishwa kwa ncha za panga za Kikristo. Na mnashangaa kwa nini sisi ni washenzi? Jambo pekee chanya ambalo Wakristo wameweka akilini kuhusu ushenzi ni kwamba wangechukua dhabihu dini, heshima, kanuni, kama wanavyofanya maisha, kwa ajili ya—dhahabu. Na kwa unafiki huambia wale washenzi maskini: 'Lazima uokoe roho yako kwa kuamini kama sisi tunavyoamini!'....

"'Wafanyie wengine kama mnavyotaka wao wakufanyie,' au 'Mpeni jirani yenu kama mnavyojipenda wenyewe,' ndilo sheria kuu ya kimungu ambalo Wakristo na wasio Wakristo wote wanashikilia, lakini ambalo

[D256]

Wakristo huipuuza. Hii ndiyo sababu inayonifanya mimi kuwa mtu wa kizushi nilivyo! Na ninawaalika kwa dhati Wakristo wa Amerika kumgeukia Confucius."

Mfano mwingine unaofanana na huu uliripotiwa na vyombo vya habari, wa mwanamke kutoka India—Pundita Ramabai—aliayetembelea Boston miaka michache iliyopita na alikuwa akijiandaa kurudi India ili kuanzisha shule kwa ajili ya wanawake wa tabaka la juu nchini India. Hakupata rahisi kusema alikuwa mfuasi wa madhehebu gani ya Kikristo. Mwandishi mmoja wa habari aliuliza swali, naye akajibu:

Ninahusiana na kanisa la ulimwengu la Kristo. Ninakutana na Wabatisti wazuri, Wamethodisti, Waepiskopali na Wapresbiteri, na kila mmoja anasimulia kitu kuhusu Biblia. Kwa hivyo inaonekana kwangu ni bora kwenda huko mwenyewe na kupata bora ninavyoweza. [Uamuzi wenye busara.] Na huko namkuta Kristo Mwokozi wa ulimwengu, na kwake namtolea moyo wangu. Nilibatizwa nilipokuwa Uingereza, na nina ushirika na watu wote Wakristo wanaoniruhusu kufanya hivyo. Sisemi kuwa mimi ni wa madhehebu fulani maalum, kwani ningerejea India kama Mkristo tu. Kwangu mimi inaonekana kwamba Agano Jipya, na hasa maneno ya Mwokozi wetu, ni imani iliyoandikwa kwa undani wa kutosha. Ninaamini kama Mwokozi alivyotuambia, na ujumbe wake kupitia Yohana umefika kwetu, kwamba Mungu ni roho, ni nuru na upendo; kwamba aliumba, anang'aza na kujaza ulimwengu wote; kwamba Yesu, Mwanawe na Mtumishi wake, mtume wa imani yetu, alitumwa naye kuwa mwokozi na kiongozi wa watoto wake; kwamba wote wanaomwamini wana haki ya kuwa wana wa Mungu; na kwamba Roho Mtakatifu ni mwongozo na mfariji wetu, zawadi kuu ya Mungu kupitia Kristo; kwamba kuna Kanisa moja tu, na kwamba wote wanaomkiri Yesu kama Mwokozi wao ni wanachama wa Kanisa hilo. Ninaamini kwamba chochote kinachohitajika kwa wokovu wangu kitanipewa, na naomba kwa dhati kwamba Mungu anipe neema ya kuwa mtafutaji na mfuasi wa ukweli na mtendaji wa mapenzi yake. Huko Boston walisema mimi ni Mmoja-Uungu; niliwaambia sikuwa hivyo. Wala mimi si Mwatatu-Uungu. Siziielewi kabisa hizi uvumbuzi za kisasa. Mimi ni Mkristo tu, na Agano Jipya ndilo linanifundisha dini yangu."

Wajapani waliyoongoka kuwa Wakristo walionyesha mfano kama huo

[D257]

roho, njia yao tukufu ikiwa ni lawama kali kwa makanisa ya majina tu na imani zao na pia maelezo mazuri kuhusu nguvu ya Neno la Mungu. Kuhusu maoni yao kuhusu imani za ulimwengu wa Kikristo, na azma yao ya kushikilia Biblia pekee, tuna taarifa ifuatayo iliyochapishwa:

Wakati Milki ya Japani ilipofunguliwa kwa biashara ya Marekani, makanisa ya Marekani yalikuwa na shauku ya kuuongoa nchi hiyo kwa imani zao mbalimbali. Wamisionari waliotumwa waligundua kuwa mgawanyiko wao ungekuwa kikwazo kikubwa kwa mafanikio, na wakakubaliana kuficha tofauti zao na kufanya kazi pamoja kwa ajili ya roho tu, wakimtangaza tu Mungu mmoja, na Kristo aliyesulubishwa kwa ajili ya wenye dhambi, hadi watakapopata msingi imara. Ujanja huo ulifanikiwa sana kiasi kwamba mwaka 1873, kutokana na kelele za madai ya mavuno ya kidhehebu kutoka kwa Bodi za nyumbani, ilikubaliwa kwamba waongofu walikuwa wengi vya kutosha kuhalalisha kugawanywa kwa mafao.

"Lakini udanganyifu ulipofichuliwa kwa uangalifu kwa wale waliogandamizwa kutoka kwa ushenzi, ugumu usio wa kawaida ulitokea. Wakristo hawa wa Kijapani walikusanyika na kuandaa ombi, wakieleza furaha na amani na haki waliyopata katika Kristo Yesu, na wakapinga kugawanywa, kinyume na Neno na Roho ya Mungu, na kuwahimiza wamisionari, kwa kuwa walikuwa wamekiri hali ya kusikitisha kama hiyo katika nchi yao wenyewe, warudi Marekani na kuwaacha wao kuendeleza uinjilisti nchini Japani.

Nakala za ombi hili zilitumwa kwa Bodi mbalimbali zilizokuwa zikiwasaidia na kuwadhibiti wamishonari, na mawakala waliotumwa kuchunguza na kutoa ripoti. Mmoja wa mawakala hawa, ambaye barua yake ilichapishwa katika *The Independent* (N. Y.), anasema kwamba kwa akili hizi, zilizokuwa zimetoka tu gizani mwa ushenzi, 'furaha rahisi za wokovu zinafunika mambo mengine yote,' na 'itachukua miaka mingi kabla ya wao kufundishwa tofauti nyembamba zinazogawanya Ukristo.' Hata hivyo, hawa ambao 'mambo mengine' yalifunika 'furaha za wokovu' na kuzuia upendo wa Mungu, waliendelea na kazi ya kugawanya. Roho wa Mungu, kama anavyofanya daima, aliwahamasisha hawa watu wanyofu kukutana kwa jina la Yesu pekee.

[D258]

jambo gumu zaidi katika kazi ya mhubiri wa madhehebu ni 'kumfundisha miongoni mgeuzwa kuhusu tofauti nyembamba zinazogawanya Ukristo.' Wachache sana wa wafuasi wa dhehebu lolote Amerika ndio wamefundishwa hivi. Wana upendeleo na wamevushwa na mambo mengine badala ya imani za kweli. Asilimia ndogo sana, wana dhamiri zenye busara kuhusu kauli zao za imani na tofauti zinazowatenganisha na madhehebu mengine.

Hayo ndiyo maoni ya watu wa kigeni wenye akili, waliochanganyikiwa na kupotoshwa na uwakilishi mbaya wa tabia na mafundisho ya kimungu. Lakini tunafurahi kujua kwamba, licha ya mzozo wa imani na mwenendo usio wa Kikristo wa umati wa Wakristo wanaodai imani hiyo, na wa mataifa yanayojulikana kama ya Kikristo, jitihada zote za kimisionari za Kikristo miongoni mwa watu wasio Wakristo hazikuwa bure, bali kwamba hapa na pale mbegu za ukweli wa kimungu zimeangukia katika mioyo mizuri na ya kweli na kutoa matunda ya haki na tabia ya kweli ya Kikristo. Hata hivyo, matunda kama hayo hayawezi kuhusishwa na imani za kidini, bali na Neno na Roho ya Mungu, licha ya mchanganyiko wa imani za kibinadamu. Bwana anarejelea Maandiko ya Agano la Kale na Jipya kama "Mashahidi wangu wawili" (***Ufunuo 11:3***), na kwa uaminifu yametoa ushuhuda wake kwa kila taifa.

Kuhusu kama wafuasi wa dini za kipagani watakuwa na nia yoyote ya kuungana na Ukristo wa jina tu, hatuna dalili zozote za kuthibitisha hilo. Kinyume chake, wawakilishi wao katika Bunge la Dini Duniani walivutiwa hasa na uduni wa dini ya Kikristo kulingana na mtazamo wao wa dini zao wenyewe; lakini "neno la uhakika la unabii" linaonyesha wazi kabisa kwamba madhehebu mbalimbali ya Kiprotestanti yataunda muungano wa ushirikiano au shirikisho, na kwamba Ukatoliki na Uprotestanti vitashirikiana, bila upande wowote kupoteza utambulisho wake. Haya ndiyo ncha mbili za mbingu za kidini ambazo, kadiri mchanganyiko wao unavyoongezeka, zitakunjwa pamoja *kama kitabu* (***Isaya 34:4***; ***Ufunuo 6:14***) kwa ajili ya kujilinda—kama vilivyo tofauti

[D259]

na zikijitenga, lakini zikiwa karibu sana.

Kwa ajili ya lengo hili linalotamaniwa, Waprotestanti wanajionyesha tayari kufanya karibu maafikiano yoyote, huku Upapa ukichukua msimamo wa upatanishi kabisa. Kila mchunguzi mwenye akili anafahamu mambo haya; na kila msomaji wa historia anajua tabia hatari ya mfumo huo mkuu wa kikristo-kipingamizi ambao sasa unaona, katika mchafukoge mkuu wa Uprotestanti, fursa yake ya kusonga mbele tena kuelekea madarakani. Na, ingawa ikitambua kuwa ina nguvu inayozidi ile ya Uprotestanti uliogawanyika, mfumo mkuu wa Kipapa pia unaogopa mgogoro unaokaribia, na hivyo unatamani sana umoja wa Wakristo, wa Kipapa na Waprotestanti, wa kiraia na kidini.

Dondoo lifuatalo kutoka kwa makala ya "baba Paulist" mashuhuri, Walter Elliot, wa jiji la New York, lililosomwa katika Kongamano la Kikatoliki la Columbian la mwaka 1893, linaonyesha kusudi la kanisa la Roma la kutumia fursa ya mchafukoge wa sasa wa Uprotestanti. Alisema:

"*Kuanguka kwa Uprotestanti wa kidogma ni fursa yetu*. Madhehebu, na 'imani,' na 'shule,' na 'maungamo' vinavunjika mbele ya macho yetu. Watu wakubwa waliyajenga, na watu wadogo wanaweza kuyabomoa. Taifa hili jipya haliwezi kutokuwa na *dharau* kwa taasisi [za Kikristo wa Kiprotestanti] ambazo haina hata nusu ya maisha mafupi ya taifa hili, na bado zimezeeka kabisa; haliwezi kutokuwa na heshima kuu kwa taasisi [Kanisa Katoliki la Roma] ambayo maisha yake yangeweza kuyatosha taifa hili kubwa kupita katika historia yake karibu mara ishirini. Nawaambia kwamba nguvu za ujana wa taifa lazima zishangazwe na ubichi wa dini ya milele [ya Kanisa Katoliki], na lazima hivi karibuni izikaribishe kama ya kimungu. *Mafundisho* makuu *ya Uprotestanti wa zamani* yanapotea kutoka katika akili za watu wetu, au yanaondolewa."

Papa Leo XIII katika waraka wa kitume, aliwapa Wakatoliki wa Kirumi motisha ili waombe Waprotestanti wabadilike na kujiunga na Kanisa la Roma, motisha huo ukiwa ni msamaha wa muda kutoka kwa maumivu ya purgatorio. Kutoka kwa ujumbe wake kwa Waprotestanti, ambao ulikuwa sehemu ya waraka huo wa kitume, tunanukuu maneno yafuatayo:

[D260]

Ni kwa upendo mkuu tunapowaelekeza sasa wale watu, ambao katika enzi za hivi karibuni, chini ya ushawishi wa mitikisiko isiyo ya kawaida, ya kidunia na ya kimwili, waliacha kifua cha Kanisa la Roma. Wakisahau mabadiliko ya zamani, nawaachie kuinua roho zao juu ya mambo ya kibinadamu, na, wakiwa na kiu ya ukweli na wokovu pekee, wafikirie kanisa lililotengenezwa na Yesu Kristo. Basi wakilinganisha makanisa yao na kanisa hili na kuona dini imefikia hali gani kwa upande wao, watakubali kwa urahisi kwamba kwa kusahau mafundisho ya awali katika nyanja kadhaa muhimu, mabadiliko ya aina mbalimbali yamewafanya wajikite katika mambo mapya. Na hawatapinga kwamba kati ya kweli ambazo waanzilishi wa hali hii mpya walichukua walipojitenga, karibu hakuna kauli iliyo wazi na yenye mamlaka iliyobaki....

Tunajua vyema kabisa ni kazi ngumu na za muda mrefu ngapi zinahitajika ili kurejesha hali ya mambo ambayo tungependa kuiona ikirejeshwa, na wengine wanaweza kufikiri labda kwamba tuna matumaini kupita kiasi, tukifuata lengo linalotakikana kutamaniwa zaidi kuliko kutarajiwa. Lakini sisi tunaweka tumaini na imani yetu yote kwa Yesu Kristo, Mwokozi wa jamii ya wanadamu, tukikumbuka mambo makuu yaliyotimizwa zamani kwa kile kinachoitwa wazimu wa msalaba na wa mahubiri yake kwa ulimwengu wenye hekima, uliotazama kwa mshangao na kustaajabu. Hasa tunawaomba sana masultani na watawala, kwa jina la busara yao ya kisiasa na kujali maslahi ya wananchi wao, wapime makusudio yetu kwa haki, na kuyaunga mkono kwa neema na mamlaka yao. Kama ni sehemu tu ya matunda tunayotarajia yangeiva, faida isingekuwa ndogo katikati ya kuanguka kwa kasi kwa mambo yote kwa sasa, na wakati ambapo wasiwasi ulioenea unaungana na hofu ya yajayo.

Karne iliyopita iliiacha Ulaya ukiwa umechoka kutokana na maafa na bado ukitetemeka kutokana na mitikisiko iliyokuwa imekutikisa. Je, karne hii ambayo sasa inakaribia mwisho wake haiwezi kuachia urithi kwa jamii ya wanadamu ahadi chache za maelewano na tumaini la manufaa makuu yanayotokana na umoja wa imani ya Kikristo?

Hatuwezi kupinga kwamba mwelekeo wa Uprotestanti ni kuelekea Roma. Hiyo ndiyo ilikuwa maana halisi ya nafasi ya kipekee iliyotolewa kwa Wakatoliki wa Kirumi katika Bunge Kuu la Kidini;

[D261]

na ni wasiwasi ulioonyeshwa na wote wanaohusika na harakati za Muungano wa Kiprotestanti ili kupata muungano, kama si umoja, na Kanisa la Roma. Moja ya vifungu katika imani ya Kipresbiteri ambacho sasa kinachukuliwa kuwa cha kuudhi, na ambacho inapendekezwa kibadilishwe, ni kile kinachorejelea Upapa kama Mpinga Kristo.

Barua ifuatayo ya kasisi wa Kanisa la Methodist kuhusu Muungano wa Kanisa, iliyotumwa kwa Kardinali Gibbons, inaashiria sana mwelekeo huu miongoni mwa Waprotestanti:

Taunton, Mass.

"Mpendwa Kadinali: Bila shaka unafahamu na unajali kuhusu ukweli kwamba kuna harakati miongoni mwa makanisa ya Kiprotestanti kuelekea muungano. Ikiwa muungano huo utafanyika, kwa nini usiweze kujumuisha kanisa Katoliki la Kirumi? Je, kanisa la Kirumi halina msingi wowote wa kupendekeza ambao sote tunaweza kusimama juu yake? Je, haliwezi kukutana nasi kwa kufanya maafikiano ambayo yanaweza kuwa ya muda, ikiwa linaamini tunakosea, hadi tujifunze kuhusu

Kristo na mipango yake kwa ukamilifu zaidi?

"Kwa jambo moja nina hakika, kwamba mimi binafsi nina mwelekeo unaokua wa kutafuta kwa makini zaidi mema katika matawi yote ya kanisa la Kikristo, na ninaamini kuwa mimi si peke yangu katika hili. Wako mwaminifu,

Geo*. W. King, Mchungaji wa Kanisa la Kwanza la M. E.*

Kwa hili Kadinali alijibu kama ifuatavyo:

Makazi ya Kadinali, Baltimore.

"Mheshimiwa Geo. W. King, Bwana Mpendwa: Kwa kujibu barua yako, naomba kusema kwamba matarajio yako ya muungano wa Wakristo yanastahili sifa zote.

"Muungano huu ungekuwa wa vipande vipande tu ikiwa Kanisa Katoliki lingeachwa nje. Pia isingewezekana; kwani huwezi kuwa na muungano wowote bila msingi imara wa Maandiko, na huo hupatikana katika kumtambua Petro na mrithi wake kama kichwa dhahiri cha kanisa.

Hakuna serikali imara inayoweza kuwepo bila kiongozi, iwe katika maisha ya kiraia, kijeshi au ya kidini. Kila Nchi lazima iwe na gavana wake, na kila mji lazima uwe na meya wake au kiongozi wa manispaa mwenye cheo fulani. Ikiwa makanisa ya ulimwengu

[D262]

wanapotafuta kichwa, wampate wapi mwenye kiwango cha mamlaka au agizo isipokuwa Askofu wa Roma?—si Canterbury wala Constantinople.

"Kuhusu masharti ya muungano, yangekuwa rahisi kuliko inavyofikiriwa kwa kawaida. Kanisa Katoliki linashikilia mafundisho yote chanya ya makanisa yote ya Kiprotestanti, na utambuzi wa mamlaka kuu ya kisheria ya Papa ungefanya njia iwe rahisi kwa kukubali mafundisho yake mengine. Uko karibu nasi kuliko unavyofikiria. Mafundisho mengi yanahusishwa na kanisa ambayo linayakataa.

Wako mwaminifu katika Kristo, *J. Kadinali Gibbons*."

Kwa hili, yafuatayo yalitumiwa kama jibu, na kwa ridhaa ya mabwana wote wawili, barua hizo ziliwekwa wazi kwa maslahi ya umoja uliokuwa unatakiwa.

Mpendwa Kadinali: Jibu lako limepakiwa kwa hamu kubwa. Je, si sasa naweza kuuliza kama haingekuwa jambo la busara na lenye thamani kwa Kanisa Katoliki kuwasilisha kwa makanisa ya Kiprotestanti msingi unaowezekana wa muungano (kwa kuelezea suala hilo kwa undani wa kutosha) kwa mtindo wa mapendekezo ya Chicago-Lambeth ya Kanisa la Episcopal? Najua jinsi Kanisa la Methodisti, na kwa kweli kanisa lote la Kikristo, linavyoeleweka vibaya na wengi, na nadhani ni zaidi ya uwezekano, bila kuepukika, kwamba Kanisa Katoliki pia kinaeleweka vibaya na kuhukumiwa vibaya katika mambo mengi. Je, Kanisa Katoliki haliwezi kurekebisha kueleweka vibaya huku kwa upande wa Waprotestanti angalau kwa kiasi kikubwa, na je, hili halingeharidisha muungano unaotarajiwa?

"Ninaamini hali ya sasa ya mgawanyiko wa Ukristo imejaa upuuzi, aibu na unyofu, na sina pingamizi kwa mamlaka kuu chini ya masharti fulani ya ukomo au udhibiti.

Wako mwaminifu, *Geo. W. King*."

Hisia za Jumuiya maarufu ya Vijana ya Christian Endeavor kuhusu Kanisa la Roma zilidhihirishwa waziwazi katika mkutano wake wa mwaka huko Montreal mwaka 1893. Miongoni mwa wajumbe katika mkutano huo alikuwepo Mhindu mashuhuri kutoka Bombay, India, Mchungaji Bwana Karmarkar, aliyebadilisha dini

[D263]

kwa Ukristo wa Kiprotestanti. Katika hotuba yake mbele ya Jumuiya hiyo alisema kwamba Ukatoliki ulikuwa kikwazo kwa kazi ya kimisionari nchini India. Kauli hiyo ilipokelewa kwa kutoridhishwa dhahiri katika mkutano huo; lakini magazeti ya kila siku ya Wakatoliki Wafaransa yaliposhughulikia suala hilo na kuchapisha yale ambayo Hindoo alikuwa amesema, wakitoa maoni kwa hasira juu yake, na matokeo yake kikao kilichofuata cha mkutano kilisumbuliwa na kundi la Wakatoliki, mwenyekiti wa mkutano alijaribu kutuliza hasira zao kwa kusimama katikati ya mkutano na kutangaza kwamba yeye na wajumbe hawakuwajibika kwa Bwana Karmarkar, hivyo akamwacha mgeni wao peke yake kubeba mzigo mzito wa hasira zao, kwa kutoa ushuhuda huo kwa ujasiri juu ya ukweli. Ni wazi kuwa Bwana Karmarkar alikuwa Mprotestanti pekee katika mkutano huo, yeye peke yake asiyemwogopa, asiyependa, wala asiyemwabudu yule mnyama. (***Ufunuo 20:4***) Maneno yafuatayo yalikuwa yake kama yalivyoripotiwa na *The American Sentinel*, Agosti 1893:

"Kuna mlingano wa ajabu kati ya ibada ya Kirumi na ibada ya Kihindu. Ukimani wa Kirumi si kitu zaidi ya lebo mpya kwenye chupa za zamani za upagani zenye sumu ya kuua ya uabudu sanamu. Mara nyingi Wahindu hutuliza maswali, wanapoona ibada ya Kirumi, 'Ni tofauti gani kati ya Ukristo na Uhindu?' Nchini India hatupambani tu na jitu lenye vichwa vingi la Uabudu Sanamu, bali pia na pweza wa Ukimani wa Kirumi."

Miongoni mwa sauti chache zilizoinuliwa kupinga kitendo hiki cha Jumuiya ya Juhudi za Kikristo, kulikuwa na azimio zifuatazo zilizowasilishwa katika mkutano wa kizalendo wa wananchi wa Boston, na kupitishwa kwa kauli moja na watu elfu mbili:

Kwa kuwa, katika mkutano wa Christian Endeavor unaoendelea sasa huko Montreal, Mchungaji S. V. Karmarkar alieleza kwa uwazi na kwa ukweli vikwazo vya maendeleo ya Ukristo nchini India, akitaja athari za kimaadili za kanisa la Kikatoliki la Roma , , na hivyo , akichochea chuki ya

[D264]

ya Wakatoliki Warumi wa Kifaransa, ambao walijaribu kuzuia uhuru wa kujieleza katika mkutano wa Waprotestanti kwa vitendo vya ghasia; kwa hivyo

"*Imeamuliwa*, Kwamba sisi, raia Wakristo wa Boston, tunamuunga mkono kikamilifu Mchungaji S. V. Karmarkar kwa kuthubutu kusema ukweli; na tunasikitika sana kwamba kundi la Wakristo lilijaribu kuwapatia Wairumi amani kwa kura ya maoni (iliyopigiwa makofi kwa sauti kubwa), kana kwamba walikuwa wakimkashifu mtu wa Mungu kwa kusema ukweli.

"*Imeamuliwa*, Kwamba nakala ya maazimio haya itumwe kwa magazeti ya kila siku na ya kizalendo, na ipelekwe kwa Mchungaji S. V. Karmarkar."

Taasisi nyingine maarufu ya Kiprotestanti, Chama cha Fasihi cha Chautauqua, katika mojawapo ya mikutano yake mikubwa ya kila mwaka, ilituma ujumbe ufuatao kwa mkutano kama huo wa Wakatoliki wa Kirumi, ambao ulianzishwa hivi karibuni na uliokuwa umewekwa kwenye Ziwa Champlain. Ujumbe huo ulipitishwa kwa kura ya kauli moja na kwa shauku kubwa, na ulisomeka hivi:

"Chautauqua inatuma salamu na matakwa mema kwa Shule ya Kiangazi ya Kikatholiki." Kwa kujibu, Chansela Vincent alipokea yafuatayo kutoka kwa Dkt. Thomas J. Conarty, mkuu wa Shule ya Kiangazi ya Kikatholiki huko Plattsburgh, Ziwa Champlain: "Wanafunzi wa Shule ya Kiangazi ya Kikatholiki ya Amerika wanashukuru sana kwa salamu za dhati za Chautauqua, na wanatuma matakwa mema kwa Chautauqua kwa kujibu."

Kundi jingine la Waprotestanti, hasa Wana-Covenant, lina wasiwasi mkubwa wa kuifanya taifa hili (ambalo, tangu mwanzo wa maisha yake limepinga mafundisho ya haki ya kimungu ya wafalme, na ambalo halijawahi kutambua haki ya mtu yeyote kutawala kama "mfalme kwa neema ya Mungu") liweke nguo za utume wa Kikristo, hata kama ingedhalilisha sana utume huo. Moja ya malengo makuu ya Harakati hii ya Mageuzi ya Kitaifa, kama inavyoitwa, ni kulazimisha kwa wote utiifu mkali wa Jumapili kama siku ya ibada. Na kwa matumaini ya kufikia malengo yao kwa kura ya wengi, wanajitahidi sana kuongeza ushawishi wao kwa kura za Wakatoliki. Hivyo basi wanadhihirisha

[D265]

utayari wao wa kufanya takriban makubaliano yoyote, hata kuuza uhuru wao wa kidini, uliolinjwa kwa damu ya watakatifu waliouawa kwa ajili ya imani, ili kupata ushirikiano wa Kanisa la Roma. Sikilizeni pendekezo lao lililotolewa na chombo kikuu cha madhehebu hayo, *The Christian Statesman*, hivi:

Wakati wowote watakapokuwa [Kanisa Katoliki la Kirumi] tayari kushirikiana katika kupinga maendeleo ya ukanamungu wa kisiasa, tutafurahi kuungana nao. Tena, "Tunaweza kukumbana na baadhi ya kukataliwa katika maombi yetu ya kwanza; kwa kuwa bado haijafika wakati Kanisa la Kirumi litakapokubali kushikana mikono na makanisa mengine, kama hayo; lakini wakati umefika wa kufanya maombi ya mara kwa mara, na kwa furaha kukubali ushirikiano katika aina yoyote watakayotaka kuonyesha. *Ni mojawapo ya mahitaji ya hali hiyo*." Mchungaji S.
F. Scovel (Presbiteri)

Jarida lile lile pia lilieleza wajibu wa serikali ya Marekani kama ifuatavyo: "Tiba yetu kwa athari hizi zote mbaya ni serikali kuweka tu sheria ya maadili na kutambua mamlaka ya Mungu iliyo nyuma yake, na *kuiweka mkono wake juu ya dini yoyote isiyofuata sheria hiyo*." Ndiyo, "*mahitaji ya hali*" kwa kweli yanazilazimisha mamlaka za kidini za Ukristo kuchukua msimamo wa kipekee, na haihitaji uangalizi makini sana kutambua kurudi nyuma kwa magurudumu ya maendeleo ya kidini; wala kukisia mahali uhuru wa kidini utakaposimamishwa ghafla.

Alisema kasisi wa Kanisa la Episcopal, Mchungaji F. H. Hopkins, katika makala iliyochapishwa katika *Jarida la The Century*:

Kwa jambo moja nina hakika: Kama wakati wa migawanyiko mikubwa yoyote miongoni mwa Wakristo hapo zamani, hali ya kanisa ingekuwa kama ilivyo leo, na kama fikra na tabia za wale waliokuwa waigawaji wakati huo zingekuwa sawa na za wawakilishi wao sasa, hakungekuwa na mgawanyiko wowote kabisa. [Ni kweli kabisa!] Mabadiliko haya kwa pande zote mbili ni uthibitisho, kwangu mimi, kwamba Mungu wa umoja na upendo, kwa wakati wake na kwa njia yake, anatualeta sote tena pamoja ndani yake. [Lakini kwa wale wasiolewa na

[D266]

roho au divai ya Babeli Mkuu (***Ufunuo 17:2***) ni uthibitisho wa kuporomoka kwa uchaji-Mungu wa kweli na upendo wa ukweli; na ni ushahidi kwamba roho ya harakati ile tukufu, Mageuzi Makuu, imekufa."

Sikieni, zaidi, ushuhuda ulio na busara zaidi wa Archdeacon Farrar. Alipostaafu wadhifa wake kama mhariri wa *The Review of the Churches*, alitoa kauli hii ya ajabu:

Sababu nzima ya Mageuzi inashindwa, na ikiwa waumini wa kawaida waliojitenga hawatamka kwa wakati na kudai haki zao kama washiriki katika ukuhani wa pamoja wa Wakristo wote, wataamka kuchelewa mno, na kujikuta kuwa ni wanachama wa kanisa ambalo limekuwa la Kipapa kwa kiwango kikubwa, isipokuwa kwa jina tu.

Wakati tunapoona kwamba, katika nchi hii, kanisa la jina tu, la Kipapa na la Kiprotestanti, linatafuta ulinzi na ushirikiano kutoka kwa serikali, kwamba madhehebu mbalimbali yanajumuika pamoja kwa ajili ya ushirikiano na ulinzi wa pamoja, wakipuuza tofauti zao za kiimani na kusisitiza hoja zao za makubaliano, na kwamba wote wanatamani muungano wa haraka kwa bei yoyote ile isiyogusa sera zao, barani Ulaya hali ni kinyume kidogo. Huko mamlaka za kiraia zinahisi usalama mdogo na hatari zaidi, na kwa hivyo zinazikodolea macho mamlaka za kidini kwa msaada wowote ambao zinaweza kutoa. Hapa jicho lililofifia la kanisa linaitazama serikali kwa kuombaomba, ilhali huko viti vya enzi vinavyoyumba vinatafuta tegemeo kutoka kwa kanisa.

Hivyo ndivyo hali ya kusikitisha ya mfumo huo mkuu ambao sasa umeshtakiwa mbele ya ulimwengu uliokusanyika—mfumo huo unaojiita kwa majivuno Ulimwengu wa Kikristo (Ufalme wa Kristo), lakini ambao Kristo anautenga mara moja na kwa msisitizo, na kuuita kwa usahihi kabisa "Babeli." Ni wazi mno upuuzi wa kutumia jina Ulimwengu wa Kikristo kwa falme za dunia hii! Je, manabii wanaonyesha hali kama hiyo katika Ufalme mtakatifu wa Mungu? Je, Masihi Mkuu wa Amani

[D267]

azunguke akiomba mataifa yatambue mamlaka yake na kumpa haki zake—za ardhi, za utajiri, au za mamlaka? Atakuomba msaada kidogo kutoka kwa mkulima maskini zaidi au kutafuta fadhili za matajiri? Au atawaomba raia wake wajichochee na kutumia nguvu zao za mwisho kusaidia kiti chake cha enzi kinachoyumba? La, hapana; kwa heshima na mamlaka, wakati uliowekwa utakapofika, atajichukulia nguvu zake kuu na kuanza utawala wake wa utukufu; na ni nani atakayeweza kuzuia au kupinga njia yake?

Hivyo basi kuna umoja wa jumla wa mamlaka zilizopo, za kiraia na za kidini, na utegemezi wa pande zote; na katika hizi zimefungamanishwa maslahi ya matajiri wote, wakubwa na wenye nguvu—maslahi ya wafalme na maliki na wanasiasa na mabwana na mabibi na maafisa wenye vyeo na makuhani na maaskofu, na watumishi wa dini wa kila cheo, wakuu wa mtaji, wamiliki wa benki, mashirika ya ukiritimba, n.k., n.k. Hali ya sasa ya mzozo huu ni pigo la mawazo tu na maandalizi ya jumla kwa ajili ya mgogoro unaokaribia. Mamlaka za kidini, zinazorejelewa katika Maandiko kama mamlaka za mbingu (mamlaka za kiroho za jina tu), zinakaribiana, na kwa kweli, "mbingu zitakunjwa pamoja kama kitabu"; lakini "wakati wakiwa wamefungwa pamoja *kama miiba* [kwa maana hawezi kuwepo muungano wa amani na ulioko wa Waprotestanti wanaopenda uhuru na roho ya udhalimu ya Upapa], na wakati wakiwa wamelewa kama walevi [wakiwa wamelewa na roho ya ulimwengu, divai ya Babeli], watakula kama majani makavu kabisa" (***Nahumu 1:10***), katika maafa makuu ya taabu na fujo yaliyoitabiriwa katika Neno la Mungu kama utangulizi wa Ufalme wa Miaka Elfu.

* * *

Hatutaki tueleweke kwamba tunawahesabu Wakristo wote kama "Wababiloni." Kinyume chake kabisa. Kama Bwana anavyotambua wengine walioko Babiloni kuwa waaminifu kwake na kuwatangazia

[D268]

sasa, akisema—"Tokeni kwake, *watu wangu*" (***Ufunuo 18:4***), ndivyo na sisi; na tunafurahi kuamini kwamba leo kuna maelfu ambao hawajainama kwa Baali wa siku zetu

—Mali, Kiburi na Tamaa. Baadhi yao tayari wametoka kwa utiifu, "Tokeni kwake," na waliobaki sasa wanajaribiwa katika suala hili, kabla ya maafa kumiminwa juu ya Babeli. Wale wanaopenda nafsi zao, umaarufu, ustawi wa kidunia, heshima ya wanadamu zaidi kuliko wanavyompenda Bwana, na wanaoheshimu nadharia na mifumo ya kibinadamu zaidi kuliko Neno la Bwana, hawatatoka hadi Babeli itakapodondoka nao wapite katika "taabu kuu." (***Ufunuo 7:9,14***) Lakini hao hawataonwa kuwa wamestahili kushiriki Ufalme. Linganisha ***Ufunuo 2:26; 3:21***; ***Mathayo 10:37***; ***Marko 8:34,35***; ***Luka 14:26,27***

* * *

"Wakati wa shida unakaribia, 'Unakimbia kwa haraka';
Hata sasa mawimbi yake yanavuka bahari nzima ya dunia;
Ee, mawimbi yake yatakapovimba kama milima minukuzi, Je!
Mawimbi yasiyozuilika yataniviringisha?

"Au, nikiwa nimezama hofu, ndipo nitakapogundua
Uwepo wa ajabu ukisimama kwa utukufu kando,
Akikanyaga maji! Immanuel—Mtoaji wa uzima,
Kwa maneno ya faraja—'Usiogope—ni mimi.'

"Ndio, mkono, wenye nguvu, lakini mpole kama wa mama, Utanitoa kutoka kwenye mawimbi yanayoinuka.
Kwa lawama la upole, lenye upendo zaidi kuliko wa kaka: 'Ewe wa imani duni! Lo, mbona ulishuku?'"

[D269]

SOMO LA VII
MAMLUKA YAMEKUSANYIKA NA MAANDALIZI YA VITU KWA AJILI YA MOTO MKUU WA GHAZABU YA MUNGU

Jinsi na Kwa Nini Mataifa Yanakusanyika—Vipengele vya Kijamii Vinavyojiandaa kwa Moto—Kujilimbikizia Mali—Kuongezeka kwa Umaskini—Mivutano ya Kijamii Inakaribia Kupasuka—Ujumbe kutoka kwa Rais wa Shirikisho la Wafanyakazi la Marekani—Matajiri Wakati Mwingine Hushutumiwa Kupita Kiasi—Ubinafsi na Uhuru Vikichanganyika—Uhuru Kama Unaonekana na Matajiri na Maskini—Kwa Nini Hali za Sasa Haziendelezi—Mitambo ni Kigezo Muhimu Katika Kujiandaa kwa Moto Mkubwa—Ushindani wa Wanawake—Mtazamo wa Wafanyakazi Kuhusu Hali, Unao Akili na Usio na Akili—Sheria ya Ugavi na Mahitaji Haiepukiki kwa Wote—Mwonekano wa Ushindani wa Viwanda wa Nje ni wa Kutisha—Hofu za Bwana Justin McCarthy kwa Uingereza—Kier Hardie, Mbunge, Kuhusu Mwelekeo wa Wafanyakazi nchini Uingereza—Mheshimiwa Jos. Maneno ya Utabiri ya Chamberlain kwa Wafanyakazi wa Uingereza—Uvamizi wa Kitaifa Kama Unavyohusiana na Maslahi ya Viwanda—Herr Liebknecht Kuhusu Vita vya Kijamii na Viwanda nchini Ujerumani—Azimio la Baraza la Kimataifa la Vyama vya Wafanyakazi—Watu Wakuu Siku Hizi—Orodha ya Makundi ya Uaminifu na Ushirikiano
—Utekaji Nyara wa Kiholela dhidi ya Utumwa wa Kistaarabu—Umma Kati ya Mabamba ya Kinu ya Juu na Chini—Hali Hiyo ni ya Ulimwengu Mzima na Iko Nje ya Uwezo wa Binadamu Kuidhibiti.

"NINGOJENI mimi, asema Bwana, hata siku nitakayoinuka kwa ajili ya mawindo; maana azimio langu ni kukusanya mataifa, ili niwakusanye wafalme, niwamimine ghadhabu yangu, naam, hasira zangu zote kuu; maana dunia yote itamaliwa na moto wa wivu wangu [hasira]. Kwa maana wakati huo nitawageuzia watu lugha safi, ili wote waite jina la Bwana, wamtumikie kwa pamoja." ***Sef. 3:8,9***

[D270]

Mkusanyiko wa mataifa katika siku hizi za mwisho, katika kutimizwa kwa unabii uliotangulia, ni wa kipekee sana. Ugunduzi na uvumbuzi wa kisasa kwa kweli vimefanya pande za mbali zaidi za dunia kuwa majirani kwa kila moja. Safari, huduma za posta, telegrafu, simu, biashara, kuongezeka kwa vitabu na magazeti, n.k., vimeileta dunia nzima kwa kiasi kikubwa katika jumuiya ya fikra na matendo ambayo haijawahi kujulikana. Hali hii tayari imefanya sheria na kanuni za kimataifa kuwa za lazima ambazo kila taifa linapaswa kuheshimu. Wawakilishi wao hukutana katika Baraza, na kila taifa lina mawaziri au wawakilishi wake katika kila taifa lingine. Maonyesho ya Kimataifa pia yameanzishwa kutokana na mataifa kukuwa majirani. Hakuna tena upendeleo wowote kwa upande wa taifa lolote ambao ungezuia taifa lingine lolote kuingia katika bandari zake. Milango ya wote lazima ifunguliwe, na ni lazima ibaki hivyo; na hata vizuizi vya lugha tofauti vinaondolewa kwa urahisi.

Watu waliostawi hawana tena ugeni katika sehemu yoyote ya dunia. Vyombo vyao vya baharini vya kifahari huvibeba wawakilishi wao wa kibiashara, wajumbe wao wa kisiasa na watalii wao wenye udadisi hadi maeneo ya mbali zaidi kwa urahisi na faraja. Mabehewa ya kuvutia ya reli huwapelekea katika maeneo ya ndani, na wanarudi nyumbani wakiwa wamebeba taarifa, na mawazo mapya, na wameamsha miradi na biashara mpya. Hata mataifa yasiyo na msimamo ya kikafiri yanajiamsha kutoka kwenye ndoto za karne nyingi na yanawatazama wageni wao kutoka nje kwa mshangao na kustaajabu na kujifunza kuhusu mafanikio yao ya ajabu. Nao kwa upande wao sasa wanatuma wawakilishi wao nje ili wafaidike na watu hawa wapya waliowakutana nao.

Katika siku za Suleimani, ilionekana kuwa jambo la ajabu kwamba Malkia wa Sheba angefika umbali wa takriban maili mia tano ili kusikia hekima na kushuhudia utukufu wa Suleimani;

[D271]

lakini sasa hata watu wasio na cheo husafiri kote ulimwenguni, sehemu kubwa ya ulimwengu ambayo wakati huo haikujulikana, ili kuona utajiri wake uliokusanywa na kujifunza kuhusu maendeleo yake; na mzunguko wa dunia sasa unaweza kufanywa kwa faraja na hata kwa anasa katika muda wa chini ya siku themanini.

Kweli, mataifa yamekusanyika kwa namna isiyotarajiwa, lakini kwa njia pekee ambayo yangeweza kukusanywa; yaani, katika maslahi na shughuli za pamoja; lakini ole! si katika upendo wa kindugu, kwani ubinafsi unaashiria kila hatua ya maendeleo haya. Roho ya ujasiriamali, ambayo ubinafsi ndio nguvu yake kichocheo, imechochea ujenzi wa reli, meli za mvuke, telegrafu, nyaya za mawasiliano, na simu; ubinafsi unasimamia biashara na uhusiano wa kimataifa, na nguvu na shughuli nyingine yoyote, isipokuwa kuhubiri injili na kuanzisha taasisi za hisani: na hata katika haya inatisha kwamba mengi yanayofanywa yamechochewa na nia zingine mbali na upendo safi kwa Mungu na ubinadamu. Ubinafsi umeikusanya mataifa na umekuwa ukiyaandaa kwa uthabiti kwa ajili ya adhabu iliyotabiriwa, na ambayo sasa inakaribia kwa kasi—anarki —ambayo imeelezwa kwa ufasaha kama "moto wa wivu wa Mungu" au hasira, ambao unakaribia kuangamiza kabisa mpangilio wa sasa wa kijamii—ulimwengu ulio sasa. (***2 Petro 3:7***) Hata hivyo, hii inazungumza tu kutoka kwa mtazamo wa kibinadamu; kwa maana Nabii anahusisha mkusanyiko huu wa mataifa na Mungu. Lakini vyote viwili ni kweli; kwani wakati mwanadamu ameruhusiwa kutumia uhuru wake wa kuchagua, Mungu, kwa *ukuu* wake *unaoongoza mambo*, anaumba mambo ya kibinadamu ili kutimiza madhumuni yake mwenyewe ya busara. Na kwa hiyo, ingawa wanadamu na kazi zao na njia zao ndio wasimamizi na vyombo, Mungu ndiye Amiri Mkuu anayekusanya mataifa na kuwakutanisha wafalme kutoka ncha moja ya dunia hadi nyingine, kama maandalizi ya uhamisho wa utawala wa dunia kwake "ambaye ni haki yake," Immanuel.

[D272]

Nabii anatueleza kwa nini Bwana anazikusanya mataifa hivi, akisema—"Ili nimwage juu yao ghadhabu yangu, naam, hasira zangu zote kali; maana dunia yote [muundo mzima wa kijamii] itateketezwa na moto wa wivu wangu." Ujumbe huu ungetuletea huzuni na taabu tu, kama isingekuwa kwa uhakikisho kwamba matokeo yake yataleta mema kwa ulimwengu, ukiondoa utawala wa ubinafsi na kuanzisha, kupitia Ufalme wa Milenia wa Kristo, utawala wa haki unaorejelewa katika maneno ya nabii—" *Ndipo* nitakapowageuzia watu lugha safi [Mawasiliano yao na kila mmoja hayatakuwa ya ubinafsi tena, bali yatakuwa safi, ya kweli na ya upendo, kwa kusudi] ili wote wamwite jina la Bwana, wamtumikie kwa pamoja kwa moyo mmoja."

"Mkusanyiko wa mataifa" hautachangia tu ukali wa hukumu, bali pia utafanya isiwezekane kwa yeyote kutoroka; na hivyo utafanya dhiki kuu kuwa mapambano mafupi, na pia ya uamuzi, kama ilivyoandikwa: "Bwana atafanya kazi fupi duniani." ***Rum. 9:28***; ***Isa. 28:22***

Vipengele vya Kijamii Vinavyojiandaa kwa Moto

Tukiangalia mazingira yetu tunaona "vipengele" vikijiandaa kwa moto wa siku hii—moto wa ghadhabu ya Mungu. Ubinafsi, maarifa, utajiri, tamaa, tumaini, kutoridhika, hofu na kukata tamaa ndivyo viungo ambavyo msuguano wake hivi karibuni utawasha tamaa za hasira za ulimwengu na kusababisha "vipengele" vyake mbalimbali vya kijamii kuyeyuka katika joto kali. Tukiangalia ulimwengu, kumbuka mabadiliko yaliyotokea kuhusu tamaa hizi katika karne iliyopita, na hasa katika miaka arobaini iliyopita. Ridhiko lililojaa la zamani limepotea kwa makundi yote—matajiri na maskini, wanaume na wanawake, wenye elimu na wasio na elimu. Wote hawajaridhika. Wote kwa ubinafsi na kwa kuongezeka wanashindana kupata "haki" au wanalia

[D273]

"dhuluma." Ni kweli, kuna dhuluma, dhuluma kuu, zinazopaswa kurekebishwa, na haki zinazopaswa kufurahiwa na kuheshimiwa; lakini mwelekeo wa wakati wetu, pamoja na ongezeko la maarifa na uhuru, ni kuangalia tu upande wa masuala unaokaribia maslahi binafsi, na kushindwa kuthamini upande mwingine. Matokeo yaliyotabiriwa na manabii hatimaye yatakuwa kuweka mkono wa kila mtu dhidi ya jirani yake, jambo ambalo litakuwa chanzo cha papo hapo cha maafa makuu ya mwisho. Neno la Mungu na malezi Yake na mafunzo ya zamani yanasahaulika chini ya imani thabiti za haki za kibinafsi, n.k., ambazo zinawazuia watu wa kila tabaka kuchagua njia yenye busara na ya wastani, ambayo hawawezi hata kuiona kwa sababu ubinafsi huwapofusha macho dhidi ya kila kitu kisichoendana na upendeleo wao wenyewe. Kila tabaka linashindwa kuzingatia kwa haki ustawi na haki za tabaka jingine. Kanuni ya dhahabu kwa ujumla hupuuzwa; na ukosefu wa hekima pamoja na dhuluma ya mwenendo huu hivi karibuni utadhihirika kwa tabaka *zote*, kwani tabaka zote zitateseka sana katika shida hii. Lakini matajiri, Maandiko yanatuambia, ndio watakaoteseka zaidi.

Wakati matajiri wanajikusanyia kwa bidii hazina kubwa kwa ajili ya siku hizi za mwisho, wakibomoa maghala yao na kujenga makubwa zaidi, na wakijiambia wenyewe na vizazi vyao, "Ee roho, una mali nyingi iliyohifadhiwa kwa miaka mingi; kula, kunywa na kufurahi," Mungu, kupitia manabii, anasema, "Ewe mjinga! usiku huu roho yako itatolewa kwako. Basi vitu ulivyovihifadhi vitakuwa vya nani?" ***Luka 12:15-20***

Ndio, usiku mweusi uliotabiriwa (***Isaya 21:12; 28:12,13,21,22***; ***Yohana 9:4***) unakaribia kwa kasi; na, kama mtego, utaikumba dunia nzima. Basi, hakika, hazina hizi zilizokusanywa zitakuwa za nani, wakati, katika taabu ya saa, "watatupa fedha zao mitaani na dhahabu yao itatolewa?" "Fedha zao na dhahabu yao hazitaweza

kuwaokoa siku ya ghadhabu ya Bwana:...kwa maana ni kikwazo cha uovu wao." ***Eze. 7:19***

Kujilimbilia Hazina

Ni wazi kwamba tuko katika wakati unaopita nyakati zote kwa ajili ya kujilimbikizia utajiri, na kwa ajili ya maisha ya anasa isiyo na kiasi kwa upande wa matajiri. (***Yakobo 5:3,5***) Tusikie ushuhuda kutoka kwa maandiko ya sasa. Ikiwa hoja hii itathibitishwa kikamilifu, inakuwa ushahidi mwingine kwamba tuko katika "siku za mwisho" za utawala wa sasa na tunakaribia taabu kuu ambayo hatimaye itaharibu mpangilio wa sasa wa dunia na kuleta mpangilio mpya wa mambo chini ya Ufalme wa Mungu.

Mheshimiwa Wm. E. Gladstone, katika hotuba iliyoripotiwa sana, baada ya kurejelea sasa kama "zama za kuzalisha utajiri," alisema:

"Kuna mabwana mbele yangu ambao wameshuhudia mkusanyiko mkubwa zaidi wa utajiri katika kipindi cha maisha yao kuliko ulivyoonekana katika nyakati zote zilizopita tangu siku za Julius Caesar."

Kumbuka kauli hii ya mmoja wa watu walio na ufahamu mkubwa zaidi duniani. Ukweli huu, ambao ni mgumu sana kwetu kuuelewa—kwamba utajiri mwingi zaidi umeundwa na kukusanywa katika miaka hamsini iliyopita kuliko katika karne kumi na tisa zilizopita—hata hivyo inaonyeshwa na takwimu kuwa ni makadirio ya tahadhari sana, na hali mpya zilizotokana na haya zimepangiwa kucheza nafasi muhimu katika marekebisho ya mpangilio wa kijamii wa dunia unaokaribia sasa.

Gazeti la Boston Globe, miaka kadhaa iliyopita, lilitoa maelezo yafuatayo kuhusu baadhi ya watu matajiri wa Marekani:

"Magwiji ishirini na mmoja wa reli waliokutana New York siku ya Jumatatu, kujadili suala la ushindani wa reli, walikuwa wawakilishi wa mtaji wa dola bilioni 3. Watu wanaoishi sasa wanaweza kukumbuka wakati kulipokuwa na si hata wazuri sita

[D275]

mamilionea nchini. Sasa kuna mamlionea 4,600 na wengine kadhaa ambao mapato yao ya mwaka yanasemekana kuwa zaidi ya milioni moja.

Kuna katika Jiji la New York, kwa hesabu ya tahadhari, idadi ya kushangaza ya watu binafsi na mali 1,157, kila moja ikiwa na thamani ya dola 1,000,000. Kuna katika Brooklyn watu binafsi na mali 162, kila moja ikiwa na thamani ya angalau dola 1,000,000. Katika miji hiyo miwili basi kuna matajiri 1,319, lakini wengi wao wana thamani kubwa zaidi ya $1,000,000—wao ni matajiri wa mamilioni, na asili ya utajiri huu mkubwa ni tofauti, na kwa hivyo huleta mapato tofauti. Viwango vya riba ambavyo baadhi ya walio dhahiri zaidi hupata huhesabiwa kwa nambari za karibu, hivi: John D. Rockefeller asilimia 6; ya William Waldorf Astor, asilimia 7; ya urithi wa Jay Gould, ambao, ukiwa umefungwa katika makampuni, bado kwa vitendo haujagawanywa, asilimia 4; ya Cornelius Vanderbilt, asilimia 5 na ya William K. Vanderbilt, asilimia 5.

Ikikokotolewa kwa viwango vilivyotajwa hapo juu na riba kuongezwa nusu mwaka, ili kuzingatia uwekezaji upya, mapato ya kila mwaka na ya kila siku ya watu hao wanne na ya mirathi iliyotajwa ni kama ifuatavyo:

	Kwa mwaka	Kila siku
William Waldorf Astor	$8,900,000	$23,277
John D. Rockefeller	7,611,250	20,853
Urithi wa Jay Gould	4,040,000	11,068
Cornelius Vanderbilt	4,048,000	11,090
William K. Vanderbilt	3,795,000	10,397

Hapo juu ni dhahiri makadirio ya tahadhari, kwani hata miaka kumi na sita iliyopita ilibainika kwamba gawio la robo mwaka la Bwana Rockefeller kwenye hisa za Kampuni ya Standard Oil, ambayo yeye ni mmoja wa wamiliki wakuu, lilionyeshwa kwa hundi ya dola milioni nne; na umiliki uleule hadi-za leo hutoa mapato makubwa zaidi.

Jarida la Niagara Falls Review hata kabla ya kuanza kwa karne hii lilitoa onyo lifuatalo:

[D276]

"Moja ya hatari kubwa zaidi zinazotishia uthabiti wa taasisi za Marekani sasa ni ongezeko la mamilionea binafsi, na mkusanyiko unaofuata wa mali na pesa mikononi mwa mtu mmoja. Makala ya hivi karibuni katika gazeti maarufu la Jimbo la New York inatoa takwimu ambazo lazima zitumike kuvuta umakini wa jumla kwa mageuzi ya ugumu huu. Zifuatazo zinasemekana kuwa ni mali tisa kubwa zaidi nchini Marekani:

William Waldorf Astor.....$150,000,000
Jay Gould.....100,000,000
John D. Rockefeller.....90,000,000
Cornelius Vanderbilt 90,000,000
William K. Vanderbilt . . . . . 80,000,000 Henry M. Flagler 60,000,000
John L. Blair.....50,000,000
Russell Hikima 50,000,000
Collis P. Huntington 50,000,000
Jumla.....$720,000,000

Kukadiria faida kutokana na jumla hizi kubwa kwa mujibu wa riba ya wastani inayopatikana kwenye uwekezaji mwingine unaofanana, mapato yafuatayo yatakuwa:

	Kwa mwaka	Kila siku
Astor	$9,135,000	$25,027
Rockefeller	5,481,000	16,003
Gould	4,040,000	11,068
Vanderbilt, C.	4,554,000	12,477
Vanderbilt, W. K.	4,048,000	11,090
Flagler	3,036,000	8,318
Blair	3,045,000	8,342
Hikima	3,045,000	8,342
Huntington	1,510,000	4,137

Karibu wanaume hawa wote wanaishi kwa mtindo wa maisha ulio rahisi kiasi, na ni wazi haiwezekani kwao kutumia zaidi ya sehemu ya mapato yao makubwa ya kila siku na kila mwaka. Kwa hivyo, ziada hiyo inakuwa mtaji, na husaidia kujenga mali za watu hawa kuwa kubwa zaidi. Sasa familia ya Vanderbilt inamiliki jumla zifuatazo kubwa:

(Miaka michache iliyopita imeongeza baadhi ya takwimu hizi sana.)

[D277]

Cornelius Vanderbilt	$90,000,000
William K. Vanderbilt	80,000,000
Frederick W. Vanderbilt	17,000,000
George W. Vanderbilt	15,000,000
Bi. Elliot F. Sheppard	13,000,000
Bi. William D. Sloane	13,000,000
Bi. Hamilton McK. Twombly	13,000,000
Bi. W. Seward Webb	13,000,000
Jumla	$254,000,000

"Zaidi ya hayo, ni ajabu zaidi ni mkusanyiko uliofanywa kupitia kampuni kuu ya amana ya Standard Oil, ambayo hivi karibuni imefutwa—ikachukuliwa nafasi yake na Kampuni ya Standard Oil. Utajiri uliotokana nayo ulikuwa kama ifuatavyo:

John D. Rockefeller	$90,000,000
Henry M. Flagler	60,000,000
William Rockefeller	40,000,000
Benjamin Brewster	25,000,000
Henry H. Rogers	25,000,000
Oliver H. Payne (Cleveland)	25,000,000
Wm. G. Warden (Philadelphia)	25,000,000
Chas. Pratt urithi (Brooklyn)	25,000,000
John D. Archbold	10,000,000
Jumla	$325,000,000

Ilichukua miaka ishirini tu kuunganisha utajiri huu mikononi mwa wanaume wanane au tisa. Hapa, basi, ndipo hatari iko. Mikononi mwa Gould, Vanderbilts na Huntington kuna reli kuu za Marekani. Katika umiliki wa Sage, Astors na wengine, kuna maeneo makubwa ya ardhi ya New York, ambayo thamani yake inaongezeka kila wakati. Zikiwa zimeunganishwa na kwa mkusanyiko wa kawaida, utajiri wa familia hizi tisa ungefikia dola bilioni 2,754,000,000 katika kipindi cha miaka ishirini na tano. William Waldorf Astor mwenyewe, kwa nguvu tupu ya kujilimbikizia, huenda atakuwa na thamani ya dola bilioni moja kabla ya kufa; na pesa hizi, kama za familia ya Vanderbilt, zitaendelea katika familia yake kama ilivyo kwa wengine, na kuunda tabaka la matajiri hatari sana kwa taifa, na kuwa maelezo ya ajabu kuhusu ule utawala wa kuzaliwa au kipaji ambao Wamarekani wanaona kuwa na madhara nchini Uingereza.

[D278]

"Utajiri mwingine mkubwa upo au unakuja, na hapa tunaweza kutoa mifano michache tu:

William Astor	$40,000,000
Leland Stanford	30,000,000
Bi. Hetty Kijani	30,000,000
Filipo D. Armour	30,000,000
Edward F. Searles	25,000,000
J. Pierpont Morgan	25,000,000
Charles Crocker estate	25,000,000
Darius O. Mills	25,000,000
Andrew Carnegie	25,000,000
E. S. Higgins mali isiyohamishika	20,000,000
George M. Pullman	20,000,000
Jumla	$295,000,000

Hivyo basi tunaona mtaji katika kiasi ambacho ni vigumu kufikirika ukitawaliwa na wachache, na kwa lazima ukiondolewa kwa wengi. Hakuna uwezo kwa mwanadamu kutatua kwa amani swala hili tete. Litaendelea kuwa baya zaidi na zaidi.

Baadhi ya Mamilionea wa Marekani na Jinsi Walivyopata Milioni Zao

Mhariri wa *Review of Reviews* anatoa kile anachokiita "vifungu vichache kutoka kwa makala yenye mafunzo na burudani, dosari yake pekee ni mtazamo wake wa matumaini kuhusu pweza wa utawala wa matajiri," kwa maneno haya:

"Mmarekani mmoja anayeandika kutokana na ufahamu wake wa karibu binafsi, lakini anayependelea kubaki bila kutajwa jina, anasimulia katika *Jarida la Cornhill* kwa huruma kubwa hadithi ya baadhi ya wamilionea wa Jamhuri hiyo kubwa. Anadai kwamba hata kama matajiri hao elfu nne wanamiliki kati yao dola bilioni arobaini kati ya bilioni sabini na sita zinazounda jumla ya utajiri wa taifa, bado salio linaacha kila raia na dola 500 kwa kila mtu ikilinganishwa na dola 330 kwa kila mtu miaka arobaini na tano iliyopita. Anahoji kwamba matajiri wamekua kwa kuwafanya tabaka zingine wasiwe maskini bali matajiri zaidi.

[D279]

Commodore Vanderbilt, ambaye alipata mamilioni ya kwanza za Vanderbilt, alizaliwa karne moja iliyopita. Mtaji wake ulikuwa miguu tupu ya jadi, mfuko mtupu na imani katika bahati yake—msingi wa utajiri mwingi wa Wamarekani. Kazi ngumu, kuanzia umri wa miaka sita hadi kumi na sita, ilimpa mtaji wa pili na dhahiri zaidi, yaani, dola mia moja taslimu. Pesa hizi alizawekeza katika boti ndogo; na kwa boti hiyo alifungua biashara yake mwenyewe—usafirishaji wa mboga kwenda New York. Akiwa na umri wa miaka ishirini alioa, na mume na mke wote wakawa watafutaji wa pesa. Yeye aliendesha boti yake. Mke wake alimiliki hoteli. Miaka mitatu baadaye alikuwa na thamani ya dola elfu kumi. Baada ya hapo, pesa zake ziliingia kwa kasi—kasi kiasi kwamba vita vya wenyewe kwa wenyewe vilipoanza, yule mvulana, aliyeanza na boti moja yenye thamani ya dola mia moja, aliweza kuiwekea taifa boti yake moja, yenye thamani ya dola elfu nane, na bado akajisikia salama kuhusu fedha zake na kundi lake la boti. Akiwa na umri wa miaka sabini, alikadiriwa kuwa na utajiri wa mamilioni sabini.

Utajiri wa Astor unadai kuwepo kwake kwa akili za mtu mmoja na ukuaji wa asili wa taifa kuu, John Jacob Astor akiwa ndiye pekee katika vizazi vinne aliyekuwa mtengenezaji halisi wa pesa. Pesa alizozipata, alipozipata, ziliwekezwa katika mali za Jiji la New York; kiasi cha mali hizo ni kidogo, kwani jiji liko kwenye kisiwa. Kwa hivyo ukuaji wa Jiji la New York, ambao ulitokana na ukuaji wa Jamhuri, ulifanya utajiri huu mdogo wa karne ya kumi na nane kuwa utajiri mkubwa zaidi wa Marekani katika karne ya kumi na tisa. Astor wa kwanza na wa mwisho anayestahili kuchunguzwa kama bwana wa mamilioni alikuwa hivyo John Jacob Astor ambaye, akichoshwa na kazi yake kama msaidizi katika duka la nyama la baba yake huko Waldorf, alienda, takriban miaka mia moja na kumi iliyopita, kujaribu bahati yake katika dunia mpya. Katika meli hiyo ndipo, kwa maana moja, alipata utajiri wake wote. Alikutana na mfanyabiashara mzee wa manyoya ambaye alimfundisha mbinu za biashara ya manyoya na Wamarekani Wenyeji. Biashara hii aliijikita na akapata pesa. Kisha akaoa Sarah Todd, mwanamke kijana mwerevu na mwenye bidii. Sarah na John Jacob walijiingiza katika tabia ya kawaida ya kutumia jioni zao zote dukani mwao wakichambua manyoya. . . .Katika miaka kumi na tano, John Jacob na Sarah mke wake walikuwa wamejipatia ishirini na tano

[D280]

Dola elfu mia moja....Uwekezaji wa bahati katika dhamana za Marekani, ambazo wakati huo zilikuwa na bei ya chini sana, uliongeza utajiri wa John Jacob mara mbili; na utajiri huu wote uliingizwa katika mali isiyohamishika, ambapo umebaki tangu wakati huo.

"'Leland Stanford, Charles Crocker, Mark Hopkins na Collis P. Huntington walienda California wakati wa hamaki ya dhahabu ya 1849. Wakati reli ya kuvuka bara ilipopendekezwa, hawa wanne 'waliaona mamilioni katika mradi huo,' na wakasaini mkataba wa kuunda Union Pacific. Wanaume hao wanne, ambao hawakukuwa na pesa mwaka 1850, leo wanahesabiwa kuwa na utajiri wa pamoja wa dola 200,000,000.

"'Mmoja wao, Leland Stanford, alikuwa amepanga kuanzisha familia; lakini miaka kumi iliyopita mwanawe wa pekee alifariki, na ndipo alipoamua kuanzisha chuo kikuu kwa kumbukumbu ya mwana huyo. Na alifanya hivyo kwa kifalme, kwani akiwa bado hai aliwapa wadhamini hati miliki za mashamba matatu yenye ekari 86,000, na, kutokana na mashamba yake bora ya mizabibu, yalikuwa na thamani ya dola 6,000,000. Hapo aliongeza
dhamana zenye thamani ya dola milioni 14, na alipofariki aliiacha chuo kikuu urithi wa dola milioni 2,500,000—jumla ya zawadi kutoka kwa mtu mmoja kwa taasisi moja ya elimu ya dola milioni 22,500,000, ambayo inasemekana kuwa 'rekodi ya dunia.' Mke wake ametangaza nia yake ya kuiacha mali yake, takriban dola milioni 10, kwa chuo kikuu.'

"Mfano wa ajabu zaidi wa utengenezaji wa pesa ulioonyeshwa katika historia ya mamilioni ya Marekani ni ule uliotolewa na Standard Oil Trust:

"Miaka thelathini iliyopita vijana watano, wengi wao wakiishi katika jiji dogo la Cleveland (Jimbo la Ohio), na wote wakiwa maskini kiasi (pengine kundi lote halikuweza kujivunia
$50,000), aliona uwezekano wa kifedha katika petroli. Kwa lugha yenye msisitizo ya nahodha wa zamani wa mto, 'Walikwenda kuitwaa hapo hapo,' na waliipata. Leo kundi lile lile la wanaume watano lina thamani ya
$600,000,000 John D. Rockefeller, ubongo na 'neva' ya hii
'trust' kubwa, ni mtu mwenye uso mwekundu, macho tulivu na tabia ya kirafiki kiasi kwamba ni vigumu sana kumwita 'mteja-monopoli mnyang'anyi.' 'Hobi' yake sasa ni elimu, na anaiendesha hobi hii kwa mtindo thabiti na wa kiume. Ameichukua Chuo Kikuu cha Chicago chini ya uangalizi wake, na tayari kiasi cha dola milioni saba kimepitia

[D281]

kutoka mifukoni mwake hadi hazina ya kituo hicho kipya cha elimu katika jiji la pili kwa ukubwa la Jamhuri."

Katika makala katika gazeti *la Forum* Bwana Thomas G. Shearman, mtaalamu wa takwimu kutoka New York, alitoa majina ya Wamarekani sabini ambao jumla ya utajiri wao ni dola bilioni 2,700,000,000, wastani wa dola milioni 38,500,000 kila mmoja; na anatangaza kwamba orodha ya watu kumi inaweza kutengenezwa ambayo utajiri wao ungekuwa na wastani wa dola milioni 100,000,000 kila mmoja; na orodha nyingine ya watu mia moja ambao utajiri wao ungekuwa na wastani wa $25,000,000 kila mmoja; na kwamba "*wastani* wa *mapato ya mwaka* ya Wamarekani mia moja matajiri zaidi hauwezi kuwa chini ya [kila mmoja] kuliko $1,200,000, na pengine ni zaidi ya $1,500,000."

Akitoa maoni juu ya kauli hii ya mwisho, mwandishi hodari (Mchungaji Josiah Strong) anasema:

"Iwapo wafanyakazi mia moja kila mmoja angeweza kupata dola 1,000 kwa mwaka, wangelazimika kufanya kazi kwa miaka elfu moja na mia mbili au elfu moja na mia tano ili kupata kiasi sawa na *kipato* cha *mwaka* cha Wamarekani hawa mia moja matajiri zaidi. Na iwapo mfanyakazi angeweza kupata dola 100 kwa siku, angelazimika kufanya kazi hadi afikie umri wa miaka mia tano na arobaini na saba, bila kamwe kuchukua likizo, kabla ya kupata kiasi sawa na thamani ya baadhi ya Wamarekani."

Jedwali lifuatalo linalinganisha utajiri wa mataifa manne tajiri zaidi duniani mwaka wa 1830 na 1893; na linaonyesha jinsi utajiri unavyokusanywa kitaifa katika "siku za mwisho" za enzi hii ya ukusanyaji wa utajiri usio wa kawaida.

	1830	1893
Utajiri wote wa Uingereza Kuu	$16,890,000,000	$50,000,000,000
Ufaransa jumla utajiri	10,645,000,000	40,000,000,000
Ujerumani jumla utajiri	10,700,000,000	35,000,000,000
Jumla ya utajiri wa Marekani	5,000,000,000	72,000,000,000

Ili msomaji awe na wazo la jinsi wataalamu wa takwimu wanavyofikia hitimisho zao kuhusu mada kubwa kiasi hiki, tunatoa makadirio yafuatayo ya takriban yaliyopangwa kwa makundi ya utajiri wa Marekani:

[D282]

Majengo na ardhi mijini na mijini midogo.....$15,500,000,000
Mali isiyohamishika isiyo ya miji na miji midogo.....12,500,000,000
Mali binafsi (isiyotajwa hapa baadaye) . . 8,200,000,000
Njia za reli na vifaa vyake 8,000,000,000
Mtaji uliowekezwa katika viwanda 5,300,000,000
Bidhaa za viwandani 5,000,000,000
Mazalishio (ikiwa ni pamoja na sufu) 3,500,000,000
Mali inayomilikiwa na pesa iliyowekezwa katika nchi za kigeni 3,100,000,000
Majengo ya umma, maghala ya silaha, meli za kivita, n.k. 3,000,000,000
Wanyama wa ndani wa katika mashamba ya 2,480,000,000
Wanyama wa nyumbani katika miji na miji midogo . . . 1,700,000,000
Pesa, sarafu za kigeni na za ndani, hati za benki, n.k. 2,130,000,000
Ardhi za umma (kwa $1.25 kwa ekari) 1,000,000,000
Bidhaa za madini (maelezo yote) 590,000,000
Jumla $72,000,000,000

Ilibainika miaka michache iliyopita kwamba utajiri wa Marekani ulikuwa ukiongezeka kwa kasi ya dola milioni arobaini kwa wiki, au dola bilioni mbili kwa mwaka.

(Jumla ya madeni ya watu wa Marekani, ya umma na binafsi, ilikadiriwa wakati huo kuwa dola bilioni ishirini.)

Ukusanyaji huu wa hazina kwa ajili ya siku za mwisho, uliotajwa hapa, unahusiana hasa na Marekani, lakini hali hiyo ni kweli pia kwa ulimwengu wote ulioendelea. Uingereza Kuu ina utajiri zaidi *kwa kila* mtu kuliko Marekani—taifa tajiri zaidi duniani. Na hata nchini Uchina na Japani kuna mamilionea walioibuka hivi karibuni. Kushindwa kwa Uchina mwaka 1894 na Wajapani kunahusishwa hasa na tamaa ya maafisa wa serikali, ambao wanasemekana kutoa mizinga na risasi za mizinga duni na hata za bandia, ingawa walilipwa bei kubwa kwa ajili ya zile halisi.

[D283]

Bila shaka ni wachache tu kati ya wale wanaotafuta utajiri ndio wanaoupata. Mbio na mzozo wa kutafuta utajiri havijaleta thawabu kila wakati. Hatari ya ubinafsi huenea zaidi ya wale waliofanikiwa, na, kama ilivyoandikwa na Mtume, "Wale *wanaotaka* kuwa matajiri [waliodhamiria kuwa matajiri kwa njia yoyote ile] huingia katika majaribu na mtego, na katika tamaa nyingi za kipumbavu na hatari, ambazo huzamisha watu katika maangamizi na upotevu; kwa maana *tamaa* ya mali [utajiri] ni mzizi wa maovu yote." (***1 Tim. 6:9,10***) Wengi, wasio na uzoefu, huchukua hatari na kupata masikitiko na hasara: wachache, wenye busara za kidunia na werevu, huchukua hatari chache na kuvuna faida kubwa zaidi. Hivyo, kwa mfano, "homa ya dhahabu ya Afrika Kusini" iliyowahi kuenea Uingereza, Ufaransa na Ujerumani, kwa kweli ilihamisha mamilioni ya dola kutoka mifukoni na akaunti za benki za tabaka la kati kwenda kwa wamiliki matajiri wa mitaji na wabenki, ambao huchukua hatari kidogo. Matokeo yake bila shaka yalikuwa ni hasara kubwa kwa tabaka hilo la kati lililokuwa na hamu kubwa ya utajiri wa ghafla kiasi cha kuweka kila kitu chao hatarini. Mwelekeo wa hili ni kuwafanya wengi wa tabaka hili ambalo kwa kawaida ni wanyoofu wa kisiasa wasiridhike na kuwa tayari ndani ya miaka michache kwa mpango wowote wa Kijamaa unaoahidi kuwa na manufaa kwao.

Kuongezeka kwa Umaskini

Lakini je, ni kweli kwamba kuna watu maskini na wahitaji katika nchi hii ya neema, ambapo wengi sana wanakusanya utajiri wa ajabu namna hii? Je, si kosa la mtu mwenyewe kama mwanaume au mwanamke yeyote mwenye afya njema hawezi kuishi kwa ustawi? Je, hilo halingezaa umaskini wa kudumu na utegemezi kama 'matajiri' wangejichukulia jukumu la kuendesha mashua za tabaka la maskini? Hivyo basi, mada hii inaangaliwa na matajiri wengi, ambao katika visa vingi walikuwa maskini wenyewe miaka ishirini na tano iliyopita, na wanaokumbuka kwamba *wakati huo* wote waliokuwa na uwezo na nia ya kufanya kazi waliweza kupata kazi nyingi. Hawatambui ni mabadiliko makubwa kiasi gani yaliyotokea tangu

[D284]

wakati huo, na kwamba ingawa bahati zao zimeimarika kwa ajabu, hali ya umma imerudi nyuma, hasa katika miaka saba iliyopita. Ni kweli, kwa sasa, mishahara kwa ujumla ni ya haki, ikidumishwa na Vyama vya Wafanyakazi, n.k.; lakini wengi hawawezi kupata kazi, huku wengi wa wale walio na ajira wakifanya kazi kwa takriban nusu ya muda, na mara nyingi chini ya hapo, na kwa shida sana wanaweza kuishi kwa heshima na kwa uadilifu kwa kujikunja sana.

Wakati mdororo maalum unapojitokeza, kama ilivyokuwa mwaka 1893-6, wengi wa hawa wasio na ajira huachwa mikononi mwa hisani za marafiki zao ambao hawana uwezo wa kustahimili mzigo huu wa ziada; na wale wasio na marafiki hulazimika kutegemea misaada ya umma, ambayo wakati huo huwa haitoshi kabisa.

Mdororo wa kiuchumi wa mwaka 1893 ulipita kama wimbi juu ya ulimwengu wote, na shinikizo lake kubwa bado linahisiwa sana; ingawa kwa wengine kumekuwa na nafasi ya kupumzika na kupona. Lakini, kama Maandiko yanavyoonyesha, shida hii huja kwa mawimbi au mshtuko—"kama uchungu wa mwanamke anayejifungua" (***1 Wathes. 5:3***)—na kila mshtuko unaofuata huenda uka kuwa mkali zaidi—hadi ule wa mwisho. Matajiri na walio na starehe mara nyingi hupata ugumu kutambua umaskini mkuu wa tabaka la maskini zaidi, ambalo linazidi kuongezeka kwa kasi. Ukweli ni kwamba hata miongoni mwa wale wa tabaka la kati na matajiri wanaofikiria na kuhisi kuhusu masaibu ya maskini sana, kuna utambuzi wa kutowezekana kabisa kubadilisha mpangilio wa sasa wa kijamii ili kuwapatia nafuu ya kudumu; na hivyo kila mmoja hufanya kidogo anachodhani kuwa ni uwezo na wajibu wake kwa wale walio karibu naye, na hujaribu kupuuza au kusahau ripoti za masaibu zinazomfikia machoni na masikioni mwake.

Maandishi yafuatayo kutoka kwa vyombo vya habari vya kila siku yatakumbusha hali zilizokuwepo mwaka 1893, na ambazo punde si punde huenda zitarudiwa tena kwa riba. *Gazeti la California Advocate* lilisema:

[D285]

"Mkusanyiko wa umati wa watu wasio na ajira katika miji yetu mikubwa kwa maelfu tele ni tukio la kutisha sana, na kilio chao cha huruma cha kutaka kazi au mkate kinazosikika kote nchini. Ni tatizo lile la zamani ambalo halijatatuliwa la umaskini, lililoongezwa ukali na mdororo wa biashara usio na kifani. Uvivu usio wa hiari ni uovu unaoendelea kukua sambamba na ustaarabu. Ni kivuli cheusi kinachonyemelea polepole nyuma ya ustaarabu, kikiongezeka kwa ukubwa na ukali kadri ustaarabu unavyoendelea. Hakika mambo yako katika hali isiyo ya kawaida wakati watu wanataka kufanya kazi, wanahitaji kufanya kazi, lakini bado hawawezi kupata kazi ya kufanya, ilhali maisha yao yenyewe yanategemea kazi. Hakuna ukweli katika msemo wa zamani kwamba 'dunia inamdeni kila mtu riziki.' Lakini ni kweli kwamba dunia inamdeni kila mtu fursa ya kujipatia riziki. Nadharia nyingi zimewasilishwa na juhudi nyingi zimefanywa ili kuhakikisha 'haki isiyonyang'anyika ya kufanya kazi' kwa kila mtu aliye tayari kufanya kazi; lakini majaribio yote kama hayo hadi sasa yameishia kwa kushindwa kwa kusikitisha. Hakika atakuwa mkarimu kwa wanadamu yule atakayefanikiwa kutatua tatizo la jinsi ya kumhakikishia kila mfanyakazi aliye tayari kazi ya kufanya, na hivyo kuondoa kwa wanadamu laana ya uvivu usio wa hiari."

Maelezo mengine yanaelezea jinsi, huko Chicago, umati wa zaidi ya wanaume mia nne wasio na ajira ulivyopita katika mitaa ya katikati ya jiji, ukiwa mbele na mmoja wao aliyebeba bango la kadibodi lililoandikwa kwa herufi zisizo nadhifu nukuu hii ya kutisha, "Tunataka Kazi." Siku iliyofuata walipiga maandamano wakiwa na mabango mengi yaliyobeba maandishi yafuatayo: "Ishike Uhai Wako na Uache Wengine Waishi," "Tunataka Fursa ya Kuwalea Familia Zetu." "Fanya Kazi au Ukae Njaa," n.k. Jeshi la watu wasio na ajira lilipita katikati ya San Francisco likiwa na mabango yaliyoandikwa, "Mamia ya Nyumba za Kupanga, na Maelfu ya Watu Wasio na Makazi," "Tuna Njaa na Tuko Kwenye Umaskini," "Tumesukumwa na Mchapo wa Njaa Kuombaomba," "Tueni Nuru Tujisaidie Wenyewe," n.k.

Kipande kingine cha habari kilisomeka:

[D286]

"NEWARK, N.J., Agosti 21—Wafanyakazi wasio na ajira walifanya maandamano makubwa leo. Mwanzoni mwa msafara kulitembea mtu mwenye bendera kubwa nyeusi, ambayo juu yake kwa herufi nyeupe kulikuwa na maneno: 'Dalili za Nyakati—Ninakufa Njaa Kwa Sababu Yeye Mwenye Nyongeza.' Chini yake kulikuwa na picha ya mtu mkubwa, aliyenona vizuri, aliyevaa kofia ndefu, na kando yake mfanyakazi anayekufa njaa."

Jarida lingine, likirejelea mgomo wa wachimbaji wa makaa ya mawe wa Uingereza, lilisema:

Hadithi za *taabu halisi, na hata njaa*, zinaongezeka kwa uchungu kote Uingereza, na kusimama kwa viwanda na kuvurugika kwa reli kunachukua sura ya janga kubwa la kitaifa....Kama inavyotarajiwa, chanzo halisi ni ada kubwa sana ambazo wapangaji hulipa kwa wamiliki wa ardhi wanapopangisha migodi. Idadi kubwa ya mamilionea, ambao hutoza kodi kubwa za makaa ya mawe kama mzigo mzito shingoni mwa sekta ya uchimbaji madini, pia ni watu mashuhuri, na umma uliokasirika unaunganisha mambo haya mawili kwa haraka....Magazeti ya mrengo wa kushoto yanatayarisha orodha ndefu za mabwana wasio tofauti sana na orodha za mashirika makubwa nchini Marekani, zikionyesha kwa takwimu zao kodi zao kubwa mno zinazotozwa kwenye mapato ya mali ya nchi.

"Mlio wa kuomba mkate unasikika kutoka mjini. Ni mzito zaidi, wenye sauti nzito zaidi, na mpana zaidi kuliko ulivyowahi kuwa. Unatoka kwa tumbo zinazong'ata na miili iliyodhoofika. Unatoka kwa wanaume wanaozurura mitaani wakitafuta kazi. Unatoka kwa wanawake walioketi bila matumaini katika vyumba tupu. Unatoka kwa watoto.

"Katika jiji la New York, maskini wamefikia hali ya umaskini mkuu ambao haujawahi kuonekana. Pengine hakuna mtu aliye hai anayeelewa jinsi mateso yalivyo makali, na umaskini ulivyo wa kutisha. Hakuna mtu mmoja anayeweza kuona yote. Hakuna mtu yeyote anayeweza kuufikiria kwa undani.

Watu wachache watakaosoma haya wanaweza kuelewa maana ya kuwa bila chakula. Ni mojawapo ya mambo ya kutisha kiasi kwamba hawawezi kuyahisi kwa undani. Wanasema, 'Hakika watu wanaweza kupata chakula mahali fulani, cha kutosha kudumisha maisha; wanaweza kwenda kwa marafiki zao.' Kwa waliopigwa na janga

[D287]

kwa wale walioathirika hakuna 'mahali fulani.' Marafiki zao wako maskini kama wao. Kuna watu waliodhoofika sana kutokana na ukosefu wa chakula kiasi kwamba hawawezi kufanya kazi hata kama watafanyiwa kazi."

Maoni ya mhariri katika gazeti la San Francisco *Examiner* yalisema:

"Hii inawezaje? Tuna chakula kingi sana kiasi kwamba wakulima wanalalamika kuwa hawawezi kupata chochote kwa ajili yake. Tuna mavazi mengi sana kiasi kwamba viwanda vya pamba na sufu vinafungwa kwa sababu hakuna mtu wa kununua bidhaa zao. Tuna makaa ya mawe mengi sana kiasi kwamba reli zinazoyabeba zinakwenda mikononi mwa wasimamizi wa mahakama. Tuna nyumba nyingi sana kiasi kwamba waajenzi hawana kazi. Mahitaji yote na starehe za maisha zipo kwa wingi kama ilivyokuwa katika miaka ya mafanikio zaidi ya historia yetu. Nchi inapokuwa na chakula, mavazi, nishati na makazi ya kutosha kwa kila mtu, kwa nini nyakati ni ngumu? Ni wazi kuwa asili siyo kosa. Basi, nani au nini kosa?

"Tatizo la ukosefu wa ajira ni mojawapo ya matatizo makubwa zaidi yanayokabili Marekani. Kulingana na takwimu zilizokusanywa na *Bradstreet's*, mwanzoni mwa mwaka kulikuwa na zaidi ya wafanyakazi 801,000 wasio na ajira katika miji 119 ya kwanza ya Marekani, na idadi ya watu wanaowategemea kwa mahitaji ilikuwa zaidi ya 2,000,000. Iwapo miji 119 ingetoa wastani unaoakisi hali halisi ya nchi, jumla ya walipwa mshahara waliotafuta ajira mwanzoni mwa mwaka ingeenda juu ya watu 4,000,000, ikionyesha idadi ya watu tegemezi wa 10,000,000. Kwa kuwa watu wasio na ajira huelekea mijini, ni salama kupunguza robo moja kutoka kwa takwimu hizi. Lakini hata baada ya upunguzaji huu, idadi ya wafanyakazi wasio na ajira ni kubwa mno na ya kuhuzunisha.

Njia ngumu ya umaskini ambayo mwisho wake ni umasikini mkuu imesafiriwa kwa muda mrefu sana Ulaya kiasi kwamba mamlaka za Dunia ya Kale zinafahamu vyema jinsi ya kukabiliana nayo kuliko jamii iliyo na ustawi kiasi upande huu wa bahari. Mishahara ya Ulaya ni ya chini sana kiasi kwamba katika Nchi nyingi mwisho wa maisha lazima uwe ni nyumba ya maskini. Haijalishi mfanyakazi atakuwa na bidii na wema kiasi gani, hawezi kuweka akiba ya kutosha kwa ajili ya uzee. Tofauti kati ya mapato na matumizi ni ndogo sana kiasi kwamba magonjwa ya siku chache au ukosefu wa ajira hupunguza

[D288]

mfanyakazi hadi kufilisika. Serikali huko imelazimika kulishughulikia kwa njia ya kisayansi zaidi au kidogo badala ya kwa mtindo wa kujidai unaofahamika Marekani, ambapo watoro wanaishi kwa wingi bila kazi na mtu mwenye heshima anayeangukia katika uhitaji lazima apate njaa."

Mhariri wa *The Arena* anasema katika kitabu chake CIVILIZATION INFERNO: "Bahari ya Chumvi ya uhaba inaipanua mipaka yake katika kila

Kituo chenye watu wengi. Malalamiko ya kutoridhika kwa hasira yanazidi kuwa ya kutisha kila mwaka unaofuata. Haki iliyonyimwa dhaifu kwa nguvu ya tamaa imetuleta uso kwa uso na mgogoro mkuu ambao bado unaweza kuepukwa ikiwa tutakuwa na hekima ya kuwa wa haki na wenye huruma; lakini tatizo hili haliwezi tena kudharauliwa kama lisilo na umuhimu. Sio tena la eneo moja; linaathiri na kutishia mwili mzima wa kisiasa. Miaka michache iliyopita, mmoja wa wanazuoni mashuhuri zaidi wa dini nchini Marekani alitangaza kwamba hakukuwa na umaskini wa kuongelea katika Jamhuri hii. Leo hakuna mtu mwenye fikra anayekanusha kwamba tatizo hili ni kubwa sana. Muda mfupi uliopita nilimwajiri bwana mmoja huko New York kuchunguza binafsi kumbukumbu za mahakama za jiji ili ajue idadi kamili ya hati za kufukuzwa zilizotolewa katika kipindi cha miezi kumi na miwili. Matokeo yalikuwa nini? Kumbukumbu zilionyesha ukweli wa kutisha kwamba katika kipindi cha miezi kumi na miwili kilichoishia Septemba 1, 1892, hati elfu ishirini na tisa mia sabini na mbili za kufukuzwa zilitolewa katika jiji la New York.

"Katika makala katika jarida la *Forum* la Desemba, 1892, iliyoandikwa na Bwana Jacob Riis, kuhusu mahitaji maalum ya maskini mjini New York, anasema: 'Kwa miaka mingi imekuwa kweli kuhusu New York kwamba kumi kati ya kila kumi wa wote wanaokufa katika jiji hili kubwa na tajiri huzikwa katika Pottersfield. Kati ya mazishi 382,530 yaliyorekodiwa katika muongo uliopita, 37,966 yalikuwa katika pottersfield,' na Bwana Riis anaendelea kuashiria ukweli unaojulikana na wanafunzi wote wa hali za kijamii wanaochunguza umaskini binafsi katika miji mikubwa, kwamba kipimo hiki cha pottersfield, ingawa kina maana kubwa, si kipimo cha kutosha cha kukadiria tatizo la umaskini katika jiji kubwa. Kuhusu suala hili anaendelea:

"'Wale ambao wamepata uzoefu wowote wa kibinafsi na maskini, na wanajua kwa uchungu gani wa hofu wanapambana na taabu hii kuu, jinsi wanavyopanga na kufuma njama na

[D289]

Kunyonywa kwa haki duni ya kuzikwa katika kaburi ambalo ni lao kulinda, ingawa walipokuwa hai hawakuwahi kumiliki hata kibanda cha kujiita chao, watakubaliana nami kwamba ni kudharau kudhani kwamba pale mtu anapoporomoka, licha ya yote, katika mfereji huu wa kutisha, basi angalau wawili au watatu lazima wawe wameegemea ukingoni mwake. Na kwa makadirio haya ya asilimia ishirini hadi thelathini ya idadi ya watu wetu ambao daima wanapambana ili kuepuka njaa, huku matokeo yake yakiwa na shaka kubwa, ukweli wote unaojulikana, ingawa umeenea, kuhusu usimamizi wa misaada huko New York unaendana vyema.'

Mnamo mwaka 1890 kulikuwa na kesi mia mbili thelathini na tisa za kujiua zilizoripotiwa rasmi katika Jiji la New York. Kumbukumbu za mahakama zimezidiwa kama ambavyo haijawahi kutokea na kesi za jaribio la kujiua. 'Wewe,' alisema Rekoda Smyth, akimwambia kiumbe maskini aliyejaribu kujiua kwa kuruka katika Mto East, 'ni kesi ya pili ya jaribio la kujiua iliyowasilishwa mahakamani hapa asubuhi ya leo; na,' akaendelea, 'sijawahi kujua jaribio nyingi za kujiua kama katika miezi michache iliyopita.'

Giza linazidi kuanguka polepole lakini kwa hakika juu ya mamia na maelfu ya watu wetu, giza la umaskini na kukata tamaa. Wanatambua kuja kwake lakini wanajihisi hawana uwezo wa kuzuia maendeleo yake. 'Kodi za nyumba zinazidi kupanda na kazi inazidi kuwa nafuu kila mwaka, na tunaweza kufanya nini kuhusu hilo?' alisema mfanyakazi hivi karibuni alipokuwa akizungumza kuhusu matarajio. 'Sioni njia yoyote ya kutoka humo,' aliongeza kwa uchungu, na ni lazima ikiriwe kwamba hali ya mbeleni ni ya giza ikiwa hakuna mabadiliko ya msingi ya kiuchumi, kwani idadi ya watoa huduma inaongezeka kila mwaka kwa kasi kubwa zaidi kuliko mahitaji ya ajira. 'Wanawake kumi kwa kila nafasi bila kujali umaskini,' ni kauli isiyo na hisia za kibinafsi ya afisa mmoja ambaye hivi karibuni amefanya suala la ajira kwa wanawake kuwa somo lake maalum. 'Mamia ya wasichana,' anaendelea mwandishi huyu, 'wanaharibu mustakabali wao kila mwaka na kuharibu afya zao katika maduka na vibanda vyenye hewa ndogo na visivyo na mzunguko mzuri wa hewa, na bado mamia ya wahamiaji wapya wanawasili kutoka vijijini na miji midogo kila wiki kujaza nafasi zilizoachwa wazi.' Na tusidhani kwamba hali hizi ni za kipekee kwa New York. Kile ambacho ni kweli kwa jiji kuu ni kweli kwa kiasi fulani kwa kila jiji kubwa nchini Marekani. Ndani ya umbali wa kurushia mizinga kutoka Beacon Hill, Boston, ambapo kinasimama kwa fahari kibati cha dhahabu cha Capitol, kuna

[D290]

mamia ya familia zinakufa njaa taratibu na kukosa hewa; familia ambazo kwa ujasiri zinapigania mahitaji ya msingi kabisa ya maisha, wakati mwaka baada ya mwaka hali zinazidi kuwa za kukata tamaa, mapambano ya kupata mkate yanazidi kuwa makali, na mustakabali unazidi kuwa wa kusikitisha. Katika mazungumzo na mmoja wa wafanyakazi hawa, alisema, kwa hisia fulani za huruma na kukata tamaa, zilizokuwa zikionyesha kukata tamaa au labda ufahamu uliodhoofika uliomzuia kuelewa kikamilifu uzito wa maneno yake, 'Nilisikia zamani kuhusu mtu aliyewekwa kwenye kizuizi cha chuma na mtawala, na kila siku aligundua kuwa kuta zilikuwa zikimsogelea karibu zaidi na zaidi. Hatimaye kuta zilikaribiana sana kiasi kwamba kila siku zilikuwa zikimnyonya sehemu ya maisha yake, na kwa namna fulani,' alisema, 'inaonekana kwangu kwamba sisi ni kama yule mtu, na ninapoona jeneza ndogo zikibebwa kila siku, wakati mwingine humwambia mke wangu, Maisha kidogo zaidi yamenyonya; siku moja na sisi tutaondoka.'

Hivi karibuni nilitembelea zaidi ya nyumba ishirini za ghorofa za umma ambapo maisha yalikuwa yakipigana na kifo; ambapo, kwa ujasiri wa uvumilivu uliokuwa mkubwa zaidi kuliko vitendo vya ushujaa vilivyopatikana katikati ya kelele za ushindi uwanjani, akina mama na binti walikuwa wakishona bila kuchoka. Katika nyumba kadhaa niliona wagonjwa waliolala kitandani ambao macho yao yaliyozama na nyuso zao zenye konda vilisimulia waziwazi hadithi ya miezi, na labda miaka, ya njaa ya taratibu katikati ya umaskini, harufu inayochukiza, na uchafu ulioenea kote wa sehemu za chini za jamii. Hapa mtu anakuwa na ufahamu wa kusikitisha wa taswira za njaa na hofu ambazo zipo kila wakati. Hofu ya maisha yote inabana mioyo ya wahamishwa hawa kwa uzito unaosagwa. Bwana wa nyumba, akiwa amesimama na hati ya kumtia njozi, huwa mbele ya macho yao ya akili kila wakati. Hofu ya ugonjwa huwasumbua kila wakati wa kuamka, kwani kwao ugonjwa unamaanisha kutoweza kutoa lishe duni ambayo maisha yanahitaji. Kukatishwa tamaa kwa mustakabali unaotarajiwa mara nyingi huwasumbua wakati wao wa kupumzika. Hii ndiyo hali ya kawaida ya mfanyakazi mvumilivu katika mitaa ya mabanda ya miji yetu mikubwa leo. Kwenye nyuso zao wengi, mtu huona hisia ya huzuni kuu na kukubali hali kimyakimya.

"Wakati mwingine mwanga wa ghafla huchomoza kutoka kwenye mashimo ya macho, mng'ao mbaya unaodokeza moto unaowaka taratibu unaolishwa na ufahamu ulioko kila wakati wa dhuluma walizovumilia. Wanahisi kwa namna isiyo na sauti kwamba hatima ya mnyama wa porini ni ya furaha zaidi kuliko yao. Hata ingawa wanahangaika tangu alfajiri hadi

[D291]

hadi usiku kutafuta mkate na chumba cha duni, wanajua kwamba dirisha la matumaini linafungwa kwao katika vituo vikubwa vinavyomwungunya vya Ukristo. Inasikitisha, kwa hakika, kufikiria kwamba, kwa sasa, wakati nchi yetu imepambwa kama ambavyo haijawahi kupambwa hapo awali na makanisa makubwa yaliyojengwa kwa heshima kwa ajili ya Mnasarene mkuu, ambaye alitoa maisha yake kwa huduma miongoni mwa maskini, waliodhiliwa na waliotengwa, tunaona wimbi la masaibu likiwa linaongezeka; tunaona umaskini usioalikwa ukijitokeza kuwa hatima isiyoepukika kwa maelfu zaidi ya maisha kila mwaka. Kamwe hisia za kujitolea hazijawahi kuwa maarufu kiasi hiki midomoni mwa wanadamu. Kamwe moyo wa binadamu haujawahi kutamani kama sasa kuona udhihirisho halisi wa udugu wa binadamu. Kamwe ulimwengu wote ulioendelea haujawahi kuguswa kwa undani kiasi hiki na ndoto sugu ya enzi zote—Uungu wa Mungu na Udugu wa binadamu. Na bado, ni jambo la ajabu! Mlio wa wasio na hatia, wa haki iliyokandamizwa, mlio wa mamilioni waliokandamizwa, unainuka leo kutoka kila nchi ya ustaarabu kwa namna isiyowahi kutokea. Sauti ya Urusi inachanganyika na mlio wa Ireland. London ya waliotengwa inaungana na wahamishwa wa miji yote mikubwa ya bara la Ulaya na Amerika katika dai moja kuu, linalotetemesha dunia, la kutaka *haki*.

Huko London pekee kuna zaidi ya watu mia tatu elfu walioko ukingoni mwa bonde la hatari, ambao kila mapigo ya mioyo yao hupigwa na hofu, ambao jinamizi lao la maisha yote ni hofu kwamba pango lao dogo wanaloita nyumbani linaweza kuwachukuliwa. Chini yao, mlangoni mwa njaa, kuna zaidi ya maisha mia mbili elfu; na chini zaidi tunapata watu elfu mia tatu katika tabaka la wanaokufa njaa, katika ufalme ambapo njaa inakuna usiku na mchana, ambapo kila sekunde ya kila dakika, ya kila saa ya kila siku, imejaa mateso. Chini ya wanaokosa chakula kuna wasio na makazi—hao ambao hawana chochote cha kujipatia malazi hata katika maeneo mabaya zaidi; wale wanaolala bila makazi mwaka mzima, mamia yao wanaoweza kupatikana usiku wowote kwenye mawe baridi kando ya ukanda wa mto Thames. Wengine huwa na gazeti kati yao na mawe yenye unyevunyevu, lakini wengi hawana hata fursa hii! Jeshi hili la wasio na makazi kabisa jijini London lina idadi ya elfu thelathini na tatu."

Je, kuna anayesema, Hii ni picha iliyozidishwa? Na afanye uchunguzi. Ikiwa ni nusu tu ya ukweli, inasikitisha!

Kutoridhika, Chuki, Migogoro Yanaandalia kwa Haraka Mlipuko wa Kijamii

Hata kama itawekwa wazi kwa maskini kwamba matajiri hawajawahi kuwa na hisani kama sasa, kwamba jamii ina utoaji mpana zaidi sasa kuliko hapo awali kwa maskini, vipofu, wagonjwa na wasiojiweza, na kwamba mapato makubwa huchukuliwa kila mwaka kupitia kodi kwa ajili ya utunzaji wa misaada hii, hili hakika halitamridhisha mfanyakazi. Kama raia anayejiheshimu na mwenye akili, si msaada wa hisani anautaka; hana hamu ya kutumia fursa za nyumba ya maskini au, anapougua, kuwa mgonjwa wa hisani hospitalini; lakini anataka fursa ya kupata mkate wake kwa njia halali na ya heshima kwa jasho la uso wake na kwa heshima ya mfanyakazi mwaminifu ili kumtunza familia yake. Lakini, wakati anajiona yeye na majirani zake wafanyakazi wakiwa wategemezi zaidi kuliko wakati mwingine wowote kwa neema na ushawishi ili kupata na kushikilia kazi, na wamiliki wa maduka madogo, waajenzi wadogo na watengenezaji wadogo wakihangaika zaidi kuliko wakati mwingine wowote ili kupata riziki halali, anasoma kuhusu ustawi wa matajiri, idadi inayoongezeka ya mamilionea, miungano ya mitaji kudhibiti viwanda mbalimbali—biashara ya shaba, biashara ya chuma, biashara ya vioo, biashara ya mafuta, biashara ya mechi, biashara ya karatasi, biashara ya makaa ya mawe, biashara ya rangi, biashara ya vyombo vya kukatia, biashara ya telegrafu, na kila biashara nyingine. Anaona pia kwamba miungano hii inadhibiti mitambo ya dunia, na kwamba hivyo, wakati kazi yake inapoteza thamani kwa sababu ya ushindani, bidhaa na mahitaji ya msingi yanaweza kupandishwa bei, au angalau kuzuiliwa kushuka kwa uwiano na gharama iliyopunguzwa ya kazi inayowakilishwa na mitambo iliyoboreshwa inayochukua nafasi ya akili na misuli ya binadamu.

Chini ya mazingira kama hayo, je, tunaweza kushangaa kwamba katika mkutano wa kumi na tatu wa mwaka wa Shirikisho la Wafanyakazi huko Chicago, , Makamu wa wa , wa , na Trades Assembly

[D293]

aliwakaribisha wageni kwa lugha ifuatayo ya kejeli? Alisema:

Tungetamani kuwakaribisha katika jiji lenye ustawi, lakini ukweli hauthibitishi dai hilo. Hali iko hapa jinsi ilivyo, lakini si jinsi inavyopaswa kuwa. Tunawakaribisha kwa jina la wamiliki mia moja wa monopoli, na la watoro elfu hamsini, hapa ambapo mali inasherehekea kwa fahari katika majumba ya kifahari, wakati akina mama wanateseka, watoto wanakosa chakula, na wanaume wanatafuta kazi bure. Tunakaribisha kwa jina la maelfu mia moja ya wanaume wavivu, kwa jina la majengo yaliyojengwa kwa utukufu wa Mungu, lakini milango yake inafungwa usiku kwa wenye njaa na maskini; kwa jina la waministri wanaojinufaisha kutokana na mashamba ya Mungu, wakisahau kwamba watoto wa Mungu wana njaa na hawana mahali pa kupumzisha vichwa vyao; kwa jina la nguzo za mfumo wa jasho, la wamilionea na wadini, ambao roho zao ziko hatarini kwa tamaa yao ya dhahabu; kwa jina la wafanyakazi wa mshahara wanaotoa jasho la damu ambalo hubadilishwa kuwa sarafu za dhahabu; kwa jina la hospitali za wagonjwa wa akili na nyumba za maskini, zilizojaa watu waliopoteza akili kwa wasiwasi katika nchi hii ya wingi.

Tutawaonyesha maonyesho ya Chicago ambayo hayakuonyeshwa kwenye uwanja wa maonyesho—ya ubora wake na udhaifu wake. Usiku wa leo tutawaonyesha mamia ya wanaume wamelala juu ya mawe magumu katika korido za jengo hili hasa—bila makao, bila chakula —wanaume wenye uwezo na walio tayari kufanya kazi, lakini kwao hakuna kazi. Ni wakati wa tahadhari—tahadhari kwa kuendelea kwa serikali ambayo haki zake za kitaifa zimekabidhiwa kwa matajiri wakubwa wa reli, mabwanyenye wa makaa ya mawe na wawekaji mitaji; tahadhari kwa kuendelea kwa serikali ya shirikisho ambayo sera zake za kifedha hutengenezwa Wall Street kwa maagizo ya mabwanyenye wa fedha wa Ulaya. Tunatarajia mchukue hatua za kutumia haki ya kupiga kura na kuwaondoa madarakani watumishi wasio waaminifu wa watu ambao ndio wanaohusika na hali iliyopo."

Mzungumzaji huyu bila shaka anakosea sana kwa kudhani kwamba mabadiliko ya wadharawa wa ofisi au vyama yangeondoa maovu yaliyopo; lakini bila shaka itakuwa bure kumwambia yeye au mtu mwingine yeyote mwenye akili timamu kwamba hakuna tatizo lolote katika mfumo wa kijamii

[D294]

mpangilio unaowezesha kuwepo kwa tofauti kubwa mno za utajiri na umaskini. Ingawa watu wanaweza kutofautiana kuhusu chanzo na tiba, wote wanakubaliana kwamba kuna ugonjwa. Wengine wanatafuta tiba bure katika mwelekeo usio sahihi, na wengi, ole! Hawataki tiba ipatikane; si hadi wao, angalau, wapate fursa ya kunufaika na hali iliyopo sasa.

Kwa muafaka na wazo hili, George E. McNeill, katika hotuba yake mbele ya Bunge la Kazi Duniani, alisema:

"Harakati za wafanyakazi zilizaliwa na njaa—njaa ya chakula, makazi, joto, mavazi na raha. Katika harakati za ubinadamu kuelekea furaha kila mtu hufuata malengo yake, mara nyingi bila kujali wengine. Mfumo wa viwanda unategemea kanuni ya chuma ya shetani ya kila mtu kwa ajili yake mwenyewe. Je, ni jambo lisiloelezeka kwamba wale wanaoteseka zaidi chini ya utawala huu wa ubinafsi na tamaa wajipange ili kuangusha mfumo wa serikali wa shetani?"

Magazeti yamejaa maelezo ya harusi za kisasa, balo na karamu ambapo kile kinachoitwa "tabaka la juu" la jamii huonekana wakiwa wamevalia mavazi ya gharama kubwa na vito adimu. Mwanamke mmoja katika balo huko Paris, hivi karibuni, inasemekana, alivaa almasi zenye thamani ya dola 1,600,000. Gazeti *la New York World* mnamo Agosti 1896 lilitoa picha ya mwanamke Mmarekani aliyevaa almasi na vito vingine vyenye thamani ya dola 1,000,000; na yeye pia si wa tabaka la juu kabisa la kijamii. Vyombo vya habari vya kila siku vinasimulia kuhusu matumizi makubwa ya maelfu ya dola katika kuandaa karamu hizi—kwa ajili ya divai za kipekee, mapambo ya maua, n.k. Wanasimulia kuhusu majumba ya kifahari yaliyojengwa kwa ajili ya matajiri, mengi kati yao yakiwa na gharama ya $50,000, na mengine hadi $1,500,000. Wanasimulia kuhusu "Mikutano ya Kijamii ya Mbwa" ambapo wanyama hao huliwa vitafunio vya kifahari kwa gharama kubwa, wakihudumiwa na "walezi" wao. Wanasimulia kuhusu
$10,000 ililipwa kwa seti ya vyombo vya kitindamlo, $6,000 kwa vyungu viwili vya maua vya kisanaa, $50,000 kwa vyungu viwili vya rangi ya waridi. Wanahadithia kwamba Duke wa Kiingereza alilipa $350,000 kwa farasi. Wao

[D295]

wanasimulia jinsi mwanamke mmoja wa Boston alivyomzika mumewe katika jeneza la gharama ya $50,000. Wanahadithia kwamba "mwanamama" mwingine alitumia
$5,000 katika kumzika mbwa wake kipenzi aina ya poodle. Wanasimulia kwamba mamilionea wa New York hulipia hadi $800,000 kwa jahazi moja.

Je, ni ajabu kwamba wengi wana wivu, na wengine wakiwa na hasira na uchungu, wanapolinganisha ubadhirifu huo na umaskini wa familia zao, au angalau uzuiaji wa matumizi uliolazimishwa? Tukijua kwamba si wengi ni "viumbe vipya" wanaoweka tamaa zao katika mambo ya juu na si ya kidunia, na ambao wamejifunza kwamba "utaua pamoja na kuridhika ni faida kuu" wakiwa wanasubiri mpaka Bwana atakapotetea haki yao, hatuwezi kushangaa kwamba mambo kama haya huamsha katika mioyo ya umma hisia za wivu, chuki, uhasama, na mizozo; na hisia hizi zitakomaa na kuleta uasi ulio wazi ambao hatimaye utatenda kazi zote za mwili na za shetani, wakati wa dhiki kuu inayokaribia.

Tazama, hii ndiyo dhambi ya... Sodoma—kiburi, kushibaa kwa mkate na wingi wa uvivu vilikuwa ndani yake... *wala haikuimarisha mkono wa maskini na wahitaji*," n.k. ***Ezekieli 16:49,50***

Jarida la California *Christian Advocate*, likitoa maoni yake kuhusu mojawapo ya sherehe za kifahari za jiji la New York, linasema:

"Anasa za kupindukia na utumiaji wa kupindukia unaovutia ulioonyeshwa na Wagiriki na Warumi matajiri wa 'nyakati za kale' ni historia. Maonyesho ya namna hiyo yasiyo na kujali yanaanza kujitokeza katika kile kinachoitwa jamii ya kifahari katika nchi hii. Moja ya magazeti yetu ya kubadilishana habari inasimulia hadithi ya mwanamke mmoja wa New York aliyetumia dola 125,000 katika msimu mmoja tu katika shughuli za burudani. Tabia na thamani ya burudani hizo zinaweza kutathminiwa kutokana na ukweli kwamba alifundisha jamii jinsi... ya kugandisha 'punch' ya Kirumi katikati ya maua ya tulipu mekundu na ya manjano, na jinsi ya kula 'terrapin' kwa vijiko vya dhahabu kutoka kwenye vikombe vya fedha. Wageni wengine walipamba meza zao kwa waridi ghali, wakati mmoja wa 'the four hundred' anasemekana kutumia dola 50,000 kwa burudani moja ya . Matumizi ya kifahari ya hadi kama

[D296]
kusudi duni ni dhambi na aibu, haijalishi mtu ana utajiri mkubwa kiasi gani.

Mtangazaji wa Masihi alitoa maoni yafuatayo:

Watawala wa kijamii mia moja na arobaini na wanne, wakiongozwa na mtu wa tabaka la juu, walifanya sherehe kubwa ya densi. Familia za kifalme hazijawahi kuizidi. Ilikuwa ya kipekee mno. Divai ilitiririka kama maji. Urembo ulitoa mvuto wake. Mark Antony wala Cleopatra hawakuwahi kung'aa kwa anasa kama hiyo. Ilikuwa mkusanyiko wa mamilionea. Utajiri wa dunia ulinyonywa kwa ajili ya lulu na almasi. Mikufu ya vito yenye thamani ya dola 200,000 na chini yake ilipamba shingo nyingi. Chezo kiliendelea katikati ya anasa za Aladdin. Furaha haikuwa na kikomo. Wakati sherehe hiyo iliendelea, linasema jarida moja, wachimbaji madini 100,000 waliokuwa wakikosa chakula huko Pennsylvania walikuwa wakipekua barabarani kama ng'ombe wakitafuta chakula, wengine wao waliishi kwa kula paka, na si wachache walijiua ili wasione watoto wao wakikosa chakula. Hata hivyo, mkufu mmoja kutoka kwenye sherehe ya Metropolitan ungesaidia kuokoa wote hawa kutoka njaa. Ilikuwa mojawapo ya 'matukio makuu ya kijamii' ya taifa linalojiita la Kikristo; lakini ni tofauti iliyoje! Na hakuna tiba yake. Ndivyo itakavyokuwa 'mpaka ajaye.'"

"Hadi atakapokuja?" La, bali, "Hivi ndivyo itakavyokuwa *katika siku* za Mwana wa Mtu," atakapokuja, anapokuwa akiwakusanya wateule wake kwake mwenyewe, na hivyo kuanzisha Ufalme wake, ambao uzinduzi wake utafuatiwa na "kupasuliwa vipande vipande" kwa mfumo wa sasa wa kijamii katika wakati mkuu wa taabu na fujo, kama maandalizi ya kuanzishwa kwa Ufalme wa haki. (***Ufunuo 2:26,27; 19:15***) Kama ilivyokuwa *katika siku* za Loti, ndivyo itakavyokuwa *katika siku* za Mwana wa Mtu. Kama ilivyokuwa katika siku za Nuhu, ndivyo itakavyokuwa katika [parousia] *uwepo* wa Mwana wa Mtu. ***Mathayo 24:37***; ***Luka 17:26,28***

Je, Matajiri Wanakashifiwa Kupita Kiasi?

Tunatoa nukuu kutoka kwa tahariri katika gazeti la San Francisco *Examiner*:

"Yati kubwa la mvuke la Bw. W. K. Vanderbilt la Uingereza Valiante lim eungana na yati la mvuke la Uingereza la Bw. F. W. Vanderbilt

[D297]

Conqueror katika Bandari ya New York. Valiante iligharimu dola 800,000. Hii inawakilisha faida ya mavuno ya takriban bušeli 15,000,000 za ngano ya senti sitini, au mavuno yote ya angalau mashamba 8,000 yenye ukubwa wa ekari 160 kila moja. Kwa maneno mengine, wakulima 8,000, wakimuwakilisha wanaume, wanawake na watoto 40,000, walifanya kazi kupitia jua na dhoruba ili kumwezesha Bwana Vanderbilt kujenga katika kiwanda cha meli cha kigeni chombo cha burudani kama hicho ambacho hakuna mfalme barani Ulaya anacho. Ujenzi wa meli hiyo ulihitaji kazi ya angalau mafundi 1,000 kwa mwaka mmoja. Pesa alizogharimu, zikizungushwa miongoni mwa wafanyakazi wetu, zingekuwa na athari dhahiri katika hali ya wakati katika baadhi ya maeneo."

J. R. Buchanan katika jarida *la Arena*, akizungumzia matumizi ya kupindukia yasiyo na huruma ya matajiri, alisema:

"Uhalifu wake siyo sana katika nia isiyo na huruma bali katika uharibifu wake *wa kiholela* wa furaha na maisha ili kufikia lengo la ubinafsi. Kwamba kutumia utajiri kwa anasa na starehe ni uhalifu kunadhihirika wazi kwa uchunguzi wa kina wa kitendo hicho. Hakungekuwa na madhara kujenga zizi la farasi la dola 700,000 kwa ajili ya farasi wake, kama mamilionea wa Syracuse, au kuweka vyombo vya dola 50,000 kwenye meza ya chakula, kama Astor wa New York, kama pesa ingekuwa huru kama hewa na maji; lakini kila dola inawakilisha kazi ya siku moja ya kawaida. Hivyo basi, zizi la dola 700,000 linawakilisha kazi ya wanaume 1,000 kwa miaka miwili na miezi minne. Pia linawakilisha maisha 700; kwa kuwa dola 1,000 zingetosha gharama za miaka kumi ya kwanza ya mtoto, na gharama za miaka kumi ya pili zingelipwa kikamilifu kupitia kazi yake. Hivyo basi, zizi la kifahari linawakilisha msingi wa kimaisha wa maisha 700, na linathibitisha kwamba mmiliki analithamini zaidi, au yuko tayari watu 700 wafae ili ubatili wake uridhike."

Jarida la Literary Digest lilisema katika uhariri wake:

"Hivi karibuni mchungaji mmoja wa New England aliandika barua kwa Bwana Samuel Gompers, Rais wa Shirikisho la Wafanyakazi la Marekani, akimwomba aeleze kwa nini, kwa maoni yake, wafanyakazi wengi wenye akili hawahudhurii kanisani. Akijibu, Bwana Gompers alisema kuwa sababu moja ni kwamba makanisa hayana uhusiano tena na matumaini na matarajio ya wafanyakazi, na hayana huruma na

[D298]

mateso na mizigo. Mawaseminari hawajui, alisema, au hawana ujasiri wa kutangaza kutoka kwenye mahubiri yao, haki na makosa ya mamilioni wanaoteseka. Mashirika yaliyopatikana kuwa na ufanisi zaidi katika kupata hali bora yamepuuzwa na kanisa. Wafanyakazi wameelekezwa umakini wao kwa 'maisha matamu ya baadaye,' huku wakipuuzia kabisa hali zinazotokana na 'maisha chungu ya sasa hivi.' Kanisa na utume vimekuwa 'watetezi na walinganiaji wa maovu yanayotendwa dhidi ya maslahi ya watu, kwa sababu tu wahalifu hao ni wamiliki wa utajiri.' Alipoulizwa kuhusu njia anazopendekeza kwa ajili ya upatanisho kati ya kanisa na umma, Bwana Gompers anapendekeza 'mabadiliko kamili ya mtazamo wa sasa.' Anahitimisha kwa maneno haya: 'Yeye asiyepata huruma na harakati za wafanyakazi, yeye anayechunguza kwa kuridhika au kwa kutojali matokeo ya kutisha ya hali za sasa za kiuchumi na kijamii, si tu mpinzani wa maslahi bora ya familia ya binadamu, bali *pia anawajibika* kwa uhalifu wote unaowakumba wanaume na wanawake wa wakati wetu, watoto wa leo, na kiume na kike cha siku zijazo.'"

Ingawa tunabaini hivyo maoni ya umma yanayokemea matajiri kama tabaka, na pia tunabaini hukumu ya Bwana na adhabu aliyotabiri kwa tabaka hili kwa ujumla, ni busara tu kwamba watu wa Mungu wawe na upunguzaji katika hukumu zao au maoni yao kuhusu matajiri kama watu binafsi. Bwana, ambaye hukumu yake dhidi ya tabaka hilo ni kali sana, hata hivyo atakuwa na huruma kwao kama watu binafsi; na atakapokuwa katika hekima yake amevunja sanamu zao za fedha na dhahabu, na kupunguza majivuno yao, na kupunguza kiburi chao, atakuwa mkarimu kuwafariji na kuuponya wale wanaoacha ubinafsi na kiburi chao. Pia itabainika kwamba, tumenukuu tu maneno yenye mantiki na ya wastani kutoka kwa waandishi wenye busara na siyo maneno makali ya kupita kiasi na mara nyingi yasiyo na maana ya wanaopinga utawala na wenye maono ya ajabu.

Kama msaada wa kuwa na upatanishi mtulivu katika hukumu ni vema tukumbuke (1) Kwamba neno "mtajiri" ni pana sana,

[D299]

na inajumuisha si tu matajiri wenye utajiri mkubwa mno, bali kwa fikra za wengi wale ambao, wakilinganishwa na hao, wanaweza kuchukuliwa maskini; (2) Kwamba miongoni mwa wale ambao maskini sana wangewaita matajiri, kuna watu wengi sana wema na wenye hisani, ambao wengi wao, kwa kiasi kikubwa, hushiriki kikamilifu katika shughuli za hisani na ukarimu; na kama si wote wako hivyo kwa kiwango cha kujitoa mhanga, bila shaka itakuwa kwa roho mbaya kwa yeyote ambaye hajajitoa mhanga kwa ajili ya baraka za wengine kuwakashifu kwa kutofanya hivyo. Na wale ambao wamefanya hivyo wanajua jinsi ya kuthamini kila dhihirisho la roho kama hiyo ambalo yeyote, awe tajiri au maskini, anaweza kuonyesha.

Ni vyema kukumbuka kwamba matajiri wengi sio tu hulipa kodi nzito kwa haki kwa ajili ya shule za umma za bure, kwa ajili ya kuunga mkono serikali, kwa ajili ya kuunga mkono taasisi za hisani za umma, n.k., bali pia huchangia kwa furaha kwa njia nyingine katika kuwasaidia maskini, na huwa na hisani ya dhati kwa makao ya wazee na walemavu, vyuo, hospitali, n.k., na kwa makanisa wanayoona yana heshima zaidi. Na wale wanaofanya mambo haya kwa mioyo memu na ya kweli, na si (kama tunavyolazimika kukiri wakati mwingine) kwa ajili ya maonyesho na sifa za watu, hawatapoteza thawabu yao. Na wote kama hao wanastahili kuthaminiwa ipasavyo.

Kila mtu ana uwezo na radhi kuwakosoa matajiri, lakini katika baadhi ya visa tunaogopa hukumu huwa kali mno. Hivyo basi tunahimiza wasomaji wetu wasiwe na mawazo magumu mno juu yao. Kumbukeni kwamba wao vilevile na maskini wako katika baadhi ya nyanja chini ya udhibiti wa mfumo wa sasa wa kijamii. Tamaduni imeweka sheria na vizuizi kichwani na mioyoni mwao. Dhana potofu za Ukristo, zilizopitishwa na ulimwengu wote—matajiri na maskini—kwa karne nyingi, zimetengeneza mifereji mirefu ya fikra na mantiki ambayo akili zao husafiri kwenda na kurudi. Wanahisi kwamba lazima wafanye kama watu wengine wanavyofanya; yaani, lazima watumie muda na vipaji vyao kwa uwezo wao wote na kwa "kanuni za biashara." Wakifanya hivi, pesa huwafuata kwa wingi, kwa sababu

[D300]
fedha na mashine ndizo leo zinazounda utajiri, huku kazi ikiwa na thamani ndogo.

Kisha bila shaka hufikiri kwamba kwa kuwa na utajiri ni wajibu wao kutouhifadhi wote, bali kutumia baadhi yake. Labda wanajiuliza kama ingekuwa bora kuutoa kama hisani au kuuruhusu uzunguke kupitia njia za biashara, na mishahara ya kazi. Huwahitimisha ipasavyo kwamba njia ya pili ndiyo mpango bora zaidi. Sherehe, karamu, harusi, boti za kifahari, n.k., zinaweza kuonekana kwao kuwa ni raha kwao wenyewe na marafiki zao na *msaada kwa majirani zao wasio na bahati*. Na je, hakuna ukweli *wowote* katika mtazamo huo? Kwa mfano, karamu ya dola elfu kumi, huenda ikianzisha dola elfu kumi na tano katika mzunguko—kupitia kwa wauzaji nyama, waokaji, wauzaji wa maua, mafundi nguo, wataalamu wa mitindo, wachongaji vito, n.k., n.k.
Yati ya dola 800,000, ingawa ni upotevu mkubwa wa kibinafsi, ilisababisha mzunguko wa kiasi hicho cha pesa miongoni mwa wafanyakazi mahali fulani; na zaidi ya hayo, itamaanisha matumizi ya kila mwaka ya angalau dola elfu ishirini na inawezekana kabisa dola elfu mia moja kwa maafisa, wahandisi, mabaharia, chakula, n.k., na gharama nyingine za uendeshaji.

Kwa hivyo, chini ya *mazingira* ya sasa *yasiyo sahihi*, ni bahati sana kwa tabaka la kati na maskini kwamba matajiri ni "wafadhali kupita kiasi kwa upuuzi," badala ya kuwa wababa wa moyo; wakitumia kwa ukarimu sehemu ya mafuriko ya utajiri unaoingia kwenye hazina zao; kwa almasi, kwa mfano, ambazo zinahitaji "kuchimba," kung'arisha na kuviweka na hivyo kutoa ajira kwa maelfu ambao wangeongeza tu idadi ya watu wasio na ajira kama matajiri wasingekuwa na mapungufu au matumizi ya anasa, bali wangehifadhi kila walichopata. Kwa kufikiri hivi, matajiri wanaweza kwa kweli kuona matumizi yao ya anasa kama "misaada." Na wakifanya hivyo, hawafanyi zaidi ya kufuata mkondo uleule wa *hoja potofu* unaofuatwa na baadhi ya watu wa tabaka la kati, wanapopanga "sherehe za kijamii za kanisani" na maonyesho na matamasha "kwa ajili ya hisani tamu."

[D301]

Hatuhalalishi mwenendo wao: tunatafuta tu kuonyesha kwamba matumizi ya kifahari ya matajiri wakati wa taabu za kifedha si lazima yanaashiria kwamba hawana huruma kwa maskini. Na wanapofikiria kufanya hisani kwa njia nyingine isiyo ya "kanuni za kibiashara," bila shaka wanatambua kwamba ingehitaji jeshi dogo la wanaume na wanawake kusimamia usambazaji wa ongezeko lao la kila siku na kwamba hawawezi kuwa na uhakika kwamba ingewafikia wahitaji zaidi hata hivyo; kwa sababu ubinafsi ni wa kawaida kiasi kwamba wachache tu wangeweza kuaminika kugawa kiasi kikubwa kwa uaminifu. Mwanamke mmoja tajiri alisema kwamba hakuwahi kutazama kupitia madirisha ya gari lake alipokuwa akipita katika maeneo ya maskini, kwa sababu ilimkera jicho. Tunajiuliza kama haikuwa pia kwa sababu dhamiri yake ilimkera kwa tofauti kati ya hali yake na ile ya maskini. Kuhusu masuala ya hisani wenyewe—wanaume wako na shughuli nyingi wakishughulikia uwekezaji wao na wanawake ni wa hadhi ya juu mno kwa mambo kama hayo: wangeona mandhari isiyopendeza, wasikie sauti zisizopendeza na kunusa harufu mbaya. Walipokuwa maskini huenda walitamani fursa kama hizi za kufanya mema walizonazo sasa: lakini ubinafsi, kiburi, shughuli za kijamii na maadili huzuia hisia bora na kuzuia matunda mengi. Kama mtu mmoja alivyosema, Ni kwa sababu Bwana wetu alitembea akifanya mema ndipo *aliguswa* na hisia za udhaifu wa mwanadamu.

Katika kutoa mapendekezo haya kuhusu kiwango cha faraja ambayo inaweza kuwapatia watu maskini, tusichukuliwe kwa namna yoyote kuwa tunahalalisha upuuzi wa ubinafsi wa matajiri, ambao ni makosa; na ambao Bwana anaushitaki kuwa ni makosa. (***Yak. 5:5***) Lakini kwa kuzingatia pande hizi mbalimbali za maswali haya yenye utata, akili hubaki na usawa, hukumu kuwa imara zaidi, na huruma kuwa za dhati zaidi kwa wale ambao "mungu wa dunia hii" amewapofusha kwa utajiri wake, hata hukumu zao zikawindika

[D302]

kutoka kwa haki, na ambao wako karibu kupokea ukosoaji mkali na adhabu kutoka kwa Bwana. "Mungu wa dunia hii" pia huwapofusha maskini katika masuala fulani, ili kuhalalisha mkondo usio sahihi. Hivyo basi anawaongoza pande zote mbili katika "vita" vikuu.

Lakini ingawa tunaweza kupata visingizio vya kutoa msamaha kwa ongezeko la utajiri mkononi mwa wachache wa sasa; ingawa tunaweza kutambua kwamba baadhi ya matajiri, hasa wale walio na utajiri wa wastani, ni wema sana; na ingawa hoja inaweza kuwa kweli kwamba wanapata utajiri wao chini ya utendaji wa sheria zilezile zinazowaongoza wote, na kwamba baadhi ya maskini kwa asili si wakarimu, na hawako tayari kutenda haki kama baadhi ya matajiri, na kwamba kama nafasi zingebadilishwa wangekuwa wakidai zaidi na waonevu kuliko matajiri, bado, hata hivyo, Bwana anatangaza kwamba wamiliki wa mali wanakaribia kuitwa mahakamani kwa jambo hili, kwa sababu, walipogundua mwelekeo wa mambo, hawakutafuta kwa gharama zao wenyewe mpango wenye haki zaidi, na wa ukarimu zaidi, kuliko desturi za sasa; kama, kwa mfano, katika mwelekeo wa Ukomunisti.

Ili kuonyesha maoni ya idadi kubwa ya watu wanaozidi kuongezeka kuhusu *wajibu* wa jamii wa kuacha fursa na utajiri wa asili (ardhi, hewa na maji) ukiwa huru kwa wote, au la, ikiwa utawanywa, basi utumike kutoa fursa ya kazi ya kila siku kwa wale wasio na hisa katika unyanyapaaji huo, tunanukuu yafuatayo kutoka kwa mabadilishano. Inasema: "Tukio la kusikitisha zaidi katika maisha halisi mara chache huandikwa kuliko lifuatalo, ambalo linaidhinishwa na mwalimu wa chekechea-mwalimu wa chekechea anayeishi Brooklyn, N.Y.

"Msichana mdogo anayehudhuria chekechea upande wa mashariki, wilaya maskini zaidi katika Jiji la New York, alifika shuleni asubuhi moja hivi karibuni, akiwa amevaa nguo nyepesi na akionekana kuwa amekonda na kupata baridi. Baada ya kuwa katika chekechea yenye joto kwa muda, mtoto alimtazama mwalimu usoni na kusema kwa dhati:

[D303]

"'Bi. C———, Unampenda Mungu?'

"'Kwa nini, ndiyo,' alisema mwalimu.

"'Basi, mimi sipendi,' mtoto akajibu haraka kwa dhati na ukali, 'namchukia.'

Mwalimu, akidhani hii ilikuwa kauli ya ajabu kutoka kwa mtoto ambaye alikuwa amejitahidi sana kumfundisha kwamba ni sawa kumpenda Mungu, aliomba maelezo.

"'Naam,' akasema mtoto, 'anapuliza upepo, na mimi sina nguo za joto; na anafanya theluji, na viatu vyangu vina matundu, na anafanya baridi, na hatuna moto nyumbani, na anatufanya tuwe na njaa, na mama hakuwa na mkate kwa ajili ya kifungua kinywa chetu.'"

Maoni yake yanasema: "Tukizingatia ukamilifu wa neema za kimwili za Mungu kwa watoto wa dunia, ni vigumu, baada ya kusoma hadithi hii, kuvumilia kiburi cha wale matajiri wanaomkashifu Mungu ambao, kama yule msichana mdogo asiye na hatia, wanamtuhumu Mungu kwa masaibu ya umaskini."

Hata hivyo, hakuna mengi yanayotarajiwa kutoka kwa watu wa kidunia; kwa maana ubinafsi ndio roho ya dunia. Tuna sababu zaidi ya kuwatazama watu wakubwa na matajiri wanaojiita Wakristo. Hata hivyo, hawa hawaweki maisha yao wala utajiri wao juu ya madhabahu ya Mungu katika huduma ya injili, wala hawatoi hayo katika huduma ya ustawi wa kidunia wa wanadamu. Bila shaka, injili ndiyo ya kwanza! Inapaswa kupewa yote tuliyonayo: muda, vipaji, ushawishi na mali. Lakini inapofichwa na kutawala moyo kwa sababu ya dhana potofu na mafundisho ya uongo, moyo uliojitolea bila shaka utapata mengi ya kufanya kwa ajili ya viumbe wenzake walioanguka, katika nyanja za kazi za kiasi, kuinuliwa kijamii, mageuzi ya manispaa, n.k. Na kwa kweli wengi kiasi wamejishughulisha na hayo, lakini kwa kawaida ni maskini au watu wa tabaka la kati; matajiri ni wachache, mamilionea ni wachache. Kama baadhi ya mamilionea wa dunia wangekuwa na roho ya Kristo kwa kiwango hicho na wangeelekeza vipaji vyao vya akili na kifedha, muda wao wenyewe, na muda wa wasaidizi wenye uwezo ambao

[D304]

wangefurahi kusaidia kama mlango wa fursa ungefunguliwa kwao, dunia ingeshuhudia mageuzi ya kijamii ya namna gani katika mwaka mmoja! Jinsi leseni za umma zilizotolewa kwa mashirika na makampuni ya uwakala zingepunguzwa au kurejeshwa kwa maslahi ya umma; sheria mbaya zingerekebishwa na kwa ujumla maslahi ya umma yangetiliwa maanani na kulindwa, na magenge ya kifedha na kisiasa yangepunguzwa nguvu, dhidi ya maslahi ya umma.

Lakini kutarajia matumizi ya mali ya aina hiyo ni kinyume na busara; kwa sababu, ingawa matajiri wengi wanadai kuwa Wakristo, wao, kama ulimwengu wote, hawajui chochote kuhusu Ukristo wa kweli—imani kwa Kristo kama *Mwokozi* binafsi, na kujitolea kikamilifu kwa kila kipaji chao kwa ajili ya huduma yake. Wanataka kuainishwa kama "Wakristo," kwa sababu hawataki kuainishwa kama "washenzi" au "Wayahudi"; kwa sababu jina la Kristo ni maarufu sasa, hata kama mafundisho yake halisi hayupo maarufu zaidi kuliko wakati aliposulubishwa.

Kweli, Neno la Mungu linashuhudia kwamba Mungu hajachagua wengi wakubwa, matajiri au wenye hekima kuwa warithi wa Ufalme; bali hasa maskini na waliodharauliwa kulingana na mwenendo, hekima na tathmini ya dunia hii. Ni vigumu sana (kwa shida gani) wale walio na utajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu. Ni rahisi zaidi ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko mtu tajiri kuingia katika Ufalme wa mbinguni.* ***Mathayo 19:23,24***

Lakini ole! "matajiri maskini" watapitia majaribu ya kutisha.

---

*Inasemekana kwamba "Jicho la Sindano" lilikuwa jina la lango dogo katika kuta za miji ya kale, lililotumika baada ya machweo, wakati malango makubwa yalipokuwa yamefungwa, kwa hofu ya mashambulizi ya maadui. Yanakelezwa kuwa madogo kiasi kwamba ngamia angeweza kupita kwa magoti tu, baada ya mzigo wake kuondolewa. Mfano huu unaonekana kuashiria kwamba mtu tajiri anapaswa kuteremsha mizigo yake na kupiga magoti kabla ya kuhakikisha wito na uteuzi wake kwa ajili ya nafasi katika Ufalme.

[D305]

Si tu kwamba utajiri utakuwa kizuizi kwa heshima na utukufu wa baadaye katika Ufalme wa Mungu, bali hata hapa faida zake zitakuwa za muda mfupi. "Njoo sasa, *enyi matajiri*, lilia na kulia kwa taabu itakayowapata. Mmekusanya hazina-
sure together for the last days." The weeping and howling of the rich will be heard shortly; and the knowledge of this should remove all envy and covetousness from all hearts, and fill them instead with sympathy for the "poor rich"; huruma ambayo hata hivyo isingejaribu wala kutamani kubadilisha hukumu ya Bwana, ikitambua hekima na wema wake, na kwamba matokeo ya kilio na vilio vitakuwa ni marekebisho ya moyo na kufunguliwa kwa macho kwa haki na upendo, kwa upande wa wote—matajiri na maskini vilevile—lakini kwa ukali zaidi kwa matajiri, kwa sababu mabadiliko ya hali yao yatakuwa makubwa na ya ghafla zaidi.

Lakini kwa nini hali haiwezi kubadilishwa taratibu ili kuleta usawa wa utajiri na faraja? Kwa sababu dunia haitawaliwi na sheria ya kifalme ya upendo bali na sheria ya upotovu—ubinafsi.

Ubinafsi Ukiunganishwa na Uhuru

Mafundisho ya Kikristo yanakuza *uhuru*, na uhuru huongoza na kupata maarifa na elimu. Lakini uhuru na maarifa ni hatari kwa ustawi wa binadamu, isipokuwa chini ya utiifu kwa herufi na roho ya sheria ya kifalme ya upendo. Hivyo basi "Ulimwengu wa Kikristo," kwa kukubali uhuru wa Kikristo na kupata maarifa, bila kuifuata sheria ya Kristo, bali badala yake kimepanda maarifa na uhuru wake juu ya asili iliyoporomoka na ya ubinafsi, kimejifunza tu vyema zaidi jinsi ya kutumia ubinafsi wake. Kwa matokeo hayo, Ulimwengu wa Kikristo ndio sehemu isiyoridhika zaidi duniani leo; na mataifa mengine hushiriki katika kutoridhika huko na madhara yake kwa uwiano wanapokumbatia maarifa na uhuru wa

[D306]

Ukristo bila kupokea roho ya Kristo, roho ya upendo.

Biblia, Agano la Kale pamoja na Jipya, imekuza roho ya *uhuru*—si kwa moja kwa moja, bali kwa njia isiyo ya moja kwa moja. Sheria kwa hakika ilielekeza watumwa wawatii mabwana wao, lakini pia iliwawekea mipaka mabwana kwa maslahi ya watumwa, ikihakikishia kwamba dhuluma bila shaka ingetimizwa na Bwana mkuu wa wote—Yehova. Injili, Agano Jipya, nayo hufanya vivyo hivyo. (Tazama ***Wako. 3:22-25; 4:1***.) Lakini Biblia inawahakikishia wote kwamba ingawa wanadamu wanatofautiana katika nguvu za kiakili, kimaadili na kimwili, Mungu ameweka mpango wa marejesho kamili—kwamba, kwa imani katika Kristo, matajiri na maskini, watumwa na walio huru, waume na wake, wenye hekima na wasio na hekima, wote waweze kurudi katika neema ya kimungu, kwa usawa—"wakipokelewa katika Mpendwa."

Basi, haishangazi kwamba Wayahudi wa zamani walikuwa watu wapendao uhuru, na walikuwa na jina la kuwa kabila la waasi—wasiokuwa tayari kukubali kushindwa, kiasi kwamba washindi wao walihitimisha kuwa hakukuwa na njia nyingine ya kuwatawala isipokuwa kuangamiza kabisa taifa lao. Wala haishangazi kwamba viongozi mahiri wa siasa (hata wasio Wakristo) wamekiri kwamba "Biblia ni jiwe la msingi la uhuru wetu," na kwamba uzoefu unaonyesha kuwa, popote Biblia ilipoenda, *uhuru* umeenda; ukiambatana na elimu na kwa ujumla hisia za hali ya juu. Ilikuwa hivyo katika karne mbili za kwanza za enzi ya Kikristo: wakati huo makosa (utume wa makuhani na dhana za kishirikina) yalipata udhibiti, Biblia ilipuuzwa au kukandamizwa, na badala ya maendeleo zaidi, sera ya Upapa ilileta "Enzi za Giza." Kwa kufufuliwa kwa Biblia kama mwalimu wa umma, katika Mageuzi ya Kiingereza na Kijerumani, uhuru, maarifa na maendeleo vilionekana tena miongoni mwa watu. Ni ukweli usiopingika kwamba nchi zenye Biblia ndizo zenye uhuru na mwangaza wa jumla zaidi,

[D307]

na kwamba katika nchi ambazo Biblia inapatikana kwa uhuru zaidi, watu wana uhuru zaidi, wameelimika zaidi, wamepata elimu kwa wingi zaidi, na wanapiga hatua za haraka zaidi za maendeleo katika kila nyanja.

Lakini sasa zingatia tulichokiona hapo juu, kwamba athari za kutia nuru na kukomboa za Biblia zimekubaliwa na Ulimwengu wa Kikristo, ilhali sheria yake ya upendo (*sheria ya uhuru* ***kamili—Yak. 1:25***) imepuuzwa kwa ujumla. Watu wenye fikra wanaanza kugundua ukweli kwamba maarifa na uhuru vikiungana huunda nguvu kuu inayoweza kutumika kwa ajili ya wema au uovu; kwamba ikiwa, kama kichocheo, vitatumika juu ya msingi wa upendo, matokeo yatakuwa na nguvu kwa ajili ya wema; lakini vinapotumika juu ya msingi wa ubinafsi, matokeo ni maovu—maovu yenye nguvu na yaliyosambaa. Hii ndiyo hali inayoikabili Ulimwengu wa Kikristo leo, na ambayo sasa inaweka kwa kasi vipengele vya kijamii tayari kwa "moto" wa "siku ya kisasi" na malipo.

Katika kemia, mara nyingi hugundulika kuwa baadhi ya vipengele vyenye manufaa na faida hugeuka ghafla kuwa sumu kali kwa mabadiliko ya uwiano. Ndivyo ilivyo kwa baraka za maarifa na uhuru vinapochanganywa na ubinafsi. Katika uwiano fulani, mchanganyiko huu umetenda huduma ya thamani kwa ubinadamu, lakini ongezeko kubwa la hivi karibuni la maarifa badala ya kuinua maarifa hadi kiti cha enzi, limeweka ubinafsi madarakani. Ubinafsi unatawala, na unatumia maarifa na uhuru kama watumishi wake. Mchanganyiko huu sasa unatawala dunia; na hata vipengele vyake vya thamani vimekuwa maadui wa haki na amani kwa sababu ubinafsi ndio unaodhibiti. Chini ya hali hizi, maarifa kama mtumishi wa ubinafsi yanatumika sana kuhudumia maslahi ya kibinafsi, na uhuru unaodhibitiwa na ubinafsi unatishia kugeuka kuwa msamaha wa kujihudumia, bila kujali haki na uhuru wa wengine. Kwa hivyo, chini ya hali za sasa,

ubinafsi (udhibiti), maarifa na uhuru huunda Utatu wa nguvu ya uovu unaotawala na kukandamiza Ulimwengu wa Kikristo sasa—kupitia mawakala na wawakilishi wake, tabaka la matajiri na wenye ushawishi: na hautakuwa tofauti na huo Utatu wa Uovu uleule utakapobadilisha hivi karibuni watumishi na wawakilishi wake na kukubali umati kama wawakilishi wake.

Wote katika nchi zilizoendelea—matajiri na maskini, wenye elimu na wasio na elimu, wenye busara na wapumbavu, waume na wake—(isipokuwa kwa nadra) huchochewa kufanya karibu kila tendo la maisha na muungano huu wenye nguvu. Huwaumba katika wafuasi wao wote hamu kali ya cheo, mamlaka na faida, kwa ajili ya kujikuza wenyewe. Watakatifu wachache, ambao malengo yao ni mema ya wengine ya sasa na ya baadaye, ni kundi dogo sana kiasi kwamba hawastahili hata kuzingatiwa kama kigezo katika wakati huu. Hawataweza kuleta mema wanayoyatamani hadi watakapotukuzwa pamoja na Bwana na Mwokozi wao, watakapokuwa wamehitimu na kupewa uwezo wa kuibariki dunia kama Ufalme wa Mungu. Na wakiwa katika mwili bado watahitaji kuwasha macho na kuomba, ili hata maarifa yao ya juu na uhuru wao wa juu visigeuke kuwa maovu kwa kuangukia chini ya utawala wa ubinafsi.

Uhuru Kama Unavyoangaliwa na Matajiri na Maskini

Umma wa dunia umeondoka hivi karibuni tu kutoka utumwa na ukapera hadi uhuru na kujitegemea. Maarifa yalivunja minyororo, ya kibinafsi na kisiasa, kwa nguvu: usawa wa kisiasa haukupewa kwa hiari, bali kidogo kidogo chini ya kulazimishwa. Na ulimwengu wa watu sawa kisiasa sasa unagawanyika kwa misingi ya kiburi na ubinafsi, na vita mpya imeanza kwa upande wa matajiri na walio na uwezo kwa ajili ya kudumisha na kuongeza utajiri na mamlaka yao, na kwa upande wa tabaka la chini kwa ajili ya haki ya kufanya kazi

[D309]

na kufurahia faraja za wastani za maisha. (Tazama ***Amos 8:4-8***.) Wengi wa matajiri huwa na mtazamo na hisia kwa tabaka la maskini hivi: Naam, hatimaye umma umepata kura na uhuru. Itawafaidia sana! Hata hivyo, watagundua kwamba akili ni kigezo muhimu katika mambo yote ya maisha, na akili hizo ziko hasa kwa tabaka la juu. Wasiwasi wetu pekee ni kwamba watumie uhuru wao kwa kiasi na kisheria; kwa hivyo tunapungukiwa na uwajibikaji mwingi. Zamani, wakati umma ulikuwa watumwa wa mashamba, kila bwana, mkuu na mfalme alihisi jukumu fulani kwa wale walio chini ya uangalizi wake; lakini sasa tuko huru kujali tu raha na mafanikio yetu wenyewe. Uhuru wao ni bora zaidi kwetu; kila "bwana" anafaidika na mabadiliko haya, na anatumai vivyo hivyo kwa watu, ambao bila shaka watafanya yaliyo bora zaidi kwa ustawi wao wenyewe wakati sisi tunafanya yaliyo bora kwa ustawi wetu. Kwa kujifanya kuwa sawa nasi kisiasa na kujitegemea, walibadilisha uhusiano wetu—sasa ni sawa nasi kisheria, na hivyo basi *ni washindani* wetu badala ya wale tunaowatunza; lakini baadaye watajifunza kwamba usawa wa kisiasa hauwafanyi wanadamu kuwa sawa kimwili au kiakili: matokeo yake yatakuwa utawala wa matajiri wenye akili na mali badala ya utawala wa zamani wa urithi.

Baadhi ya wale wanaoitwa "tabaka la chini" la jamii hujibu bila kufikiria: Tunakubali hali ilivyo; sisi ni huru na tuna uwezo wa kutosha kujitunza. Kuwa mwangalifu tusije tukakushinda kwa ujanja. Maisha ni vita vya kutafuta utajiri na sisi tuna idadi upande wetu; tutaandaa migomo na boykoti, na tutashinda.

Ikiwa *dhana* hiyo itakubaliwa, kwamba wanadamu wote ni huru kwa kila mmoja, na kwamba kila mmoja anapaswa kujitendea kwa ubinafsi kile anachoweza kwa maslahi yake mwenyewe, bila kujali maslahi na ustawi wa wengine, basi mitazamo ya vita vya utajiri iliyopendekezwa hapo juu haingeweza kupingwa. Na kwa hakika ni

[D310]

Ni kwa kuzingatia kanuni hii ya ubinafsi na uhuru ambapo tabaka zote zinaonekana kutenda, zaidi na zaidi. Wamiliki wa mitaji hutafuta maslahi yao wenyewe, na kwa kawaida (ingawa kuna watu wema wa kipekee) hulipa malipo ya chini iwezekanavyo kwa ajili ya kazi. Na mafundi na wafanyakazi pia (isipokuwa kwa wachache wenye heshima) wanajitazama wenyewe tu, ili kupata malipo mengi iwezekanavyo kwa huduma zao. Basi, ni vipi mojawapo ya tabaka hizi inaweza kulaumu jingine, ilhali zote mbili zinakubali kanuni zilezile za kujitegemea, ubinafsi na nguvu?

Hili limekuwa mtazamo wa umma kwa kiasi kikubwa kiasi kwamba desturi ya zamani kwa wale wenye elimu bora, vipaji na fursa nyingine za ziada kuwatembelea maskini na kuwasaidia kwa ushauri au misaada ya kimaisha imepitwa na wakati; na sasa kila mtu anajishughulisha na mambo yake mwenyewe na kuwaacha wengine, wakiwa huru, wajitunze wenyewe, au mara nyingi kwa kutegemea msaada wa umma—makao ya wale wasiojiweza, hospitali, "nyumba," n.k. Hii inaweza kuwa na manufaa kwa wengine na kwa namna fulani, lakini ina uwezekano wa kuleta matatizo kwa wengine na kwa nyanja nyingine—kutokana na ukosefu wa uzoefu, ukosefu wa maandalizi, ubadhirifu, uvivu, udhaifu na bahati mbaya.

Ukweli ni kwamba wala matajiri wala maskini hawawezi kumudu kuwa *na uhuru* wa ubinafsi miongoni mwao; wala hawapaswi kuhisi au kutenda kana kwamba ni hivyo. Utu wote ni familia moja: Mungu "amewafanya mataifa yote ya watu kwa damu moja." (***Matendo 17:26***) Kila mwanachama wa familia ya wanad*amu* ni *kaka* kwa kila mwanadamu mwingine. Wote ni watoto wa baba mmoja, Adamu, mwana wa Mungu (***Luka 3:38***), ambaye pamoja na wenzake alikabidhiwa udumani wa dunia na yote yaliyo ndani yake na Mungu. Kwa hiyo wote ni wanufaika wa utoaji huu wa kimungu; kwani bado "dunia ni ya BWANA, na yote yaliyo ndani yake." Kuanguka katika dhambi, na adhabu yake, kifo, kulikotokana na kudorora taratibu—kimwili, kiakili na kimaadili—kumewaacha wanadamu wote wakiwa wameathirika kwa kiasi fulani, na kila mmoja anahitaji na anapaswa kupata huruma na msaada wa wengine *kulingana na kiwango cha*

[D311]

ule upungufu wake na utegemezi unaofuata, wa kiakili, kimaadili na kimwili.

Kama upendo ungekuwa motisha mkuu katika mioyo ya wanadamu wote, kila mmoja angefurahi kutekeleza wajibu wake kwa ajili ya ustawi wa wote, na wote wangekuwa sawa kwa upande wa mahitaji ya msingi na baadhi ya faraja za maisha. Hii ingemaanisha kiwango fulani cha Ukomunisti. Lakini upendo si motisha mkuu miongoni mwa wanadamu, na kwa hivyo mpango kama huo hauwezi kufanya kazi sasa. Ubinafsi ndio kanuni inayoongoza, sio tu kwa sehemu kubwa, bali kwa takriban Ukristo wote, na unazaa matunda yake chungu na kuyaiva kwa haraka sasa kwa ajili ya mavuno makuu ya ***Ufunuo 14:19,20***.

Hakuna chochote isipokuwa (1) uongofu wa dunia *kwa wingi*, au (2) uingiliaji wa nguvu zisizo za kawaida, ndicho pekee kinachoweza sasa kubadilisha mkondo wa dunia kutoka kwenye njia ya ubinafsi hadi ile ya upendo. Mabadiliko ya aina hiyo hayajaotwa hata na wenye matumaini makuu; kwani ingawa Ukristo wa jina tu umefanikiwa kuwageuza kidhahiri wachache tu kati ya mabilioni ya watu duniani, mabadiliko ya kweli—kutoka kwa roho ya ubinafsi ya dunia hadi kwa roho ya upendo na ukarimu ya Kristo—huyahesabika tu kwa idadi ndogo. Hivyo basi, matumaini kutoka upande huu yanaweza kuachwa kabisa. Matumaini pekee yako katika uingiliaji wa nguvu isiyo ya kawaida, na ni mabadiliko ya aina hiyo hasa ambayo Mungu ameahidi katika na kupitia Ufalme wa Milenia wa Kristo. Mungu alitabiri kwamba itahitaji miaka elfu moja kuondoa ubinafsi na kurejesha upendo katika udhibiti kamili hata kwa wale walio tayari; hivyo basi, utaratibu wa "nyakati za urejesho" wa aina hiyo. (***Matendo 3:21***) Hata hivyo, kwa sasa, wachache wanaothamini na kutamani sana utawala wa upendo kwa ujumla wanaweza kuona kutowezekana kwa kuupata kwa njia za kidunia; kwa sababu matajiri hawatakubali kuacha faida zao kwa hiari; wala umma usingezaa cha kutosha kwa ajili yao kama si kwa msukumo wa ama uhitaji au

wivu, kwani starehe za ubinafsi zimejikita sana kwa wengine, na anasa za kibinafsi, upotevu na ukosefu wa maandalizi kwa wengine.

Kwa Nini Hali za Hivi Karibuni Zinazofaa Hazitaendelea

Huenda ikapendekezwa kwamba matajiri na maskini wameishi pamoja kwa miaka elfu sita, na kwamba hakuna hatari zaidi ya maafa yanayotokea sasa kuliko zamani; hakuna hatari zaidi kwamba matajiri watawakandamiza maskini na kuwaacha wafe njaa, wala kwamba maskini watawaharibu matajiri kupitia machafuko. Lakini hii ni kosa; kuna hatari kubwa zaidi kuliko wakati mwingine wowote kutoka pande zote mbili.

Hali zimebadilika sana kwa umma tangu siku za utumwa wa ardhi; si tu hali za kimwili, bali pia za kiakili; na sasa, baada ya kuonja ustaarabu na elimu, ingehitaji karne nyingi za ukandamizaji wa taratibu ili kuwafanya wanyonge tena kukubali utaratibu wa zamani wa mambo, ambapo walikuwa watumwa wa mabwana wa mashamba. Hilo halingeweza kufanyika katika karne moja—angalau wangefariki! Shaka tu ya mwelekeo wa mustakabali kama huo kwa watoto wao ingesababisha mapinduzi, na ni hofu hii inayosaidia kuwasukuma maskini kufanya maandamano makali kuliko yaliyowahi kujaribiwa.

Lakini inaweza kuulizwa, Kwa nini tufikirie mwelekeo kama huo? Kwa nini tusidhani kuendelea, na hata kuongezeka, kwa ustawi wa jumla wa karne iliyopita, na hasa wa miaka hamsini iliyopita?

Hatuwezi kudhani hivyo, kwa sababu uchunguzi na tafakari vinaonyesha kwamba matarajio kama hayo yangekuwa yasiyo na msingi, kwa kweli hayawezekani, kwa sababu kadhaa. Ustawi wa karne hii umekuwa—chini ya usimamizi wa kimungu, ***Dan. 12:***4—matokeo ya moja kwa moja *ya kuamka* kiakili kwa dunia, uchapishaji, mvuke, umeme na mitambo iliyotumika

[D313]

kuwa vyombo vya maendeleo. Uamko huo ulileta ongezeko la mahitaji ya bidhaa muhimu na za anasa kutoka kwa idadi inayoongezeka. Kwa kuwa ongezeko hilo la mahitaji lilikuja ghafla, uzalishaji haukutosha; na hivyo basi kwa ujumla mishahara iliongezeka. Na kadiri usambazaji ulivyoweza kukidhi na hata kuzidi mahitaji ya masoko ya ndani, mataifa mengine, yaliyokuwa yamelala usingizi kwa muda mrefu, pia yaliamka na kuanza kutaka bidhaa. Kwa muda, tabaka zote zili-faidika, na mataifa yote yaliyoendelea ghafla yalikuwa matajiri zaidi na yenye starehe zaidi kuliko wakati mwingine wowote; kwa sababu utengenezaji wa mashine ulihitaji waundaji wa vyuma, mafundi wa mashine na mafundi fanicha; na hawa walihitaji msaada wa wataalamu wa misitu, wachonga matofali, wajenzi wa tanuru na wafanyakazi wa tanuru; na mashine zilipokuwa tayari, nyingi kati yao zilihitaji makaa ya mawe na ziliongeza mahitaji ya wachimbaji wa makaa ya mawe, wahandisi, wafanyaji moto, n.k. Meli za mvuke na reli zilihitajika kote ulimwenguni, na maelfu ya watu waliajiriwa mara moja katika kuzijenga, kuzifunga vifaa na kuziendesha. Hivyo basi, idadi ya wafanyakazi iliongezeka ghafla, na mishahara ilipanda kulingana na ujuzi uliohitajika. Kwa njia isiyo ya moja kwa moja, wengine pia walinufaika pamoja na wale walioajiriwa moja kwa moja; kwa sababu, watu walipokuwa wakilipwa vizuri zaidi, walikula chakula bora, waliovaa nguo bora na kuishi katika nyumba bora, zilizo na samani za kustarehesha zaidi. Mkulima hakulazimika tu kulipa zaidi kwa kazi aliyoajiri, bali yeye kwa upande wake alipokea zaidi ipasavyo kwa kile alichouza; na hivyo ilikuwa katika kila tawi la viwanda. Hivyo basi wataza na watengenezaji wa viatu, watengenezaji wa soksi, watengenezaji wa saa, wachongaji vito, n.k., walinufaika, kwa sababu kadiri umma ulivyolipwa vizuri ndivyo walivyoweza kutumia zaidi kwa mahitaji na anasa. Wale ambao zamani walitembea wakiwa hawana viatu walinunua viatu; wale ambao zamani walitembea bila soksi walianza kuona soksi kama kitu cha lazima; na hivyo matawi yote ya biashara yalistawi. Mahitaji haya yote yakijitokeza ghafla, ustawi wa jumla na wa haraka haukuepukika.

[D314]

Uvumbuzi ulichochewa na mahitaji, na umeingiza kifaa kimoja cha kuokoa kazi baada ya kingine kiwandani, nyumbani, shambani, kila mahali, hadi sasa ni vigumu kwa mtu yeyote kupata riziki ya kawaida bila kutegemea mashine za kisasa. Yote haya, pamoja na biashara na mataifa ya nje, yaliyozinduka kwa njia kama hiyo, lakini baadaye, yamefanya mambo *yaendelee kustawi* kwa tabaka la wafanyakazi, huku yakiwafanya wafanyabiashara na wazalishaji wa Mataifa ya Kikristo kuwa matajiri sana.

Lakini sasa *tunakaribia* mwisho wa njia ya ustawi. Tayari katika nyanja nyingi, usambazaji wa dunia unazidi mahitaji ya dunia, au tuseme, unazidi *uwezo* wake *wa kifedha* wa kutimiza matamanio yake. China, India na Japani, baada ya kuwa wateja wazuri sana kwa bidhaa za Ulaya na Marekani, sasa kwa ujumla wanatumia wafanyakazi wao wenyewe (kwa senti sita hadi kumi na mbili kwa siku) katika kutengeneza nakala za kile walichonunua tayari; na kwa hivyo watahitaji bidhaa chache zaidi na zaidi kwa uwiano kuanzia sasa. Nchi za Amerika ya Kusini zimesukumwa kwa kasi zaidi kuliko akili zao zilivyoidhinisha, na baadhi yao tayari zimefilisika na lazima zifanye uchumi hadi zitakapopata hali bora ya kifedha.

Kwa hiyo, ni wazi kwamba mgogoro unakaribia; mgogoro ambao ungefikia kilele chake mapema zaidi ya hivi barani Ulaya kama si kwa ustawi usio na kifani wa Jamhuri hii Kuu, chini ya ushuru wa kinga, ambao ulileta hapa mamilioni ya mtaji wa Ulaya kwa ajili ya uwekezaji, na pia kuvuta mamilioni ya watu wa Ulaya kushiriki manufaa ya ustawi huo, na ambao kwa njia isiyo ya moja kwa moja umezalisha mashirika makubwa na miungano ya kibiashara ambayo sasa yanatishia ustawi wa umma.

Ustawi wa jumla na mishahara ya juu pia vilifika Ulaya. Sio tu kwamba safu za wafanyakazi wa Ulaya zilipunguzwa mzigo, bali pia vita viliondoa shinikizo la ushindani wa ajira kwa kuua a

[D315]

milioni ya wanaume walio katika umri wa kikamilifu, na kwa uharibifu wa bidhaa na kusitishwa kwa kazi kwa jumla. Na kwa miaka ishirini na tano iliyopita, majeshi ya kudumu yanayoongezeka kila mara yameiondolea Ulaya mamilioni ya wanaume wengine kutoka safu za ushindani, ambao vinginevyo wangekuwa washindani; zaidi ya hayo, fikiria idadi kubwa ya watu wanaofanya kazi katika kuandaa silaha za kivita, mizinga, meli za kivita, n.k.

Ikiwa, licha ya hali hizi zote zinazofaa sana kwa ustawi na mahitaji ya ajira yenye mshahara mzuri, sasa tunagundua kwamba kilele kimetimia, na kwamba mishahara sasa inaelekea kushuka, tuna haki ya kudai, kwa mtazamo wa kibinadamu, na pia kwa mtazamo wa ufunuo wa Mungu, kwamba mgogoro unakaribia—mgogoro wa historia ya ulimwengu huu.

Pia inafaa kutambua kwamba ingawa mishahara imefikia kiwango cha juu kisicho na kifani katika miaka ya hivi karibuni, ongezeko la bei za mahitaji ya msingi ya maisha limezidi kasi ya ongezeko hilo, na hivyo kuwa na athari kubwa zaidi ya kuzuia. Matokeo yatakuwa nini? Na tutalazimika kusubiri kwa muda gani?

Mporomoko utakuja kwa ghafla. Kama vile baharia ambaye amejitahidi polepole kupanda hadi kileleni mwa nanga anavyoweza kuanguka ghafla, kama vile mashine kubwa iliyoinuliwa polepole na meno ya gia na puli, ikiponyoka mikononi mwao, itashuka tena kwa nguvu ya kusaganya na kuharibu, ikiwa katika hali mbaya zaidi kuliko kama isingewahi kuinuliwa, hivyo basi ubinadamu, ulioinuliwa juu zaidi ya kiwango chochote cha awali, na meno na vishikizo vya uvumbuzi na uboreshaji, na kwa kutumia nguvu za elimu ya jumla na uelewa, umefika mahali ambapo (kwa sababu ya ubinafsi) hivi havina uwezo wa kuinua zaidi—ambapo kitu fulani kinaanza kuporomoka. Itashikilia na kutulia kwa muda (miaka michache) katika kiwango cha chini, kabla ya meno na vishikizo ambavyo havitaweza kusonga mbele zaidi kuvunjika chini ya msongo, na kusababisha maangamizi kamili.

[D316]

Wakati mashine zilipoanzishwa kwa mara ya kwanza, matokeo yake katika ushindani na kazi na ustadi wa binadamu yaliogopwa; lakini nguvu kinyume, ambazo tayari zimetajwa (kuamka kwa jumla, katika Ulimwengu wa Kikristo na nje yake, utengenezaji wa mashine, vita, majeshi, n.k.), hadi sasa zimezidi kupinga mwelekeo wa asili: kiasi kwamba watu wengi wamehitimisha kuwa suala hili linafanya kinyume na akili, na kwamba mashine za kuokoa kazi haziko katika vita na kazi ya binadamu. Lakini sivyo: dunia bado inaendeshwa chini ya sheria ya ugavi na mahitaji; na utendaji wa sheria hiyo ni wa uhakika, na unaweza kufafanuliwa kwa akili yoyote yenye busara. Mahitaji ya kazi na ustadi wa binadamu yaliongezeka kwa muda tu katika kuandaa ugavi mkubwa zaidi wa mashine ili kuchukua nafasi ya kazi, na, kilele kikifikia, mwitikio hauwezi kuwa mwingine isipokuwa wa ghafla, na wa kuponda kwa wale ambao mzigo ulioondolewa unawaangukia.

Tuchukulie kwamba ustaarabu umeongeza *mahitaji* ya dunia mara *tano* ya yale yaliyokuwa miaka hamsini iliyopita (na bila shaka hilo linapaswa kuchukuliwa kama makadirio ya upole sana), basi upatikanaji ukoje? Wote watakubaliana kwamba uvumbuzi na mashine zimeongeza *upatikanaji* zaidi ya mara kumi ya yale yaliyokuwa miaka hamsini iliyopita. Mtu kipofu wa akili anaweza kuona kwamba mara tu mashine za kutosha zitakapojengwa ili *kukidhi mahitaji*, baada ya hapo lazima kuwe na mbio, ushindani kati ya mwanadamu na mashine; kwa sababu kazi haitatosha kwa wote, hata kama hakuna kuongezwa zaidi kwa watu au mashine. Lakini ushindani zaidi unaongezwa; idadi ya watu duniani inaongezeka kwa kasi, na mashine zinazoongozwa na ustadi ulioongezeka zinaunda mashine zaidi na bora kila siku. Nani asiyeona kwamba, chini ya mfumo wa sasa wa ubinafsi, mara tu *usambazaji* unapozidi *mahitaji* (mara tu tunapokuwa na uzalishaji kupita kiasi) mbio kati ya wanadamu na mashine lazima ziwe fupi, na moja sana

[D317]

hasara kwa wanaume. Mashine kwa ujumla ni *watumwa* wa chuma, chuma cha pua na mbao, zinazopewa uhai na mvuke, umeme, n.k. Hazifanyi tu kazi nyingi zaidi, bali pia kazi bora kuliko wanaume wanavyoweza kufanya. Na hazina akili za kukuza, hazina tabia potofu za kudhibiti, hazina wake na familia za kuwafikiria na kuwatunza; hazina tamaa za mafanikio; haziundi vyama vya wafanyakazi na kutuma wajumbe kuingilia usimamizi wa biashara, wala hazifanyi mgomo; na ziko tayari kufanya kazi kwa saa za ziada bila malalamiko makubwa au malipo ya ziada. Kwa hiyo, kama watumwa, mashine zinapendelewa zaidi kuliko watumwa wa binadamu weusi au weupe, na kwa hivyo nguvu kazi na ustadi wa binadamu vinapunguzwa kadri iwezekanavyo; na wale wanaomiliki watumwa hao wa mashine wanafurahi kwamba chini ya sheria na desturi za sasa, wanadamu wenzao ni huru na wenye kujitegemea, kwa sababu kwa njia hiyo wanaliondolewa jukumu na wasiwasi wa kuwajali ambao utumwa wao ungehitajisha.

Wafanyakazi wa ulimwengu hawako vipofu. Wanaona, angalau kwa giza, kile ambacho mfumo wa sasa wa ubinafsi, ambao wanakiri wenyewe wamesaidia kuukuza, na ambao wao, pamoja na wengine wote, bado wanaufuata, lazima utaleta. Bado hawaoni waziwazi kuwa hali hii haiwezi kuepukika, wala aibu ya utumwa ambao, isipokuwa wakiepushwa, bila shaka na kwa haraka utawaleta. Lakini wanaona kwamba ushindani miongoni mwao wa kuwa watumishi wa watumwa wa mashine (kama mafundi wa mashine, wahandisi, wachomezi wa moto, n.k.) unazidi kuwa mkali kila mwaka.

Mitambo kama Kigezo katika Kujiandaa kwa "Moto." Miaka Michache Iliyopita ni Kidokezo tu cha Kile Kinachokuja

Tunamnukuu baadhi ya watu wanaoamka, na wanaotambua uwezekano wa siku zijazo. Mwandishi asiyejulikana anasema:

[D318]

Mng'ao wa demokrasia za miji ya kale ya Kigiriki, zikimetameta kama nukta za nuru dhidi ya mandhari ya giza ya ubarbaria uliozizunguka, umekuwa chanzo cha mjadala miongoni mwa watetezi wa kisasa wa aina mbalimbali za serikali. Wapinzani wa utawala wa umma wamedai kwamba miji ya kale haikuwa demokrasia za kweli kabisa, bali zilikuwa aristokrasia, kwa kuwa zilitegemea kazi ya watumwa, ambayo pekee ndiyo iliwapa raia huru muda wa ziada wa kujishughulisha na siasa. Kulingana na wanafikra hawa, lazima kuwepo na tabaka la watumwa wa kutumika, ili kufanya kazi ngumu za jamii, na mfumo wa kisiasa unaoruhusu wafanyakazi wa kawaida kushiriki katika serikali ni ule usioweza kudumu.

Mbinu hii ya kimantiki ilipigwa mbinu kwa ustadi na Bwana Charles H. Loring katika hotuba yake ya urais mbele ya Chama cha Wahandisi wa Mitambo cha Marekani mwaka 1892, alipokiri kwamba ustaarabu wa kisasa ulikuwa na faida zote za utumwa wa kale bila ukatili wake. 'Aibu ya ustaarabu wa kale,' alisema, 'ilikuwa ukosefu wake kamili wa ubinadamu. Haki, wema na rehema hazikupata nguvu kubwa; nguvu, udanganyifu na ukatili ndivyo vilivyotawala. Wala hakungeweza kutarajiwa chochote kizuri zaidi kutoka kwa shirika lililojengwa juu ya mfumo mbaya zaidi wa utumwa ambao umewahi kushtua hisia za mwanadamu. Maadamu utumwa wa kibinadamu ulikuwa chanzo na nguzo ya ustaarabu, ustaarabu huo ulipaswa kuwa wa kikatili, kwani mto hauwezi kupanda juu kuliko chanzo chake. Ustaarabu wa aina hiyo, baada ya kufikia kilele chake kwa haraka, ulipaswa kudorora, na historia, ingawa haieleweki wazi, inaonyesha jinsi ulivyoshuka hadi katika ubara-bara ulio giza kama ule ulioutokea.'

Ustawi wa kisasa pia una msingi wake utumwa unaofanya kazi, lakini ni utumwa unaotofautiana sana na ule wa kale. Hana hisia wala haijui uchovu. Hakuna mapumziko katika kazi yake, na katika eneo dogo hufanya kazi zaidi kuliko kazi ya mataifa ya watumwa wa kale. Sio tu kwamba ni mwenye nguvu zaidi mno, bali pia ni wa bei nafuu zaidi mno kuliko wao. Hufanya kazi bila kikomo, na hufanya kazi katika kila kitu; kuanzia kazi nyembamba hadi nzito, ana uwezo sawa. Huzalisha vitu vyote kwa wingi kiasi kwamba mwanadamu, akiwa amepunguziwa mzigo wa sehemu kubwa ya kazi yake ya utumwa, anatambua kwa mara ya kwanza cheo chake cha Bwana wa Uumbaji. Bidhaa za

[D319]

sanaa zote kuu za ustaarabu wetu, matumizi ya usafiri wa bei nafuu na wa haraka nchi kavu na majini, uchapishaji, vyombo vya amani na vita, upatikanaji wa maarifa ya kila aina, vinawezekana na kuwa mali ya wote kwa juhudi za mtumwa mwatiifu, ambaye tunamuita injini ya mvuke.'

"Ni kweli kihalisi kwamba mashine za kisasa ni mtumwa mwenye mamia ya mara ya nguvu za uzalishaji kuliko watumwa wa kale wa kibinadamu, na hivyo basi sasa tuna msingi wa kimwili wa ustaarabu ambapo idadi yote ya watu ingeunda tabaka la watu wenye muda wa ziada, linalolingana na raia huru wa Athari—tabaka ambalo kwa kweli si huru kutumia muda wake katika upotevu wa uvivu, bali limeondolewa katika kazi ngumu zaidi, na lina uwezo wa kujikimu kwa starehe bila kazi ya mikono zaidi ya ile inayolingana na afya njema, ukuzao wa kiakili na burudani ya busara. Nchini Uingereza pekee inakadiriwa kwamba mvuke unafanya kazi ya wanaume milioni 156,000,000, idadi ambayo ni angalau mara tano ya wale wote waliokuwepo katika ulimwengu wote uliokuwa na ustaarabu katika nyakati za kale, ukijumuisha watumwa na watu huru. Nchini Marekani, mvuke hufanya kazi ya wanaume milioni 230,000,000, idadi inayowakilisha karibu idadi yote ya watu duniani kwa sasa, na tunatumia nguvu za maporomoko ya maji kuendesha mota za umeme kwa kasi inayoonekana kuwa itaacha hata idadi hiyo nyuma.

"Lakini kwa bahati mbaya, ingawa tuna msingi wa kimwili wa ustaarabu wenye faraja, mapumziko na akili iliyosambaa kote, bado hatujajifunza jinsi ya kuutumia. Tunaboreshwa, lakini bado tuna raia wanaojiona wenye bahati wakipata fursa ya kutumia saa zao zote za kuamka katika kazi inayochosha—raia ambao kwa nadharia yetu ya kisiasa ni sawa na wanaume wengine wowote katika kuamua sera za serikali, lakini ambao hawana fursa ya kupata mawazo juu ya mada yoyote zaidi ya matarajio ya milo yao ya ijayo.

Sayansi ya fizikia imetupatia njia za kujenga ustaarabu mkuu zaidi, angavu zaidi, wenye furaha zaidi, na endelevu zaidi ambao historia inafahamu. Inabaki kwa sayansi ya jamii kutufundisha jinsi ya kutumia vifaa hivi. Kila jaribio katika mwelekeo huo, iwe linapata mafanikio

[D320]

au kushindwa, ina thamani. Katika kemia kuna majaribio elfu moja yasiyo na tija kwa kila ugunduzi. Ikiwa Kaveah na Altruria zimeshindwa, bado tunawashukuru waanzilishi wao kwa kusaidia kuweka alama kwenye miamba iliyozama katika mkondo wa maendeleo."

Jarida la biashara ya makaa ya mawe, *The Black Diamond*, linasema:

Tunapochunguza kwa haraka kasi ya usafiri na mawasiliano ambayo imeendelezwa, tunaona wazi kwamba imejipatia nafasi ambayo bila yake ni vigumu kuelewa jinsi biashara ya kisasa inavyofanywa sasa. Jambo moja kuhusu *uchimbaji madini kwa mashine*, ambalo ni la umuhimu mkubwa, ni kwamba fundi anaweza kutegemewa kutoa kazi thabiti. Hivyo basi, uwezekano wa migomo umepungua sana, na ni jambo la kuonekana kwamba popote ambapo mgomo hutokea sasa, mara nyingi hufuatiwa na upanuzi wa utawala wa mashine katika maeneo mapya. Matumizi yaliyoongezeka ya mbinu za kimashine pande zote kwa taratibu yanapanga uhusiano wa biashara ndugu kwenye msingi wa marekebisho ambao utaendelea kuelekea kwenye hatua ambapo migomo inaweza kuwa karibu haiwezekani.

"Umeme bado uko katika utotoni, lakini pale unaposhika eneo fulani unaonekana kuwa wa kudumu, na wachimbaji wa almasi za giza hivi karibuni watalazimika kukabiliana na ukweli mkali kwamba pale ambapo hawajafukuzwa na wafanyakazi wa bei nafuu wa Ulaya, wana adui asiyeshindika zaidi wa kukabiliana naye, na kwamba katika miaka michache, pale maelfu wanapojihusisha na uchimbaji madini, mamia watafanya kazi sawa kwa msaada wa mashine za uchimbaji madini za umeme."

Gazeti la *Olyphant* linasema:

Maendeleo makubwa ya sayansi, na vifaa visivyo na hesabu vya enzi hii ya ubunifu, vinaondoa kwa kasi kazi za mikono katika sekta nyingi za viwanda, na maelfu ya wafanyakazi ambao walipata ajira zenye malipo mazuri miaka michache iliyopita sasa wanatafuta bure kitu cha kufanya. Ambapo mamia ya watu walikuwa wakifanya kazi katika kiwanda, sasa ishirini tu watafanya kazi nyingi zaidi, wakisaidiwa na vifaa vya mitambo. Linotype imewafanya maelfu ya wachapishaji kuwa wavivu, na kadhalika katika biashara mbalimbali, mashine hufanya kazi kwa haraka zaidi, kwa gharama ndogo, na kwa kuridhisha zaidi kuliko kazi ya mikono.

"Mwelekeo ni kwamba, katika miaka michache ijayo uchimbaji wa makaa ya mawe ya anthracite

[D321]

uchimbaji wa makaa ya mawe utafanywa kwa kiasi kikubwa kwa vifaa vya umeme, na kwamba mwanadamu na punda watakuwa ni vifaa vya ziada tu vya kifaa cha umeme pale ambapo kazi inayohitaji nguvu ya kusukuma inapohusika."

Mwandishi mwingine anabainisha yafuatayo kama ukweli:

"Mtu mmoja na wavulana wawili wanaweza kufanya kazi ambayo ilihitaji wasokoti 1,100 kufanya miaka michache tu iliyopita.

"Mtu mmoja sasa anafanya kazi ya washonaji nguo hamsini wakati wa babu yake.

"Mashine za uchapishaji wa pamba zimewafukuza kazi wafanyakazi elfu moja na mia tano kwa kila mfanyakazi mmoja aliyebaki.

"Mashine moja ikiwa na mtu mmoja tu kama msimamizi hutengeneza viatu vya farasi vingi kwa siku moja kama ambavyo ingechukua wanaume 500 kutengeneza katika muda uleule.

"Kati ya wanaume 500 waliokuwa wakifanya kazi zamani katika biashara ya kusaga magogo, 499 wamepoteza ajira zao kutokana na kuanzishwa kwa mashine za kisasa.

"Mashine moja ya kutengeneza misumari inachukua nafasi ya wanaume 1,100.

"Katika utengenezaji wa karatasi, asilimia 95 ya kazi ya mikono imebadilishwa.

"Mtu mmoja sasa anaweza kutengeneza vyombo vya udongo vingi kwa wakati uleule kama watu 1,000 walivyoweza kufanya kabla ya kutumika kwa mashine. "Kwa kutumia mashine katika kupakia na kupakua meli mtu mmoja anaweza kufanya kazi ya watu 2,000.

"Mtaalamu wa kutengeneza saa anaweza kutengeneza saa 250 hadi 300 kila mwaka kwa msaada wa mashine, hivyo asilimia 85 ya kazi ya mikono ya zamani ikiachwa."

Gazeti la *Pittsburgh Post*, likitambua miaka iliyopita maendeleo ya ajabu katika utengenezaji wa chuma ghafi katika miongo miwili kutokana na tanuru zilizoboreshwa, lilisema:

Miaka ishirini iliyopita, mwaka 1876, uzalishaji wa chuma ghafi nchini Marekani ulikuwa tani 2,093,236. Mwaka 1895 uzalishaji wa chuma ghafi katika Kaunti ya Allegheny ulikuwa tani 2,054,585. Mnamo 1885 jumla ya uzalishaji wa nchi ulikuwa tani 4,144,000 za chuma ghafi, ilhali mnamo 1895 tuliongoza dunia kwa tani 9,446,000."

Wakanada wanaona hali zilezile na athari zilezile. Gazeti *la Montreal Times* linasema:

"Kwa mashine bora zaidi za sasa mtu mmoja

[D322]

anaweza kuzalisha nguo za pamba kwa ajili ya watu 250. Mtu mmoja anaweza kuzalisha nguo za sufu kwa ajili ya watu 300. Mtu mmoja anaweza kuzalisha buti na viatu kwa ajili ya watu 1,000. Mtu mmoja anaweza kuzalisha mkate kwa ajili ya watu 200. Hata hivyo, maelfu ya watu hawawezi kupata nguo za pamba, nguo za sufu, buti au viatu au mkate. Lazima kuwe na sababu fulani ya hali hii. Lazima kuwe na njia fulani ya kutatua hali hii ya aibu ya fujo tuliyomo. Basi, tiba ni nini?"

Gazeti la *Topeka State Journal* lilisema:

Profesa Hertzka, mwanauchumi na mwanasiasa wa Austria, amegundua kwamba kuendesha idara mbalimbali za viwanda ili kuwapatia Waaustria milioni 22 vitu vyote muhimu maishani, kwa kutumia mbinu na mashine za kisasa, kungehitaji kazi ya wanaume 615,000 tu, wakifanya kazi kwa saa za kawaida. Kuwapatia wote anasa kungehitaji wafanyakazi 315,000 zaidi tu. Aidha, anakadiria kwamba idadi ya sasa ya watu wanaofanya kazi nchini Austria, ikijumuisha wanawake wote na wanaume wote wenye umri kati ya miaka 16 na 50, ni takriban 5,000,000. Mahesabu yake zaidi yalimfanya athibitishe kwamba idadi hii ya wafanyakazi, wote wakiwa wameajiriwa na wamepewa mashine na mbinu za kisasa, wangeweza kuwapatia watu wote mahitaji muhimu na anasa kwa kufanya kazi siku thelathini na saba kwa mwaka, kwa saa za sasa. Kama wangechagua kufanya kazi siku 300 kwa mwaka, wangelazimika kufanya hivyo kwa saa moja na dakika ishirini tu kwa siku.

Takwimu za Prof. Hertzka kuhusu Austria, ikiwa ni sahihi, zinaweza kutumika kwa mabadiliko kidogo kwa kila nchi nyingine, bila kuiacha hata Marekani. Kuna mashine ya kukata na kufunga mashamba ya mvuke inayo fanya kazi California inayovuna na kufunga ekari tisini kwa siku, kwa uangalizi wa watu watatu. Ikiwa imewekewa plau za vikundi, kifaa cha mvuke cha mashine hii kinaweza kulima ekari themanini na nane kwa siku. Mwanachomeleaji huko Brooklyn anaajiri wanaume 350 na hutengeneza mikate 70,000 kwa siku, au kwa kiwango cha mikate 200 kwa kila mfanyakazi. Katika kutengeneza viatu kwa kutumia mashine ya McKay, mtu mmoja anaweza kushughulikia jozi 300 katika muda uleule ambao ungechukua kushughulikia jozi tano kwa mikono. Katika kiwanda cha zana za kilimo, sasa wanaume 500 wanafanya kazi ya wanaume 2,500.

Kabla ya mwaka 1879 ilichukua wanaume kumi na saba wenye ujuzi kutengeneza dozini 500 za mifagio kwa wiki. Sasa wanaume tisa wanaweza kutengeneza dozini 1,200 katika muda uleule. Mtu mmoja anaweza kutengeneza na kumaliza

makopo 2,500 ya pauni 2 kwa siku. Kiwanda cha saa cha New York kinaweza kutengeneza zaidi ya saa 1,400 kwa siku, 511,000 kwa mwaka, au kwa kiwango cha saa mbili au tatu kwa dakika. Katika biashara ya ushonaji nguo mtu mmoja akiwa na umeme anaweza kukata nguo 500 kwa siku. Katika kiwanda cha chuma cha Carnegie, umeme ukisaidia, wanaume wanane hufanya kazi ya watu 300. Mashine moja ya kutengeneza mechi, inayotunzwa na mvulana mmoja, inaweza kukata vijiti milioni 10 kwa siku. Kina cha kusokota kitambaa cha kisasa zaidi kinaweza kufanya kazi bila uangalizi wakati wote wa saa ya chakula cha jioni, na saa moja na nusu baada ya kiwanda kufungwa, kikisokota kitambaa kiotomatiki.

Hapa inawasilishwa changamoto ya zama hizi inayosubiri suluhisho: jinsi ya kuunganisha nguvu zetu na mahitaji yetu ili kusiwe na upotevu wa nishati wala uhaba. Changamoto hii ikishatatuliwa ipasavyo, ni wazi kwamba hakutakuwa na watu waliochoka, waliokithiriwa na kazi; hakuna umaskini, hakuna njaa, hakuna ukosefu, hakuna wale walevi. Suluhisho nyingi sana zimependekezwa, lakini hadi sasa hakuna inayoonekana kutumika bila kumdhulumu mtu, iwe kwa kweli au kwa dhahania. Mtu atakayeongoza watu kwenye nuru katika jambo hili atakuwa shujaa mkuu na mkarimu mkuu wa jamii yake ambaye dunia imewahi kumfahamu."

Ushindani wa Wanawake Kama Sababu

Jambo lingine la kuzingatia ni ushindani wa wanawake. Mnamo 1880 kulingana na ripoti za Sensa ya Marekani, kulikuwa na wanawake 2,477,157 waliokuwa wakijishughulisha katika kazi za kupata kipato nchini Marekani. Mnamo 1890 takwimu zilionyesha kuwa idadi hiyo ilikuwa 3,914,711, ongezeko la zaidi ya asilimia hamsini. Ongezeko la ajira za wanawake katika nyanja za uhasibu, ukaripishaji na stenografia linaonyesha ongezeko kubwa sana. Sensa ya mwaka 1880 ilionyesha wanawake 11,756 walioajiriwa kwa kazi hizo; Sensa ya mwaka 1890 ilionyesha 168,374. Ni salama kusema kwamba jumla ya idadi ya wanawake sasa (1912) wanaojishughulisha na kazi za kuleta kipato ni zaidi ya milioni kumi. Na sasa hizi pia zinaondolewa na mashine. Kwa mfano, kiwanda cha kuchoma kahawa huko Pittsburgh kwa kusakinisha mashine mbili mpya za kufunga kahawa ambazo zinaendeshwa

zinaendeshwa na wanawake wanne, kusababisha kufukuzwa kwa wanawake hamsini na sita.

Ushindani unaongezeka kwa kasi kila siku, na kila uvumbuzi wenye thamani huongeza tu ugumu. Kwa kweli, wanaume na wanawake wameondolewa kwenye kazi nyingi za kuchosha, lakini nani atawahudumia wao na familia zao wakiwa hawafanyi kazi?

Maoni na Mbinu za Wafanyakazi, Zinazofaa na Zisizofaa

Tunaweza tu kukiri kwamba kila dalili inaonyesha shinikizo kubwa zaidi la kazi, kutokana na jeshi kubwa zaidi la watu wasio na ajira, na hivyo basi mishahara kupungua zaidi na zaidi. Ili kuzuia hili, Chama cha Wafanyakazi kimeundwa, ambacho kwa hakika kimesaidia kiasi kudumisha heshima, malipo na utu wa mwanadamu, na kuokoa wengi kutoka kwa nguvu ya kusagwa ya ukiritimba. Lakini haya yamekuwa na madhara yake pamoja na faida zake. Yamewafanya watu kujiamini wenyewe na Vyama vyao vya Wafanyakazi kwa ushauri na msaada kutoka kwa mtanziko huo, badala ya kumtazama Mungu na kutafuta kujifunza kutoka kwa Neno lake ni ipi njia yake, ili waweze kutembea ndani yake wasije wakakwenda. Kama wangefuata njia ya pili, Bwana angewapa, kama watoto wake, "roho ya akili timamu," na angewaongoza kwa ushauri wake. Lakini haikuwa hivyo; badala yake ni kinyume chake; kutomwamini Mungu, kutomwamini mwanadamu, kutoridhika kwa jumla na ubinafsi usio na utulivu na unaokera vimezidi kuimarika. Vyama vya wafanyakazi vimechochea hisia ya kujitegemea kwa ubinafsi na majivuno, na vimewafanya wafanyakazi kuwa na matakwa makali zaidi, na kuvitenga vyama vya wafanyakazi kutoka kwa huruma za watu wema na wenye moyo mwema miongoni mwa waajiri, ambao wanakaribia kufikia hitimisho kwamba ni bure kujaribu kushirikiana kwa njia ya upatanishi na vyama hivyo, na kwamba wafanyakazi lazima wajifunze kwa uzoefu mkali kuwa na matakwa makali kidogo.

[D325]

Nadharia ya wafanyakazi ni sahihi, inapodai kwamba baraka na uvumbuzi unaohusiana na kuanza kwa asubuhi ya Milenia unapaswa kunufaisha wanadamu wote, na si kwa ajili ya utajiri wa wale ambao tamaa yao, uamuzi wao makini, utabiri wao na nafasi zao za kipekee vimewapatia wao wenyewe na watoto wao umiliki wa mitambo na ardhi, na utajiri wa ziada ambao huu unaongezeka kila siku. Wanahisi kwamba watu hawa wenye bahati hawapaswi kujipatia kila kitu wanachoweza kwa ubinafsi, bali wanapaswa kugawanya fursa zote kwa ukarimu; si kama *zawadi*, bali kama *haki*; si chini ya *sheria ya ushindani wa ubinafsi*, bali chini ya *sheria ya* kimungu *ya upendo kwa jirani*. Wanathibitisha madai yao kwa mafundisho ya Bwana Yesu, na mara nyingi wanataja maagizo yake.

Lakini wanaonekana kusahau kwamba wanawaomba wenye bahati kuishi kwa kanuni ya upendo, kwa manufaa ya wale wasio na bahati, ambao bado wanataka kuishi kwa sheria ya ubinafsi. Je, ni busara kuwaomba wengine kile ambacho wao wenyewe hawataki kuwapatia wengine? Na hata kama hili linaweza kuwa jambo linalotamaniwa na kupongezwa, je, ni busara kulitarajia, ikiwa litaombwa? Hakika sivyo. Watu hao hao wanaodai kwa sauti kubwa kwamba wale wenye bahati zaidi yao wagawane nao, hawataki kabisa kugawana kiwango chao cha ustawi na wale wasio na bahati kama wao.

Matokeo mengine ya utawala wa ubinafsi katika masuala ya kibinadamu ni kwamba wengi wa watu wachache wenye busara nzuri huvutwa na makampuni makubwa ya biashara, taasisi za uaminifu, n.k., ya leo, wakati wale wanaotoa ushauri kwa Vyama vya Wafanyakazi mara nyingi huwa ni watu wenye busara ya wastani au duni. Wala ushauri mzuri, wa wastani hauwezi kupokelewa vyema unapotolewa. Wafanyakazi wamejifunza kuwa na mashaka, na wengi wao sasa wanadhani kwamba wale wanaotoa ushauri wenye busara ni majasusi na wajumbe wanaounga mkono upande wa waajiri. *Wengi* wao hawana mantiki, na wanatii tu wale werevu wanaoridhisha matakwa ya

[D326]

wasio na elimu zaidi, ili wawe viongozi wao wanaolipwa vizuri.

Iwe ni kwa ujinga au hukumu mbaya, nusu kamili ya ushauri unaokubaliwa na kutekelezwa umeonekana kuwa mbaya, usio na busara na usiofaa kwa wale waliokusudiwa kunufaika. Shida, kwa kiasi kikubwa, bila shaka ni kwamba, kwa kutegemea mkono wa nguvu za kibinadamu, kama inavyoonyeshwa katika idadi na ujasiri wao wenyewe, wanapuuza hekima inayotoka juu, ambayo ni "kwanza safi, kisha ya amani, ya upole, ya kulegea, iliyojaa huruma na matunda mema, isiyo na upendeleo wala unafiki." Kwa hivyo hawana "roho [tabia] ya akili *timamu*" ya kuwaongoza. ***2 Tim. 1:7***

Wanadhani kwamba kwa njia ya Vyama vya Wafanyakazi, boykoti, n.k., wanaweza kuweka bei ya kazi katika baadhi ya nyanja kuwa mara mbili au mara tatu ya bei zinazolipwa kwa aina nyingine za kazi. Hawatambui kwamba chini ya mazingira mapya ya kimashine, haihitaji tena miaka mingi kujifunza ufundi; kwamba kwa elimu ya shule za kawaida na magazeti kwa ujumla, maelfu ya watu wanaweza kujifunza haraka kufanya kile ambacho wachache walikuwa wakiielewa zamani; na kwamba wingi wa ajira, unaoshusha mishahara katika ufundi au sekta moja, utageuza watu wengi zaidi kuwa washindani kwa ajili ya ajira rahisi au zenye malipo bora katika nyanja nyingine, na hatimaye kutokea shinikizo kubwa la idadi ambalo haliwezi kuzuilika. Watu hawatajinyima na kuishi njaa, na kuona familia zao zikiteseka njaa, badala ya kukubali dola moja au mbili kwa siku, wakati nafasi hiyo sasa inamlipa mtu mwingine dola tatu au nne kwa siku.

Maadamu hali ni nzuri—wafanyakazi ni wachache kuliko mahitaji au mahitaji ya bidhaa ni makubwa kuliko usambazaji—Vyama vya Wafanyakazi vinaweza na vinatimiza mema makubwa kwa wanachama wao kwa njia ya kudumisha mishahara mizuri, saa za kazi nzuri na mazingira yenye afya chini ya

[D327]
ambazo wafanyakazi hufanya kazi. Lakini ni kosa kuhukumu yajayo kwa yaliyopita katika suala hili, na kutegemea Vyama vya Wafanyakazi kupinga sheria za ugavi na mahitaji. Wafanyakazi waangalie mbali kwa tumaini lao pekee, Bwana, na wasitegemee mkono wa binadamu.

Sheria ya Ugavi na Mahitaji Haiepukiki kwa Wote

Msingi wa sasa wa biashara, kwa wadogo na wakubwa, matajiri na maskini, kama tulivyoona, ni usio na upendo, unaokandamiza, na wa ubinafsi. Bidhaa zilizotengenezwa huuzwa kwa bei za juu zaidi ambazo watengenezaji na wafanyabiashara wanaweza kuzipata: zinunuliwa na umma kwa bei za chini zaidi zitakazowapatia. Swali la thamani halisi huwa halizingatiwi hata kidogo, isipokuwa kwa mtazamo wa ubinafsi. Mazao ya nafaka na shambani huuzwa kwa bei ya juu zaidi ambayo mkulima anaweza kupata, na hununuliwa na watumiaji kwa bei ya chini zaidi itakayowapatia. Kazi na ujuzi, vivyo hivyo, huuzwa kwa bei ya juu zaidi ambayo wamiliki wake wanaweza kuitaka, na hununuliwa na wakulima, wafanyabiashara na wazalishaji, kwa bei ya chini zaidi itakayowapatia wanachohitaji.

Utendaji wa "Sheria hii ya Ugavi na Mahitaji" ni wa lazima: hakuna anayeweza kuibadilisha; hakuna anayeweza kuipuuza kabisa na kuishi chini ya mipangilio ya kijamii ya sasa. Tuseme, kwa mfano, kwamba mkulima angesema, "Nitapinga sheria hii inayoongoza dunia sasa. Bei ya ngano ni senti sitini kwa bušeli; lakini inapaswa kuwa dola moja kwa bušeli ili kulipia ipasavyo kazi yangu mwenyewe na ile ya watu ninaowaajiri: Sitasuza ngano yangu chini ya dola moja kwa bušeli." Matokeo yake yangekuwa ni kwamba ngano yake ingeota, familia yake ingehitaji nguo, wafanyakazi wake waajiriwa wangepokonywa mishahara yao kwa hiari yake, na yule mtu aliyemkopesha pesa angekuwa na hasira kwa kushindwa kwake kutimiza ahadi zake na angeuza shamba lake, na ngano, na kila kitu, ili kulipia deni lake.

[D328]

Au wazia jambo hili kwa upande mwingine. Wazia mkulima akisema, "Sasa ninawapa wafanyakazi wangu wa shambani dola thelathini kwa mwezi; lakini nimegundua kwamba katika mji ulio karibu mafundi wasiofanya kazi kwa bidii zaidi, na kwa saa chache, hulipwa dola hamsini hadi mia moja kwa mwezi: Nimeazimia kwamba kuanzia sasa nitawapa saa nane za kazi kwa siku na dola sitini kwa mwezi mwaka mzima." Matokeo ya jaribio kama hilo la kupuuza sheria ya ugavi na mahitaji yange kuwa nini? Pengine hivi karibuni angejikuta amepata deni. Ni kweli, kama wakulima wote nchini Marekani wangelipa mshahara uleule, na kama wote wangelauza kwa bei za haki, ingeweza kufanyika; lakini mwishoni mwa msimu maghala ya nafaka yangekuwa yamejaa ngano, kwa sababu Ulaya ingenunua kwingineko. Na kisha nini? Habari zingepelekwa kwa telegrafu hadi India, Urusi na Amerika ya Kusini, na wakulima wa ngano wa huko wangepeleka ngano zao hapa, na kuvunja kile kitakachoitwa Muungano wa Wakulima, na kuwapatia maskini mkate wa bei nafuu. Ni wazi kwamba mpangilio kama huo, kama ungeweza kutekelezwa, usingeweza kudumu zaidi ya mwaka mmoja.

Na sheria hii ileile ya mpangilio wa sasa wa kijamii—Sheria ya Ugavi na Mahitaji—inadhibiti kwa usawa kila bidhaa nyingine ya kazi au ustadi wa binadamu, ikibadilika kulingana na mazingira.

Katika Jamhuri hii Kuu, hali zimekuwa nzuri kwa mahitaji makubwa, mishahara ya juu na faida nzuri, kwa sababu ya ushuru wa kinga dhidi ya ushindani wa Ulaya, na mwelekeo umekuwa wa fedha za Ulaya kuja hapa kuwekeza, kwa sababu ya faida bora; na wafanyakazi na wataalamu wa kigeni pia walikuja hapa kwa ajili ya malipo bora kuliko yale yaliyoweza kupatikana nyumbani. Haya yalikuwa tu ni utendaji wa Sheria ileile ya Ugavi na Mahitaji. Na mamilioni ya pesa za uwekezaji katika mitambo na reli, na kuwapatia watu nyumba na mahitaji ya maisha, kwa miaka mingi yameifanya hii kuwa nchi ya ajabu zaidi ya

[D329]

dunia kwa ustawi. Lakini kilele cha ustawi huu kimepita, na tuko kwenye mteremko. Na hakuna kinachoweza kuzuia isipokuwa vita au majanga mengine katika mataifa mengine yaliyoendelea, ambayo yangepeleka biashara ya dunia kwa muda kwa mataifa yaliyo katika amani. Vita kati ya China na Japani vilipunguza shinikizo kidogo, si tu kwa sababu ya silaha na risasi zilizonunuliwa na pande zilizogombana, bali pia kwa fidia iliyolipwa na China kwa Japani ambayo kwa upande wao Wajapani waliitumia kununua meli za kivita zilizotengenezwa katika nchi mbalimbali, hasa Uingereza. Zaidi ya hayo, kutambua kwamba Japani sasa ni "nchi ya nguvu za baharini" kumesababisha serikali za Ulaya na Marekani kuongeza vifaa vyao vya jeshi la majini. Hakuna kitu kinachoweza kuwa na uoni mfupi zaidi kuliko mkutano wa hivi karibuni wa umati wa wafanyakazi uliofanyika New York kupinga matumizi zaidi kwa ajili ya ulinzi wa majini na pwani nchini Marekani. Wanapaswa kuona kwamba matumizi kama hayo husaidia kuwapa wafanyakazi ajira. Ingawa tunapinga vita, hatupingi kwa kiwango chochote watu kufa njaa kwa kukosa ajira; na hatungejaribu hatari ya kuongezeka kwa vita. Acha madeni ya dunia yageuzwe kuwa hati fungani. Hati fungani zitakuwa na thamani sawa na dhahabu na fedha katika wakati ule mkuu wa taabu unaokaribia. ***Eze. 7:19***; ***Sef. 1:18***

Wengi wanaona kwamba ushindani ndio hatari: kwa hivyo Sheria ya Kuzuia Wachina ilipitishwa, si tu kuzuia uhamiaji wa mamilioni ya Wachina, bali pia kutoa agizo la kuwafurusha nchini kutoka kwa wote wasiotaka kuwa raia. Na ili kuzuia uhamiaji kutoka Ulaya, sheria ilipitishwa ikiyazuia watoto wa kiume kutua ambao hawawezi kusoma lugha fulani, n.k. Wengi wanaona kwamba chini ya sheria ya usambazaji na mahitaji, ajira hivi karibuni itafikia kiwango cha kawaida duniani kote, na wanataka kuzuia kadri iwezekanavyo, na kwa muda mrefu iwezekanavyo, kushuka kwa hadhi ya ajira nchini Marekani, hadi kufikia viwango vya Ulaya au Asia.

[D330]

Wengine wanatafuta suluhisho la kisheria—kupitisha sheria kwamba wazalishaji walipe mishahara mikubwa na kuuza bidhaa zao kwa faida ndogo juu ya gharama. Wanasahau kwamba Mtaji, ukifanywa usiwe na faida hapa, utahamia kwingine kujenga, kuajiri na kuzalisha—ambapo mazingira ni rafiki, ambapo mishahara ni ya chini au bei zina faida zaidi.

Lakini mtazamo wa siku za usoni chini ya hali ya sasa unaonekana kuwa na giza zaidi, tunapoangalia suala hili kwa upana zaidi. Sheria ya Ugavi na Mahitaji inadhibiti Mtaji kama vile inavyodhibiti Kazi. Mtaji uko macho kama Kazi katika kutafuta ajira yenye faida. Nayo pia hujipatia habari, na huitwa huku na kule kote ulimwenguni. Lakini Mtaji na Kazi hufuata njia tofauti na hudhibitiwa na masharti tofauti. Kazi ya Ufundi hutafuta maeneo ambapo mishahara ni ya juu zaidi; Mtaji hutafuta maeneo ambapo mishahara ni ya chini zaidi, ili kwa njia hiyo upate faida kubwa zaidi.

Mitambo imehudumia Mtaji kwa ukarimu, na bado inamhudumia kwa uaminifu; lakini kadiri Mtaji unavyoongezeka na mitambo inavyoongezeka, "uzalishaji kupita kiasi" hufuata; yaani, zaidi huzalishwa kuliko kinachoweza kuuzwa kwa faida; na ushindani, bei za chini na faida ndogo hufuata. Hii kwa kawaida husababisha muungano wa makampuni ili kudumisha bei na faida, unaoitwa Trusts; lakini ni shaka kama haya yanaweza kudumishwa kwa muda mrefu isipokuwa kwa kuhusiana na bidhaa zenye hati miliki, au bidhaa ambazo usambazaji wake ni mdogo sana, au kukuzawa na sheria ambazo mapema au baadaye zitatengenezwa upya.

Mtazamo wa Ushindani wa Viwanda wa Kigeni ni wa Kutisha

Lakini ni katika wakati huu hasa fursa mpya kwa ajili ya

ujasiriamali na
Mtaji, lakini si kwa ajili ya Kazi, unafunguka. Japani na Uchina zinaamka kutoka usingizi wa karne nyingi na kuingia katika ustaarabu wa Magharibi—kwa kuthamini mvuke, umeme, mashine na uvumbuzi wa kisasa kwa ujumla. Tunapaswa kukumbuka

[D331]

kwamba idadi ya watu wa Japani ni takriban sawa na ile ya Uingereza; na kwamba idadi ya watu wa China ni zaidi ya mara tano ya ile ya Marekani. Tukumbuke pia, kwamba mamilioni haya si watu wa porini, bali ni watu ambao kwa ujumla wanaweza kusoma na kuandika lugha yao wenyewe; na kwamba ustaarabu wao, ingawa ni tofauti, ni wa zamani zaidi kuliko ule wa Ulaya
—kwamba walikuwa wameendelea, wazalishaji wa vyombo vya kauri na bidhaa za hariri wakati Uingereza Mkuu ulipokuwa umejaa watu wa porini. Hivyo basi, hatupaswi kushangaa, kujifunza kwamba Mtaji unatafuta kujihusisha na China, na hasa Japani—kujenga reli huko, kupeleka mashine huko, kujenga viwanda vikubwa vya uzalishaji huko—ili kwa njia hiyo waweze kutumia ustadi, nguvu, ufanisi, uvumilivu na utii wa mamilioni hao waliozoea kazi ngumu na uokoaji.

Mtaji unaona thawabu kubwa katika nchi ambapo kazi inaweza kupatikana kwa senti sita hadi kumi na tano kwa siku kwa kila mfanyakazi
—yanakubaliwa bila kulalamika, na kwa shukrani. Mtaji mkubwa tayari umeshakwenda Japani, na zaidi unasubiri idhini nchini China. Nani hawezi kuona kwamba itahitaji muda mfupi tu wa miaka michache sana kuingiza ulimwengu wote wa viwanda katika ushindani na mamilioni haya ya watu ambao tayari ni hodari na wanaoweza kujifunza kwa haraka? Ikiwa mishahara ya sasa barani Ulaya inapatikana kuwa haitoshi; na ikiwa kwa sababu ya mishahara ya awali ya ukarimu nchini Marekani na mawazo na tabia za anasa (kulinganishwa na Ulaya na Asia) zilizokuzwa hapa, tunachukulia mishahara ya sasa kama "mishahara ya njaa" (ingawa bado ni mara mbili ya kile kinacholipwa barani Ulaya na mara nane ya kile kinacholipwa barani Asia), hali ya kusikitisha ya ajira ingekuwaje kote ulimwenguni kote baada ya miaka thelathini zaidi ya uvumbuzi na ujenzi wa mashine za kuokoa kazi; na baada ya kazi yote duniani kuleta ushindani mkali na bidhaa za bei nafuu

[D332]
kazi ya Mashariki ya Mbali? Inge maana si tu senti kumi na tano kwa siku kama malipo, bali pia wanaume sita kwa kila kazi hata kwa kiasi hicho kidogo sana. Vyombo vya habari miaka iliyopita viligundua uhamisho wa kiwanda cha pamba kutoka Connecticut hadi Japani, na tangu wakati huo wazalishaji wengine wameelekea huko, ili kupata fursa ya ajira ya bei nafuu na hivyo faida kubwa zaidi.

Kaisari wa Ujerumani waziwazi aliona "vita hivi vya viwanda" vikikaribia; aliwakilisha kwa ishara katika picha maarufu iliyochorwa na msanii chini ya mwongozo wake na kukabidhiwa kwa Tsar wa Urusi. Picha hiyo inaonyesha mataifa ya Ulaya kwa umbo la wanawake waliovalia nguo za chuma wakiwa wamesimama katika mwanga unaotoka kwenye msalaba angani juu yao, na kwa mwongozo wa umbo la malaika linalomwakilisha Mikaeli akitazama wingu jeusi linaloinuka kutoka China na kuelea kuelekea kwao, ambapo kutoka kwalo maumbo na nyuso za kutisha zinaonekana kutokana na radi inayong'aa. Chini ya picha kuna maneno: "Mataifa ya Ulaya! Unganeni katika ulinzi wa Imani yenu na Nyumba zenu."

Mtu Mwenye Ngozi ya Njano na Pesa Nyeupe

Yafuatayo yamechukuliwa kutoka kwa makala bora katika *Jarida la Taasisi ya Kikoloni ya Kifalme* (Kiingereza), na Bwana Whitehead, mjumbe wa Baraza la Sheria, Hong Kong, Uchina. Alisema:

"Hadi sasa, Wachina wameanza tu ujenzi wa viwanda vya kusokota na kufuma. Kwenye mto Yang Tsze na katika maeneo ya jirani na Shanghai, takriban viwanda vitano tayari vinafanya kazi, na vingine viko katika hatua za ujenzi. Inakadiriwa kwamba vitakuwa na takriban nondo 200,000; na baadhi yao yameanza kazi. Mtaji unaotumika ni wa wenyeji kabisa, na amani ikirejeshwa katika maeneo haya, pamoja na usimamizi mwaminifu na wenye uwezo, mradi mfumo wetu wa sasa wa fedha uendelee kuwepo, kwa kweli hakuna kikomo kwa upanuzi na maendeleo ya viwanda katika nchi za Mashariki."

[D333]

Hapa tunaona kwa njia kama hiyo taarifa kutoka Washington, D.C., mapema mwaka 1896, ikitangaza ripoti kwa Serikali kutoka kwa Konseli Mkuu Jernigan, aliyekuwa Shanghai, China, ikieleza kwamba sekta ya pamba huko inapata umakini mkubwa; kwamba tangu 1890 viwanda vya pamba vimekuwa vikianzishwa na kustawi; kwamba kiwanda cha mafuta ya mbegu za pamba kilikuwa kinaanzishwa; na kwamba kama ilivyo nchini China eneo linalofaa kwa ukulima wa pamba karibu halina kikomo kama vile usambazaji wa wafanyakazi wa bei nafuu sana, "hakuna shaka kwamba China *hivi karibuni itakuwa* mojawapo ya nchi kubwa zaidi zinazozalisha pamba duniani."

Bwana Whitehead, akijadili vita vya mwaka 1894 kati ya China na Japani, anatangaza kwamba ndivyo vilivyokuwa tumaini kuu la kufufuka kwa viwanda vya China. Anaendelea:

Matokeo ya vita vya sasa yanaweza kusaidia kuwaondoa watu wa China kutoka kwa vifungo vya mandarin. Rasilimali za madini na nyingine za China zinajulikana kuwa kubwa mno, na karibu kabisa wana mamilioni ya ekari za ardhi inayofaa sana kwa kilimo cha pamba, ambayo, ingawa nyuzi zake ni fupi, inafaa kuchanganywa na ubora mwingine. Katika Mto Shang-hai mnamo Desemba, 1893, kulikuwa wakati mmoja na si chini ya meli tano za mvuke za baharini zilizokuwa zikichukua mizigo ya pamba iliyokuzwa Uchina kwa ajili ya usafirishaji hadi Japani, ili kubadilishwa na viwanda na wafanyakazi wa Kijapani kuwa uzi na kitambaa. Sasa Wajapani wanaagiza pamba moja kwa moja kwa ajili ya viwanda vyao kutoka Marekani na kwingineko. Baada ya uamsho huu wa kutisha, iwapo China, ikiwa na watu wake milioni mia tatu wenye bidii isiyo na kifani, itafungua mikoa yake mikubwa ya ndani kwa kuanzisha reli, njia zake za maji za ndani kwa usafiri wa mvuke na rasilimali zake zisizo na kikomo kwa maendeleo, haiwezekani kutoa makadirio ya matokeo yake. Itamaanisha ugunduzi wa takriban nusu ya dunia mpya, yenye watu wengi sana wa jamii zinazofanya kazi kwa bidii, na iliyojaa rasilimali za kilimo, madini na nyinginezo; lakini mbali na kufunguliwa kwa China, ambako tunaweza kutumaini kwa haki kuwa ni mojawapo ya matokeo ya vita vya sasa vya , ikiwa ni faida kwa wazalishaji wa Kiingereza ,

[D334]

isipokuwa mabadiliko yafanywe, na haraka, katika kiwango chetu cha fedha, Dola ya Kimbingu, ambayo imekuwa mahali pa ushindi wetu mwingi wa viwandani, itakuwa tu uwanja wa kushindwa kwetu kukubwa zaidi."

Mtazamo wa Bwana Whitehead ni wa kibepari kabisa anapozungumzia "kushindwa"—kweli "kushindwa" kutawaangukia zaidi wafanyakazi wa Kiingereza. Akiendelea, anaitazama Japani, kama ifuatavyo:

"Maeneo ya Osaka na Kioto sasa ni mandhari ya kushangaza ya shughuli za viwandani. Katika kipindi kifupi sana, si chini ya viwanda hamsini na tisa vya kusokota na kufuma pamba vimeibuka huko, kwa msaada wa zaidi ya dola milioni ishirini, ambazo ni mtaji wa wenyeji kabisa. Sasa wana spindi 770,874, na mwezi Mei uliopita mamlaka husika ilikadiria uzalishaji wa kila mwaka wa viwanda hivi kuwa zaidi ya bale 500,000 za uzi, zenye thamani ya takriban dola milioni arobaini, au kwa bei ya sasa ya ubadilishaji fedha, tuseme, pauni milioni nne za Uingereza. Kwa ufupi, viwanda vya Japani, si tu vya uzi na ushonaji, bali vya aina zote, vimeongezeka kwa kasi kubwa. Tayari wamepeleka mafanikio yao hadi kiwango ambacho wanaweza kwa kiasi kikubwa kupuuza ushindani wa viwanda wa Uingereza."

Bwana Whitehead anaendelea kuonyesha kwamba wakuu wa mitaji wa Ulaya na Marekani, baada ya kufanya fedha ya dhahabu isitumike kama sarafu, wameongeza thamani ya dhahabu karibu mara mbili, na kwamba hili linaongeza karibu mara mbili faida ya China na Japani. Anasema:

Acha niweke wazi kwamba fedha bado itatumia kiasi sawa cha kazi ya Mashariki kama ilivyokuwa miaka ishirini au thelathini iliyopita. Kutokutosheleza kwa kiwango chetu cha fedha kwa hivyo kunaruhusu nchi za Mashariki sasa kuajiri angalau asilimia mia moja zaidi ya kazi kwa kiasi fulani cha dhahabu kuliko walivyoweza kufanya miaka ishirini na tano iliyopita. Ili kufanya kauli hii muhimu iwe wazi kabisa, niruhusu nitoe mfano ufuatao: Mnamo 1870 rupi kumi zilikuwa sawa na sovereign moja chini ya kiwango cha pamoja cha dhahabu na fedha, na ziliwalipia wanaume ishirini kwa siku moja. Leo rupi ishirini ni takriban sawa na sovereign moja, hivyo kwa rupi ishirini wanaume arobaini wanaweza kuajiriwa kwa siku moja, badala ya ishirini

[D335]

Watu kama mwaka 1870. Dhidi ya ulemavu kama huo, wafanyakazi wa Uingereza hawawezi kushindana.

Katika nchi za Mashariki fedha bado italipia kiasi sawa cha kazi kama zamani. Hata hivyo, ikipimwa sasa kwa dhahabu, fedha ina thamani ya chini ya nusu ya dhahabu iliyokuwa ikilingana nayo zamani. Kwa mfano, kiasi fulani cha kazi kingeweza kuajiriwa Uingereza miaka ishirini iliyopita kwa, tuseme, shilingi nane. Shingi nane nchini Uingereza sasa hazitalipia kazi zaidi kuliko zamani, kwa kuwa mishahara bado ni takriban ileile, na bado kwa mujibu wa sheria zetu zina thamani sawa kabisa ya kifedha kama zamani, ingawa thamani yao ya kimetali, kutokana na kupanda kwa thamani ya dhahabu, imepunguzwa hadi chini ya siksini kimoja kila moja. Dola mbili zinazofanana kabisa na zile za zamani, zinaweza kuajiri kiasi kile kile cha kazi kama zamani, lakini si zaidi, hata hivyo kwa bei ya sasa ya dhahabu zina thamani ya shilingi nne tu. Kwa hiyo sasa inawezekana kuajiri kazi kiasi kile kile barani Asia kwa shilingi nne za pesa zetu, au kiasi chake sawa cha fedha, kama ilivyowezekana kuajiri kazi miaka ishirini iliyopita kwa shilingi nane, au kiasi chake sawa cha fedha wakati huo. Kwa kuwa thamani ya kazi ya Mashariki imepunguzwa kwa zaidi ya asilimia hamsini na tano kwa fedha za dhahabu ikilinganishwa na ilivyokuwa hapo awali, itaweza kuzalisha bidhaa za viwandani na bidhaa nyingine kwa bei nafuu zaidi kuliko kazi katika nchi za kiwango cha dhahabu. Kwa hiyo, isipokuwa sheria yetu ya fedha ibadilishwe, au *isipokuwa wafanyakazi wa Uingereza wawe tayari kukubali kupunguzwa kwa kiasi kikubwa cha mishahara, biashara za viwanda za Uingereza bila shaka lazima ziache fukwe za Uingereza, kwa sababu bidhaa zao zitachukuliwa nafasi na kuanzishwa kwa viwanda katika nchi za mfumo wa fedha ya fedha."*

Bwana Whitehead angeweza kuongeza kwa ukweli kwamba nchi za kiwango cha fedha punde si punde hazitakuwa tayari tu kukidhi mahitaji yao wenyewe, bali pia kuvamia nchi za kiwango cha dhahabu. Kwa mfano, Japani inaweza kuuza bidhaa nchini Uingereza kwa bei ya chini kwa theluthi moja kuliko ile inayotumika Japani; na, kwa kubadilisha pesa za dhahabu walizopata kuwa pesa za fedha, wanaweza kupeleka nyumbani Japani faida kubwa. Hivyo basi, mafundi wa Marekani na Ulaya hawatasukumwa tu kushindana na wafanyakazi wa Asia walio na kazi na ujuzi wa bei nafuu na uvumilivu, bali pia watakuwa katika hasara katika ushindani kwa

[D336]

sababu ya tofauti kati ya viwango vya dhahabu na fedha vya ubadilishanaji wa kifedha.

Akitoa maoni kuhusu mhadhara wa Bw. Whitehead, gazeti *la Daily Chronicle* (London) linaelekeza umakini kwenye ukweli kwamba India *tayari* imechukua sehemu kubwa ya biashara ya Uingereza katika bidhaa za pamba. Lilisema:

Mhadhara wa Mheshimiwa T. H. Whitehead jana usiku katika Taasisi ya Kikoloni ulivuta hisia kwa takwimu za kushangaza kuhusiana na biashara yetu ya mashariki. Ukweli kwamba katika kipindi cha miaka minne iliyopita mauzo yetu ya nje yanaonyesha upungufu wa #54,000,000 kwa bahati mbaya hakuna kinachopingika kuhusu hilo. Ripoti za kampuni sabini na saba za kusokota ya Lancashire kwa mwaka 1894 zinaonyesha jumla ya *hasara* ya #411,000. Kinyume na hili, ongezeko la usafirishaji wa uzi na vitambaa vya India kwenda Japani limekuwa kubwa mno, na viwanda vya pamba huko Hiogo, Japani, kwa mwaka 1891, vilionyesha faida ya wastani ya asilimia kumi na saba. Sir Thomas Sutherland amesema kwamba si baadaye Kampuni ya Peninsular na Oriental inaweza kujenga meli zake kwenye Mto Yangtze, na Bwana Whitehead anaamini kwamba *nchi za Mashariki hivi karibuni zitakuwa zikishindana katika masoko ya Ulaya*. Ingawa tunaweza kutofautiana sana kuhusu tiba zinazopendekezwa, kauli kama hizi kutoka kwa wataalamu hutoa mada ya tafakari ya kina."

Gazeti la Ujerumani, *Tageblatt* (Berlin), lilichunguza kwa makini suala la ushindi wa uhakika wa Japani dhidi ya China, na likashangazwa na taarifa lililopata. Lilimtaja Kaunti Ito, Waziri Mkuu wa Japani, kama Bismarck mwingine; na Wajapani kwa ujumla kuwa wameendelea sana. Lilihitimisha kwa kauli muhimu sana kuhusu *vita vya viwanda* tunavyovizingatia, likisema:

"Kaunti Ito anaonyesha shauku kubwa katika maendeleo ya viwanda ya nchi yake. Anaamini kuwa wageni wengi wanapuuza uwezo wa Japani katika mapambano ya kimataifa ya kutafuta ubora wa viwanda. Wanawake wa Kijapani, anadhani, wako sawa na wanaume katika kila nyanja ya kazi, na wana uwezo wa kufanya kazi mara mbili wa taifa."

Mhariri wa *Economiste Francais* (Paris), akitoa maoni kuhusu Japani na masuala yake, anasema, kwa maana kubwa:

[D337]

"Ulimwengu umeingia katika hatua mpya. Watu wa Ulaya lazima wazingatie vigezo vipya vya ustaarabu. Nchi kuu lazima ziachie kugombea miongoni mwao, na lazima ziwe na msimamo wa pamoja, na lazima wakumbuke kwamba kuanzia sasa mamia ya mamilioni katika Mashariki ya Mbali—wafanyakazi wenye nidhamu, wafanyakazi wa bidii na wepesi—watakuwa washindani wetu."

Bwana George Jamison, Konseli Mkuu wa Uingereza mjini Shanghai, Uchina, aliandika kuhusu mada ya Ushindani wa Mashariki, akionyesha kwamba kuondolewa kwa fedha kama sarafu rasmi na hivyo kushuka kwa thamani yake, na kuacha dhahabu kuwa sarafu kigezo katika nchi zilizoendelea, ni jambo lingine linalopunguza nguvu kazi na kuongeza faida kwa Mtaji. Alisema:

Kuongezeka kwa thamani ya dhahabu, ikilinganishwa na ile ya fedha, kumegeuza kila kitu. Bidhaa za Uingereza ziliharibika sana kwa thamani yao ya fedha kiasi kwamba Mashariki ililazimika kujitengenezea mwenyewe, na kushuka kwa thamani ya chuma cheupe kumemsaidia sana katika kazi yake kiasi kwamba sasa anaweza kutengeneza za kutosha kwa ajili yake mwenyewe na pia kuzisafirisha nje kwa faida. Kuongezeka kwa thamani ya dhahabu kumeongeza mara mbili bei ya fedha ya bidhaa za Uingereza mashariki na kumefanya matumizi yake kuwa karibu ghali mno, wakati kushuka kwa thamani ya fedha kumeshusha kwa zaidi ya nusu bei ya dhahabu ya bidhaa za mashariki katika nchi zinazotumia dhahabu, na kunaongezeka kila mara mahitaji yake. Hali hizi ni zisizo sawa kiasi kwamba inaonekana haiwezekani kuendelea na mapambano kwa muda mrefu. Ni kama kumpa mpinzani wa bingwa nusu ya umbali wa mbio.

"Ushindwaji wa Mw-Ulaya kushindana na Mw-Mashariki katika soko huru umethibitishwa Amerika. Wachina huko kwa mishahara yao ya chini walidhibiti ajira kiasi kwamba ilibidi waondolewe nchini au wafanyakazi wa Ulaya wangeishi kwa njaa au kung'olewa. Lakini nchi za Ulaya hazitishiwi na mfanyakazi mwenyewe kama walivyotishiwa Wamarekani (yeye alijua bei ya kazi ya Ulaya, na angeweza kujifunza, kuelewa, kiasi anachopaswa kupata yeye mwenyewe), bali na bidhaa za kazi hiyo iliyofanywa kwa mishahara ya Mashariki. Zaidi ya hayo, ingekuwa rahisi tu kukataa kumwajiri Mshariki kufanya kazi yako ilhali ni vigumu kukataa kununua bidhaa alizotengeneza, hasa kwa kuwa

[D338]

zinaboreka kwa ubora na kupungua kwa bei. Mvuto wa kuzinunua unazidi kuwa mkubwa kadiri kipato cha mfanyakazi Mwingereza kinavyopungua. Anakuwa na mwelekeo zaidi wa kufanya hivyo, na anakataa kununua bidhaa zake mwenyewe, bali bidhaa ghali zaidi. Nchi zinazolinda biashara ziko katika hali nzuri zaidi. Zinaweza kutoza ushuru wa ziada kwa bidhaa za Mashariki, na hivyo kuzizuia kuzidi kuingia masokoni mwao. Lakini Uingereza kwa biashara yake huru haina kinga, na mzigo mzito utawaangukia wafanyakazi wake. Uovu unaongezeka. Kila senti katika ongezeko la bei ya dhahabu ikilinganishwa na ile ya fedha huifanya bidhaa za Kiingereza kuwa ghali kwa asilimia moja mashariki, wakati kila senti ya kupungua kwa bei ya fedha huifanya bidhaa za Mashariki kuwa nafuu kwa asilimia moja katika nchi zinazotumia dhahabu. Viwanda hivi vipya vinaota kwa kasi sana nchini Japani, na kile kinachofanyika huko kinaweza na kitafanyika nchini Uchina, India na sehemu nyingine. Mara tu vitakapokuwa vimeimarika, Mashariki itavishikilia licha ya upinzani wote, na isipokuwa suluhisho la haraka litakapopatikana kubadilisha mfumo wa sarafu wa dunia, bidhaa zake zitasambazwa kote ulimwenguni na kuharibu viwanda vya Uingereza na kuleta maafa yasiyoelezeka kwa maelfu na maelfu ya wafanyakazi."

Bwana Lafcadio Hearn, ambaye kwa miaka kadhaa alikuwa mwalimu nchini Japani, katika makala yake katika jarida *la Atlantic Monthly* (Oktoba, 1895), alibainisha kuwa moja ya sababu kwa nini ushindani wa Kijapani ni mkali sana ni kwamba maskini wanaweza kuishi, kutembea na kuwa na maisha yao, kwa starehe, kulingana na dhana zao za starehe, kwa gharama ndogo sana. Anaeleza kwamba jiji la Kijapani linaundwa na nyumba za udongo, mianzi na karatasi, zinazojengwa kwa siku tano, na zilizokusudiwa kudumu, kwa ukarabati usio na mwisho, muda tu ambao mmiliki wake hataki kubadilisha makazi yake. Kwa hakika, hakuna majengo makubwa nchini Japani isipokuwa ngome chache kubwa sana zilizojengwa na mabwana wakati utawala wa kifalme ulipokuwa ukitawala. Viwanda vya kisasa nchini Japani, bila kujali jinsi biashara zao zilivyo kubwa au bidhaa zao zilivyo nzuri na za gharama kubwa, si zaidi ya vibanda virefu, na hata mahekalu yenyewe, kwa desturi ya zamani, lazima vikatwe vipande vidogo kila baada ya miaka ishirini, na kugawiwa kwa waumini wanaosafiri.

[D339]

Mfanyakazi wa Kijapani kamwe hajijizizi wala hataki kujizizi. Ikiwa ana sababu yoyote ya kubadilisha mkoa wake, hubadilisha mara moja, akivunja nyumba yake, kibanda cha karatasi na udongo ambacho ni cha kupendeza na safi, akipakia mali zake mabegani, akiambia mke wake na familia wafuate, na kuondoka kwa hatua nyepesi na moyo mchangamfu kuelekea eneo lake la mbali, labda maili mia tano, ambako anawasili baada ya matumizi ya labda, kwa juu kabisa, pauni 5. ($1.22), mara moja anajenga nyumba inayogharimu shilingi chache zaidi, na mara moja anakuwa tena raia anayeheshimika na mwenye kuwajibika. Anasema Bwana Hearn:

"Japan yote daima inasogea kwa njia hii, na mabadiliko ndiyo akili ya ustaarabu wa Kijapani. Katika ushindani mkuu wa viwanda duniani, kubadilika ndiyo siri ya nguvu ya Kijapani. Mfanyakazi huhamisha makazi yake bila majuto hadi mahali anapohitajika zaidi. Kiwanda kinaweza kuhamishwa kwa taarifa ya wiki moja, na fundi kwa nusu siku. Hakuna vikwazo vya usafiri, kimsingi hakuna chochote cha kujenga, hakuna gharama isipokuwa senti zinazozuia kusafiri.

Mjapani wa kawaida—mfanyakazi stadi anayeweza kushindana kwa bei ya chini bila shida yoyote na fundi yeyote wa Magharibi katika fani ileile ya viwanda—anabaki huru kwa furaha dhidi ya mtengenezaji viatu na mshonaji. Miguu yake inapendeza kuangalia, mwili wake ni wenye afya na moyo wake ni huru. Akitaka kusafiri maili elfu moja, anaweza kujiandaa kwa safari yake ndani ya dakika tano. Mavazi yake yote hayahitaji gharama ya senti sabini na tano; na mizigo yake yote inaweza kuwekwa kwenye kilamba cha kichwani. Kwa dola kumi anaweza kusafiri mwaka mzima bila kufanya kazi, au anaweza kusafiri kwa kutegemea tu uwezo wake wa kufanya kazi, au anaweza kusafiri kama mwabudu. Unaweza kujibu kwamba mtu yeyote asiye na ustaarabu anaweza kufanya vivyo hivyo. Ndio, lakini mtu yeyote mwenye ustaarabu hawezi; na Mjapani amekuwa mtu mwenye ustaarabu wa hali ya juu kwa angalau miaka elfu moja. Hivyo basi uwezo wake wa sasa wa kuwatishia wazalishaji wa Magharibi."

Akitoa maoni kuhusu yaliyo hapo juu, jarida la London *Spectator* linasema:

"Hiyo ni taswira ya kutia moyo sana, na tunakiri waziwazi, kama tulivyokiri daima, kwamba ushindani wa Kijapani ni jambo la kutisha sana, ambalo siku moja

[D340]

inaweza kuathiri kwa undani hali zote za ustaarabu wa viwanda wa Ulaya."

Tabia ya ushindani unaotarajiwa kutoka upande huu itaonekana kutoka kwa yafuatayo, kutoka kwa *Literary Digest* kuhusu

"Hali ya Kazi nchini Japani."

Japani imepiga hatua za kushangaza katika maendeleo ya viwanda vyake. Hii kwa kiasi kikubwa inatokana na akili na bidii ya wafanyakazi wake, ambao mara nyingi hufanya kazi masaa kumi na nne kwa siku bila kulalamika. Kwa bahati mbaya, uvumilivu wao unatumika vibaya sana na waajiri wao, ambao lengo lao pekee linaonekana kuwa ni kushinda ushindani wa kigeni. Hali hii ni hasa katika utengenezaji wa pamba, unaowaajiri idadi kubwa ya wafanyakazi. Makala katika gazeti *la Echo*, Berlin, inaelezea jinsi viwanda vya Kijapani vinavyoendeshwa kama ifuatavyo:

"Wakati wa kawaida wa kuanza kazi ni saa kumi na mbili asubuhi, lakini wafanyakazi wako tayari kuja wakati wowote, na hawalalamiki wakiamriwa kujitokeza saa kumi alfajiri. Mishahara ni ya chini kwa kushangaza; hata katika vituo vikubwa zaidi vya viwanda, washonaji na wachambuzi wa pamba hupata wastani wa senti kumi na tano tu kwa siku; wanawake hupokea senti sita tu. Viwanda vya kwanza vilijengwa na serikali, ambayo baadaye ilivikabidhi kwa makampuni ya hisa. Sekta inayostawi zaidi ni utengenezaji wa bidhaa za pamba. Kituo kimoja, kile cha Kanegafuchi, kinaajiri wanaume 2,100 na wanawake 3,700. Wamegawanywa katika zamu za mchana na usiku na huvunja kazi yao ya saa kumi na mbili mara moja tu kwa dakika arobaini, ili kula. Karibu na kiwanda hicho kuna makazi, ambapo wafanyakazi wanaweza pia kupata mlo kwa bei isiyofikia senti moja na nusu. Viwanda vya kusokota nyuzi vya Osaka ni kama hivyo. Viwanda hivi vyote vina mashine bora za Kiingereza, kazi inaendelea mchana na usiku, na faida kubwa inapatikana. Viwanda vingi vinafungua matawi, au vinapanua mitambo yao ya awali, kwa kuwa uzalishaji bado haujatosheleza matumizi.

[D341]

"Kwamba wazalishaji wamejifunza haraka kuajiri wanawake kama washindani wa bei nafuu kwa wafanyakazi wa kiume inathibitishwa na takwimu, ambazo zinaonyesha kuwa viwanda arobaini na tano vya uzi vinawapa kazi wanawake 16,879 na wanaume 5,730 pekee. Waajiri wameunda chama kikuu chenye nguvu na mara nyingi hunyanyasa upole wa mamlaka, ambao hawataki kuzidhoofisha viwanda. Wasichana wadogo wa umri wa miaka minane na tisa wanalazimishwa kufanya kazi kuanzia saa tisa hadi saa kumi na mbili. Sheria inataka watoto hawa wawe shuleni, na walimu wanalalamika; lakini maafisa hufumbia macho ukiukaji huu. Utiifu na unyenyekevu mkubwa wa wafanyakazi umesababisha desturi nyingine, ambayo inawaweka kabisa katika mamlaka ya waajiri wao. Hakuna kiwanda kitakachomwajiri mfanyakazi kutoka taasisi nyingine isipokuwa atoe kibali cha maandishi kutoka kwa mwajiri wake wa zamani. Kanuni hii inatekelezwa kwa ukali kiasi kwamba mfanyakazi mpya hufuatiliwa kwa karibu, na ikithibitishwa kuwa tayari anajua kitu kuhusu biashara hiyo, lakini hana kibali, hufukuzwa mara moja."

Jarida la Biashara la Uingereza pia lilichapisha taarifa kuhusu viwanda vya Osaka, kutoka kwa barua ya mwandishi wa habari wa gazeti la Adelaide (Australia) *Observer*. Mwandishi huyu wa habari, akiandika moja kwa moja kutoka Osaka, alivutiwa sana na aina mbalimbali na uchangamfu wa viwanda vya jiji hilo kiasi kwamba aliliita "Manchester ya Mashariki ya Mbali":

Wazo fulani la ukubwa wa sekta ya viwanda ya Osaka litapatikana ikijulikana kwamba kuna viwanda kadhaa vyenye mtaji wa zaidi ya yen 50,000 na chini ya hapo, zaidi ya thelathini kila kimoja chenye mtaji wa zaidi ya yen 100,000, vinne vyenye zaidi ya yen 1,000,000, na kimoja chenye yen 2,000,000. Hizi ni pamoja na hariri, sufu, pamba, bangili, juti, uchomeleaji na ushonaji, mazulia, mechi, karatasi, ngozi, glasi, matofali, saruji, vyombo vya jikoni, fanicha, miavuli, chai, sukari, chuma, shaba, braz, sake, sabuni, brashi, misumeno, bidhaa za mapambo, n.k. Kwa hakika, ni kitovu kikubwa cha shughuli na ujasiriamali, ambapo kipaji cha kuiga na ustahimilivu usio na kuchoka wa Wajapani wamejiwekea lengo la kufikia, na, ikiwezekana, kuwazidi, wafanyakazi na mafundi wa mataifa ya zamani yaliyoendelea ya Magharibi.

[D342]

Kuna viwanda kumi vya pamba vinavyofanya kazi Osaka, ambavyo mtaji wake wote kwa pamoja ni takriban dola 9,000,000 za dhahabu, vyote vikiwa vimewekewa mashine za kisasa zaidi, na vikiwa vina mwanga kamili wa umeme. Vyote viko chini ya usimamizi wa Wajapani, na, inasemekana, vyote vinatoa gawio zuri—baadhi yakitoa hadi asilimia kumi na nane ya mtaji uliowekezwa. Kati ya thamani ya dola milioni 19 za pamba iliyoagizwa Japani katika mwaka mmoja, viwanda vya Kobe na Osaka vilichukua na kuchakata takriban asilimia sabini na tisa."

Sasa hii, "yen" moja ya fedha inafanana na takriban senti 50 za dhahabu. Angalia pia telegramu ifuatayo kwa vyombo vya habari:

"SAN FRANCISCO, CAL., Juni 6—Mheshimiwa Robert P. Porter, mhariri wa gazeti la Cleveland *World* na aliyekuwa msimamizi wa Sensa ya Marekani ya mwaka 1890, alirejea kutoka Japani jana kwa meli ya mvuke Peru. Ziara ya Bwana Porter katika himaya ya Mikado ilikuwa kwa lengo la kuchunguza hali za viwanda za nchi hiyo kuhusiana na athari za ushindani wa Kijapani kwa ustawi wa Marekani. Baada ya uchunguzi wa kina wa hali halisi nchini Japani, anaelezea imani yake kwamba hili ni mojawapo ya matatizo makubwa zaidi ambayo Marekani italazimika kuyatatua. Hatari iko *karibu,* kama inavyoonyeshwa na ongezeko kubwa la bidhaa za viwandani za Kijapani katika kipindi cha miaka mitano iliyopita, na rasilimali zake za ajabu za nguvu kazi ya bei nafuu na yenye ujuzi. Uuzaji nje wa vitambaa pekee kutoka Japani umeongezeka kutoka $511,000 hadi $23,000,000 katika miaka kumi iliyopita; na jumla ya mauzo yao ya nje iliongezeka kutoka $78,000,000 hadi $300,000,000 katika kipindi hicho hicho, alisema Bwana Porter. Mwaka jana walinunua
thamani ya $2,500,000 ya pamba yetu ghafi, lakini sisi tulinunua kutoka Japani bidhaa mbalimbali zenye thamani ya $54,000,000.

Ili kuonyesha ongezeko la haraka, alitaja mechi, ambazo Japani ilizalisha thamani ya dola 60,000 miaka kumi iliyopita, hasa kwa matumizi ya ndani, wakati mwaka jana uzalishaji wote ulikuwa wa thamani ya dola 4,700,000, karibu yote yalienda India. Miaka kumi iliyopita, mauzo ya nje ya mazulia na zulia yalikuwa ya thamani ya dola 885; mwaka jana bidhaa hizi zilifikia thamani ya dola 7,000,000. Wanaweza kufanya hivi kwa mchanganyiko wa mashine za kisasa na wafanyakazi wanyonge zaidi duniani.

[D343]

Hawana sheria za viwandani, na wanaweza kuajiri watoto wa umri wowote. Watoto wa miaka saba, nane na tisa hufanya kazi siku nzima kwa senti moja hadi mbili za Kimarekani kwa siku.

"Kwa kuzingatia mahitaji yanayoongezeka ya pamba yetu na ukuaji wa mauzo yao ya bidhaa zilizotengenezwa kwetu, muungano wa kibiashara wa Kijapani ulianzishwa nilipokuwa huko, ukiwa na mtaji wa $5,000,000 ili kujenga na kuendesha mistari mitatu mipya ya meli za mvuke kati ya Japani na nchi hii, bandari za Marekani zilizoteuliwa zikiwa Portland, Oregon, Philadelphia na New York."

Mwandishi wa habari alimwona na kumhoji Bwana S. Asam, kutoka Tokyo, Japani, mwakilishi wa ushirika wa meli za mvuke uliotajwa hapo juu, ambaye alifika kwa meli hiyo hiyo na Bwana Porter, ili kufanya mikataba ya ujenzi wa meli hizo za mvuke. Alieleza kwamba serikali ya Japani hivi karibuni ilikuwa imetoa ruzuku kubwa kwa meli zenye uzito wa zaidi ya tani 6,000, kati ya Marekani na Japani, na kwamba chama chao cha kibiashara kilikuwa kimeundwa ili kunufaika na fursa hiyo, na kingeunda meli zake zote kuwa kubwa zaidi—za takriban uwezo wa tani 9,000. Chama hicho cha kibiashara kilipendekeza kufanya biashara kubwa sana, na kwa lengo hili kingepunguza sana viwango vya usafirishaji wa mizigo na abiria. Nauli ya abiria ya dola 9 kati ya Japani na pwani yetu ya Pasifiki inafikiriwa.

Bunge la Marekani Linachunguza Ushindani wa Kijapani

Yafuatayo, yaliyotolewa kutoka kwa ripoti ya Kamati ya Bunge la Marekani, yanapaswa kuchukuliwa kuwa ya kuaminika bila shaka, na yanathibitisha kikamilifu yaliyotangulia.

"WASHINGTON, Juni 9, '96—Mwenyekiti Dingley, wa kamati ya Bunge ya Njia na Mbinu, leo ametoa ripoti kuhusu tishio kwa wazalishaji wa Marekani kutokana na uvamizi unaotishia wa bidhaa za bei nafuu za kazi ya Mashariki na athari za tofauti ya ubadilishaji fedha kati ya nchi za viwango vya dhahabu na fedha kwa maslahi ya viwanda na kilimo ya Marekani, maswali haya yakiwa yamechunguzwa na kamati.

Ripoti inasema kuamka ghafla kwa Japani kunakuwa

[D344]

ikafuatiwa na ujenzi wa Magharibi kwa mbinu zao za viwanda kwa kasi sawa; kwamba, ingawa Wajapani hawana kipaji cha ubunifu kama Wamarekani, nguvu zao za kuiga ni za ajabu. Kiwango chao cha maisha kingehesabiwa kuwa njaa halisi kwa wafanyakazi wa Marekani, na masaa yao ya kazi ni wastani wa saa 12 kwa siku. Wafanyakazi stadi kama mafundi chuma, mafundi fanicha, mafundi wa matofali, wachapishaji, mafundi nguo na wapaka plasta hupata katika miji ya Kijapani kati ya senti 26 hadi 33 tu, na wafanyakazi wa viwandani senti 5 hadi 20 kwa siku kwa fedha zetu, na karibu mara mbili ya kiasi hicho kwa fedha za fedha za Kijapani, wakati wafanyakazi wa shambani hupata
$1.44 kwa mwezi.

"Ripoti inaendelea: Wazungu na Wamarekani wanatambua fursa yenye faida inayotolewa kwa uwekezaji na viwanda. Viwanda sitini na moja vya pamba vinavyodaiwa kudhibitiwa na makampuni ya Kijapani, lakini vimeendelezwa na Wazungu, na viwanda kadhaa vidogo vya hariri vinaendelea kufanya kazi, vikiwa na zaidi ya nusu milioni ya spindi. Japani inatengeneza bidhaa nyingi za pamba zinazohitajika ili kukidhi mahitaji madogo ya watu wake, na inaanza kusafirisha nje vitambaa vya hariri vya bei nafuu na vitambaa vya kichwani.

"Hivi karibuni, kiwanda cha saa chenye mashine za Kimarekani kiliwekwa na Wamarekani, ingawa hisa ziko kwa majina ya Wajapani, kwani wageni hawaruhusiwi kuendesha utengenezaji kwa majina yao wenyewe hadi mwaka 1899. Maendeleo yaliyopatikana yanaonyesha kuwa biashara hii itakuwa na mafanikio.

"Inawezekana kuanzishwa kwa kasi kwa mashine nchini Japani, ndani ya miaka michache, kutafanya pamba bora, hariri na bidhaa nyingine ambazo gharama ya kazi hapa ni kipengele muhimu katika uzalishaji, kuwa mshindani mkali zaidi katika masoko yetu kuliko bidhaa za Uingereza, Ufaransa na Ujerumani zilivyokuwa.

Kulingana na Bwana Dingley, ushindani utatofautiana, si kwa aina, bali kwa kiwango na ushindani wa Ulaya. Kamati haijui tiba nyingine, mbali na marufuku kamili inayotekelezwa dhidi ya bidhaa za wafungwa, isipokuwa kutoza ushuru kwa bidhaa zinazoshindana sawa na tofauti ya gharama na usambazaji. Hoja inaelezwa kwa sera hii; ikisema inatimiza madhumuni mawili, kukusanya mapato ili kusaidia serikali

[D345]

na kuweka ushindani katika masoko yetu kwa misingi ya mishahara yetu ya juu. Inasemekana hii si kwa manufaa ya mtengenezaji katika nchi hii, kwani mtengenezaji anahitaji tu kwenda Uingereza au Japani ili kujikuta katika mazingira sawa na yale anayokumbana nayo hapa chini ya ushuru kwenye bidhaa za ushindani unaolingana na tofauti ya mishahara hapa na pale, bali ni kuhakikishia watu wote manufaa yanayotokana na uzalishaji wa ndani badala ya ule wa kigeni."

Serikali ya Japani haitoi ulinzi kwa hati miliki za kigeni. Mashine za thamani zaidi duniani za kuokoa kazi hununuliwa na kuigwa kwa bei nafuu na mafundi wake wa bei nafuu ambao, ingawa si "wa asili," ni waigaji mahiri kama Wachina. Hivyo basi, mashine zake zitagharimu chini ya nusu ya gharama yake kwingineko; na Japani itakuwa tayari hivi karibuni kuiuzia ulimwengu wa Kikristo ama mashine zake zenye hati miliki au bidhaa zake zilizotengenezwa.

Chini ya kichwa cha habari, "Ushindani wa Kijapani," gazeti la *San Francisco Chronicle* liliandika:

Dalili nyingine inayoonyesha upande upi upepo wa ushindani wa Kijapani unavuma ni uhamisho wa kiwanda kikubwa cha kutengeneza mikeka kutoka Milford, Ct., hadi Kobe, mojawapo ya vituo vya viwanda vya Japani. Wale wanaojifanya kupuuza suala la ushindani wa Kijapani na kuzungumzia kwa majivuno juu ya ubora wa akili za Magharibi, huacha kabisa kuzingatia ukweli kwamba uhamaji wa mtaji ni wa namna kwamba unaweza kuhamishwa kwa urahisi kwenda nchi ambapo ajira ya bei nafuu inapatikana, hivyo basi kinachohitajika tu ni kwa akili bora za Amerika na Ulaya kuvumbua mashine, na wamiliki wa mtaji wanaweza kununua na kuzihamisha kwenda nchi ambako zinaweza kuendeshwa kwa gharama nafuu zaidi."

Mheshimiwa Robert P. Porter, aliyetajwa hapo juu, alichangia makala katika *North American Review* muda fulani uliopita ambapo anaonyesha kwamba, licha ya ushuru wa Marekani dhidi ya bidhaa zilizotengenezwa nje, Wajapani wanapiga hatua kwa kasi katika soko la bidhaa za viwandani za Marekani. Wanaweza kufanya hivi kwa sababu (1) ya wafanyakazi wao wa bei nafuu na wenye uvumilivu, na (2) kwa sababu ya *faida ya asilimia mia moja* ya fedha zao

[D346]

kiwango dhidi ya kiwango cha dhahabu cha nchi zilizoendelea, ambacho kinazidi kwa mbali kufidia ulinzi wowote wa ushuru ambao ungechukuliwa kuwa unawezekana.

Tunatoa baadhi ya dondoo kutoka kwa makala husika kama ifuatavyo:

"Wajapani, kwa kusema kwa mfano, wameingia sokoni mwa Marekani kwa nguvu zote, na wamepambana na nguvakazi na mtaji wetu kwa bidhaa ambazo, kwa ubora na bei nafuu, zinaonekana kwa sasa kutozuilika kushindana, hata na vifaa vya kisasa zaidi vya kuokoa kazi."

Baada ya kutoa jedwali la takwimu la bidhaa mbalimbali za Kijapani zinazoagizwa nchini Marekani, anasema:

"Katika miezi michache iliyopita nimetembelea wilaya za Japani na kukagua viwanda vilivyoripotiwa katika jedwali hapo juu. Ongezeko la mauzo ya nje ya vitambaa, ambalo lilikuwa zaidi ya mara arobaini katika miaka kumi, linatokana na ukweli kwamba Japani ni taifa la wachovaji."

Inaonekana Wajapani wanatuma kiasi kikubwa cha hariri za bei nafuu na kila aina ya bidhaa za bei nafuu Amerika, lakini walichokifanya ni kama hakuna ukilinganisha na wanachokaribia kufanya:

"Wajapani wanafanya maandalizi yote, kwa kuunda vyama vya ufundi na mashirika, ili kuboresha ubora na kuongeza usawa wa bidhaa zao."

Kwa bahati, Bwana Porter alidokeza kwamba viwanda vya pamba vya Lancashire, Uingereza, ambavyo havina ulinzi, vimehukumiwa kufeli. Nchini Japani, anasema:

"Uchomeleaji wa pamba mwaka 1889 uliwaajiri wanawake 5,394 pekee na wanaume 2,539. Mnamo 1895 zaidi ya wanawake 30,000 na wanaume 10,000 waliwajiriwa katika viwanda ambavyo kwa vifaa na uzalishaji viko sawa na vya nchi yoyote. Hali ya baadaye ya sekta ya pamba, angalau kwa ajili ya kusambaza biashara ya Asia, bila shaka itakuwa nchini China na Japani. Uingereza imehukumiwa kufeli kadiri biashara hii inavyohusu, na hakuna chochote kinaweza kuiokoa—hata si sera ya kutumia metali mbili kama baadhi wanavyodhani. Viwanda vya pamba vinafunguliwa kwa kasi, Osaka na Shanghai, na ni uzoefu halisi wa miaka kadhaa tu utaonyesha ni kati ya maeneo haya lipi ni bora zaidi. Maoni yangu mwenyewe

[D347]

Uamuzi wangu, baada ya uchunguzi wa kina wa kila kipengele katika gharama za uzalishaji, ni kwamba ni Japani.

Iwapo Japani itaanza kutengeneza bidhaa za sufu na worsted kama ilivyofanya kwa pamba, wachongaji wake wanaweza kuwashangaza Ulaya na Amerika na kuwafanya kimya wale wanaodai kuwa hakuna ushindani wowote kutoka Japani. Upatikanaji wa daima wa sufu ya bei nafuu kutoka Australia unawezesha hili, huku sampuli za vitambaa vya sufu na worsted vya Kijapani na nguo za mitindo nilizozichunguza nikiwa huko zikionyesha kwamba katika tawi hili la nguo, Wajapani wako mahiri kama walivyo katika hariri na pamba. Pia wanafanya kazi nzuri katika vitambaa vya kitani vya hali ya juu, ingawa hadi sasa kiasi kinachozalishwa ni kidogo.

"Kuongezeka ghafla kwa miavuli ya Kijapani, takriban 2,000,000 zinazotumizwa nje kwa mwaka, kumesababisha wasiwasi miongoni mwa watengenezaji wa miavuli nchini Marekani."

Wajapani wenyewe hawasi kusifu ushindi wao unaokaribia katika "vita vya viwanda." Bwana Porter alisema:

"Nilipokuwa Japani nilipata fursa ya kukutana, miongoni mwa wanasiasa na maafisa wengine, na Bwana Kaneko, Naibu Waziri wa Kilimo na Biashara. Nilimkuta akiwa mtu mwenye akili na maono ya mbali, na uzoefu mpana katika masuala ya kiuchumi na takwimu. Akiwa amesoma katika mojawapo ya vyuo vikuu vikubwa vya Ulaya, anafuatilia mwelekeo wa zama katika yote yanayohusu Japani na mustakabali wake wa kiviwanda na kibiashara."

Baadaye Bwana Kaneko alitoa hotuba kwa Chama cha Wafanyabiashara, ambapo alisema:

"Wachomeleaji wa pamba wa Manchester [Uingereza] wanajulikana kusema kwamba ingawa Waanglo-Saksi walipitia vizazi vitatu kabla ya kuwa na ustadi wa kuchomelea pamba, Wajapani wamepata ustadi unaohitajika katika sekta hii ndani ya miaka kumi, na sasa wamefikia hatua ambapo wanawazidi watu wa Manchester kwa ustadi."

Tunataja ujumbe kutoka San Francisco kama ifuatavyo:

"B. Oshima, mkurugenzi wa kiufundi wa kiwanda cha chuma kinachopendekezwa nchini Japani, na wahandisi wanne wa Kijapani, walifika tarehe

[D348]

Meli ya mvuke Rio de Janeiro kutoka Yokohama. Wako katika ziara ya ukaguzi wa viwanda vikubwa vya chuma vya Amerika na Ulaya, na wamepewa jukumu la kununua kiwanda kinachogharimu dola 2,000,000. Wanasema watanunua pale tu ambapo wanaweza kupata bora na kwa bei nafuu zaidi. Kiwanda hicho kitakuwa na uwezo wa tani 100,000. Kitajengwa katika mashamba ya makaa ya mawe Kusini mwa Japani, na chuma cha Martin na Bessemer vyote vitatengenezwa.

Bwana Oshima alisema: 'Tunataka kuiweka taifa letu mahali pake panapostahili, mstari wa mbele, kama taifa la viwanda. Tutahitaji kiasi kikubwa sana cha chuma na hatutaki kutegemea nchi nyingine yoyote kwa ajili yake.'

Ikifuata Japani kwa karibu ni India, yenye idadi ya watu milioni 250, na viwanda vyake vinavyokua kwa kasi; na inafuatiwa na Jamhuri mpya ya China, yenye watu wake milioni 400, ambao wameamshwa na uasi wao wa hivi karibuni kutambua ustaarabu wa Magharibi, ambao uliwezesha Japani yenye watu milioni 40 tu kuushinda. Waziri Mkuu wa zamani wa China, Li Hung Chang, miaka kadhaa iliyopita alizuru dunia, akijadiliana na kupata wakufunzi wa Kimarekani na Kizungu kwa ajili ya watu wake, na alieleza waziwazi nia yake ya kuanzisha mageuzi katika kila idara. Huyu ndiye mtu aliyemvutia sana Jenerali
U.S. Grant katika ziara yake ya dunia, na ambaye alimtangaza, kwa mtazamo wake, kuwa mmoja wa wanasiasa wenye uwezo zaidi duniani.

Umuhimu wa kukusanywa huku kwa pande zote za dunia ni kwamba wazalishaji wa Uingereza, Marekani, Ujerumani na Ufaransa hivi karibuni watakuwa na washindani ambao, hadi hivi majuzi, walikuwa wateja bora; washindani ambao miundombinu yao bora hivi karibuni haitawafukuza tu katika masoko ya kigeni, bali pia itavamia masoko yao ya nyumbani; washindani ambao kwa hivyo watapora ajira kutoka mikononi mwa wafanyakazi wao, na kuwanyima anasa, na hata kuwachukua mkate kinywani mwao kwa sababu ya ushindani wa mishahara. Si ajabu, kwa kuzingatia haya yote, kwamba Kaisari wa Ujerumani aliwachora mataifa ya Ulaya wakitetemeka kwa kiumbe wa kutisha

[D349]

ikichomoza Mashariki na kutishia kuangamiza ustaarabu.

Lakini haiwezi kuzuilika. Ni sehemu ya yasiyoepukika, kwa sababu hufanya kazi chini ya sheria ya Ugavi na Mahitaji ambayo husema, Nunua bora zaidi unaloweza kupata kwa bei ya chini kabisa iwezekanavyo—iwe ni ajira au bidhaa. Kitu pekee kinachoweza na kitakachokatiza na kuzuia shinikizo lililoanza sasa, ambalo lazima liendelee kuwa kali zaidi maadamu sheria ya ubinafsi inaendelea, ni tiba ambayo Mungu ameitoa—Ufalme wa Mungu ukiwa na sheria yake mpya na mpangilio mpya kamili wa jamii kwa misingi ya upendo na haki.

Ikiwa watu wa Ulaya na Amerika wamekuwa na ulimwengu wote kama wateja, si tu kwa vitambaa bali pia kwa mitambo, na bado wamefikia mahali ambapo usambazaji ni mkubwa kuliko mahitaji, na ambapo mamilioni ya watu wao wanatafuta ajira bure, hata kwa mishahara ya chini, basi ni matumaini gani yao kwa siku za usoni wakati zaidi ya mara mbili ya idadi ya sasa watakuwa washindani? Ongezeko *la asili* pia litaongeza kwenye mtanziko. Wala mtazamo huu usingekuwa mbaya kiasi hiki, usingekuwa wa giza kiasi hiki, kama si kwa sababu kwamba washindani hawa wapya wapatao milioni mia saba ni watu wanyenyekevu, wavumilivu na wa kihifadhi zaidi kupatikana duniani. Ikiwa wafanyakazi wa Ulaya na Amerika wanaweza kudhibitiwa na Mtaji, basi ndivyo zaidi hawa ambao hawajawahi kujua chochote kingine isipokuwa utiifu kwa mabwana.

Mtazamo wa Ajira nchini Uingereza

Bwana Justin McCarthy, mwandishi maarufu wa Kiingereza, katika makala moja katika *Cosmopolis*, aliwahi kutangaza:

"Maovu ya umaskini na ukosefu wa ajira yanapaswa kuogofya moyo wa Uingereza zaidi kuliko tahadhari yoyote kuhusu uvamizi wa kigeni. Lakini uongozi wa kisiasa wa Uingereza haujawahi kuchukulia kosa hilo kwa uzito, wala hata kuusumbukia kwa muda mrefu. Hata tatizo moja lililosababishwa na mizozo kati ya

[D350]

waajiri na wafanyakazi—mgomo kwa upande mmoja na kufungiwa nje kwa upande mwingine—imeachwa ikiendelea bila jaribio lolote la kweli la suluhisho la kisheria. Sababu ni kwamba mada yoyote inaruhusiwa kuchukua umakini wetu badala ya hali ya watu wetu wenyewe."

Keir Hardie (Mbunge na Kiongozi wa Chama cha Wafanyakazi) katika mahojiano miaka kadhaa iliyopita anaripotiwa kusema:

"Uanachama wa vyama vya wafanyakazi uko katika hali mbaya nchini Uingereza. Wakati mwingine huwa naogopa kwamba kimsingi umekufa. Sisi wafanyakazi tunajifunza kwamba mtaji unaweza kutumia pesa zake katika kuandaa, na kwa kuzitumia kutushinda. Watengenezaji wamejifunza njia ya kuwashinda wafanyakazi na wafanyakazi hawana uwezo. Vyama vya wafanyakazi havijashinda mgomo muhimu wowote jijini London kwa muda mrefu. Vingi vya vyama ambavyo hapo awali vilikuwa vikubwa havina nguvu. Hii ni kweli hasa kwa wahudumu wa bandari. Unakumbuka mgomo mkuu wa bandarini? Naam, uliua chama cha wafanyakazi kilichouanzisha, na haukuwasaidia wafanyakazi hata kidogo. Hali ya vyama vya wafanyakazi London inasikitisha.

"Chama cha Wafanyakazi Huru ni cha kijamaa. Tutaridhika na kitu kingine chochote isipokuwa Ujamaa, Ujamaa wa manispaa, Ujamaa wa kitaifa, Ujamaa wa viwandani. Tunajua tunachotaka, na sote tunakitaka. Hatutaki kupigana kwa ajili yake, lakini tusipopata kwa njia nyingine yoyote tutapigana kwa ajili yake, na tutakapopigana tutapigana kwa azimio. Lengo lililotangazwa la Chama Huru cha Wafanyakazi ni kuanzisha jumuiya ya viwanda, iliyojengwa juu ya umiliki wa kijamii wa ardhi na mtaji wa viwanda. Tunaamini kwamba migawanyiko ya kisiasa ya asili lazima iwe kwa misingi ya kiuchumi.

Kuhusu maovu ya mfumo wa sasa, ningesema kwamba ukandamizaji mkuu zaidi kwa wafanyakazi wa Uingereza ni ukosefu wa utaratibu na kutokuwa na uhakika wa ajira. Huenda unafahamu kwamba nimefanya swali hili kuwa maalum, na unajua ninaposema ukweli ninaposema kwamba katika visiwa vya Uingereza kuna zaidi ya wafanyakazi watu wazima wenye afya njema milioni moja, ambao si walevi, wala wavivu, wala wenye akili chini ya wastani, lakini bado hawapati ajira bila kosa lao lolote, na hawawezi kabisa kupata kazi. Mishahara inaonekana kuwa ya juu kuliko ilivyokuwa nusu karne iliyopita, lakini

[D351]

wakati upotevu wa muda kutokana na ukosefu wa ajira unapozingatiwa, inabainika kuwa hali ya mfanyakazi imerudi nyuma kweli. Mshahara mdogo, thabiti huleta faraja zaidi kuliko kiasi kikubwa kinachopatikana kwa njia isiyo ya kawaida. Ikiwa haki ya kupata mshahara unaotosha maisha ingehakikishiwa kwa kila mfanyakazi, maswali mengi yanayotusumbua yangetatuliwa kwa njia ya kawaida. Hakika hali ni ya kusikitisha. Wakati wa kazi za msaada za hivi karibuni za hali mbaya ya baridi kali, kazi zilifunguliwa ambapo wanaume wangeweza kupata kazi ya saa nne za kupiga barabara, kwa peni 6 kwa saa. Maelfu walikusanyika nje ya malango ya uwanja mapema saa kumi alfajiri ili kuwa mbele ya foleni. Huko walisimama, wakitetemeka na kupepesa kwa baridi, wakiwa na njaa na wamejaa kukata tamaa, hadi saa mbili asubuhi, wakati maeneo hayo yalipofunguliwa. Msongamano uliofuata haukuwa tofauti sana na ghasia. Watu walikanyagwa hadi kufa katika mbio hizo za kutisha za kupata fursa ya kupata shilingi 2 (senti 48). Eneo hilo liliharibiwa. Watu wenye njaa wakiwa umati mmoja, wakisukumwa na maelfu waliokuwa nyuma, waliponda kuta na malango kwa hamu yao ya kupata ajira. Watu hawa hawakuwa wavivu.

"Kiwango cha wastani cha mshahara wa kazi zisizo za ujuzi jijini London, hata inapofikia kiwango cha vyama vya wafanyakazi, ni peni 6 tu kwa saa. Katika mikoa ya mbali ni kidogo zaidi. Uchunguzi makini umeonyesha kuwa hakuna kiasi chochote cha chini ya guinea 3 kwa wiki kitakachowawezesha familia ya kawaida (watu wazima wawili na watoto watatu) kufurahia faraja ya kawaida, achilia mbali anasa. Ni wafanyakazi wachache sana nchini Uingereza hupokea kiasi hiki au chochote kinachokifanana nacho. Yule mfanyakazi stadi ana bahati anapopata guinea 2 kwa wiki mwaka mzima, na yule mfanyakazi wa kawaida ana bahati anapofanikiwa kupata shilingi 24 ($5.84) katika kipindi cha siku saba, ambapo theluthi moja ya kiasi hicho lazima itumike kwa ajili ya kodi. Hivyo basi, katika tabaka la wafanyakazi wanaolipwa vizuri zaidi, familia inaweza tu kujikimu katika kiwango cha umaskini. Kipindi kifupi sana cha kutofanya kazi kwa kulazimishwa kinatosha kuwavuta chini ya kiwango hicho. Hivyo basi ndiyo sababu ya idadi yetu kubwa ya maskini.

Londoni sasa ina zaidi ya watu 4,300,000. Familia sitini elfu (watu 300,000) kwa wastani hupata kipato cha chini ya shilingi 18 kwa wiki kwa kila familia, na wanaishi katika hali ya umaskini sugu. Mmoja kati ya kila wanane wa idadi yote ya watu

[D352]

ya London hufa katika nyumba ya kazi au katika wodi ya wagonjwa ya nyumba ya kazi. Mmoja kati ya kumi na sita ya idadi ya watu ya sasa ya London kwa sasa ni maskini aliyetambuliwa. Kila siku watoto 43,000 huhudhuria shule za bodi, wakiwa hawajapata kifungua kinywa. Watu elfu thelathini hawana makazi mengine isipokuwa nyumba za malazi za senti nne au wodi ya watu wasio na makazi.

Takwimu hizi zilizotangulia zinaonyesha kwamba miaka michache itatosha kabisa kwa ajili ya ukuaji wa ushindani huu. Hivyo basi, Mwenyezi Mungu analeta umati wa mataifa yote, hatua kwa hatua, katika utambuzi wa ukweli kwamba mapema au baadaye maslahi ya mmoja lazima yawe maslahi ya mwingine—kwamba kila mmoja lazima awe mlinzi wa ndugu yake ikiwa anataka kuhifadhi ustawi wake mwenyewe.

Wala si busara wala haki kulaani Mtaji kwa kufanya kitu kile kile ambacho Kazi hufanya na imekuwa ikifanya siku zote—kutafuta maslahi yake mwenyewe. Hakika, sote tunaweza kuona kwamba baadhi ya maskini ni wabinafsi sawasawa moyoni kama baadhi ya matajiri; tunaweza hata kufikiria kwamba kama *baadhi* ya maskini wa sasa wangepewa nafasi za matajiri, wangekuwa wakidai zaidi na wasiowajibika kuliko mabwana wao wa sasa. Basi, tusiwachukie wala kuwalaani matajiri, bali tuichukie na kuilaani ubinafsi kwa jumla na mahususi ambao ndio chanzo cha hali na maovu ya sasa. Na, tukichukia ubinafsi kikamilifu, kila mmoja na aamue kwamba kwa neema ya Bwana atakufaisha (kuua) ubinafsi wake wa asili, kila siku, na zaidi na zaidi akue sifa kinyume chake ya upendo, na hivyo afanane na sura ya Mwana mpendwa wa Mungu, Mkombozi na Bwana wetu.

Maneno ya Utabiri ya Mheshimiwa Joseph Chamberlain kwa Wafanyakazi wa Uingereza

Zingatia maoni ya Joseph Chamberlain, aliyewahi kuwa Waziri wa Mkoloni wa Uingereza, na mmoja wa wanasiasa werevu zaidi

[D353]

wa enzi zetu. Alipokuwa akipokea ujumbe wa watengenezaji viatu wasio na ajira waliokuja kupigia debe warsha za manispaa, aliwaonyesha waziwazi kwamba walichotaka hakungewasaidia kweli, isipokuwa kwa muda tu; kwamba warsha kama hizo zingezidi tu mahitaji na kuwafanya wengine, ambao kwa sasa walikuwa wakifanya vizuri, waachwe bila kazi, na kwamba sera ya kweli ingekuwa ni kukuza biashara na mataifa ya nje, na hivyo kupata wateja wa buti zaidi, jambo ambalo lingeleta haraka mahitaji ya huduma zao. Alisema:

Unachotaka kufanya si kubadilisha kiwanda kinachotengeneza buti, bali kuongeza mahitaji ya buti. Ikiwa utaweza kupata mahitaji mapya ya buti, si tu wale wanaofanya kazi sasa bali hata wale wasio na ajira wanaweza kupata ajira. Hilo linapaswa kuwa lengo letu kuu. Mbali na hoja maalum iliyoko mbele yangu, lazima ukumbuke kwamba, kwa ujumla, *tiba* kuu *ya tatizo hili la ukosefu wa ajira ni kupata masoko mapya*. Tunanyonyolewa nje ya masoko ya zamani (kutoka masoko ya upatanishi yaliyokuwa yakisambazwa na Uingereza) na ushindani wa kigeni. Wakati huo huo, Serikali za kigeni zinazuia kabisa bidhaa zetu katika masoko yao, na *isipokuwa tuweze kuongeza masoko* yaliyo chini ya udhibiti wetu, au kupata mapya, *suala hili la uhaba wa ajira, ambalo tayari ni zito sana, litakuwa kubwa zaidi iwezekanavyo, na naona sababu za msingi za kuwa na wasiwasi kuhusu matatizo ambayo yanaweza kutokea*. Nawasilisha suala hili kwenu kwa maneno haya ya jumla; lakini nawasihi, mnaposikia ukosoaji kuhusu mwenendo wa Serikali hii au ile, wa Kamanda huyu au Kamanda ule, katika *kupanua Milki ya Uingereza*, nawasihi mkumbuke kwamba si suala la Jingo, jambo ambalo wakati mwingine mnasukumwa *kuliamini—si suala la uvamizi usio na msingi*, bali ni suala la kuendelea kufanya kile ambacho watu wa Uingereza wamekuwa wakifanya siku zote—kupanua masoko yao na uhusiano wao na maeneo yasiyotumika ya dunia; na *isipofanywa hivyo, na kufanywa kwa mfululizo, nina hakika kwamba, ingawa maovu ya sasa ni makubwa, tutalazimika katika muda usio wa mbali kukabiliana na madhara mabaya zaidi*."

[D354]

Uchokozi wa Kitaifa Kulingana na Maslahi ya Viwanda

Hapa tuna siri ya uvamizi na upanuzi wa milki ya Uingereza. Haichochewi tu na tamaa ya kuwapa mataifa mengine watawala wenye busara na serikali bora, wala si kwa upendo wa eneo na nguvu tu: inafanywa kama sehemu ya vita vya biashara, "vita vya viwanda." Mataifa yanawekwa chini ya utawala, si ili kuyapora kama zamani, bali ili kuyahudumia—ili kujihakikishia biashara yao. Katika vita hivi Uingereza imefanikiwa zaidi; na, matokeo yake, utajiri wake ni mkubwa mno, na umewekezwa mbali na karibu. Akiwa taifa la kwanza kuwa na uzalishaji kupita mahitaji, ilitafuta kwanza masoko ya nje, na kwa muda mrefu ilikuwa kiwanda cha pamba na chuma cha dunia nje ya Ulaya. Mwamko wa kimashine uliofuata baada ya vita vya wenyewe kwa wenyewe vya Marekani mwaka 1865 ulifanya nchi hii kwa muda kuwa kitovu cha umakini na biashara ya dunia. Mwamko huo wa kimashine ulienea katika mataifa yote yaliyoendelea kiviwanda na kuyageuza mawazo yao katika kutafuta soko la nje. Hii ndiyo *ushindani* wa kigeni ambao Bwana Chamberlain anarejelea. Wanasiasa wote wanaona anachobainisha; yaani, kwamba masoko ya dunia yanajaa kwa kasi, na kwamba mashine na ustaarabu vinaharakisha kwa haraka wakati ambao *hakutakuwa na masoko ya nje tena*. Na kama alivyotangaza kwa busara, "*ingawa maovu ya sasa ni makubwa, tutalazimika katika muda usio wa mbali kukabiliana na madhara makubwa zaidi*."

Mnamo mwaka 1896, Bwana Chamberlain, akiwa Waziri wa Mkoloni wa Milki ya Uingereza, alikuwa London na wajumbe kutoka kwa Makoloni ya Uingereza ambao walikuwa wamesafiri maelfu ya maili ili kukutana naye na wao kwa wao kuhusu njia bora za kukabiliana na ushindani wa viwandani. Tangu Uingereza kubaini kwamba viwanda vyake vilizalisha bidhaa nyingi kuliko idadi ya watu wake ilivyoweza kutumia, na kwamba ilipaswa kutafuta soko lake nje ya nchi, imekuwa mtetezi wa Biashara Huru, na, bila shaka, imeweka makoloni yake karibu iwezekanavyo na sera yake ya biashara huru.

[D355]

bila nguvu. Mkutano huu ulikuwa na lengo la mpango ambao Uingereza Mkuu na makoloni yake mengi wangeweza kujenga ukuta wa ushuru wa kinga kuzunguka wenyewe ili kwa kiasi fulani kuzizuia ushindani wa Marekani, Ujerumani, Ufaransa na Japani.

Ushindi wa Ufaransa, Italia na Uingereza barani Afrika ulimaanisha jambo lile lile; kwamba wanahisi vita vya kibiashara vikali, na wanaona vikiongezeka na, kwa lazima, watakuwa na baadhi ya masoko chini ya *udhibiti* wao. Taarifa ifuatayo ya vyombo vya habari ni ushahidi juu ya mada hii:

"WASHINGTON, Juni 9, 1896—Akichukua tangazo rasmi la Ufaransa la kuinyakua Timbuktu, mji mkuu wa nchi ya Djallon, wilaya kubwa kuliko jimbo la Pennsylvania na yenye rutuba sawa, kama sehemu yake ya kuanzia, Konseli wa Marekani Strickland, huko Goree-Dakar, ametoa ripoti ya kuvutia sana kwa Idara ya Mambo ya Nje kuhusu hatari zinazotishia biashara ya Marekani na Afrika, kutokana na upanuzi wa haraka wa milki za kikoloni za mataifa ya Ulaya. Anaonyesha jinsi Wafaransa, kwa kutoza ushuru wa ubaguzi wa asilimia 7 dhidi ya bidhaa za kigeni, walivyonyanyua soko la makoloni ya Kifaransa, na hivyo kuangamiza biashara yenye faida na inayokua ambayo Marekani ilikuwa tayari ikifanya katika sehemu hiyo ya dunia. Anasema kwamba sasa mchakato umeanza wa kuimarisha labda bara zima la Afrika dhidi yetu kwa ushuru wa kinga; kwa maana, ikiwa taifa moja linaweza kufanya hivyo kwa ufanisi hata sasa, yale mengine hatimaye yatabidi yafanye vivyo hivyo ili kusawazisha mambo miongoni mwao."

Kweli, mioyo ya watu inashindwa kwa hofu na kwa kutazamia mambo yale yanayokuja duniani [jamaa]; na wanajiandaa, kadiri wawezavyo, kwa kile wanachoona kinakuja.

Lakini asidhani mtu kwa muda mfupi kwamba ile "upanuzi wa Milki ya Uingereza" uliotajwa na milki nyingine za dunia, na vita kuu ya biashara, vimeanzishwa au kudumishwa *kwa lengo pekee* la kuwasilishia Wabriteni, Waitaliano

[D356]

na wafanyakazi wa Kifaransa ajira. Sio kabisa! Mfanyakazi ni jambo la pembeni tu. Ni hasa ili kuwezesha wamiliki wa mitaji wa Uingereza kupata nyanja mpya za kupata faida, na "kufukuzia mali kwa ajili ya siku za mwisho." ***Yakobo 5:3***

Vita vya Kijamii na Viwandani nchini Ujerumani

Bwana Liebknecht, kiongozi wa chama cha Kidemokrasia cha Kijamii katika Bunge la Reichstag la Ujerumani, aliyetembelea Uingereza mnamo Julai 1896, alitoa mahojiano kwa ajili ya safu za gazeti la London *Daily Chronicle*, ambapo tunanukuu yafuatayo:

"'Chama chetu cha Kidemokrasia cha Kijamii ndicho chama kimoja chenye nguvu zaidi katika Bunge la Ujerumani. Katika uchaguzi uliopita tulipata kura 1,880,000. Tunatarajia kuvunjwa kwa bunge kutokana na suala la matumizi kwa ajili ya meli kubwa za kivita, ambayo Reichstag haitayakubali. Katika uchaguzi huo tunatarajia kupata kura nyingine milioni moja.'

"'Basi ukabila wa kijeshi hauko imara sana Ujerumani?'

"'Ujingo haupo nchini Ujerumani. Kati ya watu wote barani Ulaya, Wajerumani ndio wanaochukia zaidi ukoloni wa kijeshi. Sisi Wajasiriamali ndio tuko mstari wa mbele wa harakati dhidi yake.'

"'Na unafikiri harakati hii dhidi ya ubeberu wa kijeshi inaenea kote Ulaya?'

"'Nina hakika ya hilo. Katika Bunge za Ufaransa, Ujerumani, Ubelgiji, Italia na Denmark Wabunge wa Kisoshialisti (na tunao wengi katika kila moja) wanapambana nalo hadi kufa na kupona. Kongamano la Kimataifa litakapofanyika mwaka huu London, Wabunge wote wa Kisoshialisti watakaohudhuria watakutana kwa lengo la kupanga hatua za pamoja. Kuhusu Ujerumani, inaharibiwa kabisa na mfumo wake wa kijeshi. Sisi ni nchi mpya. Viwanda vyetu vyote ni vidogo na kama itatubidi kushindana na Uingereza—

"'Basi ninyi pia mnalia kuhusu ushindani wa kigeni?'

"'Bila shaka tunayo, ila kwetu sisi ni jambo halisi sana. Sisi, kama nitakavyoonyesha, hatuna uhuru wa vyombo vya habari wala uhuru wa mikutano ya umma. Ninyi, kinyume chake, mna vyote viwili, na ndivyo ninavyoelezea ukweli kwamba uchumi wa sasa

[D357]

mfumo umezaa mizizi kwa kina na imara zaidi nchini Uingereza kuliko mahali pengine popote; na, zaidi ya yote, tunayo itikadi ya haki takatifu ya wafalme ya kupambana nayo, na ninyi Waingereza mligundua miaka mia mbili iliyopita kwamba haki takatifu ya wafalme na uhuru wa kisiasa kwa watu haviwezi kuwepo pamoja.'

"'Basi unatarajia mabadiliko makubwa hivi karibuni?'

"'Ndio. Mfumo wa sasa nchini Ujerumani unasababisha kutoridhika kukubwa kiasi kwamba lazima kubadilika.'

"'Na sasa unaweza kuniambia chochote kuhusu hali ya kiuchumi ya Ujerumani? Mna tatizo la kilimo huko, kama tulivyo nalo hapa.'

"'Tuna nchini Ujerumani wakulima wamiliki milioni tano, na wote wanakwenda kufilisika haraka iwezekanavyo. Kila mmoja wao —na natumia neno hili kwa makusudi—imewekwa rehani hadi kufikia na kuzidi thamani kamili ya shamba lake. Wakulima wetu wanakula mkate uliotengenezwa kwa mchanganyiko wa ngano ya shayiri na shayiri. Kwa hakika, chakula cha kila aina ni nafuu nchini Uingereza kuliko nchini Ujerumani.'

"Na bidhaa zenu za viwandani?"

"'Kama nchi ya viwanda, *bado tunaanza tu*. Mfumo wetu wa viwanda wa sasa unaanzia tu mwaka 1850, lakini tayari matokeo yake yanazidi kuwa makubwa kuliko katika nchi yenu. Tunagawanywa kwa kasi katika tabaka mbili—wafanyakazi, na wamiliki wa mitaji na wakulima wenye ardhi. Tabaka letu la kati linatoweshwa kabisa na hali za kiuchumi zilizopo. Wanashushwa hadi katika tabaka la wafanyakazi, na zaidi ya hayo yote ndipo ninapotambua mafanikio ya ajabu ya chama chetu.

Unapaswa kukumbuka kwamba hatuna vyama viwili vilivyogawanywa waziwazi, kama mnavyo nchini Uingereza. Sisi Wademokrasia wa Kijamii tunashirikiana na chama chochote, ikiwa tunaweza kupata chochote kwa ajili yetu. Tuna vyama vikubwa vitatu tu: vingine vinaweza kupuuzwa. Kuna chama chetu, Wahafidhina na chama cha Kati cha Kikatholiki. Wahafidhina wetu ni tofauti sana na wenu. Wanataka kurudi kwenye ufeodali na mwelekeo wa kinyuma wa aina mbaya zaidi. Hali za kiuchumi zinagawanya chama cha Kati, na sehemu yake itajiunga nasi na waliosalia wataenda kwa Wahafidhina. Na kisha tutaona kitakachotokea.'

[D358]

Bwana Liebknecht alitoa historia ya harakati za Kijamaa. Kasi ya ukuaji wa Udemokrasia wa Kijamii nchini Ujerumani ilisababishwa na upya wa biashara ya viwandani katika nchi hiyo, na ushindani mkali ambao Ujerumani ililazimika kukabiliana nao ili kuendana na Uingereza na Ufaransa katika mapambano ya kutafuta ubabe wa kibiashara.

Itagundulika kwamba masuala yaliyotambuliwa na mtu huyu mwenye uwezo kama yale yanayowakabili watu na *kusababisha taabu na mgawanyiko* wa watu katika tabaka mbili—maskini na matajiri—yameelezwa waziwazi kuwa ni (1) Suala la Kilimo au la ardhi, linalowaathiri hasa wakulima; (2) Suala la Kiuchumi, au la fedha, likijumuisha uhusiano kati ya Mtaji na Kazi; (3) Swali la Viwanda, au swali la kupata ajira yenye faida kwa mafundi—linahusiana na ushindani wa kigeni na wa ndani, usambazaji na mahitaji, n.k. Haya ndiyo maswali yale yale yanayokera kila taifa lililoendelea, na kuliandaa kwa ajili ya taabu inayokaribia duniani kote—mapinduzi, fujo—maandalizi kwa ajili ya Ufalme wa Miaka Elfu.

Bwana Liebknecht alikuwa mjumbe kwenye Bunge la Vyama vya Wafanyakazi (London, Julai, 1896). Katika Mkutano huo azimio lifuatalo lilipitishwa:

Kwamba mkutano huu wa kimataifa wa wafanyakazi (ukitambua kuwa amani kati ya mataifa ya dunia ni msingi muhimu wa udugu wa kimataifa na maendeleo ya binadamu, na ukiamini kuwa vita havitakiwi na watu wa dunia, bali husababishwa na tamaa na ubinafsi wa tabaka tawala na wenye haki za kipekee kwa lengo la kupata udhibiti wa masoko ya dunia kwa maslahi yao wenyewe na kinyume na maslahi halisi ya wafanyakazi), hivyo inatangaza kwamba kati ya wafanyakazi wa kabila tofauti hakuna ugomvi wowote kabisa, na kwamba adui wao mmoja wa pamoja ni tabaka la wabepari na wamiliki wa ardhi, na njia pekee ya kuzuia vita na kuhakikisha amani ni ufutaji wa mfumo wa kibepari na wa umiliki wa ardhi katika jamii ambao vita vinatokana nao, na kwa hivyo inajitolea

[D359]

kazi kwa njia pekee ambayo mfumo huo unaweza kuangushwa—umiliki wa pamoja wa vyombo vya uzalishaji, usambazaji na ubadilishanaji; pia inatangaza kwamba hadi hili litimie kila mzozo kati ya mataifa unapaswa kusuluhishwa kwa upatanishi badala ya kwa ukatili wa nguvu za silaha; Aidha, mkutano huu unatambua kwamba kuanzishwa kwa Siku ya Kimataifa ya Masaa Manane kwa wafanyakazi wote ni hatua ya haraka zaidi kuelekea ukombozi wao wa mwisho, na unasihi Serikali za nchi zote juu ya umuhimu wa kuwa na siku ya kazi ya masaa manane kwa sheria; na, zaidi, kwa kuzingatia kwamba tabaka la wafanyakazi linaweza tu kuleta ukombozi wake wa kiuchumi na kijamii kwa kuchukua vifaa vya kisiasa vya leo vilivyo mikononi mwa tabaka la wabepari; na, kwa kuzingatia kwamba katika nchi zote idadi kubwa ya wafanyakazi wa kiume na wafanyakazi wote wa kike hawana haki ya kupiga kura na hawawezi kushiriki katika shughuli za kisiasa, mkutano huu wa wafanyakazi unatangaza na kujitolea kutumia kila juhudi ili kupata haki ya kupiga kura kwa wote."

Ubinadamu umeshambuliwa kutoka upande mwingine tena na majitu katika siku hizi

Matokeo mengine ya ushindani yamekuwa kuanzishwa kwa makampuni makubwa ya biashara na utengenezaji. Hizi ni vipengele muhimu katika maandalizi ya "moto" unaokuja. Mbele ya makampuni haya makubwa, maduka madogo na za rejareja yanabana haraka, kwa sababu hayawezi kununua wala kuuza kwa faida kama makampuni makubwa yanavyoweza. Makampuni haya makubwa, kwa upande wao, wakipata fursa ya kufanya biashara zaidi kuliko ilivyo kwao, wanaunda miungano inayoitwa Trusts. Hizi, zilizoundwa awali ili kuzuia ushindani usiangamize makampuni yote isipokuwa yale makubwa zaidi, zimeonekana kufanya kazi kwa kuridhisha sana kwa wale ambao mtaji na usimamizi wao unawakilishwa; na mpango huu unaenea—Jamhuri Kuu ikiiongoza dunia katika mwelekeo huu. Angalia orodha ifuatayo iliyochapishwa katika gazeti la New York *World*, Septemba 2, 1896, chini ya kichwa cha habari—"Ukuaji wa Trusts."

[D360]

"Orodha ya Muungano 139 wa Kudhibiti Uzalishaji, Kuweka Bei, Kupata Miliki ya Biashara na Kunyang'anya Watu Kinyume cha Sheria."

Kichwa Mtaji

Trust ya Nyama ya Ng'ombe Iliyotayarishwa na Vifaa vya Chakula $100,000,000
Umoja wa Sukari, New York 75,000,000
Lead Trust 30,000,000
Rubber Trust, New Jersey 50,000,000
Gossamer Rubber Trust.....12,000,000
Anthracite Coal Combine, Pennsylvania *85,000,000
Axe Trust 15,000,000
Barbed Wire Trust, Chicago *10,000,000
Uaminifu wa Biskuti na Kraker . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . .*10,000,000
Boiler Trust, Pittsburgh, Pa.....*15,000,000
Borax Trust, Pennsylvania *2,000,000
Uaminifu wa Kijiko cha Kufagia, Chicago *2,500,000
Brush Trust, Ohio *2,000,000
Trust *3,000,000
Carbon Candle Trust, Cleveland *3,000,000
Uaminifu wa Katriji *10,000,000
Amana ya Sanduku la Mazishi na Vifaa vya Mazishi.....*1,000,000
Uaminifu wa Mafuta ya Kastor, St. Louis 500,000
Uaminifu wa Celluloid . . . . . 8,000,000 Uaminifu wa Sigara, New York . . . . . 25,000,000 Uaminifu wa Maziwa ya Kondensheni ya , Illinois 15,000,000
Uaminifu wa Ingoti ya Kopi *20,000,000
Uaminifu wa Copper Sheet *40,000,000
Cordage Trust, New Jersey . . . . . 35,000,000 Crockery Trust *15,000,000
Pamba Bata Amana.....10,000,000
Mafuta ya Mbegu za Pamba Trust 20,000,000
Cotton Thread Combine, New Jersey . . . 7,000,000 Electric Supply Trust.....*10,000,000
Flint Glass Trust, Pennsylvania.....8,000,000
Kikopo cha Matunda cha Flint Glass Trust.....*1,000,000
Uaminifu wa Chuma cha Galvanized na Chuma cha Mwamba, Pennsylvania. *2,000,000 Uaminifu wa Glove, New York *2,000,000

---

*Makadirio.

Kichwa Mtaji
Harvester Amana *$1,500,000
Kiunganishi Amana 1,000,000
Indurated Fibre Trust. 500,000
Leather Board Trust. *500,000
Chokaa Amana *3,000,000
Mfuko wa Mafuta ya Linseed 18,000,000
Lithograph Trust, New Jersey 11,500,000
Locomotive Tire Trust *2,000,000
Mawe ya marumaru.....Changanya *20,000,000
Match Trust, Chicago. 8,000,000
Morocco Leather Trust.....*2,000,000
Oatmeal Trust, Ohio.....*3,500,000
Kitambaa cha mafuta .....Imana *3,500,000
Karatasi Mfuko Amana 2,500,000
Pitch Imani.....*10,000,000
Plate Glass Trust, Pittsburgh, Pa. *8,000,000
Pocket Cutlery Trust.....*2,000,000
Powda Amana 1,500,000
Preservers' Trust, West Virginia. . . . *8,000,000 Pulp Amana.....*5,000,000
Rice Trust, Chicago. 2,500,000
Salama Amana 2,500,000
Chumvi .....Imana *1,000,000
Sandstone Trust, New York. *1,000,000
Sanitary Ware Trust, Trenton, N.J.....3,000,000
Karatasi ya kusaga Amana . . .. *250,000 Sash, Door and Blind Trust *1,500,000
Saw Trust, Pennsylvania.....5,000,000
Wakfu wa Vitabu vya Shule, New York.....*2,000,000
Amana ya Samani za Shule, Chicago.....15,000,000
Wakfu wa Mabomba ya Maji Taka 2,000,000
Skewer Amana . . . xml-ph-0000@deepl.internal . xml-ph-0001@deepl.internal . xml-ph-0002@deepl.in..... . . . . 60,000 Smelters' ..... Imana, Chicago. 25,000,000
Smith Trust, , Michigan.....*500,000
Sabuni Amana *500,000
Wakfu wa Vifaa vya Maji ya Sodiamu, Trenton, N.J 3,750,000
Spool, Bobbin na Shuttle Trust.....2,500,000
Sponge Amana *500,000

---

*Makadirio.

[D362]

Kichwa	Mji mkuu
Starch Trust, Kentucky	$10,000,000
Amana ya Chuma ya Wafanyabiashara	25,000,000
Amana ya Reli ya Chuma	*60,000,000
Stove Board Trust, Grand Rapids, Mich. . .	200,000 Straw Board
Trust, Cleveland, Ohio.	*8,000,000
Uaminifu wa Chuma cha Miundo	*5,000,000
Teazle Trust	*200,000
Uaminifu wa Chuma la Mabati	*2,000,000
Tombstone Trust	100,000
Trunk Trust	2,500,000
Tube Trust, New Jersey	11,500,000
Aina ya Amana	6,000,000
Wakfu wa Mvua	*8,000,000
Amana ya Jiko la Mvuke	*1,000,000
Wakfu wa Karatasi za Ukuta, New York	20,000,000
Amana ya Saa	30,000,000
Wizara ya Magurudumu	*1,000,000
Whip Trust	*500,000
Uaminifu wa Kioo cha Dirisha	*20,000,000
Uaminifu wa Waya	*10,000,000
Uaminifu wa Skrubu za Mbao	*10,000,000
Wakfu wa Kofia ya Sufu, New Jersey	*1,500,000
Amana ya Karatasi ya Kufungia	*1,000,000
Uaminifu wa Mpini wa Njano	*2,000,000
Patent Leather Trust	5,000,000
Mchanganyiko wa Rangi na Kemikali	*2,000,000
Uaminifu wa Mbao	*2,000,000
Mchanganyiko wa Chumvi ya Mawe	5,000,000
Mchanganyiko wa Bidhaa za Baharini	*1,000,000
Wakfu wa Kioo Kijani	*4,000,000
Uaminifu wa Lokomotiva	*5,000,000
Kifungashio cha Mchanganyiko	5,000,000
Uaminifu wa Utepe	*18,000,000
Wakfu wa Chuma na Makaa ya Mawe	10,000,000
Amana ya Shinikizo la Pamba	*6,000,000
Uaminifu wa Vifaa vya Farasi	*3,000,000
Amana ya Kifinyanga Mavazi	*2,000,000
Amana ya Kijembe cha Theluji	*200,000

---

*Makadirio.

[D363]

Kichwa	Mtaji
Ligi ya Chuma ya Mabega ya Theluji ya *$60,000,000	.....(Amana)
Amana ya Sanduku la Karatasi	*5,000,000
Bituminous Coal Trust	*15,000,000
Uaminifu wa Pombe	*5,000,000
Uaminifu wa Wafanyaji Wafurushi	*2,000,000
Uaminifu wa Gesi	*7,000,000
Uaminifu wa Asidi	*2,000,000
Wakfu wa Karatasi Nyembamba ya Manila	*2,000,000
Wakfu wa Carnegie	25,000,000
Illinois Steel Trust	*50,000,000
Brass Trust	10,000,000
Hop Combine	*500,000
Flour Trust, New York	7,500,000
Mfuko wa Wavunaji Mahindi wa Marekani	*50,000,000
Pork Combine, Missouri	*20,000,000
Mchanganyiko wa Makaa ya Colorado	20,000,000
Kiunganishi cha Utengeaji	*10,000,000
Kiunganishi cha Rangi, New York	*2,000,000
Buckwheat Trust, New Jersey	5,000,000
Fur Combine, New Jersey	10,000,000
Amana ya Karatasi Nyembamba	*10,000,000
Amana ya Kasha la Pesa	*10,000,000
Uaminifu wa Unga wa Magharibi	10,000,000
Muungano wa Chuma na Nondo	4,000,000
Muungano wa Umeme Na. 2	1,800,000
Rubber Trust Na. 2	7,000,000
Mchanganyiko wa Tumbaku	2,500,000
Jumla Mtaji	$1,507,060,000

Toleo lile lile la jarida lile lile linaeleza nguvu na mwelekeo wa mojawapo ya trusti hizi katika tahariri ifuatayo, chini ya kichwa cha habari, "Maana ya Kuongezeka kwa Bei ya Makaa ya Mawe:"

"Kuongezwa kwa $1.50 kwenye bei ya kila tani ya makaa ya mawe ya antracite kunamaanisha kwamba wanachama kumi na mmoja wa Umoja wa Makaa ya Mawe watajipatia si chini ya milioni hamsini na labda zaidi ya milioni sitini za dola. Kulingana na ushindani wa msimu uliopita wa vuli na bei za haki zilizotokana nazo, pesa hii kwa haki inamilikiwa na wale wanaotumia makaa ya mawe.

---

*Makadirio.

[D364]

Kuongezeka kwa gharama ya makaa ya mawe kwa kiwango kikubwa kunamaanisha kwamba wazalishaji wengi ambao walikuwa wamepanga kuanza tena msimu huu wa vuli hawawezi kufanya hivyo kwa sababu hawawezi kuongeza gharama kubwa kiasi hicho kwenye bidhaa zao na bado kushindana na wale wanaopata makaa ya mawe kwa bei za kawaida. Inamaanisha kwamba wazalishaji wengi watapunguza mishahara ili kufidia ongezeko hili la gharama za uzalishaji. Inamaanisha kwamba kila mwenye kaya mwenye kipato cha wastani atapunguza matumizi kwa baadhi ya anasa au starehe za kawaida. Anapaswa kununua makaa ya mawe, na kwa kuwa maafisa aliowasaidia kuchagua hawatatekeleza sheria, anapaswa kulipa bei za kampuni ya uaminifu. Hatimaye, inamaanisha kwamba maskini watalazimika kununua makaa ya mawe kidogo. Bei za zamani zilikuwa ngumu vya kutosha. Bei mpya zinaweka vizuizi vikali. Na hivyo maskini watatetemeka kwa baridi katika msimu ujao wa baridi.

"Kwa upande mmoja kuna anasa zaidi kwa wachache. Kwa upande mwingine kuna kutojisikia vizuri, na katika maelfu ya visa, taabu halisi, kwa wengi. Kati ya hivi viwili kuna sheria iliyovunjika na isiyo na heshima."

Chukua mfano mwingine wa nguvu ya miungano ya kibiashara. Mnamo Majira ya Chipukizi ya 1895, Muungano wa Kibiashara wa Kamba za Pamba (Cotton Tie Trust) ulianzishwa. (Kamba ya pamba ni kamba ya chuma isiyo na mapambo inayotumika katika kufunga balali za pamba.) Bei wakati huo ilikuwa senti sabini kwa kila mia. Mwaka uliofuata, trust hiyo ilihitimisha kuwa ingepata faida kidogo ya ziada, na kuongeza bei hadi dola 1.40 kwa kila mia—kwa wakati ambao ulikuwa umekaribia sana kwa ajili ya kufunga pamba, kiasi kwamba vifungo vya chuma vya kigeni havikuweza kuagizwa kwa wakati.

Si amana zote zimetumia vibaya mamlaka yao kwa njia ileile; huenda fursa nzuri bado hazijawapatia wote; lakini hakuna anayepinga kwamba "watu wa kawaida," umma, wako katika hatari kubwa ya kuathirika kwa mikono ya mashirika makubwa kama haya. Kila mtu anajua cha kuhofia kutokana na mamlaka na ubinafsi kwa mtu mmoja, na hizi kampuni "wenye nguvu" sio tu kwamba zina mamlaka na ushawishi mkubwa zaidi kuliko watu binafsi, lakini pia, hazina dhamiri. Imekuwa methali kwamba "Makampuni hayana roho."

Tunachukua taarifa ifuatayo iliyotumwa kwa *Pittsburgh Post* kama mfano wa—

[D365]

Faida za Makampuni Makubwa

"NEW YORK, Nov. 5, 1896—Wadhamini wa kufungua mfuko wa Standard Oil Trust walikutana leo na kutangaza gawio la kawaida la robo mwaka la $3 kwa kila hisa na $2 za ziada kwa kila hisa, litakalolipwa Desemba 15. Jumla ya toleo la awali la vyeti vya Standard Oil Trust ilikuwa $97,250,000. Katika mwaka wa fedha uliokuwa unakaribia kuisha, asilimia 31 ya gawio imetangazwa, na kufanya jumla ya usambazaji wa mapato kufikia $30,149,500. Katika kipindi hicho hicho, Kampuni ya American Sugar Refining, inayojulikana kama trusti ya sukari, imelipa $7,023,920 kama gawio. Mbali na malipo haya ya mapato kwa wanahisa, trusti hiyo inasemekana kuwa na ziada ya sukari ghafi, bili za kupokelewa na fedha taslimu zenye thamani ya takriban $30,000,000."

Jarida lile lile, baadaye, lilisema kihariri yafuatayo:

Umoja wa Wanafunza Waya wa Chuma huenda ulikuwa mojawapo ya miungano ya ujanja zaidi ya kuiba na kunyanyasa pesa kutoka kwa watu iliyowahi kuanzishwa nchini hapa. Ulikataa sheria, ulitoa hongo, uliwanyanyasa na kuwaangamiza washindani, na ulitawala biashara kwa mamlaka ya kiimla. Baada ya kufanya hivyo, na kupandisha bei kwa asilimia mia mbili hadi mia tatu, uligawanya mamilioni miongoni mwa wanachama wake. Hapana anarki hapa, bila shaka. Kwa kweli, ni wanariki ndio wanaoandamana kupinga wizi huo na kukaidi sheria. Hivyo angalau anadhani Bwana A. C. Faust, wa New Jersey, kuhusu umoja huo wa misumari, anayeandika kwa *gazeti la World* kwamba ufichuzi wake wa uovu mkubwa wa umoja huo 'unachochea moto wa kutoridhika kwa umma.' Hii ni kuchambua mambo kwa undani sana. Trasti haramu na za unyang'anyi zinaruhusiwa kutenda kwa uhuru, na majaribio ya kuzidhibiti hayawezi kuvumiliwa kwa sababu 'huzisha moto wa kutoridhika kwa umma.' Kwa upande mmoja tuna watu wa nchi, na kwa upande mwingine tuna wezi wenye leseni—trasti. Lakini hakuna uchunguzi wala maandamano yanayopaswa kuwepo, la sivyo 'moto wa kutoridhika kwa umma' utawafanya trasti wawe na wakati mgumu. Je, ukaidi na kiburi vinaweza kupita hapo?

"Umoja wa Makampuni ya Makaa ya Mawe katika bidhaa ya antrasaiti sasa unan'yang'anya watu kwa kiwango cha dola milioni hamsini kwa mwaka kupitia bei ya juu ya dola 1.50 kwa tani. Mchungaji Dkt. Parkhurst

[D366]

alitoa heshima zake siku chache zilizopita kwa kundi hili maalum kwa maneno haya: 'Ikiwa kampuni za makaa ya mawe au miungano ya makaa ya mawe au amana za makaa ya mawe zitatumia nguvu zao kwa lengo la kutoa katika hazina zao wenyewe pesa nyingi za maskini kadri wawezavyo au wawe na ujasiri, ili kuwafanya maskini kuwa maskini zaidi, kupunguza faraja zao na kudhoofisha mtiririko wa afya na uhai, basi kampuni kama hizo ni

Zinamilikiwa na Shetani wa Wizi na Mauaji.

Na hili linatumika kwa wauzaji wa makaa ya mawe kama linavyotumika kwa wauzaji wa bidhaa nyingine yoyote.'

Wakati Mchungaji Dkt. Parkhurst aliwakashifu akisema 'wamechukuliwa na pepo wa wizi na mauaji,' mhubiri mwingine wa New York, Mchungaji Dkt. Heber Newton, akiwa amezungukwa na viti laini vya kanisani na kundi la wafuasi matajiri, aliisifu miungano hiyo kama sehemu muhimu na yenye manufaa ya ustaarabu wetu unaoendelea.

Kuhusu kushuka ghafla kwa bei ya reli za chuma kutoka kutoka $25 hadi $17 kwa tani, gazeti la Allegheny *Evening Record* lilisema:

"'Jopo Kuu la Chuma,' lililoundwa ili kudumisha bei, kwa kiasi kikubwa limevunjika. Muungano huu mkubwa wa mtaji na nguvu, ulioanzishwa ili kudhibiti uzalishaji wa mojawapo ya viwanda vikubwa zaidi Amerika, kupandisha au kushusha bei kwa agizo lake tu, kuwatoza walaji kodi kwa mapenzi yake, na hadi kiwango cha uwezekano, unakaribia kumezwa na muungano mkubwa zaidi, wenye nguvu zaidi, na tajiri zaidi. Rockefeller na Carnegie wamechukua tasnia ya chuma ya Marekani. Tukio hili ni la kihistoria. Kupunguzwa kwa bei ya reli za chuma kutoka dola 25 hadi dola 17 kwa tani, bei ya chini kabisa ambayo zimewahi kuuzwa, kunaashiria enzi mpya katika uchumi wa nchi. Hadi sasa ni kisa cha umoja wa kibiashara kumeza umoja mwingine wa kibiashara, na ni reli ndizo zinafaidika.

Ni salama kusema kwamba wala Bwana Rockefeller wala Bwana Carnegie hawakuongozwa katika shughuli zao kubwa na hisia zozote za umma. Waliona fursa ya kuponda ushindani na waliitumia. Sasa wanamiliki chanzo cha usambazaji cha kushangaza zaidi duniani, safu ya Mesaba, juu ya Duluth, kinachotajwa kama eneo ambalo si lazima kuchimba kwa gharama kubwa, bali kuchukua madini tu kutoka juu ya uso. Rockefeller ameimarisha faida yake katika kupata chanzo hiki cha usambazaji

[D367]

kwa kujenga kundi la boti kubwa za kubeba mizigo zenye uwezo mkubwa sana ili kusafirisha malighafi zake hadi kwenye gati za Ziwa Erie. Alipokamilisha mzunguko wake kupitia muungano na Carnegie, akiwa na tanuru na viwanda vyake vya kusaga, alikuwa na Chama cha Watengenezaji wa Reli chini ya mamlaka yake. Shughuli nzima imetekelezwa kwa uungaji mkono mahiri wa miundombinu iliyokuwepo. Matokeo ya sasa, angalau, ni faida kwa idadi kubwa ya watu. Iwapo Bwana Rockefeller na Carnegie, baada ya kupata nguvu hizi kubwa mikononi mwao, wataridhika kupata faida ya kutosha na kuacha umma ufaidike, au watatumia nguvu hii kwa unyonyaji wa kikatili mara tu watakapowashinda wapinzani wao, ni tatizo kubwa. Ukweli kwamba wana nguvu hizo ni tishio lenyewe."

Taarifa ifuatayo ilisambazwa sana wakati huo, lakini inafaa kuzingatiwa hapa tunapozingatia mada hii:

"KANSAS CITY, MO., Nov. 26, 1896—Aliyekuwa Gavana David R. Francis, ambaye sasa ni Katibu wa Mambo ya Ndani, alituma barua ifuatayo kwa kundi dogo la wafuasi wa kiwango cha dhahabu waliofanya karamu katika Hoteli ya Midland usiku wa jana:

Idara ya Mambo ya Ndani,
Washington, D.C., Nov. 19, 1896

"Bwana: Nimepokea tu mwaliko wenu wa tarehe 25, na nasikitika siwezi kuhudhuria uthibitisho wa ushindi wa sarafu imara usiku wa leo Ikiwa sheria fulani haitatungwa
ili kudhibiti ushawishi unaokua wa utajiri na kuweka mipaka kwa mamlaka ya makampuni makubwa na minyororo ya kibiashara, kutatokea maasi ya watu kabla ya mwisho wa karne ambayo yatahatarisha taasisi zetu wenyewe.

DAVID R. FRANCIS"

Ifuatayo ilichukuliwa kutoka London *Spectator*:

Tuna katika mikono yetu uamuzi wa Jaji Russell, wa Mahakama Kuu ya New York, unaoonyesha kiwango ambacho mfumo wa 'Trust', au mfumo wa kutumia mtaji kuunda monopoli, umepushwa nchini Marekani. Chama cha Kitaifa cha Wauzaji wa Dawa kwa Jumla kimeundwa ambacho kinajumuisha karibu kila muuzaji mkubwa wa dawa katika Muungano, na ambacho huweka bei ya dawa. Ikiwa muuzaji yeyote binafsi atauza kwa bei ya chini kuliko Chama hicho, chama hicho huwatahadharisha wafanyabiashara wote kwa waraka wa mzunguko wasifanye biashara naye, na kwa kawaida hufanikiwa kumwangamiza

[D368]

shughuli za kampuni ya vifaa visivyoyeyuka. Kampuni ya John D. Park and Sons iliamua kupinga maagizo hayo, na ikawasilisha ombi la amri ya zuio, ambalo lilikataliwa katika kisa hicho maalum, lakini likakubaliwa kama kanuni ya jumla, watu wote wakiamriwa kuepuka 'kufanya njama' za kutekeleza 'kizuizi cha biashara.' Kesi hii ni ya kupindukia, kwa sababu ni wazi kwamba Umoja wa Kibiashara wa aina hii unachezea maisha ya binadamu. Haijalishi sana kama watapandisha bei ya dawa za hati miliki, ambayo inaonekana kuwa ndiyo lalamiko maalum, hadi guinea moja kwa tone; lakini fikiria kama wataweka dawa kama kwinin, opium, au dawa za kichochea hamu ya kula nje ya uwezo wa maskini. Itakumbukwa kwamba wafuasi wa Bwana Bryan wanaweka mfumo wa Trusts mbele kabisa katika mashtaka yao dhidi ya mtaji, na kesi kama hii inawapa msingi wa hoja."

Trusts nchini Uingereza

Ingawa 'trusts' zinaweza kuitwa uvumbuzi wa Kimarekani, tunanukuu yafuatayo kutoka kwa gazeti la London *Spectator* yanayoonyesha kuwa si za Kimarekani pekee. Mwandishi anasema:

Trasti zinaanza kuchukua milki ya baadhi ya biashara zetu za Uingereza. Kwa sasa kuna—ikiwa na makao makuu yake Birmingham—muungano au trasti katika biashara ya fanicha za chuma za vitanda kote Uingereza, ambao umepangwa kwa ustadi mkubwa kiasi kwamba ni karibu haiwezekani kwa mtu wa nje kuanza kutengeneza fanicha za chuma cha pua au chuma za vitanda isipokuwa ajiunge na muungano huo, na hata hivyo anapaswa kuwasilisha ombi la kujiunga, ambalo huenda likakaliwa. Hata hivyo, akijaribu kuanzisha biashara huru na muungano huo, hangeweza kununua malighafi zake wala kupata wafanyakazi waliozoea biashara hiyo, kwa kuwa watengenezaji wote wa chuma na shaba kwa ajili ya vitanda wamekubaliana kuwasilishia bidhaa zao muungano huo pekee, na wafanyakazi wote wameahidiwa na Chama chao cha Wafanyakazi kufanya kazi kwa watengenezaji wanaoungana nacho pekee. Hivyo basi, watumiaji wanapaswa kutegemea ushindani wa kigeni pekee ili bei ziweze kushushwa. Muungano huu wa wazalishaji wa vitanda kwa sasa umefanikiwa, na hivyo basi biashara nyingine nyingi za ndani sasa zinaiga mfano wake."

Wakidhibiti mtaji wa mamilioni mia ya dola,

[D369]

miungano hii au 'trusts' hizi kwa hakika ni *majitu;* na ikiwa mambo yataendelea kwa miaka michache, kama yalivyokuwa katika ishirini iliyopita, hivi karibuni watadhibiti dunia kwa kutumia nguvu ya kifedha. Hivi karibuni watakuwa na mamlaka, sio tu ya kuamuru bei za bidhaa zinazotumiwa na dunia, bali, kwa kuwa ndio waajiri wakuu wa wafanyakazi, watakuwa na udhibiti wa mishahara.

Ni kweli, miungano hii ya mtaji katika siku za nyuma imetekeleza miradi mikubwa ambayo watu binafsi hawangeweza kuikamilisha kwa haraka au kwa ubora huo. Kwa hakika, sekta binafsi ya ushirika imechukua na kufanikiwa katika kukabiliana na hatari ambazo umma ungezikashifu na kuzishinda kama zingetekelezwa na serikali. Hatupaswi kueleweka kwamba tunapinga kwa ukali mkusanyiko mkubwa wa mitaji; bali tunabainisha kwamba uzoefu wa kila mwaka haiongezi tu kwa kiasi kikubwa nguvu zao za kifedha, bali pia busara zao, na kwamba tunakaribia kwa kasi hatua ambapo maslahi ya watu na hata uhuru wao uko hatarini, ikiwa kweli hatujafika hapo. Kila mtu anasema, 'Lazima jambo lifanyike!' lakini ni nini cha kufanya hakuna anayejua. Ukweli ni kwamba, wanadamu wako mikononi bila msaada ya hizi taasisi kubwa zilizotokana na mfumo wa sasa wa kijamii wenye ubinafsi, na tumaini pekee liko kwa Mungu.

Ni kweli pia, majitu haya kwa kawaida huongozwa na watu wenye uwezo ambao hadi sasa kwa ujumla wanaonekana tayari kutumia mamlaka yao kwa kiasi. Hata hivyo, mamlaka inaendelea kukusanywa; na uwezo huo, ukiongozwa hasa na ubinafsi, una uwezekano wa mara kwa mara kuwakandamiza watumishi wao na umma kadri fursa zinavyotokea na mazingira yanavyoruhusu.

Wale majitu hawa wanatishia familia ya wanadamu sasa kama majitu halisi walivyotishia zaidi ya miaka elfu nne iliyopita. Wale majitu walikuwa "wanaume wenye sifa"—wanaume wenye uwezo wa ajabu na hekima, waliokuwa juu ya kizazi cha Adamu kilichoporomoka; walikuwa mseto

[D370]

kabila, matokeo ya *uhai mpya* uliounganishwa na kizazi cha Adamu.* Ndivyo ilivyo kwa *magaidi* hawa *wa* kisasa *wa mashirika:* ni wakubwa, wenye nguvu na ujanja, kwa kiwango kinachokatisha tamaa wazo la kuwashinda bila uingiliaji wa kimungu. Nguvu zao za ajabu bado hazijawahi kutumika kikamilifu. Magaidi hawa, pia, ni mseto: wamezaliwa na hekima ambayo inadai kuwepo kwake kwa ustaarabu na mwangaza wa Kikristo vikishirikiana na mioyo ya ubinafsi ya wanadamu walioanguka.

Lakini shida ya mwanadamu na fursa ya Mungu vinakaribia kwa wakati mmoja; na kama vile majitu ya "dunia iliyokuwapo kabla ya mafuriko" walivyosombwa na mafuriko ya maji, ndivyo majitu hawa wa mashirika watakavyosombwa na mafuriko yajayo ya moto—"moto wa mfano wa wivu wa Mungu" au ghadhabu, ambao tayari unawaka; "wakati wa taabu ambao haukuwahi kutokea tangu kulipo taifa." Katika "moto" huo ndipo wataangamizwa magaidi wote wa maovu na ubinafsi; wataanguka, wala hawatainuka tena. ***Isa. 26:13,14***; ***Sef. 3:8,9***

Utekaji Nyara wa Kihuni Dhidi ya Utumwa wa Kistaarabu

Linganisha kwa muda mfupi yaliyopita na yajayo, kuhusiana na upatikanaji wa ajira na mahitaji yake. Ni katika karne iliyopita pekee biashara ya utumwa ilipovunjwa kwa kiasi kikubwa na utumwa kufutwa. Wakati mmoja ilikuwa ya jumla, lakini polepole ilibadilika na kuwa utumwa wa mashamba kote Ulaya na Asia. Utumwa ulifutwa nchini Uingereza si zaidi ya mwaka 1838, serikali kuu ikilipa wamiliki wa watumwa kiasi cha pauni milioni 20, au takriban dola milioni 100 kama fidia. Ufaransa iliwatoa huru watumwa wake mwaka 1848. Nchini Marekani utumwa uliendelea katika majimbo ya kusini hadi mwaka 1863. Haiwezi kukanushwa kwamba sauti za Wakristo na kalamu za Wakristo zilikuwa

[D371]

Kuna mengi ya kufanya ili kuizuia utumwa wa binadamu; lakini, kwa upande mwingine, inapaswa kutambuliwa kwamba mabadiliko ya hali za soko la ajira duniani yalisaidia kuwapa wengi mtazamo mpya juu ya suala hilo, na pamoja na mfuko wa fidia yalisaidia kuwapatanisha wamiliki wa watumwa na mpangilio mpya wa mambo. Sauti na kalamu za Wakristo ziliharakisha tu ukomeshaji wa utumwa; lakini ingekuja baadaye, hata hivyo.

Utekelezaji unakufa kifo cha kawaida chini ya mfumo wa kisasa wa ushindani wa kibinafsi unaoungwa mkono na uvumbuzi wa mitambo na ukuaji wa idadi ya watu. Mbali kabisa na masuala ya kimaadili na kidini, sasa ingekuwa vigumu kufanya utumwa kuwa wa kawaida katika nchi zenye watu wengi na zilizoendelea: haingeleta faida kifedha. (1) Kwa sababu mashine, kwa kiasi kikubwa, zimechukua nafasi ya kazi zisizo na akili pamoja na kazi zenye akili. (2) Kwa sababu mtumwa mwenye akili anaweza kufanya kazi nyingi na bora kuliko asiye na akili. (3) Kwa sababu kuwalea na hata kuwafundisha kidogo watumwa kungefanya huduma zao gharama zaidi kuliko kazi ya watu huru; zaidi ya hayo, watumwa wenye akili na ufanisi zaidi wangekuwa vigumu zaidi kudhibiti na kuwatumia kwa faida kuliko wale ambao kwa jina tu ni huru, lakini wamefungwa mikono na miguu kwa sababu ya uhitaji. Kwa kifupi, wenye busara za kidunia wamejifunza kwamba vita vya kupata mali ya maadui, na watumwa, havina faida kubwa kama vita vya ushindani wa kibiashara ambavyo matokeo yake ni bora, na pia makubwa zaidi; na kwamba "watumwa wa ulazima" walio huru ndio wa bei nafuu na wenye uwezo zaidi.

Ikiwa tayari kazi huru, yenye akili ni nafuu kuliko kazi ya utumwa ya kijinga, na ikiwa ulimwengu wote unazinduka kimaakili, na pia unaongezeka kwa kasi kwa idadi, ni wazi kwamba mfumo wa sasa wa kijamii ni hakika utasababisha maangamizi yake mwenyewe kama vile injini iliyojaa mvuke na isiyo na kizuizi au dereva.

[D372]

Kwa kuwa jamii kwa sasa imeandaliwa kwa kanuni ya usambazaji na mahitaji, hakuna kizuizi, hakuna mdhibiti, juu ya ushindani wa ubinafsi duniani. Muundo mzima umejengwa juu ya kanuni hiyo: shinikizo la ubinafsi, nguvu inayobana jamii chini, linaongezeka nguvu zaidi na zaidi kila siku. Kwa wananchi wengi mambo yataendelea hivi, yakishuka chini zaidi na zaidi, hatua kwa hatua, hadi kuanguka kwa jamii katika fujo kutakapotimia.

Utu Kati ya Jiwe la Kando la Juu na la Chini

Inazidi kuwa dhahiri kwa umma wa watu kwamba katika mpangilio wa sasa wa mambo wako kati ya jiwe la kusaga la chini na jiwe la juu ambazo mizunguko yake ya kasi hatimaye, na katika muda usio wa mbali, lazima ziwasage hadi kuwa utumwa wa dhiki na usio na heshima, isipokuwa kama kuingiliwa kwa namna fulani. Kweli, ndiyo hali halisi ya mambo: uhitaji wa kibinadamu ndio bomba la kulisha linalobana umma kati ya mawe ya kusaga; jiwe la chini ni sheria isiyobadilika ya ugavi na mahitaji ambayo inasukuma idadi ya watu duniani inayoongezeka kwa kasi na kuwa na akili zaidi, karibu zaidi na msukumo wa jiwe la juu la ubinafsi uliopangwa, unaoendeshwa na nguvu kubwa ya watumwa wa mitambo, ukisaidiwa na meno ya gia, vishikio na pulley za miungano ya kifedha, kampuni za umiliki wa pamoja na minapolizi. (Ni muhimu kutambua kwamba, Ofisi ya Takwimu huko Berlin ilikadiria mwaka 1887 kwamba injini za mvuke (watumwa wa nguvu) zilizokuwa zikifanya kazi duniani wakati huo zilikuwa sawa na takriban wanaume milioni moja, au mara tatu ya idadi ya watu wanaofanya kazi duniani; na huenda nguvu za mvuke na umeme zimeongezeka zaidi ya mara mbili tangu wakati huo. Hata hivyo, injini hizi karibu zote ziko katika nchi zilizoendelea, ambazo idadi ya watu wake inawakilisha takriban theluthi moja ya jumla.) Sehemu nyingine ya nguvu ya kusukuma ya kinu cha juu ni gurudumu lake la mzunguko, lenye uzito mkubwa

[D373]

ikiwa na uzito wa utajiri uliokusanywa na ambao hadi sasa haukuweza kufikirika, na nguvu ya akili iliyochochewa na kufunzwa kwa ubinafsi. Kama kielelezo cha sehemu ya matokeo ya mchakato wa kusaga, tunakumbuka ripoti kwamba huko London, Uingereza, kulikuwa na maskini 938,293, maskini sana 316,834 na wahitaji sana 37,610—jumla ya 1,292,737, au karibu theluthi moja ya idadi ya watu wa jiji kubwa zaidi duniani wanaoishi katika umaskini. Takwimu rasmi za Scotland zimeonyesha kwamba theluthi moja ya familia zilikuwa zikiishi katika chumba kimoja, na zaidi ya theluthi moja katika vyumba viwili tu; kwamba katika jiji la New York wakati wa baridi kali watu 21,000 wanaume, wanawake na watoto walifukuzwa kwa sababu hawakuweza kulipa kodi zao; na kwamba katika mwaka mmoja tu wakazi wake 3,819 walizikwa katika "kibanda cha wafukara," maskini mno kuishi au kufa kwa heshima. Hii, kumbuka, ni katika jiji lile lile ambalo tayari limeonyeshwa kuwa miongoni mwa wananchi wake kuna maelfu ya mamilionea.

Mwandishi katika *Jarida la The American Magazine of Civics*, Bwana J. A. Collins, aliwahi kujadili mada ya Kudorora kwa Umiliki wa Nyumba nchini Marekani, kwa kuzingatia sensa ya Marekani. Mwanzoni anatualika tuwe tayari kwa takwimu za kushtua, na kwa dalili hatari na zenye kutisha. Tunanukuu kama ifuatavyo:

Miaka michache iliyopita, sehemu kubwa ya idadi ya watu ilikuwa wamiliki wa nyumba, na nyumba zao zilikuwa karibu huru kabisa dhidi ya mzigo wowote; leo sehemu kubwa ya idadi ya watu ni wapangaji.

Kwa kuwa mkazi wa nyumba iliyowekwa rehani kwa hakika ni mpangaji wa mdhamini wa rehani, anagundua kuwa asilimia 84 ya familia za taifa hili kwa hakika ni wapangaji, na anaongeza:

"Fikiria matokeo haya ya kushangaza yamepatikana katika muda mfupi sana, huku maeneo makubwa ya ardhi huru Magharibi yakiwa wazi kwa wakoloni, na nyanja kubwa za viwanda zikiwa wazi na kutoa ajira yenye malipo mazuri; na kisha fikiria matokeo yatakayokuwa wakati Magharibi makubwa yatakapokuwa yamekaliwa yote, au ardhi zake zote zimetawaliwa na wachache, idadi ya watu ikiongezeka kwa kuongezwa

[D374]

ya mamilioni, kutokana na ongezeko la asili na uhamiaji, ardhi za madini na migodi zikidhibitiwa na miungano ya mtaji wa kigeni; mfumo wa usafirishaji ukidhibitiwa kwa maslahi ya wamiliki wachache matajiri; viwanda vikiendeshwa na mashirika makubwa kwa maslahi yao wenyewe; ardhi za umma zikiwa zimeisha, na viwanja vya makazi vikimilikiwa na wanyonyaji mali na kuwekwa mbali na uwezo wa umma wa viwandani."

Akilinganisha takwimu hizi na takwimu za Ulaya, Bwana Collins anahitimisha kuwa hali katika Jamhuri kuu zaidi duniani si nzuri kama ilivyo Ulaya, isipokuwa kwa matajiri na wenye elimu zaidi kati yao—Uingereza. Lakini takwimu za Bwana Collins zinapotosha isipokuwa ikikumbukwa kwamba maelfu ya nyumba hizi zenye rehani zinamilikiwa na vijana (ambao barani Ulaya wangeishi na wazazi wao) na wahamiaji wanaonunua kwa "mpango wa kulipia kidogo kidogo." Ukweli halisi, hata hivyo, ni mbaya vya kutosha. Kutokana na shinikizo linaloongezeka la nyakati, ni michache tu ya rehani nyingi za sasa itakayewekwa sawa kabisa, isipokuwa kwa mkono wa sherifu.

Wachache pengine wanatambua jinsi nguvu na muda wa binadamu unavyouzwa kwa bei rahisi sana wakati mwingine; na wale wanaotambua hao hawajui jinsi ya kurekebisha uovu huo, na wako na shughuli za kujiepusha na mtego wake wenyewe. Katika miji yote mikubwa duniani kuna maelfu wanaojulikana kama "sweaters," ambao hufanya kazi kwa bidii na kwa saa nyingi zaidi kwa ajili ya mahitaji ya msingi ya maisha, kuliko walivyofanya wengi wa watumwa wa kusini. Kwa jina tu wana uhuru wao, lakini kwa kweli ni watumwa, watumwa wa uhitaji, wenye uhuru wa kutaka, lakini uhuru mdogo wa kutenda, kwa ajili yao wenyewe au wengine.

Tunachukua yafuatayo kutoka kwa (Pittsburgh) *Presbyte-rian Banner* kuhusu mada hii:

"Mfumo wa 'sweaters' ulizaliwa na kukua katika nchi za kigeni kabla ya kupandikizwa kwenye udongo wa Marekani, ukiwaletea laana yake. Hauko tu katika idara za nguo zilizotayarishwa tayari, bali unajumuisha zote nyingine ambazo ni

[D375]

hufanywa na mpatanishi. Mpatanishi au mkandarasi hujitolea kupata bidhaa kwa mfanyabiashara kwa bei fulani, na ili kuwahudumia umma mkubwa unaonunua kwa bei nafuu na wakati huo huo kuwapa muuzaji na mpatanishi faida zao, bei hii lazima iwekwe chini, na wafanyakazi maskini lazima wahangaike.

Nchini Uingereza karibu kila biashara hufanywa kwa msingi huu. Biashara ya viatu na buti, biashara ya manyoya, biashara ya fanicha na vitanda vya kufunika, na nyingine nyingi, zimeingia katika wigo wa mdalamu, na watu wananyanyaswa hadi kulipwa mshahara wa njaa. Lakini tunakusudia kuzungumzia biashara ya nguo za tayari katika nchi yetu. Mnamo 1886 kulikuwa na maduka kumi tu ya kusokota nguo huko New York, sasa kuna mamia kadhaa, na hali ni ileile kwa jiji la Chicago pia, huku miji mingine ikiwa na sehemu yake. Maduka haya kwa kiasi kikubwa yako mikononi mwa Wayahudi, na yale ya Boston na New York yana faida dhidi ya ndugu zao walioko magharibi zaidi kwa kuwa wanaweza kuwanyanyasa wageni, wanaoanza kuwasili, ambao hawawezi kuongea lugha na kwa hivyo huonewa kwa urahisi. Wafanyakazi hawa huchukuliwa, wakabana katika vyumba vidogo, visivyo na uingizaji hewa mzuri, wakati mwingine ishirini au thelathini katika chumba kikubwa cha kutosha wafanyakazi wanane, ambapo mara nyingi hulazimika kupika, kula na kuishi, wakifanya kazi kwa bidii kwa saa kumi na nane hadi ishirini kwa siku ili kupata cha kutosha kuwaweka hai.

"Bei zinazolipwa kwa aina hii ya kazi ni aibu kwa ubinadamu. Wanaume kwa kazi ngumu wanaweza kupata dola mbili hadi nne kwa wiki. Takwimu zifuatazo zimetolewa na mtu aliyefanya utafiti wa suala hili na aliyepata taarifa zake kutoka kwa mmoja wa 'boss sweaters' ambaye alitoa bei hizi kama zile alizopokea kutoka kwa muuzaji:

Kwa kutengeneza makoti ya juu, ... $.76 hadi $2.50 Kwa kutengeneza makoti ya kibiashara, ...32 hadi 1.50 Kwa kutengeneza suruali, ...25 hadi .75 Kwa kutengeneza veste (kwa dozi), ... 1.00 hadi 3.00 Kwa kutengeneza suruali fupi za magotini (kwa dozi), . . .50 hadi .75 Kwa kutengeneza mashati ya kaliko (kwa dozi), . . .30 hadi .45

Asilimia kubwa huchukuliwa kutoka kwenye orodha hii ya bei na bosi wa sweta kama faida yake, na baada ya kutoa gharama ya

[D376]

usafirishaji, ambao mfanyakazi hulipia, ni rahisi kufikiria jinsi wanaume na wanawake wanavyolazimika kufanya kazi kwa bidii na kwa muda mrefu ili kupata mahitaji ya kawaida ya maisha. Kwa suruali fupi, ambazo 'bosi' hupata senti sitini na tano kwa dozeni kutoka kwa mtengenezaji, mshonaji hupata senti thelathini na tano tu.

"Mtengenezaji hupata senti kumi kwa kutengeneza suruali ya kiangazi, na ili kukamilisha jozi sita, ni lazima afanye kazi karibu masaa kumi na nane. Makoti hufanywa na watu kumi na watano, kila mmoja akifanya sehemu yake. Overoli, senti sitini kwa jozi kumi. Haya ni mifano michache tu, na mwanamke yeyote anayejua chochote kuhusu kushona au kutengeneza nguo, anajua kiasi cha kazi kinachohusika.

"Lakini kuna malipo katika mambo yote, na wakati mwingine wasio na hatia au wasiofikiria lazima waugue kama walio na hatia. Mavazi haya hutengenezwa katika hali mbaya zaidi za usafi. Hutengenezwa katika vyumba ambavyo wakati mwingine havifai kuishi mwanadamu na ambavyo vina harufu mbaya ya vijidudu vya magonjwa. Huko Chicago, katika mwaka huu, mgeni mmoja aliona katika moja ya maduka haya watu wanne wakishona makoti, ambao wote walikuwa na homa ya nyekundu, na mahali pengine mtoto alikuwa amelala amekufa kwa ugonjwa uleule, huku kazi ikiendelea karibu naye, na maambukizi yalisambaa bila kuepukika."

> "Jamani, ni ajabu kwamba dhahabu ni ghali hivi, Naye mwili na damu ni nafuu hivi."

Idadi ya maskini sana inaongezeka kwa kasi, na, kama ilivyoonyeshwa, ushindani unashusha jamii nzima chini, isipokuwa wachache wenye bahati ambao wamejipatia mitambo au mali isiyohamishika; na utajiri na nguvu zao huendelea kuongezeka ipasavyo, hadi inavyoonekana kana kwamba mbilionea anaweza kutarajiwa hivi karibuni ikiwa hali za sasa zitaendelea.

Hali kama hiyo kuendelea milele haiwezekani; hata utendaji wa sheria ya asili ya chanzo na matokeo hatimaye utaleta malipo. Wala hatuwezi kutarajia kwamba haki ya Mungu, iliyoiweka sheria hiyo, ingeruhusu hali kama hizo milele. Mungu, kupitia Kristo, amekomboa, na amejitolea kwa ajili ya ubinadamu wetu usiofaa, na wakati wa ukombozi wake

[D377]

kutoka kwa ubinafsi na nguvu ya jumla ya mwovu iko karibu. ***Rum. 8:19-23***

Yafuatayo, kutoka kwa jarida la Magharibi miaka kadhaa iliyopita, yaliwakilisha waziwazi hali ilivyokuwa wakati huo, na ambayo leo ni ya kutisha zaidi. Yalisema:

"Watu wasio na ajira nchini humu leo ni milioni mbili. Wale wanaowategemea huenda ni mara nne zaidi yao.

Labda umesikia hili hapo awali. Natakaulifikirie hadi utambue maana yake. Inamaanisha kwamba chini ya 'serikali bora zaidi duniani,' na 'mfumo bora zaidi wa kibenki ulio wahi kuonekana duniani,' na kila kitu kingine kikiwa cha kiwango cha juu, na uzalishaji usio na kifani wa chakula na kila faraja na anasa nyingine ya maisha, sehemu moja kati ya saba ya idadi ya watu wetu imefikishwa kwenye umasikini mtupu, kama njia pekee ya kuepuka njaa. Watu wanakosa chakula wakiwa mbele ya maghala na ghala za nafaka zilizojaa ambazo haziwezi kuuzwa kwa bei ya kutosha kulipia gharama za uzalishaji. Watu wanatetemeka na karibu wakiwa uchi katika kivuli cha vyumba vya kuhifadhia vilivyojaa nguo za kila aina. Watu wanapata baridi na hawana moto, huku mamia ya mamilioni ya tani za makaa ya mawe zikipatikana kwa urahisi katika maelfu ya migodi. Na wale watengenezaji viatu ambao hawafanyi kazi wangependa kufanya kazi na kutengeneza viatu kwa ajili ya wanaochimba makaa ya mawe ili kubadilishana na nishati ya kuwasha moto. Vilevile, wale wachimbaji wangependa kufanya kazi kwa bidii kwenye migodi ili kupata viatu. Vivyo hivyo, mkulima aliyevaa nusu uchi huko Kansas, ambaye hawezi kuuza ngano yake ili kulipia gharama za uvunaji na upigaji, angefurahi sana kubadilishana nayo na watu katika viwanda vya mashariki wanaotengeneza na kufuma kitambaa anachohitaji.

Sio ukosefu wa rasilimali za asili unaotatiza nchi leo. Sio kutoweza au kutotaka kwa wale wanaume milioni mbili wasio na ajira kufanya kazi na kuzalisha vitu vinavyotakiwa na vinavyofaa. Ni kwamba vyombo vya uzalishaji na njia za kubadilishana vimekusanywa mikononi mwa wachache. Hali hii ni hatari kiasi gani tunaanza kuona; na tutaelewa zaidi na zaidi kadri msongamano unavyozidi kuwa mkali. Watu wako bila kazi, wanapata baridi na wanakufa njaa kwa sababu hawawezi kubadilishana mazao ya kazi yao. Kwa kuzingatia matokeo kama

[D378]

je, ustaarabu wetu huu tunaojivunia wa siku hizi si karibu kufeli kabisa? Watu wasio na ajira katika nchi hii wakipangwa katika safu za watu wanne kwa kila safu na umbali wa futi sita kati ya safu, wangeunda mstari wenye urefu wa maili mia sita. Wale wanaowategemea kwa mahitaji yao wangefikia urefu wa maili 2,400 kwa mpangilio uleule. Jeshi hili lililoundwa hivi lingenea kutoka Atlantiki hadi Pasifiki—kutoka Sandy Hook hadi Golden Gate.

"Ikiwa akili ya ubinadamu haiwezi kubuni mfumo bora wa viwanda kuliko huu, basi ni afadhali tukiri kwamba ubinadamu ndio kushindwa kukubwa zaidi katika ulimwengu. [Ndio, hicho ndicho hasa ambacho mapenzi ya kimungu yanapeleka: wanadamu lazima wajifunze udhaifu wao na Bwana wa kweli, kama vile kila farasi mchanga anavyopaswa "kufunzwa" kabla hajawa na thamani.] Jambo la kikatili na la kinyama zaidi katika enzi zote, ni jaribio la sasa la kudumisha jeshi la viwandani ili kupigana vita vya wafalme wetu wa matajiri bila kuweka utaratibu wowote wa kulilisha wakati ambao huduma zake hazihitajiki."

Maandishi yaliyo hapo juu yaliandikwa wakati wa kipindi cha mdororo mkali zaidi uliosababishwa na "marekebisho ya ushuru," na kwa bahati nzuri si hali ya kawaida. Hata hivyo, hakuna anayejua ni lini inaweza kujirudia. Licha ya hayo, gazeti *la Harrisburg Patriot*, la mwaka huo huo, lilitoa takwimu zifuatazo chini ya kichwa cha habari, "Idadi ya Watu Wasio na Ajira":

"Kuna wafanyakazi 10,000 wasio na kazi Boston; Worcester 7,000 hawana ajira; New Haven 7,000; Providence 9,600; Jiji la New York 100,000. Utica ni mji mdogo, lakini idadi ya wasio na ajira ni 16,000; huko Paterson, N.J., nusu ya watu hawafanyi kazi; huko Philadelphia 15,000; huko Baltimore 10,000; huko Wheeling 3,000; huko Cincinnati 6,000; huko
Cleveland 8,000; Columbus 4,000; Indianapolis 5,000; Terre Haute 2,500; Chicago 200,000; Detroit 25,000; huko Milwaukee 20,000; huko Minneapolis 6,000; huko St. Louis 80,000; huko St. Joseph 2,000; huko Omaha 2,000; huko Butte City, Mont. 5,000; huko San Francisco 15,000."

Tunatoa hapa chini dondoo kutoka *The Coming Nation*, yenye kichwa "Tatizo Unalopaswa Kulitatua." Inaonyesha jinsi waziwazi kabisa

[D379]

baadhi ya watu wanaona hali ya sasa. Sauti hizi zote za onyo hazifanyi zaidi ya kurudia ushauri mtakatifu wa nabii aliyeongozwa na Roho Mtakatifu, "Basi, kuwa na hekima sasa, enyi wafalme [wote wenye mamlaka na nguvu kwa kiwango chochote]; jifunzeni, enyi majaji wa dunia." Inasema:

"Mtakubali kwamba mashine mpya zinawafukuza wafanyakazi kwa kasi. Dai kwamba utengenezaji na utunzaji wa mashine hizi mpya huajiri idadi ya watu walioachwa kazi hivyo halina mashiko; maana kama hilo lingekuwa kweli, basi hakungekuwa na faida yoyote katika matumizi ya mashine. Ukweli unaonekana wazi kwamba mamia ya maelfu ya watu sasa hawafanyi kazi kwa sababu mashine zinafanya kazi ambayo zamani walikuwa wakiifanya, kwamba mtu yeyote lazima atambue hilo, akifikiria kwa muda mfupi tu. Watu hawa wasio na ajira hawakinuni bidhaa nyingi kama walivyokuwa wakifanya walipokuwa na ajira, na hii inapunguza mahitaji ya bidhaa, na hivyo kuzuia wafanyakazi wengi zaidi kupata ajira, kuongeza idadi ya wasio na ajira na kuzuia ununuzi zaidi.

"Mtafanya nini na hawa watu wasio na ajira? Kwamba bei za bidhaa kwa ujumla zinashuka, hawawezi kuwapatia ajira. Hakuna kazi yoyote iliyo wazi kwao, kwa sababu kazi zote zimejaa watu, kwa sababu ileile. Huwezi kuwaua (isipokuwa wakifanya mgomo), na hakuna mahali pao pa kwenda. Kwa dhati kabisa nauliza, mtawafanyia nini? Wakulima stadi wanakumbwa na kufilisika, sasa hawa watu wangepata fursa gani hapo, hata kama wangekuwa na ardhi?

Watu hawa wanazidi kuongezeka kama majani ya msitu. Idadi yao inakadiriwa kwa mamilioni. Hakuna matumaini ya wengi wao kupata ajira, au wakipata, ni kuchukua nafasi za wengine walioajiriwa sasa ambao nao wangeongezwa kwenye orodha ya wasio na ajira. Labda unafikiri kuwa si jukumu lako kinachowafuata, lakini, bwana mpendwa, ni jukumu lako, na utatambua hilo kabla ya misimu mingi kupita. Ni suala lisiloweza kupuuzwa kwa kugeuka tu na kukataa kusikiliza. Wafaransa walidhani hivyo, zamani, lakini walijifunza tofauti, hata kama kizazi cha sasa kimemsahau somo hilo. Kizazi cha sasa nchini Marekani *lazima* kilete suluhu ya swali hili, na kitaleta suluhu kwa namna fulani. Huenda

[D380]

kwa amani na upendo na haki, au inaweza kuwa kwa mtu aliye juu ya farasi akikanyaga haki za wote, kama mnavyoona sasa kwa kutojali haki za wengine zikikanyagwa. Tunarudia, mtajibu maswali haya ndani ya miaka michache sana.

Wafaransa walionewa, lakini hawakuweza kusikiliza kwa sababu ya shangwe za ufisadi wa kifalme. Je, *ninyi* mtasikiliza? Au je, mkondo wa sasa utaruhusiwa kuendelea bila kizuizi hadi watu milioni tano au sita watakapokuwa wakipiga kelele wakitafuta mkate au oksidi ya chuma? Shida, itakapokuja, itazidishwa mara mia nchini Marekani, kwa sababu ya hali za kijamii ambazo zimekuwepo hapa kwa karne moja. Upendo wa uhuru umeimarika, ukilishwa na chuki dhidi ya wafalme, madikteta na wanyanyasaji. Hakuna jeshi la nchi kavu au la majini kutoka kwa umma linaloweza kutegemewa kuwapiga risasi baba na ndugu zao wenyewe kwa amri ya wafalme wasio na vyeo au wenye vyeo. Mkiona kitakachotokana na uvivu uliodumu kwa muda mrefu wa mamilioni ya watu, ambao hali zao hivi karibuni zitaimarisha uhusiano wa udugu, je, mnafikiri hamna maslahi yoyote katika hali wanayoizalisha? Je, si bora zaidi kutafuta na kutumia tiba, kuwajishindia watu hawa kazi, hata katika warsha za umma, kuliko kusubiri kufikia kilele chake?

Tunajua wanyonyaji wanachokifanya: Tunaona wanatayarisha silaha za vita ili kutawala umma kwa nguvu za silaha. Lakini ni wapumbavu. Ni werevu tu katika dhana zao wenyewe. Wanatumia mbinu za wafalme, na hatimaye watakuwa kama makapi mbele ya upepo. Mwenendo wote unapingana na mbinu zao. Mabwana, wenye majeshi makubwa kuliko yale yanayoweza kukusanywa kupigana kwa ajili ya ubepari hapa, wanatetemeka mbele ya ukuaji thabiti wa ustaarabu wa hali ya juu miongoni mwa watu, unaoharakishwa na taabu ya jeshi hili linaloongezeka kwa kasi la watu wasio na ajira. Haki haidhuru yeyote, ingawa inaweza kukata fursa za wizi. Basi, sisi kama raia, tutatue na kusuluhisha tatizo hili kisheria, si kama wafuasi wa vyama, bali kama raia wanaothamini zaidi nchi kuliko chama, na haki zaidi kuliko dhahabu ya mfalme."

Haya ni maneno makali kutoka kwa mtu ambaye waziwazi anahisi kwa nguvu, na kuna wengi kama huyo. Hakuna anayeweza kupinga kwamba angalau kuna ukweli fulani katika mashtaka hayo.

[D381]

Hali za Ulimwengu Zote na Zinazopita Uwezo wa Binadamu Kuzidhibiti

Hali hizi si za kipekee Amerika na Ulaya tu: kwa karne nyingi mamilioni ya watu wa Asia hawajawahi kujua chochote kingine. Misionari Mmarekani nchini India anaandika kwamba alihuzunika moyo alipoulizwa na wenyeji kama ni kweli kwamba watu wa nyumbani kwake wana mkate wote wanaotaka kula, mara tatu kwa siku. Anasema kwamba nchini India wengi mara chache huwa na chakula cha kutosha kukidhi tamaa ya mwili.

Naibu Gavana wa Bengal, nchini India, anaripotiwa kusema, si muda mrefu uliopita, "Nusu ya idadi ya watu wetu wanaojihusisha na kilimo hawajui kamwe mwanzo wa mwaka hadi mwisho jinsi ilivyo kupata kushibishwa kikamilifu." Wale wanaozaa nafaka hawawezi kula wanachohitaji: kodi lazima zilipwe kwanza kutoka humo. Milioni kumi ya watu wa India ni wewe wa vitambaa vya pamba kwa kutumia shina, na sasa mashine pwani zimeharibu biashara yao na kuwaacha na kilimo tu chini ya masharti magumu yaliyoelezwa hapo juu.

Hata nchini Afrika Kusini, ambapo mamilioni ya dola yamewekezwa kwa uhuru wakati wa kile kilichojulikana kama "African Gold Craze," nyakati ni "ngumu" kwa wengi sana, na baadhi ya wenye elimu wako katika hali mbaya zaidi. Ifuatayo kutoka Natal, Jarida la Afrika Kusini, linaelezea hali hizo:

Wale ambao hawapati fursa ya kuwasiliana moja kwa moja na wahamiaji wa Ulaya wanaotafuta ajira, hawawezi kuwa na wazo kamili la kiwango cha umaskini mkali unaotawala kundi hili mjini Durban. Hata hivyo, inafurahisha kuona kwamba Kamati ya Msaada ya Baraza la Jiji inatambua kwamba, kwa misingi ya ubinadamu, ina wajibu kwa wale wasio na bahati waliokwama hapa. Katika mazungumzo ya wiki hii na Bwana R. Jamieson, mwenyekiti asiyechoka, ambaye amejitolea moyo na roho katika harakati hii ya hisani, niligundua kuwa kazi za uokoaji katika The Point zinatoa ajira ya muda kwa takriban wanaume hamsini. Inasikitisha kuona kwamba wanaume ambao wamekuwa

[D382]

wamefunzwa kazi za ofisini, pamoja na mafundi stadi, wanajikuta wakiwa na bahati mbaya kiasi kwamba wako tayari kabisa kukubali posho ya Shirika la Manispaa ya senti 3 kwa siku na makazi, kwa kubadilishana na saa nane za kupalilia mchanga chini ya jua kali.

Wakati huo hakuna nafasi za kazi, na maombi mengi lazima yakataliwe. Mara kwa mara mwenyekiti wa kamati, kupitia matangazo na kwa njia nyingine, huwapatia ajira wanaume wenye ujuzi wowote wa biashara au ufundi. Nafasi zinazotokeza hivyo katika kundi hilo hujazwa kutoka miongoni mwa wale ambao awali walikuwa wameomba kazi bila mafanikio. Mbali na wale wanaohudumu kwenye kundi hilo, kuna idadi kubwa ya watu wanaozurura mjini ambao wameitafuta kazi bila mafanikio. Hawa hufika haraka kwa naibu meya mkarimu, naye hufanya awezavyo kuwasaidia, jambo ambalo, kwa bahati mbaya, mara nyingi hushindikana. Iwapo waajiri wenye nafasi wamwone Bwana Jameson, wanaweza kupata taarifa kamili kuhusu watu wasio na ajira walio kwenye orodha yake. Ni lazima ieleweke kwamba hakuna hata mmoja wa watu hawa ambaye ni mkazi halisi wa Durban, bali wamehamia huko kutoka sehemu mbalimbali za Afrika Kusini wakitafuta ajira. Durban si mji pekee wenye uzoefu huu; kuna ushahidi ulio wazi kabisa kwamba hali za kusikitisha kama hizi zipo kwingineko.

Kama ilivyoashiriwa tayari, wengi wa waombaji wa nafasi katika kikosi cha msaada ni wanaume waliozoea tu kazi za ofisini. Haiwezi kusisitizwa mara nyingi au kwa nguvu zaidi kwamba kwa watu kama hao hakuna kabisa nafasi huko Natal, kwa kuwa soko daima limejaa wafanyakazi kupita kiasi. Lakini kwa hatua ya Shirika la Jiji la kutoa kazi ya muda, kungekuwa na umaskini mkubwa zaidi mjini. Kwa ujumla, mwenendo wa wanaume katika kikosi cha msaada umekuwa wa mfano mzuri sana, na unahalalisha kuendelezwa kwa sera ambayo baraza limeipitisha. Lakini, inaweza kuulizwa, Shirika la Hisani linafanya nini? Taasisi hiyo bora hutoa msaada *kwa wakaazi* na familia zao *pekee*, na, kama kawaida, mikono yake imejaa—kama si kwa pesa, basi angalau kwa watu wanaostahili."

[D383]

Lakini je, watu wenye akili wanaoona mambo haya hawatachukua hatua za kuzuia kunyanyaswa kwa wenzao, wasio na bahati au wasio na akili sana? Je, hawaoni kwamba jiwe la juu la kusaga linakaribia sana jiwe la chini, na kwamba umma ambao lazima upite katikati yao kwa ushindani unahisi shinikizo hilo vikali, na lazima lilihisi zaidi? Je, mioyo ya wema haitatoa msaada?

Hapana; wengi wanaopata fursa kwa bahati au ujuzi wako na shughuli nyingi za kujinufaisha wenyewe, "kufanya pesa," wakiondoa kiasi kikubwa cha "grist" kwenye mifuko yao wenyewe, kiasi kwamba hawatambui hali halisi. Hawasikia vilio vya wasio na bahati, na mara nyingi hutoa msaada kwa ukarimu, lakini kadiri idadi ya wasio na bahati inavyoongezeka kwa kasi, wengi huanza kuhisi kuwa msaada wa jumla hauna matumaini; wanazoea hali iliyopo, na wanajikita katika kufurahia starehe zao na haki zao maalum, na kwa wakati huo angalau husahau au kupuuza matatizo ya wenzao.

Lakini kuna wachache walio katika hali nzuri na wanaoona hali halisi kwa uwazi zaidi au kidogo. Baadhi ya hawa, bila shaka, ni wazalishaji, wamiliki wa migodi, n.k. Wanaweza kuona matatizo, na wangetamani mambo yange kuwa tofauti, na wanatamani sana kusaidia kuyabadilisha; lakini wanaweza *kufanya* nini? Wanaweza kufanya mambo machache sana, isipokuwa kusaidia kuondoa taabu mbaya zaidi miongoni mwa majirani na jamaa zao. Hawawezi kubadilisha mfumo wa sasa wa jamii na kuharibu mfumo wa ushindani kwa sehemu, na wanatambua kwamba dunia ingeharibiwa kwa kuondolewa kabisa kwa ushindani bila nguvu nyingine kuchukua nafasi yake ili kulazimisha bidii kwa wale ambao kwa asili ni wavivu.

Ni dhahiri kwamba hakuna mtu mmoja au kundi la watu wanaoweza kubadilisha mpangilio wa sasa wa jamii; lakini kwa nguvu za Bwana na kwa njia ya Bwana, kama ilivyoonyeshwa katika Maandiko,

[D384]

inaweza na itabadilishwa hatimaye kwa ajili ya mfumo mkamilifu, uliojengwa si juu ya ubinafsi, bali juu ya upendo na haki. Na ili kuanzisha hili, hali za sasa lazima zibomolewe kabisa. Divai mpya haitawekwa katika mapipa ya zamani, wala mshipi mpya kwenye vazi la zamani. Hivyo basi, kwa huruma kwa matajiri na maskini katika dhiki zilizo karibu, tunaweza kuomba, "Ufalme wako uje, mapenzi yako yafanyike duniani kama yalivyo mbinguni," ingawa utaanzishwa kwa "moto wa ghadhabu ya Mungu," ambao tunaona "viumbe" tayari vikiwa katika maandalizi.

Asubuhi Inakuja

"Siku bora inakuja, asubuhi iliyoahidiwa kwa muda mrefu,
Wakati ukweli na haki, kwa nguvu takatifu, vitakapopindua uovu;
Wakati Kristo Bwana atakapoyasikia kila kukohoa kwa huzuni,
Na kunyoosha mkono wake juu ya bahari na nchi, kwa haki, hivi karibuni.

Fahari ya watawala wa kibabe haitajaa anga tena,
Lakini wazee na vijana wataupenda ukweli na kuusambaza kila mahali.
Hakuna tena kilio cha kukata tamaa kitakachotoka kwa uhaba na huzuni,
bali vita vitaisha, na amani kamili itastawi hatimaye.

"Mawimbi makubwa yanakuja, mwaka wa jubilei;
Kwa kelele na wimbo inavuma, kama mawimbi ya bahari. Jubilei ya mataifa itanguruma ardhini na mbinguni.
Mwangaza wa neema unakaribia kwa kasi—utafika hivi karibuni.

"Ee! kwa ajili ya kile kimbilio tukufu tunatazama, tunangojea na kuomba,
Hadi mwanga wa asubuhi utakapopita juu ya kilele na kuondoa giza; Na utukufu wa mbinguni utakapomwagika ardhini na mbinguni,
Tutambariki Bwana kwa kazi zake zote na kumwabudu baadaye.

[D385]

UTAFITI WA NANE
MISHTUKAO YA WAVUNANZI

Kundi la Wahafidhina katika Jamii—Wakulima—Hali Mpya katika Ulimwengu wa Kikristo—Mivurugano ya Kilimo—Sababu Zake—Viwango vya Dhahabu na Fedha ni Vipengele—Utabiri wa Maandiko Ukitimia—Mambo Haya Yanauhusiana na Vita vya Siku Kuu.

"Fedha zao wala dhahabu zao hazitaweza kuwaokoa siku ya ghadhabu ya Bwana." ***Sef. 1:18***

Mwanafunzi makini wa historia, huku akifuata mada yetu na kutambua ukweli wa mambo yaliyowasilishwa na mantiki ya hitimisho lililotolewa, bado anaweza kuhisi kutokuwa na uhakika kuhusu matokeo yake. Anaweza kujiambia, "Mwandishi anasahau kwamba katika nchi zilizoendelea na zile zisizoendelea sana kuna kundi kubwa, linalotawala katika jamii ambalo ni la kihafidhina sana, na daima limekuwa uti wa mgongo wa jamii—wakulima." Lakini sivyo: hatujasahau ukweli huu, na tunatambua umuhimu wake. Tukiangalia nyuma, tunaona kwamba Ulaya ingekuwa mara kwa mara imeingia katika machafuko ya mapinduzi kama si kwa sababu ya kundi hili la wahafidhina. Tunaona kwamba mapinduzi nchini Ufaransa yalianzishwa na kuendeshwa hasa na tabaka la wafanyakazi wa miji mikubwa na kwamba kundi lililoleta hatimaye utulivu na amani lilikuwa ni wakulima wenye msimamo wa kihafidhina. Sababu za hali hii si ngumu kuzipata.
(1) Maisha ya mkulima hayana msisimko na msuguano wa kijamii mwingi.
(2) Akili yake haivutiwi sana na faida za utajiri, na

[D386]
hamu yake ya utajiri na anasa iko kwa kiasi kikubwa imezimika. (3) Yeye amejishikilia ardhini kwa kiasi fulani, na anajifunza kutegemea ardhi pekee, akiwa na imani na thawabu za asili kwa ajili ya kazi yake. (4) Kiwango cha elimu na uamsho wa akili pamoja na shughuli za kiakili miongoni mwa wakulima hadi sasa kimekuwa kidogo sana. Kutokana na hali hizi zote, tabaka la wakulima katika dunia ya ustaarabu kwa muda mrefu limeonyeshwa kama mfano wa ustawi wa kuokoa na kuridhika.

Lakini katika miaka thelathini iliyopita kumekuwa na mabadiliko ya ajabu katika masuala ya wakulima—katika nyanja nyingi mabadiliko yenye faida kubwa. Wakulima wa Marekani, Kanada, Uingereza na Ireland daima wamekuwa katika hali tofauti na wakulima wa sehemu nyingine za dunia. Wao si watumwa wala wakulima wa kitamaduni, wala si wajinga, wala wapumbavu, bali ni werevu, hata wasipokuwa na elimu. Kisha Vita vya wenyewe kwa wenyewe nchini Marekani vilileta pamoja wawakilishi kutoka kila sehemu ya nchi na wahamiaji kutoka sehemu zote za dunia, na viliwapa elimu ya aina fulani—maarifa ya mambo na shughuli. Iliboresha mawazo ya wakulima zaidi kuliko wakati mwingine wowote kutoka kwenye mfumo wa karne nyingi, na kuwafanya wakutane na kuelewa hisia na malengo yanayoendesha maisha ya mjini. Kutokana na hayo, shule ya zamani ya mbao haikutosheleza tena matarajio ya wavulana na wasichana wa mashambani, na pamoja na kuongezeka kwa shule za upili, vyuo na seminari, kulikuja pia ongezeko la fasihi (hasa magazeti), ambayo imekuwa kigezo cha kipekee katika maendeleo ya watu wa Marekani—wale waliozaliwa nje ya nchi na vile vile raia wa asili. Matokeo yake hapa ni kwamba katika kilimo kumetumika sana mfumo na mbinu zinazohusiana na maisha ya biashara mjini, pamoja na uvumbuzi mwingi ambao umelenga kupunguza kazi ngumu ya mkulima na kuongeza sana mazao ya ardhi yake. Kama

[D387]
Matokeo ya hali hizi si tu kwamba idadi ya watu wa vijijini imeongezeka sana, bali pia idadi ya watu wa mijini imeendana nayo, na bado, zaidi ya kutosheleza chakula kwa watu wetu milioni tisini, tunaweza kusambaza kwa sehemu iliyobaki ya dunia bidhaa za kilimo zenye thamani ya dola milioni mia nane karibu kila mwaka—takriban asilimia themanini ya jumla ya bidhaa zetu za kuuza nje. Hii hadi miaka ishirini na tano iliyopita imekuwa ikimaanisha ustawi mkubwa kwa wakulima wa Marekani; na pamoja na ustawi huu wote, mkulima alipata sehemu ya faraja za maisha na katika tamaa ya jumla ya utajiri na anasa, na hivyo basi, kiwango fulani cha kutoridhika na hali yake ambayo, hata hivyo, ni bora zaidi kwa nyanja nyingi kuliko ile ya wakulima katika sehemu nyingine za dunia.

Wakati huo huo, vita vya Ufaransa na Prussia vilikuwa na ushawishi wa aina fulani sawa kwa watu wa Ufaransa na Ujerumani—ingawa kwa kiwango kidogo zaidi—na kuamka kwao kulitokea kwa njia tofauti. Uadui kati ya Ufaransa, iliyoshindwa, na Ujerumani, mshindi, ambao umekuwepo tangu vita vyao, umezilazimisha nchi zote mbili, na kwa njia isiyo ya moja kwa moja Uitali, Austria na Urusi, kuanzisha mfumo wa mafunzo ya kijeshi unaomshirikisha kila kijana wa nchi hizo na kumlazimisha kupata mafunzo ya mbinu za kijeshi na nidhamu, na kwa njia hiyo anapata fursa ya kuwasiliana na wenzake wengi. Yote haya hutoa elimu yenye manufaa makubwa; zaidi ya hayo, katika kambi za jeshi, saa fulani hutengwa kwa ajili ya masomo ya vitabu. Ingawa kuendeshwa kwa majeshi haya ya kudumu kumekuwa kionekana kama uhalifu mbaya dhidi ya watu wa mataifa haya mbalimbali, kukiwatoa katika shughuli za ndani kwa kipindi cha mwaka mmoja hadi mitatu katika maisha ya kila mwanamume wa jamii, hata hivyo, tunaamini, kumeonekana kuwa na ushawishi wa ajabu kwa ajili ya uelewa; na mataifa yaliyotajwa yameamshwa, yamepewa nguvu na yamejaa tamaa kama ambavyo hayajawahi kuwa hapo awali. Na, bila shaka, kadiri elimu ilivyopatikana, na a

[D388]
kadiri elimu ilivyopata mizizi, na kadiri mawasiliano na urahisi, faraja na anasa za maisha ya mjini na utajiri yalivyoongezeka, ndivyo pia kadiri hisia ya kutoridhika ilivyochipuka—hisia kwamba wengine wanafanya vizuri zaidi kuliko wao, na kwamba wanapaswa kuwa macho kutafuta fursa nzuri ya kuboresha hali zao—na pia imezuka upungufu wa maadili.

Wakati huo huo, vifungo vya ujinga na dhana potofu za kidini pia vimekuwa vikivunjika, ingawa ushawishi wa Upapa na Kanisa la Kigiriki bado ni mkubwa sana. Na ingawa inaaminika nusu tu kwamba padri, askofu na papa wana mamlaka ya kuwapeleka watu kwenye purgatorio, au kwenye mateso ya milele, au kuwaruhusu kuingia mbinguni, bado *mamlaka* yao inahofiwa na kuheshimiwa kwa kiasi kikubwa. Kwa ujumla, hata hivyo, mabadiliko makubwa yameikumba tabaka zote kwa mtazamo wa kidini. Mwelekeo miongoni mwa Waprotestanti, kama vile mizani, umepindukia upande wa pili, kiasi kwamba, ingawa maumbo ya utauwa na uchaji bado yanafuatwa, sehemu kubwa ya heshima ya kweli imeondoka miongoni mwa umati wa Waprotestanti. Kile kinachoitwa "uchambuzi wa juu" na nadharia za mageuko kimeharibu takriban kabisa heshima kwa Neno la Mungu. Na nadharia hizi, zikichanganyika sasa na Theosophy ya mashariki, zinaangamiza imani ya kweli ya Kikristo ya mamia ya maelfu, barani Ulaya na Amerika.

Ni vyema kutambua kwamba, athari hizi zote tayari kwa miaka kadhaa zimekuwa zikielekea kuelekea mabadiliko katika mtazamo wa kundi lililokuwa likijulikana kama "wafanyakazi wa kilimo wenye msimamo wa Kikristo." Na sasa, hasa katika wakati huu wa kiholela, tunaona nguvu kubwa fulani ambayo imekuwa ikifanya kazi polepole lakini kwa bidii, na bado inafanya kazi, kudhoofisha ustawi wa tabaka hili la kihafidhina. Kwa miaka ishirini iliyopita, wakulima wa mataifa mbalimbali yaliyoendelea wamekuwa wakikuta ni vigumu zaidi na zaidi kupata utajiri wa kutosha au sehemu ya faraja na anasa za maisha. Ni kweli,

[D389]

bei za mazao yao hivi karibuni zimepanda kidogo. Lakini hili linafidiwa zaidi na gharama za mashine zilizoboreshwa, n.k., ingawa walitumaini, hata hivyo, kwamba ongezeko la uzalishaji lingefidia zaidi; na pia walitumaini kwamba, kwa namna fulani, bei hatimaye zingedumisha usawa unaofaa badala ya kubadilika-badilika na kuendelea kuwadhuru.

Wakati mkulima wa Marekani alikuwa akikabiliwa na hali hizi, ndugu yake wa Ulaya alikuwa akipata hali mbaya zaidi; kwa sababu hali zake hazikuwa nafuu sana: (1) Kwanza kabisa, mara nyingi alikuwa na shamba la kukodi, na lilikuwa dogo zaidi kwa kulinganisha. (2) Hakuwa na fursa sawa za kupata mashine zilizoboreshwa. Kwa sababu hizi, mkulima wa Ulaya hakuweza kabisa kufidia kila kushuka kwa bei ya ngano kwa uzalishaji mkubwa zaidi kwa wingi; na ameteseka zaidi kwa uwiano kuliko ndugu yake wa Marekani, isipokuwa alipoelekeza umakini wake kwenye boga la sukari.

Wanafalsafa, wanasiasa na wanasayansi wamekuwa wakitafakari suala hili, na kwa ujumla mkubwa wamefikia hitimisho kwa haraka kwamba kila kushuka kwa bei ya ngano kunasababishwa kabisa na "*uzalishaji kupita kiasi*." Wakiamini kuwa wamepata jibu sahihi, wanaacha suala hapo. Lakini wengine, walio makini zaidi, wamechunguza suala hili kwa kina na kuchambua takwimu, na wanagundua kuwa *si kweli kwamba maghala ya nafaka duniani yamejaa akiba kubwa ya ngano kwa ajili ya mahitaji ya miaka ijayo*. Kinyume chake, wanagundua kuwa kiasi kidogo tu cha ngano huhifadhiwa kutoka mwaka hadi mwaka, na kwamba kimsingi dunia haizalishi ngano nyingi zaidi kuliko inayotumika.

Bwana Robt. Lindblom, mwanachama wa Bodi ya Biashara ya Chicago, alifanya utafiti wa mada hiyo, na katika mawasiliano kwa Idara ya Kilimo ya Serikali ya Marekani, ya tarehe 26 Desemba, 1895, alisema:

[D390]

Uzalishaji jumla wa ngano katika nchi kuu zinazolima ngano haujiongeza; kwani ingawa ni kweli kwamba baadhi ya nchi za ngano huonyesha ongezeko *mara kwa mara*, ni kweli pia kwamba nchi nyingine huonyesha upungufu unaolingana. Ili tuwe huru kabisa, tuchukue mavuno ya mwisho ambayo tunayo taarifa kamili, yaani yale ya mwaka 1893.

Kuhusu mazao ya kigeni, natumia takwimu zilizotolewa na mwandishi maalum wa habari za kigeni wa Bodi ya Biashara na zilizokusanywa na katibu wa Bodi ya Biashara ya Chicago, na kuhusu mauzo ya nje na mazao ya ndani natumia takwimu za idara yenu. Nimeyazuiwa kuondoa kulinganisha kuhusiana na Austro-Hungary, kwa sababu sina takwimu za mwaka 1893, lakini mbali na hili naomba kukabidhi kwako taarifa inayoonyesha uzalishaji wa ngano katika nchi zote kuu kwa mwaka 1893, ikilinganishwa na mwaka 1883:

	1893	1883
Uingereza	53,000,000	76,000,000
Ufaransa	277,000,000	286,000,000
Urusi	252,000,000	273,000,000
Mashirika Mataifa	396,000,000	421,000,000
Ujerumani	116,000,000	94,000,000
Italia	119,000,000	128,000,000
India	266,000,000	287,000,000
Jumla	1,479,000,000	1,565,000,000

Kutokana na yaliyo hapo juu itaonekana kwamba mwaka 1893 nchi kuu zinazolima ngano duniani zilizalisha bu. 86,000,000 chini kuliko miaka kumi kabla, wakati, kulingana na takwimu zako, uzalishaji nchini Argentina umeongezeka tu bu. 60,000,000 katika kipindi hicho hicho. Mnamo 1871 Uingereza ilizalisha zaidi ya bu. 116,000,000 za ngano; na katika miaka miwili kabla na baada ya mwaka huo mavuno yalikuwa bu. 105,000,000, au wastani wa miaka mitatu ya bu. 109,000,000, wakati mwaka huu mavuno ni kidogo zaidi ya bu. 48,000,000, kulingana na takwimu zilizotolewa na mwandishi maalum wa habari za kigeni wa Bodi ya Biashara, anayeishi London.

"Ikiwa ingekuwa kweli kwamba Marekani ilikuwa inachukuliwa nafasi

[D391]
na wakulima wa ngano wanaoshindana, basi ingefuata kama hitimisho la kimantiki kwamba *mauzo ya nje kutoka nchi hii kwenda Ulaya yangeweza kuonyesha kupungua*; lakini kabla na ikiwemo mwaka 1890 mauzo ya nje ya wastani yalikuwa bu. 119,000,000, wakati mwaka 1891 yalikuwa bu. 225,000,000, mwaka 1892, bu. 191,000,000, mwaka 1893, bu. 193,000,000, na mwaka 1894, bu. 164,000,000, kwa hivyo haionekani kuwa ni kweli kwamba tumekuwa tukishikilia ngano yetu wakati nchi nyingine zilikuwa zikiuza zao lao. Ukweli unapingana na dai hilo, na kama kitu kingine kingehitajika kuithibitisha, Idara yenu inatoa taarifa kwamba akiba mikononi mwa wakulima mwezi Machi uliopita ilikuwa *ndogo*. Sina takwimu kuhusu mazao ya Australia, ambayo yalitajwa sana miaka michache iliyopita, lakini nina takwimu za mauzo ya nje kutoka nchi hiyo mwaka 1893 kuwa ni bu. 13,500,000, wakati miaka kumi kabla ya hapo yalikuwa bu. 23,800,000, na katika miaka ya 1894 na 1895 Australia ilikuwa inaagiza ngano kutoka Marekani.

"Sijasema chochote kuhusu *ongezeko la matumizi* ambalo, katika muongo uliopita, nchini Uingereza limefikia bu. 18,000,000, na katika nchi hii wakati huo huo ongezeko si chini ya bu. 50,000,000, na kumekuwa na ongezeko katika kila nchi, isipokuwa Ufaransa, la kutosha kufidia zaidi ongezeko lolote la uzalishaji duniani kote."

Haijalishi chanzo cha kushuka kwa bei ya ngano (na tunaweza kusema kwamba katika miaka mitatu iliyopita kupanda kwa bei kwa muda huenda *ni kwa sababu* mkulima, akiona bei ya ngano kuwa ya chini ikilinganishwa na za nafaka nyingine, alipanda mazao mengi ya shayiri, mahindi, rai, n.k.), ukweli ni kwamba wakulima karibu wamebanwa kabisa, barani Ulaya na Amerika. Wakulima wengi wa Marekani ambao walipata madeni kwa ajili ya mashine za kilimo, au ambao wana rehani ya mkopo wa ununuzi kwenye shamba na nyumba zao, wanagundua kuwa haiwezekani kulipa malipo yao, hata katika miaka ya mavuno mazuri kiasi. Wanalalamika vikali dhidi ya wenye rehani, na pia, na mara nyingi kinyume na haki, dhidi ya viwango vinavyotozwa na reli kwa ajili ya

[D392]
kusafirisha mazao yao. Wakulima wa Ulaya wanawasiliana na serikali zao mbalimbali wakitafuta "ulinzi" dhidi ya uagizaji wa ngano kutoka nchi nyingine, ili waweze kudumisha au kupandisha bei zao ili kufidia gharama ya uzalishaji inayofaa; wakidai, kama watu wote wenye busara watakubali, kwamba senti hamsini au sitini kwa bušeli ya ngano ni chini ya gharama halisi ikiwa malipo ya haki yatatolewa kwa muda na nguvu za mkulima.

Hili linaibua unabii wa kushangaza sana kuhusu siku za mwisho za enzi hii ya Injili, kama ulivyoandikwa na Mtume Yakobo. (***Yak. 5:1-9***) Baada ya kuelekeza fikra zetu kwenye siku za leo na utajiri wake wa ajabu unaokusanywa pamoja, na baada ya kusema kwamba mambo haya yako karibu kuleta wakati mkubwa wa taabu, Mtume anatoa kama chanzo cha papo hapo cha taabu hiyo, wasiwasi katika tabaka la wakulima, ambao hadi sasa wamekuwa watulivu. Anaonekana kuashiria hali halisi kama inavyoweza kuonekana sasa na waangalizi wote makini, akiongeza kwa ufafanuzi—kwamba ni matokeo ya *udanganyifu*. Anasema:

"Tazama, malipo yale mliyoyanyima kwa udanganyifu kwa wale wafanyakazi waliovuna shamba lenu yanapiga kelele; na kelele za wafanyakazi wameingia masikioni mwa Bwana wa majeshi."

Tumeona katika sura iliyopita kwamba mafundi na wafanyakazi wa miji tayari wanateseka kwa kiasi fulani, lakini mateso yao halisi hadi sasa ni hasa *hofu* ya hali mbaya zaidi zinazojitokeza kila siku kutokana na kuongezeka kwa elimu, mashine na idadi ya watu, chini ya mazingira ya kijamii ya sasa. Mkulima mstaarabu si tu anapambana na haya yote, bali kama tutakavyoonyesha sasa amebanwa na *"udanganyifu"* ambao hauumizi bali unanufaisha kaka yake fundi.

Tukiangalia ukweli wa hali, hatuwezi kuona kuwa ni kweli kwamba wafanyakazi kwa ujumla, na hasa wafanyakazi wa mashambani,

[D393]
wanapunywa mishahara yao na waajiri katika "siku za mwisho" za enzi hii. Kwa hakika, kinyume chake, tunagundua kuwa sheria ni kali zaidi kuliko wakati mwingine wowote katika kumlinda mfanyakazi anayelipwa mshahara dhidi ya hasara. Anaweza kunasa na kuuza mali ya mwajiri wake, na, kwa kweli, katika visa vingi hupewa kipaumbele miongoni mwa wadai. Tunaamini unabii huu unamhusu zaidi wakulima kwa ujumla, ambao ndio wazalishaji wa chakula duniani, "wavunaji"; na tunapaswa kutafuta sheria fulani ya kimataifa itakayoathiri "wavunaji" hawa wote kila mahali kwa usawa. Tunapaswa kutarajia kupata sheria kama hizo zikihakikishwa kwa ujanja au udanganyifu, na tunapaswa kutarajia kupata sheria kama hizo za ujanja au "udanganyifu" uliohalalishwa ukihakikishwa na kuwa na manufaa kwa matajiri wa dunia. Ugunduzi kama huo, na si mwingine wowote tunaoweza kufikiria, ungekidhi vigezo vya unabii huu. Tunaamini, na tutajitahidi kuthibitisha, kwamba vigezo hivi vyote vya unabii vimekidhiwa katika kuondolewa kwa fedha kama sarafu rasmi.

Lakini asidhani mtu yeyote kwa muda mfupi kwamba tunahimiza au tunatarajia kurudi kwa fedha katika nafasi yake ya zamani kama sarafu kuu ya dunia!—achilia mbali kwamba tunahimiza hilo kama suluhisho la matatizo ya sasa na yajayo! Kinyume chake kabisa, tumehakikishwa kikamilifu kutokana na unabii wa Yakobo kwamba fedha *haitarudishwa katika nguvu yake ya kifedha*. Lakini tunataka kuonyesha kutimizwa kwa unabii huu, na kuwafanya wote watakaonufaika na nuru anayoitoa juu ya taabu za sasa na zijazo za ulimwengu.

Kutengwa kwa fedha kama sarafu na Wakristo kunawanufaisha makundi fulani na kuwadhuru makundi mengine fulani katika "Ulimwengu wa Kikristo."

Ni *hasara* kwa wakulima wa ngano, mchele na pamba, kwa sababu wanapaswa kuuza bidhaa hizi za nguvu zao wakishindana na bidhaa za nchi zinazofanya biashara kwa msingi wa fedha, na kwa hivyo kwa vitendo wanauza kwa *fedha* iliyopungua thamani; wakati ardhi yao, zana, nguo, kazi na

[D394]

Riba ya rehani za mali zao zote hulipwa kwa *dhahabu* iliyoongezwa thamani. Iwapo watalipwa kwa fedha na kulipa kiasi hicho hicho kwa dhahabu, watapoteza nusu tu—wakati dhahabu inapokuwa na thamani mara mbili ya fedha. Mnamo 1873, kabla ya fedha kuondolewa thamani yake na mataifa ya Kikristo, dola ya fedha ilikuwa na thamani ya senti mbili zaidi kuliko dola ya dhahabu, ilhali leo, kutokana na sheria hiyo, inahitajika dola mbili za fedha ili kuwa sawa na dola moja ya dhahabu (katika thamani *halisi*, nje ya taifa linaloziunda na kuzitumia kwa thamani maalum kama noti za benki). Mabadiliko haya yanaweza kuelezwa kama kuongezeka kwa thamani au kuzidishwa mara mbili kwa thamani ya dola ya dhahabu; au kama kupungua kwa thamani au kugawanywa kwa thamani ya dola ya fedha, kulingana na anavyopendelea mzungumzaji au *mwandishi—ukweli* ni uleule. Thamani ya busheli ya ngano

mwaka 1872 ilikuwa kwa fedha $1.51 kwa busheli, kwa dhahabu $1.54 mwaka 1878 ilikuwa kwa fedha 1.34 kwa busheli, kwa dhahabu 1.19 mwaka 1894 ilikuwa kwa fedha 1.24 kwa busheli, kwa dhahabu .61

Hivyo basi, inaonekana kwamba bei ya ngano katika miaka hiyo ilishuka kidogo tu katika nchi ambazo bado zilithamini fedha—mshuko wa thamani ulikuwa katika dhahabu, katika ulimwengu wa Kikristo. Uingereza, mnunuzi mkuu wa ngano, hununua pale inapoweza kupata ngano nyingi zaidi kwa pesa zake. Kwa kubadilisha dola moja ya dhahabu kuwa dola mbili za fedha, inaweza kununua ngano mara mbili zaidi nchini India kuliko kabla fedha hazijaondolewa matumizi kama sarafu. Hivyo basi, bei ya ngano kwa viwango vya dhahabu ilishushwa. Walima wa mpunga na pamba wa Marekani wanasumbuka kwa njia ileile kwa sababu zilezile. Mpunga na pamba huzalishwa na nchi zinazotumia kigezo cha fedha, na vinaweza kununuliwa na nchi zinazotumia kigezo cha dhahabu kwa msingi huo—nusu ya bei ya awali.

Aidha, wazalishaji wa mazao mengine ya kilimo walikumbana na tatizo hilo, kwani wakulima wa ngano, pamba na mchele, baada ya kujaribu bure kufidia kushuka kwa BEI zao kwa kuongeza mavuno, hatimaye waligeukia kwa kukata tamaa mazao mengine ambayo hayakushuka sana, na yalikuwa yamesambaratishwa na uzalishaji kupita kiasi. Aidha

[D395]
pia maduka madogo yanateseka, na hatimaye makundi yote lazima yahisi mzigo wa mkulima kwa kiasi fulani.

Lakini ni makundi gani yanayofaidika na kuondolewa kwa thamani ya fedha? Kadhaa: (1) Hasa na zaidi, wabenki, wakopeshaji wa fedha, wamiliki wa rehani; kwa sababu kila dola ya utajiri wao sasa ina thamani mara mbili ya ilivyokuwa hapo awali; ina thamani mara mbili kwa maana kwamba *itanunua* vitu vya msingi na anasa vya maisha mara *mbili* zaidi. (2) Watu wote wenye mapato ya kudumu, kama vile Wabunge, Wabunifu Sheria, Majaji, makarani na wafanyakazi wote wanaopokea mshahara wananufaika kwa sababu zinazofanana. Iwe wanapata dola kumi kwa wiki, kwa siku au kwa saa, dola hizo kumi zitanunua NGUVU MBILI za pamba, sufu, ngano, n.k., na hivyo basi karibu NGUVU MBILI za bidhaa zinazotokana nazo.

Wakati suala la fedha ya fedha lilipowakumba watu wa Marekani kwa wakulima, ambao ndio waliokwanza kugundua chanzo cha matatizo yao, kwa muda ilionekana kana kwamba lingeshinda nchi nzima katika uchaguzi wa mwaka 1896. Lakini kila mtu alipojitetea kwa maslahi yake katika suala hilo, tabaka la matajiri, tabaka la wenye nyadhifa za umma, tabaka la makarani na wafanyakazi walianza kuona kuwa maslahi yao yalikuwa upande wa dhahabu; Wamiliki wa maduka na wakulima matajiri kwa tahadhari waliwahi hukumu zao wenyewe na wakafuata uongozi wa mabanki yao—kinyume na maslahi yao wenyewe; na fedha ilishindwa katika taifa ambalo ilikuwa muhimu zaidi kwa maslahi yake—taifa pekee ambalo, kwa sababu ya aina na kiasi cha bidhaa zake za kuuza nje na kuagiza, lingeweza kupindua mizani na kurejesha thamani ya fedha kama ilivyokuwa hapo awali.

Lakini sasa hali imekata tamaa: fedha haitarudishwa katika nafasi iliyopotea mwaka 1873. Sasa ni suala la ubinafsi mtupu, na ingawa wakulima kama darasa ni wengi zaidi

[D396]
kuliko kundi jingine lolote, hawafiki idadi *ya wengi*, na karibu wengine wote wana maslahi ya ubinafsi upande mwingine wa suala hili. Wakulima maskini! wavunaji maskini wa mashamba! Mlio wenu wa miaka michache iliyopita umepunguzwa kidogo kwa muda, kutokana na kupandishwa kwa bei kwa njia isiyo ya kawaida—nafuu kidogo itakayofuatiwa hivi karibuni na shinikizo kubwa zaidi kuliko wakati mwingine wowote na kwa milio mikubwa zaidi kutoka kwa wavuna wa Ulimwengu wa Kikristo. Hivyo basi, uvumilivu na utulivu wa tabia wa tabaka lenye uvumilivu na utulivu zaidi katika jamii unadhoofishwa na kuharibiwa kama maandalizi zaidi kwa ajili ya wakati mkuu wa taabu, siku kuu ya kisasi.

Lakini uondoaji wa fedha ya kijiti ulitokeaje? Nani angeweza kuwa na nia ya kuona janga kubwa kama hilo likimkuta dunia? Tunajibu: Wafanyabiashara wa fedha waliongoza. Ni *"biashara yao"* kusimamia na kutumia fedha kama vile mkulima anavyotunza shamba lake—ili kujipatia, wao wenyewe, au vyama na taasisi zao, faida kubwa zaidi iwezekanavyo. Wafanyabiashara wa fedha wa Kiingereza wanaongoza duniani—wamekuwa katika biashara hii kwa muda mrefu zaidi, na wameitekeleza kwa utafiti wa kina zaidi.

"Kila kitu halina ubaya wakati wa vita" ni msemo, na wataalamu wa fedha na wanasiasa wa Uingereza ambao wanaonekana kuamka miaka hamsini kabla ya mataifa mengine kuhusu mambo kama haya, wanaonekana kufikiri kwamba vita vya kibiashara ndivyo mtindo wa sasa na vina faida kubwa zaidi kwa washindi kuliko biashara ya utumwa ya zamani na mashambulizi ya kuiba mali. Wabriteni waligundua mapema kwamba, kwa kuwa na eneo dogo kiasi, ustawi wao mkuu lazima uwe katika sekta ya utengenezaji na ufadhili, sio tu kwa ajili yao wenyewe, bali kadiri ilivyowezekana kwa sehemu iliyobaki ya dunia. Viongozi wake wa umma wamefuata mpango huu kwa makini, na kwa kuwa waliweza kutengeneza bidhaa kwa bei nafuu zaidi wakati huo kuliko sehemu iliyobaki ya dunia, walichukua sera iliyo na manufaa zaidi kwa maslahi yao wenyewe—biashara huru—na wameisukuma kama sera kwa dunia ya ustaarabu tangu wakati huo. Masharti

[D397]
kwa muda mrefu zimeifanya Uingereza kuwa si tu karakana ya dunia, bali pia kitovu chake cha biashara, fedha na benki.

Karibu karne moja iliyopita, wataalamu wa fedha wa Uingereza wenye busara waliona kwamba kwa kuwa hawakuwa watu wa kilimo, maslahi yao yangepata faida kwa *kushusha* bei za bidhaa za kilimo, ambazo walilazimika kununua kutoka mataifa ya nje. Waliiona pia kuwa fedha ilikuwa sarafu ya dunia na imekuwa hivyo tangu mwanzo kabisa wa historia; kwa hivyo, kama wangeweza kufanya mabadiliko katika kiwango chao cha fedha ili wafanye biashara kwa msingi wa dhahabu wakati sehemu iliyobaki ya dunia ilitumia fedha, wangeweza kubadilisha thamani za kulinganishwa za metali hizo mbili kwa manufaa yao. Kwa hivyo Uingereza iliondoa fedha kuwa sarafu mwaka 1816. Kama ingefanikiwa kuzuia viwanda katika nchi nyingine, kama ilivyotaka kufanya, na hivyo (kwa sababu ya kuwa na viwanda vikubwa na vifaa na wafanyakazi wenye uzoefu) kuweza kutengeneza nguo za pamba na sufu na mashine kwa BEI nafuu kuliko ambavyo nchi nyingine za dunia, zisizo na vifaa, zingeweza kuzalisha, ingefanikiwa kutenganisha sarafu yake na ile ya nchi nyingine za dunia, na hatimaye kujinufaisha sana. Lakini katika mojawapo ya mambo haya haikufanikiwa kabisa: Ufaransa, na Marekani hasa, na baadaye Ujerumani, zilianzisha ushuru wa kinga na hivyo kukuza viwanda vya mitambo ndani ya mipaka yao, na hatimaye zimeweza kutosheleza si tu mahitaji mengi ya ndani, bali pia kushindana na Uingereza kwa biashara ya dunia—India, Uchina, Uhispania, Ureno, Amerika ya Kusini, Urusi—nchi zote hizi, kama tulivyoona, kwa upande wao, zinatafuta kufuata mkondo uleule na kukuza bidhaa za viwandani zao wenyewe; hata hivyo, Uingereza bado inaongoza kama mtengenezaji na mfanyabiashara wa dunia. Wala haikufanikiwa

[D398]
katika kutenganisha dhahabu na fedha, ambazo kwa muda mrefu zilikuwa zikitambulika kwa pamoja kama sarafu ya dunia. Kwa hakika, ingawa uhusiano kati ya metali hizi mbili kwa miaka mingi ulikuwa takriban sehemu kumi na sita za fedha kwa moja ya dhahabu kwa thamani, mwelekeo ulikuwa zaidi kwa fedha kuongezeka thamani na dhahabu kupungua thamani kiasi—kwa sababu fedha ilikuwa sarafu kuu ya dunia iliyokuwa ikitumika, na ilipendelewa zaidi kuliko dhahabu na watu, isipokuwa nchini Uingereza. Hivyo basi, haishangazi kwamba, kama inavyoonyeshwa na takwimu, dola ya fedha ilikuwa na ongezeko la thamani la zaidi ya senti mbili juu ya dola ya dhahabu mnamo 1872.

Wakigundua kuwa peke yao hawangeweza kudhibiti dhahabu wala bidhaa za viwandani, wataalamu wa fedha wa Uingereza walitafuta ushirikiano na Marekani na Ulaya, wakitumai kwamba kwa juhudi zao za pamoja thamani za dhahabu na fedha zingetenganishwa, na hivyo dhahabu ikasababisha kuongezeka kwa thamani. Kupitia muungano wa mataifa yaliyoendelea kuondoa fedha kama sarafu rasmi ya kigezo, athari ingekuwa:

(1) Fedha ingekuwa tu bidhaa ya biashara katika nchi zilizoendelea, na hivyo kuwa nafuu kuliko dhahabu, ambayo thamani yake ingeongezeka kadiri thamani ya fedha ilivyopungua. Hii ingewawezesha nchi zilizoendelea kununua wanachotaka cha pamba, ngano, raba na malighafi mengine kutoka kwa mataifa yasiyoendelea kwa kutumia fedha iliyodunishwa, yaani fedha, na hivyo kuzipata kwa bei nafuu—kwa nusu bei—huku zikilazimisha washenzi maskini kulipia anasa zote, mashine, n.k., zilizonunuliwa kutoka mataifa yaliyoendelea, kwa bei mara mbili; kwa sababu dola ya fedha ya mkafiri ilikuwa imefutwa thamani na kushushwa hadi nusu dola kupitia sheria za ndugu zake waliyoendelea wa Ukristo, chini ya mwongozo wa "Shylocks," wanaojulikana pia kama wawekezaji. Matumizi haya ya akili za watu waliostawi ili kupata faida dhidi ya wasiokuwa Wakristo yanahesabiwa kuwa ni "biashara tupu"; lakini je, ilikuwa haki, au ilikuwa ni udanganyifu, kwa mtazamo wa kimungu? Hakika haikuwa kumtendea jirani yake asiye Mkristo kama wangetaka watendewe.

[D399]

(2) Ingawa hii ingewaruhusu mataifa yote yaliyoendelea kujiunga kwa usawa na Uingereza katika biashara ya nje, bado alitumai kwamba, kwa kuwa na uongozi kuliko wengine, angeweza daima kushikilia sehemu kubwa ya biashara ya kigeni.

Hatupuuza sheria ya usambazaji na mahitaji kuhusiana na ngano: tunakubali athari zake, lakini tumethibitisha kwamba hadi sasa dunia haina usambazaji kupita kiasi. Tumeona, kwa kweli, kutoka kwa takwimu za Bwana Lindblom kwamba usambazaji wa ngano hata hauendani na ongezeko la idadi ya watu duniani. Tunagundua, zaidi, kwamba ingawa mwaka 1892 ulitajwa kuwa ule uliozaa mavuno makubwa zaidi ya ngano katika historia ya dunia, bei ya wastani ya ngano katika Jiji la New York kwa mwaka huo ilikuwa senti 90 kwa bušeli; na kwamba kutokana na mavuno madogo tangu wakati huo bei ilishuka kwa uthabiti, hadi kupanda kwa bei kisababishi katika miaka michache iliyopita.

Mwenendo huu wa kupanda kwa bei unaweza kusababishwa na hali fulani za kipekee zinazotawala duniani kote. Mavuno ya ngano ya Urusi, Jamhuri ya Ajentina, Austria, Hungaria na nchi nyingine, yanaweza kuwa chini sana ya wastani, huku India, ambayo kwa kawaida huwa na ziada kubwa ya ngano kwa ajili ya kusafirisha nje, inaweza kuwa na njaa inayowaathiri watu wake milioni 35, na hivyo kuhitaji ngano ya Marekani kusaidia kuziba pengo hilo. Hali kama hiyo katika miaka iliyopita—tuseme hata mwaka 1892, wakati wa mavuno makubwa zaidi kuwahi kuonekana duniani, ingekuwa imepandisha bei ya ngano hadi takriban dola 1.30 kwa bušeli (kwa kuwa aunsi ya fedha bado ilikuwa na thamani ya senti 87 za dhahabu mwaka 1892), wakati chini ya hali za kifedha zilizokuwepo mwaka 1873 bei ya ngano duniani ingekuwa imeongezeka kufikia mwaka 1896 hadi kiwango cha bei yake nchini India—takriban dola 1.90 kwa bušeli (ya fedha). Zaidi ya hayo, tunapozingatia mada hii, ni lazima tufahamu ukweli kwamba, ingawa bei ya ngano ilishuka kwa kiasi kikubwa katika miaka thelathini iliyopita kwa sababu fulani (ambayo tumeona haikuwa kutokana na uzalishaji kupita kiasi), bei za baadhi ya bidhaa zingine zimeshuka kwa kiasi kidogo zaidi. Kwa mfano,

[D400]

linganisha mwaka 1878 na mwaka 1894 kama miaka ya wastani. Nukuu zifuatazo zinaonyesha bei za wastani kwa miaka hiyo katika Jiji la New York:

	1878	1894
Rai, kwa busheli	$.65	$.68
Shayiri, kwa busheli	.33	.37
Mahindi, kwa busheli	.52	.51
Tumbaku ya Kentucky Leaf, kwa pauni . .	.07	.095
Nyama ya ng'ombe mbichi, jumla	.0525	.055
Nyama ya nguruwe mbichi, jumla	.0425	.055
Nyasi kavu, kwa tani	7.25	8.50

Linganisha na bidhaa hizi tatu za ngano, pamba na fedha, ambazo zilipata athari maalum, zilipata athari sawa, na waziwazi kwa sababu ile ile—kuondolewa kwa fedha kama sarafu na ulimwengu wa Kikristo.

	1878	1894
Pamba, kwa kila pauni	.$.11	$.07
Ngano, kwa busheli	1.20	.61
Fedha, kwa aunsi	1.15	.635

Lakini, mtu fulani anapendekeza, je, huenda uondoaji wa fedha kama sarafu ulilazimishwa kwa mataifa ya Ukristo na sheria ya ugavi na mahitaji? Je, kushuka kwa thamani yake hakusababishwa na *wingi* wake *uliokithiri*, na si kwa mpango wowote wa kuongeza thamani ya pesa za dhahabu?

Hapana, tunajibu; ingawa mavuno ya dhahabu na fedha hivi karibuni yamekuwa makubwa, ukuaji wa biashara kwa ujumla na idadi ya watu umekuwa mkubwa zaidi kwa uwiano. Dhahabu na fedha zote duniani, zikibadilishwa kuwa sarafu, *hazitoshi* kabisa kwa shughuli za dunia, na zingehitaji kuongezewa noti za serikali, benki na biashara, vyeti vya benki za malipo, n.k. Ni mkopeshaji pesa anayependa sarafu halali ziwe chache, ili aweze kuwa na mahitaji makubwa kila wakati, na aweze kuzikopa kwa riba nzuri na kudai mara mbili

[D401]
dhamana. Mnamo 1896 dhahabu yote ya dunia, iliyopigwa chapa na isiyopigwa chapa, ilikadiriwa kuwa chini ya dola bilioni sitini ($6,000,000,000), wakati madeni ya umma na binafsi ya Marekani yalikadiriwa kuwa zaidi ya mara tatu ya kiasi hiki. Urusi ilikuwa ikijaribu kwa miaka mingi kabla ya 1873 kurudi kutoka kwa sarafu ya karatasi iliyodhoofishwa hadi kiwango cha fedha, na kwa kuwa haikuweza kupata fedha za kutosha bado inatumia msingi wa karatasi. Tunataja mambo haya kuonyesha kwamba kushuka kwa thamani ya fedha kulikuwa *kumezipangwa*; kwamba kusababishwa si kwa sheria ya ugavi na mahitaji (ilikuwa na mahitaji zaidi kuliko dhahabu mnamo 1872, na iliuzwa kwa bei ya juu kuliko dhahabu), bali kwa *sheria*.

Lakini je, inawezekana kwamba wawakilishi wa watu wa mataifa yote ya "Ulimwengu wa Kikristo" waliingia katika njama dhidi ya wasiokuwa Wakristo na dhidi ya wakulima wao wenyewe? Hapana: ukweli hauungi mkono hitimisho kama hilo; bali unaonyesha kwamba nguvu ya pesa (ambayo tutaita "Shylock") ndiyo iliyobuni mpango huo ili kuwadanganya wabunge kuhusu matokeo yaliyotarajiwa. Tuna ushuhuda wa Mwanamfalme Bismarck, na wa Wabunge wengi wa Bunge la Marekani, unaoashiria hili. Hivyo, "*kwa udanganyifu*," chombo nyembamba cha sheria kilichomwa kati ya nusu mbili za fedha za dunia, na kusababisha kushuka kwa thamani ya fedha na kuongezeka mara mbili kwa thamani ya dhahabu; na sasa, uovu unapogunduliwa, wanasiasa wanashtuka kwa ukubwa wa mpasuko, na wanatambua kwamba kurejesha fedha katika nafasi yake ya zamani kutasababisha taabu na hasara kwa tabaka la wadai ili kufidia madhara na hasara ambayo tayari yamepatwa na tabaka la wadaiwa kutokana na kudunishwa kwa thamani ya fedha. Zaidi ya hayo, "Shylock" akishapata faida ya thamani kubwa kiasi hicho (kuongeza *thamani* ya mali na mapato yake yote mara mbili), angeiruhusu jamii kuingia katika machafuko ya hofu au mapinduzi kuliko kupoteza mshiko huu juu ya mfumo wa damu ya kifedha wa ubinadamu. "Shylock" ana uwezo wa kutekeleza matakwa yake. Anadhibiti kundi kubwa la wakopaji

[D402]

ambao ni waombaji kwenye kaunta za benki yake: anadhibiti serikali za kitaifa, ambazo zote ni wakopaji, na anadhibiti vyombo vya habari, ambavyo umma unahimizwa kuamini heshima na wema wa "Shylock" na kuogopa hasira na nguvu zake. Zaidi ya hayo, tabaka kubwa sana na *lenye ushawishi* la maafisa wa mishahara, makarani na wafanyakazi stadi wanagundua kuwa maslahi yao yanaendana na sera ya "Shylock"; na kama si wafuasi wake, basi hawapendi wala hawapingi sera yake, na huwa na msimamo hafifu au wa upole katika upinzani wao, na huwa na tabia ya kusema machache au kutokataa kabisa.

Miongoni mwa ushahidi mwingi kuhusu udanganyifu na ulaghai uliofanywa, yafuatayo machache yatatosha:

SENETA THURMAN alisema:

"Bili ilipokuwa ikisubiri katika Seneti tulidhani ilikuwa ni mswada wa kurekebisha utengenezaji wa sarafu, kudhibiti sarafu na kurekebisha jambo hili na lile, na hakuna hata mtu mmoja katika Seneti, nadhani, isipokuwa mjumbe wa kamati iliyoleta mswada huo, aliyekuwa na wazo lolote kwamba hata ilikuwa ni ishara ya kuondoa thamani ya sarafu." *Kumbukumbu za Bunge la Congress*, juzuu la 7, sehemu ya 2, Bunge la Congress la Arobaini na Tano, kikao cha pili, ukurasa 1,064.

SENETA CONKLING katika Seneti, mnamo Machi 30, 1876, wakati Seneta Bogy alipokuwa akizungumza kuhusu mswada (S. 263) wa Kurekebisha Sheria Zinazohusiana na Sarafu Halali ya Fedha, aliuliza kwa mshangao:

"Je, Seneta ataniruhusu nimuulize yeye au Seneta mwingine swali? Je, ni kweli kwamba kwa sasa kisheria hakuna dola la Marekani? Na, ikiwa ndivyo, je, ni kweli kwamba athari ya mswada huu ni kufanya nusu dola na robo dola kuwa sarafu za fedha pekee zinazoweza kutumika kama sarafu halali?"

SENETA ALLISON, mnamo Februari 15, 1878, alisema:

Lakini historia ya siri ya muswada huu wa mwaka 1873 itakapofichuliwa, itaonyesha ukweli kwamba Bunge la Wawakilishi lilikusudia kupiga sarafu za dhahabu na fedha, na lilikusudia kuweka metali zote mbili kwenye uwiano wa Kifaransa, badala ya wetu wenyewe, ambao ulikuwa msimamo halisi wa kisayansi kuhusiana na

[D403]
kwa mada hii mwaka 1873, lakini kwamba baadaye mswada huo ulibadilishwa."

Mheshimiwa WILLIAM D. KELLEY, aliyekuwa akisimamia mswada huo, katika hotuba aliyoitoa Bungeni, Machi 9, 1878, alisema:

"Kuhusiana na shutuma kwamba niliitetea mswada ulioondoa thamani ya dola ya fedha ya kawaida, nasema kwamba, ingawa nilikuwa mwenyekiti wa kamati ya sarafu, sikujua ukweli kwamba ungeondoa dola ya fedha kutoka kwenye mfumo wetu wa sarafu, kama walivyokuwa wale Seneta mashuhuri, Bw. Blaine na Voorhees, ambao walikuwa wanachama wa Bunge wakati huo, na kila mmoja wao siku chache zilizopita alimuuliza mwenzake: 'Je, ulijua iliondolewa wakati mswada ulipopitishwa?' 'Hapana,' akasema Bwana Blaine, 'je, wewe ulijua?' 'Hapana,' akasema Bwana Voorhees, 'sidhani kama kulikuwa na wanachama watatu bungeni waliokuwa wakijua hilo.'"

Tena, mnamo Mei 10, 1879, Bwana KELLEY alisema:

"Ninachoweza kusema ni kwamba kamati ya sarafu, vizingiti na vipimo, iliyowasilisha mswada wa awali, ilikuwa mwaminifu na yenye uwezo, na ilichunguza kwa makini masharti yake; kwamba kama msemaji wao niliwasilisha; kwamba ulikuwa na kifungu cha dola ya fedha ya kawaida na dola ya biashara. Kwa kuwa sikusikia hadi muda mrefu baada ya kutangazwa kwake kuwa sheria kuhusu kubadilishwa kwa kifungu katika Seneti kilichofuta dola ya kawaida, nakiri sijui chochote kuhusu historia yake; lakini niko tayari kusema kwamba katika sheria zote za nchi hii hakuna fumbo linalolingana na kuondolewa kwa dola ya kawaida ya fedha ya Marekani kama sarafu halali. Sijawahi kumpata mtu aliyeweza kusema ni vipi hasa ilitokea au kwa nini."

SENETA BECK, katika hotuba mbele ya Seneti, Januari 10, 1878, alisema:

"Iliyotolewa (muswada wa kuondoa thamani ya fedha) haikueleweka kamwe na Bunge lolote la Kongresi. Nasema hayo nikiwa na ufahamu kamili wa ukweli. Hakuna mwandishi wa habari wa gazeti—nao ndio watu makini zaidi niliowahi kuwaona katika kupata taarifa—aligundua kwamba lilikuwa limefanyika."

[D404]

Kama nafasi ingekuwa inaruhusu, tungeweza kunukuu maneno makali yanayofanana kutoka kwa wengine wengi. Kichwa chenyewe cha mswada kilikuwa cha kupotosha; kilitwa: "Sheria ya Kurekebisha Sheria Zinazohusiana na Kiwanda cha Kupiga Sarafu, Maafisa wa Upimaji na Utengenezaji wa Sarafu wa Marekani"; na kuondolewa kwa thamani ya fedha kulifichwa na (1) kifungu cha 14, kilichosema kuwa dola ya dhahabu kuanzia wakati huo "iwe kitengo cha thamani"; na (2) kifungu cha 15, kinachoainisha na kubainisha sarafu za fedha, lakini kinasahau kabisa kutaja dola ya fedha "ya kawaida". Sheria ya Juni 22, 1874, ilimaliza kabisa dola ya fedha ya "kiwango" bila hata kuitaja, kwa kutoa tu agizo kwamba sarafu nyingine yoyote isipokuwa zile zilizotajwa katika Sheria ya 1873 zisitengenezwe. Na Rais U. S. Grant, ambaye saini yake ilifanya sheria hiyo kuwa ya kisheria, inasemekana hakujua asili yake, na hivyo alitangaza miaka minne baadaye, wakati athari zake zilipoanza kuonekana. Kwa hakika, ni wachache isipokuwa "wafanyabiashara" wenye akili za mbali waliojali sana sarafu halisi, kwa kuwa taifa halikujaridhia tena malipo ya sarafu halisi na hili lilidhaniwa kuwa hatua muhimu ya maandalizi katika mwelekeo huo.

Bwana MURAT HALSTEAD, mhariri wa Cincinnati *Commercial Gazette*, alikuwa mmoja wa watu wenye vipaji wa enzi zake. Yafuatayo kutoka kwa kalamu yake yaliyoandikwa tarehe 24 Oktoba, 1877, yanamnukuliwa kutoka kwa New York *Journal*:

"Hii, sera ya dhahabu ya Uingereza, ilikuwa kazi ya wataalamu pekee. Udanganyifu ulikuwa muhimu kwa mafanikio yake, na pengine ni kwa sababu sarafu hazikuwa zikizunguka, na, kwa kuwa hazikuonekana hadharani, zingeweza kuchezewa bila kuvutia usikivu. Hivyo basi, mfumo wa kimoneta mmoja wa taifa kubwa lenye deni uliwekwa kwa taifa kubwa lenye deni bila mjadala."

Maneno yafuatayo yanahusishwa hadharani na marehemu Kol. R. G. INGERSOLL:

"Ninaomba fedha ya kijiti irudishwe kuwa sarafu. Fedha ya kijiti iliondolewa kuwa sarafu kwa udanganyifu. Ilikuwa ni ukandamizaji kwa kila mtu aliye na uwezo wa kulipa, udanganyifu kwa kila mdaiwa mwaminifu katika Marekani

[D405]
Jumuiya. Inauua ajira. Ilifanywa kwa maslahi ya tamaa na ubadhirifu, na inapaswa kufutwa na watu wanyoofu."

Kwamba athari ingekuwa hii ilitabiriwa na wanasiasa wengi katika Bunge la Congress mara tu hali halisi ilipogunduliwa—kuanzia 1877 hadi 1880. Wengine hawakuona umuhimu wa suala hili, na wengine walinyamazishwa na maslahi yao binafsi, na wengine walitegemea ushauri wa "wataalamu wa fedha," lakini wengine walizungumza kwa ujasiri dhidi ya kosa hilo.

Marehemu Mheshimiwa JAMES G. BLAINE alisema katika hotuba mbele ya Seneti ya Marekani (1880):

"Ninaamini kuwa mapambano yanayoendelea sasa katika nchi hii na katika nchi nyingine kwa ajili ya kiwango kimoja cha dhahabu, yakifanikiwa, yatasababisha maafa makubwa katika na kote ulimwenguni wa kibiashara. Uharibifu wa fedha kama sarafu, na uwekaji wa dhahabu kama kitengo pekee cha thamani, lazima uwe na athari ya kuharibu kabisa kwa aina zote za mali isipokuwa zile uwekezaji *zinazotoa faida isiyobadilika ya pesa*. Hizi zingepandishwa thamani kwa kiasi kikubwa, na zingepata faida isiyo ya uwiano na isiyo ya haki dhidi ya kila aina nyingine ya mali. Ikiwa, kama takwimu za kuaminika zaidi zinavyothibitisha, kuna takriban dola bilioni 7 za sarafu au dhahabu ghafi duniani, zikigawanywa kwa usawa mkubwa kati ya dhahabu na fedha, haiwezekani kuondoa fedha kabisa kama sarafu bila kuleta matokeo yatakayokuwa ya kusikitisha kwa mamilioni, na ya kusababisha maafa makubwa kwa maelfu kadhaa. Ninaamini sarafu za dhahabu na fedha ndizo pesa za katiba; kwa kweli, pesa za watu wa Marekani kabla ya katiba, ambazo sheria kuu ya msingi ilizitambua kuwa huru kabisa na kuwepo kwake. Hakuna mamlaka yaliyotolewa kwa Bunge la Congress ya kutangaza kuwa metali yoyote haipaswi kuwa sarafu; kwa hivyo, kwa maoni yangu, Bunge la Congress halina mamlaka ya kuiondoa thamani ya sarafu ya yoyote kati ya hizo. Basi, ikiwa fedha imeachwa kuwa sarafu, ninaunga mkono kuirejesha kuwa sarafu. Ikiwa utengenezaji wake umepigwa marufuku, ninaunga mkono kuamuru uendelezwe tena. Ninaunga mkono kuongezwa kwa thamani yake."

Marehemu SENETA VANCE alisema baadaye:

"Nguvu ya pesa na washirika wake duniani kote wameingia katika njama hii ya kutekeleza uhalifu mkubwa zaidi

[D406]

katika zama hizi au zozote zilizopita, ili kuangusha nusu ya fedha za dunia na hivyo kuongeza utajiri wao mara mbili kwa kuinua thamani ya nusu nyingine ambayo iko mikononi mwao. Wabadilishaji fedha wanachafua hekalu la uhuru wetu."

Serikali ya Marekani ilituma barua rasmi kwa wawakilishi wake katika nchi za kigeni, ikiomba ripoti kuhusu masuala ya fedha. Ripoti ya Bwana Currie, Balozi wa Marekani nchini Ubelgiji, iliyochapishwa kwa wingi, ni onyesho la kipekee, linaloendana na uzoefu wa watu wa Marekani. Anaripoti jibu lifuatalo kwa maswali yake lililotolewa na Mheshimiwa Alfonse Allard, Mkurugenzi wa Fedha wa Ubelgiji:

"Tangu mwaka 1873, mgogoro unaohusisha kushuka kwa bei zote umekuwepo mfululizo, na haionekani kuwezekana kuuzuia maendeleo yake. Kushuka huku kwa bei, kukiathiri mishahara, sasa kunazalisha mgogoro wa kijamii na viwandani.

Unaniuliza kwa nini tulirudi mwaka 1873 kwenye mfumo wa dhahabu pekee, ingawa ulikuwa na kasoro. Siwezi kufikiria sababu nyingine yoyote, isipokuwa kwamba ilikuwa ni kuwafurahisha kundi fulani la wawekezaji waliofaidika nalo—kundi lililoungwa mkono na nadharia zilizobuniwa na kutetewa wakati huo na baadhi ya wanazuoni wa uchumi wa kisiasa, hasa wanachama wa Taasisi ya Ufaransa.

Unauliza ni ushawishi gani hatua hizi za kifedha zimekuwa nazo nchini Ubelgiji kwa viwanda na mishahara? Pesa, ambayo tayari ilikuwa adimu mwaka 1873, imekuwa adimu zaidi, na kushuka kwa bei kulikotabiriwa kumetokea. Kwa wastani, kushuka kwa bei ya bidhaa zote za kazi ni asilimia 50 tangu 1873—na kwa nafaka ni zaidi ya asilimia 65. Sekta ya viwanda haibebi tena faida, kilimo kimeharibiwa, na kila mtu anadai ulinzi kupitia ushuru, huku raia wetu walioporomoka wakifikiria vita. Hali ya kusikitisha ya Ulaya ni hii."

Katika barua kwa Ligi ya Kitaifa ya Republican (Juni 11, 1891), Seneta J. D. CAMERON alisema:

"Kiwango cha dhahabu pekee kinaonekana kwetu kinasababisha maangamizi kwa kasi ambayo hakuna kinachoweza kustahimili. Ikiwa ushawishi huu utaendelea katika siku zijazo kwa kasi ya utendaji wake wakati wa

[D407]

miaka ishirini tangu kiwango cha dhahabu kichukue dunia, kizazi fulani, kisichokuwa mbali sana, kitaona katika bara pana la Amerika miji sita tu mikubwa mno ikilinda rasilimali nyingi na kuikopa kwa watu wanaotegemea kazi, kwa dhamana ya mazao yao yanayokua na kazi zao za mikono ambazo hazijakamilika. Mandhari kama haya yamekuwa ya kawaida katika historia ya dunia, lakini sote tunapinga hilo. Wenye mali na maskini wote kwa pamoja; Warepublican, Wademocrat, Wapopulisti; wafanyakazi na wamiliki wa mitaji; makanisa na vyuo vikuu—wote kwa pamoja, na wote kwa nia njema kabisa, wanachukia mustakabali kama huu."

Wafadhili wa Uingereza wanajua vizuri sana kwa nini wakulima wa dunia, na hasa wakulima wa Marekani na Kanada, wanaosafirisha ngano nje, wanateseka; na wakati mwingine wanakiri kwamba ni ubinafsi wao wenyewe. Kwa mfano, tunanukuu kutoka kwa safu za uhariri za *Financial News* (London), Aprili 30, 1894, kama ifuatavyo:

"Tuna tofauti za kidiplomasia mara kwa mara na Marekani; lakini, kwa kawaida, ni nadra sana tofauti hizi kuambatana na chuki yoyote kati ya watu wa nchi hizo mbili, na mabishano hupita na kusahaulika. Lakini sasa tunachochea ukuaji wa hisia kwamba, katika suala linaloathiri ustawi wa mamilioni ya Wamarekani binafsi, nchi hii ina mwelekeo wa kuwa na maoni yasiyo ya kirafiki kwa Marekani. Tunajua, bila shaka, kwamba uadui huu ni wa bahati mbaya, na kwamba sera yetu ya fedha inaongozwa na maslahi binafsi kabisa—maslahi binafsi kiasi kwamba hatujali kuona India ikiteseka kutokana na kitendo chetu zaidi kuliko Amerika inavyoteseka....

Seneta Cameron anatoa funzo la maadili wazi anapobainisha kwamba ikiwa Marekani ingethubutu kujitenga na Ulaya na kuchukua fedha kama msingi wake mkuu, ingekuwa na Amerika na Asia zote nyuma yake, na ingetawala masoko ya mabara yote mawili. 'Kizuizi cha dhahabu kingekuwa hatari zaidi kuliko kizuizi chochote cha forodha.' Ufungamano wa fedha ungekuwa imara zaidi kuliko ufungamano wowote wa biashara huru.' Hakuna shaka yoyote kwamba kama Marekani ingechukua msingi wa fedha kesho, biashara ya Uingereza

[D408]

ingeharibiwa kabla ya mwaka kuisha. Kila sekta ya viwanda ya Marekani ingelindwa, sio tu nyumbani, bali katika kila soko jingine. Bila shaka, Marekani ingehangaika kwa kiasi fulani kwa kulazimika kulipa madeni yake ya nje kwa dhahabu; lakini hasara kutokana na ubadilishaji fedha katika kipengele hiki ingekuwa ni tone dogo tu katika ndoo ikilinganishwa na faida itakayopatikana kutoka masoko ya Amerika ya Kusini na Asia, bila kusahau Ulaya. Cha kushangaza ni kwamba Marekani haijachukua fursa hii muda mrefu uliopita, na kama si kwa imani kwamba njia ya Uingereza ni lazima iwe njia ya mafanikio ya kibiashara na ustawi, bila shaka ingekuwa imefanyika muda mrefu uliopita. Sasa, Wamarekani wanaamka kwa ukweli kwamba, 'mradi tu wanapunguza tamaa zao kuwa Uingereza kubwa zaidi' hawawezi kutushinda. Imekuwa bahati nzuri kwetu kwamba haijawahi kuwahi kuwafikiria Wamarekani kutuondoa kwenye masoko ya dunia kwa kutumia msingi wa fedha, na inaweza k u t ufaa iwapo, wakiwa wamekasirishwa na kutojali kwa dharau kwa serikali yetu kuhusu uzito wa tatizo la fedha, Wamarekani watalipiza kisasi kwa kusitisha matumizi ya dhahabu. Inaweza kufanyika kwa urahisi....Hivi karibuni, kumekuwa na dalili za kuongezeka kwa kero kwa nchi hii kwa msimamo wake wa kujifungia macho kwa suala (suala la fedha) linalotikisa mabara mawili, na kuhatarisha sana mustakabali wa mataifa maskini barani Ulaya."

Kwamba kilio cha wakulima, kwamba thawabu ya jasho huzuiliwa kwa udanganyifu, ni cha jumla kwa nchi zote zinazotumia mfumo wa dhahabu—kwa Ulimwengu wote wa Kikristo—tunainukuu kama ifuatavyo:

Mnamo tarehe 22 Septemba, 1896, gazeti la New York *World* lilichapisha ujumbe mrefu wa telegrafu, uliosainiwa na watu mashuhuri wa kilimo wa Ulaya, waliokutana kama Kongamano la Kimataifa la Kilimo, huko Budapest, Hungaria, uliotumwa kwa mgombea urais wa wakati huo W. J. Bryan. Uliosema:

"Tunakutakia mafanikio katika mapambano yako dhidi ya utawala wa tabaka la wakopeshaji, ambalo katika kipindi cha miaka ishirini na tatu iliyopita limefanikiwa kupata, katika Ulaya na Amerika, *sheria za fedha zinazoharibu ustawi wa wakulima wako na wengine*....Tunaamini kwamba, bila kufanikiwa kwa urejeshaji huo (wa fedha kwa

[D409]

haki za kifedha), ziada ya dhahabu kote Asia na Amerika ya Kusini itaendelea kumnyang'anya mkulima (wa Amerika na Ulaya) malipo yote ya jasho lake, na kwamba uchaguzi wako unaweza kuzuia matatizo makubwa ya kilimo na kijamii yanayokabili Ulaya."

Gazeti la New York *World*, katika toleo lake la tarehe 24 Septemba, 1896, lilichapisha maneno yafuatayo ya Prince Bismarck kwa Herr von Kardorf, kiongozi wa Chama Huru cha Kihafidhina katika Bunge la Reichstag la Ujerumani:

"Nimezeeka mno kwenda shule kuhusu suala la sarafu, lakini ninatambua kwamba, ingawa nilichukua hatua mwaka 1873 kwa kuzingatia ushauri niliouona kuwa bora zaidi, hatua yangu ilikuwa ya haraka mno kutokana na matokeo yaliyofuata.

"Kundi moja ambalo hatuwezi kumudu kuligawanya ni kundi la wakulima. Ikiwa wamehakishwa, na wanakuhakikishia *kuwa wamehakishwa, kwamba mdororo wa kilimo ni wa kipekee kwa mabadiliko haya ya kifedha*, serikali yetu lazima ipitie upya msimamo wake."

Kuporomoka kwa sasa kwa kiwango kikali kwa fedha, na kwa bidhaa zote zinazouzwa kwa msingi wa fedha, kulitokea polepole sana—kwa sababu mbili. (1) Kulihitajika muda na uhandisi wa soko ili kuporomosha fedha, bidhaa ambayo bado ina mahitaji makubwa kutoka kwa zaidi ya nusu ya idadi ya watu duniani. (2) Wamiliki wa migodi ya fedha na wengine wenye maslahi ya moja kwa moja, pamoja na wanasiasa walioona madhara yajayo, walishinikiza hoja zao kwa nguvu kubwa katika Bunge la Marekani kiasi kwamba mbinu fulani za muda zilitumika, kama vile Sheria ya Kurejesha Fedha ya mwaka 1878, na Sheria ya Ununuzi wa Fedha ya mwaka 1890. Lakini mbinu hizo ziligundulika kuwa hazina ufanisi. Fedha lazima iwe sarafu yenye nguvu kamili, sawa na dhahabu kama sarafu halali, au la, lazima ichukuliwe kama bidhaa ya biashara kama vile almasi, ngano, n.k., na iwe chini ya mabadiliko kulingana na usambazaji na mahitaji; na wakati mwaka 1893 njia ya mwisho kati ya hizi ilipofutwa, fedha mara moja ilishuka hadi nusu ya bei ya dhahabu, na maovu yote ya kuondolewa kwake kama sarafu rasmi yalihisiwa kikamilifu mwaka 1895, isipokuwa kama hofu iliyofuata inaweza kuwa na athari za muda mrefu, za maendeleo na za kudumu.

[D410]

Hivyo basi, haya ndiyo yaliyo kweli:

(1) Wavunaji wa mavuno ya dunia, wakulima wa "Ulimwengu wa Kikristo," wako katika taabu, licha ya mashine za kisasa, na *wanalia kwa sauti kubwa* kwa raia wenzao na wabunge wakitaka msaada. (Mlio huu unasitishwa *kwa muda* na kupanda kwa bei ya ngano, pengine kusababishwa na uhaba fulani katika kusini-mashariki mwa Ulaya, Urusi, Australia na Argentina; lakini mara tu hali hizi zitakapobadilika, na ulimwengu wote ukapata mavuno yake ya kawaida, bei ya ngano inaweza kufuata bei ya fedha hadi senti 43—isipokuwa mazingira yatakapowahi kubadilisha hali—na *mlio wa wavunaji* utasikika kwa kukata tamaa zaidi kuliko hapo awali.)

(2) Wabunge wanatambua ugumu huo na jinsi ulivyotokea, na wanatangaza kwamba ulitokana na udanganyifu, kwa hila za wataalamu wa fedha, madaktari wa pesa.

(3) Wabunge wanaoona kwamba itagharimu hofu kubwa, na pengine mapinduzi, kurekebisha hali mbaya iliyosababishwa, wanahitimisha kwamba, kwa kuwa ugonjwa hauwezi kuwa mbaya kuliko tiba kama hiyo, ni bora wasifanye jambo lolote la msingi kiasi hicho. Hivyo basi fedha haitarudishwa kamwe—kufanyiwa sarafu upya kwa uwiano wa 16 kwa 1.

(4) Inakubaliwa na pande zote kwamba "*udanganyifu*" huu sio tu unawakandamiza na kuwatia moyo duni wakulima, bali pia unawakasirisha na kuwachukiza kundi hili ambalo hadi sasa limekuwa nguvu kuu ya uhifadhi katika jamii.

(5) Watu wote wenye fikra duniani wanakubaliana kwamba tabaka la wafanyakazi na la ufundi katika Ulimwengu wa Kikristo limeiva kwa ajili ya mapinduzi yatakayofuta taasisi za kijamii za sasa kwa mswuo wa uharibifu, na kwamba, ikiwa kundi kubwa la wakulima ambao hadi sasa wamekuwa wahafidhina lingejiunga na safu za wasioridhika na wapiganaji mapinduzi, muungano huo usingeweza kuzuilika.

(6) Dalili pande zote zinaonyesha kwamba miaka michache tu itatosha kuleta uasi kama huo.

[D411]

Yeyote atakaye kulinganisha mambo haya yote na unabii wa Yakobo lazima ashikwe na mshangao kwa utimizo wake sahihi, kifungu kwa kifungu, na anapaswa kuuchukulia kama ushuhuda mwingine usio na shaka wa maarifa ya kimungu ya siku zetu na mambo yake, kama maandalizi ya wakati ule mkuu wa taabu ambao utaandaa njia kuu kwa ajili ya Immanuel na utawala wake wa utukufu wa amani duniani na wema kwa wanadamu.

Tusome tena unabii wa Yakobo (5:1-9):

"Njooni sasa, ninyi matajiri, lileneni na kulia kwa sababu ya taabu zenu zinazokaribia. Hazina zenu zimeharibika, na nguo zenu zimechuchukwa na nondo. Dhahabu yenu na fedha zenu zimechakaa; na kutu yake itawaashitaki, na itawateketeza miili yenu kama moto. Mmejikusanyia hazina kwa ajili ya siku za mwisho. Tazama! Lile malipo mliyowanyima kwa hila wale wafanyakazi waliovuna mashamba yenu, linalia; na vilio vikubwa vya wavunaji vimeingia masikioni mwa Bwana wa majeshi! Mmeweka maisha ya anasa, mkajilisha nafsi zenu, na mmekuwa na tamaa mchafu. Mmelisha mioyo yenu siku ya [mauaji] yenu. Ninyi [tabaka lenu] mlimhukumu, ninyi [tabaka lenu] mlimuua Mwenye Haki [Kristo], naye hakuwapinga." [Je, inawezekana kwamba Bwana alitaka tujue kwamba wabenki na wafanyabiashara wa kifedha wa Kiyahudi, zaidi ya wengine, wanajitokeza sana katika udanganyifu huu wa kucheleweshe mishahara ya wavunaji? na je, kwa hiyo kuna umuhimu maalum katika maneno, "*Ninyi* mliua, *ninyi* mlimuua Mwenye Haki?"]

Basi, ndugu zangu, vumilieni, mpaka kuwepo kwa Bwana [ambaye atesha masuala kwa haki—akituinua maskini na asiye na msaidizi, na kulipiza kisasi kwa wote watenda mabaya]. Tazama, mkulima, akisubiri tunda la nchi, huvumilia kwa saburi—mpaka apokee mavuno ya mwanzo na ya mwisho. Nanyi basi, vumilieni, thibitisheni mioyo yenu, kwa maana *kuwepo* kwa Bwana kumekaribia. Msiongezee huzuni ndugu zenu, msije nanyi mkahukumiwa; tazama, Mhukumu amesimama mlangoni.

[D412]

Utawala wa Haki

Hekima kwa Aliyemwagiwa
mafuta wa Bwana, Mwana
aliyebarikiwa wa Yehova!
Heri, katika wakati uliowekwa,
utawala wake duniani
umeanza!
Anakuja kuvunja udhalimu,
Kuwaachilia wafungwa huru,
Kuondoa ukiukaji, na kutawala
kwa haki.

Anakuja na msaada wa haraka
Kwa wale wanaoteswa; Kusaidia
maskini na wahitaji, Na
kuwaagiza wanyonge wawe na
nguvu;
Kuwapa nyimbo badala ya majonzi,
Giza lao likigeuka kuwa nuru,
Ambao roho zao, zilizohukumiwa na
kuzorota, zilikuwa za thamani machoni
pake.

"Kwake sifa zisizoisha Na
nadhiri za kila siku zipandwe;
Ufalme wake, ukiendelea
kuongezeka, Hautakuwa na
mwisho:
Mafuriko ya nyakati
hayataondoa kamwe Agano
lake;
La, itasimama milele, Ahadi
kwamba Mungu ni upendo."

[D413]

MASOMO IX
MKANDAMIZO USIOZUILIKA
SHUHUDA YA WENYE HIKIMAA WA ULIMWENGU

Ujasusi wa Jumla ni Kigezo Kipya Katika Hesabu Zote—Maoni ya Seneta In-gall—Maoni ya Mchungaji Lyman Abbott—Maoni ya Askofu Newman (M.E.)—Maoni ya Mwanasheria Mashuhuri—Maoni ya Kol. Robert Ingersoll—Mheshimiwa J. L. Thomas kuhusu Sheria za Kazi—Mtazamo wa Wendell Phillips—Utabiri wa Mwanahistoria Macaulay—Matumaini ya Mheshimiwa Chauncey Depew—Mahojiano na Askofu Worthington (P.E.)—W. Jibu la J. Bryan—Mtazamo wa Kiingereza—Kauli ya Edward Bellamy kuhusu hali ilivyo—Maoni ya Mchungaji J. T. McGlynn —Mtazamo wa Profesa Graham—Maoni ya Jaji wa Mahakama Kuu—Mtazamo wa Kifaransa, "Ghasia ya Kijamii."

"Na mioyo ya watu ikashindwa kwa hofu, na kwa kusubiri mambo yanayokuja juu ya dunia [jamii]: kwa kuwa nguvu za mbinguni [serikali—ya kidini na kiraia] zitatikiswa." ***Luka 21:26***

Watu wenye busara duniani, kote, wanatambua kwamba mzozo mkuu wa kijamii unakaribia, na kwamba hauwezi kuzuilika—kwamba hakuna kinachoweza kufanywa kuuepuka. Wameitafuta tiba, lakini hawajapata yoyote inayotosheleza kwa ugonjwa huu, na, wakikata tamaa, wamehitimisha kwamba nadharia ya Mabadiliko ya Kina (Evolution) lazima iwe sahihi; yaani, kwamba "Maumbile yote hufanya kazi chini ya sheria ya kuishi kwa wenye nguvu zaidi kama waliofaa zaidi, na uharibifu wa walio dhaifu kama wasiofaa kuishi." Wanasemwa na wanafalsafa kwamba "kile kilichopo kimewahi kuwepo," kwamba ustaarabu wetu si zaidi ya urudiaji wa ustaarabu wa Ugiriki na Roma, na kwamba vivyo hivyo utavunjika vipande vipande kwa upande wa umma, na kwamba utajiri

[D414]
na serikali zitarudi tena mikononi mwa wachache, huku umma, kama katika ustaarabu wa awali wa Mashariki, utakuwepo tu.

Kwa kawaida hawagundui kipengele kipya katika mzozo huu ambacho hakijawahi kutokea; yaani, kuenea kwa upana zaidi kwa elimu duniani kote, hasa katika ulimwengu wa Kikristo. Hili, ambalo watu wengi husahau, linawekwa wazi kwa wale wenye busara ya kutosha kutafuta hekima ya kweli kwenye chemchemi—Neno la Mungu. Hawa wanajulishwa kwamba "Wakati wa mwisho wengi watakimbia huku na kule, na maarifa yataongezeka,...na kutakuwa na wakati wa taabu ambao haukuwa tangu kulipo taifa." (***Dan. 12:1-4***) Wanaona utabiri wa kukimbia-kimbia kwa wanadamu ukitimia kwa njia ya kushangaza; pia wanaona ongezeko la jumla la maarifa; na kwao, wakati wa taabu uliotabiriwa katika muktadha huo huo unamaanisha, si urudiaji wa historia, si utawala wa wengi kwa wachache walio na upendeleo, bali mgeuko mkubwa sana wa historia uliosababishwa na hali mpya zilizotajwa. Na kauli ya nabii huyo huyo, katika muktadha uleule, kwamba "*wakati huo* Mikaeli [Kristo] atasimama" na kuchukua mamlaka yake ya utukufu na kutawala, inaendana na wazo kwamba shida ijayo itamaliza utawala wa ubinafsi chini ya "mfalme wa ulimwengu huu" [Satan], na kuanzisha Ufalme wa baraka wa Immanuel. Lakini tuwasikie baadhi ya watu wenye hekima wa ulimwengu watusimulie kile wanachoona!

Mtazamo mpana na kauli pana na isiyo na upendeleo kuhusu mapambano ya kutafuta utajiri na ukandamizaji unaofuata wa tabaka la chini imetolewa kwa vyombo vya habari na Mheshimiwa J.
J. Ingalls, mtu mwenye mawazo mapana, aliye na utajiri wa wastani na aliyekuwa Seneta wa Marekani. Tunatoa dondoo nyingi kutoka kwake, kwa sababu ni maelezo ya wastani ya suala hili, na kwa sababu inaonyesha kwamba hata wanasiasa makini wanaoona ugumu huu hawajui tiba yoyote inayoweza kutumika kuponya ugonjwa huu na kuokoa waathirika.

[D415]

SENETA INGALLS aliandika:

Uhuru ni kitu zaidi ya jina. Yeye anayetegemea mapenzi ya mtu mwingine kwa makazi, mavazi na chakula hawezi kuwa mtu huru kwa maana pana, kamili ya neno hilo. Mtu ambaye mkate wake wa kila siku kwa ajili yake na familia yake unategemea mshahara ambao mwajiri anaweza kutoa au kuzuia kwa mapenzi yake si huru. Chaguo kati ya njaa na utii kwa ratiba ni utumwa.

Uhuru haujengeki kwa fasili. Tangazo kwamba maisha, uhuru na kutafuta furaha ni haki zisizoweza kupokonywa za kila mwanadamu hamfanyi mtu yeyote kuwa huru. Haki ya uhuru ni dhihaka na udanganyifu mtupu isipokuwa uwezo wa kuwa huru upo pia. Uhuru si tu kuondolewa kwa vizuizi vya kisheria, ruhusa ya kuja au kwenda. Zaidi ya haya, lazima kuwe na uwezo na fursa, ambayo hulewa tu kwa kuachiliwa kutoka kwa hitaji la kazi ya kila siku isiyo na kikomo. Kwa kumnukuu Shakespeare kwa njia nyingine, Umaskini na Uhuru ni jozi isiyopatana. Uhuru na utegemezi havipatani. Kuangamizwa kwa umaskini kumekuwa ndoto ya wenye maono na matumaini ya wafadhili tangu mwanzo wa wakati.

Kutokulingana kwa mali na dhuluma dhahiri ya mgawanyo usio sawa wa utajiri miongoni mwa watu kumekuwa kitendawili kwa wanafalsafa. *Ni kitendawili kisichotatuliwa cha uchumi wa kisiasa*! Ustawi hauna paradoksi ya fumbo kama kuwepo kwa njaa wakati chakula kinapozidi—uhaba katikati ya wingi. Kwamba mtu mmoja awe na mali inayozidi uwezo wa matumizi ya anasa kuipoteza, na mwingine, mwenye uwezo na nia ya kufanya kazi, afe kwa ukosefu wa makaa, nguo za vishoka na mkate, hufanya jamii isieleweke. Hii inafanya katiba ya haki za binadamu kuwa fumbo *lisilotatuliwa*. Maadamu hali kama hizi zinaendelea, ufunguo wa fumbo ambalo hatima imeandikwa ndani *yake hauf*unuliwi—udugu wa binadamu ni kauli tu, haki ni kanuni, na sheria takatifu haisomeki.

Hasira ya maskini kutokana na maonyesho ya kiburi ya matajiri imevunja falme. Kuwapunguzia wahitaji umekuwa lengo la sheria za kibinadamu na za kimungu. Malalamiko ya wanyonge ndiyo mzigo wa historia. Ayubu alikuwa mamilionea. Iwapo kile kiumbe kisicho na kifani kinachobeba

[D416]

jina lake ni mfano au wasifu, ni ya kuvutia sana, kwa sababu inaonyesha kwamba babu huyo alikuwa akijishughulisha na maswali yale yale yanayotutatiza sisi sasa. Anawaelezea kama Mwanapopulisti wale wanaochukua punda wa yatima na ng'ombe wa mjane, kuondoa alama za mipaka, kuvuna shamba na kukusanya mavuno ya maskini, ambao wanawanyima nguo zao na kuwaacha uchi kwa mvua za milimani na hifadhi ya miamba.

Manabii wa Kiebrania walitenga laana zao bora zaidi kwa ajili ya unyonyaji na anasa ya matajiri, na Musa aliweka kanuni za msamaha wa madeni, ugawaji upya wa ardhi na udhibiti wa mali binafsi. Roma, kwa karne nyingi, umiliki wa ardhi ulikuwa umepunguzwa hadi ekari 300 kwa kila raia, na idadi ya mifugo na watumwa ilikuwa imepunguzwa kulingana na eneo lililolimwa. Lakini sheria zilizotolewa na Mwenyezi Mungu, kupitia Musa, kwa Waisraeli, hazikufanya kazi kama kanuni za Lycurgus na Licinius dhidi ya nguvu zisizoshindika za mwanadamu na hali halisi za uwepo wake.

Wakati wa Kaisari, matajiri 2,000 kwa vitendo walimiliki Milki ya Roma, na zaidi ya vichwa 100,000 vya familia walikuwa walevi, wakiungwa mkono na michango kutoka hazina ya umma. Mapambano yale yale yameendelea kupitia Zama za Kati hadi karne ya kumi na tisa. Hakuna tiba inayotolewa leo ambayo haijawahi kutumika bila mafanikio kwa wagonjwa wasiohesabika hapo awali: hakuna jaribio katika masuala ya fedha na uchumi wa kisiasa lililopendekezwa ambalo halijajaribiwa mara kwa mara, bila matokeo yoyote isipokuwa maafa ya mtu binafsi na maangamizi ya taifa.

Hatimaye, baada ya utafutaji mwingi usio na mwelekeo na mapigano mengi ya damu na ya kukata tamaa dhidi ya wafalme na nasaba za kifalme, upendeleo, tabaka na haki za kipekee, matumizi mabaya ya zamani, mifumo, vyeo na tabaka zilizojijengea ngome kwa hofu, lengo kuu la Serikali limefikiwa hapa, na watu ndio wenye mamlaka ya juu. Wanyonge, wafanyakazi kwa bidii, na walabori ndio watawala. Wao hutunga sheria, wao huunda taasisi. Louis xiv alisema, 'Mimi ndiye Serikali.' Hapa wafanyakazi wa mishahara, wakulima, mafundi chuma, wavuvi, mafundi stadi wanasema, 'Sisi ndio Serikali.' Kukamatwa kwa mali, utekaji nyara na utajirishaji wa wapendwa wa kifalme havijulikani. Kila mtu, bila kujali asili yake, kipaji chake, elimu yake au maadili yake au , ana nafasi sawa

[D417]
na kila mwingine katika mbio za maisha. Sheria, iwe nzuri au mbaya, hupitishwa na wengi.

Chini ya karne moja iliyopita hali ya kijamii nchini Marekani ilikuwa ya usawa wa vitendo. Katika kipindi chetu cha kwanza cha sensa hakukuwa na mamilionea, maskini wala mlole nchini. Mwenyeji wa kwanza wa Marekani aliyevuka lengo la dola milioni moja alikuwa Astor wa asili, mwaka 1806, ambaye alihama kutoka Ujerumani miaka michache kabla, mwana wa mchinjaji, akiwa na mzigo wa ngozi za wanyama kama msingi wa utajiri wake. Shamba kubwa zaidi kabla ya wakati huu lilikuwa la George Washington, ambalo wakati wa kifo chake, mnamo 1799, lilithaminishwa kuwa takriban dola 650,000.

"Umma wa watu walikuwa wakulima na wavuvi, wakiishi kwa kuridhika na matunda ya jasho lao. Maendeleo ya bara kwa kuanzishwa kwa reli, mashine za kilimo na matumizi ya kisayansi ya maisha ya kisasa yametufanya kuwa taifa tajiri zaidi duniani. Jumla ya mali za nchi huenda zikazidi dola bilioni 100, nusu yake inasemekana kuwa chini ya udhibiti wa moja kwa moja wa watu na mashirika wasiozidi 30,000. Utajiri mkubwa zaidi wa kibinafsi duniani umejengwa katika nusu karne iliyopita nchini Marekani.

"Na rasilimali zetu za kimwili bado hazijaguswa sana. Chini ya robo ya eneo letu la kulimia ndilo limechimbiwa. Migodi yetu inaficha hazina zenye utajiri zaidi kuliko zile za Ophir na Potosi. Viwanda vyetu na biashara bado ni changa, lakini tayari vimeanzisha tabaka la matajiri ambalo halii na mkanda wala taji, na halitangazwi na mjumbe yeyote, lakini mara nyingi hukaribishwa katika mahakama za masultani na majumba ya wafalme.

"Ikiwa mgawanyo usio sawa wa mizigo na manufaa ya jamii unategemea sheria, taasisi na serikali, basi chini ya mfumo kama wetu usawa unapaswa kurejeshwa. Ikiwa utajiri unatokana na sheria zisizo za haki, na umaskini kutokana na ukandamizaji wa kisheria, tiba iko mikononi mwa waathirika. Ikiwa wanateseka ni kutokana na majeraha waliyoyajia wenyewe. Hatuna mfumo wa urithi wa enzi, wala urithi wa kwanza, wala urithi wa kudumu; hakuna fursa ambazo si za wote. Haki, usawa, uhuru na udugu ndio misingi ya Taifa. Kwenye mkono wa kila mtu kuna kura. Shule inatoa elimu kwa wote. Vyombo vya habari ni huru. Neno, fikra na dhamiri havina vizuizi.

[D418]

"Lakini kura ya wote haijathibitika kuwa suluhisho kamili kwa maovu ya jamii. Umaskini haujaondolewa. Ingawa utajiri umekusanywa zaidi ya ndoto za tamaa ya mali, ukosefu wa usawa wa mgawanyo ni mkubwa kama wakati wa Ayubu na Suleimani na Agisi. Sio tu kwamba tatizo la zamani halijatatuliwa, bali hali zake zimechangamka na kuzidishwa. Nguvu kubwa zaidi za kisiasa zimeimarishwa mikononi mwa wachache, na utajiri mkubwa zaidi umepatikana na watu binafsi chini ya jamhuri kuliko chini ya ufalme.

"Pambizo kubwa kati ya matajiri na maskini linapanuka zaidi na zaidi kila siku. Nguvu za wafanyakazi na mtaji, ambazo zinapaswa kuwa washirika, wasaidizi na marafiki, zimepangwa pamoja kama majeshi ya adui katika kambi zilizo imara, zikijiandaa kwa mzingiro au vita. Mamilioni ya pesa hupotea kila mwaka katika mishahara, uharibifu wa mali zinazoharibika, uharibifu wa mitambo na kupungua kwa faida kutokana na migomo na kufungwa kwa viwanda ambavyo vimekuwa hali ya kawaida ya vita kati ya waajiri na waajiriwa.

Utopia bado ni nchi ambayo haijagunduliwa. Ukamilifu bora katika jamii, kama udanganyifu wa jangwani, unarudi nyuma unapokaribia. Asili ya binadamu haibadilika katika mazingira yoyote.

Hali ya umma imeboreshwa mno kadiri ustaarabu unavyoendelea. Fundi maskini zaidi leo anafurahia kwa uhuru anasa na urahisi ambao wafalme na hazina zao hawakuweza kununua karne tano zilizopita. Lakini De Tocqueville aligundua kinyume cha ajabu kwamba kadiri hali ya umma inavyoboreka, ndivyo wanavyoiona kuwa haivumiliki zaidi, na kutoridhika kunazidi. Mahitaji na matamanio yanazidi kwa kasi zaidi kuliko njia za kuyatimiza. Elimu, magazeti ya kila siku, usafiri, maktaba, bustani, jumba za sanaa na madirisha ya maduka vimepanua upeo wa wafanyakazi wa kiume na wa kike, kuongeza uwezo wao wa kufurahia, kuwafahamisha na anasa na faida za utajiri. Elimu ya siasa imewafundisha usawa wa mwanadamu na kuwafahamisha na nguvu ya kura. Walimu wa uongo wamewashawishi kwamba utajiri wote hutokana na kazi, na kwamba kila mtu aliye na zaidi ya anachoweza kupata kwa mikono yake kwa mshahara wa kila siku ni mwizi, kwamba mtaji ni adui, na mamilionea ni adui wa umma

[D419]

adui ambaye anapaswa kutangazwa haramu na kupigwa risasi papo hapo.

"Utajiri mkubwa wa kibinafsi hauwezi kutenganishwa na ustaarabu wa hali ya juu. Jamii tajiri zaidi duniani, kwa kila mtu, kwa sasa ni kabila la Wahindi wa Osage. Utajiri wake wote kwa pamoja ni mkubwa mara kumi, kwa uwiano, kuliko ule wa Marekani. Unamilikiwa kwa pamoja. Umiliki wa mali kwa pamoja huenda sio chanzo cha ukatili, lakini katika kila Nchi, kadiri usawa wa kijamii na kiuchumi unavyokaribia, na utajiri 'uliotengenezwa na kazi' bila kuingiliwa na mtaji, kama ilivyo nchini China na India, mishahara huwa ya chini, mfanyakazi anadharauliwa na maendeleo hayawezi kufanyika. Kama utajiri wa Marekani ungegawanywa kwa usawa miongoni mwa wakazi wake kwa sasa, kiasi ambacho kila mmoja angekuwa nacho, kulingana na sensa, kingekuwa takriban $1,000.

Iwapo mlinganyo huu ungeendelea, ni wazi kuwa maendeleo yangesimama. Kama hii ingekuwa hali iliyotawala tangu mwanzo, tungekuwa tumesimama. Ni pale tu utajiri unapojilimbikiza ndipo asili inaweza kudhibitiwa na nguvu zake kufanywa watumishi wa ustaarabu. Hadi mtaji, kupitia mitambo, utakapotumia mvuke, umeme na nguvu ya uvutano, na kumwondolea mwanadamu hitaji la kazi ya kuchosha ya kila mara ili kupata riziki, ubinadamu unasimama au kurudi nyuma. Njia za reli, telegrafu, meli za kivita, miji, maktaba, makumbusho, vyuo vikuu, makanisa makuu, hospitali—miradi yote mikubwa inayotukuza na kupamba maisha na kuboresha hali za maisha ya binadamu—hupatikana kutokana na kukusanywa kwa pesa mikononi mwa wachache. "Hata kama ingekuwa vyema *kuweka kikomo* kwa ukusanyaji, jamii haina chombo chochote kinachoweza kufanya hivyo. Akili haiwezi kushindwa. Tofauti kati ya watu ni za kiasili na za msingi. Zimeanzishwa kwa amri za Nguvu ya Juu na haziwezi kufutwa kwa sheria ya Bunge. Katika pambano kati ya akili na idadi, akili daima imeshinda, na Daima itakuwa hivyo.

Ugonjwa wa kijamii ni mbaya na unaotishia, lakini ugonjwa wenyewe si hatari kama madaktari na dawa. Wapiga ramli wa kisiasa, kwa sarsaparilla zao na plasta na vidonge, wanatibu dalili badala ya chanzo cha tatizo. Kupigwa sarafu huru ya fedha, ongezeko la kipato cha kila mtu, kizuizi cha uhamiaji, kura ya Australia na haki ya kupiga kura yenye masharti

[D420]

haki ya kupiga kura ni masuala muhimu, lakini yote yanaweza kufanikishwa bila kuleta nafuu kidogo kabisa kwa hali ya umma mkubwa wa wafanyakazi wa mshahara wa Marekani. Badala ya kuwanyima maskini wasio na elimu haki ya kupiga kura, ingekuwa vyema kuongeza utajiri wao na akili zao, na kuwafanya waweze kupiga kura. Darasa lililokatazwa bila kuepukika linakuwa wahalifu wa njama, na taasisi huru zinaweza kuimarishwa tu kupitia elimu, ustawi na kuridhika kwa wale ambao uwepo wao unategemea."

Haya ni maelezo ya ukweli; lakini suluhisho liko wapi? Hakuna. Hata hivyo, mwandishi hana hisia za huruma kwa ukweli anaouelekea: angependelea, kama angeweza, kuelekeza umakini kwenye njia ya kutoroka kutoka kwa kile anachoona kuwa ni cha lazima. Ndivyo ambavyo watu wote wanaostahili jina la mwanadamu wangefanya. Kwa upande wa Bwana Ingalls, hili linadhihirishwa na dondoo lifuatalo kutoka kwa moja ya hotuba zake katika Seneti ya Marekani.* Alisema:

Hatuwezi kuficha ukweli kwamba tuko karibu na mapinduzi yanayokaribia. Masuala ya zamani yamekufa. Watu wanajipanga upande mmoja au mwingine wa mzozo mkubwa. Kwa upande mmoja ni mtaji, uliojijengea ngome kwa haki maalum, wenye kiburi kutokana na ushindi endelevu, mhafidhina, mshikamifu kwa nadharia za zamani, unaotaka marekebisho mapya, uliokuzwa na kodi za ndani na biashara ya nje, na unaopambana kurekebisha thamani zote kulingana na kiwango chake cha dhahabu. Kwa upande mwingine ni wafanyakazi wanaoomba ajira, wakijitahidi kukuza viwanda vya ndani, wakipambana na nguvu za asili na kuutawala upweke. Wafanyakazi, wakiwa na njaa na wamenuna mijini, wameazimia kwa dhati kuangusha mfumo ambao chini yake matajiri wanazidi kuwa matajiri na maskini wanazidi kuwa maskini—mfumo unaompa Vanderbilt na Gould utajiri unaozidi ndoto za tamaa ya mali, na kuwahukumu maskini kwa umaskini ambao hakuna kutoroka wala hifadhi isipokuwa kaburi. Madai ya haki yamekabiliwa kwa kutojali na dharau. Wafanyakazi wa nchi, wanaoomba ajira, wanatendewa kama walevi washenzi wanaoomba mkate."

---

*Congressional Record, Juz. 7, uk. 1054-5.

[D421]

Hivyo anatangaza waziwazi kwamba haoni tumaini lolote. Hajui tiba yoyote kwa ugonjwa huu wa kutisha—ubinafsi.

Mchungaji Dkt. Lyman Abbott kuhusu Hali ilivyo

Katika toleo la zamani la *Literary Digest* tunapata muhtasari ufuatao wa mtazamo wa Dkt. Abbott, mhubiri mashuhuri, mhariri na mshirika wa Theodore Roosevelt, kuhusu Uhusiano kati ya Mtaji na Kazi:

"Dkt. Abbott anasema kuwa swali la iwapo mfumo wa mishahara ni bora kuliko ukoloni wa kifalme au utumwa limesharekebishwa; lakini akipingana na mfumo wa sasa wa viwanda kama wa mwisho au wa kweli anatoa hoja hizi: (1) Kwamba hauwapi ajira thabiti na ya kudumu kwa wafanyakazi wote wanaotaka kufanya kazi. (2) Kwamba pia hauwapi wote wanaopata ajira chini yake mishahara inayotosheleza kwa maisha ya kweli. (3) Kwamba haitoi elimu ya kutosha yenyewe na inashindwa kuruhusu muda wa mapumziko wa kutosha kwa ajili ya michakato ya kielimu. (4) Kwamba nyumba safi, nzuri haziwezekani katika visa vingi chini ya hali za sasa. Dkt. Abbott anaamini kwamba mafundisho ya Yesu Kristo na kanuni za uchumi imara wa kisiasa vinaendana; anasisitiza kwamba ni uharibifu kuwanyanyasa wanaume, wanawake na watoto ili kutengeneza bidhaa za bei nafuu. Kazi si 'komoditi,' anatangaza. Kwa kunukuu:

Ninaamini kwamba mfumo unaogawanya jamii katika tabaka mbili, wamiliki wa mitaji na wafanyakazi, ni wa muda tu, na kwamba machafuko ya viwanda ya wakati wetu ni matokeo ya mapambano ya kipofu *kuelekea demokrasia ya utajiri*, ambapo watumiaji wa zana watakuwa pia wamiliki wa zana, ambapo kazi itakodi mitaji, si mitaji itakayewakodi wafanyakazi; ambapo watu, si pesa, ndio watakaodhibiti viwanda, kama wanavyodhibiti sasa serikali. Lakini mafundisho kwamba kazi ni bidhaa, na kwamba mtaji unapaswa kununua katika soko la bei nafuu zaidi, hayana uhalali hata kwa muda mfupi; ni potofu kiuchumi kama ilivyo isiyo ya haki kimaadili.

Hakuna bidhaa kama ajira; haipo. Mfanyakazi anapofika kiwandani Jumatatu asubuhi hana chochote cha kuuza, anakuja mikono mitupu; amekuja ili kuzalisha kitu kwa juhudi zake, na kile kitu, kitakapozalishwa, kitauzwa, na sehemu ya mapato ya uuzaji huo kwa haki itakuwa yake, kwa sababu

[D422]
amechangia kuizalisha. Na kwa kuwa hakuna bidhaa ya kazi inayoweza kuuzwa, vivyo hivyo hakuna soko la kazi la kuiuzia. Soko huru linadhania wauzaji wengi wenye bidhaa tofauti na wanunuzi wengi wenye mahitaji tofauti, muuzaji akiwa na uhuru kamili wa kuuza au kutouza, mnunuzi akiwa na uhuru kamili wa kununua au kutonunua. Hakuna soko kama hilo la ajira. Wafanyakazi katika kesi nyingi sana wamefungwa imara kwa mji wao kwa chuki, kwa ujinga wa ulimwengu wa nje na mahitaji yake, kwa masuala ya nyumbani, kwa mali zao ndogo—nyumba na kipande cha ardhi—na kwa vifungo vya kidini, kana kwamba wameota mizizi ardhini. Hawana ujuzi wa aina mbalimbali wa kutoa; kwa kawaida mfanyakazi anajua kufanya kitu kimoja tu vizuri, anatumia zana moja tu vizuri, na ni lazima apate mmiliki wa zana hiyo anayetaka mfanyakazi aiitumie, la sivyo atabaki bila kazi. 'Mfanyabiashara,' anasema Frederic Harrison, 'hutulia katika ofisi yake ya hesabu, na kwa barua chache au fomu, huhamisha na kusambaza yaliyomo katika jiji zima kutoka bara moja hadi jingine. Katika visa vingine, kama vile mfanyabiashara wa duka, mwingiliano wa umati wa watu unaopita hutoa mahitaji ya usafirishaji wa bidhaa zake. Wateja wake ndio wanamsaidia kusafirisha bidhaa zake. Huu ndio soko halisi. Hapa ushindani hufanya kazi kwa haraka, kikamilifu, kwa urahisi, na kwa haki. Ni tofauti kabisa kwa mfanyakazi wa mchana, ambaye hana bidhaa ya kuuza. Ni lazima yeye mwenyewe ahudhurie kila soko, jambo ambalo linamaanisha usafiri wa gharama kubwa, wa kibinafsi. Hawezi kuwasiliana na mwajiri wake; hawezi kutuma sampuli ya nguvu zake; wala waajiri hawapigi mlango wa kibanda chake.' Hakuna bidhaa ya kazi ya kuuza wala soko la kazi la kuiuzia. Vyote viwili ni dhana za uongo za uchumi wa kisiasa. Ukweli halisi ni kama ufuatao:

Bidhaa nyingi katika enzi zetu—hata bidhaa za kilimo—zinazidi kuingia chini ya masharti haya—zinazalishwa na kikundi kilichopangwa cha wafanyakazi, wanaofanya kazi zao chini ya usimamizi wa 'kapteni wa viwanda,' na kwa kutumia zana za gharama kubwa. Hii inahitaji ushirikiano wa tabaka tatu—mmiliki wa zana au mtaji, msimamizi au meneja, na mtumiaji wa zana au mfanyakazi. Matokeo yake ni pato la pamoja la bidii yao—kwa kuwa chombo chenyewe ni pato lililohifadhiwa la bidii—na kwa hivyo

[D423]
inamilikiwa kwa pamoja nao. Ni jukumu la uchumi wa kisiasa kubaini jinsi thamani zinavyoweza kugawanywa kwa haki kati ya washirika hawa katika shughuli ya pamoja. Hili ndilo suala la ajira kwa kifupi. Si kweli kwamba mfanyakazi anastahili yote, wala haiyataki, licha ya baadhi ya watetezi wake wenye msimamo mkali kudai hivyo kwa niaba yake. Msimamizi anastahili sehemu yake, na sehemu kubwa. Kuongoza shughuli kama hizo, kujua ni bidhaa gani zinahitajika duniani, kupata mnunuzi kwa ajili yake kwa bei itakayotoa malipo ya haki kwa kazi ya kuzizalisha, kunahitaji kazi yenyewe ya kiwango cha juu, na ambayo inastahili malipo ya ukarimu. Mmiliki wa zana anastahili malipo. Kwa dhati, yeye, au mtu fulani ambaye amepokea zana zake kutoka kwake, ameweka akiba pesa ambazo wenzake walitumia kwa starehe za sasa au kwa raha zenye shaka, na anastahili thawabu kwa ukarimu wake wa matumizi na akiba, ingawa inaweza kuwa swali iwapo mfumo wetu wa viwanda wa kisasa hautoi thawabu kubwa mno kwa wema wa kupata, na hivyo kubadilisha wema kuwa uovu. Mfanyakazi anastahili malipo. Tangu kuondolewa kwa utumwa hakuna anayekanusha haki hii. Uamuzi wa jinsi mgawanyo wa mazao ya kazi hii ya pamoja utakavyofanywa ni mgumu. Lakini ni hakika kwamba haupaswi kufanywa kwa mfumo unaomwamuru mtaji kulipa mshahara mdogo iwezekanavyo kwa huduma zilizotolewa, na mfanyakazi kutoa huduma ndogo iwezekanavyo kwa mshahara alioupokea. Njia sahihi iwe yoyote ile, hii ni njia isiyo sahihi.'"

Dkt. Abbott anaonekana kuwa na moyo wa upendo na huruma kwa wananchi na ameelewa hali yao waziwazi. Anatambua ugonjwa wa kisiasa, kijamii na kifedha, lakini anashindwa kupata tiba. Kwa hakika anadokeza kile ambacho kingekuwa tiba kama ingepatikana, lakini hapendekezi njia yoyote ya kuipata—yaani, anadhani anaona katika maendeleo,

"*Mapambano ya kipofu kuelekea demokrasia ya utajiri ambapo watumiaji wa zana watakuwa wamiliki wa zana; ambapo wafanyakazi wataajiri mtaji*."

Sentensi hii inasomeka kana kwamba mwandishi wake alikuwa amesoma hivi karibuni hadithi ya Taa ya Aladdin katika Usiku wa Kiarabu, na

[D424]
alikuwa anatumai kupata na kutumia "fimbo ya uchawi." Hii inaonyesha kwamba bwana huyo ama ana maarifa machache tu ya fedha, au anatarajia *mapinduzi* ambapo watumiaji wa zana watachukua zana kwa nguvu kutoka kwa mtaji, na kukiuka sheria zote za jamii zinazotambuliwa kwa sasa. Na kama uhamisho kama huo wa zana kutoka kwa udhibiti wa wamiliki wa sasa kwenda kwa umiliki wa watumiaji wa zana ungefanyika kwa namna yoyote, si wote wanaweza kuona kwamba wamiliki wapya wa zana wangekuwa mara moja, kwa sababu ya umiliki huo, kuwa wamiliki wa mitaji? Je, tuna sababu yoyote ya kudhani kwamba wamiliki wapya wa zana wangekuwa wakarimu zaidi au wasiowaza maslahi yao binafsi kuliko wamiliki wa sasa wa zana? Je, tuna sababu yoyote ya kudhani kwamba moyo wa asili umebadilika zaidi kwa wamiliki wa zana kuliko kwa watumiaji wa zana, au kwamba wafanyakazi wote wangealikwa na watumiaji wapya wa zana kushiriki kwa usawa manufaa ya mashine? Uzoefu wote kuhusu asili ya mwanadamu unasema, Hapana! Ugonjwa unaonekana, uhitaji wa tiba ya haraka unaonekana, lakini hakuna dawa inayoweza kuponya "umbile linalonguruma." Milio yake na taabu zake lazima ziendelee na kuongezeka, kama Mtume anavyoashiria, hadi kufunuliwa kwa wana wa Mungu—Ufalme wa Mungu. ***Rum. 8:22,19***

Kukanusha kuwepo kwa shida yoyote hakuitibu. Kudai kwamba "hakuna bidhaa kama ajira" hakutatengeneza wala kubadilisha ukweli wa kusikitisha kwamba ajira ni bidhaa, na haiwezi kuwa kitu kingine chochote chini ya sheria na hali zetu za kijamii za sasa. Utumwa, wakati mmoja na kwa watu fulani, huenda ulikuwa taasisi yenye manufaa chini ya mabwana wema na wenye huruma. Utawa chini ya mfumo wa kifalme wa nusu ustaarabu huenda ulikuwa na sifa nzuri zilizofaa kwa wakati na hali zake; na vivyo hivyo mfumo wa mishahara. *Kazi kama bidhaa*, inayoweza kununuliwa na kuuzwa, ina sifa kadhaa bora, na imechangia sana katika kukuza ujuzi wa kiakili na kimwili, na kwa kweli, imekuwa neema ya thamani sana kwa Kazi hapo zamani. Wala haingekuwa busara kuangamiza sifa hii ya kuwa bidhaa hata sasa, kwa wale wafanyakazi wanaomiliki

[D425]

na kutumia akili na ustadi na nguvu wanastahili kuwa na mahitaji makubwa zaidi na kuweza kuuza kazi zao kwa bei bora kuliko wasio na ujuzi na wapumbavu: hili pia ni muhimu kwa ajili ya kuwachochea wapumbavu na wavivu. Hitaji ni—serikali ya haki, yenye busara, na ya kizazi cha baba, ambayo itaendeleza vizuizi na vivutio vyenye manufaa na kuongeza zaidi, huku wakati huo huo *ikilinda* kila tabaka la wafanyakazi dhidi ya kiburi cha tabaka lililo juu yake, na kuwalinda wote dhidi ya nguvu kuu ya Mtaji wa siku hizi na jeshi lake kubwa na linaloongezeka la watumwa wa mashine; na, hatimaye, baada ya maagizo kamili na ya jumla ya vitendo katika haki, chini ya sheria ya upendo, ingeharibu wote wenye hisia za ubinafsi na dhambi. Serikali ya aina hiyo haipendekezwi mahali popote isipokuwa katika Biblia, na huko imeelezewa kwa usahihi, imeahidiwa kwa hakika na inasubiri tu uteuzi wa Kanisa la Mungu

—kuwa wafalme na makuhani wake kama warithi-wenza pamoja na Immanuel.

Ufunuo 5:10; 20:6

Mtazamo wa Askofu Marehemu J. P. Newman

Mgogoro usioweza kuzimwa kati ya Mtaji na Kazi ulionekana na Askofu Newman, wa Kanisa la Methodist Episcopal. Aliyaona haki na makosa pande zote mbili za suala hilo. Katika makala iliyowahi kuchapishwa katika majarida ya madhehebu yake, anaweka hoja na mapendekezo yafuatayo:

"Je, ni ukafiri kuwa tajiri? Je, umaskini ni muhimu kwa uchaji Mungu? Je, ni walevi pekee ndio watakatifu? Je, mbingu ni nyumba ya maskini? Basi tutamfanyia nini Abrahamu, ambaye alikuwa tajiri sana kwa ng'ombe, kwa fedha na kwa dhahabu? Basi tutamfanyia nini Ayubu, ambaye alikuwa na kondoo 7,000, ngamia 3,000, ng'ombe dume 4,000, punda 500; ambaye alikuwa na

eka 30,000 na watumishi wa nyumbani 3,000?...

"Upataji wa utajiri ni zawadi ya kimungu. Kazi kwa bidii na matumizi ya kiasi ndiyo sheria za akiba. Kukusanya utajiri mkubwa ni kipaji maalum. Kama washairi, wanafalsafa na wazungumzaji mahiri wanazaliwa hivyo, ndivyo pia mtaalamu wa fedha anavyokuwa na kipaji cha utajiri. Kwa hisia ya ndani

[D426]

Anajua sheria za usambazaji na mahitaji; anaonekana kuwa na kipaji cha kutabiri mabadiliko yajayo sokoni; anajua ni lini ya kununua, ni lini ya kuuza, na ni lini ya kushikilia imara. Anatabiri mtiririko wa idadi ya watu na athari zake kwa mali isiyohamishika. Kama mshairi anavyopaswa kuimba kwa sababu msukumo wa ubunifu uko ndani yake, ndivyo mfanyabiashara wa kifedha anavyopaswa kutengeneza pesa. Hawezi kujizuia. Upatikanaji wa kipaji hiki umetangazwa katika Maandiko: 'Bwana Mungu wako anakupa uwezo wa kupata mali.' (***Kumb. la Torati 8:18***) Na ahadi hizi zote zinaonyeshwa katika hali ya sasa ya kifedha ya mataifa ya Kikristo, ambayo yanadhibiti fedha za dunia.

Kinyume na haki hizi za asili na halali za kumiliki mali ni kelele za kuigawa mali miongoni mwa wale ambao hawakupata kwa urithi, ujuzi au bidii. Ni ujamaa ambao hauna msingi katika muundo wa asili wala katika mpangilio wa kijamii wa wanadamu. Ni kelele za kizembe na zisizo na mantiki za Wafanyakazi dhidi ya Mtaji, ambazo kati yao, katika uchumi wa asili na uchumi wa kisiasa, hakupaswi kuwa na uhasama wa pamoja.

Askofu anathibitisha kwamba "mwajiri na mfanyakazi wana haki zisizovunjika; mwajiri ana haki ya kuajiri *yeyote* anayeweza kwa *kazi yoyote* anayoweza, na mfanyakazi ana haki ya kujibu anapoweza." Askofu anadai kwamba wivu na chuki ya tabaka la wafanyakazi havichochewi dhidi ya wale walio na utajiri mkubwa, bali dhidi ya starehe kuu na kutojali kuu kwa matajiri. Anaendelea:

"Utajiri una dhamira tukufu zaidi. Haukupewa kuhifadhi, wala kuridhisha tamaa, wala kwa ajili ya maonyesho ya anasa na mamlaka. Matajiri ni wasambazaji wa Mwenyezi Mungu. Wao ni mawakala wake wa ugawaji. Wao ni walezi wa maskini. Ni jukumu lao kuanzisha miradi mikubwa ambayo italeta ustawi kwa umma; *si gawio kubwa zaidi, bali ustawi mkuu zaidi*. Mtaji huwezesha mfanyakazi kufurahia furaha inayotokana na bidii ya kweli. Ni jukumu la matajiri kuboresha makazi ya maskini, lakini nyumba nyingi za matajiri

[D427]
ghala la mnyonge ni jumba la kifalme ukilinganisha na makazi ya fundi stadi na mwaminifu.

Wakati matajiri watakapokuwa wadhamini wa mageuzi ya kijamii yanayoinua jamii, basi watapokea baraka za maskini. Ni juu yao kutoa mwelekeo kwa mbunifu sheria ambao ni muhimu kwa ajili ya ulinzi wa haki na maslahi yote ya jamii. Wanapojenga maktaba za kujifunzia, makumbusho ya sanaa na mahekalu ya uchaji wataheshimiwa kama wafadhili wa jamii yao. Utajiri wa Mtaji unapoungana na utajiri wa akili, utajiri wa nguvu za misuli, na utajiri wa wema kwa ajili ya maslahi ya wote, basi Kazi na Mtaji wataheshimiwa kama vigezo sawa katika kumpa kila mtu maisha, uhuru na kutafuta furaha."

Askofu kwa wazi alijaribu kuchukua mtazamo wa haki kwa pande zote mbili za mzozo wa sasa na mapambano yanayokuja, lakini ushirika na utegemezi kwa utajiri ulimpa upendeleo, bila shaka bila kujitambua, katika hukumu yake. Ni ukweli kwamba wengi wa watu wa kale walikuwa matajiri sana; Abrahamu, kwa mfano. Hata hivyo, hadithi ya ukaaji wa Abrahamu, Isaka na Yakobo katika nchi ya Kanaani inaonyesha kwamba ingawa ardhi *ilimilikiwa* katika siku hizo, haikuzungushiwa bali ilikuwa *huru kwa watumiaji*. Watu hawa watatu wakuu pamoja na watumishi wao na makundi yao ya ng'ombe na kondoo walizurura kwa hiari katika nchi ya Wakanaani kwa takriban karne mbili, na bado hawakudai kumiliki hata futi moja ya ardhi hiyo. (***Matendo 7:5***) Na katika ufalme wa mfano wa Mungu, Israeli, sheria ziliweka utaratibu kwa ajili ya maskini, wazawa na mgeni. Hakuna aliyepaswa kufa njaa: mashamba hayakuruhusiwa kuvunwa kabisa, bali pembe zake ziliachwa ili maskini wavune. Wenye njaa wangeweza kuingia katika bustani ya matunda, shamba la mizabibu au shamba na kula pale pale hadi kushiba. Na wakati nchi ya Palestina ilipogawanywa miongoni mwa makabila na familia za Israeli, utaratibu maalum wa kufuta rehani za ardhi zote, na madeni yote, kila baada ya miaka hamsini, ulizuia umaskini na utumwa halisi wa watu kwa ujumla kwa wachache matajiri.

[D428]

Askofu alionekana kusahau kwamba sheria na mipango ya Ukristo si kanuni iliyopangwa kimungu; kwamba kama mbinu zote za vichwa na mioyo isiyo kamilifu, sheria hizi si kamilifu; kwamba ingawa wakati mmoja hakuna bora zaidi lililoweza kubuniwa, mabadiliko ya hali za kijamii na kifedha yalifanya mabadiliko kuwa ya lazima hapo awali; kwamba mabadiliko mengine sasa yanatambuliwa kuwa sahihi, ingawa yalipingwa na ubinafsi na uhifadhi mkali wa kizamani katika enzi zao. Basi, ikiwa sheria zetu zinakubaliwa kuwa ni za kibinadamu tu na zenye kukoseka, na ikiwa tayari zimebadilishwa na kurekebishwa ili ziendane na hali zilizobadilika, si kinyume cha mantiki kwa Askofu kuzichukulia sasa kuwa *takatifu, zisizopingika, zisizobadilika*; na kudai kwamba *haki* zilizowahi kukubaliwa kwa hivyo ni "zisizokiukika," "asili" na isiyopingika "mwenye asili ya mtiririko wa maumbile au katika katiba ya ubinadamu"; na kwamba pendekezo lenyewe la kurekebisha sheria na kanuni za kijamii ili kuzifanya ziendane vyema na hali za sasa ni "la kichaa" na "lisilo na mantiki"?

Itakumbukwa kwamba, Askofu alichukua msimamo tofauti na ule wa Dkt. Abbott kuhusu suala la kazi kuwa *bidhaa*, inayotegemea sheria za ugavi na mahitaji. Aliuona huu kuwa sheria ya mfumo wetu wa kijamii wa sasa, na akasema kwamba ni lazima uendelee kuwepo. Alikuwa sahihi kuona kwamba Kazi lazima iendelee kuwa *bidhaa* (inayonunuliwa kwa bei nafuu zaidi ambayo Mtaji unaweza kuinunua, na kuuzwa kwa bei ya juu zaidi ambayo Kazi inaweza kuipata) *maadamu mfumo wa sasa wa kijamii unaendelea*. Hata hivyo, hili halitakuwa kwa miaka mingi, kama ilivyotabiriwa na kama ilivyotambuliwa na akili nyingine mahiri zilizo karibu zaidi na watu na machungu yao.

Kwa mtazamo wa Askofu, tumaini pekee la suluhu ya amani kwa tofauti kati ya Mtaji na Kazi ni,
(1) *uongofu* wa matajiri wote kwa hali ya upendo na wema iliyoainishwa katika aya mbili za mwisho zilizotajwa hapo juu; na (2) *uongofu* wa maskini wote na wa tabaka la kati

[D429]
tabaka la maskini na la kati hadi katika utauwa na kuridhika ambapo wanaweza kupokea kwa shukrani chochote ambacho matajiri wanapenda kuwapa kutoka duniani na utajiri wake wote, na kupiga kelele "Tumeebarikiwa sisi maskini!" Hili, tunakiri, lingetatua Swala la Kazi, haraka na kikamilifu; lakini hakuna mtu mwenye akili timamu anayetafuta suluhisho kama hilo katika siku za usoni; wala Maandiko hayatoi taswira kama hiyo. Hatuwezi kudhani kwamba Askofu huyu mwenye akili anatoa mapendekezo yake kama suluhisho; bali tunadhani anamaanisha kwamba haoni suluhisho lingine isipokuwa hili lisilowezekana, na kwamba kwa hivyo ustaarabu utapigwa pigo la laana ya Anarki hivi karibuni. Laiti bwana huyo angeona suluhisho la Mungu ambalo Bwana wetu alitufundisha kulitumaini na kulisalia—"Ufalme wako uje"—na njia ambayo Ufalme huo utaanzishwa kwa nguvu na mamlaka. ***Dan. 2:44,45; 7:22,27***; ***Ufu. 2:27***.

Maoni ya Mwanasheria Mwenye Hekima

Mwanasheria mashuhuri wa kimataifa, akihutubia darasa la wanafunzi wa sheria waliokuwa wanahitimu katika Chuo maarufu nchini Marekani, alijieleza kama ifuatavyo, kama ilivyoripotiwa na gazeti la Kansas City *Journal*:

Historia ya kabila letu lenye kiburi na tamaa imekuwa rekodi ya mapambano yasiyoisha na ya damu kwa ajili ya uhuru wa mtu binafsi. Vita vimepigwa, dinasti zimeangushwa na wafalme wamekatwa vichwa, si kwa ajili ya uvamizi, tamaa, au utukufu, bali ili mwanadamu awe huru. Haki za kipekee na mamlaka maalum zimekubali kwa ugumu na kusita katika karne nyingi za umwagaji damu mbele ya shauku isiyoshindika ya uhuru wa mtu binafsi. Kutoka Magna Charta hadi Appomattox ni umbali mrefu; lakini hakukuwa na wakati wowote katika miaka hiyo 652 ambapo jamii ilisitisha au kusita katika mapambano yake thabiti na yasiyoyumba kwa ajili ya usawa wa wanadamu wote mbele ya sheria. Ni kwa ajili ya hili ndipo mabaroni walimsumbua Mfalme John; ndipo Latimer alichomwa; ndipo Hampden aliuawa; ndipo mkataba katika kabati la Mayflower ulipotungwa; ndipo Tangazo la Uhuru lilipotangazwa; ndipo John Brown, wa Osawatomie, alikufa; ndipo majeshi

[D430]

wa Grant na Sheridan walipiga vita na kushinda, wakiwa tayari kuachana na maisha na mali zao zote kuliko kukataa haki za uhuru.

'Nini manufaa ya plau na turubai,
Au maisha au ardhi, ikiwa uhuru
utashindwa?'

"Ndoto ya karne hatimaye imetimia. Kutoka katika vurugu za kikatili na za damu za historia, mwanadamu hatimaye amejitokeza kuwa bwana wa nafsi yake; lakini mafumbo ya kutatanisha ya imani bado yapo. Watu ni sawa, lakini hakuna usawa. Haki ya kupiga kura ni kwa wote lakini mamlaka ya kisiasa inatekelezwa na wachache; umaskini haujaondolewa. Mizigo na haki za kipekee za jamii havibebwi kwa usawa. Wengine wana utajiri uliokithiri, na wengine wanaomba bure mkate wa kila siku. Wakiwa wamechanganyikiwa na kukwazwa na mwingiliano huu, wakiwa wamekasirishwa labda na mateso na uhaba, na kukata tamaa na matokeo ya uhuru wa kisiasa katika furaha na ustawi wa mtu binafsi, wengi wameusalimisha utulivu wao kwa wasiwasi mkali na wa kina kiasi cha kuashiria uhitaji wa muungano hai wa nguvu za kihafidhina katika jamii yetu.

Katika harakati ya mageuzi, ambayo jamii ya Marekani imejiingiza, hakuna mifano katika historia, kwa sababu hali ni isiyo ya kawaida, na kwa hivyo suluhisho la kisayansi haliwezekani. Ingawa hali za umma zimekuwa zikiboreka sana kutokana na maendeleo ya kijamii, matumizi ya sayansi katika viwanda, na uvumbuzi wa mashine, haiwezi kutilia shaka kwamba umaskini ni adui mkubwa zaidi kwa jamii, hatari zaidi kwa taasisi za kujitawala na kwa uhuru wa mtu binafsi uliopatikana baada ya karne nyingi za migogoro kuliko hapo awali. Sababu ni dhahiri. Mfanyakazi ni huru; ni mpiga kura; heshima yake binafsi imeongezeka; uwezo wake wa kuhisi umeongezeka; mahitaji yake yameongezeka kwa kasi zaidi kuliko uwezo wa kuyatimiza; elimu imemuinua juu ya hali ya kazi ya unyonge. Gazeti la kila siku limemzoesha na kumfahamishe kuhusu faida ambazo utajiri huwapa wenyewe. Amefundishwa kwamba wanadamu wote wameumbwa sawa, na anaamini kwamba ingawa haki ni sawa, fursa si sawa. Sayansi ya kisasa im

[D431]
alimwekea silaha za kutisha, na njaa inapokuja hakuna kitu kitakatifu kama mahitaji ya mke na watoto.

Mgogoro wa kijamii katika nchi zote zilizoendelea, na hasa katika yetu, unazidi kuwa mkali. Ngurumo ya chini ya kutoridhika kunakojaa hasira inakaribia kila saa. Ingawa naamini kwamba kipaji tulivu na thabiti cha kabila la Waanglo-Saksi kitathibitika kuwa sawa na hili, kama ilivyokuwa kwa kila dharura nyingine, na kwamba hakitachukulia nyuma mali ambazo kimezipata kwa kujitolea mhanga kwa kiasi kikubwa, bado ni dhahiri kwamba vita bado haijamalizika; kwamba mwanadamu hatosheki tena na *usawa wa haki* na *usawa wa fursa*, bali atadai *usawa wa hali* kama sheria ya dola bora.

Ni dhahiri pia kwamba mmomonyoko wa kijamii haupatani na utawala wa kujitegemea, na kwamba umaskini usio na matumaini na usio na msaada haupatani na uhuru wa mtu binafsi. Mtu ambaye anategemea kabisa mtu mwingine kwa mahitaji ya maisha yake na familia yake, ambayo yanaweza kuondolewa kabisa na mwajiri wake kwa mapenzi yake, si huru kwa maana yoyote ile ya haki. Katika miaka mia moja tumekuwa mataifa tajiri zaidi kuliko yote. Rasilimali zetu ni kubwa mno. Takwimu za mapato na akiba zetu zinashtua hata wale wasioamini. Pesa ni nyingi, chakula ni kingi; vitambaa na ajira vinapatikana kwa wingi; lakini licha ya wingi huu, kinyume cha ustaarabu kinasalia: wengi wanapambana kuishi, na sehemu ndogo inaishi katika umaskini mkuu na wa kudharaulika.

Kuwepo kwa hali kama hizi kunaonekana kupinga Hekima Kuu. Kukubali kwamba uhaba, masaibu au ujinga ni urithi usioweza kuepukika kunafanya udugu wa binadamu kuwa kejeli ya kikatili na kanuni za ulimwengu wa maadili zisiweze kueleweka. Kukatishwa tamaa kunakoletwa na hali hizi kunazidi kuwa kutoamini kanuni ambazo jamii imejengwa juu yake na *hisia ya kutaka kubadilisha msingi wake*. Kutoamini huku ndiko jukumu lenu muhimu zaidi kulitatua, na mapinduzi haya ndiko wajibu wenu mkuu zaidi kuyapinga.

Suluhu maarufu zinazopendekezwa kwa ajili ya mageuzi ya maovu, kasoro na udhaifu wa jamii ya kisasa zinaweza

[D432]

zinaweza kugawanywa katika makundi mawili, kundi la kwanza likipendekeza kurekebisha dhuluma kwa kubadilisha taasisi za kisiasa. Njia hii ni potofu na lazima isiwe na ufanisi, kwa sababu inategemea dhana potofu kwamba ustawi wa kidunia ni matokeo ya uhuru, ilhali ukweli ni kwamba uhuru wa kisiasa ni matokeo na siyo chanzo cha maendeleo ya kidunia. Mengi yameandikwa na washairi na wataalamu wa ndoto wakisifu umaskini, na upendo wa pesa umelaaniwa kama chanzo cha uovu wote, lakini ukweli unabaki kwamba, ikipatikana kwa uaminifu na kutumika kwa busara, hakuna aina ya nguvu yenye msingi, chanya na dhahiri kama ile inayohusiana na umiliki wa pesa.

Hakuna hali ya kusikitisha, ya kukata tamaa, na ya kuharibu yote yaliyo bora zaidi kwa mwanadamu, yote yanayoinua zaidi katika maisha ya nyumbani, na yote yanayohamasisha zaidi katika hatima, kama umaskini usio na matumaini, mchafu, na usio na msaada, uhaba, njaa, mshahara wa kazi ya mateso, makaa ya moto, nguo chafu na mkate mweupe. Akili yenu iliyofunzwa inapoelekezwa katika uchunguzi wa matatizo ya zama hizi, hamtaacha kuona kwamba kundi hili la jamii yetu linaongezeka kila wakati."

Hapa tuna kauli wazi na yenye uwezo ya ukweli, ambayo wote, matajiri au maskini, lazima waikubali. Lakini haina suluhisho: hata pendekezo kwamba kundi jipya la wanasheria na wanasiasa linapaswa kutafuta suluhisho. Wanashauriwa tu *kupunguza* kutoaminiana kwa wengine, haijalishi wanavyohisi wenyewe, na *kupinga* kila mabadiliko ya mfumo wa sasa huku wakitafuta kujiepusha wenyewe na ukandamizaji wake.

Kwa nini ushauri huu? Je, ni kwa sababu mtu huyu mwenye uwezo anamdharau ndugu yake mnyenyekevu? Sivyo kabisa; bali ni kwa sababu anaona utendaji usioweza kuepukika wa uhuru—"ubinafsi"—ubinafsi
—pamoja na uhuru wake ulio dhihirika wa kushindana, na kwa kila mtu kufanya yaliyo bora awezayo kwa ajili yake mwenyewe. Akitazama yaliyopita anasema, "Yaliyopita ndiyo yatakayokuwa." Haoni kwamba tuko mwishoni mwa enzi hii ya sasa, katika alfajiri ya Milenia, kwamba ni nguvu tu ya Mfalme Aliyepakwa mafuta wa Bwana wa dunia yote ndiyo inaweza kuleta mpangilio kutoka katika mchafukoge huu wote; na kwamba, katika

[D433]
Kwa hekima ya Mungu, wanadamu sasa wamepelekwa kukabiliana ana kwa ana na matatizo haya yanayochanganya ambayo hekima yoyote ya kibinadamu haiwezi kuyatatua, na hali hatari ambazo utabiri au sera yoyote ya kibinadamu haiwezi kuzuia au kuondoa, ili kwa wakati unaofaa, katika hali yao ya taabu na hatari, wafurahi kutambua na kujisalimisha kwa uingiliaji wa kimungu na kuacha kazi zao wenyewe na kufundishwa na Mungu. Yeye ambaye ni mrithi halali wa ufalme anakaribia "kuchukua mamlaka yake makuu na kutawala," ili kuleta mpangilio kutoka machafukofuko, kuutukuza Kanisa lake, kama "bibi harusi" wake, na pamoja naye na kupitia kwake kuikomesha taabu ya uumbaji uliozitolewa na dhambi na unaonguruma, na kuibariki familia zote za dunia. Ni wale tu walio na "mwanga wa kweli" wanaoweza kuona matokeo ya utukufu ya wakati huu wa giza, unaowachanganya wenye hekima.

Bwana Robert G. Ingersoll, Kama Wengine, Aliyaona Hali ya Mambo na Akayasikitikia, lakini Hakipendekeza Tiba Yoyote

Kol. Ingersoll alijulikana kama mtu mwenye hekima kwa msingi wa mwenendo wa ulimwengu huu. Ingawa alikuwa mpinga dini mashuhuri, alikuwa mtu mwenye uwezo wa kipekee na mwenye busara iliyo bora kuliko kawaida, isipokuwa katika masuala ya kidini, ambapo hukumu ya mtu yeyote si sahihi isipokuwa ikipata taarifa na kuongozwa na Neno na Roho ya Bwana. Kama mwanasheria, ushauri wa Bwana Ingersoll ulithaminiwa sana kiasi kwamba alijulikana kupokea dola 250 kwa ushauri wa dakika thelathini. Akili hii tendaji pia imetumika katika kukabiliana na matatizo makuu ya wakati huu wenye kuchanganya; lakini hata yeye hakuwa na suluhisho la kupendekeza. Alijieleza kuhusu maoni yake ya hali hiyo katika makala ndefu katika jarida *la Twentieth Century*, ambayo tunatoa dondoo fupi kutoka kwake. Alisema:

"Ubunifu umejaa dunia na washindani, si tu wa wafanyakazi, bali pia wa mafundi—mafundi wenye ustadi wa hali ya juu. Leo hii mfanyakazi wa kawaida ni, kwa kiasi kikubwa,

[D434]

Kigezo katika gurudumu. Anafanya kazi na wasiochoka, anawalisha wasio na shibe. Mnyama huyo anapokoma, mtu huyo anapoteza kazi —amebaki bila chakula. Hakuwa amehifadhi chochote. Mashine aliyokuwa akiilisha haikumlisha yeye—uvumbuzi huo haukuwa kwa manufaa yake. Siku nyingine nilisikia mtu akisema kwamba kwa maelfu ya mafundi wazuri ilikuwa karibu haiwezekani kupata ajira, na kwamba kwa maoni yake serikali inapaswa kuwapatia watu ajira. Dakika chache baadaye nilisikia mwingine akisema kwamba alikuwa akiuza hati miliki ya kukata nguo; kwamba moja ya mashine hizo ingeweza kufanya kazi ya mafundi nguo ishirini, na kwamba wiki moja tu iliyopita alikuwa ameuzia mbili kwa kampuni kubwa moja huko New York, na kwamba wakata nguo zaidi ya arobaini walikuwa wamefukuzwa kazi. Mtaji huja mbele na suluhisho lake. Mwambia mfanyakazi kwamba lazima awe mwangalifu na matumizi—na bado, chini ya mfumo wa sasa, kuwa mwangalifu na matumizi kungepunguza tu mishahara. Chini ya sheria kuu ya ugavi na mahitaji, kila mfanyakazi anayeokoa, mwenye busara, na anayejinyima hufanya bila kukusudia kile kidogo anachoweza kupunguza malipo yake na ya wenzake. Fundi anayeokoa ni uthibitisho kwamba mishahara iko juu vya kutosha.

Mtaji daima umedai, na bado unadai, haki ya kuungana. Watengenezaji hukutana na kuamua bei, hata licha ya sheria kuu ya usambazaji na mahitaji. Je, wafanyakazi wana haki ileile ya kushauriana na kuungana? Matajiri hukutana benki, kwenye klabu au sebuleni. Wafanyakazi, wanapoungana, hukusanyika mitaani. Nguvu zote zilizopangwa za jamii ziko dhidi yao. Mtaji una jeshi la nchi kavu na jeshi la majini, bunge, idara za mahakama na utendaji. Matajiri wanapoungana, ni kwa lengo la 'kubadilishana mawazo.' Wakosaji wanapoungana, ni 'njama.' Wakifanya kazi kwa pamoja, wakifanya jambo lolote, basi ni 'kundi la fujo.' Wanapojilinda, ni 'uhaini.' Inakuwaje kwamba matajiri ndio wanaodhibiti idara za serikali? Kuna nyakati ambapo walevi wa mitaani huwa wapiganaji wa mapinduzi—wakati gunia linapokuwa bendera, chini yake wasio na laana na mashujaa zaidi hupigana kwa ajili ya haki.

"Tutatatua vipi ushindani usio sawa kati ya mwanadamu na mashine? Je, hatimaye mashine zitaingia katika ushirika na mfanyakazi? Je, nguvu hizi za asili zinaweza kudhibitiwa

[D435]

kwa manufaa ya watoto wanaoteseka wa asili? Je, anasa itaendana na ubunifu? Je, wafanyakazi watakuwa na akili na nguvu za kutosha kuwa wamiliki wa mashine? Je, mwanadamu anaweza kuwa na akili za kutosha kuwa mkarimu, kuwa mwenye haki; au je, sheria au ukweli uleule unaomdhibiti mwanadamu unamdhibiti pia ulimwengu wa wanyama au mimea? Katika siku za ulaji wa binadamu, wenye nguvu waliwala wanyonge—kwa kweli walikula nyama zao. Licha ya sheria zote ambazo mwanadamu amezitengeneza, licha ya maendeleo yote katika sayansi, wenye nguvu, wasio na huruma, bado wanaishi kwa wanyonge, wenye bahati mbaya, na wapumbavu. Ninapozingatia mateso ya maisha ya ustaarabu—mashindwa, wasiwasi, machozi, matumaini yaliyokufa, uhalisia mchungu, njaa, uhalifu, unyanyasaji, aibu—karibu ninalazimika kusema kwamba ulaji wa binadamu, baada ya yote, ndiyo njia ya huruma zaidi ambayo mwanadamu amewahi kumla mwenzake.

Haiwezekani kwa mtu mwenye moyo mwema kuridhika na dunia kama ilivyo sasa. Hakuna mtu anayeweza kufurahia kikweli hata kile anachokipata—kile anachokijua ni chake mwenyewe—akijua kwamba mamilioni ya wenzake wako katika masaibu na uhaba. Tunapowafikiria wenye njaa, tunahisi kuwa ni karibu ukosefu wa huruma kula. Kuonana na waliovalia nguo zilizochakaa na kutetemeka kwa baridi kunamfanya mtu aone aibu kuvaa vizuri na kuwa na joto—unahisi kana kwamba moyo wake uko baridi kama miili yao.

Je, hakutakuwa na mabadiliko? Je, 'sheria za ugavi na mahitaji,' uvumbuzi na sayansi, umonapoli na ushindani, mtaji na sheria, zitakuwa daima maadui wa wale wanaofanya kazi kwa bidii? Je, wafanyakazi watabaki kuwa wajinga na wapumbavu kiasi cha kutoa mapato yao kwa ajili ya mambo yasiyo na maana? Je, wataunga mkono mamilioni ya wanajeshi kuua wana wa wafanyakazi wengine? Je, watajenga mahekalu na wao wenyewe wakaishi katika mapango na vibanda? Je, wataruhusu milele vimelea na wanyonyaji kuishi kwa damu yao? Je, watabaki kuwa watumwa wa wale wanyonge wanaowategemeza? Je, watu wanyofu watakoma kuonyesha heshima kwa ulaghai uliofanikiwa? Je, sekta ya uzalishaji, mbele ya uvivu uliobarikiwa, itasujudu milele? Je, wataelewa kwamba wanyonge hawawezi kuwa wakarimu, na kwamba kila mtu mwenye afya lazima apate haki ya kuishi? Je, hatimaye watasema kwamba mtu aliyepewa fursa sawa

[D436]
na wengine wote hana haki ya kulalamika, au watafuata mfano uliowekwa na wanyanyasaji wao? Je, watajifunza kwamba nguvu, ili ifanikiwe, lazima iwe na fikra nyuma yake, na kwamba chochote kinachofanywa ili kiweze kudumu lazima kijengewe juu ya msingi wa haki?"

Hoja iliyowasilishwa hapa ni duni, dhaifu, isiyo na matumaini na haina mapendekezo; na inapotoka kwa mtu mwenye hekima na mtaalamu mzuri wa mantiki inaonyesha tu kwamba watu wenye hekima wa dunia hii wanaona ugonjwa lakini hawaoni tiba. Mheshimiwa mtaalamu anaonyesha vyema sababu za ugumu huu, na jinsi zisivyoepukika, na kisha anawaambia wafanyakazi, kivitendo
—"Msiruhusu wao (uvumbuzi, sayansi, ushindani, n.k.) wakubane na kuwadhuru!" Lakini haipendekezi njia yoyote ya ukombozi, isipokuwa katika swali, "Je, wafanyakazi watakuwa na akili za kutosha na nguvu za kutosha ili wawe wamiliki wa mashine?"

Lakini tuseme wangekuwa na mashine na mtaji wa kutosha kabisa kuziendesha! Je, viwanda na mashine kama hivyo vingeweza kuendeshwa kwa mafanikio *zaidi* kuliko vingine? Je, vingeweza kuendeshwa kwa mafanikio kwa muda mrefu kama taasisi za hisani na si kwa ajili ya faida? Je, visingechangia kuongeza "uzalishaji kupita kiasi" na kusababisha "kufungwa," na hivyo kuwafanya wafanyakazi wao na wengine kuwa wavivu? Je, hatujui kwamba kama kiwanda au duka lingendeshwa kwa kanuni ya malipo sawa kwa wote wanaofanya kazi, lingefilisika haraka kwa sababu lingelipa mshahara kupita kiasi, au la, wale wenye ujuzi zaidi wangevutiwa na malipo bora kwenda kwenye kazi nyingine, au kufanya biashara za kibinafsi kwa niaba yao wenyewe? Kwa kifupi, maslahi binafsi, ubinafsi, umekita mizizi sana katika asili ya mwanadamu iliyoporomoka na ni sehemu kubwa sana ya muundo wa sasa wa kijamii kiasi kwamba yeyote asiyeitegemea atagundua kosa lake haraka.

Sentensi ya mwisho iliyotajwa ni laini sana, lakini haina msaada wowote kwa dharura. Ni kama yai la kiota la kioo. Hutumika badala ya suluhisho, hadi utakapolivunja na kujaribu kulila. "Je, watajifunza kwamba nguvu,

[D437]
ili kufanikiwa, lazima kuwe na fikra nyuma yake?" Ndio; wote wanajua hilo; na fikra hiyo lazima iwe na akili; na akili hizo lazima ziwe za ubora na mpangilio mzuri. Kila mtu anaweza kuona kwamba kama wote wangekuwa na akili za kiwango na nguvu sawa, vita kati ya mwanadamu na mwanadamu ingekuwa sawa sana kiasi kwamba amani ingepatikana haraka, na haki na maslahi ya kila mmoja yangezingatiwa; au, pengine zaidi, *vita* ingeanza mapema na kuwa kali zaidi. Lakini hakuna anayejua vyema kuliko Bwana Ingersoll kwamba hakuna nguvu ya kidunia ingeweza kuleta hali kama hiyo ya usawa wa kiakili.

Paragrafu ya nne iliyotajwa inamtaja sifa sana mtu huyo mkuu. Inapata mwitikio katika kila nafsi tukufu, ambazo tunaamini kuwa ni nyingi. Lakini wengine, walio katika hali ya wastani, au hata matajiri kama Bwana Ingersoll, huamua kama yeye bila shaka alivyofanya, kwamba hawana uwezo wowote wa kuzuia au kubadilisha mwelekeo wa kijamii unaovuma katika mkondo wa asili iliyoporomoka ya mwanadamu, kwa kuutupa pesa na ushawishi wao, kama vile wasivyoweza kuzuia Maporomoko ya Niagara kwa kujirusha miili yao humo. Mguso mdogo wa maji na msukosuko wa muda mfupi ndivyo pekee vitakavyotokea katika kila hali.

Mheshimiwa J. L. Thomas kuhusu Sheria za Kazi

Madai hutolewa mara kwa mara kwamba Wafanyakazi wamebanwa na sheria zinazowapendelea matajiri na kuhujumu maslahi ya maskini; na kwamba mabadiliko ya hali hii yangekuwa tiba ya kila tatizo. Hakuna kinachoweza kuwa mbali na ukweli zaidi ya hapo, na tunafurahi kupata muhtasari wa sheria za Kazi za Marekani kutoka kwa bwana aliyehitimu vyema kama aliyekuwa Msaidizi Mwanasheria Mkuu wa Marekani Thomas, katika gazeti la New York *Tribune*, Oktoba 17, 1896, kama ifuatavyo:

"Kuandika historia ya sheria za miaka hamsini iliyopita kwa ajili ya kuboresha hali za tabaka la maskini na wafanyakazi kungehitaji vitabu vingi, lakini inaweza kufupishwa kama ifuatavyo:

[D438]

"Kufungwa jela kwa madeni kumeondolewa.

Sheria zimepitishwa zikiondoa makazi ya familia na mali nyingi binafsi kutokana na utekelezaji dhidi ya wadaiwa ambao ni vichwa vya familia, mjane zao na yatima wao.

Kisheria, wataalamu wa ufundi na wafanyakazi wamepewa haki ya kizuizi (lien) juu ya ardhi au kitu ambacho wameweka kazi yao kwa ajili ya malipo yao.

Watu maskini wanaruhusiwa kushtaki katika mahakama za Jimbo na za Kitaifa bila kulipa gharama au kutoa dhamana ya gharama.

"Mahakama, za Jimbo na za Kitaifa, huwateua mawakili kuwatetea, bila malipo, watu maskini katika mahakama za jinai na katika baadhi ya matukio katika mahakama za madai.

"Mahakama katika visa vingi zimeelekezwa kutoa hukumu kwa upande wa mfanyakazi ambaye anapaswa kufungua kesi ili kurejesha mshahara wake au kutekeleza haki zake dhidi ya kampuni kwa kiasi maalum cha pesa ili kulipia ada za wakili wake.

"Saa saba, katika baadhi ya kesi, na nane au tisa katika nyingine, zimetangazwa kisheria kuwa kazi ya siku kwa ajili ya huduma ya umma au kwenye kazi za umma.

"Katika utawala wa mali zilizofilisika, mishahara ya wafanyakazi hupewa kipaumbele, na katika baadhi ya kesi mishahara hufanywa madai ya kipaumbele kwa ujumla.

"Sheria zimepitishwa zinazosimamia ada za abiria na mizigo kwenye reli na njia nyingine za usafiri, na pia maghala ya umma na vituo vya kupandishia mizigo, na Tume za Kitaifa na za Majimbo zimeundwa kusimamia usafiri wa reli, ambapo ada zimepunguzwa kwa theluthi mbili au zaidi.

Sheria zinazopunguza kiwango cha riba zimepitishwa katika karibu majimbo yote, na kupanua muda wa ukombozi baada ya kunyang'anywa kwa rehani au hati za dhamana.

"Njia za reli zinahitajika kuweka uzio kwenye njia zao au kulipa fidia mara mbili inayotokana na kushindwa kuweka uzio; pia zinahitajika kutoa maeneo salama na vifaa kwa wafanyakazi wao.

"Watengenezaji na waendeshaji wa migodi wanahitajika kutoa maeneo na mashine kwa usalama na faraja ya wafanyakazi wao.

Wafanyakazi.

Uanzishwaji wa vyama vya wafanyakazi umeidhinishwa kisheria.

Siku ya Wafanyakazi imefanywa kuwa sikukuu ya kitaifa.

[D439]

"Makomishina wa Kazi, wa Jimbo na Kitaifa, wame-teuliwa kukusanya takwimu na, kadri iwezekanavyo, kuboresha hali ya tabaka la wafanyakazi.

Idara ya Kilimo imeanzishwa, na mkuu wake ameteuliwa kuwa afisa wa Baraza la Mawaziri

"Mbegu zenye gharama ya dola 150,000 kila mwaka zinasambazwa bure kwa watu.

Katika majimbo mengi, ni kosa la jinai kidogo kumweka kwenye orodha nyeusi mtu maskini ambaye ameachiliwa kazini au ameshindwa kulipa madeni yake, na ni kosa la jinai kidogo kutishia kwa kadi ya posta kupitia barua kumshitaki mdaiwa, au kwa kutumia kifaa chochote kumchafua jina.

"Ili kuwalinda wasio na tahadhari na wasio makini, matumizi ya posta yamepigwa marufuku kwa wale ambao wangetumia njia hii kuendesha mipango ya ulaghai au bahati nasibu.

"Kostini za posta zimepunguzwa, na kusababisha serikali kupoteza dola 8,000,000 kila mwaka katika usafirishaji wa barua, ambapo chini ya utaratibu huu watu hupata magazeti ya nchi bure bila malipo ya posta, na majarida na machapisho bora yamefanywa kuwa na bei nafuu kiasi cha kuyafanya yapatike kwa maskini.

"Sera za bima ya maisha na hisa katika vyama vya ujenzi na mikopo hazifutwi kwa sababu ya kutolipa ada au michango baada ya muda maalum.

"Benki, iwe za Jimbo au za Kitaifa, ziko chini ya usimamizi wa umma, na akaunti zao ziko wazi kwa ukaguzi wa umma.

"Wafanyakazi katika huduma ya umma wanaruhusiwa likizo ya malipo kwa siku thelathini katika baadhi ya matukio, na siku kumi na tano katika mengine, na siku thelathini za ziada kwa ajili ya ugonjwa wao wenyewe au wa familia zao.

"Uuzaji wa watumwa, uagizaji wa wafanyakazi kwa mkataba, kazi ya wafungwa wa Marekani, uhamiaji zaidi wa Wachina, uagizaji wa bidhaa zilizotengenezwa na wafungwa, na mfumo wa ukapwa vimeharamishwa kwa sheria.

"Baraza za Usuluhishi, za Jimbo na Kitaifa, kwa ajili ya utatuzi wa migogoro ya kazi zimeundwa.

"Wale wanaofanya kazi katika utumishi wa umma wanaruhusiwa malipo kwa ajili ya sikukuu za Kitaifa—siku ya kwanza ya Januari, tarehe 22 ya Februari, Siku ya Mapambo, tarehe 4 ya Julai, Siku ya Wafanyakazi, Siku ya Shukrani, na tarehe 25 ya Desemba.

[D440]

"Homestead zimetolewa kwa wale watakaozikaa na kuzitunza, na ardhi nyingine zimetolewa kwa wale watakaopanda na kukuza miti humo.

"Kura ya Australia na sheria nyingine za kulinda haki ya watu ya kupiga kura bila kuingiliwa wala kutishwa zimepitishwa.

"Watumwa milioni nne wameachiliwa huru, jambo ambalo liliwafanya mamia ya maelfu ya wamiliki wa mali kuwa maskini.

"Maktaba za umma zimeanzishwa kwa gharama za umma.

"Hospitali za umma zimeongezwa kwa ajili ya utunzaji wa wagonjwa na maskini.

"Dola mia moja arobaini milioni hutolewa kila mwaka kutoka Hazina ya umma kwa ajili ya wanajeshi wa vita vyetu, majane na yatima wao.

Mwisho, ingawa si wa mwisho, shule za umma zimeanzishwa, hivyo sasa matumizi ya kila mwaka kwa ada pekee katika shule hizo ni zaidi ya $160,000,000, na kwa ajili ya majengo, riba ya mikopo na gharama nyingine za , pengine kiasi zaidi cha ya $40,000,000 au zaidi.

"Sheria nyingine nyingi zisizohesabika zenye umuhimu mdogo, zinazolenga upande uleule kama zilizotajwa hapo juu, na zinazogusa hadi undani mdogo zaidi wa mahusiano kati ya waajiri, iwe ni mashirika, ushirika au watu binafsi, na waajiriwa, zimepitishwa na Bunge na Bunge za Majimbo mbalimbali.

"Sheria hizi zote zilipitishwa na misaada hii ilitolewa na matajiri na maskini kwa pamoja. Kwa hakika, historia ya nchi hii kwa robo ya karne iliyopita inaonyesha kwamba wanaume na wanawake wa tabaka zote wamechochea ubunifu wao hadi kiwango cha juu kabisa ili kubuni sheria kwa manufaa, elimu na kuinuliwa kwa umma, na hili limeendelea kiasi kwamba wanaume wengi wenye fikra wana hofu kwamba, endapo mwelekeo wa sasa utaendelea, litapelekea kwenye Ukomunisti wa Kitaifa. Hakuna shaka kwamba mwelekeo wa maoni ya umma miongoni mwa watu umekuwa kwa miaka mingi katika mwelekeo huo."

Basi, ikiwa yote yaliyoweza kufanywa kwa sheria yamefanywa, na bado ghasia inaongezeka, ni wazi kuwa hakuna tumaini

kuangalia upande huo kwa tiba. Bwana Thomas pia alikuwa amefikia hitimisho kwamba mgogoro huo hauwezi kuzimwa.

Angalia maneno ambayo mtu huyo mwenye uwezo na heshima,

Wendell Phillips, Aliweka Wazi Maoni Yake.

"Hakuna mageuzi, ya kimaadili au kiakili, yaliyowahi kutoka kwa tabaka la juu la jamii. Yote yalitokana na maandamano ya mashahidi na waathirika. Ukombozi wa watu wa kazi lazima uwezeshwe na watu wa kazi wenyewe."

Ni kweli kabisa; ni busara sana; lakini Bwana Phillips hakutoa pendekezo lolote la kivitendo kuhusu jinsi watu wa kazi wanavyopaswa kujikomboa kutoka kwa matokeo ya hakika ya kanuni za ubinafsi za Sheria ya Ugavi na Mahitaji (inayoungwa mkono na ukosefu wa usawa wa kiakili na kimwili), ambayo haiwezi kuepukika kama sheria ya mvuto. Hakuwa akijua la kupendekeza. Mapinduzi, kama kila mtu anavyojua, yanaweza kuleta mabadiliko ya eneo husika na ya muda, iwe ya manufaa au vinginevyo, lakini mapinduzi yatasaidia nini dhidi ya hali na ushindani wa ulimwengu wote? Ni sawa tu na kuasi dhidi ya mawimbi ya bahari yanayoinuka, na kujaribu kuyarudisha kwa mfagio, au kukusanya ziada kwenye mapipa.

Utabiri wa Macaulay

Gazeti la Figaro la Paris linanukuu vifungu vifuatavyo vya barua iliyoandikwa mwaka 1857 na Bwana Macaulay, mwanahistoria mkuu wa Kiingereza, kwa rafiki yake nchini Marekani:

Ni wazi kama mchana kwamba serikali yenu haitaweza kamwe kudhibiti wengi wanaoteseka na wenye hasira, kwa sababu katika nchi yenu serikali iko mikononi mwa umma, na matajiri, ambao ni wachache, wako kabisa chini ya huruma yao. Siku itafika katika jimbo la New York ambapo umati, kati ya nusu kifungua kinywa na matumaini ya nusu chakula cha jioni, watachagua wabunge wenu. Je, ni

[D442]
Je, inawezekana kuwa na shaka yoyote kuhusu aina ya wabunge watakaochaguliwa?

Utalazimika kufanya mambo ambayo yanafanya ustawi kuwa haiwezekani. Kisha Kaisari au Napoleon fulani atashika usukani wa serikali. Jamuhuri yenu itatekwa na kuharibiwa katika karne ya ishirini, kama vile Milki ya Roma ilivyotekwa na kuharibiwa na wababe wa karne ya tano, kwa tofauti hii, kwamba waharibifu wa Milki ya Roma, Wahuni na Wavandali, walitoka nje, wakati wababe wenu watakuwa wenyeji wa nchi yenu wenyewe, na matokeo ya taasisi zenu wenyewe."

Hakukujia akilini kwa mtu huyu mwenye ufahamu mpana wa tabia ya binadamu, kwa matajiri na maskini, kupendekeza kama uwezekano kwamba matajiri wangeweza kuunga mkono kwa kujitolea sababu ya wengi na kukubali kuitishwa kwa sheria kubwa na za hisani ambazo zingeinua umma polepole hadi kuwa na uwezo na kufanya isiwezekane kwa yeyote kujipatia utajiri wenye thamani ya zaidi ya dola nusu milioni. La; Bwana Macaulay alijua kwamba pendekezo kama hilo halistahili kufikiriwa, na hivyo basi utabiri wake, ambao unaendana na ushuhuda wa Mungu kuhusu matokeo ya ubinafsi, wakati mkuu wa taabu.

Zaidi ya hayo, tangu alipoandika hivyo, kura ya maoni imetakiwa na wananchi wenzake wa Bwana Macaulay, umma wa Uingereza, na wakapata kile walichokitaka. Imetakiwa na Wabelgiji na Wajerumani, na ikakubaliwa. Ilitakiwa na kuchukuliwa kwa nguvu na Wafaransa. Inatakiwa katika Austria-Hungaria, na itatumika hivi karibuni na Waitaliano. Hivyo basi, janga lenyewe lililotabiriwa kwa ujasiri mkubwa kwa Marekani linatishia pia "Ulimwengu wa Kikristo" wote. Macaulay hakukuona tumaini, na hakuwa na mapendekezo ya kutoa, isipokuwa kile ambacho wengine pia walitoa; yaani, kwamba matajiri na wenye ushawishi wachukue udhibiti kwa nguvu na wakalalie mfumo wa kutoa mvuke kadri iwezekanavyo—hadi mlipuko utakapotokea.

[D443]

Matumaini ya Bwana Chauncey M. Depew

Miongoni mwa wanafikra wenye uwezo na wasomi mashuhuri duniani leo pia ni Mheshimiwa Chauncey M. Depew, LL. D. Mtu mwenye busara, mara nyingi hutoa ushauri mwema; na tunafurahi kupata maoni yake kuhusu hali ya sasa. Akihutubia darasa la wahitimu wa Chuo Kikuu cha Chicago, na wengine, kama mzungumzaji mkuu wa Mkutano wake wa Kumi, alisema, miongoni mwa mambo mengine:

"Elimu haijafanya tu ukuaji wa ajabu wa nchi yetu kuwa wawezekano, na fursa ya ajabu inayoitoa kwa ajili ya ajira na utajiri, bali pia imewatoa watu wetu kutoka kwa mbinu na desturi za zamani, na hatuwezi tena kuishi kama waliotangulia waliotutangulia.

"Shule ya msingi na shule ya upili, kwa fursa zao bora, zimetukua hadi ustaarabu wa maisha unatengeneza wanaume wenye fikra pana na wenye akili, na wanawake wenye akili angavu, warembo zaidi na wenye roho kubwa. Inawainua juu ya kiwango cha mkulima wa Ulaya. Ingawa elimu na uhuru vimewafanya Wamarekani kuwa watu wa kipekee, pia, kwa kiasi fulani, vimeinua viwango vya maisha na mahitaji yake katika nchi za zamani za Ulaya. Mfanyakazi wa India anaweza kuishi chini ya paa la nyasi katika chumba kimoja akiwa amevaa nguo ya kitambaa kiunoni na akila bakuli la wali kwa chakula. Lakini fundi wa Kimarekani anataka nyumba yake yenye vyumba kadhaa. Amajifunza, na watoto wake wamejifunza, thamani ya kazi za sanaa. Wote wamezoea chakula bora, mavazi bora na maisha bora ambayo si anasa bali ni starehe, na ambayo huunda na yanapaswa kuunda raia wa Jamhuri yetu.

Watu wenye umahiri, wa mbinu za mbali na ujasiri, wamenasa fursa ya Marekani kujikusanyia utajiri mkubwa. Umma, ambao haujapata bahati sawa, unawatazama na kusema: 'Hatuna sehemu sawa katika fursa hizi.' Hii si nafasi wala sina muda hata wa kuashiria suluhisho la ugumu huu, au kutatua matatizo haya. Hakuna mtu mwenye akili timamu anayeweza kutilia shaka kwamba kipaji kipo miongoni mwetu cha kukabiliana navyo ikibidi kwa sheria, ikibidi kwa michakato mingine. Tunahitaji kwa wakati wetu

[D444]

elimu zaidi, wanafunzi wengi zaidi wa vyuo vikuu na fursa zaidi za chuo kikuu. Kijana kila anayetoka katika misingi hii na kuingia ulimwenguni huenda kama mtume wa nuru na maarifa. Atasimama katika jamii atakayokaa, akiletea ufahamu wenye busara, mpana na wa kizalendo kuhusu hali ya nchi na ya jirani. Wahitimu wa vyuo vikuu mia nne vya nchi ni manaibu na makapteni, wakoloneli, brigedia jenerali na majenerali majuzi wa jeshi hilo la maendeleo ya Marekani ambalo sote ni sehemu yake.

Ulimwengu ambao kijana wetu anaingia leo ni tofauti sana na ule ambao baba yake au babu yake au mababu zake wa miaka mia moja iliyopita walijua chochote kukuhusu. Miaka hamsini iliyopita angehitimu katika chuo cha kidini na kujiunga na kanisa la baba zake na la walimu wake. Miaka hamsini iliyopita angejiunga na chama ambacho baba yake alikuwa mwanachama wake. Angekuwa amekubali imani yake ya kidini kutoka kwa mchungaji wa kijiji na kanuni zake za kisiasa kutoka kwenye jukwaa la Kitaifa la chama cha baba yake. Lakini leo anahitimu katika chuo ambapo mipaka ya madhehebu imewekwa kwa upana, na anagundua kuwa wanachama wa familia yake wameingia katika makanisa yote na wanatamka imani zote, na inambidi ajichagulie mwenyewe kanisa ambalo atalipata kuwa nyumbani kwake, na mafundisho ambayo atayategemea katika imani yake. Anagundua kuwa uhusiano wa chama umelegea kwa sababu ya viongozi wa uongo au wasio na uwezo, na kwa kushindwa kwa mashirika ya chama kukidhi mahitaji ya dharura ya nchi na mahitaji ya maendeleo makubwa ya nyakati hizo. Wale ambao wanapaswa kuwa washauri wake wanasema kwake, 'Mwanangu, jitathmini mwenyewe na kwa ajili ya nchi yako.' Hivyo, tangu mwanzo kabisa, anahitaji vifaa ambavyo baba yake hakuhitaji kwa wajibu wake kama raia au kwa misingi ya imani na kanuni zake. Anapoanza mwishoni mwa karne hii ya kumi na tisa ya ajabu, anasikia kutoka madhabahuni, majukwaani na kwenye vyombo vya habari, na kuona kutokana na uchunguzi wake mwenyewe, kwamba kuna hali za kimapinduzi katika ulimwengu wa kisiasa, kifedha na viwanda zinazotishia utulivu wa Nchi, nafasi ya kanisa, misingi ya jamii na usalama wa mali. Lakini ingawa mafundisho na unabii ni ya

[D445]

janga, hapaswi kukata tamaa. Kijana kila anapaswa kuwa na mtazamo chanya. Kijana kila anapaswa kuamini kwamba kesho itakuwa bora kuliko leo, na atazame mbele kwa matumaini yasiyoyumba kwa ajili ya kesho, huku akitimiza wajibu wake kikamilifu kwa leo.

"Kwamba matatizo ni magumu na hali ni mbaya, sote tunakubali. Lakini ni jukumu la elimu kutatua matatizo na kuondoa hali mbaya. Enzi zetu ni kinyume cha ustaarabu. Hadi sasa, mkondo wetu umekuwa jambo la tafsiri rahisi na la kuendelea kwa urahisi kwa kutumia vitabu vya urambazaji vya zamani. Lakini tuko miaka mitano kabla ya karne ya ishirini, tukikabiliwa na hali ambazo ni karibu mpya kabisa kana kwamba mtikisiko mkubwa umetupeleka angani na tukajikuta tumeketi kando ya mojawapo ya mifereji ya Mars.

Mvuke na umeme vimefanya karne za enzi ya Kikristo hadi zetu kuwa za kutojali. Vimeleta umoja wa uzalishaji na masoko unaovuruga hesabu zote na kanuni zote za utendaji za zamani. Vimeunganisha dunia kwa mawasiliano ya papo kwa papo yaliyovunja vikwazo vilivyokuwa vinadhibitiwa na wakati na umbali, au vilivyoweza kuwekwa kwa sheria. Bei za pamba kwenye Mto Ganges au Amazoni, za ngano kwenye mabonde ya juu ya Himalaya au katika bonde la Mto Nile, au nchini Argentina, za asubuhi ya leo, pamoja na vigezo vyote vya sarafu, hali ya hewa na mishahara, vinavyodhibiti gharama ya uzalishaji wao, huakisiwa papo hapo saa sita mchana huko Liverpool, New Orleans, Savannah, Mobile, Chicago na New York. Huleta msisimko au baridi katika mashamba makubwa ya Kusini na nyumba za wakulima za Magharibi. Wakulima wa Ulaya na Amerika wanalalamika kwa haki kuhusu hali yao. Watu wa vijijini wanahamia mijini kwa wingi na kuongeza pakubwa ugumu wa utawala wa manispaa. Wamiliki wa mitaji wanajitahidi kuunda miungano itakayoelea na mkondo au kuukinga, na mashirika ya wafanyakazi, kwa mafanikio kidogo, yanajaribu kuunda hali ambayo wanaamini itakuwa bora kwao. Maendeleo makubwa ya miaka hamsini iliyopita, mapinduzi yaliyofanywa na mvuke, umeme na uvumbuzi, muingiliano

[D446]

za nguvu zinazofanya kazi upande mmoja wa dunia na kuleta athari za papo hapo upande mwingine, zimebadilisha sana uhusiano wa watu na viwanda kiasi kwamba dunia bado haijajirekebisha kulingana nazo. Mategemeo ya sasa na ya baadaye lazima yawe juu ya elimu, ili akili kuu iweze kuleta mpangilio kutoka kwenye machafuko yaliyosababishwa na tetemeko hili la fursa na nguvu la karne ya kumi na tisa.

Daima kumekuwa na migogoro duniani. Imekuwa ni juhudi na matarajio ya wanadamu kwa ajili ya kitu bora na cha juu zaidi, na hatimaye imefikia kilele chake katika harakati kubwa za uhuru. Mapinduzi haya yamesindikizwa na mateso yasiyo na kikomo, mauaji ya mamilioni na uharibifu wa mikoa na falme. Vita vya Msalaba vilikuondoa Ulaya kutoka kwenye utumwa wa kifalme, mapinduzi ya Ufaransa yalivunja vifungo vya tabaka. Napoleon alikuwa kiongozi na muujiza, ingawa kwa ubinafsi, wa kura ya maoni ya ulimwengu ya kisasa na serikali ya bunge. Tamaa ya karne zote imekuwa uhuru, na uhuru zaidi. Matarajio yamekuwa kwamba uhuru unapopatikana kutakuwa na furaha na amani kwa wote. Watu wanaozungumza Kiingereza wamepata uhuru katika maana yake pana na kamili zaidi; uhuru ambao watu ni wao wenyewe watawala, wabunge na bwana wao. Kinaya cha yote haya ni kwamba pamoja na uhuru ambao sote tunauchukulia kama baraka yetu kuu, kumekuja kutoridhika kukubwa kuliko dunia ilivyowahi kujua. Harakati za kisoshialisti nchini Ujerumani zimeongezeka kutoka kura elfu mia moja miaka kumi iliyopita hadi mamilioni kadhaa mwaka 1894. Vipengele vya Kirepublican nchini Ufaransa vinazidi kuwa vya kiholela na vitisho mwezi baada ya mwezi. Matatizo ya kilimo na kazi nchini Uingereza yamezidi uwezo wa wanasiasa wake kuyashinda isipokuwa kwa kutegemea suluhisho za muda mfupi kila siku. Kulikuwa na ghasia za Kianarchi huko Chicago, ambapo ni ujasiri uliodhibitiwa wa kikosi kidogo cha polisi tu uliookoa jiji hilo kubwa kutoka kwa maafa ya unyang'anyi na uharibifu. Mtu mmoja aliunda shirika la wafanyakazi wa reli ndani ya miezi michache, lenye nguvu kiasi kwamba kwa amri yake watu milioni ishirini walizuiwa kufanya kazi na kusafiri, na vipengele vyote vinavyoimarisha jamii vilisitishwa kwa muda. Uasi huo ulikuwa na nguvu kiasi kwamba Magavana wawili

[D447]
walikabidhi, na Meya wa jiji letu kuu la Magharibi alipokea maagizo yake kutoka kwa kiongozi wa uasi huo. Hasara kubwa za viwandani na kibiashara zisizokadiriwa zilizuiliwa tu na mkono wa shupavu wa Serikali ya Shirikisho.

Mojawapo ya mambo ya kinyume katika robo karne yetu ni kwamba kila fundi na mekanika na mfanyakazi katika kila idara leo, kwa saa chache za kazi, anapata asilimia ishirini na tano, na katika visa vingi asilimia hamsini, zaidi ya alivyopata miaka thelathini iliyopita. Wakati anapokea hivyo theluthi moja zaidi ya alivyopata miaka thelathini iliyopita, dola yake itanunua nguo na chakula mara mbili zaidi kuliko ilivyofanya miaka thelathini iliyopita. Mtu angefikiri kwamba mfanyakazi anapaswa kuwa na furaha tele anapolinganisha yaliyopita na yaliyopo sasa, na kwamba zaidi ya mahitaji yake ya maisha anapaswa kuwa anaweka akiba katika benki ya akiba ya fedha ambazo zingemfanya kuwa mtaalamu wa mitaji haraka sana. Hata hivyo, anahisi kutoridhika ambako baba yake, miaka thelathini iliyopita, akiwa na mshahara wa theluthi moja tu na dola yake ikinunua nusu ya kile kilichonunuliwa, hakuwahi kukijua. *Haya yote yanatokana na elimu*!

[Bwana Depew hajali ukweli kwamba miaka thelathini iliyopita kulikuwa na wingi wa kazi. Kwa kuwa idadi ya ujuzi na nguvu za binadamu ilikuwa ndogo sana ikilinganishwa na mahitaji, watu walishawishiwa kufanya kazi "zamani mbili" kwenye reli pamoja na katika viwanda vya kusaga na viwanda vingine; wakati wahamiaji pia walikuja kwa mamilioni na wakapata ajira mara moja. Lakini sasa idadi ya wafanyakazi inazidi sana mahitaji katika kila nyanja, ikichukuliwa nafasi na mashine. Sasa, ingawa mishahara si mibaya, watu, umma, hawawezi kupata mahitaji na ajira *endelevu* kwa huduma zao; na, bila kuepukika, mishahara inashuka.]

"Tunapigana vita si vya leo tu, bali vya wakati wote; tunaendeleza nchi hii si kwa ajili yetu wenyewe tu bali kwa ajili ya vizazi vijavyo. Tumeishinda utumwa, tumeutokomeza uharamia, na adui wetu pekee aliyesalia ni *ujinga*.

[Lakini ikiwa uharibifu wa kiasi wa ujinga kwa elimu umeleta kutoridhika na mabaya yote yaliyotajwa hapo juu, basi fujo kamili na shida za kutisha kiasi gani zingeleta uharibifu kamili wa ujinga kwa elimu?

[D448]
elimu ingegharimu! Bwana Depew anatangaza kwamba hayupo hapa kujadili *tiba* ya mabaya haya yote na kutoridhika huku, lakini bila shaka angefurahi kufanya hivyo kama angejua tiba; na hapa anatangaza kwamba tatizo hili litatatuliwa "*kwa namna fulani*" ambayo ni kukiri kwa kimyakimya kwamba hajui tiba maalum ya kupendekeza.]

"Watu wasioridhika ni watawala na wenye mamlaka, na ni lazima watatue matatizo yao wenyewe. Wanaweza kuchagua Bunge zao na marais wao. Hawawezi kuasi dhidi yao wenyewe wala kujichinja. Mapema au baadaye, na *kwa namna fulani*, watatatua matatizo yao, lakini itakuwa kwa na kupitia sheria. Itakuwa kwa njia za *uharibifu* au *ujenzi*.

Uchunguzi ni wa kawaida, 'Kwa mafanikio yote na maendeleo ya dunia, kwa nini kutoridhika huku?' Kasi ya uvumbuzi na fursa zilizotolewa na umeme na mvuke zimeharibu katika miaka ishirini na tano iliyopita asilimia sitini ya mtaji wa dunia na kuacha asilimia arobaini ya wafanyakazi bila ajira. Injini ya upanuzi mara tatu, uvumbuzi wa mota mpya, na uongezaji wa nguvu kwa matumizi mapya ya mashine, vimefanya zote za zamani kuwa hazina faida. Zaidi ya hayo, vinamlazimisha fundi stadi, baada ya kupoteza chombo alichokuwa akitegemea kujipatia riziki na ambacho hakina tena matumizi yoyote, kujiunga na kundi kubwa la wafanyakazi wa kawaida. Wakati huo huo, nguvu hizi hizi, ambazo kwa hivyo zimeharibu thamani nyingi na kuweka watu wengi sana nje ya ajira, zimeunda hali mpya ambazo zimeongeza kwa kiwango kisichokadiriwa kwenye utajiri wa dunia na fursa za watu wake za kuishi, faraja na furaha. Lakini ili kufurahia fursa zake, faraja zake na furaha yake, elimu bora inakuwa ni muhimu.

Ni wazi kabisa kwamba Bwana Depew anafahamu vyema masuala ya kazi na kwamba ameyachunguza kwa kina hali zilizosababisha hali iliyopo sasa duniani. Lakini anatoa *suluhisho* gani? Pengine ilikuwa ni kwa heshima tu na hisia ya staha iliyomfanya bwana huyo, alipokuwa akihutubia darasa la chuo kikuu, kupendekeza kwamba *ujinga* ndiye "adui" anayosababisha maafa ya sasa na kutishia mustakabali.

[D449]
Lakini elimu hiyo haiwezi kuwa tiba; hakuna anayepaswa kujua hilo vizuri zaidi kuliko Bwana Depew. Wachache sana kati ya mamilionea wa leo walipata elimu ya chuo kikuu. Cornelius Vanderbilt hakuwa na elimu, alikuwa mpiga feri, ambaye silika zake kali za kibiashara zilimwongoza hadi kwenye utajiri. Alitabiri ongezeko la usafiri, na kuwekeza katika meli za mvuke na reli. John Jacob Astor wa kwanza hakuwa na elimu, alikuwa mfanyabiashara wa manyoya na ngozi. Akitabiri ukuaji wa Jiji la New York, aliwekeza katika mali isiyohamishika yake na hivyo kuweka msingi wa utajiri wa kizazi cha sasa cha Astor.

Orodha ifuatayo ya mamilionea wa Marekani waliotoa dola milioni moja au zaidi kwa vyuo vimeenea katika vyombo vya habari, pamoja na kauli kwamba hakuna hata mmoja wa hawa wanaume matajiri na werevu aliyewahi kupata elimu ya chuo kikuu:

Stephen Girard, kwa Chuo cha Girard, $8,000,000; John D. Rockefeller, kwa Chuo Kikuu cha Chicago, $7,000,000; George Peabody, kwa taasisi mbalimbali, $6,000,000; Leland Stanford, kwa Chuo Kikuu cha Stanford, $5,000,000; Asa Parker, kwa Chuo Kikuu cha Lehigh, $3,500,000; Paul Tulane, kwa Chuo Kikuu cha Tulane, New Orleans, $2,500,000; Isaac Rich, kwa Chuo Kikuu cha Boston, $2,000,000; Jonas ; G. Clark, kwa Chuo Kikuu cha Clark , Worcester, Mass.,
$2,000,000; familia ya Vanderbilt, kwa Chuo Kikuu cha Vanderbilt, angalau
$1,775,000; James Lick, kwa Chuo Kikuu cha cha California,
$1,600,000; John C. Green, kwa Princeton, $1,500,000; William C. DePauw, kwa Asbury, sasa Chuo Kikuu cha DePauw, $1,500,000; A.
J. Drexel, kwa Shule ya Viwanda ya Drexel, $1,500,000; Leonard Case, kwa Shule ya Sayansi za Matumizi ya Cleveland, $1,500,000; Peter Cooper, kwa Chuo cha Cooper, $1,200,000; Ezra Cornell na Henry W. Sage, kwa Chuo Kikuu cha Cornell, kila mmoja $1,100,000; Charles Pratt, kwa Taasisi ya Pratt ya Brooklyn, $2,700,000."

Kana kwamba ni kuthibitisha isipokuwa kwa kanuni hii, Bwana Seth Low, mhitimu wa chuo kikuu na Rais, wakati mmoja alitoa msaada wa dola milioni moja kwa Chuo cha Columbia kwa ajili ya maktaba.

Ingawa elimu ya chuo ni ya thamani, kwa vyovyote vile si *tiba* kwa hali za sasa. Kwa hakika, kama kila mtu

[D450]
katika Ulaya na Amerika wangekuwa wahitimu wa chuo kikuu leo, hali ingekuwa mbaya zaidi, badala ya kuwa bora, kuliko ilivyo sasa. Bwana Depew anakiri hili katika nukuu zilizo hapo juu, anaposema kwamba fundi "anahisi kutoridhika ambako baba yake, miaka thelathini iliyopita, akiwa na theluthi moja ya mshahara, na dola yake ikinunua nusu ya bidhaa, hakukujua kamwe. *Haya yote yanatokana na elimu*." Ndio, kweli kabisa, na kadiri elimu inavyokuwa ya jumla ndivyo kutoridhika kunavyokuwa kwa jumla. Elimu ni bora, na inatakiwa sana; lakini siyo tiba. Ingawa ni kweli kwamba baadhi ya watu wema, wa heshima wamekuwa matajiri, ni kweli pia kwamba baadhi ya watu waovu zaidi wamekuwa wenye elimu na baadhi ya watu watakatifu zaidi wamekuwa "wasiofundika," kama mitume. Kadiri mtu mwovu anavyopata elimu zaidi, ndivyo kutoridhika kwake kunavyoongezeka na ndivyo nguvu yake ya uovu inavyoongezeka. Ulimwengu unahitaji mioyo mipya—"Utengeneze moyo safi, Ee Mungu; ukanirudishie roho ya utauwa mpya!" (***Zab. 51:10***) Haja ya ulimwengu imetangazwa hivi kwa unabii, na dalili kwamba mengi zaidi ya elimu na akili vinahitajika kwa furaha na amani, yanakuja, na hatimaye vitatambuliwa na wote kwa ujumla. "Uungu pamoja na kuridhika ni faida kuu"; na ni pale tu msingi huu unapowekwa kwanza ndipo elimu inaweza kuhakikishiwa kuwa baraka kuu. Mioyo ya ubinafsi na roho ya ulimwengu zinapingana na roho ya upendo, na hakuna makubaliano yatakayofaa. Elimu, "maarifa yaliyoongezeka," miongoni mwa umma inaleta mgogoro wa kijamii na matokeo yake ya mwisho, fujo.

Maoni ya Askofu Worthington

Wakati akihudhuria mkutano mkuu wa Kanisa la Kiprotestanti la Episcopal mjini New York, maoni ya Askofu Worthington kuhusu machafuko ya kijamii yalikusanywa na mwandishi wa habari na kuchapishwa kwa upana mnamo Oktoba 25, 1896. Inaripotiwa alisema:

[D451]

"Tatizo la mkulima, kwa maoni yangu, ni kwamba tumeipeleka mfumo wetu wa elimu huru mbali mno. Bila shaka, najua kuwa mtazamo huu utachukuliwa kama aina ya uzushi, lakini bado naamini. Wana wa wakulima—wengi sana wao—wasio na uwezo kabisa wa kuinuka, wanapata ladha ya elimu na kuendelea nayo. Hawatatimiza lolote—yaani, wengi wao—na wanakosa kuridhika kufuata njia ya maisha ambayo Mungu alikusudia wafuate, na wanahama hadi mijini. Ni elimu kupita kiasi kwa wale wasiostahili kuipokea ndiyo inayoijaza miji yetu wakati mashamba yanapobaki tupu."

Askofu ana mtazamo tofauti na ule unaotetewa na Bwana Depew. Anakubaliana zaidi na Mkurugenzi Mkuu wa Elimu nchini Urusi, ambaye tamko lake dhidi ya kuwafundisha watu maskini tumelirejelea tayari. Tunakubaliana na wote wawili kuhusu *ukweli* kwamba elimu kwa ujumla huongeza tamaa na kutoridhika kisichokoma. Lakini bila shaka Askofu atakubali kwamba mambo tayari yameenda mbali mno, katika nchi hii ya uhuru na elimu, kutegemea kuzima kutoridhika kunachoongezeka kwa kuzima taa ya maarifa. Iwe ni nzuri au mbaya, elimu na kutoridhika vipo hapa na haviwezi na havitapuuzwa.

Jibu la Mheshimiwa W. J. Bryan

Kuhusu uhalali wa pendekezo la Askofu, tunamwacha Bwana W. J. Bryan ajibu, tukinukuu kutoka kwa jibu lake lililotangazwa na vyombo vya habari kama ifuatavyo:

Kuzungumzia elimu kupita kiasi kwa wana wa wakulima na kuhusisha matatizo yanayotuzunguka leo na elimu hiyo, kwangu mimi, ni mojawapo ya mambo ya kikatili zaidi ambayo mtu amewahi kusema. Wazo la kusema kwamba wana wa wakulima, ambao hawawezi kupanda maishani, wanapata ladha ya elimu, na kuifurahia kiasi kwamba wanaendelea nayo na kuwa hawaridhiki na shamba na kuelekea mijini! Wazo la kusema kwamba kuna elimu kupita kiasi miongoni mwa wana wa wakulima wetu! Marafiki zangu, mnafahamu maana ya lugha hiyo?

[D452]

Inamaanisha kugeuza maendeleo ya ustaarabu na kusonga tena kuelekea Zama za Giza.

"Unawezaje kujua ni yupi kati ya wana wa wakulima atakayethibitika kuwa mtu mkubwa hadi utakapowasomesha wote? Je, tutachague tume ya kuzunguka na kuchagua wale watakaopewa elimu?

Ah, marafiki zangu, kuna sababu nyingine kwa nini watu wameingia mijini na kuacha mashamba. Ni kwa sababu sheria zenu zimesababisha kukatwa kwa rehani za wakulima na mashamba yao. Ni kwa sababu sheria zenu zimekuwa zikifanya maisha ya mkulima kuwa magumu zaidi; ni kwa sababu tabaka lisilozalisha limekuwa likitengeneza sheria na kufanya iwe na faida zaidi kubahatisha na mazao ya shamba kuliko kuyalima.

"Wazo la kumwekea mkulima lawama kwa hali ya sasa! Wazo la kupendekeza kama suluhisho kufungwa kwa shule ili watu wasikose kuridhika! Marafiki zangu, kutakuwa na kutoridhika maadamu sababu ya kutoridhika iko. Badala ya kujaribu kuwazuia watu kutambua hali yao, kwa nini wakosoaji hawa wasijaribu kuboresha hali ya wakulima wa nchi hii?"

Jarida la Kiingereza, *The Rock*, lilitafuta mwanga lakini halikupata. Tunanukuu:

Kote duniani, machafuko yanayochemka, maslahi yanayokinzana, na mikondo mseto huwaweka wanadamu waliostawi katika hali ya msisimko wa kudumu. Mvutano wa neva na akili unazidi kuwa mkali karibu kila wiki; mara kwa mara tukio la kushtua hutikisa ulimwengu wa kisiasa na kibiashara kwa nguvu ya tetemeko la ardhi, na watu hutambua ni vipengele gani vya maafa vilivyokusanyika vinavyojificha chini ya uso wa jamii. Wanasiasa, ingawa wanajitahidi kurekebisha mkondo wa nguvu hizi, wanakiri waziwazi kwamba hawawezi kuzidhibiti kikamilifu au kutabiri matokeo yake.

"Katika mchanganyiko wa nadharia zisizo na mwisho, mapendekezo, majaribio na unabii, katika hoja mbili wanafikra wakubwa wanakubaliana. Kwa upande mmoja wanaona janga kubwa likiwa karibu ambalo litatikisa dunia nzima na kuvunja muundo wa sasa wa maisha ya kisiasa na kijamii, nguvu za

[D453]
maangamizi yakilazimika kujichosha kabla ya nguvu za ujenzi kuweza kujenga upya muundo wa kijamii juu ya msingi imara zaidi. Kwa upande mwingine wanakubaliana kwamba kamwe mataifa hayajatamani amani sana, au kuona wazi zaidi wajibu na faida za kukuza umoja na maelewano ya kindugu, kuliko wakati huu wa sasa."

Hali ni ileile kote ulimwenguni mwa watu waliostawi. Watu wote wenye akili wanaona mtanziko huu kwa kiwango fulani cha uwazi, lakini ni wachache wanaopendekeza suluhisho lolote. Hata hivyo, si wote: baadhi ya watu wenye nia njema wanafikiri wanaweza kutatua tatizo hili, lakini ni kwa sababu tu wanashindwa kuona hali halisi kwa uwazi katika fikra zao. Hawa watachunguzwa katika sura inayofuata.

Kauli ya Bwana Bellamy Kuhusu Hali Ilivyo

Ifuatayo, iliyochukuliwa kutoka kwa hotuba ya Bwana Edward Bellamy, huko Boston, itasomwa kwa shauku. Alisema:

"Ikiwa ungependa kupata taswira dhahiri ya upuuzi wa kiuchumi wa mfumo wa ushindani viwandani, fikiria tu ukweli kwamba njia yake pekee ya kuboresha ubora au kupunguza bei ya bidhaa ni kwa kuzalisha bidhaa hizo kupita kiasi. Kwa maneno mengine, bei nafuu inaweza kupatikana tu chini ya ushindani kutokana na marudio na upotevu wa juhudi. Lakini vitu vinavyozalishwa kwa upotevu wa juhudi ni ghali sana, bila kujali jinsi vinavyoitwa. Kwa hiyo bidhaa zinazotengenezwa chini ya ushindani hufanywa kuwa nafuu kwa kuzifanya kuwa ghali. Hivyo ndivyo mfumo huu unavyopelekea *kinyume* cha *msingi*. Ni ukweli ambao mara nyingi ni kweli kwamba bidhaa tunazolipia kidogo zaidi, mwishowe ndizo ghali zaidi kwa taifa kutokana na ushindani wa ubadhirifu unaoshusha bei. Upotevu wote hatimaye lazima uwe hasara, na kwa hivyo takriban kila baada ya miaka saba nchi inapaswa kufilisika kutokana na mfumo unaoweka watu watatu kupigania kazi ambayo mtu mmoja angeweza kuifanya.

Kuzungumzia maovu ya kimaadili ya ushindani kungekuwa ni kuingia katika mada pana mno kwa wakati huu, na ninagusia tu kwa juu juu kipengele kimoja cha mfumo wetu wa sasa wa viwanda, ambapo ingekuwa vigumu kusema kama ukosefu wa ubinadamu

[D454]
au upuuzi wa kiuchumi ulitawala, na ninaashiria kwa juu juu tu jinsi ya kutisha jinsi mzigo wa kazi unavyogawanywa. Kundi la wachukuzi wa kazi viwandani huiba kitanda cha mtoto mchanga na kaburi, huwachukua wake na mama kutoka kwenye jiko, na wazee kutoka kwenye kona ya kichwa cha moshi, wakati huo huo mamia ya maelfu ya wanaume wenye nguvu wanajaza nchi kwa kelele wakitafuta fursa ya kufanya kazi. Wanawake na watoto wanawekwa mikononi mwa mabwana wa kazi, wakati wanaume hawawezi kupata kazi yoyote. Hakuna kazi kwa baba, lakini kuna kazi nyingi kwa watoto wachanga.

"Basi, ni nini siri ya taharuki hii kuhusu maangamizi yanayokaribia ya mfumo ambao chini yake hakuna kinachoweza kufanywa ipasavyo bila kukifanya mara mbili, ambao hauwezi kufanya biashara yoyote bila kuifanya kupita kiasi, ambao hauwezi kuzalisha chochote bila uzalishaji wa kupita kiasi, ambao katika nchi iliyojaa uhaba hauwezi kupata ajira kwa mikono imara na yenye shauku, na hatimaye ambao huendelea kuwepo kwa gharama ya mdororo kamili kila baada ya miaka michache, ukifuatiwa na kupona kwa muda mrefu?

"Mfalme mwovu anapoliawa na watu wake, hitimisho lazima liwe kwamba mrithi wa kiti cha enzi ni hali mbaya zaidi. Hiyo ndiyo, kwa hakika, maelezo ya taabu ya sasa kuhusu kuoza kwa mfumo wa ushindani. Ni kwa sababu kuna hofu ya hali kuwa mbaya zaidi, na kwamba kidole gumba la umoja kitakuwa kizito kuliko kiuno cha ushindani; kwamba wakati mfumo wa ushindani umewachapia watu kwa mizinga, Makampuni ya Umoja (Trusts) yatawapiga kwa manyoka. Kama watoto wa Israeli jangwani, hatari hii mpya na ya ajabu inawafanya wenye woga kutamani hata utawala wa chuma wa Farao. Tuchunguze kama hata katika hali hii hakuna nchi ya ahadi, ambayo matumaini yake yanaweza kutia moyo mioyo iliyodhoofika.

Tuchunguze kwanza kama kurejea katika mpangilio wa zamani wa mambo, yaani mfumo huru wa ushindani, kunawezekana. Uchunguzi mfupi wa sababu zilizosababisha harakati za sasa duniani kote za kubadilisha ushindani na muungano katika biashara bila shaka utamshawishi mtu yeyote kwamba, kati ya mapinduzi yote, huu ndio usio na uwezekano mkubwa wa kurudi nyuma. Ni matokeo ya ongezeko la ufanisi wa mtaji katika wingi mkubwa, kutokana na uvumbuzi wa vizazi vya mwisho na vya sasa. Katika enzi za zamani ukubwa na

[D455]

Upana wa makampuni ya biashara ulikuwa chini ya vizuizi vya kiasili. Kulikuwa na mipaka kwa kiasi cha mtaji ambao unaweza kutumiwa kwa manufaa na usimamizi mmoja. Leo hakuna mipaka, isipokuwa mipaka ya dunia, kwa upana wa mradi wowote wa biashara; na sio tu kwamba hakuna kikomo kwa kiasi cha mtaji unaoweza kutumiwa na kampuni moja, bali pia kuna ongezeko la ufanisi na usalama wa biashara linalolingana na kiasi cha mtaji uliomo ndani yake. Faida za kiuchumi katika usimamizi zinazotokana na muungano, pamoja na udhibiti wa soko unaotokana na ukiritimba wa bidhaa muhimu, pia ni sababu thabiti za kibiashara kwa ajili ya kuibuka kwa Shirika la Uaminifu. Hata hivyo, haipaswi kudhaniwa kwamba kanuni ya muungano imepanuliwa kwa biashara zile tu zinazojitaja kuwa Mashirika ya Uaminifu. Hilo lingekuwa ni kudharau sana harakati hii. Kuna aina nyingi za muungano usio wa karibu kama wa Trust, na ni biashara chache sana sasa zinazoendeshwa bila makubaliano yoyote yanayokaribia muungano na washindani wao wa zamani

—muungano unaoelekea kuwa wa karibu zaidi kila wakati.

Tangu wakati masharti haya mapya yalipoanza kutawala, biashara ndogo ndogo zimekuwa zikipotea kabla ya zile kubwa; mchakato huo haujakuwa wa haraka kama watu wanavyodhani ambao umakini wao umeelekezwa hapo hivi karibuni. Kwa miaka ishirini iliyopita, mashirika makubwa yamekuwa yakiendesha vita vya kutokomeza dhidi ya kundi la biashara ndogo ndogo za viwandani ambazo ni chembe nyekundu za damu za mfumo huru wa ushindani, na ambazo mfumo huo hufa pamoja na kuoza kwao. Wakati wachumi walikuwa wakijadili kwa busara iwapo tunaweza kuachana na kanuni ya ujasiriamali wa mtu binafsi katika biashara, kanuni hiyo imeisha, na sasa ni sehemu ya historia. Isipokuwa katika baadhi ya pembe zisizojulikana sana za ulimwengu wa biashara, kwa sasa hakuna fursa ya ujasiriamali wa mtu binafsi katika biashara isipokuwa ukiungwa mkono na mtaji mkubwa; na ukubwa wa mtaji unaohitajika unaongezeka kwa kasi. Wakati huo huo, ongezeko lile lile la ufanisi wa mtaji kwa jumla, ambalo limeharibu biashara ndogo ndogo, limewalazimisha wale wakuu waliowaharibu kukubaliana. Kama katika njozi ya Bulwer Lytton kuhusu kabila lijalo, watu wa Vril-ya walilazimika kuachana na

vita kwa sababu silaha zao zilikuwa za uharibifu mkubwa kiasi cha kutishia kuangamizana, ndivyo ulimwengu wa biashara wa kisasa unavyogundua kuwa ongezeko la ukubwa na nguvu za mashirika ya mtaji, linahitaji kukandamiza ushindani kati yao kwa ajili ya kujihifadhi.

Kundi la kwanza kubwa la makampuni ya biashara lililopitisha kanuni ya kuungana badala ya kushindana, liliifanya iwe lazima kwa kila kundi jingine, mapema au baadaye, kufanya vivyo hivyo au kufa. Kama vile shirika linavyokuwa na nguvu zaidi kuliko mtu binafsi, ndivyo muungano unavyolizidi shirika. Hatua za serikali za kuzuia hitaji hili la kimantiki la mageuzi ya kiuchumi haziwezi kuleta chochote zaidi ya mawimbi madogo katika mkondo ambao hakuna kinachoweza kuuzuia. Kila wiki kuna sehemu mpya ya kile kilichokuwa bahari kuu iliyo wazi ya ushindani, ambapo wafanyabiashara jasiri walikuwa wakitoka na mtaji mdogo zaidi ya ujasiri wao na kurudi wakiwa wamejaa—kila wiki sasa kuna sehemu mpya ya bahari hii iliyokuwa wazi ikizungushiwa, ikizibwa, na kubadilishwa kuwa bwawa la samaki la kibinafsi la sindikeiti. Kusema kwamba kutokana na hali ilivyo sasa, muungano thabiti wa makundi mbalimbali ya viwanda nchini, chini ya makundi machache makubwa ya ushirika, kuna uwezekano wa kukamilika ndani ya miaka kumi na tano (1889-1905) hakika si kutoa kauli ya kiholela kabisa.

Mabadiliko makubwa ya kiuchumi yanayohusika na kuondoa uendeshaji wa viwanda vya nchi mikononi mwa watu na kuyaweka katika usimamizi wa makampuni makubwa machache ya amana, bila shaka hayawezi kutokea bila kuleta athari kubwa za kijamii; na hii ni athari itakayoathiri hasa kile kinachoitwa tabaka la kati. Suala sasa si la maskini na wasio na elimu tu, la nini wafanye na kazi zao; bali pia ni la wale walio na elimu na wenye uwezo, la wapi watakapata biashara ya kufanya na uwekezaji wa kibiashara wa kufanya. Ugumu huu hautaacha kuongezeka kila mara, kadiri eneo moja baada ya jingine la uwanja wa ushindani uliokuwa huru zamani linavyofungwa na sindiki mpya. Tabaka la kati, tabaka la wafanyabiashara, linageuzwa kuwa tabaka la wabebekwa.

Sio vigumu kutabiri matokeo ya mwisho ya umakini wa viwanda ikiwa utaendelezwa kwa njia za sasa

[D457]
inavyoashiriwa. Hatimaye, na katika kipindi kisichokuwa cha mbali sana, jamii lazima igawanywe katika familia mia chache zenye utajiri mkubwa mno kwa upande mmoja, tabaka la wataalamu linalotegemea neema yao lakini likiwa limebanwa kutofikia usawa nao na kushushwa hadhi hadi kuwa kama watumishi wao, na, chini yao, idadi kubwa ya watu wanaofanya kazi, wanaume na wanawake, wasio na matumaini kabisa ya kuboresha hali yao ambayo mwaka baada ya mwaka ingezama zaidi na zaidi katika utumwa wa kijamii. Hii si picha ya kupendeza, lakini nina hakika si kauli iliyotumizwa kupita kiasi kuhusu matokeo ya kijamii ya mfumo wa sindiki."

Bwana Bellamy anapendekeza Utaifa kama tiba ya maovu haya yote. Tutayachunguza baadaye.

Mtazamo wa Mchungaji Bwana Edward McGlynn

Itakumbukwa kwamba miaka kadhaa iliyopita Bwana McGlynn alipata mzozo na wakubwa wake wa kidini katika Kanisa Katoliki la Roma, kwa sababu ya utetezi wake wa Mageuzi ya Kazi, na hasa nadharia za Kodi Moja. Ingawa alipatana na Kanisa la Roma, alibaki kuwa mtetezi wa Kodi Moja. Vifungu vifuatavyo vimetolewa kutoka kwa makala aliyoandika katika *Jarida la Donahoe* (Boston, Julai, 1895). Akianzisha mada yake, "Kuzuia Utajiri Mkubwa, na Kuinua Kiwango cha Watu Wanaoajiriwa," alisema:

"Inawezekana kwa watu kupata kwa uaminifu, kama uaminifu wa kibiashara unavyochukuliwa duniani kwa sasa, utajiri kama ule wa akina Vanderbilt, au akina Astor, unaofikia mamia ya mamilioni. Sio kwa sababu watu hawa hawana uaminifu ndiyo utajiri wao unakua, bali ni kwa sababu viongozi wa watu ama hawajui au hawajali katika kufuatilia njia ambazo utajiri hutiririka kutoka kwa mfanyakazi mmoja mmoja hadi kwenye hazina ya pamoja. Ni mfumo wa ugawaji ndio wenye kasoro. Kwa hiyo, wakati mfanyakazi ametoa mchango wake wa kila siku kwa ajili ya kuendesha dunia, ikiwa michakato ya mchango huo itachunguzwa kwa makini, kuanzia wakati mfanyakazi anagusa malighafi anayopaswa kugeuza kuwa utajiri hadi bidhaa iliyokamilika inawekwa mikononi

[D458]
ya mtumiaji wake, itaonekana kwamba watengenezaji wa utajiri mkubwa sana, kwa kificho cha sheria na desturi, wamechukua udhibiti wa kila hatua muhimu ya mchakato huo, na wanageuza utajiri, ambao unapaswa kuingia hazinani za mamilioni, kuwa mali yao wenyewe."

Dkt. McGlynn anasisitiza kwamba katika kutafuta kujibu kuhusu utajiri mkubwa na mishahara ya chini, mambo makuu matatu yanapaswa kuchunguzwa kwa makini: (1) ardhi na neema nyingine za asili ambazo mwanadamu hutumia vipaji vyake; (2) njia za usafiri; na (3) pesa, kigezo kinachorahisisha ubadilishanaji wa bidhaa. Utagundulika, anasema, kwamba watu wamekuwa wakitia chumvi masuala haya ambayo watengenezaji wa pesa wamekuwa wakiizingatia sana. Tunanukuu:

Kupata umiliki wa neema hizi za asili, kuzitawala kwa njia ya sheria na desturi, na kuwafanya watu wote watakaozitumia kulipa kabla ya haki hiyo, imekuwa lengo la wataalamu wa kupata pesa tangu mwanzo wa wakati. Ni rahisi kujipatia utajiri wa mabilioni mia moja unapoweza kutoza kodi kwa miongo miwili au mitatu kwa mamilioni ya watu wanaolazimika kununua mkate na nyama, mbao na makaa ya mawe, pamba na sufu, vyote vinavyotokana na ardhi. Hili ndilo lililofanywa moja kwa moja katika nchi za Ulaya, ambapo, kama ilivyo katika taifa la Uingereza na Ireland, ekari milioni zimechukuliwa na wachache kwa kifuniko cha sheria, na watu wamelazimishwa kwanza kulipia ruhusa ya kufikia ardhi, kisha kulipia ruhusa ya kuendelea na kazi zao juu yake.

Jambo lilelile lilitokea kwa njia isiyo ya moja kwa moja katika nchi hii wakati ekari milioni zilitanguliwa kwa reli kuu, na wamiliki wa mitaji wakaruhusiwa kupata ekari milioni zaidi kwa njia mbalimbali za hila, yote yakishikiliwa kwa nguvu hadi wimbi la uhamiaji lilipoinua thamani ya mali hizi hadi viwango visivyoelezeka, wakati zilipouzwa kwa bei zilizowafanya mamilionea kuwa wa kawaida katika nchi hii na Ulaya kama mashujaa wa kale nchini Uingereza. Wasomaji wa magazeti wanazifahamu vyema shughuli na mbinu za mabwana wa makaa ya mawe wa Pennsylvania na kwingineko, ambao walipata udhibiti wa maeneo makuu ya uzalishaji makaa ya mawe kwa kifuniko cha sheria, na kwa miaka arobaini wamekuwa wakitoza kodi kwa watumiaji na wachimbaji kwa pamoja kwa kila

[D459]
kifaa ambacho ubunifu wa binadamu ungeweza kubuni bila kujali haki....

Kama vile wachache wanavyopata udhibiti, karibu kamili, wa neema za asili, ndivyo pia wanavyopata udhibiti wa njia za usafirishaji katika nchi. Maana ya hili inaeleweka vyema zaidi kwa kauli kwamba jamii haiendelei bila kubadilishana bidhaa ipasavyo; ili ustaarabu uboreshwe pande zote, watu lazima wawe na urahisi mkubwa zaidi wa kubadilishana kazi za mikono yao....Kwa hiyo, urahisi wa usafiri ni muhimu sana kwa mfanyakazi kama urahisi wa kupata neema za asili; na kwa kuwa wanadamu wote ni wafanyakazi kwa maana halisi ya neno hilo, wachache waliyojiweka kuongoza huduma za usafiri za taifa hujipatia utajiri wa ajabu kwa muda mfupi sana, kwa sababu wanatoza kodi kwa undani na kikamilifu zaidi kila mwanadamu katika mamlaka yao kuliko serikali yenyewe.

"Wana-Vanderbilt huenda wana thamani ya takriban theluthi moja ya bilioni leo. Walipata vipi? Kwa kazi ngumu? Hapana. Kwa kutumia fursa zilizotolewa kwa upuuzi na watu wapumbavu: haki ya njia katika jimbo la New York; haki ya kuweka viwango vya mizigo na usafiri ambavyo raia wa jamii lazima walipe ili kutumia barabara zao wenyewe; haki ya kumiliki maeneo makubwa ya Jimbo kama kazi ya mikono yao wenyewe Hakuna mtu binafsi
au kampuni yoyote isiruhusiwe kukusanya mabilioni kutoka kwa mali hizi za umma....

Ndivyo ilivyo pia kwa chombo cha kubadilishana—fedha. Hapa tena dunia inaonekana kupotea kabisa kuhusu kanuni za msingi za tatizo hili; wakopeshaji fedha pekee ndio walio na kanuni thabiti na zenye faida, zinazowawezesha kutoza kodi kila mwanadamu anayetumia fedha, kwa matumizi na kwa kuendelea kupata fursa ya kuitumia. Wamejiweka kati ya wanadamu na chombo cha kubadilishana—fedha. Hivyo hivyo wengine wamejiweka kati ya wanadamu na neema za asili, kati ya wanadamu na urahisi wa kusafirisha bidhaa sokoni. Watawezaje kutoa mamilioni kama walivyofanya Rothschilds; mamilioni, tena, ambayo kwa sehemu kubwa yanapaswa kuwa yanapita katika hazina ya jamii."

Dkt. McGlynn anatoa muhtasari wa hitimisho lake hivi:

[D460]

"Umoja ni mzuri kwa ajili ya kudumisha bei ya kazi, kupata sheria bora, kuwalazimisha waajiri kuwapa wafanyakazi wao makazi mazuri, wamiliki wa nyumba kuwapa wapangaji nyumba bora, na kadhalika; lakini mzizi wa matatizo yetu yote, maelezo ya hali zetu za kijamii zisizo sawa, na chanzo cha utajiri wetu mkubwa na mishahara ya chini, unapatikana katika kutojali kwa jumla kuhusu mahitaji matatu ya maisha ya kijamii na ya ustaarabu. Kabla ya kuweza kupandisha mishahara kwa kudumu, na kufanya utajiri wa Vanderbilt na Carnegie kuwa vigumu kupatikana kama ilivyo usio wa lazima, ni lazima tujifunze jinsi ya kuweka neema za asili, vyombo vya kubadilishana, na njia ya kubadilishana huru kutoka kwa kodi ya mwanaspekuleshaji, uingiliaji wake, na udhalimu wake."

Tiba ya Dkt. McGlynn ni "Kodi Moja," ambayo tutaichunguza katika sura inayofuata. Hata hivyo, ni sawa hapa kuvuta hisia kwa ukweli kwamba familia za Astor na Vanderbilt zimepata utajiri wao chini ya sheria zilezile zilizodhibiti raia wenzao, na ambazo hapo awali zimeheshimiwa kuwa sheria za haki na usawa zaidi ambazo dunia imewahi kujua. Pia, inapaswa kuzingatiwa kwamba mamilioni ya Vanderbilt yalipatikana kwa uhusiano na *huduma* kubwa kwa umma na *manufaa* makubwa kwa umma; ingawa maslahi binafsi na siyo maslahi ya ustawi wa umma ndiyo yalikuwa motisha mkuu. Jambo muhimu la kuzingatiwa ni kwamba, sayansi na uvumbuzi vimesababisha mapinduzi kamili katika usawa wa kijamii, ambapo akili na nguvu za mwili havithaminiwi kutokana na umiliki wa ardhi, mashine, na utajiri. Kanuni mpya ya sheria iliyopangwa ipasavyo, inayofaa kwa hali mpya, inahitajika. Lakini ugumu upo hapa: marekebisho yanayoridhisha hayawezi kufanywa kwa sababu pande zinazohusika—Mtaji na Kazi—hakuna hata moja kati yao itakayochukua mtazamo wa wastani, unaokubalika kuhusu hali hiyo. Kwa hakika, inaweza kusemwa kwamba hakuna *anayeweza* kuangalia suala hili kwa haki kwa sababu wote wanaongozwa na *ubinafsi* ambao kwa kawaida huwa mpofu kabisa kwa usawa hadi walipobanwa kuuona. Hali *mpya* zinahitaji marekebisho ya mambo kwa msingi wa *upendo*; na kwa sababu hii

[D461]

sifa hii inamilikiwa na wachache tu katika upande wowote wa mzozo huu, kwa hiyo, shida itatokea, ambayo haitaharibu tu mpangilio wa sasa wa kijamii unaotegemea ubinafsi, bali pia itaandaa tabaka zote kwa uzoefu ili kuthamini mpangilio mpya wa kijamii, "mbinguni mipya na nchi mpya" itakayowekwa chini ya utawala wa Masihi.

Mtazamo wa Profesa W. Graham

Mwandishi mwingine, Prof. W. Graham, katika *The Nineteenth Century* (Februari 1895), alijadili suala la kijamii kutoka kwa mtazamo unaojulikana nchini Uingereza kama "Ujamaa"—mafundisho kwamba watu kwa ujumla wanapaswa kumiliki au kudhibiti mali na vyombo vya uzalishaji: kinyume na ubinafsi. Hitimisho la Prof. Graham ni kwamba, kwa kuwa mabadiliko ya mioyo ya watu hayawezi kudhaniwa, mbinu hiyo inaweza tu kuanzishwa kwa kiwango kidogo na baada ya muda mrefu. Alisema:

Haiwezekani, angalau, isipokuwa asili ya mwanadamu katika kiini chake cha msingi na matamanio yake, iwe ni ya kuzaliwa nayo daima au imekita mizizi kwa kina kutokana na maelfu ya miaka ya mageuzi ya kijamii ya polepole yanayoyoyaimarisha, ibadilishwe kwa wakati mmoja kwa wengi wa wanadamu kwa aina fulani ya muujiza wa jumla. Ninaamini, zaidi, kwamba kama jambo lolote linalofanana na Ujamaa katika ukamilifu wake lingewahi kujaribiwa kuanzishwa katika nchi hii, hata kwa wingi unaodhaniwa katika Bunge jipya la 'Wazimu' linalowakilisha hata wengi wa wapiga kura, lingepingwa kwa nguvu na wachache, ambao, kwa dhana ya juu kabisa, hawawezi kamwe kuwa wachache; na ingezuiliwa kwa sababu ingehusisha kwa lazima kukamuliwa mali pamoja na mapinduzi, ya kisiasa, kiuchumi na kijamii. Hatimaye, kama kwa muunganiko wowote wa ajabu wa matukio, ingeweza kuanzishwa kwa muda mfupi, kama inavyoweza kufikiriwa katika nchi kama Ufaransa, ambayo ina mwelekeo mkubwa kuelekea huko, pamoja na kumbukumbu fulani za Ujumuishi, haiwezi kudumu. Haiwezi hata kutekelezeka isipokuwa kwa jina tu, kutokana na kutotekelezeka kwake kiasili; wakati, maadamu ingekuwepo, hata kwa sehemu au kwa jina tu, ingesababisha

[D462]

kuzalisha, baada ya mgawanyo mkuu wa kwanza, ambao hisa zake zingetoweka hivi karibuni, pamoja na machafuko ya kijamii kwa ujumla, maovu yakiwemo umaskini kwa tabaka zote, na umaskini mkubwa zaidi kuliko unaotawala sasa."

Profesa aliendelea kutoa uthibitisho wa usahihi wa maoni haya, na kisha akauliza, Je, Ujamaa wa Kikolekti ungefanya kazi ipasavyo hata kama kwa namna fulani ungeanzishwa na kuanza kufanya kazi? Anajibu kwa kukanusha. Anasema:

"Kungekuwa na uvivu wa bidii kote, kwa wabunifu, waandaaji, wakufunzi, hata kwa wafanyakazi wa daraja la juu, kama wasingehamasishwa na malipo ya ziada kutoa juhudi zao zote na bora zaidi; kwa kifupi, kama motisha wa sasa mkubwa na mpana wa maslahi binafsi utaondolewa au kupunguzwa kwa kiasi kikubwa, matokeo yasiyoepukika yatakuwa uzalishaji uliopunguzwa sana kwa wingi na duni kwa ubora. Ingelazimu kutolewa angalau 'bono kwa uzalishaji,' na maadamu wanadamu wako jinsi walivyo, na wanatarajiwa kuwa hivyo kwa muda mrefu, ingelazimu ziwe kwa kiwango kikubwa—yaani, ingelazimu kuachana na usawa wa malipo kwa upande wa wafanyakazi hawa wa ngazi ya juu. Vinginevyo kutakuwa na umaskini ambao wote wangeshiriki kwa usawa, na wafanyakazi wa kawaida wangelazimika kupambana na umaskini wao kwa kuridhika duni tu kwamba matabaka yaliyokuwa matajiri yote yalishushwa chini ili kushiriki nao."

Ili kuzuia kuporomoka kwa ustaarabu na kurejea kwa ukatili, Profesa aliendelea, hivi karibuni itakuwa muhimu kurejesha tena ukosefu wa usawa wa mishahara na ujasiriamali binafsi. Hatimaye, ushindani, mikopo ya kibinafsi, ubadilishanaji, na riba, zingepaswa kuruhusiwa, na mwishowe mfumo mpya ungeonekana kuwa na tofauti ndogo sana na utaratibu wa sasa. Alimalizia:

Mambo yangebadilishwa zaidi na zaidi na zaidi katika mwelekeo wa zamani, hadi, hatimaye, kungekuwa na mapinduzi ya kinyume yasiyoepukika, pengine bila vita mpya ya wenyewe kwa wenyewe, ambayo tabaka tawala lisingekuwa na moyo tena kukabiliana nayo kutokana na kupungua kwa wafuasi wao na kushindwa kwao wenyewe

[D463]
fanatiki. Kutakuwa na urejeshaji mkubwa, si wa utawala wa kifalme, bali wa Mfumo wa Kijamii; mfumo wa zamani uliojengwa juu ya umiliki wa kibinafsi na mikataba, ambao umeibuka, kama mageuzi ya polepole chini ya kila ustaarabu, kama mfumo unaofaa zaidi kwa asili ya binadamu katika hali ya mkusanyiko, na ambao bado unafaa zaidi na unahitajika zaidi chini ya mazingira, ya kimwili na kijamii, ya ustaarabu wetu wa kisasa wenye utata."

Tunaamini kwamba mengi tayari yamefanywa kwa ajili ya umma kupitia Ujumuishi, kama vile katika mfumo wa Shule za Umma nchini Marekani, mifumo ya posta ya nchi zilizoendelea, umiliki wa manispaa kwa mitambo ya maji, n.k., na kwamba mengi zaidi bado yanaweza kufanywa kwa njia hiyohiyo. Hata hivyo, watu wote wenye busara lazima wakubaliane na hoja kwamba ikiwa misuli mikuu ya ubinafsi, ambayo sasa inaendesha dunia, itakatwa, kwa kuwaweka watu wote katika kiwango kimoja, nguvu mpya ya msukumo (Upendo) ingehitajika kuchukua nafasi yao, la sivyo shughuli za dunia zingesimama ghafla: uvivu ungechukua nafasi ya bidii, na umaskini na uhaba vingeingia mahali pa faraja na utajiri.

Lakini tunawasilisha matatizo haya si kwa sababu tuna nadharia yetu "maalum" ya kuitetea, bali ni ili wale wanaotafuta hekima inayotoka juu, kupitia Biblia, waweze kuona waziwazi zaidi hali ya udhaifu wa mwanadamu katika mgogoro wa sasa, na ili waweze kushikilia kwa imani na kwa ujasiri zaidi Bwana na tiba ambayo ataitumia kwa wakati unaofaa.

Maoni ya Jaji wa Mahakama ya Juu

Jaji Henry B. Brown, akihutubia Wahitimu wa Idara ya Sheria ya Chuo cha Yale, alichukua mada yake kuwa, "Karne ya Ishirini." Alibainisha kwamba mabadiliko ya karne ya ishirini yanatarajiwa kuwa ya kijamii badala ya kisiasa au kisheria, na kisha akataja hatari tatu kuu zinazotishia mustakabali wa karibuni wa Marekani—

[D464]

(1) Ufisadi wa Manispaa, (2) Uroho wa Makampuni, na (3) Udhalimu wa Wafanyakazi. Miongoni mwa mambo mengine alisema:

Pengine hakuna nchi yoyote duniani ambapo ushawishi wa utajiri ni mkubwa kuliko hapa, na katika kipindi chochote cha historia yetu haujawahi kuwa na nguvu zaidi kuliko sasa. Mivurugano kamwe haina mantiki, na huwa rahisi kushika visingizio badala ya sababu ili kufanya kisasi chao kwa tabaka zima la jamii. Pengine hakujawahi kuwa na kisingizio dhaifu zaidi cha ghasia kubwa kuliko mgomo wa kuonyesha huruma wa kiangazi kilichopita [1895], lakini nyuma yake kulikuwa na malalamiko makubwa. Ikiwa utajiri hautaheshimu kanuni za uadilifu wa kawaida katika matumizi ya nguvu zake, hautakuwa na sababu ya kutarajia upunguzaji au busara kutoka kwa wale wanaopinga uvamizi wake.

Nimetaja tamaa ya mashirika kama chanzo kingine cha hatari kwa taifa. Urahisi wa kupata leseni umesababisha matumizi mabaya makubwa. Mashirika huundwa chini ya sheria za jimbo moja kwa lengo la pekee la kufanya biashara katika jimbo lingine, na reli hujengwa California chini ya leseni zilizotolewa na majimbo ya mashariki mwa Mississippi kwa lengo la kuhamisha kesi zao kwenda mahakama za shirikisho. Udanganyifu mkubwa zaidi hufanywa katika ujenzi wa njia kama hizo na wakurugenzi wenyewe, kwa kujificha chini ya kampuni ya ujenzi, shirika lingine, ambalo hupewa hati zote za dhamana, rehani na dhamana nyingine, bila kujali gharama halisi ya njia hiyo. Barabara hiyo huandaliwa kwa njia ileile na kampuni nyingine, iliyoundwa na wakurugenzi, ambayo hununua vifaa vya reli na kuviweka kwa mkataba wa upangaji kwa barabara hiyo, ili kwamba wakati wa kukabidhi mali kulikokuwa hakikishi kunapotokea, wanahisa hujikuta wamehujumiwa kwa manufaa ya wenye rehani, na wenye rehani wakahujumiwa kwa manufaa ya wakurugenzi. Mali iliyopatikana kwa njia hii kinyume na uaminifu na maadili haiko katika nafasi nzuri ya kutafuta msaada wa sheria kwa ajili ya ulinzi wake.

"Hata hivyo, kibaya zaidi ya hili ni muungano wa mashirika katika kile kinachoitwa 'trusts', ili kupunguza uzalishaji, kuzima ushindani na kutwaa kwa nguvu bidhaa muhimu za maisha. Kiwango ambacho jambo hili tayari limefikiwa kinatisha; kiwango ambacho linaweza kufikiwa baadaye ni la kimapinduzi.

[D465]

Ukweli ni kwamba sheria zote za makampuni zinahitaji kwa masikitiko kuboreshwa kabisa, lakini ugumu wa kupata hatua za pamoja kutoka kwa majimbo arobaini na nne unaonekana kuwa usiofaa kushindwa.

"Kutoka upande tofauti kabisa unatokana hatari ya tatu na ya haraka zaidi niliyoitaja—udhalimu wa wafanyakazi. Inatokana na kutoweza kwa mfanyakazi kuona kwamba haki anazodai lazima pia azikubali. Wafanyakazi wanaweza kupuuza sheria za nchi na kuvunja nyumba zao wenyewe na za waajiri wao kichwani mwao, lakini hawana uwezo wa kudhibiti sheria za asili
—sheria ile kuu ya ugavi na mahitaji, ambayo kwa kuitii viwanda huibuka, huvipuka kwa muda, na hupora, na mtaji na ajira hupokea thawabu zao stahiki."

Jaji Brown haoni matumaini ya maelewano kati ya Mtaji na Kazi, akiwa na akili ya kimantiki mno kudhani kwamba miili inayosogea kwa mwelekeo tofauti inaweza kamwe kukutana. Anaongeza kusema:

"Mgogoro kati yao umekuwa ukiendelea na kuongezeka ukali kwa maelfu ya miaka, na suluhu inaonekana kuwa mbali zaidi kuliko wakati mwingine wowote. Usuluhishi wa kulazimishwa ni jina lisilo sahihi—kinyume cha maana. Ni sawa na kuzungumzia mauaji ya kirafiki au vita ya kirafiki. Inawezekana kwamba hatimaye makubaliano yatafikiwa kwa msingi wa ushirikiano au kugawana faida, ambapo kila mfanyakazi atakuwa, kwa kiasi fulani, mtaalamu wa mitaji. Labda, kwa elimu bora, uzoefu mpana na akili kubwa zaidi, mfanyakazi wa karne ya ishirini anaweza kufikia kilele cha tamaa yake katika uwezo wake wa kutawala faida yote ya kazi yake."

Akirejelea wasiwasi wa kijamii unaotokana na maovu ya mashirika yaliyotajwa, anapendekeza kama tiba ya muda, lakini si tiba ya kudumu, umiliki wa umma wa kile kinachoitwa "monopoli za asili." Anafikiri haki hizi maalum zinapaswa kutekelezwa moja kwa moja na serikali au manispaa, badala ya mashirika kushindana na kugombea leseni kwa hongo. Anasema:

[D466]

"Inaonekana hakuna sababu ya msingi kwanini leseni kama hizo, ambazo ni kwa manufaa yanayodhaniwa kuwa ya umma, zisifanywe kazi moja kwa moja na umma. Hii ndiyo, angalau, mwelekeo katika sheria za kisasa katika karibu kila nchi iliyostawi sana isipokuwa yetu. Hapa maslahi makubwa ya mashirika, kwa kuonyesha hatari za malezi ya serikali na ujamaa, yamefanikiwa kupata leseni ambazo kwa haki ni za umma."

Bwana huyo kwa dhahiri anazungumza kwa imani zake za kweli, bila vizuizi—kwa kuwa uanachama katika Mahakama Kuu ya Marekani ni wa maisha yote. Kwa hiyo angeweza, na pengine alifanya hivyo, kupendekeza kila kitu anachokijua kama suluhisho kwa hali anazolilainia. Lakini ni nini suluhisho la muda linalopendekezwa? Ni kipengele kimoja tu cha Usoshalisti (umiliki wa umma wa "monopoli za kitaifa") ambacho watu wote isipokuwa wabenki na wanahisa wa mashirika wanakiri kuwa kingekuwa faida ya muda—hakuna zaidi; na hata hili anaonekana kukiri kuwa ni shaka kama litafanikiwa, kwa kuwa Mtaji umejikita kwa nguvu sana.

"Mzozo wa Kijamii" wa Clemenceau

Mhariri wa *La Justice*, Paris, muda fulani uliopita alichapisha kitabu *Le Melee Sociale*, ambacho kilipata umakini mkubwa kwa sababu ya umaarufu wa mwandishi wake kama mbunge na mhariri. Inashughulikia swali la kijamii kwa nguvu, ikidai kwamba mapambano ya kikatili na yasiyo na huruma kwa ajili ya kuishi ni sifa ya jamii ya binadamu kama ilivyo katika ufalme wa wanyama na mimea, na kwamba ustaarabu, unaodaiwa hivyo, ni tabaka nyembamba tu linaloficha ukatili wa msingi wa mwanadamu. Anaona historia yote ya jamii ikiwakilishwa kwa ishara katika Kaini, muuaji wa kwanza, na anadai kwamba ingawa Kaini wa kisasa hamuui ndugu yake moja kwa moja, anajitahidi kimfumo kumnyonga ndugu yake ambaye, kwa nguvu au hila, amepata faida ya mamlaka juu yake. Tunatoa dondoo chache za kuvutia kutoka kwa kitabu hiki, kama ifuatavyo:

[D467]

"Ninaona ni jambo la kushangaza kwamba ubinadamu ulihitaji tafakari ya karne nyingi na uchunguzi wa akili kuu zaidi ili kugundua ukweli rahisi na dhahiri kwamba mwanadamu amekuwa akipigana vita na mwanadamu mwenzake, na kwamba vita hivi vimekuwa vikiendelea tangu kizazi cha binadamu kianze kuwepo. Kwa hakika, fikra inashindwa kabisa kuibua taswira ya mauaji makubwa, ya damu na ya ulimwengu wote ambayo yamekuwa yakiendelea katika dunia hii tangu ilipojitokeza kutoka kwenye machafuko.

"Kazi ya kulazimishwa ya mtumwa aliyefungwa minyororo na kazi ya hiari ya mfanyakazi aliyelipwa, vyote vinatokana na msingi wa pamoja wa kushindwa kwa dhaifu na unyonyaji wake na mwenye nguvu zaidi. Mabadiliko ya mazingira yamebadilisha hali za mapigano, lakini chini ya mwonekano wa amani zaidi, mzozo wa kifo bado unaendelea. Kunyakua maisha na miili ya wengine ili kuwatumia kwa malengo ya mtu mwenyewe—hicho ndicho kimekuwa lengo na kusudi lililodumu la wengi wa wanadamu kuanzia kwa mnyama-binadamu mkatili, bwana wa kifalme, mmiliki wa watumwa, hadi kwa mwajiri wa siku zetu."

Shida kuu ya ustaarabu inaelezwa hivi na M. Clemenceau:

"Njaa ni adui wa jamii ya wanadamu. Mpaka mwanadamu ashindwe adui huyu katili na anayedhalilisha, ugunduzi wa sayansi utaonekana tu kama kejeli kwa hali yake ya kusikitisha. Ni kama kumpa mtu anasa wakati hajapewa hata mahitaji ya msingi ya maisha. Ni sheria ya asili, na katili zaidi ya sheria zake zote. Inalazimisha wanadamu kubuni, kujitesa wenyewe na kujiharibu wenyewe, kulinda kwa gharama yoyote ile wema au uovu mkuu unaoitwa maisha.

Maisha mengine yanapinga haki ya mwanadamu ya kuishi. Anajitetea kwa kujipanga katika jamii. Kwa udhaifu wake wa kimwili, sababu ya kwanza ya kushindwa kwake, sasa umeongezwa udhaifu wake wa kijamii. Na sasa swali linaweza kuulizwa, Je, tumefikia kiwango cha ustaarabu ambacho tunaweza kufikiria na kuanzisha mpangilio wa kijamii ambapo uwezekano wa kifo kutokana na umaskini au njaa unaweza kuondolewa? Wanachumi hawahisi kusita. Wanajibu kwa ujasiri *wakikataa*."

[D468]

Ni wajibu wa Serikali na wa matajiri wa jamii, kwa maoni ya Bwana Clemenceau, kuondoa njaa na kutambua "haki ya kuishi." Sio tu kama suala la haki, bali pia kama jambo la busara, jamii inapaswa kuwajali wanyonge na wasiojiweza. Tunanukuu tena:

"Je, si wajibu wa matajiri kuwasaidia wasio na bahati? Siku itafika ambapo mandhari ya mtu mmoja kufa [kwa njaa], wakati mtu mwingine ana mamilioni mengi yasiyohesabika, haitovumilika kwa jamii zote za ustaarabu—kwa hakika, haitovumilika kama vile taasisi ya utumwa ingekuwa katika jamii hii leo. Matatizo ya wanyonge kwa vyovyote vile hayazuiliwi Ulaya pekee. Yanaonekana kuwa mabaya vilevile katika Amerika 'huru', paradiso ya kila maskini mnyonge upande huu wa Atlantiki."

Hayo yaliyotangulia ni mtazamo wa Kifaransa. Huenda yakaashiria au yasiaashirie kuwa mambo ni mabaya zaidi Ufaransa kuliko Marekani. Kwa jambo moja, angalau, tunashukuru—kwamba hapa, kupitia kodi kubwa pamoja na michango ya ukarimu, kifo cha njaa hakihitajiki. Kinachotakiwa ni kitu zaidi ya uwepo mtupu. Furaha ni muhimu ili kufanya uwepo uwe wa kutamanika.

Bwana Clemenceau anaona na kulaani kasoro za mfumo wa sasa wa kijamii, lakini haitoi suluhisho lolote la msingi; kwa hivyo kitabu chake ni chombo cha kuchochea moto na kusumbua. Ni rahisi tu kujifanya sisi wenyewe na wengine tusiridhike na kuwa na wasiwasi zaidi; na kila kitabu au makala ambayo haitoi mafuta ya kuponya, nadharia au matumaini ya kuokolewa kutoka kwa matatizo ingekuwa bora zaidi isingandikwe, isichapishwe. *Maandiko*, shukrani kwa Mungu, hayatoi tu mafuta ya kupoza, bali pia *tiba* pekee na isiyo na makosa kwa ajili ya ugonjwa wa ulimwengu, dhambi, upotovu wa ubinafsi na kifo, kwa mikono ya Mpatanishi mkuu, Tabibu Mwema na Mtoaji wa Uzima. Na kitabu hiki hasa kinajaribu kuelekeza umakini kwenye tiba hizi za mbinguni. Lakini kwa njia isiyo ya moja kwa moja tunawasilisha hali mbaya sana ya ugonjwa na kukosa matumaini kwa tiba zinazopatikana duniani.

[D469]

SOMO X
Tiba Zinazopendekezwa—Kijamii na Kifedha

Marufuku ya Pombe na Haki ya Kura kwa Wanawake—Fedha Huru na Ushuru wa Kinga

—"Ukomunisti"—"Walikuwa na Kila Kitu kwa Pamoja"—"Anarukia"—"Ujamaa" au "Ujamaa wa Pamoja"—Babbitt kuhusu Ujenzi wa Jamii—Herbert Spencer kuhusu Ujamaa—Mifano ya Jamii Mbili za Kijamaa—"Utanashwaji"—Elimu ya Ufundi kwa Ujumla kama Tiba—Tiba ya "Kodi Moja"—Jibu la Henry George kwa Papa Leo XIII kuhusu Kazi—Maoni ya Dkt. Lyman Abbott kuhusu Hali—Mapendekezo ya Askofu wa M. E.—Matumaini na Hofu Nyingine—Matumaini Pekee—"Matumaini Yale Yenye Baraka"—Mtazamo Unaofaa kwa Watu wa Mungu Wanaoona Mambo Haya—Katika Ulimwengu Lakini Sio wa Ulimwengu.

"Je! Hakuna dawa Giliyadi? Je! Hakuna tabibu huko?" "Tungemponya Babeli, lakini hajaponya; mtu aache, nasi tuende kila mtu kwa upande wake; maana hukumu yake imefika mbinguni." ***Yer. 8:22; 51:7-9***

Tiba mbalimbali ndizo zinazopendekezwa kama "tiba-yote" kwa ajili ya faraja ya uumbaji unaolia katika hali yake ya sasa, ambayo inakubalika kuwa mbaya; na wote wanaohurumia mwili huu wa kisiasa unaoteseka lazima wahurumie pia juhudi za madaktari wake mbalimbali, ambao, baada ya kugundua tatizo, kila mmoja ana hamu kwamba mgonjwa ajaribu dawa alizomwandikia. Juhudi za kutafuta tiba na kuitumia bila shaka zinapendeka, na zinapokelewa vyema na watu wote wenye moyo mwema. Hata hivyo, hukumu ya busara, iliyong'arishwa na Neno la Mungu, inatuambia kwamba hakuna hata moja ya tiba zilizopendekezwa itakayoponya ugonjwa huu. Uwepo na huduma za Tabibu Mkuu pamoja na tiba zake—mishoga,

[D470]
bandaji, nguo za kufungia mikono na miguu na visu vya kuchorea zitahitajika; na hakuna kitu isipokuwa matumizi yao yenye ufanisi na ya dhati ndiyo yatakayotibu ugonjwa wa upotovu wa kibinadamu na ubinafsi. Lakini hebu tuchunguze kwa ufupi maagizo ya madaktari wengine, ili tuone jinsi baadhi yao yanavyokaribia hekima ya Mungu na bado jinsi yote yanavyokosa—siyo kwa ajili ya utata, bali ili wote waweze kuona kwa uwazi zaidi ile njia moja tu ambayo msaada unapaswa kutarajiwa.

Marufuku na Haki ya Kura ya Wanawake kama Tiba

Tiba hizi mbili kwa kawaida huunganishwa, ikikubalika kwamba marufuku haiwezi kamwe kupata uungwaji mkono wa wengi isipokuwa wanawake wapewe haki ya kupiga kura kwa uhuru—na hata wakati huo, uungwaji mkono huo ni wa kutiliwa shaka. Wapiganiaji wa tiba hii huonyesha takwimu kuthibitisha kwamba matatizo na umaskini mwingi katika nchi za Kikristo unatokana na biashara ya pombe, na wanasisitiza kwamba kama ingeondolewa, amani na wingi wa mali vingekuwa ndiyo hali ya kawaida na siyo ya kipekee.

Tunashiriki kwa dhati hisia kuhusu madai mengi yanayotolewa katika mwelekeo huu: ulevi bila shaka ni mojawapo ya matunda hatari zaidi ya ustaarabu; pia unaenea kwa kasi miongoni mwa watu nusu-staarabu na wababe. Tungefurahi kuona ukifutwa sasa na milele. Tuko tayari kukubali, pia, kwamba kuondolewa kwake kungepunguza kwa kiasi kikubwa umaskini wa leo, na kwamba kwa sababu yake mabilioni ya mali hupotea kila mwaka kwa njia mbaya zaidi ya kupotezwa. Lakini hili si tiba ya kutibu maovu yanayotokana na hali za kijamii za sasa, za ubinafsi, na kukabiliana na nguvu kubwa ya "Sheria ya Ugavi na Mahitaji," ambayo itaendelea bila huruma kama kawaida, ikikamua damu ya uhai kutoka kwa umma.

Nani, kwa kweli, anayepoteza mamilioni ya pesa zinazotumika kila mwaka kwenye pombe?—masikini sana? La, sivyo; ni matajiri! Matajiri hasa, na pili ni tabaka la kati. Ikiwa pombe

[D471]

biashara hii ingefutwa kesho, badala ya kuondoa shinikizo la kifedha kwa maskini sana, ingeleta athari kinyume. Maelfu ya wakulima wanaokua mamilioni ya bušeli za shayiri, ngano, zabibu na hopu zinazotumika katika utengenezaji wa pombe wangelazimika kulima mazao mengine, na hivyo basi kushusha zaidi bei za mazao ya kilimo kwa ujumla. Kikosi kikubwa cha maelfu kadhaa za wazalishaji pombe, wachongaji mitungi, wawekaji chupa, wachongaji vioo, madereva, wamiliki wa baa na wahudumu wa baa, wanaoajiriwa sasa katika biashara hii, wangelazimika kutafuta ajira nyingine na wangeshusha zaidi soko la ajira, na hivyo viwango vya mishahara ya kila siku. Mamilioni kwa mamilioni ya mtaji uliowekezwa sasa katika biashara hii ungeingia katika sekta nyingine na kulazimisha ushindani wa kibiashara.

Yote haya hayapaswi kutuzuia kutamani kuondolewa kwa laana hii, kama ingewezekana kupata idhini ya wengi. Lakini *wengi* hawatapatikana kamwe (isipokuwa katika maeneo maalum). Wengi wanaundwa na watumwa wa tamaa hii na wale wanaonufaika nayo kifedha, moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja. Marufuku haitatimizwa hadi Ufalme wa Mungu utakapowekwa. Tunabainisha tu hapa kwamba kuondolewa kwa laana hii, hata kama kuna uwezekano, hakutaponya ugonjwa wa sasa wa kijamii na kifedha.

Suluhu za Fedha Huru ya Fedha na Ushuru wa Ulinzi

Tunakiri kwa ukarimu kwamba kutengwa kwa fedha ya kijakazi na Wakristo kulikuwa ni ujanja mkuu wa sera za ubinafsi kwa upande wa wakopeshaji ili kupunguza kiasi cha fedha rasmi na hivyo kuongeza thamani ya mikopo yao; kuruhusu kudumishwa kwa viwango vya juu vya riba kwenye madeni hayo kwa sababu ya kupunguzwa kwa fedha halali, huku uwekezaji mwingine wote wa kibiashara, pamoja na kazi, ukipata hasara ya thamani kila mara kutokana na kuongezeka kwa usambazaji na ushindani. Wabanki na wakopeshaji wengi ni

[D472]
wanaume "waaminifu" kulingana na kiwango cha kisheria cha uaminifu; lakini, ole! kiwango cha wengine ni cha chini sana. Inasema, Sisi wabenki na wakopeshaji fedha tuangalie maslahi yetu, na wacha wakulima, wasio na werevu sana, wajitunzie wenyewe. Tuwadanganye maskini na wasio na werevu kwa kuitaja dhahabu "fedha ya kweli" na fedha "fedha isiyo ya kweli." Wengi wa maskini wanataka kuwa waaminifu, na hivyo wanaweza kushinikizwa na kushawishiwa kuunga mkono mipango yetu, ambayo, hata hivyo, itawadhuru sana "wavunaji." Chini ya ushawishi wa mazungumzo yetu kuhusu "fedha za kweli," na hadhi yetu kama watu wa heshima, nafasi yetu kama wataalamu wa fedha na matajiri, watahitimisha kwamba maoni yoyote yanayokinzana na yetu lazima yako makosa; watasahau kwamba fedha za fedha zimekuwa kiwango cha dunia tangu historia ya kale, na kwamba dhahabu, kama vito, zamani ilikuwa bidhaa, hadi ilipoongezwa kwenye fedha ili kukidhi mahitaji yanayoongezeka ya fedha za kutosha kufanya biashara za dunia. Kama ilivyo, kiwango cha riba kinashuka katika vituo vyetu vya kifedha; kiwango cha riba kingekuwa chini kiasi gani kama fedha yote ya kijiti ingekuwa na thamani ya sarafu na hivyo pesa zingekuwa nyingi zaidi! Hatua yetu inayofuata lazima iwe kuondoa kabisa pesa za karatasi na hivyo kuimarisha kiwango cha riba.

Chini ya sheria ya ugavi na mahitaji, kila mkopaji anapenda kuwa na pesa nyingi—fedha, dhahabu na karatasi; chini ya sheria hiyo hiyo, kila mbenki na mkopeshaji pesa anapenda kuondoa pesa za karatasi na kupunguza hadhi ya fedha; kwa kuwa kadiri pesa zenye thamani ya kufuta madeni zinavyopungua, ndivyo zile chache zinavyotakiwa zaidi. Hivyo basi, wakati thamani za kazi na biashara zinaporuka, pesa zinahitajika na riba inabaki karibu sawa.

Kama ilivyoonyeshwa tayari, dalili za unabii zinaonekana kuwa fedha haitarudishwa kupata haki sawa na dhahabu kama sarafu rasmi katika dunia ya ustaarabu. Lakini ni wazi kwamba, hata kama ingerejeshwa kikamilifu, faraja yake ingekuwa tu

[D473]

ya muda: ingeondoa motisha wa kipekee unaotolewa sasa kwa wazalishaji nchini Japani, India, Uchina na Meksiko; ingeepusha na mzigo wa wakulima wa ulimwengu wa Kikristo, na hivyo kuondoa sehemu ya shinikizo la sasa ambalo kila mtu analihisi "ili kufikia mwisho wa mwezi"; na hivyo ingeweza kuchelewesha mdororo kwa muda mrefu zaidi. Lakini inaonekana Mungu hataki kuahirisha "siku ya uovu" hivi; na hivyo ubinafsi wa mwanadamu, upofu kwa kila sababu, utatawala na kuharibu kwa haraka zaidi; kama ilivyoandikwa, "hekima yao wenye hekima watakufa"; na "wala fedha zao wala dhahabu zao hazitaweza kuwaokoa siku ya ghadhabu ya Bwana." ***Sef. 1:18***; ***Eze. 7:19***; ***Isa. 14:4-7, kando; 29:14*** Ulinzi, uliopimwa kwa busara ili kuepuka kuunda monopo na kuendeleza maliasili yote ya nchi, bila shaka una faida fulani katika kuzuia kuporomoka kwa haraka kwa viwango vya kazi duniani kote. Hata hivyo, kwa juu kabisa ni kama mteremko tu ambao mishahara itashuka hadi kiwango cha chini, badala ya kushuka ghafla na kwa nguvu zaidi hadi chini kabisa. Mapema au baadaye, chini ya mfumo wa ushindani unaotawala sasa, bidhaa pamoja na mishahara zitalazimika karibu na common level duniani kote.

Hivyo basi, wala "Fedha Huru" wala Ushuru wa Ulinzi hawawezi kudai kuwa ni *tiba* kwa maovu ya sasa na yajayo, bali ni tiba za muda tu.

Ukomunisti kama Tiba

Ukomunisti unapendekeza mfumo wa kijamii ambapo kutakuwa na umiliki wa pamoja wa mali; ambapo mali yote itamilikiwa kwa pamoja na kuendeshwa kwa maslahi ya jumla, na faida zote kutoka kwa kazi zote zitawekwa kwa ajili ya ustawi wa jumla—"kila mtu kulingana na mahitaji yake." Mwelekeo wa Ukomunisti ulionyeshwa katika Komuni ya Ufaransa. Ufafanuzi wake uliotolewa na Mchungaji Joseph Cook ni—"*Ukomunisti* unamaanisha ufutaji

[D474]
ya urithi, kuondolewa kwa familia, kuondolewa kwa utaifa, kuondolewa kwa dini, kuondolewa kwa mali."

Baadhi ya sifa za Ukomunisti tunaweza kuzisifu (tazama Ujamaa), lakini kwa ujumla wake haiwezekani kabisa. Mpangilio kama huo pengine ungefaa sana kwa mbingu, ambapo wote ni wakamilifu, watakatifu na wema, na ambapo upendo hutawala; lakini tafakari ya muda mfupi inapaswa kumthibitishia mtu yeyote mwenye busara na uzoefu kwamba katika hali ya sasa ya mioyo ya wanadamu mpango kama huo hauwezekani kabisa. Mwelekeo ungekuwa ni kuwafanya wote kuwa wategemezi. Punde si punde tungekuwa na shindano la kuona nani anaweza kufanya kazi kidogo na mbovu zaidi; na jamii ingeangukia haraka katika ukatili na maovu, na hivyo kusababisha kutoweka kwa haraka kwa jamii.

Lakini wengine hufikiria kwamba Ukomunisti unafundishwa katika Biblia na kwamba kwa hivyo ni tiba ya kweli—tiba ya Mungu. Kwa wengi, hili ndilo hoja kuu zaidi inayounga mkono. Dhana kwamba iliwekwa na Bwana wetu na Mitume, na kwamba ingepaswa kuendelea kuwa kanuni na desturi ya Wakristo tangu wakati huo, ni ya kawaida sana. Kwa hiyo, tunawasilisha hapa chini makala kuhusu kipengele hiki cha mada kutoka kwa jarida letu wenyewe, Mnara wa Ulinzi:

"Walikuwa na Vitu Vyote kwa Pamoja"

"Nao wote walioamini walikuwa pamoja, na walikuwa na mali yao yote ya pamoja; na waliuza mali na vitu vyao, na wakagawanya kwa wote, kila mtu kulingana na mahitaji yake. Nao, wakiendelea siku kwa siku kwa moyo mmoja hekaluni, na wakivunja mkate nyumbani, walikula chakula chao kwa furaha na kwa moyo safi, wakiumsifu Mungu, na kupendwa na watu wote." ***Matendo 2:44-47***

Hivyo ndivyo ilivyokuwa hisia ya ghafla ya Kanisa la mwanzo: ubinafsi uliingia mahali pake upendo na maslahi ya pamoja. Uzoefu uliobarikiwa! Na bila shaka hisia kama hiyo, iliyoainishwa kwa uwazi zaidi au kidogo, huingia mioyoni mwa wote waliobadilika kweli. Tulipopata kwa mara ya kwanza hisia ya kweli ya

[D475]

Upendo na wokovu wa Mungu, tulipojitoa kabisa kwa Bwana na kutambua zawadi zake kwetu, ambazo hazihusu tu maisha ya sasa, bali pia yale yajayo—tulihisi furaha tele, ambayo ilitupatia katika kila mwenzetu msafiri kuelekea Kanaani ya mbinguni ndugu wa kiume au wa kike tuliyemwamini kuwa ni wa familia ya Bwana na mwenye roho yake; na tulikuwa na nia ya kuwatendea wote kama vile tunavyomtendea Bwana, na kushiriki nao yote tuliyonayo, kama vile tunavyoshiriki yote na Mwokozi wetu. Na katika matukio mengi ilikuwa ni kwa mshtuko mkali ndipo tulipoamshwa kwa ukweli kwamba sisi wala wengine hatuko wakamilifu katika mwili; na kwamba haijalishi watu wa Bwana sasa wanamiliki kiasi gani cha roho yake, wao "wana hazina hii katika vyombo vya udongo" vya udhaifu na uasi wa kibinadamu.

Kisha tukajifunza, si tu kwamba udhaifu wa mwili wa watu wengine ulipaswa kuzingatiwa, bali pia kwamba udhaifu wetu wenyewe wa mwili ulihitaji kulindwa daima. Tuligundua kwamba ingawa wote walishiriki katika kuanguka kwa Adamu, si wote walianguka kwa njia sawa, au katika mambo yale yale hasa. Wote wameanguka kutoka kwa mfano wa Mungu na roho ya upendo, hadi kwa mfano wa Shetani na roho ya ubinafsi; na kama vile upendo ulivyo na aina mbalimbali za utendaji, ndivyo ilivyo kwa ubinafsi. Kwa hivyo, ubinafsi ukifanya kazi ndani ya mtu mmoja umezalisha tamaa ya starehe, uvivu, na uzembe; kwa mwingine umezalisha nguvu, kazi kwa ajili ya raha za maisha haya, kujiridhisha, n.k.

Miongoni mwa wale wenye ubinafsi *wa dhati*, wengine hujiridhisha kwa kukusanya utajiri, na kusikika akisema, Yeye ni tajiri; wengine huridhisha ubinafsi wao kwa kutafuta heshima ya wanadamu; wengine kwa mavazi, wengine kwa safari, wengine kwa uasherati na aina za chini kabisa na za aibu za ubinafsi.

Kila mmoja aliyezaliwa upya katika Kristo, akiwa na roho yake mpya ya upendo, hupata mgongano ulioanza, mapigano ndani na nje; kwani roho mpya hupigana na aina yoyote ya ubinafsi au uovu uliowahi kututawala. "Akili mpya ya Kristo," ambayo misingi yake ni haki na upendo, inajitangaza; na inakumbusha *mapenzi* kwamba imekubali na kuingia katika agano la mabadiliko haya. Tamaa za mwili (tamaa za ubinafsi, chochote kile zinachokilenga), zikisaidiwa na ushawishi wa nje wa marafiki, zinajadiliana na kujadili suala hilo, zikihimiza

kwamba hatua kali hazipaswi kuchukuliwa—kwamba hatua kama hiyo itakuwa upuuzi, wazimu, na jambo lisilowezekana. Nyama inasisitiza kwamba mkondo wa zamani hauwezi kubadilishwa, lakini itakubali marekebisho madogo, na kutofanya jambo lolote kali kama awali.

Idadi kubwa ya watu wa Mungu inaonekana kukubaliana na ushirika huu, ambao kwa kweli bado ni utawala wa ubinafsi. Lakini wengine wanasisitiza kwamba roho au akili ya Kristo ndiyo itakayokuwa na udhibiti. Vita inayofuata ni vigumu (***Gal. 5:16,17***); lakini mapenzi mapya yanapaswa kushinda, na nafsi yenyewe na ubinafsi wake, au tamaa zake potovu, zichukuliwe kuwa zimekufa. ***Kol. 2:20; 3:3***; ***Rum. 6:2-8***

Lakini je, hii inamaliza vita milele? Hapana—

> "Usidhani kamwe ushindi
> umepatikana, Wala usikae chini
> kwa kupumzika;
> Jukumu lako gumu halitakuwa
> limekamilika Mpaka utakapopata taji
> lako."

Ah, ndiyo, tunapaswa kupyaisha vita kila siku, na kuomba msaada wa kimungu na kuupokea, ili tufikishe mwisho wa mbio zetu kwa furaha. Hatupaswi tu kujishinda wenyewe, bali, kama Mtume alivyofanya, tunapaswa kuwatesa miili yetu. (***1 Kor. 9:27***) Na hii, uzoefu wetu, kwamba ni lazima tuwe macho daima dhidi ya roho ya ubinafsi, na kuimarisha na kukuza ndani yetu roho ya upendo, ni uzoefu wa wote ambao vivyo hivyo wame "vaa Kristo" na kupokea mapenzi yake kuwa yao. Hivyo basi, ni sahihi kauli ya Mtume, "Kuanzia sasa hatumjui mtu yeyote [aliye katika Kristo] kwa jinsi ya mwili." Tunawajua wale walio katika Kristo kulingana na roho yao mpya, na si kulingana na mwili wao ulioanguka. Na tukiyaona yakikosea wakati mwingine, au daima kwa kiasi fulani, lakini tukiona ushahidi kwamba akili mpya inapambana ili kushinda, tunakuwa na nia njema ya kuwahurumia badala ya kuwakemea kwa makosa yao madogo; "tukijikumbusha wenyewe, tusije tukajaribiwa [na asili yetu ya zamani ya ubinafsi kwa kukiuka baadhi ya mahitaji ya sheria kamilifu ya upendo]."

Kwa hiyo, chini ya "taabu ya sasa," wakati kila mmoja anapambana kadiri awezavyo kuweka mwili wake chini na roho ya upendo katika udhibiti, hukumu nzuri, pamoja na uzoefu na Biblia, inatuambia kwamba ni bora tusizidisha ugumu kwa kujaribu mipango ya kikomunisti; bali kila mmoja atengeneze njia zilizo nyofu iwezekanavyo kwa ajili ya miguu yake, ili kile ambacho

[D477]
kikoo katika mwili wetu ulioanguka kisipotee kabisa njia, bali kiponeshwe.

(1) *Hukumu nzuri* inasema kwamba ikiwa watakatifu kwa msaada wa kimungu wana mapambano ya daima ili kuweka ubinafsi chini ya upendo, koloni au jumuiya isiyo na udhibiti hakika haingeweza kujitawala kwa sheria ambayo ni kigeni kabisa kwa roho ya wengi wa wanachama wake. Na ingekuwa vigumu kuanzisha ujamaa wa watakatifu pekee, kwa sababu hatuwezi kusoma mioyo—ni "Bwana ndiye ajaye wale walio wake." Na kama makazi kama hayo ya watakatifu yangeweza kuundwa, na kama yangekuwa na mafanikio huku kila kitu kikiwa cha pamoja, watu wa kila aina waovu wangetafuta kupata mali zao au kushiriki nazo; na kama wangeweza kuzuiwa kwa mafanikio, wangesema kila aina ya uovu juu yao; na hivyo, kama yangeweza kudumu kabisa, jitihada hiyo isingekuwa mafanikio ya kweli.

Watu wengine watakatifu, pamoja na wengi duniani, wamezama sana katika uvivu wa ubinafsi kiasi kwamba hakuna kitu isipokuwa uhitaji kitakachowasaidia kuwa, "wasivunje katika shughuli, bali wenye bidii katika roho, wakimtumikia Bwana." Na wengine wengi wana tamaa za kibinafsi kiasi kwamba wanahitaji pigo za kushindwa na masaibu ili kuwapoleta na kuwawezesha kuhurumia wengine, au hata kuwafanya watendee wengine haki. Kwani kwa makundi yote haya mawili, "jamii" ingetumika tu kuzuia kujifunza masomo sahihi na muhimu.

Jumuiya kama hizo, zikiachwa chini ya utawala wa wengi, zingeshuka hadi kiwango cha wengi; kwa kuwa wachache wenye maendeleo na bidii, wakigundua kuwa hakuna kinachoweza kupatikana kwa juhudi na akiba dhidi ya uzembe na uvivu, nao wangekuwa wazembe na wavivu. Ikiwa itatawaliwa na waandaji wenye nia thabiti, kama Wadhamini na Wasimamizi wa Maisha, kwa kanuni ya malezi ya kizazi, matokeo yangekuwa bora zaidi kifedha; lakini umma, ukinyimwa uwajibikaji binafsi, ungegeuka kuwa zana na watumwa tu wa Wadhamini.

Kwa hivyo, kwa hukumu yenye busara, inaonekana kwamba njia ya ubinafsi, pamoja na uhuru na uwajibikaji wake, ndiyo njia bora zaidi kwa maendeleo ya viumbe wenye akili; hata kama inaweza kuleta taabu mara nyingi kwa wote, na wakati mwingine kwa wengi.

Hukumu sahihi inaweza kuona kwamba kama Ufalme wa Milenia ungeanzishwa duniani, pamoja na watawala wa kimungu wakati huo

[D478]

iliyotangazwa, ikiungwa mkono na hekima isiyokosea na mamlaka kamili ya kuitumia, ikiweka "hukumu kwa mstari na haki kwa mshale wa upimo," na kutawala si kwa ridhaa ya wengi, bali kwa hukumu ya haki, kama "kwa fimbo ya chuma"—basi ukomunisti ungeweza kufanikiwa; pengine ingekuwa hali bora kabisa, na ikiwa ndivyo itakuwa njia iliyochaguliwa na Mfalme wa wafalme. Lakini tunangojea hilo; na kwa kuwa hatuna nguvu wala hekima ya kutumia mamlaka ya kiungu kama hiyo, roho yenye busara inasubiri tu wakati wa Bwana, huku ikisali kwa wakati huo huo, "Ufalme wako uje, mapenzi yako yafanyike duniani kama yalivyo mbinguni." Na baada ya Ufalme wa Kristo kuwaleta wote wenye hiari kurudi kwa Mungu na katika haki, na kuangamiza wote wasiokuwa na hiari, basi, kwa Upendo kuwa utawala wa dunia kama ilivyo wa mbinguni, tunaweza kudhania kwamba wanadamu watashiriki rehema za dunia kwa pamoja, kama malaika wanavyofanya kwa neema za mbinguni.

(2) *Uzoefu* unathibitisha kushindwa kwa mbinu za kikomunisti katika wakati huu. Kumekuwa na jumuiya kadhaa za aina hiyo; na matokeo yake daima yamekuwa ni kushindwa. Jumuiya ya Oneida ya New York ni mojawapo ambayo kushindwa kwake kumekubalika kwa muda mrefu. Nyingine, Jumuiya ya Harmony ya Pennsylvania, punde si punde ilivunja matumaini ya waanzilishi wake, kwa sababu mivurugano ilikuwa mingi kiasi kwamba iligawanyika. Tawi lililojulikana kama Economites lilijipanga karibu na Pittsburgh, Pa. Lilistawi kwa muda, kwa namna yake, lakini sasa limepungua nguvu kabisa; na umiliki wa mali yake sasa unapinganwa ndani ya Jumuiya na katika mahakama za sheria.

Jumuiya nyingine za kikomunisti zinaanza sasa, ambazo zitakuwa na mafanikio kidogo sana kuliko hizi kwa sababu nyakati zimebadilika; uhuru ni mkubwa zaidi, heshima na heshima kuu vimepungua, wengi ndio watakaotawala, na bila viongozi wa kipekee bila shaka zitashindwa. Viongozi wenye busara wa kidunia wanajitunza wenyewe, wakati Wakristo wenye busara wako na shughuli katika njia nyingine—wakitii amri ya Bwana, "Nenda wewe na kuhubiri Injili."

(3) *Biblia* haifundishi Ukomunisti, bali inafundisha Ubinadamu wa upendo na wa kuzingatia wengine, isipokuwa kwa maana ya ukomunisti wa familia—kila familia ikiwa kitendo kimoja, ambapo baba ndiye kichwa na mke ni mmoja naye, mrithi mwenzake wa neema ya uzima, mshirika wake katika kila furaha na faida pamoja na kila dhiki na huzuni.

[D479]

Ni kweli, Mungu aliruhusu mpangilio wa kikomunisti katika Kanisa la awali, uliotajwa mwanzoni mwa makala hii; lakini hii huenda ilikuwa kwa kusudi la kutuonyesha upumbavu wa mbinu hiyo; na ili wasiweze wengine, wakifikiria mpango huo sasa, wakahitimisha kwamba mitume hawakutoa amri wala kuanzisha jumuiya, *kwa* sababu walikosa hekima ya kubuni na kutekeleza mbinu kama hizo; kwani hakuna neno hata moja linaloweza kunukuliwa kutoka kwa Bwana wetu au mitume likiunga mkono kanuni za ujamaa; bali mengi yanaweza kunukuliwa kinyume chake.

Ni kweli, Mtume Petro (na pengine mitume wengine) alijua, na akashirikiana katika mpangilio huo wa kwanza wa kikomunisti, hata kama hakufundisha mfumo huo. Pia imedokezwa kwamba kifo cha Anania na Safira kilikuwa ishara kwamba kutoa mali zote za waumini kulikuwa ni lazima; lakini sivyo: dhambi yao ilikuwa ni ya *kuongoza*, kama Petro alivyotangaza alipokuwa akipitia tena kesi hiyo. Wakati walipokuwa na shamba hakukuwa na madhara kulihifadhi ikiwa walilipata kwa njia halali; na hata baada ya kuliuza hakuna madhara yaliyotokea: kosa lilikuwa ni kudanganya kwa kuonyesha kuwa jumla ya pesa walizokabidhi ilikuwa *mali* yao *yote*, wakati haikuwa mali yao yote. Walikuwa wanajaribu kuwadanganya wengine kwa kuchukua sehemu ya mali zao zote bila kutoa mali yao wenyewe yote.

Kwa kweli, Jumuiya ya Kikristo huko Yerusalemu ilishindwa. "Ikawa na malalamiko"—"Kwa sababu mjomba wao walipuuzwa katika huduma za kila siku." Ingawa chini ya usimamizi wa Mitume Kanisa lilikuwa safi, lisilo na "magugu," na wote walikuwa na hazina ya roho mpya au "akili ya Kristo," bado ni wazi kwamba hazina hiyo ilikuwa tu katika vyombo vya udongo vilivyopinda na kuvurugika ambavyo havikuweza kuishi pamoja kwa amani.

Watu wa mitume punde si punde waligundua kwamba usimamizi wa jumuiya ungevuruga sana kazi yao halisi—kuhubiri injili. Hivyo waliweka mambo hayo kwa wengine. Mtume Paulo na wengineo walisafiri kutoka mji hadi mji wakiwahubiri Kristo na kusulubi kwake; lakini, kadiri maandiko yanavyoonyesha, hawakuwahi kutaja ukomunisti na hawakuwahi kuanzisha jumuiya; na bado Mt. Paulo anatangaza, "Sikutia aibu kutangaza kwenu kusudi lote la Mungu." Hii inathibitisha kwamba Ukomunisti si sehemu ya injili, wala ya kusudi la Mungu kwa enzi hii.

[D480]

Kinyume chake, Mtume Paulo alihimiza na kuielekeza Kanisa kufanya mambo ambayo yasingewezekana kabisa kufanya kama wanachama wa jamii ya kikomunisti—kila mmoja "ajitunze mwenyewe"; kuweka akiba siku ya kwanza ya juma pesa kwa ajili ya huduma ya Bwana, kadiri Bwana alivyowafanikisha; kwamba watumwa wawatii mabwana wao, wakitoa huduma kwa hiari maradufu ikiwa bwana pia alikuwa ndugu katika Kristo; na jinsi mabwana wanavyopaswa kuwatendea watumwa wao, kama wale ambao nao wenyewe watatoa hesabu kwa Bwana mkuu, Kristo. ***1 Tim. 5:8; 6:1***; ***1 Kor. 16:2***; ***Efe. 6:5-9***

Bwana wetu Yesu si tu kwamba hakujenga Jumuiya alipokuwa akiishi, bali hakuwahi kufundisha kwamba jumuiya kama hiyo inapaswa kuanzishwa. Kinyume chake, katika mafumbo yake alifundisha kwamba si wote wamepewa idadi sawa ya pawundi au vipaji, bali kila mmoja ni msimamizi na anapaswa kusimamia mambo yake mwenyewe *binafsi* (siyo kwa pamoja, kama jumuiya) na kutoa hesabu yake mwenyewe. (***Mathayo 25:14-28***; ***Luka 19:12-24***. Tazama pia ***Yakobo 4:13,15***.) Alipokuwa anakaribia kufa, Bwana wetu alimkabidhi mama yake kwa uangalizi wa mwanafunzi wake Yohana, na maandishi ya ***Yohana (19:27)*** ni, "Na tangu saa ile yule mwanafunzi akampeleka nyumbani mwake." Basi, Yohana alikuwa na nyumba, vivyo hivyo Marta, Maria na Lazaro. Kama Bwana wetu angeanzisha Jumuiya, bila shaka angeimkabidhi mama yake kwake badala ya kwa Yohana.

Zaidi ya hayo, kuanzishwa kwa Jumuiya ya waumini kunapingana na kusudi na mbinu za enzi ya Injili. Kusudi la enzi hii ni *kumshuhudia* Kristo kwa ulimwengu, na hivyo "kuwachagua watu kwa ajili ya jina lake"; na kwa lengo hili kila muumini anahimizwa kuwa mwanga unaowaka na kung'aa mbele ya watu—ulimwengu kwa ujumla—na si tu mbele ya wengine na kwa wengine tu. Hivyo basi, baada ya kuruhusu Jumuiya ya kwanza ya Kikristo kuanzishwa, ili kuonyesha kwamba kushindwa kuanzisha Jumuiya kwa ujumla hakukuwa kosa la kusahau, Bwana aliivunja, na kuwatawanya waumini kila mahali, ili kuhubiri injili kwa kila kiumbe. Tunasoma—"Na wakati huo kulikuwa na mateso makali dhidi ya Kanisa lililokuwa Yerusalemu; nao *wote waliotawanyika* katika mikoa ya Uyahudi na Samaria, isipokuwa

[D481]
mitume," nao wakaenda kila mahali wakihubiri injili.
Matendo 8:1,4; 11:19

Bado ni kazi ya watu wa Mungu kung'aa kama taa *katikati* ya ulimwengu, na si kujifungia katika makao ya watawa au kama jumuiya. Ahadi za Paradiso hazitatimizwa kwa kujiunga na jumuiya kama hizo. Tamaa ya kujiunga na "ushirikisho" kama huo ni sehemu tu ya roho ya jumla ya siku zetu, ambayo tumeonywa kuihusu. (***Isaya 8:12***) "Mwamini Bwana, na mngojee kwa subira." "Basi, kesheni, na mwisalie daima, mpate kuhesabiwa mstahiki wa kuepuka hayo yote, na kusimama mbele ya Mwana wa Mtu." ***Luka 21:36***

Anarki kama Tiba

Wanachama wa anarukia wanataka uhuru hadi kiwango cha kutokuwepo na sheria. Inaonekana wamefikia hitimisho kwamba kila njia ya ushirikiano wa binadamu imeshindwa, na wanapendekeza kuangamiza vizuizi vyote vya ushirikiano wa binadamu. Hivyo basi, anarukia ni kinyume kabisa na Ukomunisti, ingawa wengine huwachanganya. Wakati Ukomunisti ungeharibu Ubinadamu wote na kulazimisha ulimwengu mzima kushiriki kwa usawa, Uanarchi ungeharibu sheria zote na vizuizi vya kijamii ili kila mtu afanye anavyotaka. Uanarchi ni uharibifu tu: kadiri tunavyoweza kubaini, haina sifa zozote za kujenga. Pengine unaona kuwa una kazi ya kutosha ya kuuharibu ulimwengu, na ni bora kuacha vita ya baadaye ijitetee yenyewe katika suala la ujenzi upya.

Vifungu vifuatavyo kutoka kwa kijitabu cha kurasa kumi na sita kilichochapishwa na Wana-anarchi wa London na kusambazwa katika gwaride lao kubwa la Siku ya Wafanyakazi, vinawapa wazo fulani kuhusu mawazo yao ya kiholela na ya kukata tamaa:

"Imani kwamba lazima kuwe na mamlaka mahali fulani, na utii kwa mamlaka, ndio chanzo cha taabu zetu zote. Kama tiba, tunashauri mapambano ya maisha au kifo dhidi ya mamlaka yote—mamlaka ya kimwili, kama ilivyo katika Serikali, au mamlaka ya kiitikadi, matokeo ya karne nyingi za ujinga

na dhana potofu, kama vile dini, uzalendo, utiifu kwa sheria, imani katika manufaa ya serikali, utiifu kwa matajiri na wale walio madarakani—kwa kifupi, mapambano dhidi ya kila aina ya udanganyifu ulioundwa kuwapumbazisha na kuwa watumwa wafanyakazi. Wafanyakazi ni lazima waharibu mamlaka: wale wanaonufaika nayo hakika hawatafanya hivyo. Uzalendo na dini ni mahali patakatifu na ngome za wahalifu; dini ni laana kuu ya jamii ya wanadamu. Hata hivyo, kuna watu wanaoichafua neno tukufu 'kazi' kwa kulichanganya na neno linalochukiza 'kanisa' na kuwa 'Kanisa la Kazi.' Inawezekana pia kuzungumzia 'Polisi la Kazi.'

"Hatuna maoni kama yale ya wale wanaoamini kwamba Serikali inaweza kubadilishwa kuwa taasisi ya hisani. Mabadiliko hayo yangekuwa magumu kama kugeuza mbwa mwitu kuwa kondoo. Wala hatuamini katika kuunganisha uzalishaji na matumizi yote mahali pamoja, kama walivyolenga Wanasoshalisti. Hilo lingekuwa si kitu kingine isipokuwa Serikali ya sasa katika umbo jipya, yenye mamlaka yaliyoongezwa, kiumbe cha kutisha cha udhalimu na utumwa.

"Wanachotaka Wana-anarchi ni uhuru sawa kwa wote. Vipaji na mwelekeo wa watu wote hutofautiana. Kila mtu anajua vyema anachoweza kufanya na anachotaka; sheria na kanuni huzuia tu, na kazi ya kulazimishwa haifurahishi kamwe. Katika serikali inayolengwa na Wana-anarchi, kila mtu atafanya kazi inayomvutia zaidi, na atakidhi mahitaji yake kutoka kwenye ghala la pamoja jinsi inavyomfurahisha zaidi."

Inaonekana kwamba hata hukumu duni zaidi na uzoefu mdogo zaidi vingeona katika pendekezo hili si kitu kingine isipokuwa upuuzi mtupu. Ndani yake hakuna tiba iliyopendekezwa wala inayotarajiwa: ni kama kunguruma kwa meno kwa wale wasio na matumaini na waliokata tamaa; lakini bado ndiyo hali ya msingi ambayo umati wa watu unalazimishwa kuelekea kutokana na nguvu za mazingira yanayosukumwa na ubinafsi.

Ukomunisti au Ujamaa kama Tiba

Ukomunisti kama serikali ya kiraia unalenga kupanga upya jamii, kuongeza utajiri, na

[D483]

ugawaji wa karibu zaidi sawa wa mazao ya kazi kupitia umiliki wa pamoja wa umma wa ardhi na mtaji (utajiri mwingine mbali na mali isiyohamishika), na usimamizi wa viwanda vyote kwa umma kwa pamoja. Kaulimbiu yake ni, "Kila mtu kulingana na matendo yake."

Inatofautiana na "Utaifa" kwa kuwa haipendekezi kuwatunuku watu wote kwa usawa. Inatofautiana na "Ukomunisti" kwa kuwa haitetei umiliki wa pamoja wa mali. Hivyo basi, kwa maoni yetu, inaepuka makosa ya zote mbili, na ni nadharia inayotekelezeka sana ikiwa ingeweza kuanzishwa taratibu na watu wenye busara, wastani, na wasio na ubinafsi. Kanuni hii tayari imefanikisha mengi kwa kiwango kidogo katika maeneo mbalimbali. Katika miji mingi nchini Marekani, usambazaji wa maji, uboreshaji wa barabara, shule na idara za zima moto na polisi huendeshwa kwa namna hii, kwa ajili ya ustawi wa jumla. Lakini Ulaya imetushinda katika nyanja hizi; kwani reli na telegrafu zao nyingi huendeshwa kwa namna hii. Nchini Ufaransa biashara ya tumbaku na faida zake zote ni za serikali, yaani watu. Nchini Urusi biashara ya pombe imetekwa na serikali na kuanzia sasa itaendeshwa na serikali kwa manufaa ya umma kifedha, na pia inadaiwa kuwa kimaadili.

Takwimu zifuatazo za kuvutia zinatoka

"Ujenzi wa Kijamii"

na E. D. Babbitt, LL. D., wa Chuo cha Nguvu Bora, New Jersey:

"Serikali sitini na nane zinamiliki mistari yao ya telegrafu.

"Serikali hamsini na nne zinamiliki reli zao kwa ukamilifu au kwa sehemu, wakati serikali kumi na tisa tu, ikiwemo Marekani, hazimiliki.

Nchini Australia mtu anaweza kusafiri maili 1,000 (daraja la kwanza) kote nchini kwa dola 5.50, au maili sita kwa senti 2, na wafanyakazi wa reli hulipwa zaidi kwa kazi ya masaa nane kuliko Marekani kwa masaa kumi. Je, hii inafanya nchi kuwa maskini? Katika

[D484]

Victoria, ambapo viwango hivi vinatawala, mapato halisi ya mwaka 1894 yalitosha kulipa kodi za shirikisho.

"Nchini Hungaria, ambapo njia hizo ni za umma, mtu anaweza kusafiri maili sita kwa senti moja, na tangu serikali iliponunua njia hizo, mishahara imeongezeka mara mbili.

"Ubelgiji, nauli na viwango vya mizigo vimepunguzwa kwa nusu na mishahara imeongezeka mara dufu. Lakini licha ya hayo, barabara zinaleta mapato ya kila mwaka kwa serikali ya dola 4,000,000.

"Nchini Ujerumani, barabara zinazomilikiwa na serikali zitambea mtu maili nne kwa senti moja, wakati mishahara ya wafanyakazi iko juu kwa asilimia 120 zaidi kuliko wakati kampuni zilipokuwa zinazimiliki. Je, mfumo kama huu umethibitika kuwa wa kuharibu? Hapana. Katika kipindi cha miaka kumi iliyopita faida halisi imeongezeka kwa asilimia 41. Mwaka jana (1894), barabara ziliilipia serikali ya Ujerumani faida halisi ya $25,000,000.

"Imekadiriwa kwamba umiliki wa serikali wa reli ungewaokoa watu wa Marekani dola bilioni moja na kuwapa wafanyakazi wake mishahara bora, ambao bila shaka wangekuwa milioni mbili badala ya 700,000 kama ilivyo sasa.

Berlin, Ujerumani, huitwa jiji safi zaidi, lililopambwa barabara vizuri zaidi na linaloongozwa vyema zaidi duniani. Linamiliki viwanda vyake vya gesi, taa za umeme, mitambo ya maji, reli za mitaani, simu za jiji, na hata bima yake ya moto, na hivyo hupata faida kila mwaka ya marki 5,000,000, au dola 1,250,000, juu ya gharama zote. Katika jiji hilo raia wanaweza kusafiri maili tano mara nyingi wanavyotaka kila siku katika mwaka mzima kwa $4.50, wakati safari mbili kwa siku kwenye reli za juu za New York zingegharimu $36.50.

Bwana F. G. R. Gordon ametoa takwimu katika *Karne ya Ishirini* kuhusu uwekaji taa katika miji kadhaa ya Marekani na anagundua kuwa bei ya wastani ya kila taa ya kijanja kwa mwaka, ikiwa chini ya udhibiti wa manispaa, ni $52.12 1/2 wakati bei ya wastani inayolipwa kwa wadau binafsi na miji mbalimbali ni
$105.13 kwa kila taa kila mwaka, au zaidi kidogo ya mara mbili ya kile kinacholipwa na miji yenyewe.

Bei ya wastani ya telegramu nchini Marekani mwaka 1891 ilikuwa senti thelathini na mbili na nusu. Nchini Ujerumani, ambapo telegrafu zinamilikiwa na serikali, jumbe za maneno kumi hutumwa sehemu zote za nchi kwa senti tano.

[D485]

Kutokana na umbali mkubwa na bei za juu za ajira, hapa, pengine tungelazimika kulipa kuanzia senti tano hadi ishirini, kulingana na umbali. Faida kubwa ya kila manispaa kudhibiti huduma zake za gesi, maji, makaa ya mawe na reli za mitaani, imeonyeshwa na Birmingham, Glasgow na miji mingine nchini Uingereza.

Sawa sana, tunajibu, kadri inavyoweza. Lakini bado hakuna mtu mwenye akili timamu atakayedai kwamba maskini wa Ulaya wanafurahia baraka za Milenia, hata kwa nadharia hizi zote za Kijamaa zinazotekelezwa miongoni mwao. Hakuna mtu mwenye taarifa za kutosha atakayedai kwamba tabaka la wafanyakazi la Ulaya liko karibu hata kidogo na kiwango cha wafanyakazi kwa ujumla nchini Marekani. Hii bado ni Pepo yao, na hata sasa sheria zinaundwa ili kuwazuia maelfu wanaotamani bado kuja kushiriki Pepo hii.

Lakini ingawa tunafurahi kwa kila uboreshaji wa hali ya maskini wa Ulaya, tusisahau kwamba harakati za umiliki wa kitaifa, isipokuwa nchini Uingereza, hazitokana na busara zaidi kwa upande wa watu, wala si kwa wema au uvivu wa upande wa Mtaji, bali kutokana na sababu nyingine ambayo haifanyi kazi nchini Marekani—kutokana na serikali zenyewe. Wamevichukua hivi ili kuepuka kufilisika. Wako chini ya gharama kubwa katika kugharamia majeshi, majini, ngome, n.k., na ni lazima wawe na chanzo cha mapato. Nyenzo za usafiri za bei nafuu ni kwa lengo la kuwafurahisha watu na pia kuvutia biashara; maana kama bei zisingekuwa nafuu, wengi wanaopata mishahara midogo wasingeweza kusafiri. Kama ilivyo, magari ya daraja la nne nchini Ujerumani ni kama magari ya mizigo tu, yasiyo na viti vya aina yoyote.

Kwa kuzingatia ukweli huu, tusijidanganye kwa kudhani kwamba hatua kama hizi zingetatua Tatizo la Kazi, au hata kupunguza hali kwa zaidi ya miaka sita, na hata hiyo kwa kiasi kidogo tu.

Tuna sababu ya kuamini kwamba Ukomunisti utapiga hatua kubwa katika miaka michache ijayo. Lakini mara kwa mara uta

[D486]
haitaendelezwa kwa busara au kwa kiasi: mafanikio yatawalevya baadhi ya watetezi wake, na kushindwa kuwafanya wengine kukata tamaa, na matokeo yake ukosefu wa subira utasababisha maafa. Ubeberu na Ufalme huona Ukomunisti kama adui, na tayari wanapinga ukomunisti kadri wanavyothubutu kutokana na maoni ya umma. Kanisa la jina tu, ingawa limejaa magugu na mambo ya kidunia, bado ni nguvu kubwa katika suala hili; kwani linawakilisha na kwa kiasi kikubwa linawadhibiti tabaka la kati ambao mikononi mwao ndio mizani ya nguvu kati ya tabaka la juu na la chini la jamii. Kwa tabaka hili, Ukomunisti umekuwa ukidukuzwa sana hadi sasa na marafiki zake, ambao kwa ujumla hadi sasa wamekuwa wasioamini. Watawala, wamiliki wa mitaji na maafisa wa dini, isipokuwa wachache, watashika msimamo mkali wa kwanza wa Ukomunisti ili kuushambulia na kuutia doa la aibu, na kuukandamiza kwa muda, wakijipa moyo kwa hoja za udanganyifu ambazo maslahi binafsi na hofu zitawapendekezea.

Tunaweza tu kufurahi kuona kanuni za haki zikianza kutekelezwa, hata kama ni za muda mfupi na za sehemu tu. Na wote ambao maslahi yao yataathiriwa na hayo wanapaswa kujitahidi kuchukua mtazamo mpana, na kuachana na sehemu ya faida zao binafsi kwa ajili ya manufaa ya wote.

Kama ilivyodokezwa, harakati hiyo itakandamizwa chini ya nguvu ya pamoja ya Kanisa, Serikali na Mtaji na baadaye kusababisha mlipuko mkuu wa fujo, ambapo, kama ilivyoonyeshwa katika Maandiko, taasisi zote za sasa zitatoweka—"wakati wa taabu ambao haukuwahi kutokea tangu kulipo taifa."

Lakini hata kama Ukomunisti ungefanikiwa kabisa, ungeonekana kuwa ni afueni ya muda tu, maadamu *ubinafsi* ndio kanuni inayoongoza katika mioyo ya wengi wa wanadamu. Kuna "wanaojua njama tangu kuzaliwa" ambao wangepata njia za haraka za kupata sehemu bora ya kazi za umma na fidia kwa ajili yao wenyewe; vimelea katika muundo wa jamii

[D487]
zingeongezeka na kustawi na "magenge" yangekuwa kila mahali. Maadamu watu wanatambua na kuabudu kanuni, watatii kwa kiasi fulani: hivyo basi Ukomunisti wa Kijamii mwanzoni ungeweza kuwa safi kiasi, na wawakilishi wake madarakani wangekuwa watumishi watiifu wa umma kwa ajili ya maslahi ya umma. Lakini Ukomunisti wa Kijamii ukipata umaarufu, na wale wataalamu wa njama wenye ujanja na ubinafsi wanaoupinga sasa wangeingia ndani na kuudhibiti kwa ajili ya malengo yao ya kibinafsi.

Wakomunisti na Wana-taifa wanaona kwamba maadamu tofauti za malipo zinaruhusiwa, ubinafsi utapotosha na kupindisha ukweli na haki; na ili kuridhisha fahari na tamaa, utashinda kila kizuizi dhidi ya umaskini ambacho wanadamu wanaweza kujenga. Ili kukabiliana na ugumu huu, wanakwenda kwenye misimamo isiyoweza kutekelezeka ambayo madai yao yanayoitoa—isiyoweza kutekelezeka *kwa sababu* wanadamu ni wenye dhambi, si watakatifu; wenye ubinafsi, si wapenda.

Mtazamo wa Herbert Spencer Kuhusu Ukomunisti

Bwana Herbert Spencer, mwanafalsafa na mwanachumi mashuhuri wa Kiingereza, alipogundua kauli kwamba Mwanasoshalisti Mwitaliano Ferri anasaidia nadharia zake, aliandika: "Madai kwamba maoni yangu yoyote yanaunga mkono Ujasoshalisti yananisumbua sana. Ninaamini kuja kwa Ujasoshalisti ni janga kubwa zaidi ambalo dunia imewahi kujua."

Wanafalsafa wakubwa wanakubaliana kwamba ushindani au "ubinafsi" una madhara yanayohitaji tiba kali, lakini wanapinga kufungwa kwa mtu binafsi na shirika la kijamii: au tuseme kuzikwa kwa utu wote katika Ukomunisti, kwani hatimaye ni janga kubwa zaidi; kwa kuwa kutatengeneza majeshi ya wafanyakazi wa umma, kufanya siasa kuwa biashara zaidi kuliko ilivyo sasa, na hivyo kufungua njia zaidi kuliko wakati mwingine wowote kwa makundi ya siri na rushwa kwa ujumla.

Ifuatayo kutoka kwa *Literary Digest* (Agosti 10, 1895), ina uhusiano na mada hii kwa kuwa inaonyesha

[D488]

kwamba kanuni za Kijamaa hazitadumu isipokuwa zitakapoungwa mkono na aina fulani ya nguvu—kwa kuwa ubinafsi ni mkubwa sana kwa wanadamu wote:

"Jumuiya Mbili za Kijamaa"

"Majaribio mawili halisi ya Ukomunisti yanavutia wanafunzi wa uchumi wa jamii nchi za nje. Katika visa vyote viwili waanzilishi wa awali wa jamii za Kikomunisti wanafanya vizuri kiasi, katika kimoja hata wanastawi. Lakini jaribio la kuishi kulingana na mafundisho ya wanadharia wa Kikomunisti limefeli katika visa vyote viwili. Wale waliokuwa makomunisti wamerudi kwa mbinu ambazo karibu hazitofautiani na zile za *mabourjwa* wanaowazunguka. Zaidi ya miaka miwili iliyopita, kundi la wafanyakazi wa Australia, waliotamani kuishi maisha bora zaidi, wakiwa wamechoka na maisha ya utumwa wa mishahara yaliyoambatana na taabu za ukosefu wa ajira uliolazimishwa, walisafiri kuelekea Paraguay, ambapo walipata ardhi inayofaa kwa wakulima wasio na mashine kubwa. Waliliita makazi yao Australia Mpya, na walitumai kuligeuza kuwa Utopia kwa wafanyakazi. Ofisi ya Mambo ya Nje ya Uingereza, katika ripoti yake rasmi ya hivi karibuni, inatoa historia fupi ya harakati iliyosababisha wanaume wengi kubadilishana Australia, 'Eldorado ya mfanyakazi,' na Amerika ya Kusini. Tunachukua yafuatayo kutoka kwa ripoti iliyotajwa:

Malengo ya koloni yaliwekwa katika katiba yake, ambapo mojawapo ya vifungu inasema kama ifuatavyo: 'Ni nia yetu kuunda jamii ambayo kazi zote zitakuwa kwa manufaa ya kila mwanachama, na ambapo haitowezekana kwa mtu mmoja kumdhulumu mwingine.' Itakuwa wajibu wa kila mtu kumtunza ustawi wa jamii kama lengo lake kuu, hivyo kuhakikisha kiwango cha faraja, furaha na elimu ambacho ni vigumu kupatikana katika hali ya jamii ambapo hakuna anayehakika kuwa hatakufa njaa.'

"Mfano huu haukutimia. Wakoloni themanini na watano punde waliuchoka uzuiaji uliowekwa juu yao na wengi, na wakakataa kutii. Wafikaji wapya kutoka Australia walijaza pengo lililotokana na kujitenga huku; lakini wafikaji hao wapya, wakiwa hawajaridhishwa na kiongozi wa harakati, walimchagua kiongozi wao wenyewe, hivyo basi sasa kulikuwa na pande tatu katika koloni. Mgawanyo sawa wa mapato ya

[D489]

Kazi yao punde si punde haikuridhisha idadi ya wafanyakazi, ambao, wakipinga sheria za Kisoshialisti, walidai sehemu ya faida kulingana na kazi waliyofanya. Utekelezaji mkali wa Sheria ya Marufuku ya Pombe ulikuwa chanzo kingine cha kutoridhika, hasa kwa kuwa ukiukaji wake uliadhibiwa kwa kufukuzwa bila fursa ya kurejeshewa mtaji wa awali uliowekezwa katika mradi huo. Koloni ilikuwa karibu kuvunjika, wakati kiongozi wa zamani wa harakati alipofanikiwa kuteuliwa kuwa hakimu na mamlaka ya Paraguay, na kujizungusha na kikosi cha polisi. Kuna matumaini kwamba koloni sasa itastawi, lakini kanuni za Kijamaa zimeachwa.

"Uzoefu wa wachimbaji wa Monthieux ni tofauti kidogo. Kwa upande wao, ilikuwa ni ustawi uliosababisha nadharia za Kijamaa kuwekwa kando. Gazeti *la Gewerbe Zeitung*, la Berlin, linasimulia hadithi yao kama ifuatavyo:

"'Huko Monthieux, karibu na St. Etienne, kuna bonde la madini lililoachwa na kampuni iliyokuwa ikimiliki miaka michache iliyopita, na wachimbaji wakafukuzwa kazi. Kwa kuwa hakukuwa na fursa ya ajira katika eneo hilo, wafanyakazi waliomba kampuni iwape bonde hilo, na kwa kuwa wamiliki hawakuaamini kwamba bonde hilo lingeweza kuleta faida, walikubali. Wachimbi hao hawakukuwa na mashine, lakini walifanya kazi kwa bidii na waliweza kugundua mishipa mipya. Walifanya juhudi za kustaajabisha na waliweza kuweka akiba ya kutosha ya mapato yao ili kununua mashine, na migodi iliyotelekezwa ya Monthieux ikawa chanzo cha utajiri kwa wamiliki wapya. Wamiliki wa zamani walijaribu kisha kudai umiliki tena, lakini walishindwa kesi yao, na vyombo vya habari vya wafanyakazi havikukosa kulinganisha tamaa ya wamiliki wa mitaji na ukarimu wa wachimbaji madini walioshirikiana kwa usawa matunda ya kazi yao. Migodi ya Monthieux ilionyeshwa kama mfano wa ushindi wa Ujumuiya dhidi ya unyonyaji wa mtaji wa kibinafsi.

Wakati huo wachimbaji walipanua shughuli zao hadi hawakuweza tena kufanya kazi yote bila msaada. Wachimbaji wengine waliitwa, na wakafanya kila wawezalo kuendeleza kazi. Lakini watu ambao hapo awali walikuwa wamejitolea kuifanya shimo hiyo iwe yenye faida walikataa kugawana kwa usawa na wageni hao wapya. Walijua kwamba utajiri uliokuwa chini ya miguu yao ulikuwa

[D490]

wakigundua kwa juhudi zao za kihalisia; kwa maneno mengine, walikuwa wameumba kitu kutokana na chochote, kwa nini wangeshiriki matunda ya jasho lao na wageni hao, ambao kwa kweli walikuwa wamefanya kazi wakati wote huo, lakini mahali pengine? Kwa nini wangewapa wenzake wapya mavuno ambayo hawakuyapanda? Wageni wapya walipaswa kulipwa vizuri, kuliko katika migodi mingine, lakini hawapaswi kuwa wamiliki wenza. Na wageni walipozua fujo, wafanyakazi 'wabepari' walileta polisi na wakawafurusha kutoka kwenye chumba chao cha baraza.'"

Utanashwaji kama Tiba

Utaifa ni maendeleo ya baadaye ya nadharia sambamba na ujamaa. Unadai kwamba viwanda vyote vinapaswa kuendeshwa na taifa, kwa msingi wa wajibu wa pamoja wa kufanya kazi na dhamana ya jumla ya maisha; wafanyakazi wote wafanye kazi kwa kiwango sawa, na wapate mshahara sawa.

Wanationalisti wanadai kwamba—

"Vyama vya pamoja, 'trusts' na 'syndicates', ambavyo watu wanavilaumu kwa sasa, vinaonyesha uwezekano wa kanuni yetu ya msingi ya ushirika. Tunatafuta tu kusukuma kanuni hii mbele kidogo na kufanya viwanda vyote viendeshwe kwa maslahi ya wote, na taifa—watu waliopangwa—umoja wa asili wa watu wote.

"Mfumo wa sasa wa viwanda unajithibitisha kuwa mbaya kwa makosa makubwa sana yanayoletwa nao; unajithibitisha kuwa wa kipuuzi kwa upotevu mkubwa sana wa nguvu na vifaa ambao unakubalika kuwa ni sehemu yake. Dhidi ya mfumo huu tunatoa pingamizi letu: kwa ajili ya kuondoa utumwa ambao umeuleta na ungeudumisha, tunatoa ahadi ya juhudi zetu bora."

Baadhi ya hoja chanya, zinazofanana kwa pande zote mbili, tumezitaja kwa ufasaha chini ya kichwa cha habari "Ukomunisti au Ujamaa kama Tiba"; kwa ujumla, hata hivyo, Utaifa hauwezi kutekelezeka kabisa; pingamizi dhidi yake kwa ujumla ni yale yale tuliyoyapinga dhidi ya Ukomunisti hapo awali. Ingawa Utaifa, tofauti na Ukomunisti, hauitishi moja kwa moja kuangamizwa kwa familia, mwelekeo wake unge

[D491]

Hakika iwe katika mwelekeo huo. Miongoni mwa wafuasi wake ni watu wengi wenye akili pana na wenye hisani, ambao baadhi yao wamesaidia, bila matumaini ya faida binafsi, kuanzisha makoloni ambapo kanuni za Utaifa zingetolewa kama mifano ya umma. Baadhi ya haya yamekuwa kushindwa kabisa, na hata yale yaliyo na mafanikio kivitendo yamelazimika kupuuza *kanuni* za Utaifa katika kushughulika na dunia nje ya makoloni yao: na, kama inavyotarajiwa, yote yamekuwa na msuguano mkubwa wa ndani. Ikiwa, kwa "Bwana mmoja, imani moja na ubatizo mmoja" watakatifu wa Mungu wanapata ugumu "kuhifadhi umoja wa roho katika kiungo cha amani," na wanahitaji kusihiwa kuvumiliana katika upendo; je, inawezaje kutarajiwa kwamba makundi mchanganyiko, yasiyodai kuwa na roho kama kiungo hicho, yanaweza kufanikiwa katika kuushinda roho ya ubinafsi ya ulimwengu, ya mwili na ya shetani?

Makoloni kadhaa kulingana na mpango huu wa Kina-taifa yameanzishwa na kushindwa katika miaka michache iliyopita, nchini Marekani. Moja ya mashindiko maarufu zaidi ni lile linalojulikana kama Koloni ya Altruria, ya California, lililoanzishwa na Mchungaji E. B. Payne, kulingana na nadharia ya "Mmoja kwa wote na wote kwa mmoja." Lilikuwa na faida nyingi kuliko makoloni mengine kwa kuwa lilikuwa likichagua wanachama wake, na halikukubali watu wa aina zote. Zaidi ya hayo, ilikuwa na mfumo wa serikali wa Loji wenye udhibiti mkali sana. Mwanzilishi wake, akitoa sababu za kushindwa, katika gazeti la San Francisco *Examiner*, Desemba 10, 1896, alisema:

"Altruria haikuwa kushindwa kabisa;...tulithibitisha kwamba uaminifu, nia njema na uaminifu wa dhati—vilivyotawala kwa sehemu ya muda—vilileta maisha ya furaha ya jamii, na kwa upande mwingine, kwamba mashaka, wivu na nia za ubinafsi huifanya asili ya mwanadamu kuwa ya kishetani na kufanya maisha yasiye na thamani....Hatukuwahi kuendelea kuaminiana na kuzingatia maslahi ya kila mmoja kama tulivyofanya mwanzoni, bali tulirudi kwenye tabia za watu wengine duniani."

Kile ambacho watu wengine huonyesha kwa uzoefu, wengine hujua kwa hoja ya kichunguzi, kulingana na maarifa ya kibinadamu

[D492]
asili ya binadamu. Yeyote anayetaka somo kuhusu ubatilifu wa matumaini kutoka kwa chanzo kama hicho, wakati ubinafsi bado unatawala mioyo ya wanadamu, anaweza kupata uzoefu wake kwa gharama nafuu kwa kukaa kwa wiki moja kila moja katika nyumba tatu au nne za wageni za daraja la pili.

Elimu ya Jumla ya Mekanika ni Tiba

Katika *The Forum* miaka kadhaa iliyopita, makala ilichapishwa na Bwana Henry Holt, ambayo ilijaribu kuonyesha kwamba elimu inapaswa kuwa kwa kiasi kikubwa ya viwanda, ili kumwezesha fundi kubadilika kwa urahisi kutoka kazi moja hadi nyingine—anapaswa "kujifunza taaluma kumi na mbili". Ingawa hii ingeweza kwa muda kuwasaidia watu wachache, ni wazi kwamba hatua kama hiyo haingetatua tatizo. Hali tayari ni mbaya, wakati wapaka plasta na wabomba matofali wanaweza kuwa na kazi, ilhali watengenezaji viatu na washonaji nguo wako bila kazi; lakini athari ingekuwa nini kama hao wa mwisho pia wangejua ufundi wa kubomba matofali na kupaka plasta? Ingeongeza ushindani katika kila fani, ikiwa wote wasio na ajira wangeweza kushindana kwa ajili ya kazi zilizo na shughuli nyingi. Hata hivyo, bwana huyo anashughulikia vyema ukweli mbili pana, ambazo elimu inahitajika kuzihusu. Alisema:

"Ukweli rahisi kati ya haya ni ule usioepukika, hata kama ni mkali—uhitaji wa Uchaguzi wa Asili. Sisemi ni haki. Maumbile hayajui chochote kuhusu haki. Mfumo wake unaendelea bila huruma katika seti ya mazingira magumu, lakini, mwishowe, hutengeneza kile kilicho bora zaidi kutoka kwa mazingira hayo. Ni kweli, ametengeneza akili zetu ili kuelekeza kidogo mkondo wake; na ni katika kuzitumia ndipo dhana ya haki inajitokeza. Lakini tunaweza kuelekeza tu katika njia zinazofaa kwa mikondo yake mwenyewe: vinginevyo tunazidiwa. Sasa, hakuna mkondo wake wowote ulio mpana na ulio wazi zaidi kuliko ule wa Uchaguzi wa Asili, na katika matumizi ya uhuru wetu mdogo na kura zetu, hatuwezi kuwa na busara zaidi kuliko tunapouendana nao—kwa mfano, tunapomuinua Lincoln kutoka kwenye kibanda chake. Lakini hadi sasa, tuna mwelekeo mkubwa zaidi wa kumpendelea mchochezi wa kisiasa, na hapo tunateseka. Ukomunisti unapendekeza kupanua

[D493]

hatari ya mateso haya katika uwanja wa uzalishaji. Wakuu wa viwanda sasa huchaguliwa kabisa kwa uteuzi wa asili
—angalau kwa utofauti mdogo sana katika utendaji wa urithi, ambao hujirekebisha haraka: ikiwa mwana haurithi uwezo wa kuishi, punde si punde hawezi kuishi. Lakini kadiri uhuru wa ushindani unavyoongezeka, na kadiri fursa zinavyoongezeka kwa watu wenye uwezo bila mtaji wa kuajiri, ni kweli kimsingi kwamba kwa sasa sekta ya viwanda inaongozwa na Uchaguzi wa Asili. Kwa hili, Msoshalisti anapendekeza kubadilisha na uchaguzi bandia, na ule kwa kura ya umma. Ujuzi wa jumla wa ubora wa njia ya Asili ungeponya wazimu huu.

Ukweli mwingine ambao ni mgumu sana kuuwasilisha waziwazi, lakini si jambo lisilowezekana kutoa dhana fulani juu yake, ndio ule wenye umuhimu zaidi. Ni vigumu, si sana kwa sababu unahitaji elimu ya awali, bali kwa sababu itikadi imekuwa ikipambana nayo kwa maelfu ya miaka, na bado inaipambana. Kwa wengi watakaosoma haya, kila moja ya madai haya huenda likawa geni, ukweli unapotajwa kwa istilahi zilizozidiwa—Utawala wa Sheria Duniani Kote. Hata hivyo, ni ukweli kwamba umati wa watu wanaodhani wanaamini kwake, huomba kila siku isitokee—kwamba wao wawe miongoni mwa waliokumbwa na dharura. Watu kwa ujumla—na watunga sheria kwa ujumla—katika suala la fiziolojia, wangeita daktari; au katika suala la mitambo, mhandisi; au katika kemia, mkemia; na wangefuata maoni yake kwa imani ya watoto; lakini katika uchumi hawataki maoni mengine isipokuwa yao wenyewe. Hawana wazo kwamba masuala kama hayo, kama masuala ya kimwili, yako chini ya udhibiti wa sheria za asili—kwamba kugundua sheria hizo, au kujifunza zile tayari zilizogunduliwa, kunahitaji utafiti maalum; na kwamba kuzipinga, kwa ujinga, lazima kulete maafa hatari kama vile katika upotovu....

Basi, mfanyakazi anahitaji, si tu mafunzo katika shule ya ufundi na katika baadhi ya ukweli wa kiuchumi, bali pia aina ya mafunzo katika sayansi na historia yatakayompa dhana fulani ya Sheria ya Asili. Kwa msingi uliotolewa hivi, inaweza kujengwa dhana fulani ya udhibiti wake katika ulimwengu wa kijamii na vilevile katika ulimwengu wa kimwili; na pia ufahamu kwamba sheria ya kibinadamu ni bure, au mbaya zaidi, isipokuwa, kwa njia ya uchunguzi wa kina na

[D494]
ujaribu wa tahadhari, inafanywa iendane na Sheria ya Asili. Hivyo basi, ingetokana na imani kwamba hakuna sheria ya kibinadamu inayoweza kuwezesha wasiofaa kuishi, isipokuwa kwa gharama ya mtu mwingine; na kwamba njia pekee ya kuwezesha kuishi kwao wenyewe ni kuwafanya waweze kustahimili."

Ndio, ni vyema wote wajifunze kwamba sheria hizi mbili ndizo zinazosimamia katika mfumo wetu wa sasa wa kijamii, na kwamba si uwezo wa mwanadamu kubadilisha maumbile au sheria za maumbile; na hivyo basi haiwezekani kwake kufanya zaidi ya kurekebisha kidogo hali za sasa za kijamii, na kuziboresha kwa muda mfupi. Sheria mpya na zinazotamanika zaidi zinazohitajika kwa ajili ya jamii kamilifu, jamii bora, zitahitaji nguvu zisizo za kawaida kwa ajili ya kuanzishwa kwake. Kujifunza somo hili kutasaidia kuleta (badala ya kutoridhika kunakojiongeza) "utauwa pamoja na kuridhika," huku tukisubiri Ufalme wa Mungu na kuomba, "Ufalme wako uje; mapenzi yako yafanyike duniani kama yalivyo mbinguni."

Tiba ya Kodi Moja

Bila shaka, kwa sababu aliona athari za Ukomunisti, Utaifa na Usoshalisti, kama ilivyoelezwa hapo juu, Bwana Henry George alibuni mpango wenye sifa fulani, unaojulikana kama "Nadharia ya Kodi Moja." Hii inaweza kusemwa kuwa kinyume cha Ukomunisti kwa baadhi ya nyanja. Ni *Ubinadamu* katika vipengele vingi muhimu. Inamwacha mtu binafsi kwa rasilimali za tabia yake mwenyewe, juhudi na mazingira yake; isipokuwa kwamba ingehifadhi kwa kila mtu haki isiyoweza kuachiliwa ya kushiriki, kama baraka za pamoja za Muumba—hewa, maji na ardhi. Inapendekeza mabadiliko kidogo sana ya moja kwa moja ya mfumo wa sasa wa kijamii. Ikidai kuwa ukosefu wa usawa wa sasa wa mali, kadiri unavyonyanyasa na kuumiza, ni matokeo kamili ya umiliki wa kibinafsi wa ardhi, nadharia hii inapendekeza kwamba ardhi zote zirudi kuwa mali ya ukoo wa Adamu kwa ujumla; na inadai kuwa hivyo basi maovu ya mfumo wetu wa sasa wa kijamii yatafanyiwa marekebisho kwa haraka. Inapendekeza

[D495]
kwamba ugawaji huu upya wa ardhi utafanywa, si kwa kuigawa kwa uwiano miongoni mwa familia ya wanadamu, bali kwa kuichukulia yote kama shamba moja kubwa, na kumruhusu kila mtu kama mpangaji kutumia kadri atakavyotaka ya kile anacho sasa, na kukusanya kodi ya ardhi au kodi ya pango kutoka kwa kila mkazi kwa uwiano na thamani ya ardhi (mbali na thamani ya majengo au maboresho mengine yaliyopo juu yake). Hivyo basi, kiwanja kitupu kingepimwa kodi au kodi ya kukodi kubwa sawa na kiwanja kilicho karibu nacho ambacho kimejengwa, na shamba lisilolimwa kingepimwa kodi sawa na shamba lenye rutuba lililo karibu nacho. Kodi hii itakayokusanywa ingeunda mfuko kwa ajili ya kila lengo la ustawi wa jumla—kwa ajili ya shule, mitaa, barabara, maji, n.k., na kwa ajili ya serikali za mitaa na serikali kuu; hivyo basi ndiyo maana nadharia hii inaitwa, "Kodi Moja."

Matokeo yake bila shaka yangekuwa ni kufungua maelfu ya viwanja vya miji na mashamba yasiyozaa, ambavyo sasa vinamilikiwa kwa madhumuni ya ubashiri, ili viweze kukaliwa na watu; kwa sababu kodi zote zikichanganywa kuwa moja, na kuondolewa kwenye mifugo, mashine, biashara na maboresho ya kila aina, na zote zikilenga ardhi pekee, ingefanya kodi ya ardhi kuwa kitu kikubwa; lakini ikawa ya kiwango, ili isionyeshe upendeleo; ardhi duni za kilimo au zilizoko mbali na usafiri zingetoza kodi kwa kiwango kidogo zaidi kuliko ardhi bora, na zile zilizo karibu na usafiri. Vilevile, viwanja vya mjini vingethaminishwa kulingana na thamani, eneo na mazingira yake vikizingatiwa.

Sheria kama hiyo, itakayotumika kumi ya miaka baada ya kupitishwa, ingekuwa na athari ya papo hapo ya kupunguza thamani ya mali isiyohamishika, na ifikapo wakati itakapoanza kutumika, mamilioni ya ekari na maelfu ya viwanja vya miji vingeachiliwa kwa yeyote anayeweza kuvitumia na kulipa kodi zilizokadiriwa. Bwana Henry George alitumia fursa ya ukweli kwamba Papa Leo XIII alitoa Waraka wa Kitume kuhusu Kazi, kuchapisha kijitabu cha kujibu, chenye kichwa, "Barua Wazi kwa Papa Leo XIII," n.k. Kwa kuwa kina mawazo mazuri kadhaa yanayohusiana na mada yetu na zaidi ya hayo ni tamko zaidi la

[D496]
kwa nadharia inayojadiliwa, tunatoa dondoo kwa ukarimu kama ifuatavyo:

Dondoo kutoka Barua Wazi
na Bwana Henry George kwa Papa Leo XIII, kujibu
Encyclical yake kuhusu
Swali la Kazi Linalochanganya.

"Inaonekana kwetu kuwa Utakatifu wako umekosa maana yake halisi kwa kuashiria kwamba Kristo, kwa kuwa mwana wa msonaji na yeye mwenyewe kufanya kazi kama msonaji, alionyesha tu kwamba 'hakuna cha kuona aibu katika kutafuta mkate wa mtu kwa kazi.' Kusema hivyo ni karibu sawa na kusema kwamba kwa kutowiba watu alionyesha kwamba hakuna cha kuona aibu katika uaminifu. Ukichunguza jinsi uainishaji wa watu wote kuwa wafanyakazi, waliaji na wezi ulivyo wa kweli kwa mtazamo mpana, utaona kwamba ilikuwa haiwezekani kimaadili kwamba Kristo, wakati wa kukaa kwake duniani, awe kitu kingine chochote isipokuwa mfanyakazi, kwa kuwa yeye aliyekuja kutimiza toroti alipaswa kutii toroti ya Mungu ya kazi kwa tendo na kwa neno.

"Tazama jinsi maisha ya Kristo duniani yalivyodhihirisha sheria hii kikamilifu na kwa uzuri. Akiingia katika maisha yetu ya kidunia katika udhaifu wa utotoni, kama ilivyowekwa kwamba wote waingie, Yeye kwa upendo alichukua kile ambacho katika mpangilio wa kawaida hutolewa kwa upendo, riziki, inayopatikana kwa kazi, ambayo kizazi kimoja kinadai kwa wale wanaofuata moja kwa moja. Alipofikia utu uzima alijipatia riziki yake kwa kazi ile ya kawaida ambayo wengi wa wanadamu lazima na huipatia. Kisha akipita katika ngazi ya juu zaidi—ya juu kabisa—ya kazi, alijipatia riziki yake kwa kufundisha kweli za kimaadili na kiroho, akipokea malipo yake ya kimwili katika sadaka za upendo za wasikilizaji wenye shukrani, na hakukataa manukato ya thamani ambayo Mariamu alipaka miguu yake. Hivyo, alipowachagua wanafunzi wake, hakwenda kwa wamiliki wa ardhi au wanyonyaji wengine wanaoishi kwa jasho la wengine, bali kwa watu wa kawaida wanaofanya kazi. Na alipowaita katika uwanja wa juu zaidi wa kazi na kuwapeleka kufundisha kweli za kimaadili na kiroho, aliwaambia wachukue, bila kujiona bora kwa upande mmoja, au hisia ya unyanyapaa kwa upande mwingine, malipo ya upendo kwa kazi hiyo,

[D497]

akiwaambia kwamba 'mfanyakazi anastahili mshahara wake,' hivyo akionyesha, kama tunavyoshikilia, kwamba si kazi zote zinajumuisha kile kinachoitwa kazi ya mikono, bali kwamba yeyote anayesaidia kuongeza utimilifu wa maisha katika upande wa kimwili, kiakili, kimaadili au kiroho, naye pia ni mfanyakazi.*

Kwa kudhani kwamba wafanyakazi, hata wafanyakazi wa kawaida wa mikono, ni maskini kiasili, unapuuzia ukweli kwamba kazi ndiyo inayozalisha utajiri, na unahusisha sheria ya asili ya Muumba na dhuluma inayotokana na ukiukaji wa kibinadamu wa nia yake ya wema. Katika hali ya chini kabisa ya sanaa, inawezekana, pale ambapo haki inatawala, kwa watu wote wenye afya kupata riziki. Kwa vifaa vya kuokoa kazi vya wakati wetu, inapaswa kuwa inawezekana kwa wote kupata zaidi. Na hivyo, kwa kusema kwamba umaskini si aibu, unawasilisha dokezo lisilo na msingi. Kwa maana umaskini unapaswa kuwa aibu, kwa sababu katika hali ya haki ya kijamii, isipokuwa umejitokeza kutokana na bahati mbaya isiyoepukika, unamaanisha ukosefu wa uangalifu au uvivu.

Huruma ya Utakatifu wako inaonekana kuelekezwa pekee kwa maskini, wafanyakazi. Je, hii inapaswa kuwa hivyo? Je, wavivu matajiri hawapaswi pia kuhurumiwa? Kwa neno la Injili ni matajiri badala ya maskini wanaohitaji huruma. Na kwa yeyote anayeamini katika maisha ya baadaye, hali ya yule anayefufuka na kugundua kuwa mamilioni yake aliyoyapenda yameachwa nyuma lazima ionekane ya kuhurumiwa. Lakini hata katika maisha haya, matajiri ni wa kuhurumiwa kweli. Ubaya hauko katika utajiri wenyewe—lakini katika mamlaka yake juu ya vitu vya kimwili

---

Wala isisahaulike kwamba mchunguzi, mwanafalsafa, mwalimu, msanii, mshairi, na kasisi, ingawa hawajishughulishi na uzalishaji wa utajiri, hawajishughulishi tu na uzalishaji wa manufaa na kuridhika ambavyo uzalishaji wa utajiri ni njia tu ya kufikia, bali kwa kupata na kusambaza maarifa, kuchochea nguvu za akili na kuinua hisia za kimaadili, wanaweza kuongeza sana uwezo wa kuzalisha utajiri. Kwa maana mwanadamu haishi kwa mkate tu Yeye ambaye kwa juhudi yoyote

ya akili au mwili inachangia katika jumla ya utajiri unaofurahisha, inaongeza jumla ya maarifa ya binadamu, au inampa maisha ya binadamu hadhi ya juu zaidi au utimilifu mkubwa zaidi—yeye, kwa maana pana ya maneno hayo, ni 'mtayarishaji,' 'mfanyakazi,' 'mfanyakazi wa mikono,' na anapata mshahara halali kwa njia ya haki. Lakini yeye ambaye bila kufanya lolote ili kuwafanya wanadamu kuwa matajiri, wenye hekima, wema, na wenye furaha zaidi, anaishi kwa jasho la wengine—yeye, bila kujali atakavyoitwa kwa jina la heshima, au jinsi makuhani wa Mamoni wanavyoweza kupeperusha vikungu vyao vya uvumba mbele yake, katika uchambuzi wa mwisho ni ombaomba tu au mwizi.

[D498]
mambo; ni kumiliki utajiri wakati wengine wamezama katika umaskini; katika kuinuliwa juu ya kugusa maisha ya ubinadamu, kutoka kwa kazi na mapambano yake, matumaini na hofu zake, na zaidi ya yote, kutoka kwa upendo unaotamuisha maisha, na huruma za kindaki na matendo ya ukarimu yanayodumisha imani kwa mwanadamu na matumaini kwa Mungu. Fikiria jinsi matajiri wanavyoona upande duni wa asili ya binadamu; jinsi wanavyozungukwa na watoa pongezi na wanafiki; jinsi wanavyopata vyombo tayari sio tu vya kuridhisha tamaa mbaya, bali pia vya kuzichochea na kuzihamasisha; jinsi wanavyopaswa kuwa macho kila wakati wasidanganywe; jinsi mara nyingi wanavyoshuku nia fiche nyuma ya kitendo cha wema au neno la kirafiki; jinsi wanapojaribu kuwa wakarimu wanazungukwa na walevi wasio na haya na wadanganyifu wenye hila; jinsi mara nyingi upendo wa kifamilia unapoa kwao, na vifo vyao vinatarajiwa kwa furaha isiyofichika ya matarajio ya kumiliki. Uovu mbaya zaidi wa umaskini hauko katika uhaba wa vitu vya kimwili, bali katika kudhoofisha na kupotosha sifa za juu za utu. Hivyo basi, ingawa kwa njia nyingine, kumiliki utajiri usiojishindiwa pia hudhoofisha na kupotosha kile kilicho bora zaidi katika mwanadamu.

Amri za Mungu haziwezi kuepukwa bila adhabu. Ikiwa ni amri ya Mungu kwamba wanadamu wataupata mkate wao kwa kazi, matajiri wavivu lazima wahangaike. Na wanahangaika. Tazama upungufu kamili wa maisha ya wale wanaoishi kwa ajili ya raha; tazama maovu ya kuchukiza yanayozaliwa katika tabaka ambalo, likizungukwa na umaskini, limejaa utajiri. Tazama adhabu hiyo ya kutisha ya *kuchoshwa* na maisha ambayo maskini hawaiwajui sana kiasi kwamba hawawezi kuelewa; tazama mtazamo wa kukata tamaa unaokua miongoni mwa matabaka ya matajiri—unaomfukuza Mungu, unaowadharau wanadamu, unaoona uwepo wenyewe kuwa uovu, na unaoogopa kifo lakini unatamani kutoweka kabisa.

Wakati Kristo alipomwambia kijana tajiri aliyemtafuta amuuzie kila alichokuwa nacho na awape maskini, hakuwa akifikiria maskini, bali kijana huyo. Na sina shaka kwamba miongoni mwa matajiri, na hasa miongoni mwa matajiri waliojijenga wenyewe, kuna wengi ambao wakati mwingine, angalau, huhisi kwa dhati upuuzi wa utajiri wao na kuhofia hatari na vishawishi ambavyo utajiri huo huwaweka watoto wao katika hatari. Lakini nguvu ya mazoea ya muda mrefu, msukumo wa kiburi, msisimko wa kutengeneza na kumiliki kile ambacho kimekuwa kwao kama sarafu za mchezo wa karata, matarajio ya familia ambayo yamechukua

[D499]
tabia ya haki, na ugumu halisi wanaoupata katika kutumia utajiri wao kwa njia yoyote ile njema, huwafunga kwenye mzigo wao, kama punda mchovu kwenye mzigo wake, hadi wanapokwama kwenye kilima cha mwisho kinachopakana na maisha haya.

Wanaume wanao hakika ya kupata chakula watakapohitaji hula tu kile tamaa yao ya kula inavyowaongoza. Lakini kwa makabila machache yanayoishi pembezoni mwa dunia inayofaa kuishi, maisha ni njaa au karamu. Wakiwa wamevumilia njaa kwa siku nyingi, hofu yake huwafanya wajaze tumbo lao kama nyoka wakubwa wanapofanikiwa kuwinda wanyama wa porini. Na hivyo, kile kinachoiweka laana kwenye utajiri ndicho kinachowasukuma watu kuutafuta, kile kinachoufanya utajiri kutamaniwa na kuheshimiwa—ni hofu ya uhaba. Kama vile matajiri waliokithiri walivyo matokeo ya umasikini uliokithiri, ndivyo pia sifa ya utajiri inayoharibu roho ilivyo tasiri tu ya uhaba unaoifanya mwanadamu kuwa kama mnyama na kumdhalilisha. Uovu halisi unatokana na dhuluma ambayo ndiyo chanzo cha umiliki usio wa kawaida na ukosefu usio wa kawaida.

"Lakini dhuluma hii haiwezi kulaumiwa kwa watu binafsi au tabaka. Ukwepo wa umiliki wa ardhi binafsi ni kosa kubwa la kijamii ambalo jamii kwa ujumla inateseka kutokana nalo, na ambalo matajiri sana na maskini sana wote ni waathiriwa wake, ingawa wako katika pande tofauti kabisa. Tukiona hivi, inaonekana kwetu kama ukiukwaji wa upendo wa Kikristo kuzungumzia matajiri kana kwamba wao binafsi wanawajibika kwa mateso ya maskini. Hata hivyo, mnapofanya hivi, mnasisitiza kwamba *chanzo* cha utajiri mkubwa mno na umaskini unaonyanyasa kisigusiwe. Huyu ni mtu mwenye uvimbe unaoharibu sura na hatari. Daktari mmoja angeondoa kwa upole, kwa utulivu, lakini kwa uthabiti. Mwingine anasisitiza usiondolewe, lakini wakati huo huo anamtumia mwathirika huyo maskini kama kichwa cha mswada na kumdhihaki. Nani yuko sahihi?

Katika kutafuta kurejesha wanadamu wote katika haki zao sawa na za asili, hatutafuti manufaa ya tabaka lolote, bali ya wote. Kwani tunajua kwa imani na tunaona kwa uhalisia kwamba dhulma haiwezi kumfaa mtu yeyote na kwamba haki lazima iwafaidi wote.

"Wala hatutafuti 'usawa wa bure na wa kuchekesha.'... Usawa tutakaoleta si usawa wa mali, bali usawa wa fursa za asili....

"Na kwa kuchukua kwa matumizi ya jamii kile tunachoona waziwazi kuwa ni mfuko mkuu uliokusudiwa kwa jamii katika mpangilio wa kimungu, hatutoza hata kodi ndogo zaidi kwa wenye mali, haijalishi wangekuwa matajiri kiasi gani. Sio tu kwamba tunachukulia

[D500]

kodi kama hizo ni ukiukaji wa haki ya umiliki, bali tunaona kwamba kwa mujibu wa mipangilio mizuri katika sheria za kiuchumi za Muumba haiwezekani kwa mtu yeyote kupata utajiri kwa njia ya haki, bila wakati huo huo kuongeza kwenye utajiri wa dunia....

Mtakatifu wako katika Encyclical anatoa mfano wa hili. Ukikataa usawa wa haki kwa msingi wa kimaisha, lakini ukitambua kwamba kuna haki ya kuishi, unathibitisha haki ya wafanyakazi kupata ajira, na haki yao ya kupokea kutoka kwa waajiri wao mshahara fulani usio na kikomo. Hakuna haki kama hizo. Hakuna mtu anayehaki ya kumlazimisha mwingine ajisajili kazini, au kudai mshahara mkubwa kuliko ule ambaye mwenzake yuko tayari kutoa, au kwa njia yoyote kumshinikiza mwingine ili ampandishie mshahara kinyume na matakwa yake. Hakuna hoja bora ya kimaadili kwa ajili ya madai kama hayo kutoka kwa wafanyakazi kwa waajiri kuliko ilivyo kwa waajiri kudai kwamba wafanyakazi walazimishwe kuwafanyia kazi wasipotaka na kukubali mishahara ya chini kuliko wanayokubali. Hoja yoyote inayoonekana kuwa ya haki inatokana na kosa la awali, kuwanyima wafanyakazi haki zao za asili....

"Kristo alamhini Daudi, ambaye aliposongwa na njaa alitenda kile ambacho kwa kawaida kingekuwa ni unyanyasaji wa hekalu, kwa kuchukua kutoka hekaluni mikate ya uwakilishi. Lakini katika hili alikuwa mbali sana na kusema kwamba kuiba makanisa ilikuwa njia sahihi ya kutafuta riziki.

"Hata hivyo, katika Waraka huo, unapongeza utumiaji katika mahusiano ya kawaida ya maisha, chini ya hali za kawaida, wa kanuni ambazo katika maadili zinavumiliwa tu chini ya hali zisizo za kawaida. Mnashindwa na hili kutokana na kukanusha kwenu haki halisi. Haki ya asili ambayo kila mtu ana siyo ile ya kudai ajira au mshahara kutoka kwa mtu mwingine; bali ni ile ya kujiajiri mwenyewe—ya kuitumia kwa bidii yake ghala lisiloisha ambalo Muumba amelipanga katika *nchi* kwa ajili ya wanadamu wote. Kama ghala hilo lingekuwa wazi, kama tutakalifungua kwa kodi moja, mahitaji ya kawaida ya ajira yangelingana na usambazaji, mtu anayeuza ajira na mtu anayeinunua wangekuwa wafanyabiashara huru kwa manufaa ya pande zote, na chanzo chote cha mzozo kati ya mfanyakazi na mwajiri kingetoweka. Kwani wakati huo, kila kitu kikiwa

[D501]

Wakiwa huru kujiajiri, fursa tu ya kufanya kazi ingekoma kuonekana kama neema; na kwa kuwa hakuna mtu ambaye angefanyia mwingine kazi kwa malipo ya chini, kwa kuzingatia yote, kuliko anavyoweza kupata kwa kujiajiri, mishahara ingeongezeka kwa lazima hadi thamani yake kamili, na uhusiano kati ya mfanyakazi na mwajiri ungeongozwa na maslahi na urahisi wa pande zote.

Hii ndiyo njia pekee ambayo wanaweza kudhibitiwa kwa kuridhisha.

"Utukufu wako unaonekana kudhania kwamba kuna kiwango fulani cha haki cha mshahara ambacho waajiri wanapaswa kuwa tayari kulipa na kwamba wafanyakazi wanapaswa kuridhika kukipokea, na kufikiria kwamba kama hili lingehakikishwa basi mizozo yangeisha. Kiwango hiki unaonekana kukifikiria kama kile kitakachowapa wafanyakazi maisha ya kiasi, na labda kuwasaidia kwa kufanya kazi kwa bidii na kuwa na uchaji wa pesa kuweka akiba kidogo.

"Lakini je, kiwango cha haki cha mshahara kinawezaje kuwekwa bila 'majibizano ya soko' kama vile bei ya haki ya mahindi au nguruwe au meli au picha za sanaa haiwezi kuwekwa hivyo? Na je, udhibiti wa kiholela katika kisa kimoja kama ilivyo katika kingine hautazuia mwingiliano huo ambao huendeleza kwa ufanisi zaidi mrekebisho wa kiuchumi wa nguvu za uzalishaji? Kwa nini wanunuzi wa kazi, kama ilivyo kwa wanunuzi wa bidhaa, waombwe kulipa bei za juu kuliko zile wanazolazimika kulipa katika soko huru? Kwa nini wauzaji wa kazi waridhike na chochote kidogo kuliko wanachoweza kupata katika soko huru? Kwa nini wafanyakazi waridhike na chakula cha kawaida wakati dunia ina utajiri mwingi? Kwa nini waridhike na maisha ya kazi ngumu na uhaba kwa maisha yao yote, wakati dunia ina wingi wa neema? Kwa nini wao pia wasitamani kuridhisha hisia zao za juu, na ladha zao bora? Kwa nini waridhike daima kusafiri katika sehemu ya chini ya meli wakati wengine wanapata raha zaidi katika kabati?

"Wala hawatakubali. Mvurugo wa wakati wetu hauibuki kwa sababu tu kwamba kwa wafanyakazi ni vigumu zaidi kuishi kwa kiwango kilekile cha starehe. Ni pia, na pengine kwa kiasi kikubwa zaidi, kutokana na kuongezeka kwa matamanio yao kadiri kiwango cha starehe kinavyoboreka. Ongezeko hili la tamaa lazima liendelee; kwa maana wafanyakazi ni wanadamu, na mwanadamu ni mnyama asiyesitirika.

"Yeye si ng'ombe, ambaye inaweza kusemwa, nyasi kiasi hiki, nafaka kiasi hiki, maji kiasi hiki, na chumvi kidogo, naye atafurahi. Kinyume chake, kadiri mwanadamu anavyopata ndivyo anavyotamani zaidi. Anapopata chakula cha kutosha, hupenda chakula bora zaidi. Anapopata makazi, hutaka makazi mapana na ya kuvutia zaidi. Anapokidhi mahitaji yake ya msingi,

[D502]

aridhika. Kinyume chake, kadiri mwanadamu anavyopata ndivyo anavyotamani zaidi. Anapopata chakula cha kutosha, anahitaji chakula bora zaidi. Anapopata makazi, anahitaji makazi mapana na ya kuvutia zaidi. Mahitaji yake ya kimwili yanapokidhiwa, ndipo tamaa za kiakili na kiroho zinapoibuka.

"Kutoridhika huku kusikokoma ni sehemu ya asili ya mwanadamu—ya ile asili tukufu inayomwinua juu ya wanyama kwa pengo lisilo na kipimo, na kumwonyesha kuwa kwa kweli ameumbwa kwa sura ya Mungu. Haishindaniwi, kwa sababu ndiyo msukumo wa maendeleo yote. Ni hiki ndicho kimeinua mnara wa Mtakatifu Petro, na kwenye turubai isiyo na uhai kumefanya uso wa kimalaika wa Madonna kung'aa; ni hii imepima jua na kuchambua nyota, na kufungua ukurasa baada ya ukurasa wa kazi za ajabu za akili ya ubunifu; ni hii imepunguza Bahari ya Atlantiki kuwa kivuko cha meli na kufunza radi kubeba ujumbe wetu hadi nchi za mbali zaidi; ni hii inayoifungua kwetu fursa ambazo mbele yake yote ambayo ustaarabu wetu wa kisasa umefanikiwa hadi sasa zinaonekana kuwa ndogo. Wala haiwezi kukandamizwa isipokuwa kwa kuwadhilisha na kuwatendea watu kama wanyama; kwa kuifanya Ulaya kuwa kama Asia.

Hivyo basi, isipokuwa kwa kile ambacho mshahara ungeweza kupatikana wakati vizuizi vyote kwa wafanyakazi vimeondolewa, na fursa za asili zimepatikana kwa usawa kwa wote, haiwezekani kuweka kiwango chochote cha mshahara kitakachoonekana kuwa cha haki, au kiwango chochote cha mshahara kinachoweza kuzuia wafanyakazi kujitahidi kupata zaidi. Badala ya kuwafanya wafanyakazi waridhike kidogo na kuboresha hali yao, ni hakika kuwa itawafanya wasiridhike zaidi.

"Wala hauko kuomba *haki* unapowaomba waajiri kuwalipa wafanyakazi wao zaidi ya walivyolazimika kulipa—zaidi ya wangeweza kupata wengine kufanya kazi hiyo. Unaomba *hisani*. Kwa maana ziada ambayo mwajiri tajiri anatoa hivi si mshahara kwa kweli, ni hisani tu.

"Ninapozungumzia hatua za kivitendo za kuboresha hali ya wafanyakazi ambazo Utakatifu wako unapendekeza, sijamenywa kile unachosisitiza sana—misaada. Lakini hakuna chochote cha kivitendo katika mapendekezo kama hayo kama tiba ya umaskini, wala hakuna mtu atakayeyachukulia hivyo. Kama ingekuwa inawezekana kwa kutoa misaada kuondoa umaskini, basi usingekuwepo umaskini katika Ulimwengu wa Kikristo.

[D503]

"Uhisani kwa kweli ni wema mkuu na mzuri, unaothaminiwa na mwanadamu na kupendwa na Mungu. Lakini uhisani lazima ujengwe juu ya haki. Hauwezi kuipita haki.

"Kinachokosea katika hali ya wafanyakazi kote katika ulimwengu wa Kikristo ni kwamba wafanyakazi wananyang'anywa. Na wakati mnapohalalisha kuendelea kwa wizi huo, ni upuuzi kupigia debe hisani. Kufanya hivyo—kupendekeza hisani kama mbadala wa haki, kwa hakika ni jambo linalofanana kimsingi na zile uzushi, zilizotukuzwa na watangulizi wenu, zilizofundisha kwamba injili ilikuwa imefuta sheria, na kwamba upendo wa Mungu uliwaachilia watu huru kutoka kwa wajibu wao wa kimaadili.

Yote ambayo hisani inaweza kufanya pale ambapo dhuluma ipo ni hapa na pale kupunguza kwa kiasi fulani athari za dhuluma. Haiwezi kuzitibu. Wala hata kile kidogo inachoweza kufanya kupunguza athari za dhuluma hakiko bila uovu. Kwa maana, yale yanayoweza kuitwa sifa za ziada, kama katika maana hii, sifa za pili, hufanya uovu pale ambapo sifa za msingi au za kwanza hazipo. Hivyo basi, utulivu ni sifa njema, na bidii ni sifa njema. Lakini mwizi mwenye busara na bidii ni hatari zaidi. Hivyo basi, uvumilivu ni wema. Lakini uvumilivu chini ya uonevu ni kuruhusu uonevu. Hivyo basi, ni wema kutafuta maarifa na kujitahidi kukuza nguvu za akili. Lakini mtu mwovu anakuwa na uwezo mkubwa zaidi wa kutenda maovu kwa sababu ya akili zake. Shetani daima tunawafikiria kuwa na akili.

Na hivyo ile 'huruma' bandia inayotupilia mbali na kukataa haki hufanya mabaya. Kwa upande mmoja inaharibu maadili ya wapokeaji wake, ikidhihaki utu huo wa binadamu ambao, kama mnavyosema, 'Mungu mwenyewe humheshimu,' na kuwageuza kuwa walevi na maskini watu ambao, ili wawe raia wanaojitegemea na wenye heshima, wanahitaji tu kurejeshewa kile ambacho Mungu amewapa. Kwa upande mwingine, hutenda kama dawa ya kutuliza dhamiri za wale wanaoishi kwa kuiba mali ya wenzao, na hukuzia udanganyifu huo wa kimaadili na kiburi cha kiroho ambacho Kristo bila shaka alikuwa akimaanisha aliposema ni rahisi zaidi ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko mtu tajiri kuingia katika ufalme wa mbinguni. Kwa maana huwafanya watu, waliozama katika dhuluma, na wanaotumia pesa zao na ushawishi wao kuimarisha dhuluma, wafikiri kwamba kwa kutoa sadaka wanafanya zaidi ya wajibu wao kwa wanadamu na wanastahili kupendwa sana na Mungu, na kwa njia isiyoeleweka kuuhusisha wema wao wenyewe na kile ambacho kwa kweli

[D504]

ni mali ya wema wa Mungu. Kwa maana, fikiria: Nani ni Mpezi-wote? Nani yule ambaye, kama mnavyosema, 'anamdeni mwanadamu ghala lisiloweza kuisha,' na ambalo 'analoipata tu katika rutuba isiyoisha ya dunia.' Si Mungu? Na kwa hiyo, watu wanaponyimwa ukarimu wa Mungu wao, na kuwekwa tegemezi la ukarimu wa viumbe wenzao, si viumbe hawa, kana kwamba, wanawekwa mahali pa Mungu, ili kujisifu kwa kulipa madeni ambayo wewe mwenyewe unasema Mungu anadaiwa?

"Lakini mbaya zaidi, labda, kuliko yote ni jinsi ambavyo kuweka badala huku kwa maagizo yasiyoeleweka ya hisani badala ya mahitaji dhahiri ya haki kunafungua njia rahisi kwa walimu wanaodai kuwa wa dini ya Kikristo wa matawi na madhehebu yote kuwafurahisha Wapendwa huku wakijihakikishia kuwa wanamtumikia Mungu....

"Hapana, Mtakatifu wako, kama vile imani isiyo na matendo iko kifo, kwa kuwa watu hawawezi kumtolea Mungu haki yake huku wakikataa kuwapa wenzao haki alizowapa, ndivyo upendo, usioungwa mkono na haki, hauwezi kufanya lolote kutatua tatizo la hali ya sasa ya wafanyakazi. Hata kama matajiri wangetoa 'mali zao zote kuwapa maskini na miili yao kuchomwa,' umaskini ungeendelea wakati umiliki wa ardhi ukiendelea.

"Chukua mfano wa mtu tajiri wa leo ambaye kwa dhati anataka kujitolea mali yake kwa ajili ya kuboresha hali ya wafanyakazi. Anaweza kufanya nini?

"Kutoa utajiri wake kwa wale wanaouhitaji? Anaweza kuwasaidia baadhi wanaostahili, lakini hataboresha hali kwa ujumla. Na dhidi ya wema anaoweza kufanya kutakuwa na hatari ya kusababisha madhara.

"Kujenga makanisa? Chini ya kivuli cha makanisa umaskini huchochea, na maovu yanayotokana nayo huzaa.

"Jenga shule na vyuo? Ingawa inaweza kuwafanya watu waone uovu wa umiliki binafsi wa ardhi, elimu iliyoongezeka haiwezi kuwafaidia wafanyakazi wa kawaida, kwa sababu kadri elimu inavyosambaa, mishahara ya elimu inashuka.

"Kuanzisha hospitali? Kwa nini, tayari kwa wafanyakazi inaonekana kuna wengi mno wanaotafuta kazi, na kuokoa na kurefusha maisha ni kuongeza mzigo.

"Jenga nyumba za mfano? Isipokuwa akishusha bei za makazi, yeye huwafukuza mbali zaidi wale wa tabaka ambalo angetaka kuwafaidia,

[D505]

na anapopunguza gharama za makazi, analeta wengi zaidi kutafuta ajira na kupunguza mishahara.

"Kuanzisha maabara, shule za kisayansi, warsha za majaribio ya kimaumbile? Yeye huamsha tu uvumbuzi na ugunduzi, nguvu hasa ambazo, zikifanya kazi katika jamii inayotegemea umiliki wa kibinafsi wa ardhi, zinakandamiza kazi kama kati ya jiwe la juu na jiwe la chini la kusaga.

"Kuhimiza uhamiaji kutoka maeneo ambako mishahara ni midogo kwenda maeneo ambako ni ya juu kidogo? Akifanya hivyo, hata wale anaowawezesha kuhama mwanzoni watamgeukia hivi karibuni na kudai uhamiaji huo usitishwe, kwa kuwa unapunguza mishahara yao.

"Kutoa bure ardhi yoyote aliyo nayo, au kukataa kupokea kodi yake, au kuikodisha kwa kodi ya chini kuliko bei ya soko? Atatengeneza tu wamiliki wapya wa ardhi au wamiliki wa sehemu; anaweza kuwafanya baadhi ya watu kuwa matajiri zaidi, lakini hatatenda chochote kuboresha hali ya jumla ya wafanyakazi.

Au akijikumbusha wale raia wenye ari ya umma wa nyakati za kale walio tumia fedha nyingi kuboresha miji yao ya asili, je, atajaribu kupamba jiji alilozaliwa au alilolichagua? Na afanye vivuli vipana na viwe vidogo na vilivyopinda viwe vipana na vidogo, na ajenge bustani na kusimamisha chemchemi, na afungue njia za tramu na alete reli, au kwa njia yoyote afanye jiji lake alilolichagua kuwa zuri na lenye mvuto, na matokeo yatakuwa nini? Je, si lazima wale wanaotumia neema ya Mungu ndio watakaotumia yake pia? Je, si thamani ya ardhi itaongezeka, na kwamba matokeo halisi ya hisani zake yatakuwa ongezeko la kodi na neema kwa wamiliki wa ardhi? Kwani, hata tangazo tu kwamba anapanga kufanya mambo kama hayo litasababisha uvumi na kupandisha thamani ya ardhi kwa kasi kubwa.

"Basi, mtu aliye na mali anaweza kufanya nini kuboresha hali ya wafanyakazi?

"Haezi kufanya chochote isipokuwa kutumia nguvu zake kwa ajili ya kuondoa udhalimu mkuu wa msingi unaonyang'anya watu haki yao ya kuzaliwa. Haki ya Mungu inacheka mbele ya majaribio ya wanadamu kuitia mbadala kwa kitu kingine chochote."

* * *

"Wakati ndani ya mipaka finyu, umoja wa wafanyakazi huendeleza wazo la maslahi ya pamoja, na mara nyingi husaidia

[D506]

kuongeza ujasiri na kukuza elimu ya kisiasa, na ingawa imewezesha makundi madogo ya wafanyakazi kuboresha hali yao kiasi, na kupata, kana kwamba, nafasi ya kupumua, bado haizingatii sababu za jumla zinazoamua hali za kazi, na inajitahidi kuinua sehemu ndogo tu ya umma mkubwa kwa njia ambazo haziwezi kuwasaidia wengine. Likiwa na lengo la kupunguza ushindani—kuzuia haki ya kufanya kazi, mbinu zake ni kama za jeshi, ambalo hata katika jambo la haki linaharibu uhuru na linaweza kutumiwa vibaya, wakati silaha yake, mgomo, ni ya uharibifu kwa asili yake, kwa wapiganaji na wasio wapiganaji, ikiwa ni aina ya vita vya kukaa kimya. Kutumia kanuni ya vyama vya wafanyakazi katika sekta zote za viwanda, kama baadhi wanavyoota kufanya, kungekuwa ni kuwafanya watu kuwa watumwa katika mfumo wa tabaka.

Au chukua hata hatua za wastani kama vile kuweka kikomo kwa saa za kazi na kazi ya wanawake na watoto. Hizi ni za juu juu kwa kutotazama zaidi ya hamu ya wanaume, wanawake na watoto wadogo ya kufanya kazi kupita kiasi, na kwa kupendekeza kwa nguvu kuzuia kazi ya ziada huku wakipuuza kabisa chanzo chake, uchungu wa umaskini unaowalazimisha wanadamu kufanya hivyo. Na mbinu ambazo lazima zitumike kutekeleza vikwazo hivi, huongeza idadi ya maafisa, huingilia uhuru wa mtu binafsi, huchochea rushwa na zina uwezekano wa kutumiwa vibaya.

Kuhusu ujamaa kamili, ambao unastahili heshima zaidi kwa kuwa na ujasiri wa misimamo yake, ungepeleka maovu haya hadi kilele chake. Kwa kukimbilia kufikia hitimisho bila juhudi za kugundua sababu, haioni kwamba ukandamizaji hautoki katika asili ya mtaji, bali unatokana na uovu unaonyang'anya wafanyakazi mtaji kwa kuwatenganisha na ardhi, na unaounda mtaji bandia ambao kwa kweli ni unyonyaji wa kibiashara uliotawaliwa na mtaji. Haioni kwamba isingewezekana kwa mtaji kuonea wafanyakazi kama wafanyakazi wangekuwa huru kwa nyenzo asilia za uzalishaji; kwamba mfumo wa mshahara wenyewe unatokana na manufaa ya pande zote, ukiwa ni aina ya ushirikiano ambapo upande mmoja unapendelea matokeo maalum kuliko matokeo ya nasibu; na kwamba kile kinachokiita 'sheria ya chuma ya mishahara' si sheria ya asili ya mishahara, bali ni sheria ya mishahara katika hali isiyo ya asili ambapo watu wananyimwa uwezo kwa kunyimwa nyenzo za maisha na kazi. Inashindwa kuona kwamba kile kinachokitambua kimakosa kama maovu ya ushindani kwa kweli ni maovu ya ushindani uliozuiliwa—yanatokana na ushindani wa upande mmoja

[D507]

ambayo watu wanalazimishwa kuingia wakiwa wamebanwa ardhi; wakati mbinu zake, kuwashirikisha watu katika majeshi ya viwandani, uelekezi na udhibiti wa uzalishaji na ubadilishanaji wote na mashirika ya serikali au nusu-serikali, kama zingetekelezwa kikamilifu, zingemaanisha udhalimu wa Kiejipti.

Tunatofautiana na Wanasoshalisti katika utambuzi wetu wa uovu, na tunatofautiana nao kuhusu tiba. Hatuna hofu na mtaji, tukiuona kama msaidizi wa asili wa kazi; tunaona riba yenyewe kuwa ya asili na ya haki; hatungeweka kikomo kwa mkusanyiko, wala kuwabebesha matajiri mzigo wowote ambao haujawekwa kwa usawa kwa maskini; hatuoni ubaya wowote katika ushindani, bali tunaona ushindani usio na kizuizi ni muhimu kwa afya ya mfumo wa viwanda na jamii kama vile mzunguko huru wa damu ulivyo kwa afya ya mwili—kuwa ndiyo njia ya kuhakikisha ushirikiano kamili. Tungechukua tu kwa ajili ya jamii kile kinachomilikiwa na jamii; thamani inayotokana na ardhi kutokana na ukuaji wa jamii; kuacha kwa utakatifu yote yanayomilikiwa na mtu binafsi; na, tukichukulia milki za lazima kama majukumu ya serikali, kuondoa vizuizi na marufuku yote isipokuwa yale yanayohitajika kwa ajili ya afya ya umma, usalama, maadili na urahisi.

"Lakini tofauti ya msingi—tofauti ninayoomba Utakatifu wako utie maanani hasa, iko hivi: Ukomunisti katika hatua zake zote huona maovu ya ustaarabu wetu yanatokana na ukosefu wa kutosha au kutopatana kwa mahusiano ya asili, ambayo lazima yandaliwe au yaboreshwe kwa njia ya bandia. Katika dhana yake, jukumu la kuandaa kwa busara mahusiano ya kiviwanda ya watu linapelekwa kwa serikali; ujenzi, tuseme, wa mashine kubwa ambayo sehemu zake tata zitafanya kazi pamoja ipasavyo chini ya uongozi wa akili ya binadamu. Hii ndiyo sababu kwa nini ujamaa huelekea upagani. Ukishindwa kuona mpangilio na uwiano wa sheria ya asili, hushindwa kumtambua Mungu.

Kwa upande mwingine, sisi tunaojiita Watu wa Kodi Moja (jina ambalo linaelezea tu mapendekezo yetu ya kivitendo) tunaona katika mahusiano ya kijamii na kiviwanda ya watu si mashine inayohitaji kujengwa, bali kiumbe hai kinachohitaji tu kuachwa kukuwa. Tunaona katika sheria za asili, kijamii na kiviwanda muafaka kama ule tunaouona katika

[D508]

marekebisho ya mwili wa binadamu, na kwamba yanazidi uwezo wa akili ya mwanadamu kuyapanga na kuyaongoza kama vile inavyozidi uwezo wa akili ya mwanadamu kupanga na kuongoza mienendo muhimu ya mwili wake. Tunaona katika sheria hizi za kijamii na kiviwanda uhusiano wa karibu sana na sheria ya maadili ambao lazima utoke kwa Uumbaji uleule, na hilo linathibitisha kuwa sheria ya maadili ndiyo mwongozo thabiti wa mwanadamu, pale ambapo akili yake ingepotea na kupotoshwa. Hivyo basi, kwetu sisi, yote yanayohitajika kurekebisha maovu ya wakati wetu ni kutenda haki na kutoa uhuru. Hii ndiyo sababu kwa nini imani zetu zinaelekea, la hasha, ni kweli ndizo imani pekee zinazoendana na imani thabiti na ya heshima kwa Mungu, na kwa kutambua sheria yake kama sheria kuu ambayo wanadamu lazima wafuate ikiwa wangetaka kupata ustawi na kuepuka maangamizi. Hii ndiyo sababu kwetu sisi, uchumi wa kisiasa unatumika tu kuonyesha kina cha hekima katika kweli rahisi ambazo watu wa kawaida walisikia kutoka midomoni mwa Yeye ambaye ilisemwa kumhusu kwa mshangao, 'Je, huyu si Msonaji wa Nazareti?'

"Na ni kwa sababu katika kile tunachopendekeza—kuhakikishia wanadamu wote fursa sawa za kiasili za kutumia nguvu zao na kuondoa vizuizi vyote vya kisheria katika matumizi halali ya nguvu hizo—tunaona muafaka wa sheria ya kibinadamu na sheria ya maadili, ndiyo tunashikilia kwa uhakika, si tu kwamba hii ndiyo tiba ya kutosha kwa maovu yote mnayoelezea kwa uwazi mkubwa, bali pia kwamba ndiyo tiba pekee inayowezekana.

Hakuna mwingine. Muundo wa mwanadamu uko hivyo, mahusiano yake na ulimwengu aliyewekwa ni hivyo—yaani, sheria zisizobadilika za Mungu ni hivyo—kwamba iko juu ya uwezo wa ubunifu wa binadamu kupata njia yoyote ya kuondoa maovu yanayotokana na ukosefu wa haki unaowanyima watu haki zao za kuzaliwa isipokuwa kwa kutenda haki, kwa kuwafungulia wote neema ambayo Mungu ameitoa kwa wote.

Kwa kuwa mwanadamu anaweza kuishi tu juu ya ardhi na kwa ardhi, kwa kuwa ardhi ni hazina ya vitu na nguvu ambayo mwili wa mwanadamu wenyewe umetokana nayo, na ambayo lazima aitumie kwa kila kitu anachoweza kuzalisha, je, si lazima ikifuata kwamba kumpa baadhi ya watu umiliki wa ardhi na kuwanyima wengine haki yoyote juu yake ni kugawanya wanadamu kuwa matajiri na maskini, wenye haki maalum na wasio na msaada? Je, si inafuata kwamba

[D509]

je, wale wasio na haki ya kutumia ardhi wanaweza kuishi tu kwa kuuza uwezo wao wa kufanya kazi kwa wale wanaomiliki ardhi? Je, haifuatani kwamba kile ambacho Wanasoshalisti huitaja 'sheria ya chuma ya mishahara,' kile ambacho wanachumi wa kisiasa huitaja 'mtazamo wa mishahara kuelekea kiwango cha chini kabisa,' lazima kichukue kutoka kwa umma usio na ardhi—wafanyakazi tu, ambao wenyewe hawana uwezo wa kutumia kazi yao—manufaa yote ya maendeleo yoyote au maboresho yoyote ambayo hayabadilishi mgawanyo huu usio wa haki wa ardhi? Kwa maana, kwa kuwa hawana uwezo wa kujiajiri, ni lazima, ama kama wauzaji wa nguvu kazi au wapangaji wa ardhi, washindane wao kwa wao kupata ruhusa ya kufanya kazi. Ushindani huu wa watu wao kwa wao, waliotengwa na ghala lisiloisha la Mungu, hauna kikomo isipokuwa njaa, na hatimaye lazima ulazimishe mishahara kufikia kiwango chake cha chini kabisa, kiwango ambacho maisha yanaweza kudumishwa tu na uzalishaji kuendelea.

Hii haimaanishi kwamba mshahara wote lazima ushuke hadi kiwango hiki, bali kwamba mishahara ya kundi hilo kubwa zaidi la lazima la wafanyakazi ambao wana maarifa, ujuzi na uwezo wa kawaida tu lazima ishuke hivyo. Mishahara ya makundi maalum, ambao wamezuiliwa dhidi ya ushindani kwa sababu ya maarifa ya kipekee, ujuzi au sababu nyingine, inaweza kubaki juu ya kiwango hicho cha kawaida. Hivyo, mahali ambapo uwezo wa kusoma na kuandika ni adimu, kuwa na uwezo huo humwezesha mtu kupata mshahara wa juu kuliko mfanyakazi wa kawaida. Lakini kadiri elimu inavyosambaa na uwezo wa kusoma na kuandika unavyokuwa wa kawaida, faida hii hupotea. Hivyo, kazi inapohitaji mafunzo maalum au ujuzi, au inapofanywa iwe ngumu kuipata kwa sababu ya vizuizi vilivyotengenezwa, kupungua kwa ushindani hupelekea mishahara katika kazi hiyo kubaki katika kiwango cha juu. Lakini kadiri maendeleo ya uvumbuzi yanavyoondoa hitaji la ujuzi maalum, au vizuizi vilivyotengenezwa vinavyovunjwa, mishahara hii ya juu hushuka hadi kiwango cha kawaida. Na hivyo, ni mradi tu sifa kama bidii, busara na akiba ni maalum ndipo zinaweza kumwezesha mfanyakazi wa kawaida kudumisha hali ya maisha iliyo juu ya ile ya kutosheleza mahitaji ya msingi tu. Zinapokuwa za jumla, sheria ya ushindani lazima ipunguze mapato au akiba zinazotokana na sifa hizo hadi kiwango cha jumla—ambacho, ardhi ikidhibitiwa na wafanyakazi wakiwa hawana msaada, ni kiwango ambacho kiwango cha chini zaidi kinakokuwa ni kukoma kwa maisha.

Au, ili kusema jambo lile lile kwa njia nyingine: ardhi ikiwa muhimu kwa maisha na kazi, wamiliki wake wataweza, kwa malipo

[D510]

kwa ruhusa ya kuitumia, kupata kutoka kwa wafanyakazi wa kawaida yote ambayo kazi inaweza kuzalisha, isipokuwa kiasi cha kutosha kuwafanya waweze kuendeleza maisha wale wanaohitajika na wamiliki wa ardhi na wategemezi wao.

Hivyo, pale ambapo umiliki wa kibinafsi wa ardhi umegawanya jamii kuwa tabaka la wamiliki wa ardhi na tabaka lisilo na ardhi, hakuna uvumbuzi au maboresho yoyote, iwe ya kiviwanda, kijamii au kimaadili, ambayo, mradi tu haiaibii umiliki wa ardhi, yanaweza kuzuia umaskini au kuboresha hali ya jumla ya wafanyakazi wa kawaida. Kwa kuwa athari ya uvumbuzi au uboresho wowote iwe ni kuongeza kile ambacho kazi inaweza kuzalisha au kupunguza kile kinachohitajika kumtunza mfanyakazi, inaweza, mara tu inapokuwa ya jumla, kusababisha tu kuongezeka kwa mapato ya wamiliki wa ardhi, bila kuwafaidisha hata kidogo wafanyakazi wa kawaida. Kamwe wale walio na uwezo wa kawaida tu wa kufanya kazi, uwezo ambao hauna faida kabisa bila *njia* za lazima za kufanya kazi, hawawezi kuhifadhi zaidi ya kipato chao kinachowatosha kuishi.

"Ukweli wa hili tunaweza kuuona katika mambo ya leo. Katika enzi zetu uvumbuzi na ugunduzi vimeongeza sana nguvu za uzalishaji wa kazi, na wakati huo huo vimepunguza sana gharama za vitu vingi vinavyohitajika kwa ajili ya mfanyakazi. Je, maboresho haya yameongeza popote mapato ya mfanyakazi wa kawaida? Je, faida zake hazijaenda zaidi kwa wamiliki wa ardhi—na hivyo kuongeza thamani ya ardhi kwa kiasi kikubwa?

"Nasema hasa, kwa sababu sehemu ya manufaa hayo imetumika kwa gharama za majeshi makubwa ya kudumu na maandalizi ya kivita; kwa malipo ya riba kwenye madeni makubwa ya umma; na, kwa kiasi kikubwa yakiwa yamefichwa kama riba ya mtaji bandia, kwa wamiliki wa minyororo ya kibiashara isipokuwa ule wa ardhi. Lakini maboresho ambayo yangetokomeza upotevu huu hayangewafaidia wafanyakazi; yangepunguza tu faida za wamiliki wa ardhi. Kama majeshi ya kudumu na yote yanayohusiana nayo yangefutilwa mbali, kama monopolii zote isipokuwa ile ya ardhi zingeondolewa, kama serikali zingekuwa mifano ya uchumi, kama faida za wawekezaji, ya wapatanishi, ya aina zote za wabadilishaji zingepunguzwa, kama kila mtu angekuwa mwaminifu kiasi kwamba hakuna polisi, hakuna mahakama, hakuna magereza, hakuna tahadhari dhidi ya udanganyifu zingehitajika—matokeo

[D511]
haingekuwa tofauti na kile kilichofuata kuongezeka kwa nguvu za uzalishaji.

"Hapana, je, baraka hizi hizi hazileti njaa kwa wengi kati ya wale ambao sasa wanaweza kuishi? Je, si kweli kwamba kama leo ingependekezwa kile ambacho wanaume wote Wakristo wanapaswa kuomba, yaani kuvunjwa kabisa kwa majeshi yote ya Ulaya, hofu kubwa ingeibuka kuhusu matokeo ya kuweka katika soko la ajira wafanyakazi wengi wasio na ajira?

Maelezo ya hili na ya kinaya zinazofanana ambazo zinatutatanisha sisi katika enzi hizi yanaweza kuonekana kwa urahisi. Athari ya uvumbuzi na maboresho yote yanayoongeza nguvu za uzalishaji, yanayopunguza upotevu na kuokoa juhudi, ni kupunguza kazi inayohitajika kwa matokeo fulani, na hivyo kuokoa kazi, kiasi kwamba tunaziita uvumbuzi au maboresho ya kuokoa kazi. Sasa, katika hali ya asili ya jamii ambapo haki za wote za kutumia dunia zinatambuliwa, maboresho ya kuokoa kazi yanaweza kufikia kilele cha yote yanayoweza kufikiriwa bila kupunguza mahitaji ya watu, kwa kuwa katika hali kama hizo za asili mahitaji ya watu yanatokana na furaha yao binafsi ya maisha na hisia kali ambazo Muumba amepanda katika kifua cha mwanadamu. Lakini katika hali hiyo isiyo ya kawaida ya jamii ambapo umma umenyang'anywa urithi wote isipokuwa uwezo wa kufanya kazi pale fursa ya kufanya kazi inapotolewa na wengine, hapo mahitaji yao yanakuwa tu mahitaji ya huduma zao na wale wanaoshikilia fursa hii, na mwanadamu mwenyewe anakuwa bidhaa. Hivyo basi, ingawa athari ya kawaida ya maboresho yanayookoa kazi ni kuongeza mishahara, bado katika hali isiyo ya kawaida inayozaliwa na umiliki binafsi wa ardhi, athari, hata ya maboresho ya kimaadili kama vile kuvunjwa kwa majeshi na kuokolewa kwa kazi inayopotea kutokana na maovu, ni kwa kupunguza mahitaji ya kibiashara, kushusha mishahara na kuwapunguza wafanyakazi wa kawaida hadi kufikia njaa au umaskini. Iwapo uvumbuzi na maboresho ya kuokoa kazi yangefikia hadi kufuta kabisa uhitaji wa kazi, matokeo yangekuwa yapi? Je, haingekuwa kwamba wamiliki wa ardhi wangepata utajiri wote ambao ardhi ina uwezo wa kuutengeneza, na wasingehitaji kabisa wafanyakazi, ambao basi wangelazimika ama kufa njaa au kuishi kama wapokeaji wa misaada kutoka kwa wamiliki wa ardhi?

[D512]

Hivyo basi, maadamu umiliki wa kibinafsi wa ardhi unaendelea—maadamu baadhi ya watu wanachukuliwa kuwa wamiliki wa dunia na watu wengine wanaweza kuishi juu yake kwa ruhusa yao tu—hekima ya mwanadamu haiwezi kubuni njia yoyote ambayo maovu ya hali yetu ya sasa yanaweza kuepukwa.

Nadharia hii ya *ardhi huru* (isipokuwa kodi zake) ni nadharia pana na ya haki ambayo tungefurahi kuiona ikitekelezwa mara moja, ingawa sisi binafsi hatungepata faida yoyote. Bila shaka, ingekuwa suluhisho la muda kwa jamii, ingawa uharibifu wake wa thamani ya ardhi ungeleta mshtuko mkubwa au zaidi kuliko ule unaopendekezwa na Ukomunisti, isipokuwa kama utapangiliwa, kama ilivyopendekezwa hapo juu, kupitia tangazo la awali. Ingeungana kwa urahisi na sifa za wastani zaidi za Ukomunisti na ingezipa ubora zaidi wa kudumu; kwa sababu, ardhi, chanzo kimoja cha utajiri, ikiwa mikononi mwa watu *wote* kwa masharti kama hayo, kamwe isingehitajika kwa watu wenye afya na wenye bidii kufa njaa: wote wangeweza angalau kukuza mazao ya kutosha kujilisha wenyewe. Ingawa hii, tunaamini, itakuwa hatua ya busara na ya haki, na inayolingana na sheria ya kimungu, kama ilivyoonyeshwa kwa ustadi mkubwa na Bwana George, bado haitakuwa tiba ya magonjwa yote ya wanadamu. Uumbaji unaonguruma bado utaendelea kunguruma hadi haki na ukweli vitakapothibitishwa kikamilifu duniani na mioyo yote ipatane navyo, na ubinafsi bado utapata fursa ya kuchukua krimu yote, na kuacha tu maziwa duni ya kutosha kwa mahitaji ya msingi kabisa ya wengine.

Kama uthibitisho kwamba kodi moja ya ardhi peke yake haingeweza kukidhi mahitaji ya matatizo ya kijamii na kifedha, wala kuzuia janga lijalo na mporomoko wa kijamii, tunatoa mfano wa kushindwa kwake dhahiri. India, kwa karne nyingi, imekuwa na kodi moja tu, kodi ya ardhi pekee—ardhi ikiwa inamilikiwa kwa pamoja na kusimamiwa chini ya udhibiti wa kijiji. Matokeo yake ni kwamba takriban theluthi mbili ya idadi yake ya watu ni wakulima—idadi kubwa zaidi kuliko watu wengine wowote duniani.

[D513]
Ni katika miaka ya hivi karibuni tu ambapo umiliki wa ardhi wa kibinafsi umeanzishwa huko na Waingereza, na hadi sasa ni katika eneo dogo sana tu. Watu wa India wanaweza kusemwa kuwa *wameridhika* na *wanaishi vizuri*; lakini kwa hakika si kwa sababu ni matajiri na wamepata anasa na vifaa vya starehe. Mashine za kisasa zinabadilisha mambo yao kwa kasi na kupunguza mapato yao ambayo tayari ni madogo na kuwalazimisha kuishi kwa chakula kidogo zaidi au la wafe njaa. Tayari tumenukuu vyanzo vya kuaminika vinavyoonyesha kuwa umma maskini huwa na uwezo wa kula chakula cha kawaida tu mara chache tu hadi kushiba. Tazama ukurasa wa 381.

Tukikubali kwamba pendekezo la kodi moja au ardhi huru lingekuwa ni sababu moja tu ya nafuu *ya muda*, basi hayo ndiyo yote tunayoweza kukubali; kwa maana kama ubinafsi ukizuiliwa upande mmoja, utatokea tu upande mwingine: hakuna kitakachofaa kikamilifu isipokuwa "mioyo mipya" na "roho nzuri"; na hivi havitawezi kuzalishwa na nadharia ya Kodi Moja wala nadharia nyingine yoyote ya kibinadamu.

Fikiria, kwa mfano, kwamba watu wangekuwa na ardhi; ingekuwa jambo rahisi kwa muungano wa wamiliki wa mitaji kukataa kununua mazao ya shambani isipokuwa kwa bei zao wenyewe—ambazo ni kidogo tu kuwasaidia wazalishaji kuishi—na kwa upande mwingine kudhibiti na kuweka bei za juu kwa mahitaji yote ya wakulima ya kununua—kuanzia mbolea na zana za shambani hadi nguo za familia na samani za nyumbani.

Hali hii hasa inakaribia—Sheria ya Ugavi na Mahitaji hufanya kazi polepole mno kuridhisha tamaa ya utajiri leo. Kazi haiwezi kusitisha utendaji wa sheria hii, na inasongwa na mashine na idadi ya watu inayoongezeka; lakini Mtaji unaweza kuipinga angalau kwa sehemu kwa kuunda Trusts, Combines, Syndicates, n.k., kwa ajili ya kudhibiti karibu au kabisa ugavi na bei. Muungano wa Makaa ya Mawe ni mfano.

[D514]

Tunauliza, Kodi Moja ingekuwa na manufaa gani dhidi ya roho hii ya ubinafsi? Isingekuwa na nguvu!

Lakini hebu tuseme kwamba pendekezo la ardhi huru na kodi ya kipekee lingeanza kutekelezwa kesho; hebu tuseme kwamba ardhi inayolimwa ingeachiliwa huru kutoka kwa kodi zote; kwamba kila shamba lingepewa nyumba, farasi, ng'ombe, plau na mahitaji mengine muhimu; hebu tuseme hii ingemaanisha kuongezeka mara mbili kwa eneo la kilimo la sasa na kuongezeka mara mbili kwa mazao ya sasa. Ingehakikisha mchele, ngano na mboga za kutosha kwa wenye afya na wanaojihifadhi kula; lakini ziada kubwa ingeleta bei ndogo sana kiasi kwamba isingekuwa na faida kuituma sokoni, isipokuwa katika hali nzuri. Hali hii hutokea wakati mwingine, hata katika hali ya sasa: maelfu ya busheli za viazi na kabichi zinaachwa kuoza, kwa sababu hakuna faida kuzishughulikia. Mwaka wa kwanza unaweza kuvuta kutoka mijini hadi kwenye mashamba hayo yaliyotajwa maelfu ya wanaume wenye nguvu na walio tayari, wenye hamu ya kujihudumia: hii ingeachilia soko la ajira la mjini na kwa muda kuongeza mishahara ya wale waliotaka kubaki mjini, lakini ingedumu kwa mwaka mmoja tu. Wakulima, waki-gundua kuwa hawawezi kutengeneza nguo na mahitaji ya nyumbani kutokana na mahindi na viazi, iwe moja kwa moja au kwa kubadilishana, wangeacha kilimo na kurudi mijini na kushindana vikali kwa chochote wangeweza kupata ambacho kingewapatia zaidi ya chakula tu; kwa chochote kingewapa sehemu ya starehe na anasa za maisha.

Hapana; ardhi ya bure ni njia nzuri ya kuzuia njaa, na ni sharti linalofaa kutokana na ukweli kwamba Muumba wetu Mkarimu aliipa Adamu na familia yake ardhi kama urithi wa pamoja; na ingesaidia sana matatizo yetu ya sasa, kama dunia nzima ingekuwa na Jubilei ya urejeshaji wa ardhi na msamaha wa madeni kila baada ya miaka hamsini, kama Wayahudi walivyokuwa nayo. Lakini mambo kama hayo yangekuwa ni tiba ya kupunguza maumivu tu kwa sasa, kama ilivyokuwa kwa Wayahudi, na kama bado ilivyo nchini India.

[D515]
tiba halisi pekee ni Jubilei kuu *isiyofanana na ile ya kawaida* ambayo itawekwa na Mfalme ajaye wa dunia—Immanuel.

Matumaini na Hofu Nyingine

Tumepitia kwa haraka nadharia kuu zilizowasilishwa kwa ajili ya kuboresha hali za sasa, lakini ni dhahiri kwamba hakuna hata moja inayotosheleza mahitaji ya hali hii. Mbali na hizi, kuna watu wengi wasio na idadi wanaohubiri na kuomba bila kukoma kuhusu kile wanachoona ni kibaya, na wanaotaka mtu fulani asimamishe mwelekeo wa dunia, lakini ambao hawaoni wala haipendekezi chochote kinachoonekana kuwa na uwezekano wa kutekelezeka.

Lakini katika muktadha huu hatupaswi kusahau kutaja baadhi ya watu wanyoofu lakini wasio na uhalisia kabisa ambao hujidanganya kwa kupita kiasi wakidhani kwamba makanisa, yakiamshwa kuhusu hali iliyopo, yanaweza kuzuia janga la kijamii linalokaribia, kuleta mapinduzi katika jamii na kuirejesha tena juu ya msingi mpya na bora zaidi. Wanasema, kama makanisa yangetamka, yangeweza kuushinda ulimwengu kwa ajili ya Kristo na kujiwekea wenyewe Ufalme wa Mungu duniani kwa msingi wa upendo na uaminifu kwa Mungu na upendo sawa kwa wanadamu wenzao. Baadhi yao hata hudai kwamba hii, roho ya Kristo katika makanisa, itakuwa ni kuja kwa pili kwa Kristo.

Haijalishi kuonyesha jinsi nadharia hii isivyo na uwezekano kabisa. Kile wanachokiona kuwa ni nguvu yake kwa kweli ni udhaifu wake—idadi. Wao huangalia takwimu za Wakristo milioni 300 na kusema, Ni nguvu iliyoje! Sisi tunaangalia takwimu zilezile na kusema, Ni udhaifu ulioje!

Kama idadi hii kubwa ingekuwa *watakatifu*, wanaoongozwa na kupelekea na upendo, kwa kweli kungekuwa na nguvu nyuma ya hoja, na ingeonekana kuwa ya vitendo kabisa kusema kwamba kama hawa wangeamshwa kuhusu hali halisi wangeweza na wangeibadilisha jamii mara moja. Lakini ole! "magugu" na "kope" ndivyo vimezidi, na kundi la "ngano" ni dogo. Kama alivyosema yule mkuu

[D516]
Shepherd alitangaza, kundi lake ni "kundi dogo" tu, kama Bwana wao asiye na "sifa" au ushawishi, na miongoni mwao "hakuna wengi wenye hekima kwa mwili, wala wenye nguvu wengi, wala watu wa heshima wengi." (***1 Kor. 1:26***) "Sikieni, ndugu zangu mpendwa, si kwamba Mungu aliwachagua maskini wa dunia hii, matajiri katika imani, na warithi wa Ufalme aliowaahidi wale wampendao?" ***Yakobo 2:5***

Hapana, hapana! Roho ya Kristo katika kundi lake dogo haitoshi kuwapatia Ufalme! Kanisa halijawahi kuwa bila wale waliokuwa na roho hii. Kama Bwana wetu alivyotangaza kabla ya kutuacha, kwamba atakuwa nasi hadi mwisho wa enzi, hivyo imetimia. Lakini pia aliahidi kwamba kama alivyoondoka (binafsi) mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi, ndivyo atakavyokuja tena (binafsi) mwishoni mwa enzi hii. Alituhakikishia kwamba wakati wa kutokuwepo kwake wote watakaomtii wangepata "mateso"—kwamba warithi-wenza wa Ufalme wake wangepata "unyanyasaji" *hadi* atakapokuja tena na kuwakaribisha kwake. Kisha angezawadia uaminifu wao na mateso yao kwa utukufu, heshima na kutokufa, na sehemu katika kiti chake cha enzi na nguvu zake za kubariki ulimwengu kwa utawala wa haki na maarifa ya kweli, na hatimaye kuangamiza wafanyaji wa dhulma kwa hiari yao kutoka miongoni mwa wafanyaji wa haki. Kwa ajili ya hili, si tu uumbaji unaougua, bali hata sisi wenyewe, tulio na matunda ya kwanza ya Roho (***Warumi 8:23***), ni lazima tufadhaike na kusubiri—kwa wakati wa Baba na namna ya Baba ya kutoa. Ameonyesha wazi kwamba wakati wa baraka hizi umewakaribia, na kwamba zitaanzishwa kwa kuadhibu ulimwengu kwa wakati wa dhiki kuu, ambao watakatifu, kundi dogo, wataokolewa kwa kubadilishwa na kutukuzwa katika Ufalme.

Lakini ili mtu asije akasema kwamba utajiri na fursa za kielimu zingewaruhusu kushinda ulimwengu, Mungu amewapa kanisa la jina tu—"Ulimwengu wa Kikristo"

[D517]

—fursa hizi hasa. Hata hivyo, fursa hizi zinaonekana kufanya kinyume chake, kukuza kiburi, majivuno, na kutoamini kunakojulikana kama "uchambuzi wa juu"—na hatimaye kutasababisha maangamizi ya jamii. "Bwana wetu atakapokuja, atapata imani duniani?"

Matumaini Pekee—"Matumaini Yaliyo Barikiwa"

"Tukisubiri tumaini letu lililobarikiwa, na kuonekana kwa utukufu kwa Mungu mkuu na Mwokozi wetu Yesu Kristo." "Tumaini hili tulilo nalo kama nanga ya roho, lenye uhakika na imara." "Basi, kamba za viuno vyenu ziwe zimefungwa, mwe na busara, na mtumaini mpaka mwisho kwa neema ambayo itawafikia kwa kufunuliwa kwa Yesu Kristo." ***Tito 2:13***; ***Ebr. 6:19***; ***1 Pet. 1:13***

Tunapozingatia swali hili tata la Ugavi na Mahitaji ambalo linafanya mengi kuigawanya jamii ya wanadamu katika makundi mawili, matajiri na maskini, tumekwepa kadri iwezekanavyo kulaani upande wowote vikali; tukiamini thabiti, kama tulivyojaribu kuonyesha, kwamba hali za sasa ni matokeo ya sheria ya kimsingi ya ubinafsi (matokeo ya kuanguka kwa Adamu) inayotawala idadi kubwa ya familia ya wanadamu, matajiri na maskini vilevile. Sheria hizi zilizo mizizi za ubinafsi wa kikatiba zinachukiwa na idadi ndogo (hasa maskini) ambao, baada ya kumpata Kristo na kuingia kwa dhati chini ya roho na sheria yake ya upendo, wangependa kwa furaha kuachana na ubinafsi wote, lakini hawawezi. Sheria hizi mara nyingi huwatesa wafanyabiashara wadogo na wakandarasi pamoja na wafanyakazi. Hata hivyo, utendaji wake ni wa uhakika kiasi kwamba, kama matajiri wote wangekufa leo, na utajiri wao kugawanywa kwa uwiano, sheria hizo ndani ya miaka michache zingezaa tena hali halisi ya leo. Kwa kweli, wengi wa mamilionea wa leo walikuwa wavulana maskini. Na mfumo wowote wa sheria ambao wengi wa watu wangeweza kuutunga, ambao ungewanyima watu fursa za kutumia tamaa zao za kupata mali na ubinafsi, ungeharibu uhai wa maendeleo na kwa haraka kuirudisha ustaarabu nyuma kuelekea ukosefu wa maandalizi, uvivu na ukatili.

Matumaini pekee kwa ulimwengu yako katika Ufalme wa wetu

[D518]
Bwana Yesu Kristo—Ufalme wa Miaka Elfu. Ni tiba ya Mungu iliyokuwa imeahidiwa kwa muda mrefu, iliyocheleweshwa hadi wakati wake ufaao, na sasa, shukrani kwa Mungu, iko karibu, hata mlangoni. Mara nyingine tena, hali ya mwanadamu ya kukata tamaa itakuwa fursa ya Mungu—"Tamaa ya mataifa yote itakuja," katika wakati ambapo ubunifu na ustadi wa mwanadamu vitakuwa vimejichosha katika kutafuta nafuu bila mafanikio. Hakika, inaonekana kuwa ndiyo njia ya kimungu, kufundisha masomo makuu katika shule za uzoefu. Hivyo basi, Wayahudi walifundishwa moja kwa moja (na sisi na wanadamu wote kwa njia isiyo ya moja kwa moja) na Agano lao la Sheria somo kuu kwamba kwa matendo ya Sheria hakuna mwili (ulioporomoka) unaoweza kuhesabiwa haki mbele za Mungu. Hivyo ndivyo Bwana alivyoelekeza wanafunzi wake kwenye Agano Jipya bora la Neema kupitia Kristo.

Wakati wa taabu, "siku ya kisasi," ambao enzi hii itakamilika na enzi ya Miaka Elfu kuanzishwa, hautakuwa tu malipo ya haki kwa haki zilizotumiwa vibaya, bali pia utalenga kuunyenyekeza kiburi cha wanadamu na kuwafanya "wahanga katika roho," na kuwa tayari kwa baraka kuu ambazo Mungu yuko tayari kumimina juu ya mwili wote. (***Yoeli 2:28***) Hivyo anajeruhi ili kuponya.

Lakini mtu asiyejua mpango wa kimungu anaweza kuuliza, Ufalme wa Mungu unawezaje kuanzishwa ikiwa njia hizi zote za kibinadamu zitashindwa? Unapendekeza mpango gani tofauti? Ikiwa mpango wake umeelezwa katika Neno la Mungu, kwa nini watu hawawezi kuutekeleza mara moja na hivyo kuepuka shida?

Tunajibu, Ufalme wa Mungu hautawekwa kwa kura ya watu, wala kwa kura ya matabaka ya juu na watawala. Wakati ukiwa umefika Yeye "ambaye ni haki yake," yeye aliyeinunua kwa damu yake ya thamani, *atachukua* Ufalme. Atachukua kwa ajili yake mamlaka yake kuu na kutawala. Nguvu itatumika, "Atatawala mataifa hayo kwa fimbo ya chuma; kama vyombo vya mfinyanzi, hivyo vitavunjwa vipande vipande." (***Ufunuo 2:27***) Ataikusanya mataifa na kukusanya

[D519]
falme na kumimina juu yao ghadhabu yake kuu, na dunia yote itateketezwa kwa moto wa wivu wake; na *kisha* [baada ya wao kudhiliwa na kuwa tayari kusikia na kuzingatia ushauri wake] atageukia kwao lugha safi ili wote wamwite Bwana kumtumikia kwa sauti moja. ***Sef. 3:8,9***

Si tu kwamba Ufalme utaanzishwa kwa nguvu, na kuwa nguvu ambayo watu hawawezi kuipinga, bali utaendelea hivyo katika enzi nzima ya Milenia; kwa maana utawala wote ni kwa kusudi maalum la kuwashinda maadui wa haki. "Lazima atawale, hata atakapoweka adui zake wote chini ya miguu yake." "Adui zake wataluma vumbi." "Roho isiyomsikia [kumtii] Nabii yule [Kristo mwenye utukufu—mfano halisi wa Musa] itaharibiwa katikati ya watu," katika Kifo cha Pili.

Shetani atafungwa—kila ushawishi wake wa udanganyifu na upotoshaji utadhibitiwa—hivyo uovu hautawaonekana tena kwa wanadamu kuwa wema, wala wema kuwa uovu usio wa kuvutia; ukweli hautawaonekana tena kwa wanadamu kuwa si wa kweli wala uongo kusababishwa kuonekana kuwa kweli. ***Ufu. 20:2***

Lakini kama ilivyoonyeshwa hapo awali, utawala hautakuwa wa nguvu tu; kando na nguvu kutakuwa na tawi la mzaituni la rehema na amani kwa wakaazi wote wa dunia, ambao, hukumu za Bwana zitakapokuwa zimetawala duniani, watajifunza haki. (***Isaya 26:9***) Macho yaliyopofushwa na dhambi yatafunguliwa; na ulimwengu utaona sawa na kosa, haki na dhuluma, katika nuru tofauti kabisa na ya sasa—katika nuru "ya mara saba". (***Isaya 30:26; 29:18-20***) Vishawishi vya nje vya sasa vitaondolewa kwa kiasi kikubwa, maovu hayataruhusiwi wala kuidhinishwa: bali adhabu ya hakika na ya haraka itawapata wakosaji, ikitolewa kwa haki isiyo na upotovu na majaji waliotukuzwa na wenye uwezo wa wakati huo ambao pia watakuwa na huruma kwa wanyonge. ***1 Kor. 6:2***; ***Zab. 96:13***; ***Mdo. 17:31***

[D520]

Wahukumu hawa hawatahukumu kwa kusikia kwa sikio wala kwa kuona kwa jicho, bali watatoa hukumu ya haki. (***Isaya 11:3***) Hakuna makosa yatafanyika; hakuna tendo baya litakalokosa malipo yake ya haki: hata *majaribio* ya kutenda uhalifu lazima yaache haraka katika hali kama hizo. Kila goti litainama [kwa mamlaka iliyokuwa ikitawala wakati huo] na kila ulimi utakiri [haki ya mpangilio huo]. (***Flp. 2:10,11***) Kisha, taratibu labda kwa wengi, mpangilio mpya wa mambo utaanza kuwavutia mioyo ya wengine, na kile ambacho mwanzoni kilikuwa utiifu kwa *nguvu* kitageuka kuwa utiifu unaotokana na *upendo*, na kuthamini haki. Na hatimaye wengine wote—wote wanaotii kwa sababu tu wanalazimishwa kwa nguvu—watakatiliwa katika Kifo cha Pili. ***Ufu. 20:7-9***; ***Mat. 3:23***

Hivyo basi, utawala na sheria ya Upendo utatekelezwa; si kwa ridhaa ya wengi, bali kinyume chake. Itakuwa ni kurejesha ustaarabu nyuma kutoka kwa mawazo yake ya jamhuri na kuweka wanadamu kwa muda chini ya utawala wa kiimla—kwa miaka elfu moja. Nguvu kama hiyo ya kiimla ingekuwa ya kutisha mikononi mwa mtawala mwovu au asiye na uwezo; lakini Mungu anatukomboa kutoka kwa hofu yote anapotujulisha kwamba Dikteta wa enzi hiyo atakuwa Mwamuzi wa Amani, Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye amejali ustawi wa mwanadamu kiasi kwamba aliweka maisha yake kama *gharama ya ukombozi* wetu ili awe na mamlaka ya kutuondoa katika uchafu wa dhambi na kuwarejesha katika ukamilifu na neema ya kimungu wote watakaokubali neema yake kwa kutii Agano Jipya.

Mapema katika Milenia, itawadhihirikia wote kwamba njia hii ambayo Mungu ameielezea ndiyo pekee inayofaa kwa mahitaji ya dharura ya hali ya ulimwengu ulio mgonjwa kwa dhambi na wenye ubinafsi. Kwa kweli, wengine tayari wanaona kwamba uhitaji mkuu wa ulimwengu ni serikali imara na ya haki: wanaanza kuona, zaidi na zaidi, kwamba watu pekee wanaoweza kuaminiwa kwa usalama na uhuru kamili ni wale ambao wamekuwa

[D521]
waliobadilishwa kikamilifu—wenye mapenzi mapya, mioyo mipya, roho ya Kristo.

Mtazamo Sahihi kwa Watu wa Mungu

Lakini wengine wanaweza kuuliza, Sisi tunaoona mambo haya katika mwanga wake halisi tunapaswa kufanya nini *sasa*? Je, ikiwa tunamiliki ardhi tupu, tuitoe bure au tuiachie? Hapana; hilo halitaleta faida yoyote isipokuwa kama mngeiwapa jirani maskini anayehitaji kweli: na kisha, akishindwa kuitumia, bila shaka angetuhumu ninyi kuwa chanzo cha masaibu yake.

Ikiwa sisi ni wakulima au wafanyabiashara au watengenezaji, je, tutajaribu kufanya biashara kwa msingi wa Milenia? Hapana; kwa maana, kama ilivyoonyeshwa tayari, kufanya hivyo kungeleta maafa ya kifedha kwenu, yenye madhara kwa wadai wenu na kwa wale wanaotegemea ninyi, pamoja na wafanyakazi wenu.

Tunapendekeza kwamba yote yanayoweza kufanywa sasa ni kuifanya *wema* wetu ujulikane kwa watu wote: msiwatesa mtu yeyote; lipeni mshahara unaofaa au sehemu ya faida, la sivyo msiwajiri; epukeni udanganyifu wa kila aina; "toa vitu vya haki mbele ya watu wote"; weka mfano wa "utauwa na kuridhika," na daima kwa neno na kwa mfano, kataza si tu ghasia, bali hata kutoridhika; na tafuta kuwaongoza waliochoka na wenye mizigo mizito kwa Kristo na neno la neema ya Mungu—kupitia imani na kujitolea kikamilifu. Na kama, kwa neema ya Mungu, wewe ni msimamizi wa utajiri mwingi au mdogo, usiuabudu, wala usitafute kuona ni kiasi gani unaweza kukusanya ili warithi wako watafune na kukitumia vibaya; bali *utumie*, kulingana na agano lako, kwa ajili ya huduma ya Mungu na chini ya uongozi wake; ukikumbuka kuwa si chako kukihifadhi, wala si chako kukitumia kwa ajili yako mwenyewe, bali ni mali ya Mungu iliyokabidhiwa kwa uangalizi wako, ili itumike katika huduma ya furaha, kwa utukufu wa Mfalme wetu.

Kama pendekezo kwa ajili ya utekelezaji halisi wa hizi

[D522]

Kuhusu masuala ya maisha, tunawasilisha, ifuatavyo, barua iliyotutumwa na msomaji wa jarida letu la kila baada ya wiki mbili, Mnara wa Mlinzi, na jibu letu kwake kama lilivyochapishwa humo. Huenda ikawa ya msaada kwa wengine.

Katika Ulimwengu Lakini Sio wa Ulimwengu

Pennsylvania

NDUGU MWPENDWA: Jumapili iliyopita kwenye mkutano wetu tulijifunza somo kutoka ***Warumi 12:1***, na miongoni mwa mawazo mengi yaliyotolewa kutoka kwa mada yenye mazao mengi kama hiyo, kulikuwa na mawazo kadhaa kuhusu matumizi tunayofanya ya wakati wetu uliojitolea. Ninafanya biashara ya vyakula; lakini hali ya biashara kwa ujumla inahitaji karibu "kuwa macho daima" kwa wakati huu.

Swali ambalo limenijia mara nyingi ni, Je, mimi, kama mmoja wa watakatifu, nifanye juhudi kama hizo za kuunda na kudumisha desturi kama inavyohitajika sasa? Ninatoa orodha za bei kila wiki, mara nyingi nikitoa bidhaa kwa bei ya chini ya gharama kama vishawishi, na ninatoa "zawadi" nyingi pamoja na bidhaa zenye faida zaidi; si kwa upendeleo wa aina hiyo ya biashara, bali kwa sababu washindani wangu wote wanafanya vivyo hivyo, na, ili kudumisha biashara yangu na maisha yangu (kwa kuwa mimi si tajiri), ninalazimika kufuata mkondo.

Sifa nyingine isiyopendeza kuhusu aina hiyo ya mbinu ni kwamba inamnyanyasa ndugu yangu dhaifu katika fani moja ya biashara. Nawafahamu wengi wao; wengine ni majane wanaojaribu kujipatia riziki kwa njia halali kwa kuuza bidhaa: lakini ninalazimika kupuuza hisia zangu zote njema na "kuingia kwenye mchezo," bila kujali ni nani anayeumizwa. Hii ni toba ya kusikitisha kwa mtu anayegombea nafasi ya kumsaidia Bwana wetu katika kuinua wanadamu kutoka kwenye shimo la ubinafsi ambalo lazima waokolewe nalo katika enzi ambayo tunaamini iko karibu sana. Sijaribu kukufanya uhalalishie matendo yangu katika jambo hili, bali ninataka maoni yako kuhusu mkondo unaofaa kwa watoto wa Mungu wanaodaiwa kuwa katika biashara wakati huu, ambapo ni suala la samaki mkubwa kumeza wadogo.

Wako katika Kristo,

Kwa kujibu: Masharti unayoyataja ni ya kawaida kwa karibu

[D523]
kila aina ya biashara, na zinazidi kuenea duniani kote katika mataifa yaliyoendelea. Ni sehemu ya "taabu" ya jumla ya nyakati zetu. Kuongezeka kwa uwezo wa mashine na ongezeko la familia ya binadamu vyote vinachangia kupunguza mishahara na kufanya ajira ya kudumu kuwa hatarishi zaidi. Wanaume wengi wanatafuta kuanzisha biashara; na ushindani na faida ndogo, ingawa ni faida kwa maskini, kibiashara vinaangamiza maduka madogo na bei za juu. Matokeo yake, maduka madogo na viwanda vidogo vinaachia nafasi kwa vikubwa zaidi ambavyo, kwa sababu ya mipangilio bora na ya kiuchumi zaidi, vinawezesha huduma bora na bei nafuu. Akiba kubwa ya bidhaa mpya kwa bei nafuu na huduma bora ni kwa manufaa ya umma kwa ujumla ikilinganishwa na maduka madogo ya zamani yenye bidhaa zilizopitwa na wakati, bei za juu na huduma duni; hata kama kwa muda fulani baadhi ya mjane maskini au wanaostahili wanaweza kuathirika kutokana na kutoweza kiakili, kimwili au kifedha kuendana na mfumo mpya wa mambo. Na hata wao hawa, wakipata kuona hali kwa mtazamo mpana na wa huruma, wanaweza kufurahi kwa ajili ya ustawi wa umma, hata kama inawalazimisha mabadiliko yasiyofaa katika mambo yao wenyewe. Wanaweza kufurahi pamoja na wale wanaonufaika na kusubiri kwa subira Ufalme ujao ambao utafanya baraka za Mungu kuwa za kawaida zaidi kwa wote kuliko ilivyo sasa. Lakini ni wale tu wenye "asili mpya" na upendo wake ndio wanaotarajiwa kuona mambo bila ubinafsi namna hii. Kwa hiyo, ushindani wa kibiashara wa sasa si uovu mtupu. Ni mojawapo ya mafunzo makuu yanayotolewa kwa ulimwengu kama somo la maandalizi kabla ya kuingia katika enzi kuu ya Milenia, ambapo shughuli za ulimwengu zitakuwa kwa kiasi kikubwa, kama si kabisa, kwenye msingi wa kijamaa—sio kwa ajili ya utajiri au manufaa ya mtu binafsi, bali kwa ajili ya ustawi wa jumla.

Hata hivyo, kwa sasa, msukumo wa ubinafsi wa ushindani unaendelea kuwa mzito zaidi kwa wale wenye hisia za ukarimu na uungwana, iwe ni Wakristo au la. Tunafurahi kutambua

[D524]
uthamini wako mwenyewe wa mada hii na kutoridhika kwako na hali zilizopo sasa.

Ushauri wetu ni kwamba uwe macho, na ukiona tawi jingine la biashara ambalo halina ushindani mwingi na hivyo linafaa zaidi, fanya mabadiliko. Ikiwa sivyo, au hadi utakapopata biashara yenye faida zaidi, au mazingira bora zaidi, tunashauri uendelee uko waliko na *ubadilishe* mwelekeo wako kwa kiasi fulani; yaani, gawanya mambo kwa usawa kadri uwezavyo kati ya maslahi matatu yanayopingana—yako mwenyewe, ya washindani wako na ya wateja au majirani zako. Ikiwa biashara yako inakidhi gharama na kukuletea faida ya kutosha, jitahidi kuiweka hapo, lakini usiioteshe kwa lengo la kuwa "mtajiri"; kwa maana "wale *wanaotaka* kuwa matajiri huingia katika majaribu na mtego." (***1 Tim. 6:9***) Tunapaswa kuepuka ushindani wote usio na heshima au ukatili kwa washindani, na upotoshaji wowote wa bidhaa kwa wateja. Haki na uaminifu lazima vizingatiwe kwa makini kwa *gharama yoyote*: kisha ongeza "unyenyekevu" wote kwa ajili ya mshindani wako ambao upendo unaweza kupendekeza na ambao mazingira yanaruhusu.

Hatusahau amri, "Usifuate umati kufanya uovu" (***Kutoka 23:2***), wala kushauri hata kidogo makubaliano na dhulma. Tunaelewa swali lako si kama unaweza kufanya dhuluma, bali kama *upendo* utakuruhusu kufanya yote ambayo *haki* haingepingi na ambayo desturi inaruhusu. Moyo wa kidunia haujali kuhusu "mambo madogo" kama haya; ni "asili yako mpya," ambayo sheria yake ni upendo, ambayo ingependelea kuona mpinzani wako akistawi, na inatamani kutenda mema kwa watu wote inapopata fursa—hasa kwa watu wa imani. Kukuza "hali hii mpya" kwa kutii sheria yake ya upendo kwa njia zote *zinazowezekana*. "Iwapo inawezekana, kadiri iwezavyo kwenu, muishi kwa amani na watu wote"—mkifanya mambo kwa ukarimu na kwa mujibu wa upendo. Yeye aliyejaa roho ya upendo hafikirii mabaya kwa mpinzani wake,

[D525]
na hautafuti maslahi yake binafsi tu, na hangefurahia kushindwa kwa mpinzani wake.

Ugumu ni kwamba dunia nzima inaendeshwa kwa msingi ulioharibika wa ubinafsi, ambao haulingani kabisa na upendo. Kwa wengine kiwango kiko juu, na kwa wengine chini: wengine wanazuia ubinafsi wao hadi kwenye mstari wa *haki*, wengine wanashuka katika ubinafsi hadi kwenye dhulma na udanganyifu, na mwelekeo daima ni wa kushuka. "Kiumbe Kipya" katika Kristo haipaswi kamwe kushuka chini ya haki na uaminifu, na inapaswa kutafuta kadri iwezekanavyo kuinuka juu ya kiwango hiki cha juu duniani, kuelekea upendo kamili. Ni kosa la mfumo wa sasa wa ushindani kwamba maslahi ya mnunuzi na yale ya muuzaji daima yanapingana. Hakuna nguvu inayoweza kurekebisha, kudhibiti na kubadilisha haya yote isipokuwa ile nguvu moja ambayo Mungu ameiahidi—Ufalme wa Miaka Elfu, ambao utatekeleza utawala wa upendo na kuwaachilia huru kutoka kwa mwelekeo na vifungo vya ubinafsi wote wale ambao, watakapouona na kuujua njia bora zaidi, watakubali msaada utakaotolewa wakati huo.

* * *

Tumeona kuwa chini ya sheria ya kijamii ya sasa ni jambo lisiloepukika ama kanyagwa kwa wingi wa wanadamu katika matope, kama watumwa wa utajiri na akili, au kuanguka kwa mpangilio wa sasa wa kijamii chini ya utawala wa fujo, na tamko la Maandiko kwamba itakuwa ni hili la pili; na kwamba hili litaleta malipo ya kutisha juu ya wanadamu wote, matajiri na maskini, wenye elimu na wasio na elimu, na kwa maonyesho halisi kuwafundisha wanadamu upuuzi wa ubinafsi, na kuwasaidia siku zijazo kuthamini hekima ya sheria ya upendo ya Mungu; na kwamba "hasa mahangaiko makuu" itawafundisha wote somo la kutisha, lakini hatimaye somo lenye faida kubwa. Kwa hiyo tuko tayari kuchunguza katika sura yetu inayofuata kile ambacho Maandiko yanaambiwa kutuambia kuhusu kuanguka kwa "Babeli"—"Ukristo"—katika mapambano makuu ambayo enzi hii itamalizika.

[D526]

Kama tulivyoona kushindwa kwa Ukristo kupokea roho ya mafundisho ya Kristo, na kuona jinsi maarifa na uhuru uliopatikana kutokana na mafundisho yake ulivyochanganyika na roho ya uovu, ubinafsi, na kadiri tunavyoona katika dalili za sasa ishara ya janga kuu linalokaribia—anarki na kila kazi mbaya—tunaona haki ya kuruhusiwa kwake, na kusoma ndani yake sheria ya kimungu ya malipo. Na ingawa tunalia maovu yanayosababisha malipo hayo, bado tukitambua uhitaji na haki yake, na tukijifunza pia kwamba malengo ya rehema yatatimia hatimaye kwa njia hii hasa, mioyo yetu inasema kwa sauti, "Matendo yako ni makuu na ya ajabu, Ee Bwana Mungu Mwenyezi. Njia zako ni za haki na za kweli, wewe mfalme wa mataifa." ***Ufu. 15:***3—Margini

"Subiri asubuhi—itakuja hakika, Kama hakika
usiku ulivyoleta uhitaji;
Macho yenye hamu hatimaye yatafanya bidii
kuona, Hayatajibiwa tena na mwanga wa asubuhi:
Hayatajitahidi tena bure kupitia machozi Kupenya
giza la mashaka na hofu zako, Bali, yakiwa
yameogeshwa na unyevunyevu mwororo na miale
ya alfajiri, Yatafanya tabasamu la furaha tele kwa
giza lililopotea.

Subiri asubuhi, Ewe mtoto aliyepigwa, Aliyetukwa,
aliyepigwa, aliyeteswa na kudharauliwa, Ukiwa na
kiu na njaa, hakuna anayekujali, Uliovishwa miiba
iliyopindika ya mateso—Hakuna hata miale hafifu
ya jua kupitia upana mzito wa giza ili kukuongoza
kutoka huko—
Subiri asubuhi—itakuja hakika, Kama usiku
ulivyoleta uhitaji."

—*James Whitcomb Riley*

[D527]

SOMO XI
VITA VYA ARMAGEDDON

Taabu Inayokaribia Iliyowakilishwa kwa Nembo Tofauti na Manabii—Iliyodhihirishwa katika Kuanguka kwa Israeli, Mwaka 70 B.K., na katika Mapinduzi ya Ufaransa—Hali Yake ya Jumla na Upana Wake—Jeshi Kuu la Bwana—"Wabaya Zaidi Kati ya Mataifa"—"Wakati wa Taabu ya Yakobo"—Ukombozi Wake—Kushindwa kwa Gogi na Magogi.

Maana tazama, naanza kuleta mabaya juu ya mji unaoitwa kwa jina langu ["Ulimwengu wa Kikristo"—"Babeli"];...Nitawaleza upanga juu ya wakazi wote wa dunia, asema Bwana wa majeshi....Bwana atapaza sauti yake kutoka juu, na kutoa sauti yake kutoka makao yake matakatifu; atapiga kelele sana juu ya makao yake [ya jina tu] [Ulimwengu wa Kikristo]; atatoa mngurumo, kama wale wanaoponda zabibu, juu ya wakazi wote wa dunia.

"Sauti ya kelele itafika hata ncha za dunia; *kwa maana Bwana ana mzozo na mataifa, atawahukumu wote wenye mwili*: atawaweka wabaya chini ya upanga, asema Bwana.

"Ndivyo asemavyo Bwana wa majeshi, Tazama, mabaya yatatoka taifa hadi taifa, na dhoruba kuu itainuka kutoka pande za mbali za dunia. Na waliouawa na Bwana watakuwa siku hiyo kutoka ncha moja ya dunia hata ncha nyingine ya dunia: hawataliliwa, wala hawataokusanywa, wala hawatazikwa; watakuwa kama mboji juu ya uso wa dunia." ***Yer. 25:29-38***

Hivyo basi, mgogoro wa Siku hii ya Kisasi utakuwa mgumu na wa kipekee kiasi kwamba hakuna ishara moja inayoweza kuuelezea. Kwa hiyo, katika Maandiko, ishara nyingi zenye nguvu hutumika, kama vile vita, tetemeko la ardhi, moto, dhoruba, kimbunga na mafuriko.

[D528]

Ni "*Vita vya Siku ile Kuu ya Mungu Mwenyezi*," ambapo atakusanya mataifa na kuwakutanisha wafalme ili kumwaga juu yao ghadhabu yake, naam, hasira zake zote kali; kwa maana Bwana wa majeshi yeye mwenyewe huandaa majeshi ya vita. ***Ufu. 16:14***; ***Sef. 3:8***; ***Isa. 13:4***

Ni "*Tetemeko kubwa* la ardhi ambalo halijawahi kutokea tangu kuwepo kwa wanadamu duniani, tetemeko kubwa na lenye nguvu sana," ambalo "litatetemesha, si dunia tu, bali pia mbingu." ***Ufu. 16:18***; ***Ebr. 12:26***

Ni "*Moto wa wivu wa Yehova*, utakaoteketeza dunia yote." Mbingu za sasa (mamlaka ya kidini ya Ukristo) na dunia (mpangilio wa kijamii chini ya ushawishi wa kanisa na serikali) zimewekwa kando kwa moto kwa ajili ya siku hii ya hukumu. "Anga litapita kwa mlio mkuu, na viumbe [vya uongozi wa kidini wa sasa] vitayeyuka kwa moto mkali; dunia [jamii] pia na kazi zilizomo ndani yake vitaungua. Anga, likiwa moto, litayeyushwa." Yote
wenye kiburi na wote wanaotenda maovu watakuwa kama manyasi makavu, na moto huu utawateketeza. Hautawaacha na mzizi wala tawi. ***Sef. 3:8***; ***2 Pet. 3:10,12***; ***Mal. 4:1***

"*Njia yake iko katika Kimbunga na Dhoruba*." "Nani awezaye kusimama mbele ya ghadhabu yake? Na nani awezaye kustahimili ukali wa hasira yake?" ***Nahumu 1:3,6,7***

"Tazama, inakuja kwa nguvu na uwezo kutoka kwa Bwana, kama *Dhoruba ya Mawe* na *Kimbunga Kiharibifu*, kama *Mto wa Maji Makuu* yanayofurika, na itadondosha chini kwa nguvu taji la kiburi." "Anakemea bahari na kukaukisha, naye anaukisha mito yote....Milima humtetemeka, na vilima hiyeyuka, na dunia [alambazi ya mpangilio wote wa sasa wa mambo] huwashwa kwa uwepo wake; naam, ulimwengu na wote wanaoishi ndani yake. Kwa
Mafuriko ya kupita kiasi yataangamiza kabisa mahali hapo

[D529]
kutokana na hayo, na giza litawafukuza adui zake." ***Isa. 28:2***; ***Nahumu 1:4,5,8***

Kwamba hizi si mafuriko na moto halisi, unaoharibu sayari yetu ya Dunia, na wakazi wake, inadhihirishwa na kauli (ya kiishara) kwamba mpangilio wa sasa wa mambo, utakapoharibiwa, utafuatiwa na mpangilio mpya—"mbinguni mipya [ushirika wa kidini, Kanisa la Mungu lililotukuzwa] na nchi mpya [jamii ya wanadamu iliyopangwa upya chini ya Ufalme wa Mungu kwa msingi wa upendo badala ya ubinafsi]." Akirejelea mpangilio huo mpya wa mambo baada ya moto wa kisasi cha Mungu kuchoma maovu ya sasa, Mungu, kupitia kwa Nabii, anasema: "*Ndipo nitakapowageuzia watu lugha safi [kweli], ili wote wamwite jina la Bwana, wamtumikie kwa moyo mmoja*." ***Sef. 3:9***

Aina Mbili za Ajabu za Maafa Yanayokuja

Lakini mtu asidhani kwamba kwa sababu maelezo haya mbalimbali si ya kihalisi, bali ni ya kiishara, basi yanawakilisha tu vita vya maneno, kutetemeka kwa hofu, au dhoruba isiyo na maana ya hisia za kibinadamu. Kwani ingawa mizozo, maneno ya hasira na mabishano vitakuwa na ni miongoni mwa silaha zitakazotumiwa katika vita hivi, hasa mwanzoni mwake, bado havitaishia hapo. Kila undani wa unabii unaashiria kwamba kabla haijaisha itakuwa mapigano ya umwagaji damu mwingi, dhoruba kali na ya kutisha. Tayari tumeona* tabia ya kielelezo ya dhiki kuu iliyomkabili Israeli wa kimwili mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi; na sasa, tukiwa tumewasili katika kipindi sambamba—mavuno ya enzi ya Injili, tunaona dalili zote za taabu inayofanana, ingawa kubwa zaidi, juu ya "Ulimwengu wa Kikristo," kielelezo chake kinyume. Wakati hukumu zilizotumwa juu ya Yudea na Yerusalemu

---

*Sura ya 3, na Juz. II, Sura ya 7.

[D530]
zilikuwa za kutisha mno, zilikuwa tu kwa kiwango kidogo ikilinganishwa na dhiki kuu, ambayo sasa inakaribia kwa kasi, juu ya ulimwengu wa Kikristo, na inayohusisha ulimwengu wote.

Jeshi la Kirumi na vita vya kawaida vilisababisha tu sehemu ndogo ya matatizo mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi, iliyojulikana kama ya kutisha zaidi katika kurasa za historia, na iliyokaribishwa tu na Mapinduzi ya Ufaransa. Ilitokana hasa na kuvunjika kwa taifa, kuangushwa kwa sheria na utaratibu—anarki. Inaonekana ubinafsi ulichukua udhibiti kamili na kuwachochea watu wote dhidi ya jirani zao—kama ilivyotabiriwa kuhusu taabu ijayo kwa Ulimwengu wa Kikristo (katikati yake hekalu kuu la kiroho, Kanisa teule la Mungu, litakamilika na kutukuzwa). "Kabla ya siku hizo hakukuwa na mshahara kwa mwanadamu, wala mshahara kwa mnyama [tazama kando]; wala hakukuwa na amani kwa yeye aliyetoka nje au aliyeingia, kwa sababu ya dhiki: maana niliweka kila mtu, kila mmoja, dhidi ya jirani yake." ***Zakaria 8:9-11***

Kwamba nyakati hazijabadilika kiasi cha kufanya janga kama hilo kuwa lisilowezekana au lisilotarajiwa katika siku zetu ni dhahiri mno kiasi cha kutohitaji uthibitisho. Lakini kama yeyote atapenda kulishuku hilo, na wakumbuke Mapinduzi makuu yaliyotokea kidogo zaidi ya karne moja iliyopita yaliyoiweka Ufaransa karibu na maangamizi ya kijamii na kutishia amani ya dunia.

Wengine wana dhana potofu kwamba dunia imeacha ukatili wa siku za kale, na wanapumzika katika usalama wa kufikirika na kudhania kwamba maafa kama yale yaliyotokea zamani hayawezi kuikumba dunia tena; lakini ukweli ni kwamba ustaarabu wetu wa karne ya ishirini ni gamba nyembamba sana, linaloweza kuondolewa kwa urahisi: busara na ufahamu wa matukio ya historia ya hivi karibuni na na mdundo wa sasa wenye hamu wa ubinadamu vinatosha kuhakikisha uwezekano wa kurudiwa kwa yaliyopita, hata bila neno la uhakika la unabii, linalotabiri wakati wa taabu ambao haukuwahi kutokea tangu kulipo taifa.

[D531]

Katika lugha ya alama ya Ufunuo, Mapinduzi ya Ufaransa kwa kweli yalikuwa "tetemeko kubwa la ardhi"—mshtuko wa kijamii mkubwa kiasi kwamba "Ulimwengu wa Kikristo" wote ulitetemeka hadi yalipokwisha; na mlipuko huo wa kutisha na wa ghafla wa hasira za taifa moja, miaka mia moja tu iliyopita, unaweza kutoa wazo fulani la ghadhabu ya dhoruba ijayo, wakati hasira za mataifa yote yaliyokasirika zitakapovunja vifungo vya sheria na utaratibu na kusababisha utawala wa fujo kote ulimwenguni. Pia inapaswa kukumbukwa kwamba maafa hayo yalitokea katika kile ambacho wakati huo kilikuwa kiini cha Ukristo, katikati ya kile kilichochukuliwa kuwa moja ya mataifa yaliyokuwa na Ukristo kabisa duniani, taifa ambalo kwa miaka elfu moja lilikuwa nguzo kuu ya Upapa. Taifa lililolewa na divai ya Babeli ya mafundisho ya uongo katika kanisa na serikali, na lililokuwa limefungwa kwa muda mrefu na upadri na dhana za kishirikina, lilitapika uchafu wake na kutumia nguvu zote za hasira yake iliyochochewa. Kwa hakika, Mapinduzi ya Ufaransa yanaonekana kurejelewa na Bwana wetu katika Ufunuo wake kwa Yohana huko Patmos kama utangulizi wa, na mfano wa, janga kuu linalokaribia sasa.

Pia inapaswa kuzingatiwa kwamba sababu zilezile zilizosababisha janga hilo kuu, sasa zinafanya kazi kuleta mapinduzi yanayofanana, lakini makubwa zaidi, mapinduzi yatakayokuwa ya kimataifa. Sababu za mtikisiko huo wa kutisha zimefupishwa kwa ufupi na mwanahistoria kama ifuatavyo:*

Sababu ya papo hapo na yenye ufanisi zaidi ya Mapinduzi ya Ufaransa inapaswa kuhusishwa na taabu za watu na matatizo ya serikali yaliyosababishwa na gharama kubwa za vita ambavyo Ufaransa iliunga mkono uhuru wa makoloni ya Amerika. Upotevu wa kifedha wa ikulu, mivutano ya wanachama wa dini, maendeleo ya taratibu ya akili kwa ujumla, usambazaji wa misingi ya mapinduzi uliosababishwa na mzozo wa Amerika, na ukandamizaji uliokuwa umeimarika kwa muda mrefu ambao

---

* *Kampeni za Napoleon*, uk. 12.

[D532]

umma wa watu ulioteswa, vyote vilichangia kwa athari moja....Wakiwa wamechoka na ukandamizaji, wakichukizwa na uwepo wa mara kwa mara wa udhalimu unaowaudhi, wakichochewa kuchukia dhuluma zao, na kufundishwa *maarifa* ya haki zao, watu wa Ufaransa waliamka kwa roho moja ya ulimwengu wa malalamiko na chuki. Mlio wa Uhuru! ulisikika kutoka mji mkuu hadi mipakani, na ulirudishwa sauti yake kutoka Alps hadi Pyrenees, pwani za Mediterania na Atlantiki. Kama ilivyo kwa mabadiliko yote ya ghafla na ya kikatili katika nchi potovu, mlipuko huo uliambatana na maovu na ukatili, ambao mbele yake uhalifu na masaibu ya udhalimu wa zamani vilififia na kuwa visivyo na maana."

Anasema mwanahistoria mwingine:*

"Chanzo kikuu miongoni mwa visababisha mapinduzi nchini Ufaransa kilikuwa ni uhasama uliokuwepo dhidi ya tabaka la watu waliokuwa na haki za kipekee—mfalme, mabwana na makasisi—kutokana na vikwazo na mizigo ambayo sheria na desturi ziliwawekea tabaka lililokuwa chini yao.

Nchi—Karibu theluthi mbili ya ardhi nchini Ufaransa ilikuwa mikononi mwa mabwana na makasisi. Sehemu kubwa ya ardhi hiyo haikulimwa vizuri na wamiliki wake wavivu. Mabwana walipendelea starehe za Paris kuliko kuishi kwenye mashamba yao. Kulikuwa na wamiliki wengi wadogo wa ardhi, lakini kila mmoja alikuwa na ardhi kidogo mno kumpa chakula cha kutosha. Matibabu ya mkulima mara nyingi yalikuwa ya aina hiyo kwamba alipotazama minara ya kasri la bwana wake, tamaa kuu ya moyo wake ilikuwa kuichoma moto pamoja na rekodi zake zote za madeni [dhamana]. Wakleri walimiliki ardhi nyingi sana, mamlaka ya kimilki juu ya maelfu ya wakulima, na kipato kikubwa kutoka kwa zaka na vyanzo vingine. Katika baadhi ya mikoa hali ilikuwa bora kuliko mingine; lakini kwa ujumla, matajiri walifurahia, maskini ndio waliobeba mizigo.

"*Monopoli*—Viwanda na biashara, ingawa vilikuwa vikihimizwa, vilizuiliwa na monopoli za ukandamizaji na muundo mkali wa vyama vya wafanyabiashara.

"*Serikali yenye* rushwa—Utawala wa serikali ulikuwa wa kiholela na wenye rushwa.

"*Kupotea kwa heshima kwa* ufalme—Heshima kwa kiti cha enzi ilipotea.

---

* *Historia ya Ulimwengu* (na Prof. Fisher, wa Chuo cha Yale), uk. 497.

[D533]

"*Jitihada zisizofanikiwa za* Mageuzi—Jitihada za mageuzi ya kisiasa na kijamii nchini Ufaransa na katika nchi nyingine, zilizotoka kwa watawala baada ya vita vikubwa, zilisababisha hisia ya wasiwasi bila kufanikisha lengo lao la upangaji upya wa kijamii.

Ufikirishaji wa Kisiasa—Mwelekeo wa fikra ulikuwa wa kimapinduzi. Imani za jadi za kidini zilipingwa kwa ujasiri. Ufikirishaji wa kisiasa ulikuwa umeenea. Montesquieu alikuwa ameelekeza umakini kwenye uhuru uliokuwa umehifadhiwa na katiba ya Uingereza. Voltaire alikuwa amejikita katika haki za binadamu. Rosseau alikuwa ameelezea kwa kina haki ya mamlaka ya wengi.

"*Mfano wa* Marekani—Ongeza kwa vyanzo hivi ushawishi wa Mapinduzi ya Marekani, na Tangazo la Uhuru la Marekani, likiwa na tangazo lake la haki za binadamu, na msingi wa serikali katika mkataba na ridhaa ya watu."

Katika sababu zote kuu zilizopelekea machungu ya Mapinduzi ya Ufaransa tunaona mfanano mkubwa na hali zinazofanana leo ambazo kwa kasi na kwa hakika zinaelekea kwenye matokeo yanayofanana yaliyotabiriwa duniani kote. Angalia uadui unaoongezeka kati ya tabaka za kipekee (ufalme na uaristokrasia) na tabaka za wafanyakazi, mijadala kuhusu haki na makosa ya watu, na kupungua kwa heshima kwa mamlaka yote ya kiraia na kidini. Pia kumbuka mtiririko wa kimapinduzi wa fikra na maoni ya umma—kutoridhika kunazidi kwa umma na mamlaka tawala na taasisi za serikali. Na ikiwa Tangazo la Uhuru la Marekani, likiwa na tangazo lake la haki za binadamu na msingi wa serikali katika mkataba na ridhaa ya watu, lilichochea umati wa Wafaransa kuwa na hamu ya uhuru na kujitegemea, haishangazi kwamba jaribio lililofanikiwa la serikali hii ya watu na inayotokana na watu, kwa karne moja iliyopita, na kiwango cha uhuru na ustawi kinachofurahiwa hapa, vina athari zake kwa watu wa ulimwengu wa zamani. Mwimbi usiokoma wa

[D534]

Wimbi la kuendelea la uhamiaji kutoka nchi nyingine kwenda nchi hii ni ushahidi mwingine wa athari ambayo jaribio hili limewafanyia watu wa mataifa mengine.

Hata hivyo, uhuru na ustawi unaofurahiwa hapa havitoshi kabisa kwa watu wa hapa. Wana tamaa ya hali bora zaidi na wanatafuta njia za kuifikia. Hakuna mahali popote katika ulimwengu wa Kikristo ambapo azma hii inajitokeza kwa njia chanya na ya ujasiri zaidi kuliko hapa. Kila mtu yuko *macho* kutetea haki zake halisi au anazodhani kuwa zake. Mwelekeo wa fikra hapa, kama mahali pengine, uko katika mkondo wa mapinduzi, na unazidi kuwa hivyo kila siku.

Mapinduzi ya Ufaransa yalikuwa mapambano ya mwanga dhidi ya giza nene; ya roho ya uhuru iliyozinduka dhidi ya udhalimu uliokuwa umeimarika kwa muda mrefu; na ya ukweli dhidi ya makosa na dhana potofu za kale, zilizokuwa zimehimizwa na kuliwa kwa muda mrefu na mamlaka za kiraia na kidini kwa ajili ya kujinufaisha wenyewe na kuonea watu. Hata hivyo, yalionyesha hatari ya uhuru usioongozwa na haki na roho ya akili timamu. (***2 Tim. 1:7***) Elimu kidogo kwa kweli ni jambo hatari.

Moja ya hadithi za Charles Dickens, ambayo matukio yake yamewekwa katika nyakati za machafuko za Mapinduzi ya Ufaransa, inaanza hivi, na inafaa kikamilifu kwa wakati huu, kama anavyopendekeza:

"Ilikuwa wakati bora zaidi, ilikuwa wakati mbaya zaidi; ilikuwa enzi ya hekima, ilikuwa enzi ya upumbavu; ilikuwa enzi ya imani, ilikuwa enzi ya kutokiamini; ilikuwa msimu wa nuru, ilikuwa msimu wa giza; ilikuwa majira ya kuchipua ya tumaini, ilikuwa majira ya baridi ya kukata tamaa; tulikuwa na kila kitu mbele yetu, hatukuwa na chochote mbele yetu; sote tulikuwa tunaelekea moja kwa moja mbinguni, sote tulikuwa tunaelekea moja kwa moja upande mwingine; kwa kifupi, enzi hiyo ilifanana sana na enzi ya sasa kiasi kwamba baadhi ya mamlaka zake zilizokuwa na kelele zaidi zilisisitiza ipokelewe kwa wema au kwa uovu, katika kiwango cha juu kabisa cha kulinganisha tu."

Ingawa tunaona sababu zilezile zikifanya kazi kote ulimwenguni leo, kuleta matokeo yanayofanana kwa kiwango kilicho pana zaidi

[D535]
kwa kiwango hicho, hatuwezi kujituliza na mawazo ya usalama wa kubuni, na kutangaza Amani! Amani! wakati hakuna amani; hasa kwa kuzingatia maonyo ya unabii. Kwa mwanga wa tabia iliyotabiriwa ya matukio yajayo ya vita hii, tunaweza kuona Mapinduzi ya Ufaransa kama mwarubani tu wa radi ya mbali, ukitoa onyo la dhoruba inayokaribia; kama tetemeko dogo linalotangulia mtikiso mkuu wa tetemeko la ardhi; kama mlio wa kengele wa onyo wa saa kuu ya enzi, unaowajulisha wale ambao tayari wameamka kwamba magurudumu yameanza kuzunguka, na kwamba hivi karibuni itapiga saa ya usiku wa manane itakayomaliza mpangilio wa sasa wa mambo na kuanzisha mpangilio mpya—Mwaka wa Jubilei, pamoja na mtafaruku na mabadiliko ya umiliki yatakayouambatana nao. Ililichochea ulimwengu wote na kuanzisha kazi nguvu kuu ambazo hatimaye zitaangusha kabisa mpangilio wa zamani wa mambo.

Wakati masharti yatakapokomaa kikamilifu kwa ajili ya Mapinduzi makuu, tukio dogo sana linaweza kutumika kama cheche ya kuwasha muundo wa sasa wa kijamii kote ulimwenguni; kama vile, kwa mfano, katika kisa cha Mapinduzi ya Ufaransa, kitendo cha kwanza cha wazi, inasemekana, kilikuwa ni kupiga kiberiti cha bati na mwanamke ambaye watoto wake walikuwa na njaa. Punde si punde jeshi la akina mama lilikuwa likitembea kuelekea jumba la kifalme kuomba mkate. Walipokataa, wanaume waliungana nao, na punde si punde hasira ya taifa iliwaka na moto wa mapinduzi ulisambaa nchi nzima.

Hata hivyo, watawala hawakuwa na ufahamu wowote kuhusu hali ya watu, na walikuwa wamezungukwa na wingi wa mali na anasa, kiasi kwamba, hata wakati ghasia hizi zilipotokea, malkia hakuweza kuelewa hali ilivyokuwa. Aliposikia kutoka kwenye jumba lake mvurugano wa umati, aliuliza maana yake, na alipofahamishwa kuwa watu walikuwa wakidai mkate, akajibu, "Ni upuuzi kwao kufanya vurugu hizi kuhusu *mkate*: kama mkate ni adimu, waache wapate *keki*, kwa sasa ni nafuu."

[D536]

Ufanano kati ya sasa na nyakati hizo ni wa kushangaza sana, kiasi kwamba hatari inatolewa na wengi wanaofikiri kwa kina na wanaoona dalili za nyakati, huku wengine wakishindwa kuelewa hali halisi. Mlio ulioitangulia Mapinduzi ya Ufaransa haukuwa chochote ukilinganishwa na maombi yanayoinuka sasa kutoka kwa umma kote ulimwenguni kwa wale walio madarakani na wenye ushawishi.

Alisema Prof. G. D. Herron, wa Chuo cha Iowa, miaka kadhaa iliyopita:

Kila mahali kuna dalili za mabadiliko ya ulimwengu wote. Utuani uko katika msimamo wa kusubiri, umebanwa hadi ubatizo wake mpya utakapokamilika. Kila neva ya jamii inahisi maumivu ya kwanza ya jaribio kuu litakalowajaribu wote wanaoishi duniani, na ambalo litamalizikia kwa ukombozi wa kimungu [ingawa anashindwa kuona ukombozi huo utakuwa *nini*, na *jinsi* utakavyoletwa]. Tuko mwanzoni mwa mapinduzi yatakayoshindanisha taasisi zote za kidini na kisiasa zilizopo, na kupima hekima na ushujaa wa roho safi na shujaa zaidi za dunia....Mapinduzi ya kijamii, yanayofanya miaka ya mwisho ya karne yetu na miaka ya mwanzo ya karne ijayo *kuwa muhimu zaidi na ya kuunda upya zaidi tangu kusulubishwa kwa Mwana wa Mtu*, ni wito na fursa kwa Ukristo kuwa Kikristo."

Lakini, ole! wito haukusikilizwa; kwa kweli *haujasikika* kabisa isipokuwa na wachache wasio na nguvu walio madarakani, kwa kuwa kelele za ubinafsi ni kubwa mno na vifungo vya desturi ni imara sana. Ni mateso makali tu ya tetemeko kubwa lijalo la kijamii—mapinduzi—ndiyo yataleta mabadiliko; na katika mkondo wake wa kutisha, hakuna kitakachoonekana wazi zaidi kuliko dalili za adhabu ya haki ambayo itawadhihilishia wanadamu wote ukweli kwamba Jaji mwenye haki wa ulimwengu wote anaweka "hukumu kama mstari na haki kama mizani." ***Isa. 28:17***

Hali ya malipo ya dhuluma ya mateso makuu juu ya Israeli ya kimwili katika mavuno ya enzi ya Kiyahudi ilionekana wazi sana; vivyo hivyo ilikuwa kwa Mapinduzi ya Ufaransa; na hivyo itaonekana wazi katika taabu ya sasa wakati kilele kitakapofikiwa. Maoni ya Bwana Thomas H. Gill, katika kazi yake,

[D537]

The Papal Drama, ikirejelea tabia ya malipo ya Mapinduzi ya Ufaransa, pia inapendekeza tabia ya malipo ya taabu ijayo juu ya Ukristo kwa ujumla. Anasema:

"Kadiri Mapinduzi ya Ufaransa yanavyozingatiwa kwa undani zaidi, ndivyo unavyodhihirika zaidi ubora wake kuliko mambo yote ya ajabu na ya kutisha yaliyowahi kutokea duniani Kamwe hakuna ulimwengu haukuwahi kushuhudia kifungo cha *haki* kilicho kamili na cha juu kiasi hicho.... Ingawa kilisababisha uovu mkubwa, kilikuwa ni matokeo ya uovu mkubwa uliokuwepo awali....Katika nchi ambapo kila taasisi ya kale na kila desturi iliyoheshimiwa kwa muda mrefu ilitoweka kwa ghafla; ambapo mfumo mzima wa kijamii na kisiasa ulianguka kabla ya pigo la kwanza; ambapo ufalme, tabaka la juu na kanisa vilifutwa karibu bila upinzani wowote, mfumo mzima wa dola ulipaswa kuwa umechafuliwa: ufalme, tabaka la juu na ukuhani walipaswa kuwa wametenda dhambi kubwa. Ambapo mambo mema ya dunia hii—uzaliwa, cheo, utajiri, mavazi ya kifahari na tabia za heshima—yalikuwa hatari za kidunia, na hasara za kidunia kwa muda, ni lazima cheo, uzaliwa na utajiri vilitumiwa vibaya kwa kiwango cha kutisha.

"Taifa lililofuta na kupiga marufuku Ukristo, lililomwondoa dini madarakani na kupendelea akili, na kumtawaza mungu mwanamke mpya katika kanisa la Notre Dame katika umbo la malaya, lazima lilikuwa limeteswa na aina ya Ukristo isiyo na mantiki kabisa na iliyoharibika sana. Watu waliofanya vita ya kuangamiza kabisa kila kitu kilichokuwa kimeanzishwa, kiasi cha kufuta hata njia za kawaida za kuongea na kusalimiana, na njia ya kawaida ya kuhesabu muda, ambayo ilichukia 'we' kama dhambi, na ikajiepusha na 'monsieur' kama chukizo, ambayo iligeuza wiki kuwa miongo, na haikutaka kujua miezi ya zamani tena, bila shaka ilikuwa na sababu nzuri ya kuchukia njia hizo za zamani ambazo iliwachana na kuziacha kwa kupindukia kwa kiasi kikubwa na kipuuzi.

Ukumbi uliovunjwa wa tabaka la juu, makaburi ya kifalme yaliyoporwa, mfalme na malkia waliotenganishwa vichwa, mtoto mfalme mdogo aliyeuawa kwa huzuni, wamfalme waliotengwa, makuhani na wakuu waliouawa, guilotini ya enzi, ndoa za kijumhuri, kiwanda cha ngozi cha Meudon, wanandoa waliofungwa pamoja na kutupwa katika mto Loire, na glavu zilizotengenezwa kwa

[D538]
maganda ya wanaume na wanawake: mambo haya ni ya kutisha sana; lakini pia yanazungumza kwa nguvu kuhusu *malipo ya matendo*: yanadokeza uwepo mtakatifu wa Nemesis, mkono wa kutisha wa nguvu ya kulipiza kisasi. Vinakumbushia dhambi za kutisha za Ufaransa ule wa zamani; wakulima maskini walioteswa chini ya mzigo wa kodi ambazo matajiri na mabwana walikuwa huru nazo; waliotembelewa mara kwa mara na njaa za kikatili kwa sababu ya kodi kubwa mno, vita visivyo vya haki, na utawala mbovu mno, na kisha kunyongwa au kupigwa risasi kwa makumi ya watu kwa kulalamika tu kuhusu njaa: na haya yote kwa karne nyingi! Huwakumbusha Wakristo Waprotestanti waliouawa kwa mamilioni katika mitaa ya Paris, wakateswa kwa miaka mingi na askari wapanda farasi huko Poitou na Bearn, na kuwindiwa kama wanyama pori huko Cevennes; waliouawa kwa maelfu na makumi ya maelfu kwa njia nyingi za kuteswa na kwa miaka mingi ya mateso....

Katika tendo lolote la Mapinduzi ya Ufaransa, sifa hii ya kulipiza kisasi haionekani kwa dhahiri au kwa uzito zaidi kuliko katika jinsi yalivyoshughulikia Kanisa la Roma na mamlaka ya Kipapa. Ilikuwa hasa ni Ufaransa, ambayo baada ya mapambano makali kiasi hicho ilikuwa imekataa Mageuzi ya Kikristo, na kuendeleza uhalifu mkubwa namna hiyo katika mchakato wa kukataa, kuigeukia kwa hasira Kanisa hilo hilo la Roma ambalo lilikuwa likiwakilishwa na Kanisa hilo, dhidi yake lilikuwa limekuwa na hasira kali sana,...kuondoa ibada ya Kanisa Katoliki, kuwachinja makumi ya maelfu ya mapadri katika mitaa ya miji yake mikubwa, kuwawinda kote nchini, na kuwafukuzia kwa maelfu maelfu katika nchi za kigeni, kama vile ilivyowaua, kuwawinda na kuwafukuza mamia ya maelfu ya Waprotestanti;...kuingiza vita katika maeneo ya Kipapa, na kuwakumba Wapapa wasio na ulinzi kwa kila aina ya masaibu na aibu....Ukali wa Ufaransa wa mapinduzi haukuwa zaidi adhabu kuliko matokeo ya moja kwa moja ya ukali wa Ufaransa ya kifalme, kikatoliki, na kipapa....

"Kwa upande mmoja, Mapinduzi yanaweza kuelezewa kama mwitikio dhidi ya ukali, wa kiroho na kidini, wa mateso ya Kanisa Katoliki la Kirumi dhidi ya Uprotestanti. Mara tu mafuriko hayo yalipoibuka, yalipiga moja kwa moja dhidi ya Kanisa la Kirumi na Upapa....Mali ya Kanisa ilihamishiwa kwa serikali; makasisi wa Ufaransa walizama

[D539]

kutoka kuwa chombo chenye umiliki hadi kuwa chombo cha mishahara; watawa wa kiume na wa kike walirejeshwa katika ulimwengu, mali za madhehebu yao zikichukuliwa; Waprotestanti walipewa uhuru kamili wa kidini na usawa wa kisiasa....Dini ya Kikatoliki ya Kirumi baadaye ilifutwa rasmi.

"Bonaparte alitoa upanga wa Ufaransa dhidi ya Papa Pius VI asiyejiweza....Papa huyo aligeuka kuwa tegemezi. Berthier alipiga mbio kuelekea Roma, akaanzisha Jamhuri ya Kirumi, na akamkamata Papa. Kuhani mkuu alibebwa hadi kambi ya washirikina... kutoka gereza hadi gereza, na hatimaye akapelekwa mateka hadi Ufaransa. Huko, alipumua kwa mara ya mwisho, huko Valence, ambapo makuhani wake waliuawa, ambapo mamlaka yake yalivunjwa, na jina lake na wadhifa wake vilikuwa mzaha na dhihaka, na akiwa chini ya ulinzi wa askari wakali wa jamhuri, ambayo kwa miaka kumi ilikuwa imemshikilia kikombe cha uchungu ulioonekana wazi na uliopitiliza .... Ilikuwa ni tendo la juu kabisa na kamili la *malipo*, lililoumshangaza ulimwengu mwishoni mwa karne ya kumi na nane; kuharamishwa kwa Kanisa la Kirumi na taifa lile lile la Ufaransa lililoua maelfu ya Walutheri kwa amri yake; mwisho huu wa huzuni wa papa mwenye mamlaka, katika Dauphinale ile ile iliyotakaswa na mapambano ya Walutheri, na karibu na mabonde ya Alps ambako Wawaldense walikuwa wamewindwa kikatili na wanajeshi wa Ufaransa; mabadiliko haya ya 'Mataifa ya Kanisa' kuwa 'Jamhuri ya Kirumi'; na kuangushwa huku kwa Upapazi wa kieneo na taifa lile lile la Ufaransa, ambalo, miaka elfu moja tu iliyopita, chini ya Pepin na Charlemagne, lilikuwa limewapatia maeneo haya.

Umati wa watu ulidhani kuwa Upapazi ulikuwa karibu na kifo, na wakauliza, je, Pius VI atakuwa papa wa mwisho, na kama mwisho wa karne ya kumi na nane utaashiria kuanguka kwa nasaba ya Kipapa. Lakini Mapinduzi ya Ufaransa yalikuwa mwanzo, na si mwisho wa hukumu; Ufaransa ilikuwa ndiyo *imeanza* kutekeleza hukumu hiyo, hukumu ya uhakika na isiyoepukika, lakini ndefu na ya kuchelewa, itakayotofautishwa na matukio mengi ya ajabu, na mara kwa mara kwa mwonekano wa kutoroka, hukumu ya kurefushwa kupitia maumivu makuu na aibu kuu."

Lazima tusubiri kwamba taabu inayokaribia haitakuwa

[D540]
isiyo chungu na kali kama mifano hii miwili, bali ya kutisha zaidi na ya jumla zaidi; kwa sababu (1) hali za sasa hufanya kila mwanachama wa muundo wa kijamii kutegemea zaidi kuliko hapo awali, si tu kwa ajili ya faraja na anasa mpya na zilizoongezeka, bali pia kwa mahitaji ya msingi ya maisha. Kusimama kwa usafiri wa reli pekee kungesababisha njaa ndani ya wiki moja katika miji yetu mikubwa; na fujo kuu ingesababisha kupooza kwa kila sekta ya viwanda inayotegemea biashara na imani. (2) Bwana anatangaza hasa kwamba taabu inayokuja itakuwa "kama isivyokuwa tangu kulipo na taifa"—wala haitakuwapo tena baadaye. ***Dan. 12:1***; ***Yoeli 2:2***; ***Mathayo 24:21***

Lakini ingawa hakuna tumaini linalotolewa kwamba taabu hii inaweza kuepukwa, kuna maagizo yaliyotolewa katika Maandiko kwa watu kama hao ambao wangejificha dhidi ya dhoruba inayokuja.

(1) Waumini wa Kanisa wameahidiwa ukombozi kabla ya dhoruba kuu kupamba moto. (2) Wote wanaopenda haki na kutafuta amani wanapaswa kupanga nyumba zao kwa bidii, kama inavyoongozwa na Neno la Bwana, linalosema —"Kabla amri haijatoka, kabla siku haijapita kama machungwa, kabla ya siku ya ghadhabu ya Bwana haijawafikia, mtafuteni Bwana, ninyi nyote wanyenyekevu wa dunia mliohifadhi amri zake: tafuteni *haki*, tafuteni *unyenyekevu*; huenda mkafichwa siku ya ghadhabu ya Bwana." ***Sef. 2:2,3***

Ili wote wa namna hiyo waamke kuhusu hali hiyo, Nabii Yoeli anawaagiza wale wanaoona mambo haya wapige kelele ya tahadhari, akisema, "Pigeni tarumbeta, pigeni kelele ya tahadhari katika mlima wangu mtakatifu [Ulimwengu wa Kikristo—unaodai kuwa ni mlima mtakatifu au ufalme wa Bwana], wakae waketi kwa hofu wakazi wote wa nchi; maana siku ya Bwana inakuja, iko karibu sana." (***Yoeli 2:1***) "Kwa waovu," asema Mwandishi wa Zaburi, Mungu "atanyesha mitego, moto na kiberiti [alambala za taabu na uharibifu] na dhoruba kuu ya kutisha: hii

[D541]
ndiyo sehemu ya kikombe chao; kwa maana Bwana mwenye haki hupenda haki." ***Zab. 11:3-7***

Vita vya siku hii kuu ya Mungu Mwenyezi vitakuwa mapinduzi makuu zaidi ambayo dunia imewahi kuona kwa sababu vitahusisha kila kanuni ya uasi; kwani kama ilivyo katika hukumu hii ya mataifa, vivyo hivyo katika hukumu ya watu binafsi, "hakuna kilichofunikwa kisichofunuliwa, wala kilichojificha kisichojulikana." (***Mathayo 10:26***) Tazama, jinsi hata sasa, mwanga mkali wa akili ya jumla unavyogundua chemchemi za siri za njama za kisiasa, sera za kifedha, madai ya kidini, n.k., na jinsi wote wanavyofikishwa mbele ya kiti cha hukumu, na wanadamu, pamoja na Mungu, kutangazwa kuwa sawa au si sawa kama inavyohukumiwa kwa mafundisho ya Neno la Mungu—kwa kanuni ya dhahabu, sheria ya upendo, mifano ya Kristo, n.k., yote ambayo yanajitokeza kwa umaarufu wa ajabu katika mijadala ya nyakati hizi.

Vita vya siku kuu, kama vita vingine vyote vya mapinduzi, vina hatua zake za maendeleo ya taratibu. Nyuma ya kila dalili ya mzozo huwa kuna sababu zinazochochea, madhulumu halisi au yanayodhaniwa ya kitaifa na kibinafsi; kisha hufuata ufahamu wa kina wa madhulumu hayo kutoka kwa wale wanaoyatesa; kisha kwa ujumla hufuata majaribio mbalimbali ya mageuzi, ambayo, yakishindikana, husababisha mabishano makubwa, vita vya maneno, mgawanyiko, mizozo ya maoni, na hatimaye kulipizana kisasi na mizozo ya silaha. Hivyo ndivyo mpangilio wa Vita vya Siku Kuu ya Mungu Mwenyezi. Hali yake ya jumla ni ya mapambano ya nuru dhidi ya giza, ya uhuru dhidi ya udhalimu, ya kweli dhidi ya upotofu. Upana wake utakuwa duniani kote—mkulima dhidi ya mfalme, mshiriki dhidi ya mhubiri, mfanyakazi dhidi ya mtaji: wanyonge wakiwa silabiani dhidi ya dhuluma na ukandamizaji wa kila aina; na wakandamizaji wakiwa silabiani kutetea kile walichokiona kwa muda mrefu kuwa ni haki zao, hata pale kinapoonekana kuwa ni ukiukaji wa haki za wengine.

[D542]

Jeshi Kuu la Bwana

Katika sura zilizopita tumeona kazi ya maandalizi kwa ajili ya mzozo wa siku hii mbaya—kuandaa, kuopeshaji na kufunza majeshi makubwa mno, ujenzi wa majeshi makuu ya majini, uvumbuzi wa silaha mpya na za ajabu za kivita, utengenezaji wa vilipuzi vipya na vyenye nguvu, na utumiaji wa rasilimali za taifa katika kila nchi kwa madhumuni ya vifaa vya kijeshi; na tumeona malalamiko ya mataifa yenye hasira yalipojipanga kwa silaha zote, yakitazamana kwa sura za ukali.

Tunapo tazama mamilioni haya ya mashujaa wenye silaha na nidhamu tunajiuliza, Ni jeshi lipi kati ya majeshi haya yote yenye nguvu ambalo ni jeshi lile ambalo manabii wanaliashiria kama jeshi kuu la Bwana? Je, marejeleo ya unabii yanaweza kumaanisha yoyote kati ya hawa? Na ikiwa ndivyo, kwa maana gani wangeweza kuchukuliwa kuwa jeshi la Bwana, kwa kuwa hakuna hata mmoja wao anayeongozwa na roho yake? Au je, rejea hii inaweza kumaanisha watu wa Mungu, askari wa msalaba, ambao silaha zao zinaelezewa na Mtume Paulo kuwa si za kimwili, bali zenye nguvu, kwa kuvunja ngome? (***2 Kor. 10:3-5***) Je, inawezekana kwamba "upanga wa roho, ambao ni Neno la Mungu" (***Efe. 6:17***), mikononi mwa watu wa Mungu, waliojaa roho yake, utatimiza kazi kuu ya kuangusha falme zote za ulimwengu huu na kuzipa Kristo kuwa urithi wa milele?

Laiti ingekuwa hivyo! lakini kwamba hali haitakuwa hivyo tayari tumeona, kutoka kwa maono ya unabii na pia kutoka kwa ishara za nyakati. Kinyume chake, maandamano na maonyo ya wacha Mungu yanapuuzwa kwa uthabiti na ulimwengu, na mataifa yanaendelea kutembea gizani, na kwa hivyo misingi yote ya dunia (ya muundo wa sasa wa kijamii) imepotea mwelekeo (***Zab. 82:5***), hivyo

[D543]
ikihatarisha muundo mzima wa kijamii ambao sasa unatikiswa vibaya sana. "Tungemponya Babeli," asema nabii, "lakini haaponeki; muache ['Tokeni kwake, enyi watu ***wangu'— Ufunuo 18:4***]; maana hukumu yake imefika mbinguni, na imeinuliwa hata mawingu." ***Yer. 51:9***

Ni wazi kwamba si watakatifu watakao unda jeshi kuu la Bwana, lililotajwa na manabii, kwa ajili ya kuangusha falme za dunia hii; wala silaha zao za vita hazitoshi kwa lengo hili. Silaha zao kwa kweli ni zenye nguvu, kama Mtume anavyosema, miongoni mwa wale wanaoathiriwa nazo. Miongoni mwa watu wa kweli wa Mungu, wanaotumia mioyo yao kwa bidii katika mafundisho, Neno lake ni kali kuliko upanga wowote wenye ncha mbili, kweli "likiangusha mawazo [mabishano ya kibinadamu] na kila kitu kilicho juu kinachojitukuza dhidi ya maarifa ya Mungu, na kupiga kila wazo utumwani kwa utiifu kwa Kristo" (***2 Kor. 10:4,5***); lakini silaha za vita hivi hazifanyi kazi hivyo juu ya ulimwengu. Jeshi la watakatifu, zaidi ya hayo, si "jeshi kubwa," bali ni "kundi dogo," kama Bwana wetu mwenyewe alivyolitaja. Linganisha ***Luka 12:32***; ***Yoeli 2:11***.

Sikieni maelezo ya unabii kuhusu jeshi hili:

"Watu wengi na wenye nguvu; hawakuwahi kuwapo kama wao; wala hawatawapo tena baada yao, hata kwa vizazi vingi. Moto unawateketeza mbele yao, na nyuma yao mshumaa unawaka: nchi ni kama bustani ya Edeni mbele yao, na nyuma yao ni jangwa lililotupwa, naam, wala hakuna kitakachowatoroka. Mwonekano wao ni kama mwonekano wa farasi; na kama wapanda farasi, ndivyo watakavyokimbia. Kama sauti ya magari ya kivita, wataruka juu ya vilele vya milima [falme]; kama sauti ya mshumaa wa moto unaoteketeza majani makavu, kama watu wenye nguvu walioandaliwa kwa vita.

"Watu watateseka sana mbele ya uso wao; nyuso zote zitachukua weusi. Watakimbia kama mashujaa

[D544]
wanaume; watapanda ukuta kama wanaume wa vita; na kila mmoja ataendelea katika njia yake, wala hawavunji safu zao. Wala hawabuguzani; kila mmoja katika njia yake aliyoiweka huendelea mbele: na hupita katikati ya silaha za kivita, wala haibadili kusudi lao. Wanaingia mjini kwa haraka; watakimbilia juu ya ukuta; watapanda ndani ya nyumba; kupitia madirisha huingia kama mwizi. Dunia [mpangilio wa sasa wa kijamii] itatetemeka mbele yao: mbingu [mamlaka za kidini] zitatetemeka: jua na mwezi [taathira za mwangaza za injili na sheria ya Musa] zitakawa gizani [kwa kuwa ukosefu wa imani umeenea kote], na nyota [mwangaza wa mitume (***Ufunuo 12:1***) zitazimwa] zitapoteza mwangaza wake [usiku wa giza utakuja ambapo hakuna mtu atakayeweza kufanya ***kazi—Yohana 9:4***; ***Isaya 21:9,11,12***]. Na Bwana atatoa sauti yake mbele ya jeshi lake; maana kambi yake ni kubwa sana; maana yeye ni mwenye nguvu atimizaye neno lake; maana siku ya Bwana ni kuu na ya kutisha sana, na ni nani aweza kuivumilia?" ***Yoeli 2:2-11***

Jeshi hili la Bwana lazima likabiliane na hali za kutisha za siku ya uovu, wakati vipengele vya kutisha vinavyojiandaa kwa sasa kwa ajili ya mzozo, moto, vitakapofikia kilele cha utayari. Hili ndilo jeshi ambalo chini ya utawala mkuu wa Bwana litang'oa kiti cha enzi cha falme na kuharibu nguvu za falme za mataifa. (***Hag. 2:22***) Lakini jeshi kama hilo liko wapi? Je, itakuwa jeshi la Ujerumani? la Ufaransa, la Uingereza, la Urusi au la Marekani? Jeshi kubwa kama lilivyoelezwa hapa na Nabii, na ambalo linapaswa kutekeleza mambo ya ajabu kama hayo, na ambalo, kama ilivyoonyeshwa, ndani ya miaka michache iliyobaki ya kipindi hiki muhimu cha mavuno, pengine lipo kwa sasa, na liko chini ya maandalizi fulani kwa ajili ya kazi ijayo ya mauaji makubwa. Maelezo ya Nabii si ya kundi la watu wasio na nidhamu, ambao wangeweza kushughulikiwa kwa urahisi na wale walioelimika katika sanaa za vita; bali ni ya jeshi kuu lenye nidhamu ya hali ya juu.

[D545]

Basi, tunauliza, ni wapi kuna jeshi kama hilo, likiwa chini ya mafunzo na mafunzo ya sasa? jeshi ambalo mbele yake dunia [jamii] itatetemeka na mbingu [utume] zitayumba (***Yoeli 2:10***); ambalo litajipanga kwa ujasiri dhidi ya nguvu za kihafidhina za Ukristo, za kiraia na za kidini, na kutumaini hata kupambana na nguvu zake za sasa? Ni wapi jeshi ambalo katika siku za usoni litathubutu kupinga mafundisho ya Kikristo yaliyoheshimiwa kwa muda mrefu, utawala wake na ualimu wake? ambalo litapuuza kwa ukorofi laana zake zote, kupuuza amri zake, na kurudishia nyuma radi zake za mamlaka na nguvu iliyopangwa? ambayo itakabiliana na mngurumo wa silaha zake za moto za Vesuvius, kupuuza makombora yake ya risasi na mabomu, kupita katikati ya meli zake za kivita za majini, na, kwa kuchukua taji kutoka kwa wenye taji, kuangusha falme katikati ya bahari? ambayo itawasha mbingu moto, na kuyeyusha dunia kwa joto kali, hivyo hivyo kuleta maangamizi makubwa ya ulimwengu wote kwa mpangilio wa zamani kama ilivyotabiriwa na manabii?

Kwamba jeshi kama hilo linatokea na kujiandaa kwa pambano la hatari, tumehakikishiwa kwa nguvu na ishara za nyakati, si kwa "neno la uhakika la unabii" pekee. Na ni kutambua ukweli huu (bila ya kurejelea au kujua neno la unabii) ndiko kunakojaa sasa moyo wa Ulimwengu wa Kikristo na hofu ya kutabiri yajayo, na kuwasukuma wanasiasa kote kuchukua hatua za kipekee za kujikinga na kujitetea.

Lakini katika hatua hizi hasa za kujilinda zilizobuniwa na "wenye mamlaka," kuna uwezekano wa mtego ambao hawaufahamu. Majeshi wanayoyategemea kwa ajili ya ulinzi, ikumbukwe, ni majeshi ya watu wa kawaida: mamilioni haya ya mashujaa wenye nidhamu wana wake na wana na binti na ndugu wa kiume na wa kike na binamu na marafiki katika safu za watu wa kawaida, ambao maslahi yao yamefungamanishwa na maslahi yao kwa vifungo imara vya asili;

[D546]
na huduma yao kwa viti vya enzi na falme huhakikishwa tu kwa amri za lazima, na kufanywa kuvumilika kwa malipo ambayo wanazidi kuyaona kuwa si fidia ya kuridhisha kwa taabu na masaibu ambayo wao na familia zao wanapaswa kuvumilia, bila kusahau hatari kwa maisha, viungo, afya na mali. Mwaka baada ya mwaka, majeshi haya yenye silaha yanazidi kupoteza shauku na "utukufu" wa vita, yanazidi kutambua mateso na masaibu yake, na yanazidi kupoteza uaminifu kwa mamlaka za kifalme zinazowaamuru, huku majeshi ya wafanyakazi, ya watu wa kawaida nyumbani, yakizidi kuchukizwa na kukosa kuridhika na hali yao, na kuogopa zaidi na zaidi kuhusu siku zijazo.

Vyote hivi ni dalili za angalau uwezekano kwamba katika mgogoro unaokaribia, majeshi makubwa yenye silaha na nidhamu ya Ukristo yanaweza kuelekeza nguvu zao dhidi ya mamlaka yaliyoyazua, badala ya kuyaunga mkono na kuyalinda. Uwezekano kama huo haujapuuzwa kabisa na watawala, jambo linalothibitishwa na ukweli kwamba nchini Urusi, wakati njaa ilipokithiri na kusababisha ghasia miongoni mwa watu wa kawaida, habari kuhusu hali hiyo zilifichwa kwa bidii kwa marafiki na ndugu zao katika jeshi la Urusi, na wanajeshi waliotumwa kuzima ghasia hizo walitoka katika maeneo ya mbali.

Ni hali na mazingira gani hasa yatakayotumiwa na Bwana kama "sauti" yake ya amri kuusimamisha jeshi hili kuu huenda hatuwezi sasa kubashiri kwa uwazi; lakini tunaishi katika enzi inayotengeneza historia kwa kasi; na kwa kanuni za jumla isingekuwa kinyume cha busara kutarajia harakati katika mwelekeo huu wakati wowote. Lakini katika masomo yetu yaliyopita (Juz. II na III) tumeona kwamba Mungu ana wakati maalum kwa kila kipengele cha mpango wake, na kwamba hata sasa tuko katika "Siku ya Kisasi," ambayo ni kipindi cha miaka arobaini; kwamba ilianza Oktoba, 1874, na itakwisha hivi karibuni sana. Miaka ya kutisha ambayo tayari imepita ya "siku" hii im

[D547]
hakika yameweka msingi mpana na wa kina katika kanisa, katika serikali, katika fedha na katika hali za kijamii na hisia kwa ajili ya matukio makuu yaliyoitabiriwa katika Maandiko. Haya tayari yanazidi kuonekana duniani, na ni hakika yatatokea kama vile yalivyotabiriwa. Miaka michache tu inaonekana kuwa muda wa kutosha kwa utimilifu wake kamili. Tayari "mioyo ya watu inadhoofika kwa hofu na kwa kusubiri [kusubiri kwa hamu] mambo yanayokuja juu ya ulimwengu."

Nabii zilizotuletea ufahamu na kutangazwa hadharani tangu mwanzo wa "Siku hii ya Kisasi" zinakamilika kwa kasi; na, kama ilivyoonyeshwa katika sura zilizopita, wanadamu wote wanaweza kuona kwa kiasi fulani mchoro mweusi wa taabu ukikaribia zaidi na zaidi hadi sasa, inaonekana, jamii iko kama sanduku la vumbi la moto lililo tayari kwa cheche
—kama ghala la baruti, tayari kulipuka wakati wowote
—kama jeshi lililoandaliwa, lililo tayari kushambulia kwa neno la amri. Lakini Shakespeare kwa kweli aliandika:

> Kuna uungu unaounda hatima zetu, hata
> tukizichonga kwa njia gani.

Utu kwa ujumla haujatambua maslahi ya Bwana katika vita hii; na karibu washindani wote hujivika silaha kwa maslahi ya kibinafsi na ya ubinafsi ambayo wanatambua kwa usahihi kwamba Bwana hawezi kushiriki; na hivyo, ingawa wote upande wowote wako tayari kuomba baraka za Bwana, wachache huitegemea—wote wanaonekana kujitegemea wenyewe—shirika lao, idadi yao, n.k. Hakuna atakayeshangaa zaidi kuliko "mamlaka za mbinguni," wakuu wa udhibiti wa kidini wa sasa, ambao, wakijaribu kuanzisha mpango wao wenyewe kwa ajili ya Bwana, wamepuuza mpango wake kama ulivyofunuliwa katika Neno lake. Kwa hawa, kazi ya Bwana ya miaka michache ijayo hakika itakuwa "kazi *ya ajabu*." Sikieni Neno la Bwana kuhusu mada hii:

"Bwana atainuka kama katika mlima Perazimu, atakuwa

[D548]
akiwa na ghadhabu kama katika bonde la Gibeoni; ili afanye kazi yake, kazi yake *ya ajabu*; na atimize tendo lake, *tendo lake la ajabu*....Kwa maana nimesikia kutoka kwa Bwana Mungu wa majeshi, maangamizo [mwisho, ukamilisho] yaliyoamuliwa juu ya nchi yote." ***Isa. 28:21,22***

Mfumo wa kijamii, "dunia," "viumbe vya asili," "mtiririko wa asili," hauwezi kuwashwa moto mpaka Bwana aruhusu cheche kuwashwa: vita kuu ya uamuzi haiwezi kuanza hadi "Mikaeli" mkuu, "Mkuu wa wokovu wetu," anasimama na kutoa neno la amri (***Dan. 12:1***), ingawa kabla yake kutakuwa na mapigano madogo madogo mara kwa mara katika safu zote. Na Kapteni mkuu anawajulisha jeshi lake la kifalme, Kanisa, kwamba maafa hayo, ingawa yako karibu, hayawezi kutokea hadi "Wenye Uteule wa Mfalme," "Kundi Dogo," "Wenye Uteule," wote wametimuliwa na kukusanywa.

Wakati huo huo, tukumbuke maelezo ya kitume yaliyoongozwa na Roho kuhusu dhiki hii—kwamba itakuwa kama uchungu wa mwanamke mjamzito, kwa mishtuko au maumivu ya dhiki, huku muda kati ya uchungu mmoja na mwingine ukipungua. Imekuwa hivyo hadi sasa; na kila mshuko ujao utakuwa mkali zaidi, hadi kufikia majaribu ya mwisho ambapo mpangilio mpya utazaliwa katika maumivu ya kifo ya taasisi za sasa.

Kwa kuwa Bwana kwa ujumla ameiwacha dunia ichukue mkondo wake katika miaka elfu sita iliyopita—isipokuwa katika suala la Israeli—kuingilia kwake sasa kutawaonekana kuwa ni jambo la ajabu zaidi kwa wale wasiotambua mabadiliko ya utawala yatakayotokea wakati wa kuanzishwa kwa milenia ya saba. Lakini katika "vita" hii atasababisha ghadhabu ya wanadamu (na tamaa zao na ubinafsi) kumsifu na kumtumikia, na waliosalia atawazuia. Kwa uvumilivu mkuu ameruhusu utawala mrefu wa dhambi, ubinafsi na kifo kwa sababu ingeweza kutumika kwa ajili ya majaribu ya Kanisa lake lililochaguliwa, na katika kuwafundisha wanadamu wote "utukufu uliopita kiasi wa dhambi."

[D549]
uhalifu wa dhambi." Lakini kwa kuwa dunia kwa ujumla hudharau sheria yake ya upendo na kweli na haki, anapanga nidhamu ya jumla kabla ya kutoa somo linalofuata, ambalo litakuwa mfano halisi wa manufaa ya haki, chini ya Ufalme wa Milenia wa Mwanawe mpendwa.

Ingawa Bwana anawakataza watu wake kupigana kwa silaha za kimwili, na ingawa anajitangaza kuwa Mungu wa amani, Mungu wa mpangilio na wa upendo, pia anajitangaza kuwa Mungu wa haki, na anaonyesha kwamba dhambi haitashinda milele duniani, bali itaadhibiwa. "Mimi ndiye atakayelipiza kisasi; mimi nditawalipia," asema Bwana. (***Warumi 12:19***; ***Kumb. la Torati 32:35***) Na atakapoinuka kuwahukumu mataifa, akilipiza kisasi kwa wote wabaya, anajitangaza kuwa "mtu wa vita" na "mwenye nguvu kusinziwa," na kuwa na "jeshi kuu" chini ya amri yake. Na nani anaweza kutoa uhakikisho kwamba umati unaounda majeshi yaliyopangwa ya Ukristo sasa hautakuwa ndiyo jeshi kuu litakalotupa nguvu zake kuu dhidi ya ngome za mpangilio wa kijamii wa sasa. ***Kutoka 15:3***; ***Zab. 24:8; 45:3***; ***Ufu. 19:11***; ***Isa. 11:4***; ***Yoeli 2:11***

"Bwana atatoka kama shujaa, atachochea wivu kama mwanajeshi: atapiga kelele, naam, atanguruma: atashinda adui zake." Anahusisha kilio na mngurumo wa jeshi lake kuu, na mafanikio yao katika kutimiza kusudi lake la mapinduzi, naye mwenyewe; kwa sababu wanatimiza, ingawa kwa ujinga, kazi yake ya maangamizi. Anasema: "Kwa muda mrefu nimekaa kimya; nimekuwa mtulivu na kujizuia; sasa nitapiga kelele kama mwanamke anayehangaika kuzaa; nitaharibu na kuteketeza kwa pamoja." ***Isa. 42:13,14***

Lakini katika Maandiko pia kuna dalili kwamba kuna wengine zaidi ya majeshi yanayopingana ya Ukristo ambao pia watakuwa sehemu ya jeshi kuu la Bwana. Na Bwana, kupitia Nabii Ezekieli, akirejelea wakati huu huo, na maafa yanayokaribia ya Ukristo, anasema:

[D550]

"Nami nitawaweka mikononi *mwa wageni* kuwa ni mateka, na kwa *waovu wa nchi* kuwa ni nyara; nao watauchafua....Fanyeni mnyororo [wafunge, waunganishe pamoja; wawafanye wawe na sababu moja], maana nchi imejaa uhalifu wa damu, na mji [Babiloni, Ulimwengu wa Kikristo] umejaa ghasia. Hivyo basi nitawaleta *watu waovu zaidi wa Mataifa*, nao watamiliki nyumba zao: nami pia nitafanya fahari ya wakubwa ikome, na mahali pao pa heshima [mahali pao patakatifu, taasisi zao za kidini, n.k.] patachafuliwa." ***Ezek. 7:13-24***

Hii inaweza kueleweka kuashiria kwamba uasi wa umati wa Wakristo katika fujo, wakati wa kuenea kwa ukosefu wa sheria, utakuwa mkatili na wa kinyama sana kiasi cha kuzidi ukatili wa mashambulizi yote ya watu wasiokuwa Wakristo—kama ilivyokuwa katika Mapinduzi ya Ufaransa. Au inaweza kuashiria uasi wa watu wa India, Uchina na Afrika dhidi ya Ukristo—pendekezo ambalo tayari limewekwa na vyombo vya habari kuhusu kufufuliwa kwa Uturuki na uasi wa mamilioni ya Waislamu. Hata hivyo, maoni yetu ni kwamba "wabaya zaidi kati ya watu wa Mataifa" ni wale katika Ulimwengu wa Kikristo ambao "hawana Mungu" na hawana hisia wala matumaini ya Kikristo; ambao hadi sasa wamekuwa wakizuiliwa na kudhibitiwa na ujinga, dhana za kishirikina na hofu, lakini ambao katika alfajiri ya karne ya ishirini wanapoteza kwa kasi vizingiti hivi.

Bwana, kwa utawala wake mkuu, atachukua jukumu la jumla la jeshi hili kubwa la wasioridhika—wazalendo, waongozaji, wasoshalisti, wenye maadili, wanaopinga mamlaka yote, wajinga na wasio na matumaini—na kutumia matumaini yao, hofu zao, upuuzi wao na ubinafsi wao, kulingana na hekima yake ya kimungu, kutekeleza madhumuni yake makuu katika kuangusha taasisi za sasa, na kwa ajili ya kumwandaa mwanadamu kwa Ufalme wa Haki. Kwa sababu hii pekee huitwa "Jeshi kuu *la Bwana*." Hakuna hata mmoja wa watakatifu wake—hakuna aliyeongozwa na Roho wa Mungu kama wana wa Mungu—anayepaswa kuwa na uhusiano wowote na sehemu hiyo ya "vita."

[D551]

Masharti ya Vita Hivi Visivyo na Kifani

Kulingana na utabiri wa manabii, hali za vita hii hazitakuwa na kifani katika historia. Kama ilivyopendekezwa tayari, mapambano haya ya mwisho yameonyeshwa kwa picha katika Ishara katika Zaburi ya arobaini na sita. (Linganisha pia ***Zaburi 97:2-6***; ***Isaya 24:19-21***; ***2 Petro 3:10***.) Milima (serikali zisizo na kilele cha juu sana, zisizo za kidikteta) tayari inanyung'unika kama nta; bado inabaki na umbo lake, lakini ardhi (jamii) inapopata joto, inajikurubisha kidogo kidogo na kushuka hadi kiwango cha mahitaji ya umma. Uingereza ni mfano mzuri wa darasa hili. Milima mirefu (inayowakilisha serikali za kidikteta) itatikiswa na mapinduzi, na hatimaye "kupelekwa katikati ya bahari"—ikipotea kabisa katika fujo. Tayari "bahari na mawimbi vinanguruma" dhidi ya kuta za mfumo wa sasa wa kijamii: punde si punde dunia (muundo wa sasa wa kijamii) itadidimika na kutetemeka kama mtu mlevi, ikijaribu bure kujisawazisha, kusimama imara na kujijenga upya: hatimaye itaondolewa kabisa, ili kutoa nafasi kwa "dunia mpya" (mpangilio mpya wa kijamii) ambapo wema na haki vitatawala.

Haitawezekana kuirejesha mfumo wa sasa, (1) kwa sababu ni wazi umepitwa na wakati wake, na si wa haki chini ya hali za sasa; (2) kwa sababu ya kuenea kwa jumla kwa maarifa yasiyo ya kidini; (3) kwa sababu ugunduzi kwamba uongozi wa kidini umekuwa ukipofusha na kuwafunga umma kwa muda mrefu kwa makosa na hofu utasababisha dharau ya jumla kwa madai na mafundisho yote ya kidini kama sehemu ya udanganyifu uliogunduliwa; (4) kwa sababu watu wa dini kwa ujumla, wasiotambua kwamba wakati wa Mungu umefika kwa ajili ya mabadiliko ya utawala, watapuuza akili, mantiki, haki na Maandiko katika kutetea utaratibu uliopo wa mambo.

Basi haitakuwa na umuhimu mkubwa kwamba mbingu za kidini (mamlaka za kidini, za Kipapa na za Kiprotestanti) zitakapo

[D552]
zimezungushwa pamoja kama kitabu. (***Isaya 34:4***; ***Ufunuo 6:14***) Nguvu ya kidini iliyounganishwa ya Ukristo haitakuwa na manufaa kabisa dhidi ya mawimbi yanayoinuka ya fujo wakati mgogoro wa kutisha utakapofika. Kabla ya jeshi hilo kubwa "kikosi chote cha mbinguni [kanisa la jina tu] kitavunjika, na mbingu zitafungwa pamoja kama kitabu [miili miwili mikubwa inayounda mbingu za kidini; yaani, Upapa na Uprotestanti, kama vile ncha mbili tofauti za kichwa cha karatasi zinavyokaribiana kwa kasi sasa hivi, zikijipinda pamoja, kama tulivyoonyesha]; na jeshi lao lote litaanguka [kudondoka, kuanguka; si wote kwa wakati mmoja, bali taratibu, lakini kwa kasi] kama vile jani linavyodondoka kutoka kwa mzabibu, na kama tini inayoanguka kutoka kwa mti wa tini" (***Isaya 34:4***); na hatimaye "anbani hizi, zikiwa moto, zitatoweka, na viumbe [vilivyoundwa navyo] vitayeyuka kwa moto mkali." ***2 Petro 3:12***

"Wakati wakiunganishwa pamoja kama miiba [kwa maana Uprotestanti na Upapa hawawezi kamwe kuungana kikamilifu; kila mmoja atakuwa kijiti cha kichwa cha mwingine], na wakiwa wamelewa kama walevi [wamelewa na roho ya dunia], wataliyezwa [watashindwa kabisa katika dhiki kuu, na, kama mifumo ya kidini, wataharibiwa kabisa] kama majani makavu kabisa"; kwa maana Bwana "atafanya mwisho kabisa: dhiki haitainuka mara ya pili." Ahadi yenye baraka! "Maana, tazama, siku inakuja itakayowaka kama tanuri; na wenye kiburi wote, naam, na wote wafanyaji wa uovu, watakuwa kama manyasi makavu; na siku inayokuja itawateketeza, asema BWANA wa majeshi, hata hawatabaki na mzizi wala tawi [la kuendelea kukua]."
Nahumu 1:9,10; ***Malaki 4:1***

"Wakati wa Taabu ya Yakobo"

Ingawa taabu na dhiki ya siku hii ya Bwana itakuwa kwanza na hasa juu ya Ulimwengu wa Kikristo, na hatimaye juu ya mataifa yote, mshindo wa mwisho, tunajulishwa na

[D553]

Nabii ***Ezekieli (38:8-12)***, atakuwa juu ya watu wa Israeli waliokusanywa tena Palestina. Nabii anaonekana kuashiria mkusanyiko mkubwa zaidi wa Israeli nchini Palestina katika kipindi hiki cha mavuno kuliko ule uliofanyika hadi sasa. Anawaonyesha wakiwa wamekusanywa huko kutoka mataifa kwa idadi kubwa, na, wakiwa na utajiri mwingi, wakiishi katika maeneo yaliyokuwa yamepota hapo awali; na wote wakiishi kwa usalama wakati ambapo sehemu nyingine ya dunia iko katika mtafaruku wake mkuu zaidi. ***Ezekieli 38:11,12***

Watu wote ni mashahidi wa ukweli kwamba mkusanyiko huo wa Israeli nchini Palestina umeanza, lakini ni dhahiri kabisa kwamba utorokeo wao kutoka nchi nyingine utahitaji msukumo fulani mkubwa na wa ghafla ili kutimiza unabii huu ndani ya wakati uliowekwa. Ni msukumo gani hasa utakaokuwa huo bado haijulikani; lakini, kwamba bila shaka utakuja inaashiriwa zaidi na maneno ya ***Nabii Yeremia—16:14-17,21***.

"Tazama, siku zinakuja, asema Bwana, ambapo haitasemwa tena, Bwana aliwatoa wana wa Israeli nchi ya Misri; bali Bwana aliwatoa wana wa Israeli nchi ya kaskazini [Urusi?], na kutoka katika nchi zote alizowapeleka; nami nitawarudisha katika nchi yangu niliyoipatia baba zao. Tazama, nitawatuma wavuvi wengi, nao watawavua; na baadaye nitawatuma wawindaji wengi, nao watawawinda kutoka kila mlima na kila kilima, na kutoka kwenye mashimo ya miamba. Kwa maana macho yangu yako juu ya njia zao zote; hazijafichika machoni pangu, wala uovu wao haujafichika machoni pangu....Nitawafanya wajue mkono wangu na nguvu zangu; na watajua kwamba jina langu ni Yehova."

Hakika hatuna shaka kwamba Bwana ana uwezo wa kutosha kutimiza hili. Katika kila taifa swali, "Mwaisraeli afanywe nini?" ni la kutatanisha, ambalo, katika mgogoro fulani wa siku za usoni utakaotokea ghafla kwa mapenzi ya Bwana yanayoongoza mambo, bila shaka litasababisha, kama ilivyoonyeshwa na nabii, hatua fulani ya pamoja dhidi ya

[D554]
sehemu ya mataifa kwa kuwapeleka kwa haraka katika nchi ya ahadi. Na, walipotoka Misri kwa haraka, wakiwa na ng'ombe zao na mali zao, na wakisaidiwa na Wamisri ambao walisema, "Inukeni mtoke katikati ya watu wangu,...chukueni pia kondoo zenu na ng'ombe zenu, kama mlivyosema, na mende"; na kama Bwana alivyowapa watu neema machoni pa Wamisri, hata wakawapa yote waliyohitaji, ya fedha na dhahabu na mavazi (***Kumb.*** la Torati ***12:31-36***), hivyo katika kutoka jingine lililotabiriwa na manabii, hawatatumiwa wakiwa mikono mitupu, bali inaonekana shinikizo fulani litaletwa ghafla kwa mataifa ambalo litasababisha matokeo mazuri kwa Israeli, na hivyo kutimiza unabii uliotajwa hapo juu wa Ezekieli.

Kabila hili lenye bidii, likiwa limewekwa tena katika nchi ya ahadi, na hivyo likitengwa, angalau kwa muda, na dhiki ya mataifa iliyotawala kwingine kote, litaendana haraka na hali mpya, na maeneo yaliyokuwa mapana hadi sasa yatajazwa tena watu.

Lakini bado wimbi moja zaidi la mateso lazima lipite juu ya watu hao walioadhibiwa; kwa maana, kulingana na nabii, pambano la mwisho la vita vya siku kuu litakuwa katika nchi ya Palestina. Utulivu na ustawi wa kulinganishwa wa Israeli iliyokusanywa upya karibu na mwisho wa siku hii ya taabu, pamoja na hali yao dhahiri ya kutokuwa na ulinzi, hatimaye vitasisimua wivu wa mataifa mengine na kuvialika kuvinyang'anya mali. Na sheria na utaratibu vitakapofutwa, Israeli hatimaye itazungukwa na makundi ya waporaji wasio na huruma, ambao nabii anawaita majeshi ya Gogi na Magogi (***Ezekieli 38***), na taabu ya Israeli isiyo na ulinzi itakuwa kubwa sana. "Ole!" asema nabii Yeremia, "kwani siku ile ni kuu, hata hakuna siku kama hiyo: ni hata wakati wa dhiki ya Yakobo, lakini ataponelewa kutoka ndani yake." ***Yer. 30:7***

Kama mtu mmoja, majeshi ya Gogi na Magogi yameonyeshwa wakisema, "Nitapanda kuingia katika nchi ya vijiji visivyo na kuta, nitawafikia wale walio na utulivu, wanaoishi kwa amani, wote wao

[D555]
wanaoishi bila kuta, wala milango wala vizingiti." "Utaenda," asema nabii, "kuwapata nyara na kuwateka mateka; kugeuza mkono wako juu ya maeneo yaliyotelekezwa ambayo sasa yamehudhuliwa, na juu ya watu waliokusanywa kutoka mataifa, ambao wamepata ng'ombe na mali na wanaoishi katikati ya nchi." (***Ezekieli 38:11-13***) Nabii akitabiri matukio haya kana kwamba anawaambia majeshi haya, anasema, "Wewe utatoka mahali pako kutoka sehemu za kaskazini [Ulaya na Asia ziko kaskazini mwa Palestina], wewe na watu wengi pamoja nawe, wote wakiwa wamepanda farasi, kundi kubwa na jeshi lenye nguvu: Nawe utaingia juu ya watu wangu Israeli kama wingu kuifunika nchi; *itakuwa katika siku za mwisho* [dhahiri ni tukio la mwisho la siku ya taabu], *nami nitakuleta* juu ya nchi yangu, ili mataifa wanijue mimi, nitakapotakaswa ndani yako [kutengwa, kutambulika kama mshindi wako], Ee Gogi, machoni pao." ***Ezek. 38:15,16***

Katikati ya shida Mungu atajidhihirisha kuwa mlinzi wa Israeli kama ilivyokuwa zamani, wakati neema yake ilikuwa kwao kitaifa. Hali yao ya hatari itakuwa fursa yake; na hapo upofu wao utaondolewa. Tunasoma, "Kwa maana nitawakusanya mataifa yote [kama yanavyoashiriwa katika majeshi ya Gogi na Magogi] kupigana na Yerusalemu; mji utachukuliwa, nyumba zitapora, na wanawake watashambuliwa; nusu ya mji itateka nyara, na masalio ya watu hayatakatiliwa kabisa kutoka mjini. Ndipo Bwana atakapotoka na kupigana na mataifa hayo kama alivyopigana siku ya vita." (***Zek. 14:2,3***) ***Isaya (28:21)***, akirejelea jambo lile lile, anataja ukombozi wa Bwana kwa Israeli kutoka kwa Wafilisti huko Perazimu, na kutoka kwa Waamori huko Gibeoni, akisema, "Kwa maana Bwana atainuka *kama* huko mlimani Perazimu, atakariri *kama* huko bonde la Gibeoni." Tazama ***2 Sam. 5:19-25***; ***1 Nya. 14:10-17***; ***Yos. 10:***10-15—jinsi Mungu hakuitegemea ustadi wa kibinadamu au ujasiri wa kijeshi, bali alipigana vita vyake kwa njia yake mwenyewe. Ndivyo katika

[D556]
katika vita hiki kikubwa Mungu ataleta ukombozi kwa wakati wake na kwa njia yake mwenyewe.

Katika ***unabii wa Ezekieli (38:1-13)*** Bwana anataja wahusika wakuu katika mapambano ya Palestina; lakini hatupaswi kuwa na uhakika kupita kiasi katika utambuzi wetu. Magogi, Mesheki, Tubali, Gomari, Togomari, Yavani na Tarshishi yalikuwa majina ya watoto wa mwana *wa Nuhu*, Yafeti—wanaodhaniwa kuwa wakaazi wa kwanza wa Ulaya. Sheba na Dedani walikuwa wazao wa *Hamu*, mwana wa Nuhu—wanaodhaniwa kuwa wakoloni wa awali wa Afrika ya Kaskazini. Abrahamu na wazao wake (Israeli) walikuwa wazao wa *Shemu*, mwana wa Nuhu, na wanaodhaniwa kuwa waliishi Armenia—Asia Magharibi. (Tazama ***Mwanzo 10:2-7***.) Hii inaonekana kuashiria kwa ujumla kwamba shambulio litatoka Ulaya—"vilima vya kaskazini"—pamoja na watu mchanganyiko washirika.

Uharibifu mkubwa wa maadui hawa wa Israeli (ukileta mwisho wa wakati wa taabu na wakati wa kuanzishwa kwa Ufalme wa Mungu) umeelezwa kwa undani na Nabii ***Ezekieli. (38:18 hadi 39:20)*** Inaweza kulinganishwa tu na kuangushwa kwa kutisha kwa Farao na majeshi yake, walipojaribu kujitwalia tena Israeli, ambaye Mungu alikuwa akimwokoa. Katika jambo hili maalum pia ukombozi wa Israeli utakuwa "kulingana [kama] siku za wewe kutoka nchi ya Misri"—"mambo ya ajabu." ***Mika 7:15***

Baada ya kuelezea kwamba kuja kwa jeshi hili kutoka pande za kaskazini dhidi ya Israeli (iliyokusanywa tena Palestina "siku za mwisho," "ikiwa na mali nyingi" na "ikiishi kwa amani") kutakuwa kwa ghafla, na "kama wingu la kuzifunika nchi" (***Ezekieli 38:1-17***), ujumbe ni, "Ndivyo asemavyo Bwana Mungu, Je! Wewe ndiye yule niliyemzungumzia zamani kwa watumishi wangu, manabii wa Israeli, waliohudhulia katika siku zile miaka mingi, kwamba nitakuleta juu yao?" Bwana kisha anatangaza kusudi lake la kuangamiza jeshi hili baya; na maelezo yanaonekana kuashiria kwamba hili litafanyika kwa mlipuko wa wivu, mapinduzi

[D557]
na fujo miongoni mwa vikundi mbalimbali vinavyounda jeshi kubwa lililochanganyika: mapinduzi na mzozo ambao utahusisha chochote kilichobaki cha serikali za nyumbani za watu mbalimbali, na kukamilisha uasi na fujo ya ulimwengu wote—tetemeko kuu la ***ardhi la Ufunuo 16:18-21***

Ushuhuda wa manabii wote ni kwamba nguvu ya Mungu itaonekana kwa njia ya ajabu katika ukombozi wa Israeli, kwa kupigana kwake kwa ajili yao (na kwa ajili ya wote), kwa silaha ambazo hakuna nguvu ya kibinadamu inayoweza kuzidhibiti—ikiwemo tauni na majanga mbalimbali—zikimiminwa juu ya waovu (maadui wa Israeli na wapinzani wa Mungu) hadi haraka dunia yote itajua kwamba Bwana amemkubali Israeli tena kwa neema zake, na kuwa Mfalme wao, kama zamani; na hivi karibuni wao pamoja na Israeli watajifunza kuthamini Ufalme wa Mungu, ambao haraka utakuwa tamaa ya mataifa yote.

Nabii ***Ezekieli (39:21-29)***, kama msemaji wa Bwana, anahadithia matokeo ya utukufu ya ushindi huu, na matokeo yake kwa Israeli na kwa ulimwengu wote, akisema:

Na nitadhihirisha utukufu wangu miongoni mwa mataifa, na mataifa yote yataona hukumu zangu nilizotenda, na mkono wangu niliouweka juu yao. Na nyumba ya Israeli itatambua kwamba mimi ndiye Bwana Mungu wao kuanzia siku hiyo na kuendelea. Na mataifa yatajua kwamba kwa ajili ya uovu wao nyumba ya Israeli iliingia uhamishoni: kwa sababu walinikosea [kwa kumkataa ***Kristo—Warumi 9:29-33***]: kwa hiyo nikaficha uso wangu kwao, na kuwapa mikononi mwa adui zao [kwa karne zote za enzi ya Kikristo; na] hivyo wote walianguka kwa upanga. Kulingana na uchafu wao, na kulingana na makosa yao, nimewafanyia, na nikawaficha uso wangu.

" Basi [sasa adhabu hii imekamilika], asema Bwana Mungu hivi, Sasa nitarudisha utumwa wa Yakobo, na nitawafadhili nyumba yote ya Israeli [walio hai na waliokufa, wakati wa urejesho ukiwa umefika

[D558]
kuja—***Matendo 3:19-21***], nami nitawachukia maadui wao, nikitakaswa katikao machoni pa mataifa mengi. Ndipo watakapojua kuwa mimi ndimi Bwana, Mungu wao, niliyeyafanya hayo kwao, Nitakapowarudisha tena kutoka kwa Mataifa, na kuwaokoa kutoka katika nchi za adui zao, nami nitapatwa na utakatifu mbele yao machoni pa mataifa mengi. Ndipo watakapojua kwamba mimi ndiye Bwana, Mungu wao, aliyewafanya watapwe miongoni mwa mataifa, lakini sasa nawawakusanya katika nchi yao wenyewe, na kuacha hakuna hata mmoja wao tena huko. Wala sitawaficha uso wangu tena; kwa maana nimemwaga roho yangu juu ya nyumba ya Israeli, asema Bwana Mungu." "Basi watamwogopa Bwana kutoka magharibi, na utukufu wake kutoka mapambazuko ya jua. Adui atakapokuja kama mafuriko, roho ya Bwana [katika enzi yote ya Injili—kwa mikono ya Israeli ya Kiroho] itainua bendera dhidi yake. Na Mwokozi atakuja Sayuni [Kanisa, "mwili wa Kristo"] na kwa wale wanaoacha uasi katika *Yakobo*, asema Bwana." ***Isa. 59:19,20***. Linganisha ***Rum. 11:25-32***.

"Bwana ni mwema, ngome siku ya taabu; naye huwajua wale wanaomtumaini." Lakini "nani awezaye kusimama mbele ya ghadhabu yake, na nani awezaye kustahimili ukali wa hasira yake?...Atatengeneza mwisho kabisa [wa uovu]: dhuluma haitainuka mara ya pili." ***Nahumu 1:7,6,9***

Hivyo basi, kupitia vita vya siku kuu ya Mungu Mwenyezi, ulimwengu wote utaandaliwa kwa ajili ya siku mpya na kazi yake kuu ya urejesho. Ingawa saa ya kuamka itakuwa ya mawingu na giza totoro, shukrani ziwe kwa Mungu kwa uhakikisho wake uliobarikiwa kwamba kazi ya uharibifu itakuwa "kazi fupi," (***Mathayo 24:22***), na kwamba mara tu baada yake Jua la Utukufu la Haki litaanza kung'aa. "Nchi [mpangilio wa sasa wa kijamii wa zamani] itayumba kama kibanda" (***Isaya 24:19,20***), ili kupisha ujenzi mpya wa Mungu, mbingu mpya na nchi mpya ambamo hukaa haki. ***2 Petro 3:13***; ***Isaya 65:17***

[D559]

Kwa kuwa yaliyo hapo juu yamo katika maandishi, makala katika gazeti la zamani *la N. Y. Tribune* (Juni 26, 1897), inayohusiana kabisa na mada hii, imevutia umakini wetu. Inalingana kikamilifu na mapendekezo yetu kuhusu "jeshi kuu la Bwana" linaloandaliwa sasa, kiasi kwamba tunatoa nafasi kwa dondoo, kama ifuatavyo:

"Taji au Watu?
"Kile Ambacho Majeshi Mengine ya Ulaya Huenda Yakaombwa Kuchagua Katika Siku za Usoni.

Chini ya miaka arobaini iliyopita, wanajeshi, kwa utiifu kwa amri za wafalme wao, walielekeza bunduki zao kwa watu, na wakawapiga risasi na kuwapiga kwa bayoneti wanaume, wanawake na hata watoto hadi damu ikitiririka kama maji katika mitaa ya Berlin, Vienna, na miji mingine mingi mikuu ya Dunia ya Kale. Haikuwa kundi tu la wale wale wala wenye tabia mbaya ambao jeshi liliitwa kuwashughulikia, bali raia waliofanikiwa na wenye elimu ya juu—wataalamu, wafanyabiashara, wazalishaji viwandani, wanasiasa na wabunge—kwa hakika, watu wote hao wanaounda kile kinachojulikana katika Ulimwengu wa Zamani kama 'Bourgeoisie' na tabaka la kati, ambao walikuwa wakijaribu kupata haki za kisiasa walizohiadiwa kwa heshima na masharti ya katiba zilizotangazwa na watawala wao, lakini ambazo watawala hao walikataa kuzitekeleza hadi walipolazimishwa na watu.

Kuletewa Mstari wa Mbele nchini Italia

Je, wanajeshi, wakipewa amri leo kupiga risasi kwa raia wenzao, wangeonyesha utiifu uleule kwa amri ya 'Aliyechaguliwa na Bwana?' Hilo ni swali ambalo kwa sasa linachukua umakini mkubwa zaidi kuliko watu katika nchi hii wangeweza kufikiria kutoka kwa wakuu wa nchi waliotawazwa barani Ulaya, na katika siku chache zilizopita limewasilishwa kwa umma kupitia azimio lililowasilishwa kwa Bunge la Italia linalopendekeza kubadilishwa kwa neno 'kibwana' na neno 'taifa' katika maelezo rasmi ya jeshi. Hoja zilizowasilishwa na wafuasi wa azimio hilo, ambalo hatimaye lilishindwa na chama tawala, ambacho kina

[D560]

wengi katika Bunge, hawakuwa tu wa kimantiki, bali pia wenye nguvu, na hawawezi kushindwa kuwasihi kwa nguvu watu wa Italia, pamoja na kila taifa jingine lililoendelea, na bila shaka lazima yalikuwa yamewapa mambo ya kufikiria kwa uzito Mfalme Umberto na wafalme wenzake kaka na dada."

[Makala inaeleza kwamba, bila msukosuko wowote maalum, amri ya jeshi la Kiingereza katika kipindi cha miaka mitatu iliyopita ilikuwa imekabidhiwa kwa Bunge, kupitia Waziri wa Vita, ilhali hapo awali jeshi lilikuwa likiungana moja kwa moja na taji kwa sababu ya amiri wake kuwa mwana wa kifalme mwenye damu ya kifalme, ambaye alishikilia wadhifa wake kama mwakilishi wa Malkia. Malkia, inaonekana, na si jambo la ajabu, alitafuta kwa muda mrefu kudumisha nguzo hii iliyobaki ya enzi, lakini bila mafanikio. Nchini Ufaransa, pia, wivu wa watu kwa udhibiti wa jeshi unaonyeshwa na ukweli kwamba uteuzi wa jenerali kuwa kamanda mkuu ulikatawa, na udhibiti ukashikiliwa na Katibu wa Vita anayebadilika, anayewakilisha chama kilichoingizwa madarakani kwa kura za watu. Makala inaendelea:]

"Mgogoro Ulioko Karibu Nchini Ujerumani

"Mzozo wa aina hii hauchukuliwi tena kuwa wa karibu nchini Italia. Lakini haiwezi kukanushwa kwamba jambo la aina hii linatishia nchini Ujerumani, na hasa Prussia, ambako mfalme na watu wanazidi kutengana kila siku. Kwamba Kaisari Wilhelm anatarajia mapambano ya aina hiyo inaonekana kutoka kwa matamshi yake yote ya hivi karibuni kila anapopata fursa ya kuwahutubia wanajeshi wake, hasa huko Bielefeld wiki iliyopita, mada yake pendwa ikiwa ni wajibu wa wanajeshi kujitayarisha kujitetea kwa damu yao mfalme wao na kiti chake cha enzi, si sana dhidi ya adui wa kigeni bali dhidi ya maadui walio ndani ya mipaka ya himaya, na ya ufalme. Anapoongoza sherehe ya kuapishwa kwa wanajeshi wapya, huwa hakosi kuwakumbusha kwamba wajibu wao wa kwanza ni kwake mwenyewe, badala ya kwa watu wanaowalipia, na huwa hachosheki kuelezea kwa kina

[D561]
kuhusu kile anachokiita 'Vazi la Mfalme'; yaani, sare, ambayo yeye, kama watawala wengine wengi, huchagua kuiona kama alama ya kifalme, si ya Serikali wala ya Taifa, bali ya mfalme, ambaye mvaaji amefungwa naye kwa vifungo maalum vya uaminifu, utiifu na utii wa kipofu, usio na maswali. Wala isisahaulike kwamba katika matukio yote ya mzozo na mivutano kati ya raia na wanajeshi, Mfalme daima huwapendelea wanajeshi, hata wanapothibitishwa kuwa ndio wavamizi, na kwa kweli hadi kufikia kiwango cha kuwasamehe au kupunguza hukumu zile ambazo huwa na huruma kwa maafisa ambao, wakiwa wamelewa, wamewajeruhi vibaya, na katika baadhi ya matukio kuwaua, raia wasio na silaha na wasiokuwa na hatia.

Msimamo wa Jeshi la Ujerumani

"Msimamo wa jeshi utakuwa nini iwapo mapambano yaliyotarajiwa kati ya Taji na watu yatatokea? Mahakamani na katika duru za rasmi mjini Berlin inaaminika kwamba Dikteta ataweza kutegemea wanajeshi wake. Lakini maoni haya hayashikwi kwa vyovyote vile na watu wenyewe, wala na wanasiasa wakuu wa Ujerumani wa siku hizo. Wanajeshi wa kawaida hawajumuishi tena, kama zamani, watu wasio na elimu na wajinga, wasioweza kusoma, kuandika au hata kufikiri kwa nafsi zao, bali ni watu wenye fikra na walioelimika vyema, ambao wamefundishwa shuleni kuhusu haki na mamlaka ya kikatiba ambayo babu zao na baba zao walipigania bure. Wanajua pia vya kutosha kuhusu historia kuthamini ukweli kwamba katika kila mapambano kati ya Taji na watu, daima ni watu ndio waliofanikiwa mwishowe.

[D562]

Hasira ya Mungu

"Hasira ya Mungu ni ukali wa Upendo
Katika kuponya dhambi—mashujaa ya
haki Katika kushinda maovu—tiba
Ya Haki kwa marekebisho ya dunia.

Hasira ya Mungu ni adhabu ya dhambi,
Kwa kipimo kinachostahili kila ukiukaji,
Akitenganisha kwa busara na haki kati ya dhambi
za kiburi na dhambi nyepesi.

"Hasira ya Mungu haisababishi maumivu
yasiyo ya lazima Kwa ajili ya kulipiza
kisasi tu, au kujifurahisha yeye
mwenyewe;
Bali inalenga kufikia malengo ya rehema,
Kutoa mizizi ya uovu na kukuza wema.

"Hasira ya Mungu ni moto unaoteketeza,
Unaowaka wakati bado kuna uovu wa
kuangamiza
Au mema kusafisha; wala haiwezi kuzima
Hadi vitu vyote viondolewe mchanganyiko wa dhambi.

Hasira ya Mungu ni fimbo ya malezi ya
Upendo, kwa kuwapiga na kuwatawala
wasiotii,
Na kuwainama wanyenyekevu kwa mapenzi ya Mungu,
Ili Upendo utawale wakati vitu vyote
vitakapokuwa vipya.

Hasira za Mungu hazitapiga bure kamwe, Wala
hazitaacha kupiga hadi dhambi isipo tena;
Hadi Mungu azitimize kusudi lake la neema,
Na dunia kurejesha kwa haki na amani."

[D563]

MASOMO YA KUMI NA MBILI
NABII MKUU WA BWANA WETU
MAT. 24; *MARKO 13*; *LUKA 21:5-36; 17:20-37*

Umuhimu wa Ubashiri Huu—Hali na Maswali Matatu yaliyousababisha—Jihadharini na Kristo wa Uongo—Muhtasari Mfupi wa Kihistoria wa Karne Kumi na Nane—Taabu katika Mwisho wa Enzi ya Kiyahudi na ile ya Kufunga Enzi ya Injili, Zikiwa Zimechanganywa katika Lugha ya Wainjilisti Wote—Kipengee cha Uovu—Kimbilieni Mlima—Wenye Mimba, n.k.—Kabla ya Majira ya Baridi na Sabato—Tazama Hapa! Tazama Huko! Msiwaamini—Shida ya Siku Hizo—Kukuzimika kwa Jua na Mwezi kama Ishara—Kuanguka kwa Nyota—Utimizo wa Alama Pia—Ishara ya Mwana wa Mtu—Kile Kileo za Dunia Zitaona—Mkoni—"Kizazi Hiki"—Kesheni!—Kama siku za Nuhu, Hawakujua"—Kumbuka Mke wa Loti—Mmoja Atachukuliwa na Mwingine Aachwe—Wateule Wakusanywe kwa Ukweli—Nyumba ya Shetani Ivunjwe—Maandalizi ya Kuwalisha Nyumba ya Imani.

BWANA wetu alitoa moja ya unabii wa ajabu zaidi katika Maandiko Matakatifu kuhusu "Mwisho wa Nyakati"—enzi ya mwisho ya zama hii ya Injili. Ilitolewa karibu na mwisho wa huduma yake duniani, alipokuwa akijaribu kuwaandaa wanafunzi wake hatua kwa hatua kwa ajili ya mpangilio mpya, ambao ungeanzishwa kikamilifu baada ya maafa ya Kalvari. Alitaka waelewe kwamba hawapaswi kutarajia mara moja heshima na utukufu wa Ufalme, ambao alikuwa ameahidi kwamba watiwa wake wangeshiriki. Kabla ya utukufu na baraka hizi, ingekuja majaribu na mateso. Yeye, bwana wao, Mfalme, alipaswa kukataliwa na Israeli na kusulubishwa, kulingana na matamko ya unabii, kisha

[D564]
Israeli wangekabidhiwa kwa maadui zao, na mji wao mtakatifu na hekalu lao la gharama kubwa vingeangamizwa kabisa: zaidi ya hayo, wanafunzi wake hawapaswi kutarajia kuwa juu ya Bwana wao, bila kupokea matukano na mateso yaliyomfikia yeye; bali kwamba uaminifu kwa yeye na mafundisho yake ungewasababishia kuchukiwa na watu wote kwa ajili yake; lakini kwamba hatimaye, ingawa baada ya dhiki nyingi, wale watiifu hadi kifo wangetuzwa, atakapokuja tena kuwapokea kwake na kupata sehemu ya utukufu wake.

Akifundisha katika mwelekeo huu, Bwana wetu alihifadhi hadi karibu na mwisho wa huduma yake. Mwanzoni wanafunzi walikuwa na nia ya kulikasirikia hili, na kusisitiza (kama wengine wanavyofanya leo) kwamba kazi ya Bwana lazima ishinde dunia, kutokana na mahubiri yao; na Petro alifika mbali na kueleza kutokubaliana kwake na Bwana wetu, akisema, "Ukaribie mbali nami, Bwana, hili [kifo na kusambaratika kwa watu wako na ushindi wa uovu kwa ujumla] halitakupata." (***Mathayo 16:22***; ***Marko 8:31,32***) Lakini Bwana wetu alimkemea Petro vikali; na wanafunzi wote wanaonekana hatimaye walikubali ukweli kwamba utukufu wa Ufalme bado ulikuwa mbali, na kwamba Bwana alipaswa kuondoka, na, akiwaacha, atume Mfariji, Roho Mtakatifu, kuwaongoza na kuwalinda hadi atakapokuja tena katika utukufu wa Ufalme wa Baba.

Ilikuwa katika mtazamo huu wa akili na kwa maneno ya mwisho ya Bwana wetu kuhusu hekalu, yaliyokuwa bado yakipigapiga masikioni mwao, ndipo wanafunzi walipomwomba Bwana maelezo kamili kuhusu mambo haya ambayo bado hayakuwa wazi akilini mwao.

Maswali Matatu

Na Yesu alipokuwa ameketi juu ya Mlima wa Mizaituni, wanafunzi walimjia faraghani, wakisema, Tuambie (1) Mambo haya [maangamizi ya Hekalu, n.k.] yatakuwa lini? na (2)

[D565]
Dalili ya kuwepo kwako* na (3) ya mwisho wa dunia [enzi]?" ***Mathayo 24:3***

Bila shaka fursa na maswali yalikuwa chini ya utunzaji wa kimungu; kwani unabii huu kwa hakika ulikusudiwa zaidi kwa ajili ya mafundisho ya watu wa Mungu wanaoishi katika huu wakati wa "mavuno", kuliko wale waliouliza maswali. Katika kusoma unabii huu ni muhimu sana kukumbuka maswali ambayo ni jibu lake lililopulizwa. Unabii huu umeelezwa kwa kufanana sana na Wainjilisti watatu, Mathayo, Marko na Luka; lakini kwa kuwa ule wa Mathayo ndio kamili na ulio na mpangilio mzuri zaidi, tunaifuata simulizi yake kwa ujumla, huku tukileta mabadiliko yoyote yaliyoonekana katika maelezo mengine.

Jihadharini na Kristo wa Uongo

"Jihadhari, wasije wakawadanganya. Maana wengi watakuja kwa jina langu, wakisema, Mimi ni Kristo; nao watawadanganya wengi." ***Mathayo 24:4,5***

Gamalieli anataja wawili kati ya hawa Kristo wa uongo katika hotuba yake inayotajwa katika ***Matendo 5:36,37***; na historia inatuambia kuhusu wengine kadhaa waliowadanganya Wayahudi wengi. Maarufu zaidi miongoni mwa hawa alikuwa Sabbathai Levi, wa Smyrna, aliyejitangaza mwaka 1648 A.D. Sabbathai Levi alijipa cheo cha "Mwana wa kwanza wa Mungu, Masihi, Mwokozi wa Israeli," na akaahidi ukarabuni wa ufalme na ustawi. Sabbathai, anasema mwanahistoria, "alishinda huko [Smyrna] kwa kiwango kwamba baadhi ya wafuasi wake walitabiri na kuingia katika hali za kustaajabisha za kiroho: wanaume na wanawake mia nne walitabiri kuhusu ufalme wake unaokua. Watu walitenda kwa muda kana kwamba wamechukuliwa na pepo; wengine waliingia katika hali ya kustaajabisha, walitapika povu mdomoni, walisimulia kuhusu ustawi wao wa baadaye,

---

*Neno la Kigiriki *parousia*, lililotumika hapa, daima huashiria *uwepo*, na si *kuja*. Tazama Toleo Lililorekebishwa—ukingo; pia *Diaglott Inayosisitiza*.

maono yao ya Simba wa Yuda, na ushindi wa Sabbathai." Hii bila shaka ilikuwa utimilifu bandia wa Shetani wa unabii wa Yoeli (2:29)—utimilifu bandia wa Roho Mtakatifu ulioonekana pia katika ufufukio wa kidini wa nyakati za kisasa. Kwa jumla, pengine kumekuwa na Kristo wa uongo hamsini au zaidi, wa kiume na wa kike, na wengi wao bila shaka walikuwa wapumbavu—waliotawaliwa na roho mbaya. Lakini hakuna hata mmoja wao, wala wote kwa pamoja, anayeweza kusemwa kuwa "aliwadanganya wengi." Hata hivyo, ni dhidi ya aina *inayowadanganya wengi* ambayo Bwana wetu anatuhadharisha hapa, na tena, baadaye katika unabii huu, ambapo tutachunguza hasa wapinga Kristo waliowadanganya wengi.

Historia ya Milenia Kumi na Nane Iliyotabiriwa kwa Ufupi

—Mathayo 24:6-13; ***Marko 13:7-13***; ***Luka 21:***9-19—

"Nanyi mtayasikia mambo ya vita na tetesi [vitisho, njama] za vita;angalieni msiwasumbuke;kwa maana haya yote ni lazima yatokee,lakini mwisho bado haujawadia.Kwa maana taifa litasimama juu ya taifa,na ufalme juu ya ufalme;na kutakuwa na njaa na tauni,na matetemeko ya nchi,katika sehemu mbalimbali.Haya yote ni mwanzo wa mahangaiko." ***Mathayo 24:6-8***

Hivyo Bwana wetu alifupisha kwa ufupi historia ya kidunia, na kuwafundisha wanafunzi wasitegemee haraka sana kurudi kwake kwa mara ya pili na Ufalme wake wa utukufu. Na jinsi alivyofanya hivyo kwa ustadi: hakika historia ya dunia ni hii tu—maelezo ya vita, njama, njaa na magonjwa ya kuua—na si kitu kingine kingi. Bwana wetu anatenganisha historia ya Kanisa la kweli na kuieleza kwa ufupi kama huo, hivi:

"Wakati huo [katika enzi hiyo hiyo ya Injili] watawasalimisha ninyi ili mdhulumiwe, na kuuawa; na mtachukiwa na mataifa yote [watu] kwa ajili ya jina langu. Na wakati huo [katika enzi hiyo hiyo] wengi watakwazika, nao watasalitiana, nao watachukiana. Na manabii wengi wa uongo [walimu] watainuka na

watapotosha wengi. Na kwa sababu uovu utaongezeka, upendo wa wengi utapoa." ***Mathayo 24:9-13***

Kwa kuzingatia historia, je, inawezekana kuelezea mkondo wa Kanisa la kweli la Mungu kwa maneno machache zaidi? Hakika hapana. Mfano wake ni kamili. "Kila anayetaka kuishi kwa uchaji Mungu atateswa," ndiyo kauli ya Mtume; na yeyote ambaye hajawahi kupitia hayo ana kila sababu ya kuhoji uhusiano wake na Mungu kama mwana. (***Ebr. 12:8***) Ndivyo ilivyo pia kwa Kanisa kwa jumla, ambapo halikateswa na kundi la Ishmaeli na Esau, ni kwa sababu kulikuwa na wingi wa roho ya ulimwengu au wingi wa "upendo baridi" kwa Bwana na kweli yake, kiasi kwamba halikustahili mateso. Lakini tukihukumu kwa kigezo hiki hicho, na kwa unabii wa Bwana wetu, kumekuwa na wengine watiifu hadi kufa katika kipindi chote cha enzi hii ya Injili—"kundi dogo."

Ushuhuda wa Injili, Duniani Kote
—Mathayo 24:14; ***Marko 13:***10—

Na injili hii ya Ufalme itahubiriwa ulimwenguni kote kuwa ushuhuda kwa mataifa yote. Ndipo mwisho utakapokuja.

Hapa tena Bwana wetu aliwaonyesha wanafunzi waziwazi kwamba mwisho wa enzi ulikuwa mbali sana kuliko walivyodhani; kwamba ujumbe wa Ufalme wake ulikuwa habari njema, si kwa Israeli pekee, bali kwa mataifa yote. Lakini hii haikumaanisha kwamba mataifa mengine yangepokea injili ambayo Israeli ilikuwa imeitupa. Badala yake, tunapaswa kutarajia kile tunachokiona, kwamba kama vile mungu wa dunia hii alivyopofusha Israeli, ndivyo pia angewapofusha wengi wa mataifa mengine, na kuwazuia wasione katika Kristo nguvu ya Mungu na hekima ya Mungu—na amefanya hivyo. (***1 Kor. 1:24***) Ikiwa ni masalio tu ya Israeli (iliyofundishwa kwa karne nyingi chini ya Sheria) ndiyo yaliyoonekana kuwa na sifa za "uhudumu wa kifalme," basi ni nini kingine kingeweza kutarajiwa kwa haki kutoka kwa mataifa, yaliyokuwa kwa muda mrefu "bila Mungu na bila tumaini"?

[D568]

Ni vyema tufahamu kwa makini maneno ya Bwana wetu—kwamba injili haikupaswa kuhubiriwa kwa mataifa ili *kuyaongoa*, bali kama *ushuhuda kwa mataifa*, na kuwaita, na kuwakamilisha, na kuwakusanya kutoka katika mataifa yote "waliochaguliwa." Baadaye "waliochaguliwa," kama Ufalme, watabariki mataifa, wakifungua masikio yao yaliyofumba kwa injili, na macho yao yaliyopofushwa kwa Mwanga wa Kweli.

Ushuhuda huu tayari umetolewa: neno la Bwana, injili ya Ufalme, limewekwa wazi kwa kila taifa duniani. Siyo kila mtu binafsi amelisikia; lakini hiyo siyo kauli ya unabii. Ilikuwa iwe, na imekuwa, tangazo la kitaifa. Na *mwisho umefika*! "Mavuno *ni mwisho* wa enzi," Bwana wetu alieleza. (***Mathayo 13:39***) Wengine wamependa kuuliza kama unabii huu bado haujatimizwa, kwa sababu wamishonari walioenda katika nchi za watu wa Mataifa kwa ujumla hawajui kidogo au hakuna kabisa kuhusu habari njema zilizobainishwa mahususi na Bwana wetu—"habari njema za *Ufalme*." Lakini tunajibu, injili zilizochapishwa za Mathayo, Marko, Luka na Yohana zimewafikia zikiwa zimekitaa na habari za Ufalme, kama tu zilivyo kwetu sisi.

Hivyo Bwana wetu alifupisha kwa ufupi karne kumi na nane za majaribu na mateso dhidi ya Kanisa lake, na tunda la bidii yao katika kushuhudia kwa mafanikio kwa mataifa yote, na akaharakisha kujibu swali muhimu kuhusu jinsi walio hai watakavyojua wakati na ukweli wa *ujio* wake *wa pili*. Aliipuuza swali kuhusu lini mawe yote ya hekalu yangepinduliwa, ili wasiunganishe tukio hilo na kuja kwake mara ya pili, na kwa sababu alitaka kuunganisha taabu iliyokuwa kwa Israeli ya kimwili katika kupinduliwa kwa serikali yake na taabu iliyokuwa kwa Israeli ya kiroho kwa jina tu mwishoni mwa enzi hii, kama mfano na kinyume chake.

Ilikuwa kwa nia dhahiri kwa upande wa Mungu, ingawa haikujulikana kwa Wainjilisti, kwamba rekodi ya Bwana wetu

[D569]

Ubinujuzi kwa wakati huu unatolewa kidogo kidogo—hapa sehemu moja na huko nyingine; hapa kuna rejea ya taabu ya kawaida kwa Israeli ya mfano katika mwisho wa mavuno ya mfano, huko kuna rejea ya taabu inayofanana ingawa ni pana zaidi na kubwa zaidi mwishoni mwa enzi hii kwa Israeli ya kinyume—Ulimwengu wa Kikristo. Hakika manabii walitangaza kumhusu Bwana wetu kwamba alifungua kinywa chake kwa misemo na maneno ya fumbo, na "bila mfano hakuwazungumzia." Hata hivyo, kwa muafaka na kusudi la kimungu, maneno ya fumbo na misemo sasa yanang'aa kwa wote ambao macho yao yamepakwa dawa ya kweli ya macho.

Shida Mwishoni mwa Enzi ya Kiyahudi

Maelezo ya Luka kuhusu taabu iliyomkabili Israeli wa kimwili iliyofikia kilele chake mwaka 70 B.K., ndiyo yenye uwazi zaidi, kwa hivyo tunaitoa hapa:

"Nanyi mtakapouona Yerusalemu imezungukwa na majeshi, ndipo mjue kwamba uharibifu wake umekaribia. Wakati huo, wale walio katika Uyahudi wakimbie milimani; na wale walio katikati yake waondoke; na wale walio katika vijiji wasiingie ndani yake. Kwa maana hizi ndizo siku za kulipiza kisasi, ili yote yaliyoandikwa yatimizwe. Lakini ole wao walio wajawazito na wale wanaonyonyesha siku zile! Kwa maana kutakuwa na taabu kuu nchi, na ghadhabu juu ya *watu hawa*. Nao watauawa kwa ncha ya upanga, na watafungwa mateka na kupelekwa katika mataifa yote; na Yerusalemu atakanyagwa na Mataifa, hata zitakapotimia nyakati za Mataifa." ***Luka 21:20-24***

Sehemu hii ya unabii wa Bwana wetu inaonekana ilihusiana na matukio yaliyowapata Waisraeli wa kimwili; na historia inatuambia kwamba ilitimia kikamilifu katika kila undani katika matukio ya mateso yaliyomaliza enzi na utawala wa Kiyahudi. "Haya ndiyo siku za kulipiza kisasi kwa taifa hili, ili yote yaliyoandikwa katika torati na manabii kuwahusu wao yatimizwe."

[D570]

Lakini maneno ya Bwana wetu yaliyotajwa na Mathayo na Marko ni tofauti na yale ya awali, na kwa dhahiri yanahusu dhiki kwa Israeli ya kiroho mwishoni mwa enzi ya Injili. Bila shaka Bwana wetu alitamka kauli zote mbili, lakini Waandishi wa Injili, kwa kutokujua kuhusu mavuno mawili na nyakati mbili za taabu, bali wakizichukulia kama marudio tu, hawakurekodi kauli zote mbili—Bwana akiruhusu hivyo kwa kusudi la kufunika au kuficha mambo kuhusu mavuno haya hadi wakati wake ufaao wa kuyafunua.

Taabu Mwishoni mwa Enzi ya Injili

Maelezo ya Mathayo na Marko hapa yanakadiriwa kuwa sawa kabisa. Mathayo anasema:

"Basi mtakapoona chukizo la uharibifu, lililoongelewa na Danieli nabii, likisimama mahali patakatifu (yeye asomaye na afahamu): wakati huo, wale walio katika Uyahudi na wakimbie milimani; na yeye aliye juu ya paa asishuke kuchukua chochote nyumbani mwake; wala yeye aliye shambani asirudi nyuma kuchukua nguo zake. Na ole wao walio na mimba, na wale wanaonyonyesha katika siku zile! Bali ombeni ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi, wala si siku ya Sabato; kwa maana wakati huo kutakuwa na dhiki kuu, ambayo haijawahi kuwapo tangu mwanzo wa ulimwengu hata sasa, wala haitakuwapo tena. Na kama siku hizo zingefupishwa, hakuna mwili unaoweza kuokolewa; lakini kwa ajili ya wateule siku hizo zitafupishwa." ***Mathayo 24:15-22***; ***Marko 13:14-20***

Nukta nne katika simulizi hii zinaonyesha kwamba ingawa huenda ilikuwa na matumizi ya kawaida kwa taabu iliyotokea mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi, matumizi yake halisi au muhimu zaidi yanahusiana na taabu ambayo enzi ya Injili inamalizika nayo. (1) Rejea ya "chukizo cha uharibifu" iliyotajwa katika unabii wa Danieli. (2) Kauli kwamba taabu hiyo itakuwa *kali zaidi* kuliko yoyote ambayo dunia imewahi kujua au itakayowahi kupitia. (3) Kwamba isipokuwa uharibifu huo ukakatizwa hapo

[D571]
hakungekuwa *na mwili wowote uliokolewa*. (4) Muktadha unaofuata bila shaka unaelezea matukio ya mwisho wa Enzi ya Injili
—matukio ambayo hayangeweza kutumika kwa mwisho au mavuno ya enzi ya Kiyahudi, na hayakutimika huko. Mambo mawili kati ya haya yanastahili uchunguzi maalum.

Nabii ***Danieli (9:27)*** aliandika kwamba baada ya Masihi "kukatwa" katikati ya wiki ya sabini ya neema ya agano, yeye, kwa kuanzisha dhabihu za mfano wa kinyume za upatanisho, angefanya dhabihu na sadaka za Sheria zikome: na kwamba wakati huo, kwa sababu *mambo ya chukizo yangeenea, angeimwaga maangamizi juu ya ukiwa* (taifa lililokataliwa), *kama Mungu alivyokuwa amepanga hapo awali*.

Haya yote yalitimia katika uharibifu wa utawala wa Israeli ya kimwili. Tangu wakati Bwana wetu aliposema, "Nyumba yenu imeachwa *ukiwa ukiwa*"—"hamtanioni tena hadi *siku ile* mtakaposema, Alabarikiwa yeye anayekuja kwa jina la Yehova," dini yao ikawa chukizo, umbo tupu, alama ya kukataa kwao *sadaka moja* ya dhambi ambayo Mungu alikuwa ameitoa; na wakakaa chini ya laana waliyoiitisha juu yao wenyewe (***upofu—Mathayo. 27:25***), njia yao kuelekea uharibifu ilikuwa ya haraka, kama Mungu alivyotamka na kutabiri.

Lakini unabii wa Danieli una mengi ya kusema kuhusu *Chukizo kinacholeta Ukiukaji* katika Israeli ya kiroho ya jina tu; ambacho kilianzishwa kwa mamlaka kwa niaba katika Upapisti, na ambacho kimetumia ushawishi mkubwa na hatari wa ukiukaji wa kiroho katika nyumba au hekalu la kiroho la Mungu, Kanisa la Kristo. Mfumo huu wa mafundisho machafu ulipaswa kuendelea hadi utakaso wa kundi la watakatifu; na baada ya hapo ulipaswa kustawi sana na kuongoza wengi katika Israeli ya kiroho ya jina tu kukataa *dhabihu ya ukombozi*, iliyotolewa mara moja kwa ajili ya wote; na matokeo ya ushawishi wake ulioenea yange kuwa uharibifu wa Ukristo uliokataa. Tazama ***Danieli 11:31; 12:11***; na MASOMO KATIKA MAANDIKO, Juz. III, Sura ya 4.

[D572]

Kile kitu kibaya sana cha uharibifu ambacho msingi wake upo katika mafundisho ya Misa (ambayo huweka badala matendo ya kibinadamu badala ya dhabihu kuu ya Kalvari, kwa ajili ya kusafisha dhambi) sasa inakamilishwa na nadharia za kujikomboa mwenyewe, na hivi vitendo viovu vinavyoenea vinaungwa mkono na ushawishi na hila za kishirikina ambazo zitapotosha wengi—"ikiwezekana hata wateule wenyewe," na kuwa dalili za maangamizi ya Ukristo.

Tukiangalia nyuma tunaona katika hili ulinganifu mwingine kati ya mwisho wa mavuno ya Kiyahudi na mwisho wa mavuno ya Injili. Kukataa kwa Israeli ya kimwili dhabihu ya kweli kwa ajili ya dhambi, na kubaki kwao na dhabihu za mfano ambazo hazikubaliki tena kwa Mungu, bali zilikuwa machukizo, ilikuwa tukio muhimu kuhusiana na anguko lao la kitaifa na kidini. Hivyo basi hapa, kukataliwa kwa mafundisho ya *fidia* na kupokelewa kwa misa, matendo mema, au toba badala yake, ni chukizo machoni pa Mungu na ni tukio muhimu linalohusiana na kuanguka kwa Ukristo, kiutu na kikanisa.

Kama ilivyotajwa tayari, kinyama cha uharibifu kilichochafua mahali patakatifu pa Mungu au hekalu la kweli, Kanisa, kilikuwa ni kile cha Kipapa, ambacho jiwe lake la msingi ni mafundisho ya kufuru ya Misa. Kinyama, uchafu na uharibifu ni vya zamani; lakini giza la makosa lilikuwa kubwa sana katika karne zilizopita kiasi kwamba ni wachache, kama wapo, walioweza kuliona. Kwamba Misa haikuonekana kuwa ni kile kibaya, hata na Waamishaji, ni dhahiri: kwani ingawa Kanisa la Uingereza katika Vifungu vyake linakanusha mamlaka ya makuhani ya kumtengeneza Kristo kutoka kwa mkate na divai, kumtoa kafara upya, bado hatuna dalili kwamba ukubwa wa uovu wa kitendo hiki cha dhambi ulionekana. Na Luteri, ingawa alikuwa amejaa shutuma kwa dhambi na upotoshaji mwingi wa Kipapa, *hakuyaona* maovu makuu ya uharibifu kuwa ni Misa. Kinyume chake, katika

[D573]
aliporudi kanisani kwake baada ya kukaa kwake katika jumba la Wartburg, akigundua kuwa Misa, pamoja na sanamu na mishumaa, zilikuwa zimesitishwa, kwa kuwa hazikuwa na mamlaka ya Kimaandiko, Luther aliirudisha Misa.

Katika mtazamo huu wa jambo hili kuna umuhimu mkubwa katika maneno ya Bwana wetu—"Basi *mtakapoona* kinyongo cha ukiwa kimesimama mahali patakatifu, kama ilivyotabiriwa na Danieli nabii (msomaji tafakari): Wakati huo wale walio katika Yudea wakimbie milimani." Hapa ni lazima tukumbuke ulinganifu kati ya mavuno mawili, nyakati mbili za taabu na kukimbia mbili; na ni lazima tufahamu kwamba Yudea inawakilisha Ukristo wa leo.

Neno la Kigiriki lililotafsiriwa "milima" linaweza kwa usahihi sawa au mkubwa zaidi kutafsiriwa katika umoja—mlima: na ndivyo linavyotafsiriwa katika matukio mengi katika Tafsiri ya Kawaida. Kwa hakika, kukimbia *kutoka Uyahudi* (kihalisi) kwenda kwenye mlima mmoja au milima mingi kunaonekana ni jambo la kipekee kwa kuwa Uyahudi kwa kweli ulikuwa "nchi ya vilima," na Yerusalemu inaelezwa kuwa imewekwa juu ya vilima. Lakini kutumia maneno ya Bwana wetu kwa wakati huu, na kwa watu wake katika Ulimwengu wa Kikristo, ambao sasa, kwa mwanga wa ukweli wa sasa, *wanaona* Chukizo kimesimama mahali pasipofaa—katika mahali patakatifu—badala ya dhabihu ya kweli, ni jambo rahisi sana. Wanapaswa mara moja kukimbia ushawishi wa kinyama hicho na kutoka kwa mfumo unaojiita kwa uwongo ufalme wa Kristo (mlimani), na kukimbilia kwa mlima au Ufalme wa kweli, ambao wakati huu Kristo amerudi kuuweka kwa utukufu na nguvu.

Lakini kuiacha Ukristo, ukikataa hekalu zake, maumbo yake ya utauwa, uchawi wake wa kijamii, pongezi na heshima zake, na kukabiliana na shutuma zake na laana zake na mamlaka zake mbalimbali za kususia, na kukimbilia kwa Bwana na Ufalme wa kweli, uliokataliwa, kupuuzwa na kukanwa na

[D574]

wenye hekima na wema wa kidunia, bila shaka ni safari ndefu kabisa, safari ya kustaajabisha; na ni wachache isipokuwa "watakatifu" watakaofikiria hata kuianza. Hatari za njia zinaonyeshwa na Bwana wetu kwa namna ambayo ingeonekana kupitiliza na kinyume na tabia yake ya kawaida kama ingehusu tu mateso ya kimwili ya waumini waliotoroka Uyahudi mwishoni mwa mavuno ya Kiyahudi: lakini maneno yake ni wazi kuwa yanafaa kwa usafiri wa kiroho na majaribu ya wakati huu wa mavuno. Kwa ufupi, amri hii ya kukimbia, na maelezo ya majaribu yake, vinaweza kueleweka ipasavyo tu kwa uhusiano na amri ya ***Ufunuo (18:4)***, "Tokeni kwake, enyi watu wangu, mpate kutokuwa na ushirika na dhambi zake, wala msiipokee pigo zake."

"Toka Katika Yeye, Enyi Watu Wangu!"

"Yule aliye juu ya paa asishuke kuchukua chochote nyumbani kwake; wala yule aliye shambani asirudi nyuma kuchukua nguo zake." ***Mathayo 24:17,18***

Maneno haya yanaashiria umuhimu wa haraka katika kutoroka kutoka "Babeli," mara tu kila mmoja *anapoona* chukizo la uharibifu. Neno la Bwana ni kwamba, ucheleweshaji wote au majadiliano au hoja za kibinadamu vitakuwa hatari: hakuna muda unaopaswa kupotezwa katika *kutii* mara tu anapotufanya tuone chukizo la Babeli, na uhusiano wake na wote waliotaja jina lake. Lo! ni wangapi, kwa kushindwa kuzingatia neno la Bwana, wamejiruhusu kufungwa mikono na miguu, kiasi kwamba sasa kukimbia ni karibu kuwa vigumu. Lakini Bwana anasema, "Kondoo wangu husikia sauti yangu, nami huwaongoza."

Kuna somo jingine katika aya hizi: zinaonyesha kwamba baadhi ya watu wa Bwana wako mahali pamoja au katika hali moja, na wengine mahali pengine. Wengine wako katika "shamba"; yaani katika dunia nje ya mashirika yote ya kibinadamu: hawa hawapaswi kufikiria kuwa ni sahihi kujiunga kwanza na makanisa ya majina; bali kwa kutumia

[D575]
uhuru wao unapaswa kukimbia kutoka katika nafasi yao duniani, ili kuwa kitu kimoja na Bwana kama wanachama wa Ufalme wake—mlima.

Baadhi ya watu wa Bwana wako katika nyumba au mifumo ya makanisa ya Babeli—lakini, kama ilivyoashiriwa hapa, kwa ujumla wao ni watakatifu wa juu ya paa, ambao wana maisha, uzoefu na imani ya juu zaidi kuliko kuwa tu wanachama wa kanisa kwa jina. Watu hawa katika mbio zao hawapaswi kushuka ndani ya nyumba (mifumo ya makanisa ya majina tu) ili kujaribu kubeba nao "vitu" vyao; mali zao za thamani kwa mtazamo wa kibinadamu, kama vile vyeo, heshima, sifa, vyeti vya utendaji mwema na wa kawaida, n.k., bali wanapaswa *kuacha yote* kwa ajili ya Kristo, na kukimbilia Ufalme wa kweli.

Mashaka ya Uhamaji

"Na ole wao walio na mimba, na wao wanaonyonyesha katika siku zile!" ***Mathayo 24:19***

Kuna "watoto" wa kiroho, kama vile watoto wa kimwili, na wale wasio halali kama vile wana halali. Mtume Paulo anaelezea shauku yake katika kazi ya injili kama ya mama anayehangaika kwa ajili ya mtoto anayekua tumboni. Anasema, "Enyi watoto wangu wadogo, [kwa sababu] ambao kwa ajili yao ninateseka tena kama mwanamke anayejifungua, mpaka Kristo apate umbo ndani yenu." (***Gal. 4:19***) Vilevile, watumishi wote waaminifu wa Kristo, wafanyakazi wote wakali kwa ajili ya roho, ni wale wanaoelezewa katika maandishi haya kama "walio na mimba." Kuzaa kiroho, kwa kufuata mfano wa mitume, ni huduma ya heshima kuu, na huvutia umakini wa baadhi ya watoto wa Mungu waliojitolea sana. Lakini ole! kama vile tamaa ya Abrahamu na Sara ya kusaidia kutimiza ahadi za Mungu ilivyopelekea *njia* isiyoidhinishwa, na kuleta kundi la Ishmaeli, ambalo, lililozaliwa kwa mwili, lilimkandamiza uzao uliozaliwa kihalali, ndivyo ilivyo kwa wengi wa hawa ambao sasa "wana mimba"; wanasaidia kuzaa "watoto wa Mungu" wasio halali. Hata hivyo, ikumbukwe na wote kwamba njia halali pekee ndizo zinazopaswa kutumiwa: njia zote za

[D576]

Watoto wa Mungu huzaliwa kwa neno na Roho ya ukweli, na si kwa nadharia ya kibinadamu na roho ya dunia.

Maoni potofu kuhusu mpango wa kimungu (dhana kwamba wote isipokuwa Kanisa lililochaguliwa watateswa milele) kwa wengine yamechochea tamaa zao za kuzaa "watoto" kiasi kwamba wamegeukia mbinu mbalimbali za kibinadamu ili kuwazaa—wakipuuza ukweli kwamba wote wasio "kuzaliwa na Mungu," wote wasiozaliwa "kwa neno la kweli"—(si tu wa herufi ya Neno, bali waliozaliwa "kwa roho" ya ukweli), ni bandia, na hawahesabiwi kuwa wa Mungu wala hawatendwi kama wana. (***Ebr. 12:8***) Kwa hivyo Kanisa la jina tu la leo lina "mwonekano mzuri kwa mwili"—kwa idadi, kifedha, kiakili—na lina "*umbo* la utauwa" kwa wingi bila roho yake halisi na nguvu ya kudhibiti moyo. Imejaa "watoto wachanga," wengine kwa kweli watoto wachanga katika Kristo, lakini wengi sana ni watoto wa kizazi kingine, si wana wa Mungu; waliozaliwa kwa kosa badala ya kweli—"magugu." Na juhudi ya daima ni kujifungua *zaidi* hata wa kizazi hicho bandia—wakitumai hivyo kuwaponya kutoka kwa mateso ya milele, hukumu isiyo ya haki ya Mungu anayedhaniwa kuwa mkali asiye na huruma.

Lo! ni vigumu kiasi gani kwa hawa watoto wapendwa wa Mungu ambao kwa njia ya mfano, kwa maneno ya Mwokozi wetu, "wamepata mimba," kukimbia kutoka kwa mfumo wa kanisa la jina tu wenye mitambo yake mingi ya uzazi bandia na wa haraka, ambao wamejifunza kujivunia na kujisifu. Ndio, itakuwa vigumu kwa hawa kuacha yote na kukimbilia kwa Bwana na mlima wake (Ufalme). Itakuwa vigumu kwao kuamini kwamba Bwana ni mwema, mwenye haki, na mwenye rehema kweli, na kwamba ana mpango wa neema unaotayarisha kikamilifu kwa kila mwanachama wa ukoo wa Adamu—wote waliombolezwa kwa gharama kuu ya "kombo kwa wote."

Kundi linalonyonyesha katika siku hizi pia lina watoto wengi wa Mungu wema, wenye nia njema na wakuu. Linajumuisha

[D577]
wanafunzi wengi wa huduma na walimu wa Shule ya Jumapili—ambao kazi yao ya kidini ni kutoa "maziwa"; hata hivyo, si "maziwa safi ya Neno" kila wakati, kwa kuwa kwa kawaida huichanganya na kuichafulia kwa mila, falsafa na madawa ya usingizi ya hekima ya kidunia, ambayo huwafanya "watoto" wao wanyenyekee, wavivu, "wazuri"; na kuzuia *ukuaji* wao *katika maarifa* na neema, ambayo wameanza kuyaona kuwa hatari.

Wakati wao wachache kati ya walimu hawa kwa kweli hujitahidi kutoa "maziwa safi ya neno" ili "watoto" wao wakue kwa hayo na kujifunza kula na kufyonza nyama ngumu na kufikia utu uzima katika Kristo, lakini majaribio ya mara kwa mara wanayotangaza yanawaonyesha kwamba hata "maziwa safi ya neno" hayatakubaliana na wengi wa "watoto" wao; na hivyo basi wanachukulia ni wajibu wao kuchanganya maziwa ili "watoto" wao wasiugue na kufa. Ah! Hawatambui kwamba wengi wa "watoto" wao, kwa kuwa hawajazaliwa kwa roho ya kweli, hawatawahi kuweza kuyameng'enya "maziwa" *ya kiroho*; kwa sababu "mwanadamu wa kawaida hapokei mambo ya Roho wa Mungu, wala hawezi kuyaelewa, kwa kuwa ni ya kuthaminiwa kiroho." (***1 Kor. 2:14,12***) Wala hawaoni kwamba kushindwa huku kutofautisha *kunanyima njaa*, kunazuia ukuaji na kunaweka sumu watoto wa kweli wa kiroho walio chini ya uangalizi wao—ambao "kwa wakati huu walipaswa kuwa waalimu." ***Ebr. 5:12***

Wengi wa darasa hili ambao ni watoto halisi wa Mungu watasikia wito, "Tokeni kati yake, enyi watu wangu," nao pia watapata shida kubwa katika siku hii. Wanapoanza kuona ukweli wa sasa, hawataogopa tu kuutoa kwa wale walio chini ya uangalizi wao, bali pia wataogopa kuutenda wenyewe, kwa hofu ya kuwa utawaachanisha na wale walio chini ya uangalizi wao. Wataogopa kukimbia katika siku hii; wakitambua kwamba ni wachache tu kati ya "watoto" wao wataweza au watakuwa tayari kushiriki katika ule mkimbio; na kwa kweli ni wale wa kiroho pekee ndio wataweza kustahimili majaribu hayo. Wengine watapita katika dhiki hiyo salama kama "washindi"; huku wengine, wenye hofu, wataachwa kupitia katika dhiki kuu.

[D578]

Kimbia Kabla ya Majira ya Baridi

"Bali ombeni ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi (wala siku ya Sabato)—kwa maana wakati huo kutakuwa na dhiki kuu, ambayo haijawahi kuwapo tangu mwanzo wa ulimwengu hadi sasa, wala haitawahi kuwapo tena. Na kama siku hizo zisipofupishwa, hakuna mwili utakaookolewa: lakini kwa ajili ya wateule siku hizo zitafupishwa." ***Mathayo 24:20-22***

Mkusanyiko huu wa Kanisa hutokea katika kile kinachoitwa wakati wa "mavuno", mwishoni mwa majira ya neema. Bwana wetu alieleza (***Mathayo 13:30,37-43***) kwamba katika mavuno haya angekusanya ngano zake na kuchoma magugu katika wakati mkuu wa dhiki unaofuata. Bado ni desturi katika maeneo ya mashambani kuahirisha kuchoma taka hadi wakati wa baridi. Tunaelewa Bwana wetu alimaanisha, basi, kwamba tunapaswa kutafuta msaada na nguvu ili kutoroka kutoka Babeli kabla ya wakati wa baridi wa dhiki yake kumfikia.

Tunapaswa kukumbuka kwamba kutakuwa na makundi mawili ya ngano yatakayookolewa katika mavuno haya—ingawa ni kinyume na asili. (1) "Washindi," wale waaminifu na watendaji wa haraka ambao wanatoka kabla ya "msimu wa baridi" na "huhesabiwa kuwa wamestahili kuokoka yote yale yatakayotokea." (***Luka 21:36***) (2) Wale watoto wa Mungu watiifu, lakini wasio watiifu mara moja, waliozidiwa, wenye shauku isiyo kwa mujibu wa maarifa, na waliochafuliwa kwa kiasi fulani na roho ya ulimwengu. Hao watasaidiwa kutoka Babeli wakati yeye anapoanguka, na watakimbia wakati wa baridi, wakisema kwa maneno ya Nabii, "Mavuno yamepita, kiangazi kimeisha [baridi imefika], na sisi hatujaokolewa." (***Yer. 8:20***) Bwana kwa neema kubwa anaonyesha kwamba wote waaminifu kweli miongoni mwa hawa hatimaye "watapanda kutoka katika shida kuu" na watakuwa mbele ya kiti cha enzi (siyo katika kiti cha enzi pamoja na "kundi dogo" wanaorithi Ufalme kama warithi-wenza na Kristo), wakiwa wamefua mavazi yao katika damu ya Mwana-Kondoo. (***Ufunuo 7:14,15***)

[D579]
Tuombe, na tufanye kazi ipasavyo, ili kwa kupitia ukombozi wetu tuwe mbele ya "msimu wa baridi" wa taabu uje.

Tunapaswa kuomba na kujitahidi ili safari yetu isifanyike hata siku ya Sabato. Sabato gani? Sio Siku ya Saba ya juma, wala Siku ya Kwanza; kwa maana "mwezi mipya na Sabato" hakika zisingekuwa kizuizi kwa Wakristo katika safari yoyote ya kimwili. (***Kol. 2:16***) Sabato inayomaanishwa ni Sabato kuu ya kinyume cha mfano—Milenia, Sabato ya maelfu saba ya miaka. Tukianza safari yetu ya kutoroka kabla haijaanza kimuradi, ndivyo itakavyokuwa bora zaidi: na kadiri tunavyozidi kuingia ndani yake, ndivyo itakavyokuwa vigumu zaidi kuachana nayo na kuiacha Babeli, hasa wakati ambao inahitaji na kuomba msaada wetu ili kuiendeleza. Lakini Mungu ametangaza kwamba Babeli lazima ianguke, na hakuna nguvu inayoweza kuishikilia: na hakuna mtu anayegundua jinsi kazi yake isivyo kamilifu, na jinsi kazi ya Bwana itakavyokuwa njema na ya neema baada ya yeye kuondolewa na Kanisa la kweli kutukuzwa, anayeweza kutamani kuzuia kazi ya Bwana kwa hata dakika moja.

Shida kuu ya wakati huu wa "msimu wa baridi" haitakuwa na kifani; na uhakikisho wa Bwana wetu ni kwamba, hakuna kitu kinachoweza kuilinganishwa nacho ambacho kimewahi au kitawahi kuikumba dunia. Hii inatambulisha waziwazi maneno yake na taabu iliyo mwishoni mwa enzi hii ya Injili ambayo nabii anasema, "Wakati huo Mikaeli [Kristo] atasimama [atachukua mamlaka]...na kutakuwa na wakati wa taabu ambao haukuwahi kutokea tangu kulipo taifa." (***Dan. 12:1***) Inaelezea pia kuwa ni kipindi kilichotajwa katika ***Ufunuo (11:17,18)*** wakati "mataifa yalikasirika, na ghadhabu yako imekuja, na wakati wa wafu hukatwa hukumu." Hivyo basi, taabu hii itakuwa kubwa sana kiasi kwamba bila nguvu fulani ya kuingilia kati na kuifupisha, jamii nzima ya wanadamu ingeangamizwa kabisa hatimaye. Lakini Mungu ameandaa nguvu ya kuingilia kati—Ufalme Wake, Kristo na Kanisa lake—"walioteuliwa." Walioteuliwa wataingilia kati kwa wakati unaofaa na kuleta mpangilio kutoka katika mchafukoge wa dunia.

[D580]

Masiha wa Uongo na Walimu wa Uongo

"*Wakati huo*, mtu yeyote akisema nanyi, Tazama, Kristo yuko hapa, au yuko pale, msimwamini. Kwa maana watatokea Kristo wa uongo, na manabii wa uongo, nao watafanya miujiza na ajabu kuu; hata kiasi kwamba, ikiwezekana, wangewadanganya hata wateule. Kumbukeni, nimewatangazia." ***Mathayo 24:23-25***

Wanadanganyaji wanaoelezwa hapa kwa hakika si wale wenye msimamo mkali ambao mara kwa mara wamedai kuwa Kristo na wamedanganya wachache tu walio na kiasi chochote cha akili timamu na hukumu. Tayari tumeshaonyesha Dhakiristi, mdanganyifu mkuu, Upapa,* ambao kwa karne nyingi uliketi katika hekalu la kiroho, ukijionyesha kama mwakilishi pekee wa Kristo—mwakilishi wake—ambaye Bwana wetu alitabiri kwa usahihi, kwamba ulimwengu wote utamshangaa, *isipokuwa* wale ambao majina yao yameandikwa katika kitabu cha uzima cha Mwana-kondoo. (***Ufunuo 13:8***) Vilevile, Kanisa la Uingereza si kanisa tu au "mwili" bali lina kichwa cha kidunia katika mfalme wa kiraia, Malkia. Kanisa la Kikatholiki la Kigiriki, kwa namna inayofanana sana, ingawa si kwa undani, lina kichwa chake kuwa Tsar wa Urusi—ambaye hata hivyo *anatumia* mamlaka zaidi. Ikiwa Upapa ni Kristo wa Uongo, Kristo bandia au wa uongo, je, si miili mingine ya uongo yenye vichwa vya uongo pia ni Kristo wa uongo, au Kristo wa Uongo—haijalishi ni watakatifu wangapi wa kweli wa Mungu waliomo ndani yake?

Madhehebu mbalimbali ya Kiprotestanti, ingawa hayakubali kichwa kingine isipokuwa Kristo, bado kwa vitendo hufanya Sinodi, Mikutano na Mabaraza yao kuwa *vichwa*, ambapo hupata sheria, desturi, na maungamo yao ya imani, badala ya kichwa kimoja tu cha Kanisa moja la kweli.

Kwa kipindi kirefu na kwa kiwango kikubwa au kidogo, mifumo hii ya wanadamu imemfanyia ujanja Masihi wa kweli (kichwa na mwili) kiasi cha kuwadanganya wengi kwa sehemu. Lakini sasa kwa

---

*Juz. II, Sura ya 9.

[D581]
Karibu karne moja imepita na udanganyifu huu umeshindwa. Wachache sana wa Presbiteri, kama wapo, sasa wanaamini kuwa kanisa lao ndilo kanisa la kweli pekee; wala Wamethodisti, Wabaptisti, Walutheri na wengine hawafikirii hivyo kuhusu mifumo yao; na hata Waanglikana, Wagiriki na Wakatoliki wa Kirumi wanajiondoa katika udanganyifu kwamba kanisa lao ndilo pekee, ambalo nje yake hakuna miongoni mwa waliochaguliwa. Lakini katika unabii unaozingatiwa Bwana wetu anatuhadharisha kuhusu hatari ya Kristo wa uongo "wakati huo"—yaani *sasa*. Kwa muafaka na hili tunapata katika ***Ufunuo (13:14-18)*** unabii wa muungano maalum wa ushawishi ambao kwa njia yake madhehebu ya Kikristo yatashirikiana na, ingawa yametengana, yataletwa katika ushirikiano na Upapa, kwa namna itakayowapa wote mamlaka yaliyoongezeka, na kupotosha wengi kufikiri kwamba muungano huu mpya utakuwa chombo cha Mungu kwa ajili ya kufanya kazi iliyotabiriwa kumhusu Masihi—na kwamba hivyo ndivyo mwakilishi wake.

"Jua la Haki Litatokea"

Basi wakiwaambia, 'Tazama, yuko jangwani,' msitoke; au, 'Tazama, yuko chumbani,' msiiamini. Maana kama vile umeme unavyotoka mashariki na kung'aa hata magharibi, ndivyo pia utakuwa *uwepo* wa Mwana wa Adamu**.**

Kwamba udanganyifu mkubwa, "udanganyifu wenye nguvu" wa Shetani, uko mbele yetu, ni ushuhuda si tu kwa maneno ya Bwana wetu hapa, bali pia na Mtume Paulo. (***2 Wathes. 2:10-12***) Kama ingekuwa imetabiriwa kwa usahihi ni aina gani udanganyifu huu ungechukua, hii ingekwamisha kwa kiasi fulani nguvu zao za udanganyifu. Mungu anaruhusu udanganyifu huu kwa lengo hasa la *kutenganisha* "walioshinda" kutoka kwa wengine wote, na anatuhakikishia tu kwamba "waliochaguliwa" watahifadhiwa wasianguke. Na bado inawezekana kabisa kwamba baadhi ya majaribu haya, upepozaji na udanganyifu, huenda zikawapata zaidi wale wenye

[D582]
kiasi cha nuru ya ukweli wa sasa. Ni muhimu mno kwamba tu "tujihifadhi katika upendo wa Mungu"; kwamba tusuwe tu na maarifa ya ukweli ambao *peke yake* unaweza kutunua tu, bali pia tuwe na roho ya Kristo, ambayo inapaswa kuzalisha—upendo kwa Mungu na kwa kila mmoja na huruma kwa wanadamu wote; kwa maana "upendo hujenga" tabia kwa kufanana na Bwana wetu.

Dai la, "Tazama, yuko katika chumba cha siri," tayari linatolewa na Wafuasi wa Roho;*—kwamba wanaweza kuwa na mazungumzo uso kwa uso na Bwana katika baadhi ya vikao vyao vya kiroho; na kwamba wote wanaoafikiana na maoni yao wanaweza kupata fursa hiyo hiyo, n.k. Vipi kama onyo kwamba, kama ingewezekana, ingewadanganya hata wateule wenyewe, likapatikana likimaanisha kwamba "wateule wenyewe" watapitia majaribu makali zaidi katika siku hii ya uovu? "Nani atakayeweza kusimama?" (***Ufunuo 6:17***) Jibu kupitia kwa Nabii ni, "Mtu aliye na mikono misafi [maisha ya uadilifu] na moyo safi [dhamiri isiyo na lawama mbele za Mungu na mwanadamu]:...atafika juu ya mlima [Ufalme] wa Bwana...na kusimama mahali patakatifu." ***Zab. 24:3,4***

Lakini watu wa Mungu watajuaje kwa hakika kwamba maonyesho haya si ya kweli? Ametuagiza kwamba siku yake itakuja kama mwivi wa usiku, kwamba *atakuwepo* bila kuonekana na ulimwengu akisimamia kazi ya mavuno—akikusanya wateule wake, n.k. Tunajuaje kwamba hataonyesha nafsi yake kwa watu wake wanaotazama, kama wanavyodai Waispirituali wanaojiita Wakristo, katika "vyumba vya siri"—katika vikao vyao vya mizimu?

Tunajua kwamba hatajidhihirisha kwetu kwa njia hiyo, kwa sababu—(1) maagizo yake ni kwamba tutabadilishwa, tutafanywa "kuwa kama yeye," na *hivyo* "kumwona jinsi alivyo"; na (2) alituonya mapema dhidi ya udanganyifu huu ambao ungependa kutuonyesha yeye katika hali yetu isiyobadilika au ya mwili akisema, "Wakisema yuko mahali pasipo watu au kwa siri

[D583]
nyumba *za faragha*, *msimwamini*"; kwa sababu hatajidhihirisha kwa namna hiyo. Kinyume chake, "Kama vile mng'ao [Jua] unavyotoka Mashariki [na hauwezi kufungwa mahali pamoja wala chumbani faragha], bali unang'aa [*kila mahali*] hata kufikia Magharibi [ya mbali], ndivyo utakavyokuwa *uwepo* wa Mwana wa Mtu."

Funu ya Bwana wetu katika ujio wake wa pili haitakuwa katika chumba, wala kwa jumuiya katika jangwani; wala hata kwa taifa moja kama ilivyokuwa katika ujio wa kwanza; bali itakuwa ni dhihirisho la jumla la ulimwengu wote: "Jua la haki litainuka pamoja na uponyaji katika miale yake." Ni miale ya uchunguzi ya ukweli kutoka kwa Jua kuu la Haki ambayo tayari inasababisha mkanganyiko mkubwa miongoni mwa wanadamu, kwa kung'aa katika sehemu za giza na kugundua makosa na rushwa za kila aina. Kila kinachofanya dhahiri ni nuru. Na ni Nuru kuu ya ulimwengu, Kristo (na hatimaye pia Kanisa lake), atakayebariki wanadamu kwa kuleta hadharani vitu vyote vilivyofichwa vya giza; kwa maana hakuna kilichofichwa ambacho hakitadhihirishwa. "*Mchana* utaukitangaza"; na hakuna mchana utakaokuwepo bila Jua kung'aa kutoka Mashariki hata Magharibi. "Hii ndiyo nuru ya kweli inayomwangaza [kwa wakati unaofaa] kila mtu anayekuja duniani."

(Tutachunguza ***Mathayo 24:28***, kama hitimisho la aya ya 41 ili kufanya maelezo ya Mathayo yalingane na yale ya Marko na Luka.)

Kupatwa kwa Jua na Mwezi kama Ishara

"Mara tu baada ya dhiki ya siku zile, jua litafifia, na mwezi hautatoa nuru yake, na nyota zitaanguka kutoka mbinguni, na nguvu za mbingu zitatikiswa." ***Mathayo 24:29***; ***Marko 13:24,25***

Hofu "*ya siku hizo*" inapaswa kutofautishwa waziwazi na taabu ya mwisho wa siku hizo, katika

[D584]
ambayo enzi hii na mavuno yake yataifunga: lakini hili halionekani wazi katika maelezo ya Mathayo na Marko kama tunapolinganisha andiko la Luka—ambalo linaonekana kufupisha kwa ufupi matukio ya enzi ya Injili, na, kwa kupuuza "huzuni ya siku zile," linahusu tu ile huzuni nyingine ambayo enzi hiyo itafungwa nayo. Anasema:

"Nao [Wayahudi] wataanguka kwa ncha ya upanga, na kupelekwa mateka katika mataifa yote; na Yerusalemu atakanyagwa na Mataifa, hata wakati wa Mataifa utakapotimia. Na kutakuwa na ishara katika jua na mwezi na nyota; na juu ya nchi, taabu za mataifa zenye mfadhaiko; bahari na mawimbi vikivuma; mioyo ya watu ikidhoofika kwa hofu na kwa kusubiri mambo yale yatakayokuja duniani." ***Luka 21:24-26***

Ukweli ni kwamba enzi nzima ya Injili imekuwa kipindi cha dhiki kinachorejelewa katika ***Mathayo 24:9-12***, na sasa katika aya

29. (1) Kanisa la awali liliteswa na Roma ya kiraia, ilhali baadaye, Roma ya Kipapa ilipopata mamlaka, wote waliokataa kuidhinisha machukizo yake waliteswa naye (Yezabeli) moja kwa moja, au isivyo moja kwa moja kupitia mamlaka za kiraia aliyokuwa ameungana nazo (Ahabi). Nao wakatiwa chini ya mamlaka yake, naye akawachoka watakatifu wa Aliye Juu kwa muda, na nyakati mbili, na nusu ya wakati—miaka 1260—hadi mwaka 1799 B.K. Na mateso haya marefu, ambapo "wengi walitakaswa, wakatiwa weupe na kujaribiwa," na ambapo Mama wa Makahaba alikuwa "amekolea damu ya watakatifu na ya mashahidi wa Yesu" (***Ufunuo 17:6***) yalimalizika kama tulivyoonyesha tayari, kivitendo mwaka 1776 na hasa mwaka 1799 wakati Papa na mamlaka yake walipodharauliwa mbele ya Dunia.*

Basi, tukielewa wazi kwamba ni ishara zitakazofuata dhiki "*ya siku zile*" ambazo Bwana wetu anazizungumzia, tunauliza kuhusu *ishara* zilizofafanuliwa waziwazi—kupatwa kwa jua na mwezi, na kuanguka kwa nyota.

---

*Juz. II, Sura ya 9 na Juz. III, Sura ya 4.

[D585]

Je, ishara hizi zinapaswa kuchukuliwa kihalisi au kama za kiishearufu? na je, bado hazijatimizwa?

Tunajibu kwamba zimetimizwa kihalisi, na sasa zinatimizwa kwa njia ya kiishara yenye umuhimu mkubwa zaidi.

Mnamo Mei 19, 1780 (bado "katika siku hizo," miaka 1260 ya mamlaka ya Kipapa, lakini baada ya mamlaka hiyo kuanza kupungua na pigo kuu la mateso lilipopita) giza la ajabu la jua lilitokea, ambalo wanasayansi wa wakati huo na tangu wakati huo hawajawahi kuweza kulielezea. Kwamba hili halikuwa tukio la kawaida limeanzishwa vya kutosha na ushahidi ufuatao unaoaminika—

Mwanamfalasafa mashuhuri wa nyota Herschel, anasema:

"Siku ile yenye giza Kaskazini mwa Amerika ilikuwa mojawapo ya matukio hayo ya ajabu ya asili ambayo daima yatasomwa kwa shauku, lakini ambayo falsafa haiwezi kuyaelezea."

Kamusi ya Webster, toleo la 1869, chini ya kichwa cha Vitendawili vya Majina Maarufu, inasema:

"Siku ya giza, Mei 19, 1780—iliyoitwa hivyo kwa sababu ya giza la ajabu siku hiyo lililotanda New England yote. Katika baadhi ya maeneo, watu hawakuweza kuona hata kusoma maandishi ya kawaida wakiwa nje kwa saa kadhaa mfululizo. Ndege waliimba nyimbo zao za jioni, wakapotea, na wakanyamaza; ndege wa kufuga walienda kulala; ng'ombe walitafuta uani; na mishumaa iliwekwa kuwaka nyumbani. Giza hili lilianza takriban saa nne asubuhi, na likaendelea hadi katikati ya usiku uliofuata, lakini kwa tofauti za kiwango cha muda katika maeneo tofauti."

Bunge la Connecticut lilikuwa likifanya kikao siku hiyo na likahairishwa. *Jarida la Bunge* linaeleza jambo hilo kama ifuatavyo:

"Giza zito lisilo la kawaida kabla ya saa kumi—wingu jeusi zaidi likiwa linatetemeka chini ya pazia nyeusi kutoka Kaskazini na Magharibi kabla ya saa kumi na moja—lilifunika mwanga kiasi kwamba hakuna aliyeweza kuona kusoma au kuandika Ndani ya Bunge, hata kando ya dirisha lolote, au kutofautisha watu waliokuwa katika

[D586]
umbali mfupi, au kutambua tofauti yoyote ya mavazi katika mzunguko wa wasaidizi; kwa hivyo, saa tano asubuhi Bunge lilifungwa hadi saa nane mchana." Ijumaa, Mei 19, 1780.

Mchungaji wa wakati huo, na shahidi wa macho, Mchungaji Elam Potter, alipohubiri tarehe 28 ya mwezi huo, siku tisa baadaye, anaripotiwa kutumia maneno yafuatayo:

Lakini hasa ninataja *giza* hilo *la ajabu la tarehe 19 Mei*, mwaka huu. Wakati huo, kama ilivyo katika maandishi yetu, jua lilifunikwa na giza; giza ambalo pengine halijawahi kujulikana tangu kusulubishwa kwa Bwana wetu. Watu waliacha kazi zao nyumbani na mashambani; wasafiri walisimama; shule zilisitishwa saa tano mchana; watu waliwasha mishumaa adhuhuri; na moto uling'aa kama usiku. Baadhi ya watu, nimeambiwa, walifadhaika, na wakafikiri kama siku ya hukumu haikuwa inakaribia. Sehemu kubwa ya usiku uliofuata pia ilikuwa na giza la ajabu. Mwezi, *ingawa ulikuwa mwandamo, haukuwa na mwangaza*, kama ilivyo katika maandishi yetu.

Trakti Na. 379, iliyochapishwa na American Tract Society —*Maisha ya Edward Lee*, inasema:

"Mwezi wa Mei, 1780, kulikuwa na siku ya giza kali sana ambapo nyuso zote zilionekana kuwa na weusi, na watu walijawa na hofu. Kulikuwa na taabu kubwa katika kijiji ambako Edward Lee aliishi; mioyo ya watu ilidhoofika kwa hofu kwamba Siku ya Hukumu ilikuwa imekaribia; na majirani wote walimzunguka mtu huyo mtakatifu, kwa maana taa yake ilikuwa imepambwa na kung'aa zaidi kuliko wakati mwingine wowote katikati ya giza lisilo la kawaida. Akiwa na furaha na shangwe katika Mungu, aliwaelekeza kwenye kimbilio pekee dhidi ya ghadhabu ijayo, na akatumia nyakati za huzuni katika maombi ya dhati kwa ajili ya umati uliokuwa katika taabu."

Tunamnukuu Jaji R. M. Devins, katika "*Our First Century*" kama ifuatavyo:

"Karibu, ikiwa si peke yake kabisa, kama tukio la ajabu zaidi na ambalo bado halijaelezwa katika aina yake katika matukio mbalimbali ya asili katika karne iliyopita, linajitokeza siku ya giza la Mei 19, 1780; giza lisiloelezeka la mbingu yote inayoonekana na anga katika New

[D587]

Uingereza, ambayo ilileta hofu kubwa na msongo wa mawazo kwa wingi wa watu, pamoja na mfadhaiko kwa viumbe visivyo na akili—kwa ndege wakitoroka, wakipotea, kuelekea kwenye vibanda vyao, na ng'ombe kuelekea kwenye mabanda yao. Hakika, maelfu ya watu wema wa wakati huo walishawishika kabisa kwamba mwisho wa mambo yote ya duniani umefika, wengi waliacha, kwa wakati huo, shughuli zao za kidunia, na wakajitoa kwa ibada za kidini. Ilikuwa siku ya giza ya ajabu."

Jaji Samuel Tenney, LL.D., aliandika kuhusu "siku hii ya giza" kwa Chama cha Kihistoria mnamo 1785, akisema:

"Waheshimiwa kadhaa wenye uwezo wa kiandishi wamejaribu kutatua tukio hili, lakini naamini mtakubaliana nami, kwamba hakuna suluhisho la kuridhisha ambalo bado limejitokeza."

Noah Webster, LL.D., aliandika mwaka wa 1843, katika gazeti la New Haven *Herald*, kuhusu siku hii ya giza, na akasema, "Nilisimama na kutazama tukio hilo. Hakuna sababu ya kuridhisha iliyotolewa hadi sasa."

Mchungaji Edward Bass, D.D., Askofu wa Kwanza wa Kanisa la Episcopal wa Vermont, katika shajara yake ya Mei 19, 1780, aliandika: "Siku hii ndiyo ya ajabu zaidi katika kumbukumbu ya mwanadamu kwa giza."

Giza la mwezi ulipokamilika usiku uliofuata lilionekana kuwa la kushangaza kidogo tu kuliko giza hili la jua; shahidi, Jaji Tenney, wa Exeter, N. H., ananukuliwa kama ifuatavyo:

"Giza la jioni iliyofuata huenda lilikuwa nene kama ambavyo halijawahi kuonekana tangu Mwenyezi Mungu alipotengeneza nuru kwa mara ya kwanza. Sikuweza kujizuia kufikiria wakati huo, kwamba kama kila kitu chenye mwangaza katika ulimwengu kingefunikwa na giza lisilopenyeka, au kuangamizwa, giza lisingeweza kuwa kamili zaidi. Karatasi nyeupe iliyoshikiliwa umbali wa inchi chache kutoka machoni ilikuwa haionekani sawa na velveti nyeusi zaidi."

Siku hii isiyoelezeka, isipokuwa kama ishara kutoka kwa Bwana, inakadiriwa kuwa ilienea katika maili za mraba 320,000—eneo lenye ukubwa takriban mara ishirini na tano ya Palestina, ambapo ishara za kuja kwake kwanza zilitengema. Kwa hakika, ukweli

[D588]
kwamba ishara hizi zilikuwa zikijikita hasa katika New England na Majimbo ya Kati haipaswi kutushangaza, tunapokumbuka kwamba mwendo wa kwanza miongoni mwa "Bikira"* (***Mathayo 25:1-5***) ulikuwa hasa katika eneo lile lile. Na kwamba Mungu atumie "nchi ya uhuru" kutuma ujumbe wa ishara hizi duniani, si jambo la kushangaza zaidi kuliko kwamba amependa kutuma kutoka eneo lile lile baraka nyingi za kisasa, uvumbuzi na mafunzo, yanayotambuliwa na ulimwengu wote, na yaliyoashiriwa ipasavyo na zawadi ya msanii mkubwa wa Kifaransa, Bartholdi, kwa bandari ya New York—sanamu ya "Uhuru Ukiangaza Ulimwengu."

Nyota Zinazoanguka

Nusu karne ilipita kabla ya *ishara* inayofuata kuonekana, kuanguka kwa nyota kutoka mbinguni, kama vile mti wa tini unavyoangusha matunda yake yasiyokomaa yanapoyatikiswa na upepo mkali. Maneno ya Bwana wetu yalitimia (ingawa si utimilifu wake kamili na pekee, kama tutakavyoona baadaye) katika mvua za ajabu za meteora za alfajiri ya Novemba 13, 1833. Wale wanaopenda kubishana kwa kusisitiza kwamba "nyota *zisizohamishika* hazikuanguka" wanakumbushwa kwamba Bwana wetu hakusema chochote kuhusu nyota zisizohamishika kuanguka, na kwamba nyota *zisizohamishika* haziwezi kuanguka: kuanguka kwao kungethibitisha kwamba hazikuwa *zisizohamishika*. Maandiko Matakatifu hayatofautishi kati ya nyota na meteoro kama inavyofanywa kwa kawaida siku zetu.

Nyota zinazoruka, na hata mafuriko ya meteoro si jambo geni kila mwaka, na katika baadhi ya miaka zaidi kuliko mingine. Inakadiriwa kuwa meteoro ndogo 400,000 huanguka duniani kwetu kila mwaka. Lakini hizi si kitu ikilinganishwa na mvua kubwa ya Nov. 13, 1833, ambayo mamilioni kwa mamilioni yalianguka. Prof. Kirkwood, katika kazi yake iitwayo *Meteorolojia*, anasema —"Hadi mwisho wa karne iliyopita, wao [mvua za meteoro] hawakuwahi kuvutia usikivu wa wanazuoni wa sayansi."

Juz. III, kurasa 87-90.

[D589]

Profesa D. Olmstead, LL.D., wa Chuo cha Yale, aliandika:

"Wale waliokuwa na bahati ya kushuhudia maonyesho ya nyota zinazoruka asubuhi ya Novemba 13, 1833, huenda waliona maonyesho makubwa zaidi ya fataki za angani ambayo yamewahi kuonekana tangu uumbaji wa dunia, au angalau ndani ya kumbukumbu zilizofunikwa na kurasa za historia Hii haitachukuliwi tena kama
jambo la kidunia, bali ni tukio la kimungu, na nyota zinazoruka sasa hazitachukuliwi tena kama matokeo ya kubahatisha ya sehemu za juu za angahewa, bali kama wageni kutoka dunia nyingine, au kutoka kwenye mapengo ya sayari." New Haven *Press*

Bwana Henry Dana Ward, wakati huo mfanyabiashara wa New York, baadaye mwandishi na mchungaji wa Kanisa la Episcopal, aliandika:

"Hakuna mwanafalsafa au msomi amewahi kusimulia au kurekodi tukio, nadhani, kama lile la jana asubuhi. Nabii miaka elfu moja na mia nane iliyopita alilitabiri kwa usahihi kabisa, ikiwa tutajitahidi kuelewa nyota zinazoanguka zinamaanisha nyota zinazoanguka Hakika
nyota za mbinguni zilidondoka duniani kama katika Ufunuo. Lugha ya Nabii daima imechukuliwa kuwa ya kimfano; jana ilitimia kihalisi." *Journal of Commerce*, Nov. 14, 1833

Tunatoa maelezo yafuatayo kutoka *The American Cyclopaedia*, Juz. xi, ukurasa wa 431:

Mwaka 1833 ni wa kukumbukwa kwa maonyesho ya kuvutia zaidi yaliyorekodiwa. Hii ilikuwa usiku wa Novemba 12, na ilionekana kote Marekani na sehemu ya Mexico na Visiwa vya India Magharibi. Pamoja na nyota ndogo za moto zilizoshuka kama theluji na kutoa mistari inayong'aa kando ya njia zao, kulikuwa na mchanganyiko wa mipira mikubwa ya moto, iliyoruka mara kwa mara, ikichora kwa sekunde chache duara la digrii 30 au 40. Hii iliacha nyuma mikia inayong'aa, iliyodumu kuonekana kwa dakika kadhaa, na wakati mwingine nusu saa au zaidi. Moja yao, iliyoonekana North Carolina, ilionekana kuwa kubwa zaidi na kung'aa zaidi kuliko mwezi. Baadhi ya viumbe hivyo vyenye mwangaza vilikuwa na maumbo yasiyo ya kawaida, na vilikaa vikiwa vimeegama kwa muda mrefu, vikitoa mito ya mwanga. Huko Niagara onyesho lilikuwa la kuvutia hasa, na pengine hakuna mandhari yoyote yenye utukufu na uzuri wa kutisha kama huo iliyowahi

[D590]
kuwahi kuonekana na mwanadamu kama ule wa anga ikishuka kwa mafuriko ya moto juu ya maporomoko meusi na yenye mngurumo. Iligundulika kuwa njia za meteoro zote, zikifuatiliwa nyuma, zilikusanyika katika robo moja ya anga, ambayo ilikuwa *Leonis Majoris*; na nukta hii iliambatana na nyota katika mzunguko wao unaoonekana kuelekea magharibi, badala ya kusogea na dunia kuelekea Mashariki. Hivyo basi, ilionekana wazi kuwa chanzo cha meteoro hizi hakitegemei uhusiano wa dunia, na kiko nje ya angahewa yetu.

Profesa von Humboldt anatumia kurasa kumi na tano katika kazi yake, *Personal Narrative*, kuelezea tukio hili; na anatangaza kwamba lilionekana katika eneo la maili za mraba milioni kumi na moja.

Bwana Beupland, mwanafahamu Mfaransa, aliyeshuhudia tukio hilo akiwa na Humboldt, anasema kuhusu hilo: "Hakukuwa na nafasi katika anga sawa na upana wa vipimo vitatu vya mwezi ambayo haikujazwa kila wakati na bolidi na nyota zinazoanguka."

Tukio hilo lilijirudia kwa kiasi kidogo mwaka 1866, lakini tukio la mwaka 1833 linaonekana kutimiza kusudi la *ishara*; na kwa kweli, likiwa sambamba na ishara iliyotangulia, lilikuwa na mchango mkubwa katika kuamsha kwa mara ya kwanza Wasichana ili kumlaki Mchumba, lililotabiriwa katika sura inayofuata. ***Mathayo 25:1-5***

Utimizo wa Kiashiria

Ingawa ishara hizi halisi zilitimiza kusudi lake lililokusudiwa la kuvutia umakini wa jumla kwa Wakati wa Mwisho, tunaamini kwamba matimizo ya kiishara hayavutii kidogo na hata ni ya kuvutia zaidi kwa wale ambao uwezo wao wa kiakili na kiroho umeamshwa ili kuwawezesha kuyathamini.

Jua kama ishara linawakilisha nuru ya Injili, ukweli—na hivyo Kristo Yesu. *Mwezi* kama ishara unawakilisha nuru ya Sheria ya Musa. Kama vile mwezi ulivyo mwangwi wa nuru ya jua, ndivyo Sheria ilivyokuwa kivuli au

[D591]
akikazia kuwa mfano wa awali wa Injili. *Nyota* kama alama zinawakilisha walimu walioongozwa na Roho wa kanisa—mitume. *Mbingu*, kama ilivyoonyeshwa tayari, zinawakilisha mamlaka za kidini za Ukristo. Mchanganyiko wa alama hizi hupatikana katika ***Ufunuo (12:1)*** ambapo "mwanamke" anayeashiria Kanisa la awali anaonyeshwa amevaa *jua*, yaani, akiwa angavu katika nuru kamili na wazi ya Injili isiyo na mawingu. *Mwezi* chini ya miguu yake unawakilisha kwamba Sheria inayomsaidia bado si chanzo cha nuru yake. Nyota kumi na mbili kichwani mwake kama taji zinawakilisha walimu wake walioteuliwa kimungu na walioongozwa na Roho—mitume kumi na wawili.

Tukiwa na muhtasari huu wa maana ya alama hizi akilini mwetu, hebu tuchunguze upya kipengele hiki cha unabii mkuu wa Bwana wetu kuhusu ishara zitakazoashiria mwisho wa enzi hii.

Kila tunapochungulia tunaweza kutambua ukweli kwamba ingawa watu waliotakaswa wa Mungu wanapewa chakula maalum na kupewa nuru kwa sasa, bado kwa kanisa la jina tu si hivyo. Jua lake linazibwa; mwezi wake unageuzwa kuwa damu; na nyota zake zinadondoka. Kitovu cha nuru ya Injili tangu mwanzo kimekuwa *msalaba* wa Kristo, *fidia*; na ingawa Upapisti kwa ujasiri mkubwa ulianzisha dhabihu ya ushindani ya Misa, watakatifu wa Mungu daima wamekishikilia hiki kitovu kitukufu cha ahadi zote za Mungu na matumaini yote ya watu wake. Wamekishikilia, hata ingawa falsafa yake imekuwa karibu kufichika kabisa machoni pao.

Ni kweli, kumekuwa na wachache tangu mwanzo ambao, kwa kutofahamu fidia, na wasioweza kuoanisha na kweli nyingine, na hasa na makosa yao, waliikataa. Hata hivyo, hawa walikuwa wa kipekee wachache sana. Lakini tangu mwaka 1878—sehemu hasa ya wakati wa majaribio iliyoonyeshwa katika Maandiko—ulinganisho na wakati wa kukataliwa kwa Kristo katika kuja kwake kwanza, wakati msalaba wa Kristo ulipokuwa kwa Myahudi

[D592]
kikwazo—kikwazo hapa kimeendelea sana, hadi leo ni wachache sana kati ya wale wanaodai kuwa watumishi wa msalaba *wanaotambua* thamani yake au kuihubiri. Kinyume chake, mafundisho mengi sasa yanalenga kukanusha na kupinga kwamba sisi "*tulilinunuliwa* kwa bei, yaani damu ya thamani ya Kristo," na badala yake yanaweka nadharia ya Mabadiliko (Evolution), yakidai kwamba thamani ya Kristo kwa mtu mwenye dhambi iko katika maneno yake na mfano wake *tu*.

Hivyo basi, nuru ya Injili inazidi kuwa ya giza zaidi kila siku; na ingawa kukanusha hili thamani ya damu ya thamani kama bei yetu ya ukombozi halijawafikia watu wengi sana kutoka madhabahuni hadi kwenye viti vya wasikilizaji, hata hivyo, mafundisho ya uongo yaliyoshikiliwa kuwa matakatifu kwa muda mrefu, pamoja na heshima kwa viongozi na elimu, yamefanya njia kuwa rahisi kiasi kwamba wengi wa wote wanaoamka vya kutosha kufikiria mada hii huwa mawindo rahisi ya fundisho hili la Mabadiliko, ambalo linakanusha fundisho la Maandiko la kuanguka kwa mwanzo na la fidia kutoka kwalo. Maandiko Matakatifu yanatutahadharisha kwa njia mbalimbali kuhusu upotovu huu mkuu, na pia kuhusu kuyeyeka kwa imani ya Kanisa wakati *huu*; hata Mwana wa Mtu atakapokuja, atapata *imani* ni adimu sana duniani. (***Luka 18:8***) Zaburi inayoelezea kipindi hiki inatangaza: "Watu elfu watakufa kando yako, na watu kumi elfu mkono wako wa kulia; lakini haitatokukaribia wewe [watakatifu waaminifu, wanachama wa mwili wa Kristo, ambao wanachama wake wateule sasa hivi watakamilika hivi karibuni]." ***Zaburi 91:7***

Jinsi nuru ya *jua ya ukombozi* inavyofunikwa, ndivyo nuru ya mwezi ya Sheria ya Musa, ambayo katika dhabihu zake ilionyesha kwa mwanga wa mbali ukombozi, lazima nayo ifunikwe. Sio jambo la ajabu tena kwa walimu wa umma kurejelea dhabihu *za damu* za Israeli, zilizotakiwa na Sheria yao, kama za kizamani. Wakati mmoja, walipoona kwa nuru ya kweli ya Neno la Mungu, walithamini kauli ya Mtume kwamba dhabihu za Israeli zilikuwa ni vivuli vya "dhabihu bora zaidi"

[D593]
kwa dhambi; lakini sasa, kwa kukataa mfano halisi, yaani fidia, na kukanusha dhambi ya asili, na hivyo kuhitaji dhabihu zote kwa ajili yake—dhabihu za mfano pia zinakataliwa na kuchukuliwa kuwa za kizamani na za kikatili. Hivyo basi, giza la mwanga wa jua la Injili husababisha giza la mwanga wa mwezi. "Mwezi utageuzwa kuwa *damu*." Na ***Yoeli (2:10)*** anaongeza kwamba "nyota zitaondoa mwangaza wake," jambo linaloashiria kwamba wakati mwangaza wa Injili unapofunikwa, na Sheria inapoanza kuchukuliwa kama sherehe tu ya damu isiyo na maana na ya kizamani, basi mafundisho ya nyota kumi na mbili za Kanisa zilizoteuliwa na Mungu (mitume) pia yatatoweka machoni—yatasitisha kutambuliwa kama waongozaji au taa.

Kama tulivyoona, Mungu amewatambua au kuwachagua mitume kumi na wawili kuwa nyota za Kanisa. Kutoka kwao, pamoja na mwezi na jua, ndipo kungetoka mwanga wote wa Kanisa. Na kutoka kwa hawa nuru ya kweli, ambayo imebariki Kanisa la kweli, imetoka. Lakini Upapa, ukijichukulia utawala wa kidini duniani, umeweka au "kuwateua" nyota mbalimbali, nuru, "mamlaka," "wana-teolojia," katika anga lake; na madhehebu mbalimbali ya Kikristo yamefanya vivyo hivyo, hadi idadi nzima isihesabike. Lakini Mungu, ingawa amewapa Kanisa lake la kweli wasaidizi, wainjilisti na walimu, hakuwaweka katika cheo cha mamlaka *ya mianga* au *nyota*. Kinyume chake, wafuasi wake wote waaminifu wamefundishwa kupokea kama nuru ni miale ile tu ya kweli inayoonekana kutoka kwa jua na mwezi na nyota kumi na mbili *zilizowekwa kwa kusudi hilo*.

Wote wengine wa watu wa Mungu katika enzi hii wanapaswa kuwa taa zinazowaka na kung'aa, na hawapaswi kuweka taa zao chini ya kiganja, bali kung'aa ili kumtukuza Baba yao aliye mbinguni. Neno *nyota* (Kigiriki *aster*) halitumiki kumhusu yeyote wa waumini (nje ya mitume) linapowarejelea katika maisha haya ya sasa; bali linatumika kumhusu wale wanaoacha kweli, na kuwa "wenye kiburi,"

[D594]
walimu wa uongo, "waliovimbishwa bure," wanaotamani kuonekana kuwa *mamlaka* kwa maana ile ile kama mitume, na ambao huitwa "nyota zinazopotea," "mitume wa uongo." ***2 Kor. 11:13***; ***Ufu. 2:2***; ***Yuda 13***

Kinyume chake, Maandiko kila mahali yanatoa ahadi kwamba wale waaminifu, wanyenyekevu wanaoangaza kama taa wa wakati huu, hatimaye pamoja na Kristo watakuwa mbegu ya utukufu na heshima ya Abrahamu—"kama nyota za mbinguni." Lakini si katika "mbinguni" za sasa ambazo zitapita hivi karibuni kwa mtikisiko mkuu ndipo hawa watang'aa—hapana, bali katika "mbinguni mpya"—ufalme mpya wa kanisa wa enzi ya Milenia. Kuhusu watu wa darasa hilo, na wa wakati huo huo wa ufufuo, Nabii ***Danieli (12:3)*** anasema, "Wenye hekima watang'aa kama mwangaza wa anga la juu; na wale wanaoongoa wengi kwa haki, kama *nyota* milele na milele." Mtume Paulo pia anazungumzia utukufu wa baadaye wa Kanisa katika ufufuo wa kwanza, akisema kwamba utukufu wao utatofautiana "kama *nyota* inavyotofautiana na *nyota* katika utukufu."

Sasa, ikiwa Mungu aliweka nyota kumi na mbili tu kuwa taa kwa Kanisa lake, kama inavyoonyeshwa katika ***Ufunuo (12:1)***, si kosa kubwa kwa mapapa na maaskofu kujiona kama warithi wa mitume—nyota pia? Na si kweli kwamba baadhi ya wanaoitwa "wakosoaji wa juu" wanajiona na wanachukuliwa na wengine kuwa sawa nao au hata kuwa bora kuliko mitume, kama wang'arishaji wa nuru, nyota? Na je, wao na wengine hawadhihirishi hili, kwa kuhubiri *mawazo yao wenyewe*, wakiangaza nuru yao wenyewe juu ya mada mbalimbali, bila kuona ni lazima kushauriana au kutoa kama *ushahidi* maneno ya mitume walioongozwa na Roho? Na kama wanamnukuu au kurejelea hata kidogo nuru ya nyota za kweli, mafundisho ya mitume kumi na wawili, si ni ili kuyatumia *kuthibitisha* maoni yao au nuru yao, badala ya kuonyesha kwamba mafundisho hayo ni nuru kutoka kwa nyota za kitume? Na kwa kweli nuru ya nyota hizi za uongo, "nyota zilizopotea,"

[D595]
kwa kawaida hupingana sana na ile ya wale kumi na wawili walioongozwa na Roho, kiasi kwamba karibu hawawezi kupata hata andiko linalofaa kutoka kwa maandishi yao.

Katika unabii wa Bwana wetu, nuru hizi za nyota za kweli zinahesabiwa kama sehemu ya Nuru ya Jua la Injili, iliyokuzwa giza, ikiondolewa katika kung'aa; wakati nyota za uongo, wenye hekima za kidunia, mihuri iliyotawazwa na wanadamu ya mbingu za sasa inaonyeshwa ikijionesha kwa fahari inaposhuka hadi katika hali za kidunia—ikiacha hadhi yake ya zamani iliyokuwa ya kiroho kiasi, na katika mafundisho yake ikishuka hadi kiwango cha wanaharakati wa maadili na wanafalsafa wa kidunia—hadi kiwango cha siasa za uraia wa Kikristo.

Kutikiswa kwa mbingu za kiroho za kanisa zilizotajwa katika muktadha huo huo kuna uhusiano kiasi na taa hizi za Ukristo kushuka hadi kiwango cha chini cha mafundisho ya umma. *Mtetemeko* huu unamaanisha hasa kile tunachoona pande zote—kutikiswa kwa imani na kanuni za Ukristo, ambazo, kwa sababu ya mchanganyiko wa makosa, husababisha mkanganyiko zinaporejelewa—kama vile, kwa mfano, mafundisho ya watoto waliochaguliwa na wasiochaguliwa; mafundisho ya mateso ya milele kwa wote wasio watakatifu, washindi, n.k.

Kwa hivyo, wengi wa watu wenye hekima za kidunia wanaoangaza mbele ya umma tayari wanafanya kila juhudi kupotosha umakini kutoka kwa mada zote kama hizo. Ni mada gani nyingine wanaweza kupata isipokuwa mafundisho ya kweli au ya uongo kuhusu uteuzi; na wazo la kweli au la uongo kuhusu mpango wa Mungu kwa maisha ya baadaye ya wanadamu? Hawajui mpango wa kweli wa kimungu wa enzi, na hawataki kuamsha utata kuhusu kuzimu na kuangamizwa kwa watoto wachanga, hawa wahubiri nyota wanaweza kuhubiri nini kitakachovutia umakini wa dunia?

Wanaweza kuacha kabisa mada za kiroho, na kushuka

[D596]
hadi katika uwanja wa mwanadamu wa kawaida, kwenye masuala ya mageuzi ya kimaadili na kisiasa. Wanaweza kwenda "slumming," na kuhubiri injili dhidi ya slum. Wanaweza kujiunga na Vuguvugu vya Uraia wa Kikristo, n.k. Na mambo haya yatawavutia zaidi na zaidi hawa wainjilisti nyota; huku wengine wakitengeneza sensa kwa kuwazidi Wakanamungu mashuhuri zaidi katika matamshi ya kile wasichoamini; kwa kufanya mzaha rekodi ya Biblia ya kuanguka kwa Adamu katika dhambi, na wazo la kuokolewa kutoka kwa kitu ambacho ni ngano, kulingana na nadharia yao ya Mabadiliko ya Viumbe.

Nani asiyeona ishara hizi zikitimia pande zote leo! Lakini jua na mwezi na nyota kumi na mbili bado vimefunikwa kwa sehemu tu; hata hivyo nyota wengi wa uongo wameanguka kutoka kwa kila madai ya Injili kung'aa hadi kufikia kiwango cha uelewa wa umati wanaowangazia.

Kwa bahati, ***Luka (21:25,26)*** anaongeza ishara nyingine za wakati huu: "Na juu ya nchi, dhiki ya mataifa, na mfadhaiko; bahari na mawimbi [viumbe visivyotulia na visivyo na sheria] vikigoma; mioyo ya watu ikiyoyoma kwa hofu, na kwa kusubiri mambo yajayo juu ya nchi [jamii]: maana nguvu za mbingu zitatikisika."

Bahari inayonguruma na mawimbi huashiria umati wa wanadamu wasio na utulivu, wanaodhibitiwa, lakini hawazuiliwi kikamilifu, na sheria na kanuni za jamii. Kila mtu amesikia baadhi ya "mngurumo" huu kwa miaka ishirini iliyopita, pamoja na milipuko ya ghasia ya mara kwa mara inayopiga kama mawimbi ya mafuriko dhidi ya dunia [mpangilio wa kijamii] na kutafuta kuimeza. Zikizuiliwa kwa muda, mawimbi haya yanazidi nguvu na nguvu; na, kama ilivyoonyeshwa kitabiri, ni suala la miaka michache tu hadi milima yote [falme] "iondolewe na kupelekwa katikati ya bahari," katika fujo. (***Zaburi 46:1,2***) Kila gazeti, lisilo chini ya udhibiti wa utajiri, linasikiza mngurumo wa tabaka la "bahari" lisilo na utulivu; na mengineyo, ingawa si kwa hiari,

[D597]
lazima kutoa mwangwi wa ngurumo kama habari. Hii ndiyo kwamba, katika kipindi cha amani ya kulinganishwa, inasababisha "taabu ya mataifa kwa mchanganyiko."

Na ni wakati watu wanapoanza kutambua kwamba mngurumo wa bahari na machafuko yanatokana kwa kiasi kikubwa na kupungua kwa dhana za kishirikina na ushawishi wa kidini, na wanapoona zaidi na zaidi mamlaka ya mbinguni (madhehebu na mifumo ya kidini) yakitetemeka, ndipo mioyo yao inaanza kuishiwa na ujasiri kwa hofu—wakisubiri kwa wasiwasi mambo yanayokuja juu ya dunia (jamii); lakini juhudi ngumu zinazofanywa sasa za kurejesha na kuunganisha mamlaka na ushawishi wa madhehebu, zitafanikiwa kwa kiasi kikubwa kwa muda mfupi tu; kwani bila shaka zitatengana kabisa.

"Na wakati huo [wakati huo huo] ndipo atakapoonekana ishara [ushuhuda, uthibitisho] wa Mwana wa Adamu," uthibitisho au ushahidi wa kuja kwa mara ya pili kwa Mwana wa Adamu.

Hatupaswi kusahau ukweli kwamba unabii huu wote umetolewa kama jibu kwa maswali fulani, ambapo moja kati ya hayo lilikuwa, "*Nini* kitakuwa *ishara* ya *kuwepo* kwako" katika ujio wa pili? Wakiwa na akilini ukweli kwamba ni wachache waliamtambua Masihi katika ujio wake wa kwanza, na kwamba wao wenyewe walikuwa na mashaka na hofu kuhusu mada hiyo kwa muda mrefu, walitaka kujua jinsi gani wangehakika kumtambua. Katika kuja kwake kwanza Bwana wetu alijidhihirisha, na alithibitishwa kwa is*hara*—kwa maneno na kazi zake za ajabu, na kwa Yohana Mbatizaji. *Ishara gani* wangepaswa kutarajia kuashiria *kuja* kwake kwa mara ya pili? ilikuwa swali lao maalum.

Jibu la Bwana wetu liliwahakikishia kwamba watu wake hawangeachwa bila *ishara* inayofaa na ya kutosha; lakini hakusema chochote kuhusu asili yake. "Ndipo itakapoonekana ishara ya Mwana wa Mtu." Itatosha kwa watu wa Mungu watiifu na waangalifu, lakini *haikusudiwi kwa wengine*. Ilikuwa ni kundi hili lililoona na kuelewa ishara au ushahidi wa kuja kwake kwanza, wakati umati wa Israeli ya jina *tu haukuweza kutambua*

[D598]

ISHARA *za nyakati zao*, na Mungu hakutaka wengine wazione; hivyo basi maneno mengi ya ajabu ya uzima yalitamkwa kwa misemo na maneno ya fumbo, ili wakiona *wasione*, na wakisikia wasielewe, kwa kuwa hawakuwa wastahiki wa nuru iliyokuwa ni ya waaminifu pekee wakati huo. Ndivyo itakavyokuwa kuhusiana na *ishara* au *ushahidi* wa kuwepo kwa Bwana mara ya pili. Haitadhihirishwa kwa wanadamu wote: inaweza kutambuliwa tu na Waisraeli wa kweli, na ni lazima wawe waaminifu—wasio na hila.

Neno *ishara* (aya 30) kwa Kigiriki ni *seemion* na lina maana ya *uthibitisho* au *ushahidi* kama inavyoonyeshwa katika mifano ifuatayo:

"Na Yesu alifanya *ishara* nyingine nyingi kwa kweli."

Yohana 20:30 "Bwana...aliruhusu *ishara* na miujiza ifanywe na

mikono yao [ya Paulo na Barnaba]." ***Matendo 14:3***

"Lugha ni kwa *ishara* . . . kwa wale wasioamini." ***1 Kor. 14:22***

"Kweli, *alama* za mtume zilitendeka miongoni mwenu katika uvumilivu wote, katika *ishara*," n.k. ***2 Wakorintho 12:12***

Hivyo basi, "Mtaona *ishara* ya Mwana wa Mtu," haimaanishi kwamba wanafunzi wa Bwana walioishi wakati huo wataona *yeye*, bali kwamba watakuwa na dalili au ushahidi wa *uwepo* wake wakati huo. *Ishara* za kuwepo kwa mara ya pili kwa Bwana wetu zitapatikana zikipatana na, na kuthibitishwa na, ushuhuda wa manabii,* kama ilivyokuwa katika kuja kwake kwa mara ya kwanza. ***Luka 24:44-46***

"*Mbinguni*:" Ishara au ushahidi wa *parousia* yake utatolewa *mbinguni*. Sio katika mbingu ya uwepo wa Baba wala mbele ya malaika watakatifu, bali katika mbingu ya kiishara, mbingu ya kanisa, mbingu ile ile ambayo mstari uliotangulia unasema itatikiswa sana kiasi cha kutupua nyota zake. Ni *katika mbingu* hii—daraja linalodaiwa kuwa la kiroho—ndipo ishara

---

*Juz. II, Sura 5,6,7.

[D599]
au *ushahidi wa uwepo wa Bwana wetu* utaonekana kwanza. Wengine wata "*ona*" utimilifu wa matamko ya unabii kuhusu siku hii ya uwepo wa pili, katika kufunuliwa kwa ajabu kwa mpango wa kimungu wa enzi, na watautambua kama mojawapo ya *ishara za uwepo wake*. (***Luka 12:37***) *Hukumu* ya Babeli, Ukristo, kijamii na kidini, ni ishara nyingine kwamba Mhukumu amekuja, na anaanza kuwahesabu kwanza kabisa wale aliowakabidhi mali zake kama wasimamizi. (***Mathayo 25:19***; ***Luka 19:15***) "Hukumu inapaswa kuanza na nyumba ya Mungu"; na inamaanisha mchanganyiko na mshtuko miongoni mwa Madaktari na Makuhani Wakuu wa sasa, wanapojaribu kupatanisha mafundisho yao, desturi zao na imani zao, kama ilivyowatendekea Mafarisayo na Makuhani na Walimu wa Sheria wakati wa kuwepo kwa Bwana wetu mara ya kwanza—hata ingawa *kuwepo* kwake *kulikanuswa* wakati huo, kama ilivyo sasa.

Lakini katika uwepo wa kwanza, Waisraeli wanyenyekevu kweli, ambao Mungu aliwahesabu kuwa na haki, hawakuchanganyikiwa, bali walifumbuliwa macho, hata Bwana wetu aliweza kuwaambia, "Herini macho yenu, kwa kuwa yanaona; na masikio yenu, kwa kuwa yanasikia: kwani kwa kweli nawaambia, kwamba manabii wengi na watu wanyofu walitamani kuona mambo mnayoona, wasayaona; na kusikia mambo mnasikia, wasayasikia." (***Mathayo 13:16,17***) Basi sasa katika *uwepo* wa pili wa Mwana wa Mtu, kufunguliwa kwa Neno la Mungu, utambuzi wa mpango wa Mungu ukionyesha pia nyakati na majira ya Mungu, na mchanganyiko juu ya "Babeli" ni ushahidi wa kuridhisha wa uwepo wa Mfalme.

"Ndipo mataifa yote ya dunia yatakapolia, nao wataona Mwana wa Mtu akija katika mawingu ya mbinguni." ***Mathayo 24:30***

Kabila za dunia hazitaona *ishara* au *uthibitisho* wa *uwepo* wa Bwana uliotolewa tu miongoni mwa "mbinguni," yaani makanisa, ambayo angalau kwa jina ni ya kiroho—na kuthaminiwa tu

[D600]
na wale wasio na hila miongoni mwao. Wala hawatamwona Bwana mwenyewe kwa macho ya kawaida, kwa maana yeye si *mwili* tena na hawezi kuonekana na wenye mwili.* Maneno ya Bwana wetu yanapaswa kukumbukwa—"Muda mfupi si mrefu duniya *haitani-ona tena*." (***Yohana 14:19***) Na maneno ya Mtume kwa Kanisa nayo yanapaswa kukumbukwa—kwamba sote lazima "tubadilishwe," na kufanywa viumbe wa kiroho kama Bwana wetu, kabla ya sisi "*kumwona jinsi alivyo*." (***1 Kor. 15:51-53***; ***1 Yohana 3:2***) Makabila ya dunia, kinyume chake, yataona *mawingu ya taabu* na mkanganyiko yatokanayo na kutikiswa kwa "mbinguni," na kutambua kuwa ni dhoruba itakayotikisa "dunia" pia (Tazama ***Ebr. 12:26,27***.) na wakati huo pia kutakuwa na maombolezo makuu kwa wote, yanayotokana na wakati huo mkuu wa taabu; na hatimaye wanadamu wote mwishoni mwa dhoruba *watamtambua*, kumtambua Mfalme mpya kwa macho ya ufahamu wao na wataomboleza kwa ajili yake, na kwamba walimkataa kwa upofu—Mwyeyahudi kwanza. Tazama ***Zak. 12:10-12***.

"Naye atawatuma malaika wake kwa tarumbeta kuu, nao watawakusanya wateule wake kutoka pande nne za pepo, kuanzia ncha moja ya mbingu hadi ncha nyingine." (*Manuskripti ya Sinaitiki* haijumuishi neno "mlio.") ***Mathayo 24:31***

Kazi hii itaendelea katika kipindi hicho, "mavuno." Malaika (watumishi wa Mfalme mpya wa dunia) watafanya kazi ya kutenganisha, si kati ya kanisa na ulimwengu, bali kazi ya kutenganisha katika kanisa la jina tu—miongoni mwa waongofu wa jina tu, "mbinguni" za sasa. Kazi hii inaonyeshwa kwa maelezo mbalimbali ya kiishara—ni kukusanya ngano kutoka kwa magugu na kuiingiza kwenye ghala (***Mathayo 13:30***); ni kukusanya samaki wazuri katika vikapu na kurusha samaki wasiostahili waliokamatwa katika wavu wa injili kurudi baharini (***Mathayo 13:47-49***); ni kukusanya vito vyake (***Malaki 3:17***); ni kuitwa kwa "wangu

---

*Juz. II, Sura ya 5.

[D601]
watu wangu" kutoka Babeli (***Ufunuo 18:4***); ni kilio cha usiku wa manane kwa mabikira, kinachotenganisha wenye busara na wapumbavu (***Mathayo 25:6***); na katika unabii huu ni mkusanyiko wa "walioteuliwa" kutoka kwa wasio walioteuliwa wote wa Ukristo, kutoka kwa upepo wa pande nne—kutoka kila kona.

Hatupaswi kutarajia malaika wa roho waonekane wakiwa na mabawa na kuruka angani wakipiga tarumbeta kubwa, na hapa na pale wakichukua baadhi ya watakatifu—sivyo zaidi ya jinsi tunavyotarajia kuwa samaki halisi na kuwekwa katika vikapu halisi, au mbegu halisi za ngano kuwekwa katika ghala halisi. Malaika au wajumbe wanaotumiwa na Bwana wetu katika mkusanyiko huu wa mavuno, tunaamini, watakuwa wajumbe kama wale aliowatumia katika huduma yake katika enzi hii yote—watumishi wa kidunia, waliozaliwa kwa Roho wake Mtakatifu—"viumbe vipya katika Kristo Yesu."

"Twigongo kubwa" tunaelewa kuwa ni "twigongo ya Jubilei" ya kinyume, "twigongo ya saba," ikiwa na alama kama zile sita zilizotangulia (***Ufunuo 11:15-18***), ambazo hakuna hata moja kati ya hizo iliyowahi kutoa sauti halisi. Imekuwa ikianguka kimfano tangu Oktoba 1874, na itaendelea hadi mwisho wa Milenia. Pamoja na kuanza kwa tarumbeta hii ndipo ilipoanza "mavuno" na kukata na kutenganisha, ambayo lazima yaendelee hadi "waliochaguliwa," "ngano," wote wakusanywe kutoka katika mbingu za sasa (mifumo ya kidini)—mpaka kwa Bwana. "Malaika" (watumishi) ni wale wanaobeba *ujumbe* wa Neno la Bwana unaosababisha utengano na kukusanya waliochaguliwa wake kwake.

Ni heshima kwa watu wa Mungu waaminifu ambao sasa wamehamishwa kutoka gizani na kuingizwa katika nuru ya ajabu—ambao wameruhusiwa *kuona* na *kusikia* mambo ambayo wengine hawaoni wala hawayasikii, kuwa washirika wa Bwana wao kama malaika wake—watumishi au watumwa—katika hili pamoja na vipengele vingine vyote vya kazi, katika enzi hii yote. Kwa neema yake, hao wamechonga, wamepanda, wamefanyia mbolea, na kumwagilia,

na *sasa* darasa lile lile linaweza pia kuvuna pamoja na Mvunaji Mkuu.

Ukaribu wa Ufalme wa Mungu

*"*Sasa jifunzeni mfano wa mwinje: Mpunga wake unapoachilia na kuza majani, mnajua kwamba kiangazi* kiko karibu; vivyo hivyo ninyi, mtakapoyaona haya yote, mjue kwamba iko karibu, hata mlangoni. Kweli nawaambia, Kizazi hiki hakipiti yote haya yatimie." "Anga na nchi [mpangilio wa sasa wa kidini na kijamii] vitapita, lakini neno langu halitapita." ***Mathayo 24:32-35***

Watu wasioamini wamekamata kifungu hiki wakidai kwamba kwa dhahiri hakijatimizwa, na hivyo basi kinathibitisha kwamba Bwana wetu alikuwa nabii wa uongo. Wanahusisha unabii huu wote na matatizo yaliyoambatana na kuanguka kwa serikali ya kitaifa ya Israeli mwaka 70 B.K., na kwa dharau wanasema kwamba *kizazi hicho* na vizazi vingine vingi vilipita bila kuona utimilifu wa "mambo haya yote." Jibu letu kwa hili, bila shaka, ni kwamba unabii wa Bwana wetu haujaeleweka—kwamba ulihusu kwa sehemu tu taabu iliyomkabili Israeli iliyofikia kilele chake mwaka wa 70 B.K.

Lakini ili kukabiliana na pingamizi hili, waandishi fulani Wakristo wamepelekwa kudai kwamba maneno "kizazi hiki" kwa kweli yalimaanisha, *kabila hili*, yaani Wayahudi, halitapita hadi unabii huu wote utimizwe.

Lakini lazima tupingane na tafsiri hii kwa sababu kadhaa:

(1) Ingawa maneno "kizazi" na "kabila" yanaweza kusemwa kuwa yanatokana na mzizi au chanzo kimoja, bado si sawa; na katika matumizi ya Maandiko, maneno haya mawili ni tofauti kabisa.

---

*Wahebrania waligawanya mwaka wao katika misimu miwili, Majira ya Joto na Majira ya Baridi.

[D603]

Tambua kwamba katika Agano Jipya, neno *kizazi* linapotumika kwa maana ya kabila au vizazi vijavyo, daima linatokana na Kigiriki *gennema* (kama katika ***Mathayo 3:7; 12:34; 23:33***; ***Luka 3:7***) au *genos* (kama katika ***1 Petro 2:9***). Lakini katika maandishi matatu tofauti ya unabii huu, Bwana wetu anasemekana kutumia neno la Kigiriki tofauti kabisa (*genea*) ambalo halimaanishi kabila, bali lina maana sawa na neno letu la Kiingereza 'generation'. Matumizi mengine ya neno hili la Kigiriki (*genea*) *yanaonyesha* kuwa halitumiki kwa maana ya kabila, bali linahusu watu wanaoishi kwa wakati mmoja. Tunataja kama ushahidi—***Mathayo 1:17; 11:16; 12:41; 23:36***; ***Luka 11:50,51; 16:8***; ***Matendo 13:36***; ***Kol. 1:26***; ***Ebr. 3:10***.

(2) Bwana wetu hakuweza kumaanisha kabila la Kiyahudi, na ingekuwa si sahihi kutumia neno la Kigiriki linalomaanisha *kabila*, kwa sababu kabila la Kiyahudi halikuwa mada ya uchunguzi wa mitume wala ya unabii wa Bwana wetu katika jibu lake. Israeli inatajwa kwa juu juu tu katika unabii huo, na kusema, *'Kabila* hili halitapita hadi yote yatimizwe,' kungeliacha suala hilo wazi kwa swali la ni kabila gani lililokusudiwa, kwani hakuna kabila maalum lililoonyeshwa. Hivyo basi, kama neno hilo lingekuwa linamaanisha *kabila*, ingekuwa sahihi kusema liliimaanisha *kabila la wanadamu* kama ilivyo kusema lilihusu *kabila la Kiyahudi*.

Lakini tukielewa *neno genea* hapa, kama ilivyo kwingineko, kumaanisha *kizazi*, na tukitambua kwamba maneno ya Bwana wetu yalikuwa unabii unaohusu enzi nzima ya Injili, hatuna ugumu kuelewa kauli hiyo kumaanisha—"Kizazi hiki [kitakachoshuhudia ishara zilizoulizwa na mitume na zilizotajwa hivi punde na Bwana wetu—yaani, giza la jua na mwezi na kuanguka kwa nyota]—*kizazi hiki* hakitapita hadi mambo haya yote yatimizwe. Kwa maneno mengine, ishara zilizotajwa zitatokea ndani ya kipindi cha kizazi katika mwisho wa enzi.

[D604]

Kuchipuka kwa mti wa tini huenda ilikuwa tu kauli ya kawaida, lakini tunaelemea kuamini kwamba haikuwa hivyo. Tukio la kipekee lililosimuliwa kuhusu laana ya Bwana wetu kwa mti wa tini usiozaa matunda, ambao ulikausha mara moja (***Mathayo 21:19,20***) linatufanya tuamini kwamba mti wa tini katika unabii huu unaweza kuashiria taifa la Kiyahudi. Ikiwa ndivyo, unabii huu unatimizwa kwa njia ya kipekee; kwani si tu kwamba maelfu ya Waisraeli wanarejea Palestina, bali harakati za Kizayuni, kama kila mtu anavyojua, sasa zimekua kwa kiwango kinachoruhusu Mikutano ya wawakilishi kutoka sehemu zote za dunia kukutana mwaka baada ya mwaka ili kutekeleza kwa vitendo pendekezo la kuanzisha upya taifa la Kiyahudi nchini Palestina. Machipukizi haya yataota vizuri, lakini hayatazaa tunda kamili kabla ya Oktoba 1914—mwisho kamili wa "Nyakati za Mataifa." "Kizazi" kinaweza kuhesabiwa sawa na karne moja (kimsingi ndilo kikomo la sasa) au miaka mia moja na ishirini, muda wa maisha ya Musa na kikomo cha Maandiko. (***Mwanzo 6:3***) Tukihesabu miaka mia moja kuanzia 1780, tarehe ya ishara ya kwanza, kikomo kingefikia mwaka 1880; na, kwa ufahamu wetu, kila kipengele kilichotabiriwa kilikuwa kimeanza kutimizwa kufikia tarehe hiyo; "mavuno" au wakati wa kukusanya ulioanza Oktoba 1874; kuanzishwa kwa Ufalme na Bwana wetu kuchukua mamlaka yake makuu kama Mfalme mnamo Aprili 1878, na wakati wa taabu au "siku ya ghadhabu" ulioanza Oktoba 1874, na utaisha karibu na mwaka 1915; na kuchipua kwa mwinje. Wale wanaochagua wanaweza kusema bila kinyume kwamba karne au kizazi kinaweza kuhesabiwa ipasavyo kuanzia ishara ya mwisho, kuanguka kwa nyota, kama vile kuanzia ishara ya kwanza, giza la jua na mwezi: na karne inayotoka

[D605]
Mwaka 1833 bado ungekuwa mbali sana na kumalizika. Wengi bado wanaishi ambao walishuhudia ishara ya nyota zinaporuka. Wale wanaotembea nasi katika nuru ya ukweli wa sasa hawatafuti mambo *yajayo* ambayo tayari yapo, bali wanasubiri ukamilisho wa mambo ambayo tayari yanaendelea. Au, kwa kuwa Bwana alisema, "Mtakapoona haya *yote*," na kwa kuwa "ishara ya Mwana wa Mtu mbinguni," na mwinjili unaotoa machipukizi, na kukusanywa kwa "walioteuliwa" vinahesabiwa miongoni mwa ishara, haingekuwa kinyume na mantiki kuhesabu "kizazi" kuanzia 1878 hadi 1914—miaka 36 na nusu—karibu na *wastani* wa maisha ya binadamu leo.

"Lakini siku na saa yake hakuna ajuaye; wala malaika wa mbinguni, wala Mwana, bali Baba peke yake." (***Mathayo 24:36***, *Msw*. *wa Kisinai*. Linganisha ***Marko 13:32,33***.) "Kwa hiyo, kuwa waangalifu, kesheni na kusali, kwa maana hamjui ni wakati gani."

Kwa wengi maneno haya yanaonekana kuashiria mengi zaidi ya yale yanayosema: wanafikiria kuwa yanaweka kufuli na kufanya unabii wote wa Biblia kuwa wa kipuuzi—kama vile Bwana wetu angekuwa amesema, "Hakuna mtu atakayejua *kamwe*," ilhali yeye alisema tu, "Hakuna mtu [*sasa*] anayejua," akirejelea tu watu waliomsikia—ambao nyakati na majira kamili hazikupaswa kufunuliwa kwao. Nani anaweza kusita kwamba "malaika wa mbinguni" na "Mwana" *sasa wanajua*, kikamilifu na kwa uwazi, mambo ambayo yameendelea karibu sana na utimilifu? Na kama wao hawakuzuilwi *sasa* kujua kwa sababu ya kauli ya aya hii, *vivyo hivyo* watakatifu wa Mungu hawakatiwi kamba wala kuzuilwa na aya hii kutafuta uelewa wa kweli yote "iliyotiwa maandishi zamani kwa ajili ya mafundisho yetu." Hakika, ilikuwa kwa kiasi kikubwa kwa sababu haikuwa mapenzi ya Baba kwamba watu wake *wakati huo*, wala hadi wakati "mihuri" ilipovunjwa* wajue tarehe, ndipo Bwana wetu alipofafanua mtiririko wa matukio, na kuwaahidi kwamba kama wangeamka na kuomba na hivyo kuendelea kuwa waaminifu,

---

*Juz. II, Sura 2 na 3.

wao, wakati ufaao, hawangeachwa gizani, bali wangeona na kujua.

Mungu, kupitia kwa Nabii Danieli, alionyesha kwamba wakati *huu* "wenye hekima wataelewa" maono na unabii, na kwamba "hakuna yeyote wa wabaya atakayeelewa." (***Dan. 12:9,10***) Kwa hili, Mtume Paulo anaongeza ushuhuda wake, "Ndugu zangu, ninyi mko katika nuru, siku hiyo haitawajia kama wezi," ingawa itawajia hivi ulimwengu wote. "Basi, kesheni [ili kwa *wakati mwafaka* MPATE KUJUA], na mkesha daima ili mweze kuhesabiwa kuwa mstahiki kuokoka yote hayo yatakayotokea."

Kama siku za Nuhu, "Hawakujua"

"Bali kama zilivyokuwa siku za Nuhu, ndivyo itakavyokuwa pia kuwepo [Kigiriki *parousia*] kwa Mwana wa Mtu. Maana kama siku zilizokuwa kabla ya mafuriko walikuwa wakiila na wakiinywa, wakiingia katika ndoa na kuingiza katika ndoa, hata siku ile Nuhu alipoingia katika safina, na HAWAKUJUA,... *ndivyo itakavyokuwa pia kuwepo kwa Mwana wa Mtu*." ***Mathayo 24:37-39***

Lengo halisi la mfano huu halizingatiwi na wengi wanaodhania, bila mamlaka yoyote katika maneno ya Bwana, kwamba mfano unaoonyeshwa hapa ni *uovu* wa siku za Nuhu na ule wa siku za uwepo wa Kristo. Lakini ingawa kulinganisha hivyo kungekuwa na msingi na sahihi, ukweli unabaki kwamba kulinganisha hivyo hakukufanywa, bali kuliepukwa. Ulinganisho uliofanywa ni *ule wa kufanana kwa upuuzi*. Ni Nuhu na familia yake pekee *waliojua*; watu HAWAKUJUA, bali waliendelea kama kawaida—kuoa, kupanda, kujenga, kula na kunywa. Vilevile, *wakati wa uwepo wa Kristo* mwishoni mwa enzi hii, na wakati kipindi kikuu cha taabu kikiwa kinakaribia, wale pekee watakaojua *uwepo* wake au kuwa na ufahamu wazi wa kile kinachokuja, au kwa nini, au matokeo yake, watakuwa watu wa Bwana. Wengine "*hawatajua*."

Katika ***Luka (17:26-29)*** somo lile lile linafundishwa; na zote mbili

[D607]
Majirani za Nuhu na Loti walionyeshwa kuwa hawakuwa *na ufahamu* wa taabu zao zilizokuwa zinakuja *katika siku* za Nuhu, na *katika siku* za Loti, kama watu hapa watakavyokuwa hawana ufahamu wa taabu inayokuja *katika siku za Mwana wa* Mtu—baada ya yeye kuja na kuwepo. Tunaona hili likitimia waziwazi kutuhusu sisi leo. Ulimwengu una hofu na umechanganyikiwa; lakini haujui *uwepo* wa Mwana wa Mtu, na hesabu ya "mavuno" inayoendelea sasa. Ingawa wanaweza kukisia kwa kiasi kero inayokuja, hawawezi kubahatisha baraka iliyo zaidi yake.

Hivyo ndivyo itakavyokuwa wakati Mwana wa Mtu [*ambaye* tayari *yupo*] atakapofunuliwa [kufanywa dhahiri—kwanza kwa 'bikira' wake wanaotazama, baadaye katika dhiki kwa watu wote]. Siku hiyo, yeye aliye juu ya paa, na vitu vyake vikiwa ndani ya nyumba, asishuke kuvichukua; na yeye aliye shambani naye asirudi nyuma. Kumbukeni mkewe Loti! Yeye yeyote atakayetafuta kuokoa uhai wake [kwa kupatanisha dhamiri na kubaki Babeli] atautapoteza; na yeye yeyote atakayepoteza uhai wake [kutoa kafara maslahi ya maisha ya sasa] ataouhifadhi"—milele. ***Luka 17:30-33***

Hivyo ndivyo Injili ya Luka inavyotumia maneno haya (yalio tayari kuzingatiwa, hapo awali) kwa mwisho wa enzi ya Injili—"siku ambayo Mwana wa Mtu atafunuliwa."

"*Kumbukeni mke wa Loti*!" ndiyo onyo kali la Bwana wetu. Jinsi amri hii ingekuwa isiyo na maana, kama ingetumiwa kwa wale waliotoroka kutoka Yudea mwaka wa 70 B.K.; lakini jinsi inavyokuwa na nguvu sana kama onyo kwa watu wa Mungu hapa, katika mwisho wa enzi ya Injili. Tunapojifunza kwamba Babeli imehukumiwa, na kusikia ujumbe wa Bwana, "Tokeni kwake, watu wangu, msishiriki dhambi zake, wala msipokee mapigo yake," hakika ni kama sauti ya wajumbe waliowahimiza Loti na familia yake kutoka Sodoma, wakisema, "Usisimame katika bonde lote; tokoka uhai wako; tokoka mlimani, usije ukaangamizwa; usitazame nyuma yako." ***Mwanzo 19:17***

Mfano huu unaimarika tunapokumbuka kwamba

[D608]

Ulimwengu wa Kikristo ni "mji ule mkuu [Babiloni] ambao kiroho huitwa Sodoma." ***Ufunuo 11:8***

Mke wa Loti, baada ya kuanza kukimbia kama alivyoamriwa, "alitazama nyuma"; akitamani vitu vilivyobaki nyuma: na hivyo wengine sasa wanaokimbia kutoka Babeli kwenda mlima (Ufalme) wa Bwana; wanapendelea zaidi vitu vilivyobaki nyuma kuliko vile vilivyo mbele. Ni wale tu wanaoweka tamaa zao juu ya mambo ya juu watakayokimbia mbio hadi mwisho, na si wale wanaoweka tamaa zao juu ya mambo ya chini. Nguvu ya uvumilivu ya watakatifu hutokana na kujitolea kikamilifu kwa moyo; wengine wote watashindwa kukimbia kwa njia inayostahili ili kupata zawadi kuu.

Mmoja Ametwa na Mwingine Ameachwa

"Nawaambia, usiku ule kutakuwa na wawili kitandani; mmoja atachukuliwa, naye mwingine ataachwa." ***Luka 17:***34—imeachwa na Mathayo.

Bwana, kupitia kwa Nabii, anatujulisha kwamba ingawa asubuhi ya Milenia inakaribia, usiku pia unakaribia. (***Isaya 21:12***) Uta kuwa usiku wa taabu ambao mwanzoni mwake watakatifu watakusanywa kutoka Babeli. "Kitanda" hapa, kwa muafaka na matumizi ya neno hilo na Isaya (***Isa. 28:20***), kinaweza kufasiriwa kuashiria imani za kibinadamu ambazo ni ndefu vya kutosha kwa "watoto wachanga" katika Kristo, lakini ni fupi mno kwa "mtu" aliyekomaa kujitanua ndani yake. Hili ni kweli kuhusu "mafundisho mbalimbali ya wanadamu," ambayo yamebadilishwa kwa ajili ya mafundisho ya Neno la Mungu lakini ni tofauti sana nayo, ambayo urefu na upana wake unazidi maarifa ya kibinadamu. Kwa mfano, fundisho la Uteuzi, kama linavyofundishwa na marafiki zetu Wakalvini ni "kitanda" cha kutosha kabisa kwa wengi ambao ni "watoto wachanga" tu katika Kristo, ambao hisia zao hazijawahi kufanyiwa mazoezi sana; lakini kadiri wanavyoamka na kukua katika neema na maarifa kwa mwanga wa maarifa ya sasa, bila shaka wote watagundua kuwa kitanda hicho cha zamani cha imani ni kifupi mno kwa faraja; na kila mmoja anapojaribu kujifunika kwa ahadi za Mungu

[D609]
imefinywa na teolojia potofu, hawezi kujifunika ipasavyo; shaka huingia kumtia hofu kwamba baada ya yote hana uhakika kwamba yeye na marafiki zake wote ni wa "wateule"; na hatimaye Wakristo waliokua kiroho wanapata nafuu kutoka katika hali ngumu kama hiyo; na kwa hao Mungu kwa kawaida hutuma nuru ya ukweli wa sasa kuwaongoza hadi kwenye "mahali pana" pa pumziko la kweli, palipo na vifuniko vya kutosha kwa wote wanaotafuta kujua na kutenda mapenzi ya Baba. Hata hivyo, wengine, wengi wao, hubaki wameridhika na kustarehe kabisa katika vibanda vyao vidogo vidogo, kwa sababu wao ni "watoto wachanga" na si "wanaume" katika maarifa na uzoefu wa Kikristo. "Mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa."

"Ndipo wawili watakapokuwa shambani; mmoja atachukuliwa, na mwingine aachwe." ***Mathayo 24:40***

"Ngozi ni ulimwengu," Bwana wetu alieleza; na katika mahubiri haya inawakilisha hali iliyo nje ya "nyumba" ya jina tu—nje ya Babeli. Hivyo basi tunafundishwa kwamba si wote "watoka nje" watakusanywa, bali "vito" watatafutwa popote walipo—"Bwana anawajua wale walio wake," na katika mkusanyiko huu wa mavuno anawakusanya vito wake—akikusanya "waliochaguliwa" wake, ili wawe warithi-wenza katika Ufalme wake.

Wawili watakuwa wakisaga katika kinu; mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa. ***Mathayo 24:41***; ***Luka 17:35***

Kandara ni mahali ambapo chakula huandaliwa: wahudumu na shule za teolojia ndio wanaosaga chakula cha kiroho kwa ajili ya "Babeli," na wanatoa unga duni sana—siyo "chakula safi." Lalamiko linaongezeka kwamba chakula kinachotolewa kwa kiasi kikubwa ni maganda na vumbi, ambavyo havitaweza kudumisha uzima na nguvu za kiroho: na kila mkusagaji analazimika kuandaa kile anachopewa na madhehebu yake mwenyewe, na hawezi kushikilia msimamo wake na wakati huo huo kutoa "nyama kwa wakati ufaao," "chakula safi," kwa ajili ya familia ya imani. Hivyo basi "kweli ya sasa" huwakusanya baadhi ya wakusagaji na

huwacha wengine—mmoja huchukuliwa na mwingine kuachwa. Wale ambao ni watiifu kwa Mungu na kundi lake watachukuliwa; wengine wote wataachwa. Ingawa ulimwengu na kanisa la jina tu hutangaza kuwa huu ni wakati wa umoja na "ushirikiano," Mungu anatangaza kuwa huu ni wakati wa kutenganisha. ***Isa. 8:12***

Wanakusanywa Wapi—Mvuto

"Wakajibu wakaambia, 'Bwana, wapi?' Akawaambia, 'Mahali mwili [kiwiliwili, chakula] palipo, huko ndipo tai watakusanyika.'" ***Mathayo 24:28***; ***Luka 17:37***

Somo ni kwamba *siku hiyo*, Bwana anapokusanya "waliochaguliwa" wake kutoka pande nne za mbingu—kutoka kila kona ya Kanisa—atawavutia kama tai wanavyovutiwa na chakula, ambacho kina mvuto mkubwa kwa macho na hamu yao; kwamba kwa wakati unaofaa Bwana atatoa chakula sahihi, na watu wake wa kweli watakitambua na kukusanywa kwake—waliotayari na waliofaa wataondolewa na wengine wataachwa.

Chakula cha "kweli ya sasa" kinachotolewa sasa na Bwana wetu, na mkusanyiko wa watakatifu wake kupitia kwake na kwa chakula hicho, vinaendana kikamilifu na maelezo ya unabii huu. Wito wa sasa si kutoka "kandani" moja kwenda kwenye "kandani" nyingine; wala kutoka "kitanda" kimoja kwenda kwenye kingine cha ukubwa sawa. Sio mkusanyiko unaofanywa na mtu mmoja au watu wengi, kwenda kwao, kuunda madhehebu mapya; bali ni mkusanyiko wa pamoja kwenda kwa Kristo mwenyewe, Bwana na Mwalimu wa kweli na wa pekee. Ni wapi na lini hapo awali kumekuwa na utambuzi wa hadharani kama huu wa wote wanaomwamini damu ya thamani ya Kristo na waliyo wakfu kwake, kama familia moja ya imani—wote ndugu—na Mtoaji wa Sheria mmoja na wa pekee Kristo, bila kujali imani na mafundisho ya kibinadamu kuhusu mambo mengine? Kamwe na mahali popote tangu siku za mitume, kadiri tunavyoweza kuhukumu.

Zaidi ya hayo, inafaa kutambua kwamba uwezo mkubwa wa kibinadamu, usemi, n.k., umehusishwa hasa na harakati nyingine, lakini si na mkusanyiko huu wa sasa kwa Bwana. Hapa *ukweli*, chakula cha kiroho ambacho Bwana anatoa,

[D611]

ndiyo mvuto mkuu: ustadi wa kibinadamu na usemi wa maneno havipati nafasi kubwa ya kutumika hapa; vinakosekana lakini havikumbukwi. Wale waliokusanyika na wanaojiunga huungana kwa sababu "wana njaa na kiu ya haki:" na wanapata sehemu inayoridhisha ambayo Bwana mwenyewe ameitoa; na kila mmoja kwa upande wake anaitumia.

Tazama, Ikiwa Mngetaka Kujua

"Basi, kesheni; maana hamjui ni saa gani Bwana wenu atakuja. Lakini eleweni hili [sababu kwa nini wakati umefichwa hivi kwa alama na mifano], kwamba mwenye nyumba, akijua wezi angekuja saa gani, angekesha, wala asingekuwaacha nyumba yake ivunjwe." ***Mathayo 24:42,43***

"Bwana wa nyumba" au "mwenye nyumba" wa enzi hii si Bwana *wetu*, bali Adui *wetu*, shetani—"mungu wa dunia hii," "mfalme wa mamlaka ya angani," "mfalme wa dunia hii," ambaye sasa hutawala katika watoto wa kutoitii, akipofusha akili za wote wasiodumu—ambao macho yao ya ufahamu hayajapakwa mafuta ya macho ya Bwana. (***2 Kor. 4:4***; ***Efe. 2:2***; ***Ufu. 3:18***) Mpinga huyu ni mwerevu na mjanja sana; na maarifa yoyote aliyo nayo kuhusu nyakati na majira na mipango ya kimungu hutumia bila kusita kupinga mpango wa kimungu, kama Bwana wetu anavyotangaza katika kauli iliyotangulia.

Njia ya Baba wa Mbinguni kumhusu Shetani imekuwa ni kumwacha afuate njia yake mwenyewe, isipokuwa pale inapokinzana na mpango wa kimungu, na hivyo kuzielekeza hila zake mbaya ili kuzitumia kwa ajili ya kuendeleza mpango wa kimungu. Hivyo basi Shetani, ingawa amejua Biblia kwa muda mrefu, ameielewa kidogo tu, kwa sababu ileile ambayo mwanadamu hajaielewa; kwa sababu imeandikwa kwa masimulizi, alama na methali. Na sasa kwa kuwa hizi zinapaswa kueleweka, uelewa wake umepungukiwa kwa wale tu walio na mwongozo wa Roho Mtakatifu, ambaye, kama Bwana wetu alivyoahidi, "*atawaongoza* katika yote ya kweli," lakini ambaye ulimwengu hauwezi kumpokea. Shetani hana Roho Mtakatifu na haongozwi nayo, na kwa hivyo sehemu kubwa ya Neno la kimungu ni

[D612]
upumbavu kwake. Lakini bila shaka amejifunza, kama ulimwengu ulivyojifunza kwa kiasi fulani, kwamba—"Siri ya BWANA iko kwao wamchao." (***Zab. 25:14***) Kwa hiyo tunaweza kudhania kwamba wawakilishi wake, malaika walioanguka, mara nyingi huwepo katika mikutano midogo na masomo ya Biblia, n.k., ya watu wa Mungu waliojitolea kweli, ili kujifunza kitu kuhusu mpango wa kimungu.

Ni kwa njia gani Shetani angeendesha mambo yake tofauti kama angejua mapema zaidi kuhusu mpango wa kimungu, tunaweza tu kukisia; lakini tuna ushuhuda thabiti wa Bwana wetu kwamba maarifa kama hayo kwa upande wa Shetani yangefanya mwisho tofauti wa enzi ya Injili, na ufunguzi tofauti wa enzi ya Miaka Elfu, kuliko Mungu alivyokusudia na kutangaza. Lakini badala ya kujua na kupanga nyumba yake, alishitukizwa na *parousia* ya Bwana mwaka 1874, na kazi ya "mavuno" iliyoanza wakati huo: hivyo basi, licha ya hila na udanganyifu wake wote, na uigaji wake wote wa nuru ya kweli, n.k., "nyumba" yake, taasisi za sasa, zitapata anguko kamili. Anapogundua hili, anajitahidi kwa nguvu zote kudanganya—hata akitumia watumishi wake waliokosewa kufanya miujiza ya uponyaji wa kimwili, ingawa yeye ni mkuu wa magonjwa, maradhi na kifo. (***Ebr. 2:14***) Lakini nyumba iliyogawanyika hivyo dhidi yake yenyewe hakika itanguka: na anguko la Babeli litakuwa kubwa: itanguka kama kinu kikubwa kilichotupwa baharini. ***Ufu. 18:21***

"Basi nanyi, muwe tayari; kwa maana Mwana wa Adamu atakuja saa isiyo dhaniwa." ***Mathayo 24:44***

Hapa "*ninyi pia*," waumini, watiifu wa Bwana, mnatajwa kinyume na Shetani na watu wake. Wakati wa kuwepo kwa Bwana haukuweza kujulikana mapema, hata na watakatifu. Wala kuwepo kwa Bwana hakukutambuliwa hadi karibu mwaka mzima baada ya Oktoba 1874, wakati mlango wake, kupitia neno la manabii na mitume, ulipotambuliwa. Tangu wakati huo kumekuwa na dalili nyingi za dhahiri, na ushahidi, wa uwepo wa Mwana wa Mtu; na wateule wake wanapokusanywa kutoka pande nne za mbingu, huingizwa katika jumba lake la karamu na kufungishwa meza ya chakula ambacho ulimwengu hakijui, na huhudumiwa, kwanza kabisa na Bwana mwenyewe, na kwa njia ya pili na wengineo. Tazama ***Luka 12:37***.

[D613]

Ugawaji wa Chakula kwa Wapendwa
—*Mathayo 24:45-51*; *Luka 12:*42-46—

"Naye yule mtumwa mwaminifu na mwenye busara, ambaye Bwana wake amemweka juu ya familia yake, ili kuwapa chakula chao kwa wakati ufaao? Heri yule mtumwa, ambaye Bwana wake, atakapokuja, atamkuta akifanya hivyo! Hakika nawaambia, atamweka juu ya mali zake zote." ***Mathayo 24:45-51***; ***Luka 12:42-46***

Dokezo hapa linaonekana kuwa, kwamba katika wakati maalum ulioonyeshwa na unabii—yaani, wakati wa *uwepo* wa Bwana, na wakati wa kukusanywa kwa wateule—Bwana wetu, Mtawa wa watu wake, atachagua *njia moja* tu ya kusambaza chakula kwa wakati unaofaa, ingawa njia zingine au "watawa-wenzake" watatumika kuleta chakula kwa "nyumba." Lakini yule mtumishi ni msimamizi tu, na anaweza kuondolewa wakati wowote, akishindwa kumtambua kikamilifu na ipasavyo Bwana—Yeye mtumishi mkuu wa Mungu na watu wake—"Mjumbe wa Agano"—Kristo.

Uaminifu wa mtunzi huyo (kwa "Bwana" na kwa "watumishi-wenzake" na "nyumba") utazawadiwa kwa kuendelea kwake kama mtunzi; maadamu anahudumu kwa uaminifu, anaweza kuendelea, na kuhudumia nyumba ya imani kwa mambo mapya na ya zamani—nyama kwa wakati mwafaka—hadi mwisho; akitoa vitu vyote vya thamani vya utoaji wa kimungu. Lakini akikosekana uaminifu, atavuliwa wadhifa kabisa na kuwekwa gizani nje, huku ikidhaniwa kuwa mwingine atachukua nafasi yake, chini ya masharti yale yale.

Kwa ufahamu wetu hii haimaanishi kwamba "mtumishi yule" au msimamizi, anayetumika kama njia ya kusambaza "nyama kwa wakati ufaao," angekuwa *mwanzilishi* wa nyama hiyo, wala *hakuwa na msukumo wa kiungu*, wala *hakuwa asiye na makosa*. Kinyume chake kabisa, tunaweza kuwa na uhakika kwamba yeyote ambaye Bwana atamtumia hivyo, kama mwakilishi anayesambaza ukweli, atakuwa mnyenyekevu sana na asiyejigamba, na pia mwenye bidii sana kwa utukufu wa Bwana; kiasi kwamba hatafikiria kudai utunzi au umiliki wa ukweli, bali atautawanya kwa bidii tu, kama zawadi ya Bwana wake, kwa "watumishi" na "nyumba" ya Bwana wake.

[D614]

Roho na mwenendo mwingine wowote bila shaka ungebadilisha msimamizi. Hili limefafanuliwa na Bwana wetu kama ifuatavyo:

Bali atakaye kuwa mtumishi huyo mwovu, na [akipoteza imani] akasema moyoni mwake, Bwana wangu anachelewesha kuja kwake; na atawapiga watumishi-wenzake, na kula na kunywa na wale wasiotawala tamaa [wa mafundisho yao ya uongo], Bwana wa mtumishi yule atakuja siku asiyoiangalia, na saa asiyoijua, naye atamkata [asiwe mtumishi wake] na atampa sehemu yake pamoja na wanafiki: huko kutakuwa na kilio na kusaga meno." ***Mathayo 24:48-51***

* * *

Bwana wetu alikuwa mkuu kuliko manabii wote, na unabii wake vivyo hivyo ulikuwa wa kushangaza zaidi. Unabii wa Musa, Yeremia na wengineo unahusu hasa kukataliwa na kukusanywa upya kwa Israeli wa kimwili. Manabii ya Isaya, mbali na kushughulikia Israeli wa kimwili, yanaonyesha Yesu Kristo akiteseka kwa ajili ya dhambi zetu, na pia kuwa nuru kwa Mataifa, na hatimaye kufunguliwa kwa macho yote ya upofu wa wanadamu kwa "nuru hiyo ya kweli." Danieli anatabiri kuja na kukatwa kwa Masihi, upako wa Pentekoste wa mtakatifu wa watakatifu, historia ya mamlaka ya Mataifa hadi mwisho wao, na kuanzishwa kwa Ufalme wa Masihi chini ya mbingu yote. Pia anaonyesha nguvu ya mateso ya pembe ndogo ya Kipapa, uchovu wake kwa watakatifu katika enzi hiyo, na siku za kusubiri Ufalme, n.k. Lakini hakuna nabii mwingine isipokuwa Bwana wetu aliyetupa maelezo muhimu ya wakati huu wa "mavuno", akiunganisha haya na matukio makuu yaliyotajwa na manabii wengine.

Nabii wa Bwana wetu, kama za wengine, imefunikwa kwa lugha ya alama na mithali, na kwa lengo lile lile; kwamba "hakuna mtu mwovu atakayeelewa," bali wanyenyekevu, waaminifu na watiifu wa watu wa Mungu pekee—kwa wakati na njia inayofaa ya Mungu.

"*Ninyi* mmepewa neema ya kuelewa mafumbo ya Ufalme wa Mungu; bali wengine kwa masimulizi ['maneno ya fumbo']; ili wakitazama wasione, na kusikia wasielewe." ***Luka 8:10***

[D615]

SOMO LA KUMI NA TATU
UWAZIISHWIJI WA UFALME, NA JINSI UTAKAVYOJITAMBULISHA

Kutembea kwa Imani—Nani Wanaunda Ufalme—Kuanzisha Ufalme wa Kiroho—Kuanzisha "Wamfalme Kote Duniani"—Tamaa ya Mataifa Yote—Mawasiliano ya Karibu Kati ya Ufalme na Waministri wake au "Wamfalme"—Ngazi ya Yakobo—Vazi la Musa—Mabadiliko Makubwa Yanazinduliwa—Je, kutakuwa na Hatari kutokana na Nguvu Nyingi Kiasi Hicho Mikononi mwa Mtawala Mpya?—Utawala wa Fimbo ya Chuma, Utadumu Muda Gani?—Uongofu wa Ulimwengu—Taifa Lililozaliwa kwa Siku Moja —"Wote walio katika Makaburi"—Kuongezeka kwa Ufalme Wake—Uwakilishi Kutolewa—Mapenzi ya Mungu Yafanyike Duniani.

"Na tamaa ya mataifa yote itakuja." "Katika siku za mwisho itatokea kwamba mlima wa nyumba ya Bwana uta-simamishwa juu ya vilele vya milima."

"Wakati huo wataiita Yerusalemu Kiti cha Enzi cha Bwana; na mataifa yote yataikusanyika kwake, kwa jina la Bwana, Yerusalemu; wala hawatatembea tena kwa upotovu wa mioyo yao mibaya." ***Hag. 2:7***; ***Mika 4:1,2***; ***Yer. 3:17***

KATIKA tafiti zetu za mpango wa kimungu, tumefikia mwisho wa taabu ya "Siku Kuu ya Kisasi" na kuona jinsi ghadhabu ya kimungu itakavyowaka dhidi ya dhambi na ubinafsi, sasa tuna kazi ya kupendeza zaidi ya kuchunguza, kwa mwanga wa Biblia, jinsi Ufalme wa Mungu utakavyoanzishwa, ambao kwa njia yake familia zote za dunia zitabarikiwa, na mpangilio mpya, wa kudumu na bora zaidi kuwekwa, badala ya ule uliotambuliwa kuwa na kasoro wa sasa na uliopita.

[D616]

Ikiwa matukio ya kutisha ya siku za usoni tayari yanaleta vivuli vyao na kusababisha hofu na woga duniani, wale wanaotazama kutoka "mahali pake pa siri pa Aliye Juu Zaidi," wanaona mwangaza wa matumaini katikati ya mawingu ya taabu, jambo ambalo linaweza kuwafanya wainue vichwa vyao na kufurahi kwamba ukombozi wao umekaribia, na pia nafaridha kwa wote waliokombolewa kwa damu ya thamani, wakati "Jua la haki litainuka na uponyaji katika miale yake." ***Mal. 4:2***

Mengi ya mambo yaliyoshughulikiwa hapo awali ni dhahiri wazi kiasi kwamba hata mwanadamu wa kawaida anaweza kuguswa sana nayo. Lakini sasa tunakaribia sehemu inayohitaji uoni angavu zaidi, utafiti makini zaidi wa Neno la Bwana na mshiko imara zaidi wa imani; kwani inahusu mambo ambayo bado hayaonekani isipokuwa kwa jicho la imani. Hata hivyo, watu wa Mungu wanatarajiwa kutembea kwa imani na si kwa kuona, na kumtumaini kwamba kile Mungu alichoahidi ana uwezo wa kutosha kukitimiza. ***Rum. 4:18-21***

Kuhusu mambo haya hakuna aliyeweza kujua kwa elimu yoyote au hekima yake mwenyewe; lakini wote walio na upako kutoka kwa Mtakatifu wana imani katika nguvu za Mungu kusema: "Hakuna neno moja lililokosa katika ahadi zake zote njema" (***1 Wafalme 8:56***); na hawa wanaweza kusubiri kwa uvumilivu, na kuamini kikamilifu kwa ajili ya mambo mema yajayo.

Katika masomo yetu ya awali ya somo hili* tulijifunza kwamba "Nyakyakati za Mataifa," ambazo zinachukua kipindi cha wakati kati ya kuondolewa kwa Ufalme wa mfano kutoka Israeli na kuanzishwa kikamilifu kwa Ufalme wa kweli wa Kimasihi juu ya magofu ya falme za sasa, zitaisha Oktoba A.D. 1914. Tumeona kwamba kipindi cha *uwepo* wa Bwana wetu kuanzia 1874 hadi 1914 ni wakati wa "mavuno", the

---

*Juz. I, Sura 13 na 14; Juz. II, Sura 4.

[D617]
sehemu yake ya awali kwa ajili ya kukusanya bibi harusi wake mteule, na sehemu ya mwisho ni wakati wa taabu, kwa ajili ya kuangusha taasisi za sasa, katika maandalizi ya Ufalme mpya. Sasa hebu tuchunguze, kwa nuru ya taa ya unabii (***Zab. 119:105***; ***2 Pet. 1:19***), baadhi ya maelezo yanayohusiana na *kuanzishwa* kwa Ufalme huu wa Aliye Juu Zaidi, ambao utakuwa ufalme wa tano wa ulimwengu wote wa dunia, na hautakuwa na mwisho; na kuleta baraka kwa watawala wake wote, wakati falme zingine zote kwa kiasi kikubwa zimeleta kukata tamaa na ukandamizaji kwa "umbile linaloinguruma." Haishangazi kwamba katika mfano wake ilitangazwa kuanzishwa kwa tarumbeta ya Jubilei (***Mambo ya Walawi 25:9***); na haishangazi Nabii ***Hagai (2:7)*** anatuhakikishia kwamba hatimaye itatambuliwa kama "Tamaa ya mataifa yote."

Kwa kuwa ina umuhimu wa vitendo katika namna ya kuanzishwa kwa "Ufalme wa Mungu," "Ufalme wa Mbinguni," tuweke akilini kumbukumbu ya yale tuliyojifunza tayari kutoka Maandiko* kuhusu ufalme wa kifalme wa Ufalme huu na wale watakaounda.

(1) Ni Ufalme wa Mungu kwa maana kwamba Baba wa Mbinguni ndiye Mfalme Mkuu na amepanga mpango wa wokovu ambao Ufalme wa Milenia utakuwa sehemu yake. Ni Ufalme wake pia kwa maana kwamba utaanzishwa na kudumishwa kwa *nguvu* zake. (***1 Kor. 15:24-26***) Ni Ufalme wake zaidi, kwa kuwa utamwakilisha kama mkuu mkuu wa utawala, na sheria zake na upendo wake na rehema kupitia Mpatanishi aliyemteua.

(2) Pia ni Ufalme wa Kristo—Ufalme wa Mwana mpendwa wa Mungu, kwa kuwa Kristo kama Msemaji wa Agano Jipya atakuwa mtawala hai wa Ufalme huu wa Miaka Elfu, kama mwakilishi wa Baba, kwa kusudi la kushinda uovu, kuangamiza dhambi, na kuleta katika utiifu kamili na wa dhati kwa Baba na sheria zake wote waliokombolewa

---

*Juz. I, uk. 288-300.

[D618]
aina ya wanadamu walio tayari kurejeshwa kikamilifu katika mfano wa kimungu, neema na uzima wa milele.

(3) Itakuwa Ufalme wa watakatifu, kwa kuwa wao kama "uherewe wa kifalme" (***Ufunuo 5:10***) watatawala na kuhukumu na kubariki ulimwengu kwa kushirikiana na Bwana wao, Yesu. ***Warumi 8:17,18***

Darasa la Ufalme hasa litajumuisha Bwana wetu peke yake na "wateule" wake wa enzi hii ya Injili, ambao aliwaambia: "Msiogope, kundi dogo; ni kupendeza kwa Baba kuwapa ninyi Ufalme." Kuhusu hawa pia, Bwana alimwambia Nabii Danieli, "Ufalme na mamlaka, naam, utukufu wa ufalme chini ya mbingu yote utaotolewa kwa watu wa watakatifu wa Aliye Juu Zaidi, ambao ufalme wao ni ufalme wa milele, na watawala wote watamtumikia na kumtii." ***Dan. 7:27***

Lakini hawa, ikumbukwe, wote watabadilishwa katika ufufuo wao (ufufuo wa ***kwanza—Ufunuo 20:4,6***; ***1 Wakorintho 15:42-46,50-54***; ***Yohana 3:5,8***) na baada ya hapo hawatawa binadamu tena, bali watakuwa "washiriki wa asili ya kimungu," na hawatashikika na wanadamu kama Mungu na malaika wa mbinguni. Hivyo basi kutakuwa na uhitaji wa njia fulani ya mawasiliano kati ya Kanisa hili tukufu na wale ambao litawahukumu* na kuwainua kutoka katika unyanyapaa wa dhambi na kifo. Mawasiliano kama hayo kati ya viumbe wa roho na wanadamu hapo zamani yametimizwa kwa viumbe hao wa roho kujitokeza katika miili ya nyama, na hivyo kuwasiliana na watu fulani muhimu kuhusu mipango ya kimungu. Hivyo malaika walimwonekana Abrahamu na Sara na Loti na Gidioni na Danieli na Mariamu, mama yake Yesu, na wengine. Mawasiliano kama hayo yalifanywa na Bwana wetu kwa mitume baada ya ufufuo wake kama kiumbe wa kiroho—kwa sababu ilikuwa muhimu kuwasilisha kwa wao maagizo fulani ya , na "the holy

---

*Tazama ***1 Kor. 6:2***; na Juz. I, Sura ya 8.

[D619]
Roho bado hakuwa amepewa, kwa sababu Yesu bado hakuwa ametukuzwa." ***Yohana 7:39***

Lakini hatutarajii kwamba mawasiliano kati ya watawala wa kiroho na watawala wao wa duniani yatakuwa kwa namna hii wakati wa Milenia; kwa maana tunaona kwamba Mungu ameweka utaratibu kwamba kundi fulani la wanadamu, ambao tayari wamejaribiwa (katika kipindi kabla ya enzi ya Injili) na kupatikana kuwa na sifa za ukamilifu na uzima wa milele, watatumikia katika enzi nzima ya Milenia kama *wapatanishi* kati ya Ufalme wa kiroho, watakatifu, na watawala wao, wanadamu.

(4) Wapatanishi hawa, ingawa si Ufalme kwa maana halisi ya neno, watakuwa wawakilishi wake kikamilifu miongoni mwa wanadamu kiasi kwamba watatambuliwa na wanadamu kama Ufalme: watauwakilisha Ufalme mbele ya wanadamu na watakuwa ndio wawakilishi wake pekee *wanaoonekana*. Hivyo basi tumeuwaita hawa "awamu ya kidunia ya Ufalme," inayoonekana miongoni mwa wanadamu. ***Luka 13:28***

Hawa, "Abrahamu, Isaka na Yakobo na manabii wote" na watakatifu wa kale waliotajwa na Bwana wetu na mitume (***Mathayo 8:11***; ***Waebrania 11:4-40***), baada ya kupita majaribio yao, wataamshwa kutoka kwa wafu wakiwa wamilifu—wamerudishiwa kikamilifu katika ukamilifu wa kibinadamu; na hawatahitaji "ufufuo wa hukumu" wa miaka elfu moja, kama itakavyokuwa kwa mabaki ya wanadamu. Na ukamilifu huu utawawezesha kuwasiliana *moja kwa moja* na Mafalme na Makuhani wa kiroho, bila uhitaji wa viumbe wa kiroho kuchukua miili ya nyama kwa ajili ya kuwafunulia wanadamu sheria, n.k. Kama vile Adamu, alipokuwa *mkamilifu* kabla ya kuasi kwake, aliweza kuwasiliana moja kwa moja na mamlaka za mbinguni, ndivyo hawa watukufu watakavyowasiliana, watakaporejeshwa katika hali ileile ya ukamilifu.

Lakini watawala wa dunia hawatakuwa "Mfalme na Makuhani," bali kwa uteuzi wa Mfalme watakuwa "wakuu katika dunia yote"—watu mashuhuri au wakuu—watawala, waalimu.

[D620]

Mawasiliano ya Karibu Kati ya Ufalme na Wawakilishi Wake

Ni wazi kwamba awamu ya kidunia ya Ufalme itakuwa katika hali ya muungano wa karibu, ushirika na ushirikiano na Ufalme wenyewe, watawala wa kiroho. Watakuwa na uhusiano wa baba na watoto, na kama idara zinazoshirikiana za serikali moja ya mbinguni: ile ya mbinguni ikiwa idara ya kutunga sheria, na ile ya kidunia ikiwa idara ya utekelezaji wa sheria. Kama ilivyoandikwa: "Kutoka Sayuni [Ufalme wa kiroho] ndipo itatoka Sheria, na Neno la Bwana [mawasiliano ya kimungu, kupitia 'wakuu'] kutoka Yerusalemu." ***Isa. 2:3***

Kuanzisha Ufalme

"Ufalme wa Mungu unahubiriwa, na kila mtu [anayekubali ushuhuda kama ujumbe kutoka kwa Mungu] hujitahidi kuingia." (***Luka 16:16***) Kwa zaidi ya karne kumi na nane, ujumbe huu, ofa hii ya Ufalme, umekuwa ukifanya kazi yake iliyokusudiwa ya kuchagua "waliochaguliwa" "washindi" kutoka duniani. Katika enzi hii yote hawa wamekuwa wakisubiri wakati wa Baba kwa *ajili ya kuwekwa* kwao au kuinuliwa kwao kwa mamlaka, kama Wafalme na makuhani wake, ili kutawala na kufundisha watu waliokombolewa wa dunia, na hivyo kuwapatia fursa ya uzima wa milele kupitia imani na utiifu. Hata hivyo, katika wakati huu wote, darasa hili la Ufalme limeteswa kwa ukatili mikononi mwa darasa la Ishmaeli na la Esau, na mikononi mwa Shetani, mfalme wa ulimwengu huu, na watumishi wake waliokufwa macho. Kama Bwana wetu alivyosema—"Ufalme wa Mungu unateswa kwa ukatili, na wenye ukatili huuchukua kwa nguvu." (***Mathayo 11:12***) Bwana wetu, kichwa cha Ufalme, aliteseka hadi kufa; na wafuasi wake wote wamepata hasara fulani ya kidunia kama matokeo ya kuhamishwa kutoka katika mamlaka ya giza na kuingizwa katika Ufalme wa Mwana mpendwa wa Mungu. ***Wakolosai 1:13***

[D621]

Utiifu huu kwa zaidi ya karne kumi na nane kwa ghasia za uovu uliokuwa ukitawala haukuwa kwa sababu ya ukosefu wa nguvu kwa upande wa Bwana wetu aliyefufuka, kupaa na kutukuzwa ili kuwalinda watu wake; kwani baada ya ufufuo wake alitangaza

—"Nguvu zote zimenipewa mbinguni na duniani." (***Mathayo 28:18***) Matumizi ya nguvu hiyo yameahirishwa kwa sababu maalum. Katika mpango wa Baba kulikuwa na "wakati ufaao" kwa ajili ya dhabihu kuu ya dhambi kutolewa, na wakati mwingine ufaao kwa ajili ya Ufalme kuanzishwa kwa nguvu na utukufu mkuu kutawala na kubariki ulimwengu: na hizi zilikuwa mbali vya kutosha kuruhusu wito na maandalizi ya Kanisa "lililochaguliwa" kuwa warithi-wenza wa Ufalme pamoja na Kristo. Mawimbi mabaya na upinzani wa wenye dhambi *vimeruhusiwa* kwa ajili ya kusafisha, kujaribu na kung'arisha wale "waliotwaa" kuwa wa kundi la Ufalme. Kama ilivyo kwa Kichwa, ndivyo ilivyo kwa mwili, ni mpango wa Mungu kwamba kila mwanachama, kama kiumbe kipya, "atimizwe kwa mateso." ***Ebr. 5:8,9***

Lakini sasa tuko mwishoni mwa enzi hii ya Injili, na Ufalme unaanzishwa. Bwana wetu, Mfalme aliyeteuliwa, yuko sasa, tangu Oktoba 1874, A.D., kulingana na ushuhuda wa manabii, kwa wale wenye masikio ya kusikia: na ufunguzi rasmi wa ofisi yake ya ufalme unaanzia Aprili 1878, A.D.: na kazi ya kwanza ya Ufalme, kama ilivyoonyeshwa na Bwana wetu, katika mifano na unabii wake (kuwaleta pamoja "wateule wake"), sasa inaendelea. "Waliokufa katika Kristo watafufuka *kwanza*," Bwana alieleza kupitia Mtume: na ufufuo wa Kanisa utakuwa kwa ghafla.* Kwa hiyo Ufalme, kama unavyoonyeshwa na Bwana wetu, na watakatifu walioko usingizini ambao tayari walikuwa wameandaliwa na kupatika kuwa wanastahili kuwa wanachama wa "mwili wake," "bibi harusi," *ulianzishwa* mwaka 1878; na yote yaliyosalia kufanywa ili kukamilika kwake ni "kuwaleta pamoja

---

*Juz. III, Sura ya 6.

[D622]
kwa Bwana" wa wale wa "wateule" walio hai na kubaki—ambao majaribio yao bado hayajakamilika.

Hata hivyo, badala ya Ufalme kusubiri wanachama walio hai kumaliza mbio zao, kazi ya Ufalme ilianza mara moja; na walio hai upande huu wa pazia, wana fursa ya kujua "siri za Ufalme" na kushiriki katika kazi ya Ufalme kabla ya "mabadiliko" yao; na wanapokufa (hawatalala "usingizi," bali) watabadilishwa wakati wa kifo, wakafufuliwa kama sehemu ya ufufuo mtukufu na mtakatifu wa kwanza: kama ilivyoandikwa—"Wenye heri ni wafu wanaokufa katika Bwana *kuanzia sasa*: naam, asema Roho, *watapumzika katika kazi zao*, na *kazi* zao *zitaendelea*." ***Ufunuo 14:13***

Haya yote yanaendana na tamko la Maandiko kwamba Ufalme wa Mungu lazima uanzishwe kwanza kabla ya ushawishi na kazi yake kusababisha uharibifu kamili wa "mamlaka zilizo" za "ulimwengu huu wa sasa wa uovu"—siasa, kifedha, kidini—karibu na mwisho wa "Nyakati za Mataifa," Oktoba A.D. 1914. Hebu tuzingatie baadhi ya maandiko yanayoashiria hili.

Katika kuelezea matukio chini ya Tarumbeta ya Saba, mpangilio huu unazingatiwa: (1) mamlaka yanachukuliwa na Bwana kama Mfalme wa Dunia, na utawala wake unaanza; (2) kama matokeo, taabu kuu ya hukumu inakuja juu ya dunia. Tunaambiwa, kwa unabii, kwamba utawala huo unaanza kabla ya wakati wa taabu, na kabla ya ufufuo wa watakatifu na manabii; lakini utaendelea kwa muda mrefu baada ya hao (kwa miaka elfu moja), hadi utakapokuwa "umehukumu" wanadamu wote, ukitunza wale wanaomheshimu Bwana, na kuangamiza wale ambao ushawishi wao unaharibu. Angalia hoja hizi katika nukuu ifuatayo:

"Tunakushukuru, Ee Bwana Mungu Mwenyezi, ambaye

[D623]
na ulikuwa na uko kuja; kwa kuwa umejichukulia nguvu zako kuu, na umetawala. [Akiwakilishwa katika Kristo —"Mambo yote yamtoka *kwa* Baba," na "mambo yote *yamkwa* Mwana," mwakilishi wake aliye heshimiwa.] Na [kama matokeo ya utawala ulioanza] mataifa yaliwaka hasira, na ghadhabu yako imefika, na wakati wa wafu, wa kuhukumiwa, na wakati wa kuwapa tuzo watumishi wako manabii, na watakatifu, na wale wanaoogopa jina lako, wadogo na wakubwa; na waangamiza wale wanaoharibu dunia." ***Ufunuo 11:17,18***

Tunasoma vivyo hivyo kwamba Ufalme utaanza kutawala kabla ya "Babiloni" kuanguka; na kwamba Babiloni itaanguka kutokana na hukumu za Ufalme—jambo linalotambuliwa baadaye na wengine walio ndani yake, ambao wanaonyeshwa wakipata nuru na uhuru kupitia Kristo baada ya kuanguka kwake. Wanasema:

"Hukumu zake ni za kweli na za haki: maana amehukumu malaya mkuu aliyechafua dunia kwa uasherati wake, na amewalipia damu ya watumishi wake iliyomwagwa kwa mkono wake." ***Ufunuo 18; 19:2-7***

Nabii Danieli alipewa ufunuo wa kimungu kuirudia na kumwelezea Mfalme Nebukadneza maono yake kuhusu nguvu za Mataifa, iliyowakilishwa na sanamu kubwa. Maono yalionyesha jiwe likipiga sanamu miguuni, na matokeo yake kuwa uharibifu kamili wa mamlaka ya Mataifa, na jiwe hilo kisha likanuka hadi kujaza dunia nzima. Ufafanuzi uliotolewa unaonyesha kwamba Ufalme wa Mungu utaanzishwa na kupewa nguvu kamili, na kwamba uharibifu wa serikali za kidunia utakuwa matokeo ya moja kwa moja ya nguvu ya Ufalme huo. Ushuhuda wa Daniel ulioongozwa na Roho ni kama ifuatavyo:

Katika siku za wafalme hawa [wa mwisho wa mamlaka ya Mataifa—waliowakilishwa katika vidole vya sanamu] Mungu wa mbinguni *ataweka* Ufalme [uliokuwepo kwa uwakilishi katika enzi yote ya Injili, lakini haukutambuliwa na ulimwengu kama ufalme]; hiyo [tofauti na falme za Kigentile zinazobadilika zilizowakilishwa katika sanamu] haitaharibiwa kamwe: na Ufalme hautotolewa kwa watu wengine [kama vile mamlaka ya sanamu ilivyohama kutoka kwa watu mmoja hadi wengine], bali *uta*

[D624]

kuyavunja vipande vipande na kuyamaliza yote hayo, na Ufalme huo utasimama milele." ***Dan. 2:44,45***

Bwana wetu aliwahakikishia waaminifu wake, kwamba wakati wa kuanzishwa kwa Ufalme wake na kuangushwa kwa mamlaka ya Mataifa, Kanisa linaloshinda lingekuwa pamoja naye, na *kuwa na sehemu* katika kazi hiyo. Maneno yake mwenyewe ni:

"Yeye atakayeshinda, nami nitampa mamlaka juu ya mataifa; naye atayatawala kwa fimbo ya chuma; kama vyombo vya mfinyanzi vitavunjika vipande vipande; kama vile mimi nilivyopokea kwa Baba yangu." (***Ufunuo 2:26,27***) Linganisha ***Zab. 149:8,9***.

Huenda tusweze kuhukumu kwa usahihi ni vipengele gani vya kazi kuu vinavyoendelezwa sasa na Bwana na watakatifu wake waliokuzwa utukufu ng'ambo ya pazia; lakini tunaweza kuwa na uhakika kwamba wao ni washiriki hai katika kazi iliyopangiwa wanachama wa darasa lile lile la Ufalme, ambao safari na huduma yao bado haijakwisha hii upande wa pazia—kazi ya mavuno

(1) ya kukusanya wateule walio hai; (2) ya kusema kwa Sayuni "Mungu wako *anatawala*"—Ufalme unaanzishwa; na (3) kutangaza Siku ya Kisasi ya Mungu wetu.

Kuanzisha Utawala wa Duniani

Siyo hadi mwisho kamili wa Nyakati za Wapagani (Oktoba, A.D. 1914) ndipo tungetarajia awamu ya kidunia ya Ufalme wa Mungu; kwa maana katika kuwapa Wapagani hati ya mamlaka hadi tarehe hiyo Mungu hakufanya kosa na mipango yake haibadiliki. Awamu ya kidunia ya Ufalme wa Mungu itakapowekwa itakuwa ya Kiaisraeli; kwa maana hiyo ndiyo ahadi au agano la Mungu na Abrahamu na uzao wake wa asili. Hata neema kuu, Ufalme wa kiroho, ulitolewa kwanza kwa Israeli wa mwili, na ungelipewa kama wangekuwa tayari mioyoni kuupokea kwa masharti yaliyokuwa *nayo—kuteseka pamoja na Kristo* na baadaye kutukuzwa pamoja naye. (***Warumi 8:17***) Israeli kwa kweli alitamani na kutafuta *kilicho bora zaidi* ambacho Mungu alikuwa na

[D625]
kutoa; lakini "Israeli haukupata alichokitafuta: lakini waliochaguliwa ['kundi dogo' lililochaguliwa kutoka kwa Wayahudi na Mataifa] wamepata, na *wengine walipofushwa* macho—si milele, bali hadi uteuzi wa mbegu ya kiroho, Ufalme wenyewe, utakapokamilika. ***Rum. 9:31-33; 11:7,23,25-32***

Ingawa Waisraeli katika hatua mbalimbali za kutokumwamini watakusanywa tena Palestina chini ya neema ya kimungu, kulingana na ahadi, bado hakuna hata mmoja atakayehesabiwa kwa kiwango chochote kama sehemu, au hata kama waunga mkono, au wanaohusishwa na awamu ya kidunia ya Ufalme, isipokuwa watakapomtambua kwanza Kristo Yesu kama Mwana wa Mungu, Mkombozi na Mwokozi pekee wa Israeli na ulimwengu.

Mwanzo wa awamu ya kidunia ya Ufalme mwishoni mwa mwaka 1914 B.K., tunavyoelewa, utakuwa na watakatifu wote wa zamani waliofufuliwa—kuanzia Yohana Mbatizaji hadi Abeli—"Abrahamu, Isaka, Yakobo na manabii watakatifu wote." (Linganisha ***Mathayo 11:11***; ***Luka 13:28***; ***Waebrania 11:39,40***.) Ingawa watu hawa waliotukuka wa zamani hawatakuwa na sehemu wala urithi katika Ufalme wa kiroho, kwa sababu hawakuitwa huko, kwani wito huo wa juu au "wa mbinguni" haukuwezekana hadi baada ya fidia kulipwa na Bwana wetu Yesu, bado watashika nafasi ya heshima juu ya ulimwengu, kwa kuwa walithibitisha imani na upendo wao wakati wa utawala wa uovu, kwa njia iliyopendekezwa na Mungu. Hivyo basi, waliandaliwa na kuthibitishwa kuwa na haki ya kuwa watumishi na wawakilishi wa kidunia wa Ufalme wa kiroho. Kwa muafaka na hili, imeandikwa katika Zaburi, ikimwambia Kristo—"Badala ya [kuendelea kuwa] mababa zako [watakuwa] watoto wako, ambao unaweza kuwafanya wakuu [wakuu, makapteni] kote duniani." ***Zab. 45:16***

Watu hawa waliotukuka wa kale watakuwa tofauti na wanadamu wengine wote, si tu kwa sababu kwamba jaribio lao limepita wakati

[D626]
huku jaribio la ulimwengu kwa ujumla likiwa bado linaanza; bali pia watakuwa tofauti nao kwa kuwa watakuwa wamepata *thawabu* ya uaminifu wao—watakuwa *watu wakamilifu*, waliorejeshewa kikamilifu yote yaliyopotea katika Adamu ya mfano wa kiakili na kimaadili kwa Mungu, na ukamilifu wa nguvu za kimwili. Hivyo basi, hawatakuwa tu "wakuu" au viongozi wa dunia (wawakilishi wa kidunia wa Ufalme wa Mbinguni—Kristo na Kanisa lake), bali wao, kimoja kimoja, watakuwa wawakilishi wa kile ambacho wote watakaotii kwa hiari wanaweza kufikia chini ya Agano Jipya.

Wakati Abrahamu, Isaka, Yakobo na watakatifu wote wa zamani watakapofufuliwa, nao wataonekana miongoni mwa Waisraeli waliokusanywa tena, karibu na mwisho wa wakati wa taabu ya mwisho ya Yakobo pamoja na Gog na Magog, nguvu zao za juu za kiakili zitawatofautisha haraka na wengine. Zaidi ya hayo, akili zao kamilifu zitashika haraka maarifa na uvumbuzi wa sasa; na watakuwa wa kipekee kwa njia nyingi, kama alivyo mtu Kristo Yesu, ambaye watu walisema—Mtu huyu anajuaje mambo ya maandiko, yeye ambaye hajawahi kujifunza? (***Yohana 7:15***) Na kama Yesu alivyowafundisha watu kwa njia chanya, ya uhakika, na kwa uwazi, na si kwa njia ya mashaka na ya kuchanganya, kama walivyofanya waandishi, ndivyo itakavyokuwa kwa watakatifu wa kale waliokamilishwa, watakapojitokeza miongoni mwa wanadamu. Zaidi ya hayo, watu hawa waliotukuka, "wafalme," watakuwa na muungano wa moja kwa moja na Ufalme wa kiroho (Kristo na Kanisa) kama Bwana wetu alivyokuwa na malaika, na kama Adamu alivyofurahia muungano wa kibinafsi kama huo kabla ya kuhukumiwa na Mungu kama mkosaji. "Wafalme" hawa wa dunia mpya (mpangilio mpya wa jamii) watakuwa wamehitimu kikamilifu kwa cheo cha heshima kilichowekwa kwao.

Hivyo basi tunaona kwamba wakati wa Mungu wa kuanzisha Ufalme wake miongoni mwa wanadamu utakapofika, wawakilishi wake wote watakuwa wamejiandaa kikamilifu kwa ajili ya huduma; na hatua zao kuu za sera za busara, upole wao na kujidhibiti kwa heshima, na

mfano wao binafsi wa kila neema na wema utawavuta watu na kuwajumuisha haraka—wakifundishwa nidhamu chini ya dhiki kuu—katika ushirikiano hai. Hata kabla ya kufichuliwa kwa utambulisho wao, bila shaka watu wa Israeli watakuwa wamebaini ubora wao kuliko watu wengine.

Zaidi ya hayo, tukumbuke kwamba kusudi lenyewe la wakati huu mkuu wa taabu, unaokaribia kilele chake, ni kuvunja mioyo migumu ya ulimwengu wote, kuwainamisha wenye kiburi hadi vumbi, na kulima shamba lililotupwa kwa mifereji mirefu ya maumivu, taabu, na huzuni, ili kuufanya ulimwengu uwe tayari kwa baraka kuu za Ufalme wa Milenia. Na itatimiza kusudi lake lililokusudiwa: kama ilivyoandikwa na Nabii, "Hukumu zako [Ee Bwana] zitakapotawala duniani, wakaazi wa dunia watajifunza haki." (***Isa. 26:9***) Wakati huo wote watakuwa wamejifunza kwamba mipango ya ubinafsi na mipango yote inayoweza kubuniwa na kutekelezwa na wanadamu walioanguka ina kasoro, na huwaletea tu viwango mbalimbali vya shida na mkanganyiko. Na wote wakati huo watakuwa wanatamani, lakini wamekata tamaa na utawala wa haki—wakijitambua kidogo jinsi ulivyo karibu sana.

Matumaini ya muda mrefu ya Israeli kuhusu Ufalme yatafufuka miongoni mwa wale ambao, kutokana na heshima kwa ahadi, watakuwa wamekusanyika Palestina. Wakati kwa hawa watu wema wa zamani watakapowatangazia ufufuko wao, na jinsi serikali ya haki itakavyoanzishwa, bila shaka mpango huo utatambuliwa mara moja kuwa ni wa Bwana, na watakapojifunza kwamba Ufalme wa kweli juu yao ni ule wa kiroho, na kwamba Yesu aliyesulubishwa ndiye Mfalme, na kiakili, kwa jicho la imani, watakapomwangalia "yeye waliyempiga kwa mkuki"—basi, "Watalilia kama mtu anavyomlilia mwanawe wa pekee, na watakuwa na huzuni kuu kwa ajili yake kama mtu anavyokuwa na huzuni kuu kwa ajili ya mzaliwa wake wa kwanza. Siku hiyo kutakuwa na maombolezo makuu Yerusalemu." Na Mungu "atamimina juu ya nyumba ya Daudi na juu ya

[D628]
wakaazi wa Yerusalemu roho ya neema na ya kuomba msamaha." ***Zek. 12:10,11***

Habari za kushindwa kwa majeshi ya Gogi na Magogi, na za ukombozi wa ajabu wa Israeli kutoka kwa maadui zao, zitafuatiwa haraka na habari za kuonekana kwa "watu wao wa heshima" maarufu, waliofufuka, na kuanzishwa kwa serikali yenye hawa viongozi wake, na uongofu wa jumla wa Israeli kwa Masihi aliyekuwa amekataliwa kwa muda mrefu. Na bila shaka mengi ya haya yataonekana kama udanganyifu miongoni mwa Mataifa: Wayahudi watachekwa kwa kuwa wepesi wa kudanganyika, na watu wema wa kale watachukuliwa kama wadanganyifu werevu.

Lakini baraka itakayofuatana na upangaji upya wa serikali chini ya uongozi mpya nchini Palestina, italeta mabadiliko ya ajabu na ya haraka katika ustawi wa Israeli ambayo yatawashangaza ulimwengu wa wakati huo wenye fujo na kukata tamaa, na kuwalazimisha wengi kufikiri na kusema—iwe ni wadanganyifu au la, kazi ya watu hawa wanaodai kuwa ni manabii waliofufuliwa ndiyo hasa kazi ambayo ulimwengu unahitaji! Laiti wangeshika udhibiti wa ulimwengu wote, na kuleta mpangilio na amani kutoka katika machafuko yetu ya ulimwengu. Na kisha watatuma ili hawa "wafalme" wa ajabu waeneze serikali yao kila mahali, nira yao ya haki, iliyoonekana kuwa na manufaa sana kwa Israeli. Hili limesemwa na Nabii kwa maneno yafuatayo:

"Itatukia siku za mwisho, kwamba mlima [Ufalme] wa nyumba ya Bwana utaanzishwa juu ya vilele vya milima [kama Ufalme unaozidi au kutawala falme zote], na utainuliwa juu ya vilima [vilele vya juu zaidi]; na mataifa yote yataelekea kwake. Na mataifa mengi yataenda na kusema, Njooni, tupande mlima [Ufalme] wa Bwana, nyumbani kwa Mungu wa Yakobo; *naye atatufundisha njia zake*, nasi tutatembea katika njia zake. Kwa maana kutoka Sayuni [Ufalme wa kiroho—Kristo aliyetukuzwa, kichwa na mwili] itatoka sheria,

[D629]
na neno la Bwana kutoka Yerusalemu [makao makuu ya serikali ya uwakilishi ya duniani mikononi mwa "wafalme"]. Na [awali—katika wakati ule mkubwa wa taabu] atawahukumu mataifa, nao wengi atawakemea. Na [kutokana na lawama za Bwana na kisha sheria na Neno lake] wataponda upanga wao kuwa majembe, na mikuki yao kuwa mikasi: taifa halitainua upanga juu ya taifa lingine, wala hawatajifunza vita tena." ***Isa. 2:2-4***; ***Mika 4:1-4***

Ukaribu Kati ya Ufalme na "Wamfalme" Wake wa Duniani

Kama tunavyotarajia, mawasiliano kati ya awamu au sehemu mbili za Ufalme yatakuwa rahisi na ya moja kwa moja; na hivyo usimamizi na mafunzo ya wanadamu yatakuwa kamili—"wakuu" wakiwa njia za mawasiliano ya kimungu. Hii inaonekana kuwa dokezo la maneno ya Bwana wetu kwa Nathanaeli: "Kuanzia sasa mtayaona mbingu zikifunguka, na malaika wa Mungu [watumishi wa Mungu, 'wakuu' wa mpangilio mpya] wakipanda na kushuka kutoka kwa Mwana wa Mtu." (***Yohana 1:51***) Je, ndoto ya Yakobo ya ngazi kati ya mbingu na nchi, na kupita-pitia kwa wajumbe, haikuwa unabii pamoja na kuwa ndoto, ikionyesha mapema mawasiliano ya karibu yajayo kati ya Ufalme wa Mbinguni na ulimwengu, ambapo katika kazi hiyo, kama mmoja wa wajumbe wanaowasiliana, Yakobo mwenyewe alipaswa kuwa na sehemu katika baraka ya ulimwengu? Tunaamini kwamba ilikusudiwa kuwa hivyo. ***Mwanzo 28:10-12***

Kwamba Musa, mpatanishi wa Agano la Sheria, alikuwa mfano wa Kristo, Mpatanishi wa Agano Jipya, jambo hilo limefundishwa waziwazi katika Maandiko na linatambuliwa kwa ujumla na wanafunzi wa Biblia; lakini si wote wametambua kwamba Musa alikuwa mfano wa Kristo yote—kichwa na mwili—na kwamba kwa maana hii enzi nzima ya Injili imekuwa kipindi cha kumwinua Kristo. Hata hivyo, huu ndio utumiaji pekee wa mfano huo ambao

[D630]
itafaa katika visa kadhaa: kwa mfano, katika ***Matendo 3:22,23***.

Wakati wa kuanzishwa kwa Agano la Sheria, Mlimani Sinai, Musa anaonekana kuwa mfano wa Kristo kamili (kichwa na mwili) wakati wa kuanzishwa kwa enzi ya Miaka Elfu, ambapo Agano Jipya litaanzishwa duniani—baada ya "sauti ya tarumbeta kuu [ya saba]," na giza nyeusi na "tetemeko kuu la ardhi," n.k., la Siku ya Kisasi litakuwa limewatisha wanadamu na kuwafanya wawe tayari kusikia sauti ya Mwalimu Mkuu, na kufurahi kukubali Agano Lake Jipya. Hili limeonyeshwa waziwazi na Mtume (***Ebr. 12:18-22***) ambaye anaonekana kuashiria kila hatua ya ulinganifu huu. Israeli walikuwa wakikaribia na hatimaye walifika Mlima Sinai, uliokuwa unaweza kuguswa, na ambao kutoka kwake palitoka maono na sauti za kutisha kiasi kwamba wote waliogopa na kutetemeka: lakini sisi tunakaribia Mlima Sayuni na utukufu wake wa ajabu na baraka zake zilizo bora zaidi kuliko zile za Sinai; lakini pamoja na baraka hizi kuu zaidi kutakuwa na tarumbeta ya kutisha zaidi, giza na tetemeko la ardhi—tetemeko la mwisho la yote yanayoweza kutikiswa (yote yenye dhambi na kinyume na mapenzi ya Mungu), ili yale tu yaliyo ya kweli na ya kudumu yadumike. Suluhisho la jambo zima liko katika maneno: "Basi sisi [tulio na matarajio haya] tukipokea ufalme usioweza kutikiswa, tuwe na neema, ili tumtumikie Mungu kwa kumpendeza." ***Ebr. 12:28***

Tukiendeleza uchunguzi wa mfano huu, tunagundua kwamba baada ya hili Musa alipanda Mlima (Ufalme) na akatukuzwa kwa mfano; yaani, ngozi ya uso wake ilimwaka kiasi kwamba Waisraeli hawakuweza kumtazama. Hii inaonekana kuashiria ukamilisho wa Kanisa (Kristo, kichwa na mwili) katika utukufu. Na *vazi la uso* ambalo Musa baadaye alivalia mbele ya watu, lakini aliliweka kando alipokuwa na Bwana mlimani linaonekana kuashiria awamu ya kidunia ya Ufalme wake, "wafalme katika dunia yote" ambao kupitia kwao

[D631]
Kristo atazungumza na watu na kuwakilishwa, utukufu ukiwa umefichwa. Hii inaonekana kuwa mfano wa kuvutia wa uhusiano wa karibu utakaokuwepo kati ya "wafalme" wa duniani na Mafalme na Makuhani wa mbinguni. Kupanda kwa Musa mlima kuungana na Mungu wakati mlima ulipokuwa umefunikwa na mawingu yanayong'aa na radi, na nchi ikatetemeka radi likipiga, kulionyesha ukweli kwamba Mwili wa Kristo utakamilika, wanachama wa mwisho "wakibadilishwa" na kupokelewa katika Ufalme wakati mpangilio wa sasa wa mambo unapobadilishwa, katikati ya wakati mkuu wa taabu ambao dunia haijawahi kuupitia.

Kama vile mabao ya kwanza ya Sheria yaliyovunjika yalivyowakilisha kushindwa kwa Agano la Sheria kwa sababu ya "udhaifu wa mwili," ndivyo mabao ya pili yanavyowakilisha Agano Jipya, ambalo Kristo ndiye Msuluhishi wake, na ambalo halitashindwa. Agano hili Jipya litaanza kutumika kwa *ulimwengu* baada ya "Mwili wa Kristo" kukamilika. Wakati huo huo, uteuzi wa wanachama wa Nabii Mkuu aliye kama Musa unaendelea. (***Matendo 3:23***) Sasa kumbuka kwamba ilikuwa wakati mabao ya pili ya Sheria (wakilishayo Agano Jipya) yalipokabidhiwa, ndipo Musa *alibadilika* hata kwamba kuanzia wakati huo aliweka vazi la uso mbele ya watu, kwa sababu uso wake ulimeta.

Uanzishwaji wa Ufalme utaambatana na matukio ya kutisha yatakayosababisha ulimwengu wote kutetemeka kwa hofu, na kutambua kwa furaha Mpakwa wa Bwana kama Mfalme wa dunia yote. Wakati Israeli walipomwomba Bwana asizungumze nao tena

—kwa maono na sauti za kutisha zilizoshuhudiwa Sinayi—hivyo hapa, watu wote watatamani Bwana Yehova aache kuwasemelea kwa hasira zake, na kuwakasirisha kwa ghadhabu yake kali na ya haki, na watafurahi badala yake kumwika Mpatanishi Mkuu, kumtambua kama Mfalme ambaye

[D632]
Yehova anawaweka juu yao—Immanuel; mfano mkuu wa kinyume wa Musa—Nabii, Kuhani na Mfalme aliyefichwa. Linganisha ***Ebr. 12:19*** na ***Zab. 2:5,6***.

Israeli watakuwa tayari, na wenye hamu ya Ufalme mpya; kama ilivyoandikwa, "Watu wako watakuwa tayari siku ya nguvu zako." (***Zab. 110:3***) Itakuwa kile hasa ambacho Israeli wamekisubiri (wakipofushwa macho kwa wito wa juu zaidi wa kiroho wa enzi ya Injili): isipokuwa itakuwa kubwa zaidi na ya kudumu zaidi kuliko chochote walichowahi kufikiria. Ndipo idadi kubwa ya waumini nusu-kamilifu katika Kristo walio na taarifa potofu watasema, "Je! hatujatabiri [kuhubiri] kwa jina lako, na kwa jina lako kufanya miujiza mingi?" (***Mathayo 7:21,22***) Hawa hawatambuliwi kama bibi arusi wa Kristo, bali wataachwa kushiriki katika kilio na kusaga meno wakati wa taabu kuu, na bila shaka watakuwa watu wa Mungu badala ya kuwa waumini wa madhehebu, na watakuwa "watakaotaka katika siku ya nguvu zake." Na kwa kweli, hivi karibuni, kama maandishi yetu yanavyotangaza, Ufalme wa Mungu utatambuliwa kama "tamaa ya mataifa yote."

Mageuzi ya Kimaadili na Kijamii

Sheria ya Bwana ambayo itatoka Mlima Sayuni, Ufalme, na kutangazwa kwa watu wote kutoka Yerusalemu, Mji Mkuu Mpya wa dunia, kama Neno la Bwana kupitia "wakuu" wake, itashughulikia mara moja yale ambayo tayari yanatambuliwa kama "maovu yanayolia." Marekebisho ya kimaadili yataanzishwa katika nyanja zote; masuala ya kifedha, kijamii na kidini yote yataundwa upya kwa kuzingatia Haki na Upendo. Hukumu itawekwa kwa mshipi, na haki kwa mfinyazo (***Isaya 28:17***); mambo yote ya dunia yatapimwa na kupimwa kwa haki—na yataletwa katika utiifu kamili kwake.

Hii itamaanisha kiasi gani kuhusiana na kuzuia

[D633]
sekta zote za biashara zinazoshawishi ubinadamu kwa kuvutia na kupotosha kupitia udhaifu wa asili yao iliyoporomoka na ukosefu wa usawa wa sifa za kiakili na kimaadili! Kiwanda cha pombe kali, kiwanda cha bia, baa, nyumba za malaya, chumba cha kamari, biashara zote za kupoteza muda na kuharibu tabia zitasitishwa; na watumishi wao watapewa kazi ya kufanya itakayokuwa na manufaa kwao wenyewe na kwa wengine.

Vilevile, ujenzi wa meli za kivita, utengenezaji wa silaha za kivita na za kujilinda utaacha, na majeshi yatafutwa. Ufalme mpya hautahitaji haya, bali utakuwa na nguvu tele za kutekeleza haki ya haraka katika kuwadhibu wahalifu, wakiwa wameamua kutenda, lakini kabla hawajawadhuru wengine
—kwa maana hakuna atakayeharibu wala kuharibu katika Ufalme mtakatifu wote (***Isaya 11:9***) isipokuwa kama Majaji wenye uwezo na wa haki watakapoleta Kifo cha Pili juu ya wasiokoka. ***Isaya 32:1-8; 65:20-25***; ***Zab. 149:9***; ***1 Kor. 6:2***

Biashara ya benki na udalali, na kazi nyingine kama hizo, ambazo ni za manufaa sana chini ya hali za sasa, hazitakuwa na nafasi tena; kwa maana chini ya hali mpya, jamii ya wanadamu itatakiwa kuendana kama wanachama wa familia moja, na mtaji binafsi na pesa za kukopa zitakuwa mambo ya zamani. Wamiliki wa ardhi na mashirika ya upangishaji pia watapata kazi mpya, kwa sababu Mfalme mpya hatatambua kama halali hati miliki na nyaraka za umiliki zilizopo kwenye rekodi sasa. Atatangaza kwamba alipomnunua Adamu na uzao wake msalabani Kalvari, *alinunua* pia mamlaka ya Adamu, yaani dunia (***Efe. 1:14***): na atagawanya, si kwa wanafiki, wabinafsi na wanyemeleaji tu, bali sehemu zake zenye rutuba zaidi zitatolewa kwa "wenye upole," kulingana na ahadi yake katika mahubiri ya mlimani. ***Mathayo 5:5***

Ni kuhusu Mfalme na Mwamuzi huyu mkuu (kichwa na mwili), aliyeashiriwa na Musa, ambaye Bwana anatangaza:

[D634]

Roho ya Bwana atakuwa juu yake, roho ya hekima na ufahamu, roho ya ushauri na ya nguvu, roho ya maarifa na ya heshima kwa Yehova. Naye atamfanya awe na ufahamu wa haraka katika hofu ya Yehova; wala hatahukumu kwa kuona kwa macho yake, wala hatakemei kwa kusikia kwa masikio yake; bali kwa haki timilifu atawahukumu maskini, na atashughulikia kwa haki wanyenyekevu wa dunia; na atapiga dunia kwa fimbo ya kinywa chake, na kwa pumzi ya midomo yake atamuua mwovu. Hesabu itakuwa mkanda wa viuno vyake, na uaminifu mkanda wa ncha za kiuno chake." ***Isa. 11:1-5***

Kwa wengine inaweza kuonekana kwamba mpango huu wa kimungu utaifanya dunia kuwa Pepo kwa maskini, lakini mahali pa mateso kwa wale ambao sasa wamezoea anasa na kuwa na faida juu ya wengi, iwe ni kwa sababu ya bahati nzuri au vipaji na fursa bora, au kwa vitendo vya udanganyifu. Lakini wale wa namna hiyo wanapaswa kukumbuka maneno ya Mhukumu, yaliyosemwa karne kumi na nane zilizopita: "Halaaniwa ninyi mlio tajiri! kwa kuwa mmeipata faraja yenu. Halaaniwa ninyi mlio sasa na kushiba! kwa kuwa mtapata njaa [hamtaridhika]." (***Luka 6:24,25***) Mwanzoni watapendelea kulia hasara ya fursa zao, na kama vile sasa matajiri wacha Mungu wanavyopata ugumu kuingia katika hali ya moyo na maisha itakayotuzwa kwa kupata sehemu katika Ufalme wa Kristo, ndivyo pia wakati huo, wale waliozoea utajiri watapata ugumu ambao haukuwahi kuwapata wale waliofunzwa awali katika shule ya dhiki.

Lakini usawa usioepukika wa jamii utakaotimizwa na machafuko ya Siku ya Kisasi lazima ukubaliwe; na hatimaye (polepole kwa wengine, haraka kwa wengine) faida za utawala wa Upendo zitatambuliwa na kuthaminiwa kwa ujumla. Itabainika kwamba chini ya mpangilio wa kimungu wote wanaweza, wakipenda, kubarikiwa, kuwa na furaha ya kweli, na kupanda juu katika njia kuu ya utakatifu hadi

[D635]
ukamilifu mkubwa wa kibinadamu (mfano wa Mungu), na kwa uzima wa milele. (***Isaya 35:8***) Kile ambacho tayari kinakubaliwa kwa ujumla, kitaonekana kuwa sahihi kabisa; yaani, kwamba kwa huduma za sasa, ikiwa watu wote wangeajiriwa kwa mfumo na kwa busara, si zaidi ya saa tatu za kazi kwa kila mtu zingehitajika. Na chini ya mwongozo wa Ufalme wa mbinguni, saa za kupumzika kutoka kwa kazi hazitasababisha madhara ya kimaadili au kimwili, kama ambavyo bila shaka yangefanya katika hali za sasa, huku uovu na vishawishi vikiwa kila mahali, kutumia udhaifu uliorithiwa.

Kinyume chake, Shetani atakapofungwa (maovu yakizuiliwa), na vishawishi vya nje vikiondolewa, nyakati za mapumziko zitatumika, chini ya mwongozo wa Kanisa lililotukuzwa, katika masomo yatakayokuwa ya kuvutia na ya kupendeza zaidi na zaidi—masomo ya Maumbile na ya Mungu wa Maumbile, na ya sifa zake za utukufu—Hekima yake, Haki yake, Upendo wake na Nguvu zake. Na hivyo, kwa raha, wanaweza kuendelea kuelekea ukamilifu wa kibinadamu—mwisho wa kizazi chao au majaribio yao; kwani, ikumbukwe, serikali mpya haitashughulikia tu mambo makuu na maslahi ya wananchi wake, bali pia mambo yao madogo kabisa. Itakuwa "serikali ya kizazi" kwa maana kamili ya neno hilo.

Ingekuwa ni kwa wasiwasi mkubwa kwamba wanadamu wangefikiria kuanzisha serikali ya kidikteta zaidi kuliko zote ambazo dunia imewahi kujua, ambapo maisha, mali na kila maslahi ya wanadamu wote vitakuwa kabisa mikononi mwa Mfalme, bila rufaa, kama si kwamba tuna ushahidi thabiti na wa kushawishi kwamba kila kanuni na mpangilio wa Ufalme umeundwa kwa manufaa ya watawala wake. Mfalme wa Ufalme huo wa Upatanisho aliwapenda sana wale anaotawala kiasi kwamba alitoa maisha yake kama *fidia* yao, ili kuwapatia haki ya hukumu ya mtu binafsi kwa ajili ya uzima wa milele;

[D636]
na lengo hasa la utawala wake wa Milenia ni kuwasaidia katika kesi hiyo. Ni nini zaidi kingeweza kuombwa? Kama Mkombozi, ana haki ya haki ya kudhibiti kikamilifu kile alichokinunua kwa damu yake mwenyewe; na wote wanaothamini upendo kama aliouonyesha wangekubaliana naye kwa furaha, kama suala lingewaachwa kwa kura zao—jambo ambalo, hata hivyo, halitakuwa hivyo, wakimpa mamlaka yote na nguvu zote na kukubali mapema mapenzi yake ya haki.

Lakini "watakatifu" watakaokuwa warithi-wenza katika Ufalme, na majaji-wenza—Je, wanaweza kuaminika kwa usalama na mamlaka kamili, ya kiimla?

Ah ndio! kama Kristo Yesu alivyothibitisha kwamba alikuwa na roho ya Baba wa Mbinguni, na ni "mfano halisi wa utu wa Baba," vivyo hivyo wote watakaokuwa wa "kundi dogo" hilo, warithi-wenzake katika Ufalme, watakuwa wame thibitishwa kuwa na "roho ya Kristo"—roho mtakatifu ya Upendo. Ni mojawapo ya masharti ya "wito" wao, kwamba wawe "*nakala* za Mwana mpendwa wa Mungu," na hakuna wengine watakaokubaliwa kuwa wamefanya wito na uteuzi wao kuwa thabiti. Kwa kweli, ni ili waweze kuhurumia wale ambao watakuwa chini ya uangalizi na mafundisho yao, ndipo hawa wanachaguliwa kutoka miongoni mwa wanyonge na wasiokamilika, na kufundishwa maana ya kupigana vita vyema kwa ajili ya haki na ukweli dhidi ya makosa na dhambi. Ndio, makuhani wa chini, pamoja na Kuhani Mkuu, wa Ukuhani wa Kifalme wanaweza kuaminika bila hofu. Mungu atawakabidhi hawa mamlaka na hii ndiyo dhamana bora zaidi kwamba itatumika kwa haki, kwa hekima, na kwa upendo
—kwa baraka ya dunia.

Utawala wa Fimbo ya Chuma

Mataifa yataongozwa kwa nguvu, nguvu isiyoweza kupingwa, hadi mpangilio wa haki uanzishwe kwa utii wa jumla; kila goti litainama, kila ulimi utakiri nguvu na utukufu wa kimungu, na utii wa nje utakuwa wa lazima. Kama ilivyo

[D637]
imeandikwa, "Atatawala mataifa kwa fimbo ya chuma, nao watavunjwa vipande vipande kama vyombo vya mfinyanzi." (***Ufunuo 2:27***) Kipigo hiki na kuvunjwa hivi kwa hakika ni vya Siku ya Kisasi, na ingawa mamlaka na fimbo vitaendelea kuwepo katika enzi yote ya Miaka Elfu, matumizi yake huenda yasihitajike, kwani upinzani wote wa wazi utaadhibiwa vikali katika wakati ule mkuu wa taabu. Kama ilivyoelezwa na Nabii, Mungu katika huu wakati wa kupiga atakuwa akisema kwa wanadamu wanaobwabwaja, wanaopiga kelele, na wanaojidai —"Tulia! na kumjua kuwa mimi ni Mungu. Nitatukuzwa miongoni mwa mataifa, nitatukuzwa duniani." (***Zab. 46:10***) Hata hivyo, itakuwa kazi ya enzi nzima ya Milenia "kuweka haki kama mstari na uadilifu kama mizani" katika mambo yote madogo na makubwa ya kila mtu wa jamii, ambao wote hivyo watafundishwa na Mungu kupitia Mtawa wake mteule wa Agano, Nabii, Kuhani na Mfalme mkuu (kichwa na mwili): Nabii kwa maana ya mwalimu, Mfalme kwa maana ya mtawala, Kuhani kwa maana ya mpatanishi ambaye, akiwa amekomboa, ndiye msaidizi wa watu na mtoaji wa neema ya kimungu. Nafasi hizi zimeunganishwa: "Wewe ni kuhani milele kwa mpangilio wa Melkizedeki"—ambaye alikuwa kuhani akiwa katika kiti chake cha enzi. ***Ebr. 7:17***; ***Zek. 6:13***; ***Mat. 3:22***; ***Kumb. la Torati 18:15***

Kama mfano halisi wa hekima, Mfalme mpya anatangaza —"Ushauri ni wangu, na hekima timilifu; mimi ni ufahamu, mimi ni nguvu. Kwa njia yangu wafalme hutawala, na wakuu hutoa hukumu ya haki. Kwa njia yangu wakuu hutawala, na watu wa heshima; ndiyo, majaji wote wa dunia [awamu ya kidunia ya Ufalme]. Nawapenda wale wanaonipenda; na wale wanaonitafuta mapema watanipata. Utajiri na heshima viko pamoja nami; ndiyo, utajiri wa kudumu na haki. Matunda yangu ni bora kuliko dhahabu, naam, kuliko dhahabu safi; na mapato yangu ni bora kuliko fedha iliyochaguliwa. Ninasimamia njia ya haki, katikati ya mapito ya hukumu, ili kuwafanya wale wanaonipenda warithi urithi wa kudumu; na

[D638]

Nitajaa hazina zao.... Yeye aniyepata hupata uzima, na hupata neema ya Bwana; bali yeye anayenitenda dhambi humdhuru roho yake; wote wanaonichukia huipenda mauti." ***Methali 8:14-21,35,36***

Israeli Mfano

Inaonekana ulimwengu utapewa muda wa kuona katika Israeli utendaji wa serikali ya kimungu, na manufaa yake ya vitendo, kinyume na fujo iliyotawala wakati huo, ili wengi wa mataifa yote watamani utawala wa Ufalme. Hii imeonyeshwa kwa nguvu katika maneno ya unabii, yaliyolenga Israeli wakati huo:

> Inuka, mng'aa, maana nuru yako imekuja, na utukufu wa BWANA umekuangaza. Maana, tazama, giza litaifunika dunia, na giza nene mataifa: lakini BWANA atainuka juu yako, na utukufu wake utaonekana juu yako. Na watu wa Mataifa *watakuja kwa nuru yako*, na wafalme [wakuu wa dunia] kwa mwangaza wa kuamka kwako. [Hili litaendana na Israeli ya kiroho, Jua la Haki, lakini pia na wawakilishi wake wa kidunia—Israeli ya kimwili iliyorejeshwa katika neema.] "Inua macho yako pande zote, uone: wote wanakusanyika, wanakuja kwako; wanao watatoka mbali, na *binti* zako wataletwa wakijikunja paja lako. (Linganisha ***Eze. 16:61***.) Ndipo *utakapoona na kujazwa na nuru*, na moyo wako utaogopa na kupanuka; kwa kuwa wingi wa bahari [mengi yasiyo na utawala—tazama ***Ufu. 21:1***] utageukia kwako, na wale bora wa Mataifa watakuja kwako....Nao wataonyesha sifa za Bwana." ***Isa. 60:1-6,11-20***

Hakika, ule utakuwa siku ya utukufu ya kuwafumbua macho vipofu na kuwaleta wengi katika haki! Itakuwa siku ya wongofu na ufufuo wa kiroho kulingana na ukweli na siyo kulingana na hofu na upotoshaji. Itakuwa ni wakati uliotajwa na Nabii ambapo "taifa litaumbwa katika siku moja." (***Isa. 66:8***) Israeli atakuwa taifa hilo; (1) Israeli wa kiroho, "taifa takatifu"; (2) Israeli wa kimwili, mwakilishi wake wa kidunia. Na kutoka Israeli nuru itang'aa ambayo

[D639]
itainamisha ulimwengu ulioadhibiwa; na kuanzisha kumiminwa kulikoahidiwa kwa Roho ya utakatifu ya Bwana "*juu ya kila mwili baada ya siku hizo*," kama ilivyomiminwa juu ya watumishi wake wa kweli na watumishi wake wa kike *katika siku hizi*. ***Yoeli 2:28***

Huu ndio siku ya wokovu ambayo Nabii Daudi aliimba (***Zaburi 118:18-27***):

"Hii ndiyo siku ambayo Bwana ameifanya;
Tutafurahi na kushangilia katika hiyo!
Jiwe ambalo wajenzi walilipuuza
Imegeuka kuwa Kichwa cha Mwamba wa Kona!
Aliyebarikiwa yeye anayekuja kwa jina la Bwana.* Okowa sasa, nakusihi, Ee Bwana!
Ee Bwana, nakusihi, tuma sasa mafanikio. Bwana ameniganga kwa nguvu:
Bali hajanikabidhi kwa mauti. Nifungulie malango ya haki:
Nitaingia humo, nami nitamsifu Bwana. Hii ndiyo lango linaloingiza kwa Yehova;
Wenye haki wote wataingia kupitia hapo.
Nitakusifu, kwa kuwa umenisikia*, Na umekuwa wokovu wangu*:
Mungu ndiye Bwana, ambaye ametupatia nuru.

Hivyo tunaona kwamba mageuzi ya kielimu na mafundisho ya siku zijazo yataanza na mioyo ya wanadamu: Yataanza na somo, "Heshima ya Bwana ndiyo mwanzo wa hekima." (***Mith. 9:10***) Moja ya matatizo makuu ya elimu ya sasa, ambayo ina mwelekeo wa kiburi, majivuno na kutoridhika, ni ukosefu wake wa hekima hii ya msingi. Kila kazi ya neema chini ya kanuni za Ufalme itaanza ipasavyo na kukamilika kikamilifu.

Hakuna kiumbe wa ukoo uliokombolewa atakayekuwa chini mno kwa neema ya kimungu kumfikia, kupitia utume wenye nguvu zote na uliobarikiwa wa Ufalme. Hakuna hali ya unyanyapaa ya dhambi itakayokuwa ya kina mno kwa mkono wa rehema kuifikia, ili kuokoa waliolinuliwa kwa damu

---

*Linganisha ***Mathayo 23:39***.

roho; hakuna giza la ujinga na dhana potofu litakalokuwa nene sana katika moyo wowote kiasi kwamba nuru ya ukweli na upendo wa kimungu haitapenya gizani mwake na kuleta maarifa ya furaha na shangwe ya siku mpya, na fursa ya kushiriki furaha hiyo hiyo kwa utiifu. Hakuna ugonjwa wowote unaoweza kushambulia na kuchafua mwili utakaokuwa nje ya udhibiti wa haraka wa Tabibu Mkuu. Na hakuna ulemavu, au kiumbe cha ajabu, au kupita kiasi, au ziada, au upungufu wa akili utakaoweza kupinga mguso wake wa uponyaji.

Wote Walio Makaburini Watatoka

Kazi kuu ya urejesho, iliyoanza hivi kwa mataifa yaliyo hai, hivi karibuni itapanuka hadi kwa familia zote zilizolala za dunia; kwa maana saa inakuja, naam, haiko mbali, ambapo wote walio katika makaburi watasikia sauti ya Mwana wa Mtu, na watatoka: "wakati mauti na kuzimu [kaburi] zitakapowatoa wafu walio ndani yake; na bahari itakapowatoa wafu wake." (***Yohana 5:28,29***; ***Ufunuo 20:13***) Ndiyo, hata majeshi ya Gogi na wenye dhambi wa Israeli watakaoangamia katika vita vya siku kuu, watatokea kwa wakati ufaao; si tena kama jeshi la maangamizi la wahalifu, bali kama watu binafsi waliotubu na wenye majuto, wakiwa wamefunikwa na aibu na fedheha usoni katika nuru ya siku hiyo, lakini ambao huruma itaonyeshwa kwao, na fursa itatolewa kwao kuinuka tena kwa heshima na wema.

Ufufuko wa watakatifu wa zamani, pamoja na uponyaji wa mara kwa mara wa wagonjwa kwa kujibu sala ya imani, pengine, watu watakapopata muda wa kutafakari, na kupona kutokana na maafa ya wakati mkuu wa shida, utawafanya wafikirie uwezekano wa ufufuko wa wengine—watu wao na jamaa zao—kutoka kwa kifo na kaburi, katika kutimizwa kwa ahadi ya Kristo kwamba *wote* walio katika makaburi watasikia sauti ya Mwana wa Mtu, na watatoka. Na si pendekezo lisilo na msingi

[D641]
ili iwe ni jibu la sala ya imani kwa ajili ya urejesho wa marafiki waliofariki, kazi hii kuu ianze na iendelee. Tunaona busara katika mbinu kama hiyo ambayo inaonekana kuipendekeza kuliko zingine tunazoweza kufikiria. Kwa mfano, ingewarudisha wafu taratibu, na kwa mpangilio kinyume na ule waliopita, na hivyo kutoa makazi na mikaribisho ya dhati, na faraja muhimu za maisha kwa wale waliomwuka mara tu wanaporudi uzimweni; na hivyo wangekuwa wamezoea lugha, tabia na desturi za wale waliokuwa karibu nao; ilhali, kama mpangilio ungegeuzwa, wale waliotolewa usingizini wange kuwa hawajaandaliwa kabisa katika nyanja hizi kwa ajili ya hali mpya, na wangekuwa wageni kabisa na wasioendana na kizazi ambacho wangekutwa wakiendelea na maisha yao katikati yake. Hata hivyo, pingamizi hizi hazingefaa kwa manabii na watakatifu wengine wa kale, ambao, baada ya kupitisha kipindi chao cha majaribio, watafufuliwa wakiwa watu wakamilifu, na ambao kama watu wakamilifu watakuwa bora zaidi kiakili, kimaadili na kimwili kuliko watu wote wengine.

Si jambo linalowezekana kwamba maombi yote ya kurejeshewa marafiki waliofariki yatajibiwa mara moja; kwa maana Bwana atakuwa na mipango maalum ya urejesho wao ambayo huenda maombi kama hayo yasiendane nayo. Utaratibu wake, kama ilivyoonyeshwa wazi katika ufufuo wa Kanisa na wa watakatifu wa kale, huenda ukafuata utaratibu wa kustahili—ustahili wa wale wanaofufuliwa na pia wa marafiki na mazingira ambayo maisha yao mapya yataanza. Hii ingehitaji kiwango fulani cha maandalizi kwa wale watakaotoa maombi kama hayo—maandalizi ya moyo na maisha, na ya mazingira yanayofaa kwa maendeleo yao katika njia ya utakatifu. Hivyo basi, urejesho kama huo ungebadilika kuwa thawabu za uaminifu kwa walio hai, na pia ungehakikisha mazingira mazuri kwa wale walioamshwa.

[D642]

Mtazamo Mwenye Utukufu

Ni mtazamo gani wa utukufu ambao mpangilio mpya utaonesha utakapozinduliwa kikamilifu! Mabadiliko kutoka kwa mpangilio mmoja hadi mwingine katika enzi zilizopita yamekuwa makubwa na dhahiri, lakini mabadiliko haya yatakuwa yenye matukio mengi zaidi kuliko yote.

Si ajabu kwamba wazo la maono kama hayo—la kizazi kizima kikimrudia Mungu kikiwa na nyimbo za sifa na furaha isiyo na mwisho vichwani mwao—linaonekana kuwa jambo zuri mno kuweza kuamini; lakini yeye aliyeahidi ana uwezo pia wa kutimiza mapenzi yake yote mema. Ingawa huzuni na kusikitika huonekana kuwa karibu visivyoachana na maisha yetu, hata hivyo huzuni na kusikitika *vitaondoka*; ingawa kuomboleza kwa nguo za gunia na majivu kumedumu katika usiku mrefu wa utawala wa dhambi na kifo, hata hivyo furaha inasubiri asubuhi ya Milenia, na machozi yote yatafutwa kutoka kwenye nyuso zote, na uzuri utatolewa badala ya majivu, na mafuta ya furaha badala ya roho ya huzuni.

Kuongezeka kwa Ufalme Wake

Ufalme wa Mungu utapanuka au kuongezeka, katika sehemu au matawi yake mbalimbali kama vile serikali za kidunia, hadi utakapokuwa "mlimani mkubwa [Ufalme] na kujaza dunia yote." (***Dan. 2:35***) Ili kuonyesha hili: Ufalme wa Uingereza Mkuu kwanza kabisa ni Mfalme anayetawala na familia yake tu; kwa maana ya pili unajumuisha Bunge na Mawaziri mbalimbali wa serikali: kwa maana pana zaidi unajumuisha kila Mwingereza na kila askari aliyeapa utiifu kwa ufalme huo; na kwa upana zaidi bado unajumuisha watawala wote waliotekwa wa ufalme huo, nchini India na kwingineko, ambao hawapingi waziwazi sheria za ufalme huo.

Ndivyo ilivyo kwa Ufalme wa Mungu: kwanza kabisa ni Ufalme wa Baba, unaotawala juu ya yote (***Mathayo 13:43; 26:29***); lakini Baba kwa hiari yake amependekeza kuweka

[D643]
utawala wa dunia kwa miaka elfu moja chini ya uongozi kamili wa Makamu wa Mfalme, Mwakilishi—Kristo na bibi harusi wake waliotukuzwa hadi asili na utukufu wa kimungu—ili kuushinda na kuangamiza uovu na kuwainua wote watakaofikia upatanisho kamili na Baba chini ya masharti ya neema ya Agano Jipya. Kwa maana ya pili, itajumuisha watumishi wa kidunia au "wafalme" watakaokuwa wawakilishi wake wanaoonekana miongoni mwa wanadamu. Kwa maana pana zaidi, itajumuisha wote wale ambao, watakapotambua kuanzishwa kwake, watakayekisilimu kwa uaminifu na kujitolea—Wayahudi na Watu wa Mataifa wote. Kwa maana pana kabisa, itajumuisha polepole wote wanaotii sheria zake, huku wengine wote wataangamizwa. ***Matendo 3:23***; ***Ufunuo 11:18***

Hii ndiyo itakuwa hali ya Ufalme wa Kiroho wa Mungu mwishoni mwa utawala wake wa miaka elfu moja uliopangwa—amani iliyoshindwa na utawala wa haki uliolazimishwa utatawala, wapinzani wote wa hiari wakiwa wameangamizwa chini ya utawala wa fimbo ya chuma (***Ufunuo 2:27***); kama ilivyoandikwa na Nabii Isaya akielezea kipindi hiki: "Mwenye dhambi aliye na miaka mia moja atakuwa ameilaaniwa [atakatiliwa]"; ingawa akiishi hadi umri huo angekuwa kama mtoto tu; kwa sababu kwa kutii hata kwa nje tu mipango ya busara na ya haki ya Ufalme, angeweza kuishi angalau hadi mwisho wa Milenia. ***Isa. 65:20***; ***Matendo 3:23***

Lakini amani ya aina hiyo—amani na utiifu vilivyotawaliwa na kulazimishwa—ingawa ni sahihi, ili kutoa mfano unaothibitisha baraka na faida za serikali ya haki na ya usawa, iko mbali sana na lengo la Mungu. Ufalme bora wa Mungu ni ule ambapo kila mtu ana uhuru wa kufanya mapenzi yake, *kwa sababu* kila mmoja ana mapenzi yanayolingana kikamilifu na kiwango cha kimungu—kupenda haki na kuchukia uovu. Kiwango hiki lazima hatimaye kitawale ulimwengu wote; na kitatambulishwa kwa kadiri ya

[D644]
wanadamu katika mwisho wa Ufalme wa Milenia wa utawala wa mwakilishi.

Kwa hiyo tunaonyeshwa (***Ufunuo 20:7-10***) kwamba mwishoni mwa enzi ya Milenia kutakuwa na wakati wa "mavuno", wa kuchuja na kutenganisha miongoni mwa mabilioni ya wanadamu watakaokuwa wakiishi wakati huo, ambao kila mmoja atakuwa amepata fursa kamili ya kufikia ukamilifu. Hii itafanana na uchujaji wa sasa wa "Babeli," "Ukristo," katika wakati huu wa "mavuno"; na pia itafanana na kazi ya uchujaji katika "mavuno" ya enzi ya Kiyahudi. Mavuno ya enzi ya Milenia yataashiria utengano kamili wa "mbuzi" kutoka kwa "kondoo" wa Bwana, kama ilivyoonyeshwa katika mfano wa Bwana wetu. ***Mathayo 25:31-46***

Lakini ingawa matokeo ya "mavuno" ya Kiyahudi na ya Injili kila moja yanaonyesha kundi dogo tu lililokusanywa, na umati mkubwa usiofaa, kwa sababu hadi sasa Shetani anawadanganya na kuwapofusha umati wa wanadamu, hatuwezi kutarajia isivyo na msingi kwamba matokeo ya "mavuno" ya enzi ya Milenia yataonyesha matokeo kinyume—umati ukiwa kondoo watiifu watakaoingizwa katika uzima wa milele, na wachache walio kama "mbuzi" ndio watakaangamizwa. Hata hivyo, sio idadi, bali ubora, ndilo jaribio la Bwana. Dhamana yake ni kwamba dhambi na wenye dhambi na wale wanaoonea uovu huruma hawatavuka Milenia, ili kuzuia furaha na amani na baraka za milele kuu iliyo mbele
—ambapo "Hakutakuwa tena na mauti, wala huzuni, wala kilio, wala maumivu hayatakuwapo tena; kwa maana yale ya kwanza yamepita." ***Ufunuo 21:4***

Hivyo Ufalme wa Mungu utakuja, na mapenzi yake yatafanyika duniani kama yalivyo mbinguni. Hivyo Kristo atatawala kama mwakilishi wa Baba mpaka atakapokuwa amevunja mamlaka na nguvu zote zinazopingana, na kufanya kila goti lipige magoti na kila ulimi ukiri Hekima, Haki, Upendo

[D645]
na Nguvu za Mungu Baba. Na hatimaye, baada ya kufunua, kwa jaribio la mwisho la uamuzi mwishoni mwa Milenia, wote wenye hata huruma kwa dhambi, ingawa kwa nje ni watiifu; na baada ya kuwaangamiza hao miongoni mwa watu (***Ufunuo 20:9***), atamkabidhi Baba utawala wa kinabaki. Hivyo Mtume anaeleza jambo hili:

"Lazima atawale hata atakapoweka maadui wake wote chini ya miguu yake. Adui wa mwisho atakayedhibitiwa ni mauti [ya Adamu]. Ndipo patakuja mwisho [wa utawala wake; baada ya kutimiza kusudi lake] atakapokuwa amekabidhi Ufalme kwa Mungu, yaani Baba; atakapokuwa ameweka chini utawala wote [unaopinga] na mamlaka yote na nguvu zote....Mambo yote yalipomtiishwa chini yake [Baba], ndipo na Mwana naye atatiishwa chini yake [Baba] aliyemtiisha mambo yote chini yake [kwa miaka elfu]." ***1 Wakor. 15:24-28***

Je, mapenzi ya Mungu yataacha kutimizwa duniani kama mbinguni wakati Ufalme wa Milenia wa Kristo utakapokwisha? La hasha! Kinyume chake kabisa, hali hiyo ndiyo itakayotimizwa, kama matokeo ya utawala wa Kristo. Kufikia wakati huo watu wote hawatawa kamili tu, kama Adamu alivyokuwa alipoumbwa (wakati wahalifu wenye hiari wameangamizwa), bali pia watakuwa na maarifa ya wema wa haki na wa uovu mkuu na madhara ya dhambi; na watakuwa wamefaulu jaribio lao na kuonyesha kwamba wamejenga tabia kamili na ya kudumu inayopatana kikamilifu na kufanana na tabia ya kimungu.

Ufalme wa Mungu wakati huo utakuwa miongoni mwa wanadamu kama ulivyo sasa mbinguni miongoni mwa malaika; sifa maalum za Ufalme wa Upatanishi wa Kristo na mipango yake ya rehema, chini ya Agano Jipya, kwa ajili ya udhaifu wa wenye dhambi, itakuwa imeisha; isiyo na manufaa, kwa sababu haitakuwepo tena viumbe dhaifu na wasio kamili watakaonufaika nayo.

[D646]

Hata hivyo, tunaweza kudhani kwa urahisi kwamba hata wakati wote watakapokuwa wakamilifu na kwa sura ya Mungu, mpangilio bado utadumishwa; kwa maana kama "mpangilio ni sheria ya kwanza ya mbinguni," vivyo hivyo inapaswa kuwa sheria ya kwanza ya dunia. Na hii itadokeza kuwepo kwa falme na mamlaka za haki. Hapo ndipo kutakuwa na Jamhuri ya kwanza iliyofanikiwa kikamilifu. Juhudi za sasa za kumtambua kila mtu kama mfalme, na sawa na kila mtu mwingine, na wawakilishi waliochaguliwa au Marais kuwa watumishi wa wafalme wenzao, badala ya kuwa mabwana, zote zimekuwa ni kushindwa kwa viwango tofauti; kwa sababu wanadamu hawalingani kiakili, kimwili na kimaadili, wala katika masuala ya kifedha na mengineyo; na kwa sababu hakuna anayefaa kweli kuwa mfalme mkuu, bali kwa sababu ya udhaifu wao wote sasa wanahitaji kuwa chini ya sheria na vizuizi.

Lakini wakati kile kilicho kamili kitakapofikiwa kwa wanadamu kupitia Ufalme wa Upatanishi, wote watakuwa wafalme kama Adamu alivyokuwa kabla hajafanya dhambi. Na kwa wafalme hawa, kwa umoja, utawekwa Ufalme wa Mungu wa baada ya Milenia; na wote watatawala kwa upatanifu chini ya sheria ya Upendo, na Rais wao atawahudumia na kuwakilisha. Ee Bwana, tunaomba, Ufalme wako uje! kwa ajili ya watakatifu wako wa sasa na kwa ajili ya dunia.

[D647]

MASOMO XIV
NGUZO YA MGUU YA YEHOVA KUTUKUZWA

Kiti cha Miguu cha Mungu Kimechafuliwa na Kuachwa Kwa Sababu ya Dhambi—Ufufuo Ulioahidiwa wa Utukufu Wake—Umiliki Uliolipwa Utarejeshwa—Lulu Yake Angavu Zaidi—Uwekaji Upya wa Miguu ya Yehova "Kwenye Mlima wa Mizaituni"—Baraka Zinazofuata—Hatimaye Kiti cha Miguu Kitakuwa cha Utukufu Kweli.

"Hivi ndivyo asemavyo Yehova, Mbingu ni kiti changu cha enzi, na dunia ni kanyazi yangu." "Nami nitalifanya mahali [kanyazi] pa miguu yangu kuwa la utukufu." "Na miguu yake [ya Yehova] itasimama siku hiyo juu ya Mlima wa Mizeituni." ***Isa. 60:13; 66:1***; ***Zech. 14:4***; ***Matt. 5:35***; ***Acts 7:49***

Kiti cha miguu cha MUNGU hakijawa cha utukufu hata kidogo kwa miaka elfu sita iliyopita: dhambi, maumivu, kilio, mateso ya kiakili na kimwili na kifo vimeifanya kuwa kaburi kubwa la maiti ambapo sasa, kwa makadirio ya chini, angalau bilioni hamsini za wanadamu zinasubiri wakati utakapofika ambapo laana ya haki ya kimungu itatolewa; na nuru ya neema ya kimungu, inayong'aa katika uso wa Yesu Kristo Bwana wetu, itainuka kama Jua la Haki—

"Fukuza vivuli vya giza vya dhambi,
Angaza giza kwa miale ya uponyaji."

Kwa lengo hili Mungu ametoa msaada wa kutosha. *Fidia* ya Adamu, na ya wote waliopata hasara kupitia kwake kama watoto wake, ilinunua ulimwengu wote, na ikawahakikishia kila mwanadamu fursa ya majaribio ya kupata uzima wa milele chini ya masharti mazuri; lakini ilifanya zaidi ya hayo, il

[D648]
ilikomboa nyumbani Paradiso ya Adamu (iliyopotea kwa ukiukaji wake), na mamlaka yake kama mfalme wa dunia, mwakilishi wa Mungu, Muumba na Baba yake.

Hivyo tunasoma, "Nawe, Ee Mnara wa kundi [Kristo], ngome ya binti Sayuni, kwako itafika, hata *enzi ya kwanza*." (***Mika 4:8***) Mtume Paulo pia anazungumzia "utoaji wa upweke *wa mali* iliyonunuliwa." (***Efe. 1:14***) Bwana wetu katika mojawapo ya mifano yake alirejelea hili pia, akionyesha kwamba hakununua tu wanadamu, hazina, bali pia shamba, dunia, dunia kutoka chini ya laana: na kwamba wote wanaoungana naye, kama wanachama wa darasa la Ufalme, hushiriki katika ununuzi huo wa shamba na hazina. ***Mathayo 13:44***

Kazi yote ya Milenia itahusu kupanga upya na kutukuzza kiti cha miguu cha Mungu. Paradiso, ilipopotezwa kwa sababu ya dhambi, ilikuwa tu " Bustani" katika kona ya dunia; lakini kadiri ukoo wa Adamu umeongezeka kujaza dunia, sawasawa na kusudi la kimungu (***Mwa. 1:28***), na kadiri wote wamekombolewa, itakuwa muhimu kutoa Paradiso kubwa ya kutosha kuwachukua wote: na hii itamaanisha kwamba dunia nzima itakuwa kama Bustani ya Edeni kwa uzao mwingi na uzuri na ukamilifu. Na haya yote yameahidiwa kama utimilifu mkuu wa baadaye wa mpango wa kimungu. ***Matendo 3:20,21***; ***Ufunuo 2:7***; ***2 Wakorintho 12:4***

Lakini kito cha thamani zaidi cha kiti cha miguu cha Bwana kilichotukuzwa mwishoni mwa Milenia kitakuwa ni wanadamu, ambao katika ukamilifu wao, uhuru, na kufanana na Mungu, katika sifa za kimaadili na kiakili, kutawekezwa taswira halisi ya Uungu. Na kwa utukufu mkuu zaidi, mwanadamu mkamilifu atamtukuza Muumba wake na mpango wake wa ajabu wa uumbaji, ukombozi na urejesho. Na mpango huo wa ajabu utaunganishwa daima kwa karibu kwanza na Bwana Yesu, "Neno" la Yehova, na pili na Bibi Arusi, Mwana-Kondoo

[D649]
mke na mrithi-mwenza katika kugawa baraka zilizohakikishwa na fidia.

Urembo huu na utukufu wa "kiti cha miguu" cha Bwana *hautakamilika* hadi Bwana wetu Yesu, kama mjumbe aliye heshimiwa wa Baba, "atakapokuwa ameweka chini kila [utawala unaopingana], na kila mamlaka na nguvu. Maana ni lazima atawale hadi atakapoweka maadui wake wote chini ya miguu yake," kabla ya kuikabidhi Ufalme mwishoni mwa Milenia. ***1 Kor. 15:24-28***

Kipindi cha utawala wa Dhambi na Kifo kinaonyeshwa kama wakati ambapo Mungu "hakukumbuka *kiti* chake cha miguu siku ya ghadhabu yake" (***Lamentations 2:1***); lakini kufuatia mwanzo wa Milenia, watu wanatakiwa kwa unabii— "Muinzeni Bwana Mungu wetu na kumwabudu *miguuni* pake, kwa maana yeye anastahili." (***Zab. 99:5***) Na wazo hili, kwamba kuanzishwa kwa Yerusalemu Mpya, Kanisa la Mungu lililotukuzwa, kama serikali mpya duniani, kutamaanisha mwanzo wa urejesho wa neema ya kimungu kwenye kiti cha miguu cha Yehova, limewekwa wazi kupitia kwa Nabii ***Zekaria (14:4,5)***.

Miguu ya Yehova Mlimani wa Mizeituni

Ubinifu huu kwa kawaida haueleweki vizuri, na hutumika kwa miguu ya Bwana wetu Yesu, katika kuja kwake kwa mara ya pili: na kwa kweli, wale wanaokosea hivi kwa kawaida huendelea mbali zaidi na kudai kwamba itakuwa ni miguu ya nyama, iliyochomwa kwa misumari ya Kalvari
—bila kutambua kwamba Bwana wetu alitoa asili yake ya kibinadamu, kikamilifu na milele, kama fidia yetu; na kwamba alifufuliwa kutoka kwa wafu, kwa nguvu za Baba, akiwa kiumbe wa kiroho mwenye utukufu
—"mfano halisi wa utu wa Baba."*

Lakini mtazamo wa haraka kwenye aya iliyotangulia (3) unaonyesha kwamba Mtume anarejelea kurudi kwa miguu ya Yehova; kwa maana kauli hiyo (inayorejelea taabu ambayo Ufalme

---

*Tazama Juz. II, Sura ya 5.

[D650]
itakapowekwa) ni: "Ndipo *Yehova* atakapotoka kupigana na mataifa hayo, kama alivyopigana siku ya vita [zamani kwa ajili ya Israeli]. Na *miguu yake* itasimama siku hiyo juu ya Mlima wa Mizeituni, ulio mbele ya Yerusalemu upande wa mashariki. Na Mlima wa Mizeituni utagawanyika katikati yake, kutoka mashariki hadi magharibi, na kutakuwa na bonde kubwa sana; na nusu ya mlima itaondoka kuelekea kaskazini na nusu kuelekea kusini."

Mara tu watu watakapotambua ukweli kwamba miguu iliyotajwa ni miguu ya Yehova, hawatapinga kwamba lugha hii ni ya mfano, na inahusu kuanzishwa upya kwa mamlaka ya Bwana duniani, ambayo kwa muda mrefu imekuwa ikiachwa kiasi kwa "mungu wa dunia hii," Satan—isipokuwa Bwana aliwakilishwa kwanza na Hema la Kawaida, pili na Hekalu la Yerusalemu, na mwisho na hali ya sasa ya hema la Kanisa la Kristo, katika enzi hii ya Injili. Hakika, hakuna atakayekosea na kupata wazo kwamba Yehova kwa maana halisi anaweka miguu yake juu ya dunia hii kama "kiti cha miguu."

Na kama kuwekwa na kupumzika kwa "miguu" ya Yehova ni kwa mfano, na kunamaanisha kurejea kwa neema na utawala wa kimungu duniani, basi, tunaweza kuwa na uhakika, vipengele vingine vilivyounganishwa katika unabii huo huo ni vya kimfano: Mlima wa Mizeituni, mgawanyiko wake wa kipekee, bonde lake, uhamiaji wa watu, maji ya uzima kutoka Yerusalemu (Linganisha aya ya 8 na ***Eze. 47:1-9***.), n.k., yote ni kauli za kiishara—picha za kweli kuu za kiroho.

Mzeituni ni ishara iliyojaa maana: zamani ilikuwa chanzo cha mwanga bandia, mafuta yake yakitumika kwa kawaida kwa kusudi hili. (***Kutoka 27:20***) Kwa kweli, katika Kiebrania mti wa mzeituni uliitwa *shemen* au mti wa mafuta. Mafuta ya zeituni pia yalitumika kama msingi wa marashi mengi ya thamani ya zamani—kama yale yaliyotumika kupaka makuhani na wafalme, yakionyesha Roho Mtakatifu juu ya "kifalme

[D651]
uherevu." (***Kumb. la Torati 30:24***) Na tangu zamani sana tawi la mzaituni limetumika kama ishara ya amani. ***Mwanzo 8:11***; ***Nehemia 8:15***

Basi ikiwa mzeituni ni ishara ya *nuru*, *amani* na *baraka za kimungu* kupitia Roho Mtakatifu, na ikiwa mlima unachukuliwa, kama ilivyo kwingineko, kuwa ishara ya Ufalme, maana ya neno Mlima wa Mizaituni hapa inaonekana wazi kuwa —Ufalme wa Nuru, Amani na Baraka za Kimungu. Na kusimama au kuanzishwa au kuwekwa kwa "miguu" ya Yehova juu yake, kunaashiria kwamba neema na sheria za kimungu zitaanzishwa upya duniani kwa njia ya Ufalme mtakatifu.

Matumizi haya ya neno Mlima wa Mizaituni, yanaendana kikamilifu na kauli ya Mtume (***Warumi 11:17,24***) ambapo analinganisha Israeli ya kimwili na mzabibu wa asili uliopandwa, na Wakristo wasio Wayahudi kuwa ni matawi ya mzabibu pori yaliyopandikizwa pale ambapo matawi halisi yalikuwa yamevunjwa. (Linganisha ***Yer. 11:16,17***.) Na anaeleza kwamba mizizi ya mti iko katika ahadi ya Mungu—ahadi ya Abrahamu, kwamba mbegu ya Abrahamu hatimaye ingebariki ukoo wote wa dunia, n.k. Hatimaye mzizi uleule au ahadi utazaa aina mbili za matawi—matawi ya mzaituni pori yaliyopandikizwa, na matawi ya asili yaliyopandikizwa tena: wakati Israeli wa kimwili upofu wake utakapondolewa, na atakapotazama kwa jicho la imani Mwokozi aliyesulubishwa na kupaswa pete zake karne kumi na nane zilizopita—dhabihu kwa ajili ya dhambi. Tunakumbuka pia kwamba Israeli wa kimwili alikuwa Ufalme au mlima wa mfano wa Mungu kwa muda mrefu, na kwamba Israeli wa kiroho wa enzi ya Injili huitwa kuwa Ufalme halisi wa Mungu, kama Bwana wetu alivyotangaza, "Msiogope, kundi dogo, kwa maana imependeza sana kwa Baba yenu kuwapa Ufalme."

Zaidi ya hayo, kutoka kwa Falme hizi *mbili* (hata kabla ya *utukufu* wa Yehova kutulia juu yao, ili kuwafanya kuwa njia zake za baraka kwa ulimwengu wote wa wanadamu) imetoka "*mwanga* wote wa ulimwengu" wakati wote wa giza la zamani:

[D652]
maana je, hivi si wawakilishi wa Agano la Kale na Agano Jipya, agano la zamani na agano jipya? Je, hivi havilingani na mashahidi wawili wa Bwana na miti miwili ya mzaituni ya ***Zekaria (4:3,11,12)*** iliyotajwa waziwazi pia katika ***Ufunuo (11:4)***?—kwamba sehemu hizi mbili za mlima zinaashiria matokeo ya agano hizo, matokeo ya ushuhuda—Ufalme katika awamu zake za mbinguni na za duniani?

Hivyo basi, hapa tunaona kwamba *nusu mbili* za Mlima wa Mizeituni zinaashiria *sehemu mbili* za Ufalme wa Mungu, zilizotenganishwa waziwazi kulingana na mpangilio wa kimungu. Utengano huu hauashirii upinzani wowote kati ya sehemu hizi mbili za Ufalme. Kinyume chake, ni kwa lengo la kuunda "Bonde la Baraka" katikati—ambapo wote wanaotamani msaada wa kimungu wanaweza kukimbilia na kupata msaada chini ya ulinzi mtukufu wa awamu zote mbili za Ufalme, ya mbinguni na ya duniani.

Nabii Daudi (***Zaburi 84***) anaonekana kupewa mtazamo wa awali wa "Bonde hili la Baraka" kuu, karibu na "miguu" ya Yehova, alipoimba kwanza kuhusu watakatifu wa enzi ya Injili na kisha kuhusu wale waliobarikiwa katika enzi ijayo, akisema:

> Jinsi makao yako yalivyo mazuri, Ee
> Yehova wa Majeshi!
> Roho yangu ilitamani, ndiyo, hata
> ikakosa nguvu kwa ajili ya viwanja
> vya Yehova.
> Moyo wangu na mwili wangu
> vitanguruma kwa furaha Kwa Mungu
> aliye hai.
> Kama jasi amelipata nyumba, Na
> mbayuwayu kiota chake, Ambako
> anaweza kuweka vifaranga vyake: (basi
> nimekupata) madhabahu zako, Ee Bwana wa
> Majeshi. Mungu wangu, Mfalme wangu.
> Wenye heri wale wanaoishi katika nyumba yako:
> Wataendelea kukuabudu daima. Sela.
>
> Herinyi mtu ambaye tumaini lake imara liko kwako,
> Ambaye moyo wake unaelekea (kikamilifu) katika njia za (haki).

Wakipita katika bonde la huzuni,
wanabadilisha kuwa mahali pa chemchemi za
furaha—
[Bonde la Baraka].
Mvua ya vuli huwaletea baraka [***Yoeli 2:28***]:
Wanaendelea kuimarika
Ili kila mmoja wao awasilishwe (mkamilifu) Mbele
za Mungu huko Sayuni.

Zaburi ya themanini na tano pia inaonyesha kurudi kwa huruma na baraka za kimungu chini ya Ufalme wa Milenia—Mlima wa Mizeituni (Ufalme) wenye sehemu mbili.

Kuondolewa kwa sehemu moja ya mlima kuelekea kaskazini na nyingine kuelekea kusini ni jambo la maana; Kaskazini ni mwelekeo wa kundi la Pleiadi, kitovu cha anga cha ulimwengu, kiti kinachodhaniwa kuwa cha himaya ya kimungu.* Hii inaonekana kuashiria "*mabadiliko*" ya Kanisa la Injili wakati huu, kutoka kwa hali za kibinadamu hadi za kiroho kama "washiriki wa asili ya kimungu": na kuondolewa kwa nusu nyingine ya mlima kunaonekana kuashiria urejeshwaji kamili, hadi katika hali kamili za kibinadamu, wa wale watakatifu wa kale waliohesabiwa kuwa na haki ya kuunda wawakilishi wa kidunia wa Ufalme wa Mungu.

Bonde lililotokana na hayo lingekuwa limejaa nuru—bila vivuli: kwa maana jua lingepita ndani yake kutoka mashariki hadi magharibi. Hii inazungumzia kwa ishara Jua la Haki na nuru yake kamili ya ukweli na baraka za kimungu ikitawanya vivuli vya dhambi, ujinga, dhana potofu na kifo, na kuponya na kuwaweka upya wanadamu wenye hiari na watiifu watakao kimbilia bonde hili la baraka, bonde la rehema. Bonde la rehema, *kati* na chini ya uangalizi wa nyanja za kiroho na kibinadamu za Ufalme wa Nuru na Amani (kuanzishwa kwa miguu ya Yehova) bila shaka litakuwa "Bonde la Baraka" kwa wote wanaoliingia wakiwa na mioyo iliyovunjika na kusikitika.

---

*Tazama Jz. III, uk. 321.

[D654]

Tunapaswa pia kukumbuka kwamba ingawa ni kwa Israeli pekee ndipo imesemwa, "Mtakimbilia bonde la milima," bado kama jina Israeli lilimaanisha "Watu waliobarikiwa na Bwana," "Watu wa Mungu," "Watu wa Bwana." (***2 Mambo ya Nyakati 7:14***) Na ingawa, kama tulivyoona, baraka ya kwanza au ya kiroho ya Ufalme itawaja kwa Israeli wa kiroho, na baraka ya pili au ya kidunia itaanza kwa Israeli kwa jinsi ya mwili, bado haitasimama hapo; kwa maana yeyote atakayependa anaweza kuwa Mwisraeli: kwa kutenda kwa imani na utiifu wa Abrahamu, wanadamu wote wanaweza kuwa Waisraeli kweli—"watu wa Mungu." Na kwa hiyo, Nabii Isaya anatangaza kwamba wakati Israeli atakapoitwa kurudi katika neema ya kimungu, wakati wa kuanzishwa kwa Ufalme, itajumuisha "*Kila mtu aliyeitwa kwa jina langu [la Yehova]*: maana nimemuumba kwa utukufu wangu; nimemtengeneza, naam, nimemfanya." (Jina Israeli litatumika kwa wote walio watu wa Mungu.) ***Isa. 43:7***; ***Rum. 9:26,33; 10:13***

"Na [hivyo] Yehova Mungu wangu atakuja, na watakatifu wote [hivyo] watakuwa [wameungana] naye." (***Zek. 14:5***) Wakati wa Mungu utakapokuwa umefika kikamilifu, wakati mkataba wa mamlaka kwa Mataifa utakapoisha, wakati wa kafara ya Siku Kuu ya Upatanisho (enzi ya Kikristo) utakapoisha, wakati Kuhani Mkuu atakapomaliza kufanya upatanisho, si tu kwa "mwili" wake mwenyewe, Kanisa, bali pia kwa "nyumba" yake, na kwa "watu wote," naye atatoka nje kuwabariki watu wote, basi laana ya Yehova, au hukumu ya kifo, itatolewa juu ya nchi, hema lake la miguu litatambuliwa tena, na kupambwa kwake kwa haki na kweli na kwa roho takatifu ya upendo kutaanza na kuendelea, hadi, mwishoni mwa Milenia, wote wenye haki kwa hiari watakuwa wamefikia ukamilifu, au wamerudishwa kwa Yehova, na wote wasiotaka watakuwa wameangamizwa. ***Matendo 3:23***; ***Ufu. 20:9***

[D655]

Akiendeleza picha hiyo zaidi, Nabii anatangaza, kuhusu siku ile ambayo polepole dunia itatukuzwa kama kiti cha miguu cha Yehova:

"Na itakuwa siku hiyo kwamba mwanga hautakuwa mkali wala giza halitakuwa nene; bali siku ile itakuwa ile iliyojulikana na Bwana—si mchana kamili wala usiku: bali itakuwa kwamba jioni yake [mwisho wake] kutakuwa na [mwanga]." ***Zech. 14:6,7***

Wengine wamechanganya "siku" iliyoelezwa hapa na "siku ya Kisasi" ambayo ni "siku ya mawingu na giza nene lisilo na nuru yoyote" (***Yoeli 2:2***; ***Sefania 1:15***) na waongofu, inaonekana, kwa ujumla wamejaribu kuoanisha tafsiri. Lakini sivyo; siku inayorejelewa hapa na Zekaria kama yenye kung'aa kwa sehemu tu ni Siku ya Milenia, ingawa ndani yake Jua la Haki litaibuka na kung'aa, ili kutawanya ukungu wa dhambi, dhana potofu na kifo duniani. Hata hivyo, itakuwa na mwangaza wa sehemu tu, kwa sababu itakuwa ikishughulika na vizazi baada ya vizazi vya uzao ulioanguka uliofufuliwa kutoka makaburini, na katika hatua mbalimbali za urejesho kuelekea ukamilifu. Lakini ni jambo la kutuliza jinsi inavyotuhakikishia kwamba katika siku hiyo ya kuwekwa upya kwa miguu ya Yehova juu ya kiti chake cha enzi, hakutakuwa tena na "giza nene"; na kwamba mwishoni mwa Siku hiyo ya Milenia, badala ya kuwa giza zaidi, dunia itakuwa imefikia tu adhuhuri ya "mwangaza wa maarifa ya Yehova"; na kwamba jua lake halitazama kamwe.

Marejeleo ya mito ya maji hai yanayotiririka kutoka Yerusalemu, wakati wa Siku hii ya Milenia ya kuwekwa upya kwa miguu ya Yehova juu ya kiti chake cha miguu (***Zek. 14:8,9***), inatukumbusha ushuhuda unaolingana wa ***Ezekieli (47:1-12)*** na wa ***Ufunuo*** wa Yohana ***(22:1,2)*** ambao, chini ya ishara hii ileile ya maji hai yanayotoka katika kiti cha enzi cha Ufalme wa Miaka Elfu, unaonyesha baraka za urejesho

[D656]
chini ya alama za "maji ya uzima," ambayo yeyote atakaye anaweza kuja na kuyanywa bure, na miti ya uzima wa milele yenye matunda ambayo majani yake yataponya watu wa dunia walio na toba kutokana na kasoro zote.

Ah ndio! "Siku hiyo Bwana atakuwa Mfalme juu ya dunia yote"; Ufalme wake utakuja kama watiwa wake wameomba kwa muda mrefu; na mwishoni mwa siku hiyo mapenzi yake yatafanyika duniani kama yalivyo mbinguni. Kiti cha miguu cha Mungu kitakuwa kitukuzwa kweli, kama ilivyoandikwa:

"Kama Nivyo Hai, Nchi Yote Itajaa Utukufu wa Yehova."
Kut. 14:21; ***Isa. 11:9***;
Hab. 2:14

Hakuna nafasi itakayokuwa katika
dunia hiyo mpya Kwa yote
yanayoharibu ulimwengu huu;
Hakuna doa la uovu katika
kuzaliwa mara ya pili—
hakutakuwa tena na laana.
Ninyi wenye mioyo iliyovunjika, acheni
kulia; Siku ya ahadi inawaka kwenu;
Kwa maana yeye aliye kiti cha enzi
anasema, 'Nitayafanya yote kuwa
mapya.'

Tunawalia wafu, lakini wataamka!
Waliopotea, lakini watarejeshwa! Ee!
mioyo yetu ya kibinadamu ingepasuka
Bila neno hilo takatifu!
Machoni pote, tazama juu! Mioyo
iliyosikitika, furahi! Ukiiona mlingoti wa
ahadi ya Mungu,
Kwa sauti ya ule sauti wa unabii:
'Nitavifanya vitu vyote vipya.'"